

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 191 (XXXV) — Nr. 1067 bis

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 27 noiembrie 2023

SUMAR

Pagina

Anexele nr. 1 și 2 la Ordinul ministrului educației nr. 6.663/2023 privind aprobarea programelor pentru susținerea examenului național pentru definitivare în învățământul preuniversitar.....	3—363
---	-------

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL EDUCAȚIEI

ORDIN

privind aprobarea programelor pentru susținerea examenului național pentru definitivare în învățământul preuniversitar*)

În conformitate cu prevederile art. 121 alin. (3) și ale art. 248 alin. (6) din Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările ulterioare,

având în vedere prevederile art. 6 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 277/2020 privind organizarea și funcționarea Centrului Național de Politici și Evaluare în Educație,

în baza dispozițiilor art. 7 ale Metodologiei-cadru de organizare și desfășurare a examenului național pentru definitivare în învățământul preuniversitar, aprobată prin Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 5.434/2020, cu modificările și completările ulterioare,

având în vedere prevederile art. 4 din Ordinul ministrului educației nr. 6.072/2023 privind aprobarea unor măsuri tranzitorii aplicabile la nivelul sistemului național de învățământ preuniversitar și superior,

ținând cont de Referatul de aprobare nr. 3.802 din 2.11.2023,

în temeiul art. 13 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 369/2021 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul educației emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se aprobă programele pentru susținerea examenului național pentru definitivare în învățământul preuniversitar, valabile începând cu sesiunea 2024, prevăzute în anexa nr. 1, care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — Disciplinele examenului național pentru definitivare în învățământul preuniversitar pentru care sunt aprobate programele din anexa nr. 1 sunt cuprinse în anexa nr. 2, care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 3. — Direcția generală învățământ preuniversitar, Direcția generală minorități și relația cu Parlamentul din cadrul Ministerului Educației, Direcția generală management resurse umane și rețea școlară, Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație și inspectoratele școlare duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. 4. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul educației,
Gigel Paraschiv,
secretar de stat

București, 16 noiembrie 2023.
Nr. 6.663.

*) Ordinul nr. 6.663/2023 a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1067 din 27 noiembrie 2023 și este reprodus și în acest număr bis.

ANEXA Nr. 1

PROGRAMELE
PENTRU SUSȚINEREA EXAMENULUI NAȚIONAL PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

ALIMENTAȚIE PUBLICĂ

PROFESORI

**- București -
2023**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar reprezintă documentul curricular și normativ de bază în temeiul căruia vor fi structurate și asigurate atât orientarea generală în domeniul cunoașterii științifice și didactice/metodice a domeniului de referință, cât și parcurgerea, prin studiu sistematic, a unei tematici adaptate nivelului profesional al cadrului didactic, relevante, moderne și cu o sensibilă deschidere interdisciplinară.

Profesorul de discipline tehnologice trebuie să demonstreze o serie de competențe pe plan profesional (al specialității), pe plan didactic și social. Candidatul care dorește să obțină, prin examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar, titlul de profesor cu drept de practică în învățământul preuniversitar va trebui să dovedească, în cursul evaluării, atât nivelul atingerii competențelor vizate, cât și capacitatea sa de a asigura funcțional interdependența acestora.

Astfel, examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar vizează evaluarea atingerii unui nivel corespunzător al pregătirii teoretice de specialitate, al abilității de construire a unui demers didactic creativ, diferențiat, adaptat atât specificului disciplinelor tehnologice, cât și particularităților diferitelor forme de învățământ, profiluri și specializări. Competențele și conținuturile din programă sunt proiectate în conformitate cu abordarea curriculară sistemică în realizarea activităților didactice și cu profilul absolventului de învățământ superior, care urmează să fie încadrat în învățământul preuniversitar. Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul absolventului de învățământ superior, urmărind, în principal:

- cunoașterea conținuturilor științifice fundamentale și a tendințelor în evoluția disciplinelor tehnologice, a metodicii disciplinei, precum și a didacticii generale;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice pentru disciplinele tehnologice;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatică și de cooperare necesare realizării actului educațional.

În elaborarea programei au fost aplicate diferite criterii de selectare a conținuturilor, cum ar fi: relevanța conținuturilor pentru dezvoltarea competențelor cadrelor didactice, utilitatea explicită a conținuturilor pentru activitatea didactică, adaptabilitatea la contexte profesionale, socio-culturale, sociale, economice și tehnologice în schimbare/în evoluție, actualitatea științifică, în raport cu schimbările/ inovațiile la nivel conceptual, metodologic și aplicativ și asigurarea calității în educație.

B. COMPETENȚELE PROFESORULUI DE DISCIPLINE TEHNOLOGICE

Programa pentru examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar la discipline tehnologice permite, prin structura sa, evaluarea competențelor candidaților, din perspectiva cunoașterii și aplicării creative și moderne a conținuturilor științifice, precum și a utilizării adecvate a noțiunilor de didactică a disciplinelor tehnologice în demersul complex de predare - învățare - evaluare.

COMPETENȚE SPECIFICE:

- Cunoașterea și aprofundarea de către candidați a conținuturilor științifice de specialitate și metodice pentru disciplinele/modulele de specialitate;
- Realizarea corelațiilor intra, inter și pluridisciplinare a conținuturilor pentru proiectarea demersului didactic;

- Aplicarea adecvată a principiilor și metodelor specifice didacticii disciplinelor tehnologice;
- Proiectarea demersurilor didactice adaptate nivelului de învățământ, calificării și specificului clasei, în conformitate cu standardele de pregătire profesională și curriculumul în vigoare;
- Proiectarea demersurilor didactice interactive prin adecvarea strategiilor didactice la conținuturi;
- Utilizarea diferitelor forme de organizare a instruirii în conformitate cu demersul didactic proiectat;
- Proiectarea și realizarea procesului de predare-învățare-evaluare având la bază centrarea activității pe elev și formarea rezultatelor învățării precizate în standardele de pregătire profesională;
- Selectarea și aplicarea unor metode și instrumente de evaluare adecvate obiectivelor evaluării și/sau rezultatelor învățării vizate;

C. TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA DE SPECIALITATE

1. Materii prime și auxiliare folosite în producția culinară și cofetărie-patiserie

- Noțiuni generale despre alimente: definiție, compoziția chimică a alimentelor (protidele, lipidele, glucidele, vitaminele, substanțele minerale, apa, alcaloizii, pigmentii, uleiurile eterice, enzimele), valoare nutritivă și calorică;
- Grupele de alimente: cereale și produse cerealiere-făinoase, legume și produse conservate din legume, fructe și produse conservate din fructe, carne și produse din carne, pește, lapte și produse lactate, ouă, zahăr, amidon, glucoză, miere, grăsimi alimentare (clasificare, rol în alimentație, compoziție chimică, valoare nutritivă, avantaje și dezavantaje nutritive, condiții de calitate, condiții de păstrare) materii auxiliare: condimente, stimulente, afânători, aditivi alimentari (clasificare, caracteristici, utilizare și rol).

2. Prelucrarea alimentelor

- Metode de prelucrare primară și termică a alimentelor și influența acestora asupra valorii nutritive;

3. Activitatea de producție

- Semipreparate culinare: fonduri, sosuri, esențe, aspicuri, umpluturi (caracterizarea grupelor, clasificare și sortiment, tehnologii generale, condiții de calitate, transformări în timpul prelucrărilor, utilizări);
- Semipreparate de cofetărie – patiserie: siropuri, fondant, baroturi, blaturi, foi, creme, umpluturi (caracterizarea grupelor, clasificare și sortiment, tehnologii generale, condiții de calitate, transformări în timpul prelucrărilor, utilizări);
- Aluaturi (pentru foi de plăcintă, fraged, opărit, dospit, foietaj / franțuzesc), produse de patiserie (caracterizarea grupelor, clasificare și sortiment, tehnologii generale, condiții de calitate, transformări în timpul prelucrărilor, utilizări);
- Grupe de preparate culinare: salate, gustări și antreuri, garnituri, preparate lichide, preparate de bază din meniu (din legume, din legume și carne de măcelărie, din carne pasăre, din pește, din subproduse, din carne tocată), fripturi, dulciuri de bucătărie (caracterizarea grupelor, rol în alimentație, clasificare și sortiment, tehnologii generale, condiții de calitate, transformări în timpul prelucrărilor)

- Produse de cofetărie: fursecuri, prăjituri, torturi (caracterizarea grupelor, rol în alimentație, clasificare și sortiment, tehnologii generale, condiții de calitate, transformări în timpul prelucrărilor).

4. Igiena în activitatea din alimentație publică

- Igienizare: tipuri, echipamente, materiale, mod de realizare;
- Dezinfecție, dezinfecție, deratizare: materiale și echipamente, mod de realizare.
- Igiena la prepararea, păstrarea și depozitarea alimentelor;
- Igiena desfacerii produselor;
- Evacuarea deșeurilor și protecția mediului;
- Identificarea punctelor critice de control în activitățile din alimentație.

5. Tipuri de unități de alimentație

- Clasificare: unități de producție și unități de servire;
- Caracteristici;
- Dotare cu echipamente-

6. Organizarea muncii în unitățile de alimentație

- Formații de lucru;
- Funcții și ierarhie profesională;
- Atribuții (responsabilități);
- Calitățile personalului din unitățile de alimentație.

7. Activitatea de servire

- Pregătirea sălii de servire, (curățenie, efectuarea mise-en-place-ului)
- Reguli de tehnica servirii și sisteme privind tehnica servirii consumatorilor;
- Reguli și tehnici de servire pentru grupe de preparate
- Decontarea serviciilor de alimentație (documente și modalități).

8. Organizarea și servirea diferitelor tipuri de mese: micul dejun, dejun, cină, mese festive.

9. Oferta de produse, politici comerciale

- Meniul: clasificare, structură, criterii de întocmire;
- Liste de meniuri: tipuri, reguli de întocmire;
- Tehnici de stabilire a prețurilor în unitățile de alimentație.

10. Băuturi: clasificare, caracteristici, reguli de asociere cu preparatele, tehnici de servire; tehnica obținerii amestecurilor de băuturi.

BIBLIOGRAFIE

1. Brumar, C. colab. Tehnologia culinară, manual clasa a IX-a, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București, edițiile 2003, 2006 (și alte ediții avizate de Ministerul Educației)
2. Brumar C. colab. Turism și alimentație, manual pentru clasa a X – a, București, Editura CD Pres, 2011 (și alte ediții avizate de Ministerul Educației)
3. Brumar, C. colab. Tehnologia Culinară, clasele X-XII, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București, edițiile 2003, 2006 (și alte ediții avizate de Ministerul Educației)
4. Brumar, C. colab. Tehnician în gastronomie, clasele XI-XII, Editura „CD Press”, București, 2012
5. Brumar, C. colab. Organizator banqueting, clasele XI-XII Editura „CD Press2, București, 2012
6. Costin, G.M., Segal, R., Alimente pentru nutriție specială, Editura Academica, București, 2001
7. Dincă, C. colab. Calificarea profesională Bucătar / Cofetar / Ospătar, manualul pentru clasa a XI-a an de completare, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București, edițiile 2006, 2007, 2008 (și alte ediții avizate de Ministerul Educației)
8. Dobrescu, E. colab. Tehnica servirii consumatorilor, cls. XI-XII, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București, edițiile 1996, 2006 (și alte ediții avizate de Ministerul Educației)
9. Florea, C. colab. Manualul directorului de restaurant, Editura „THR-CG”, 2004
10. Mihai, Ștefania și colectiv Turism și alimentație, manual pentru clasa a IX-a, Editura CD PRESS, 2010 (și alte ediții avizate de Ministerul Educației)
11. Mihăilescu, A. colab. Tehnologia produselor de cofetărie și patiserie, clasele X-XII, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București, 2000, 2003 (și alte ediții avizate de Ministerul Educației)
12. Nicolescu, R. Tehnologia restaurantelor, Editura „Inter-Rebs”, București, 1998
13. Nicolescu, R. Serviciile în turism și alimentație publică, Editura „Sport-Turism”, București, 1998
14. Poll, N., Serban, A. Noțiuni fundamentale de igienă, Editura „Coresi”, București, 2003
15. Stavrositu, S. colab Tehnica servirii consumatorilor, clasele XI-XII, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București, edițiile 1996, 2006 (și alte ediții avizate de Ministerul Educației)
16. Stavrositu, Stere Arta serviciilor în restaurante, baruri, gastronomie, hoteluri, pensiuni turistice, București: Fundația Arta serviciilor în turism, 2006
17. Turcescu, A. colab Turism și alimentație publică – clasa a IX-a, Editura „CD Press”, București, 2010
18. www.tvet.ro Auxiliare curriculare pentru domeniul Turism și alimentație elaborate în programele PHARE-TVET

D. TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA PENTRU DIDACTICA GENERALĂ ȘI METODICA PREDĂRII DISCIPLINELOR TEHNOLOGICE

a. Proiectarea, organizarea și desfășurarea activității didactice

1. Conceptul de curriculum. Tipologie. Curriculum în dezvoltare locală. Produse și documente curriculare: planuri cadru, planuri de învățământ, standarde de pregătire profesională, programe școlare/curriculum, manuale școlare, auxiliare didactice. Alți termeni de referință ai curriculumului național: arii curriculare, discipline, module.
2. Proiectarea activității didactice: elaborarea planificării calendaristice, proiectarea lecțiilor/activităților didactice.

b. Strategii didactice utilizate în procesul de instruire. Strategii și modalități de integrare în lecție a activităților cu caracter practic – aplicativ.

1. Strategii didactice. Definiții, Caracterizare. Tipologie.
2. Metode de învățământ: descriere, exemple de utilizare a diferitelor metode de învățământ în cadrul lecției. Metode și tehnici didactice interactive: descriere, exemple de aplicare a metodelor și tehnicilor didactice interactive în cadrul diferitelor tipuri de lecții.
3. Forme de organizare a instruirii. Forme de organizare a activității didactice. Lecția, unitate didactică fundamentală: definiție, evenimentele lecției, tipuri și variante de lecții.
4. Mijloace de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare. Funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ. Clasificarea și caracteristicile mijloacelor de învățământ. Mediul de instruire. Cerințe în organizarea mediului de instruire.

c. Evaluarea rezultatelor școlare

1. Evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ. Funcțiile evaluării. Formele evaluării. Obiectivele evaluării. Proiectarea evaluării.
2. Metode și instrumente de evaluare. Metode și instrumente tradiționale de evaluare. Metode complementare/alternative de evaluare.
3. Tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, reguli de proiectare, modalități de evaluare și de notare, avantaje și dezavantaje/limite în proiectare și utilizare.
4. Calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate.
5. Notarea școlară. Variabilitatea notării. Factori ai variabilității aprecierii și notării. Erori în evaluarea școlară/Efecte perturbatoare în apreciere și notare.

BIBLIOGRAFIE

1.	Albulescu, I.,
Catalano, H.
(coord.)	Sinteze de pedagogie generală: ghid
pentru pregătirea examenelor de
titularizare, definitivat și gradul didactic
II profesori de toate specializările	Didactica Publishing
House, București, 2020
2.	Bocoș, M.-D.	Instruirea interactivă	Editura Polirom, Iași,
2013
3.	Bocoș, M.,
Jucan, D.	Teoria și metodologia instruirii. Teoria și
metodologia evaluării: repere și
instrumente didactice pentru formarea
profesorilor	Editura Paralela 45,
Pitești 2019

4.	Cucoș, C.	Pedagogie, ediția a III-a revăzută și adăugită	Editura Polirom, Iași, 2014
5.	Cucoș, C.
(coord.)	Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice, ediția a III-a revăzută și adăugită	Editura Polirom Iași, 2009
6.	Nițucă C.,
Stanciu T.
Potolea, D.,
Necșu, I., Iucu, R.B.,
Pânișoară, I.- O.
(coord.)	Didactica disciplinelor tehnice	Editura Performantica, Iași, 2006
7.		Pregătirea psihopedagogică
Manual pentru definitivat și gradul didactic II	Editura Polirom, Iași, 2008
8.	Radu I.T.	Evaluarea în procesul didactic	Editura Didactică și Pedagogică, 2008
9.	Stoica A.
(coord.)	Evaluarea curentă și examenele, Ghid pentru profesori	Editura Prognosis, București, 2001
10.	Stoica A.	Evaluarea progresului școlar. De la teorie la practică.	Humanitas Educațional, București, 2003
11.	***	Ghiduri metodologice pentru aplicarea programelor școlare - Aria curriculară Tehnologii, Liceu tehnologic	MEC, CNC, Editura Aramis Print, București, 2002
12.		Curriculum național/programe școlare pentru disciplinele tehnologice în vigoare în anul susținerii concursului	
13.		Planurile-cadru, standardele de pregătire profesională în vigoare în anul susținerii concursului	
14.		"Programul Național de Dezvoltare a Competențelor de Evaluare ale Cadrelor Didactice (DeCeE)"	MEN – CNCEÎP, București, 2008

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

ALIMENTAȚIE PUBLICĂ

MAIȘTRI INSTRUCTORI

**- București -
2023**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru **examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar** la disciplinele tehnologice este elaborată în acord cu curriculumul școlar în vigoare și este concepută ca bază necesară și utilă atât pentru perfecționarea continuă, cât și pentru testarea/evaluarea concepției, cunoașterii, înțelegerii și interpretării principalelor roluri profesionale ale funcției didactice din perspectiva nivelurilor carierei didactice.

Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul maestrului instructor, urmărind:

- cunoașterea, de către maestrul – instructor, a conținuturilor științifice și a principalelor tendințe în evoluția disciplinelor tehnologice și a metodicii predării acestora;
- capacitatea de a construi demersuri didactice interactive prin adecvarea strategiilor didactice la conținuturi;
- capacitatea de proiectare și realizare a demersului didactic intra-, trans-, inter-, și multidisciplinar, în concordanță cu standardele de pregătire profesională ;
- capacitatea de proiectare și realizare a evaluării rezultatelor învățării dobândite de elevi;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatică și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Conținuturile programei urmăresc sporirea flexibilității, mobilității ocupaționale și creșterea gradului de adaptabilitate a maiștrilor instructori la evoluția tehnică, tehnologică și economică în domeniu.

Programa este orientată pe evaluarea calității concepției didactice și a modalităților concrete prin care maestrul instructor pune elevii în situații de învățare eficientă, menite să conducă la formarea rezultatelor învățării prevăzute în standardele de pregătire profesională. Această orientare este cu atât mai necesară în prezent, când flexibilitatea programelor școlare solicită din partea cadrelor didactice efortul de a concepe procese și parcursuri didactice adaptate nivelului claselor de elevi cu care lucrează și finalităților învățământului tehnologic.

B. COMPETENȚELE MAISTRULUI INSTRUCTOR

Programa vizează, pe lângă conținuturile științifice și cele de metodică a disciplinelor, anumite competente specifice maestrului instructor pentru discipline tehnologice, competențe pe care acesta trebuie să și le dezvolte și probeze pe parcursul desfășurării activității didactice.

COMPETENȚE SPECIFICE:

- Cunoașterea și aprofundarea de către candidați a conținuturilor științifice și metodice de specialitate;
- Proiectarea demersurilor didactice adaptate nivelului de învățământ, calificării și specificului clasei, în conformitate cu standardele de pregătire profesională și curriculumul în vigoare;
- Realizarea corelațiilor intra, inter și pluridisciplinare a conținuturilor pentru proiectarea demersului didactic;
- Proiectarea și realizarea activităților de pregătire/instruire practică;
- Selectarea și aplicarea metodelor și instrumentelor de evaluare adecvate activității de pregătire/instruire practică;
- Exploatarea utilajelor, instalațiilor și echipamentelor în condițiile respectării normelor de sănătate și securitate în muncă, prevenirea și stingerea incendiilor și de protecția mediului înconjurător;

- Respectarea normelor de calitate pentru desfășurarea proceselor, obținerea produselor și oferirea serviciilor.

C. TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA DE SPECIALITATE

1. Tipuri de unități de alimentație: clasificare, caracteristici, organizarea spațiilor de producție și pentru servire.

2. Dotarea cu echipament tehnologic a spațiilor de producție culinară și de cofetărie-patiserie (vase, ustensile, utilaje, mobilier tehnologic).

3. Norme generale și specifice de sănătatea și securitatea în muncă și de prevenirea și stingerea incendiilor în unitățile de alimentație.

4. Noțiuni de bază despre alimente: noțiunea de aliment, clasificare, compoziție chimică, substanțe nutritive, valoare nutritivă și calorică.

5. Materii prime și auxiliare utilizate la realizarea preparatelor culinare și produselor de cofetărie-patiserie: rol în alimentație, clasificare, compoziție chimică, valoarea nutritivă, calorică și digestibilitate, condiții de calitate, condiții de păstrare, recepția calitativă și cantitativă.

6. Operații de prelucrare primară și termică a alimentelor.

7. Caracteristicile și tehnologiile de obținere a semipreparatelor culinare (fonduri, esențe, sosuri, aspic, umpluturi) și de cofetărie-patiserie (siropuri, fondant, baroturi, blaturi, foi, creme, umpluturi).

8. Preparate culinare: preparate servite la micul dejun, salate, garnituri, gustări, antreuri, preparate lichide, preparate de bază (din legume, legume și carne de măcelărie, carne de pasăre, pește, carne tocată), fripturi, dulciuri de bucătărie: caracteristici, locul și rolul în meniu, clasificare, tehnologii de obținere, condiții de calitate, defecte, cauze și remedieri.

9. Aluaturi (opărit, dospit, fraged, foietaj, foi de plăcintă) și produse de patiserie: caracteristici, clasificare, tehnologii de obținere generale și specifice, condiții de calitate defecte, cauze și remedieri.

10. Produse de cofetărie: prăjituri, torturi, fursecuri: caracteristici, clasificare și sortiment, tehnologii de obținere generale și specifice, condiții de calitate defecte, cauze și remedieri.

11. Elemente de decor și tehnici de decorare.

12. Personalul de servire în unitățile de alimentație: categorii, calități, atribuții.

13. Dotarea salonului de servire cu mobilier, utilaje și obiecte de inventar (clasificare, caracteristici, modalități de transport. Pregătirea sălii de servire: curățenie, efectuarea mise-en-place-ului de întâmpinare și a mise-en-place-ului în funcție de meniu (mic dejun, dejun, cină). Reguli de protocol.

14. Etapele servirii: primirea clienților, prezentarea ofertei de preparate și băuturi, primirea comenzii și transmiterea ei la secții; aducerea preparatelor și băuturilor de la secții. Sisteme și forme de servire (sistemul direct, indirect și alte sisteme de servire). Debarasarea meselor. Întocmirea și prezentarea notei de plată, încasarea contravalorii meniurilor consumate, despărțirea de consumator.

15. Tehnica servirii preparatelor: gustări, antreuri, preparate lichide, preparate din pește, preparate cu sos, fripturi, garnituri, salate, deserturi, produse de panificație.

16. Băuturi: clasificarea băuturilor și asocierea lor cu preparatele, tehnici de servire, dotarea barului, tehnica obținerii amestecurilor de băuturi.

17. Organizarea și servirea diferitelor tipuri de mese: micul dejun, dejun, cină, mese festive.

18. Igiena profesională în unitățile de alimentație publică (individuală a spațiilor și a procesului de producție).

19. Documente specifice activităților de producție și servire în unitățile de alimentație publică.

BIBLIOGRAFIE

1. Brumar C. colab. Tehnologia culinară, manual clasa a IX-a, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București, edițiile 2003, 2006 (și alte ediții avizate de Ministerul Educației)
2. Brumar C. colab. Tehnologia Culinară clasele X-XII, Editura Didactică și Pedagogică R.A.R.A., București, edițiile 2003, 2006 (și alte ediții avizate de Ministerul Educației)
3. Brumar C. colab. Turism și alimentație, manual pentru clasa a X – a, București: Editura CD Press, 2011 (și alte ediții avizate de Ministerul Educației)
4. Brumar C. colab. Tehnician în gastronomie, clasele XI-XII, Editura „CD Press”, București, 2012 (și alte ediții avizate de Ministerul Educației)
5. Brumar C. colab. Organizator banqueting, clasele XI-XII, Editura „CD Press”, București, 2012 (și alte ediții avizate de Ministerul Educației)
6. Dincă C. colab. Calificarea profesională Bucătar/Cofetar/Ospătar, manualul pentru clasa a XI-a, an de completare, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București, edițiile 2006, 2007, 2008 (și alte ediții avizate de Ministerul Educației)
7. Dobrescu E. colab. Tehnica servirii consumatorilor, clasele XI-XII, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București, edițiile 1996, 2006 (și alte ediții avizate de Ministerul Educației)
8. Florea C. colab. Manualul directorului de restaurant, Editura „THR-CG”, 2004
9. Mihai, Ștefania și colectiv Turism și alimentație, manual pentru clasa a IX-a, Editura CD PRESS, 2010 (și alte ediții avizate de Ministerul Educației)
10. Mihăilescu A. colab. Tehnologia produselor de cofetărie și patiserie, clasele X-XII, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București, 2000, 2003 (și alte ediții avizate de Ministerul Educației)
11. Nicolescu R Tehnologia restaurantelor, Editura „Inter-Rebs”, București, 1998
12. Nicolescu R Serviciile în turism și alimentație publică, Editura „Sport-Turism”, București, 1998
13. Poll, N., Serban, A. Noțiuni fundamentale de igienă, Editura „Coresi”, București, 2003

14.	Stavrositu S. colab	Tehnica servirii consumatorilor, clasele XI-XII, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București, edițiile 1996, 2006 (și alte ediții avizate de Ministerul Educației)
15	Stavrositu, Stere	Arta serviciilor în restaurante, baruri, gastronomie, hoteluri, pensiuni turistice, București: Fundația Arta serviciilor în turism, 2006
16.	Turcescu A. colab	Turism și alimentație publică – clasa a IX-a Editura „CD Press”, București, 2010
17.	www.tvet.ro	Auxiliare curriculare pentru domeniul Turism și alimentație elaborate în programele PHARE-TVET

D. TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA PENTRU DIDACTICA GENERALĂ ȘI METODICA PREDĂRII DISCIPLINELOR TEHNOLOGICE

a. Proiectarea, organizarea și desfășurarea activității didactice

1. Conceptul de curriculum. Tipologie. Curriculum în dezvoltare locală. Produse și documente curriculare: planuri cadru, planuri de învățământ, standarde de pregătire profesională, programe școlare/curriculum, manuale școlare, auxiliare didactice. Alți termeni de referință ai curriculumului național: arii curriculare, discipline, module.
2. Proiectarea activității didactice: elaborarea planificării calendaristice, proiectarea lecțiilor/activităților didactice.

b. Strategii didactice utilizate în procesul de instruire. Strategii și modalități de integrare în lecție a activităților cu caracter practic – aplicativ.

1. Strategii didactice. Definiții, Caracterizare. Tipologie.
2. Metode de învățământ: descriere, exemple de utilizare a diferitelor metode de învățământ în cadrul lecției. Metode și tehnici didactice interactive: descriere, exemple de aplicare a metodelor și tehnicilor didactice interactive în cadrul diferitelor tipuri de lecții.
3. Forme de organizare a instruirii. Forme de organizare a activității didactice. Lecția, unitate didactică fundamentală: definiție, evenimentele lecției, tipuri și variante de lecții.
4. Mijloace de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare. Funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ. Clasificarea și caracteristicile mijloacelor de învățământ. Mediul de instruire. Cerințe în organizarea mediului de instruire.

c. Evaluarea rezultatelor școlare

1. Evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ. Funcțiile evaluării. Formele evaluării. Obiectivele evaluării. Proiectarea evaluării.
2. Metode și instrumente de evaluare. Metode și instrumente tradiționale de evaluare. Metode complementare/alternative de evaluare.
3. Tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, reguli de proiectare, modalități de evaluare și de notare, avantaje și dezavantaje/limite în proiectare și utilizare.
4. Calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate.
5. Notarea școlară. Variabilitatea notării. Factori ai variabilității aprecierii și notării. Erori în evaluarea școlară/Efecte perturbatoare în apreciere și notare.

BIBLIOGRAFIE

1. Albulescu, I., Catalano, H. (coord.) Sinteze de pedagogie generală: ghid pentru pregătirea examenelor de titularizare, definitivat și gradul didactic II profesori de toate specializările Didactica Publishing House, București, 2020
2. Bocoș, M.-D. Instruirea interactivă Editura Polirom, Iași, 2013
3. Bocoș, M., Jucan, D. Teoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării: repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor Editura Paralela 45, Pitești 2019
4. Cucos, C. Pedagogie, ediția a III-a revăzută și adăugită Editura Polirom, Iași, 2014
5. Cucos, C. (coord.) Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice, ediția a III-a revăzută și adăugită Editura Polirom Iași, 2009
6. Nițucă C., Stanciu T. Potolea, D., Necșu, I., Iucu, R.B., Pânișoară, I.- O. (coord.) Didactica disciplinelor tehnice Editura Performantica, Iași, 2006
7. Pregătirea psihopedagogică Manual pentru definitivat și gradul didactic II Editura Polirom, Iași, 2008
8. Radu I.T. Evaluarea în procesul didactic Editura Didactică și Pedagogică, 2008
9. Stoica A. (coord.) Evaluarea curentă și examenele, Ghid pentru profesori Editura Prognosis, București, 2001
10. Stoica A. Evaluarea progresului școlar. De la teorie la practică. Humanitas Educațional, București, 2003
11. *** Ghiduri metodologice pentru aplicarea programelor școlare - Aria curriculară Tehnologii, Liceu tehnologic MEC, CNC, Editura Aramis Print, București, 2002
12. Curriculum național/programe școlare pentru disciplinele tehnologice în vigoare în anul susținerii concursului
13. Planurile-cadru, standardele de pregătire profesională în vigoare în anul susținerii concursului
14. "Programul Național de Dezvoltare a Competențelor de Evaluare ale Cadrelor Didactice (DeCeE)" MEN – CNCEÎP, București, 2008

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA PENTRU
ARHITECTURĂ**

NOTĂ DE PREZENTARE

Programele pentru perfecționarea pregătirii de specialitate a cadrelor didactice urmăresc afirmarea de noi competențe profesionale prin aprofundarea unor concepte și orientări cu privire la educația pentru arhitectură înțeleasă ca activitate creativă specifică de formare în spirit cultural a tinerei generații.

Prezenta programa are în vedere atât însușirea temeinică și completă a conținutului teoretic care vizează definirea procesului arhitectural, semnificațiile spațiului arhitectural și legile compoziției de arhitectură, cât și însușirea funcțiilor practice ale acesteia, prin aspectele care vizează funcționalitatea, tehnica și tehnologia.

Cadrele didactice care se prezintă la examenul național de obținere a definitivării în învățământ sunt, în general, absolvenți de doar câțiva ani ai instituțiilor de învățământ superior. Din acest punct de vedere, examenul trebuie să ateste următoarele:

- stăpânirea cunoștințelor generale din științele educației asimilate deja, cu accent pe aplicațiile lor practice (proiectare, strategii didactice, mijloace de învățământ, creativitate);
- aplicarea creativă a informațiilor din didactica specialității dobândite anterior și îmbogățite prin experiența de catedră (limbaj arhitectural și teoria spațiului arhitectural)
- preocupări de optimizare și ameliorare a mijloacelor de accesibilizare a conținutului programei școlare în funcție de particularitățile individuale ale nivelului de pregătire al elevilor;
- calitatea documentării privind cultura de arhitectură în școala actuală: mass-media, publicitate, informarea la bibliotecă, etc.;
- demonstrarea unor capacități de descoperire a mijloacelor și căilor specifice de cultivare și stimulare a vederii în spațiu, a înțelegerii și reprezentării spațiului arhitectural și a creativității elevilor.

Obiectivele învățământului preuniversitar de arhitectură vizează:

- înțelegerea spațiului arhitectural, însușirea tehnicilor de reprezentare și modelare în spațiul bi- și tridimensional, înțelegerea principiilor de compoziție spațială, a aspectelor referitoare la textură, materialitate, lumină, tipologii structurale și funcționale;
- formarea capacității de a formula și a susține o idee în cadrul procesului de creație, însușirea expresiei „concept”, înțelegerea procesului creativ, astfel încât acesta să devină o activitate conștientă;
- conștientizarea elevilor asupra responsabilității profesiei de arhitect, prin faptul că arhitectul creează și organizează spațiul, cu efecte de lungă durată, iar modul în care mediul construit este planificat, proiectat, realizat, utilizat, relaționat cu peisajul și întreținut are o influență definitorie, pe termen lung, asupra fiecăruia dintre noi;
- cunoașterea patrimoniului arhitectural național și local, în context european, cu rol în definirea identității culturale individuale;
- capacitatea elevilor de a lucra în echipă, de a colabora și împărtăși idei.

În perspectiva atingerii acestor obiective, caracterul integrator pentru disciplina Arhitectură este dezvoltat în cadrul mai larg al demersului metodic, învățarea în domeniul arhitecturii vizând atât aspecte teoretice cât și de înțelegere și de reprezentare a spațiului arhitectural, punerea în aplicare a acestor conținuturi, îndeosebi în cadrul orelor de Atelierului de specialitate - Arhitectură, implicând, din partea profesorilor, motivații de inovare și descoperire a unor strategii, modalități tehnice, mijloace și forme active pentru formarea și dezvoltarea educației pentru arhitectură, a vederii în spațiu și stimularea creativității elevilor.

Acestea constituie obiectivul fundamental al îmbogățirii informației de specialitate, psihopedagogice și metodologice și criteriul evaluării prestației fiecărui cadru didactic, pe linia preconizată de reforma curriculară în curs de desfășurare în învățământul românesc de toate gradele, astfel încât beneficiarii acestuia să poată fi capacitați spre a fi la înălțimea așteptărilor societății secolului XXI, în contextul unei societăți culturale sustenabile.

COMPETENȚELE CADRULUI DIDACTIC IN DOMENIUL ARIEI CURRICULARE ARTE – ARHITECTURĂ

COMPETENȚE SPECIFICE

- Competența în elaborarea unor proiecte de specialitate sau interdisciplinare, individuale și/sau comune.
- Competențe de a concepe curriculum la decizia școlii pe aria curriculară Arte - Arhitectură. Competențe în structurarea și argumentarea propriilor atitudini estetice față de fenomenul cultural-artistic în general și arhitectural în special.
- Competențe în utilizarea tehnologiilor informaționale specifice comunicării vizuale și reprezentării spațiului arhitectural.
- Competența de conturare a unui profil intelectual și profesional prin consultarea constantă a materialelor bibliografice (de specialitate și din perspectivă interdisciplinară).
- Cunoașterea temeinică a conținuturilor științifice și metodice ale disciplinei.
- Competența de a construi /alcătui demersuri didactice interactive cu integrarea conținuturilor metodice.
- Competența de adecvare a demersului didactic la colectivul clasei și/sau la specificul disciplinei. Competența de a actualiza prin lecturi, activități în atelier, demonstrații, expuneri, proiecte conform cerințelor reformei curriculare; comunicarea eficientă cu parteneri în activitatea educațională.

COMPETENȚE TRANSVERSALE

Competențe pentru dezvoltarea personală:

- Capacitate de autoevaluare a nevoii de formare profesională în scopul inserției și adaptabilității la cerințele locului de muncă;
- Gândire structurată;
- Target pentru prestare optimă;
- Evaluarea corectă a resursei timp;
- Personal branding.

Managementul resursei umane / a clasei de elevi:

- Capacități de team building;
- Managementul performanței;
- Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă pe diverse paliere ierarhice.

Leadership:

- Management strategic;
- Planificare;
- Motivarea și antrenarea grupului de lucru /clasei de elevi

I. TEMATICA DE SPECIALITATE

TEORIA ȘI ESTETICA ARHITECTURII

A. Definirea arhitecturii ca obiect, fenomen, actualitate

Procesul istoric de definire a arhitecturii.

B. Spațiul existențial și spațiul arhitectural

1. Nivelurile spațiului existențial, nivelurile spațiului arhitectural și interacțiunile dintre acestea la nivel geografic, peisager, urbanistic, de obiect arhitectural. Influența elementelor de mediu: climă, apă și teren asupra spațiului arhitectural. Conformarea volumetrică, soluții constructive, materiale de construcții utilizate în arhitectura vernaculară. Conceptul de dezvoltare durabilă în arhitectură.
2. Date fundamentale ale spațiului arhitectural, organizare și compoziție. Elemente de morfologie în analiza spațiului arhitectural. Principii de compoziție în arhitectură și în urbanism. Studiul structurilor naturale, interpretarea și organizarea lor în compoziție; Măsura exterioară, interioară, măsură absolută. Scara, raport, proporții. Lumină și culoare în spațiul arhitectural. Metode de reprezentare tridimensionale și bidimensionale ale spațiului arhitectural. Noțiuni de estetică urbană, estetică arhitecturală.
3. Conținut, formă și funcție. Teoria locuirii. Teoria programelor de arhitectură. Condiții optime ale confortului interior față de particularitățile funcționale și psihofiziologice ale omului: zonificare, scară modulară, flexibilitate spațială. Interpretarea tehnică a spațiului arhitectural. Rolul materialelor de construcție în evoluția structurii spațiului arhitectural și a anvelopei clădirii. Materiale de construcție sustenabile.
4. Relațiile dintre caracteristicile spațiale, constructive și funcționale ale diferitelor programe de arhitectură.
5. Noțiuni de spațiu public urban. Arhitectura spațiului străzii. Tipuri de spațiu public, semi-public, spațiu privat.
6. Urbanizare, regenerare urbană, reconversie urbană, patrimoniu industrial, implicarea comunităților în planificarea urbană – planificarea urbană colaborativă, intervenții în zone cu valoare istorică. Restaurarea spațiului urban. Strada - spațiul de coexistență a diferitelor tipuri de mobilități, schema stradală. Modalități de fluidizare, inter-conectare și accesibilizare.
7. Contextul social-economic-actual. Problematika rezidențialului urban contemporan. Orașele în secolul al XX-lea, urbanismul progresist, Charta de la Atena – orașul coerent. Rezidențialul urban în România ultimelor decenii.

BIBLIOGRAFIE

Tematica de specialitate (teoria și estetica arhitecturii)

1. Addington, D. Michelle; Schodek, Daniel , *Smart Materials and Technologies For the Architecture and Design Professions*, Editura Oxford: Arhitectural Press, 2005;
2. Alexander, Christopher, *Notes on the Synthesis of Form*, Cambridge Mass, Harvard University Press, 1986;
3. Arheim, R., *Dynamique de la forme architecturale*, Architecture & Recherches/ Pierre Mardaga 1982;

4. Arheim, R., *Arta și percepția vizuală*, Editura Meridiane, București , 1982;
5. Argan, Giulio Carlo, *Arta Modernă*, Editura Meridiane, București , 1985;
6. Benevolo, Leonardo, *Storia della Citta*, Laterza, 1982;
7. Benevolo, Leonardo, *Orașul în istoria Europei*, Editura Polirom, 2003;
8. Blake, Pietre, *Mies van der Rohe, Architecture and Structure*, Pelikan Book 1990;
9. Ching, Francis D.K., *Form, Space and Order*, 1996, John Willey et Sons, Inc, 27 Constantin Paul, *Culoare-Artă-Ambient*, Editura Meridiane, București, 1979;
10. Constantin Paul, *Arta 1900 în România*, Editura Tehnică, București, 1988;
11. Curinschi Vorona Gh., *Introducere în arhitectura contemporană*, Editura Tehnică, București, 1991;
12. Curinschi Vorona Gh., *Istoria universală a arhitecturii*, Editura Tehnică, București, vol. I - 1979, vol. II - 1982, vol. III;
13. Damian Ascanio, *Le Corbusier*, Editura Meridiane, București, 1969;
14. Enache, M., Ionescu, I., *Geometrie descriptivă și perspectivă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983;
15. Evenson, Thomas Thus, *Archetypes in architecture*, Norwegian University Press, 1991;
16. Focillon, H., *Viața formelor*, Editura Meridiane, București, 1977;
17. Geddes, Patrick, *Cities in Evolution*, Williams & Norgate, 1915;
18. Gheorghiu, A., *Proporții și trasee geometrice în arhitectură*, Ed. Tehnică, București, 1991;
19. Hall, Peter, *Cities Of Tomorrow – Third Edition*, Blackwell Publishing, 2014;
20. Hebel Dirk E., Wisniewska, Marta H., Heisel, *Building from Waste: Recovered Materials in Architecture and Construction*, Birkhäuser, 2014;
21. Ionescu, Grigore, *Arhitectura populară în România*, Editura Meridiane, București, 1971;
22. Ionescu, Grigore. *Arhitectura pe teritoriul României de-a lungul veacurilor*, Editura Academiei. București, 1989;
23. Ionescu, Iulius, *Perspectiva. Instrumente de proiectare*, Editura Universității Ion Mincu, București, 2009;
24. Iliu, Liana, *Orașul grădină și evoluția conceptului*, Editura Universitară "Ion Mincu", București, 2005;
25. Iurov, C, *Arhitectura bionică*, Editura Tehnică, București, 1985;
26. Kurokawa, Kisho, *Architecture de la Symbiose*, Electa Moniteur, 1987;
27. Laurian, Radu, *Probleme de estetica orașelor*, Editura Tehnică, București, 1965;
28. Moughtin, Cliff, *Street and Square*, Butterworth Architecture, Oxford, 1992;
29. Moos, Stanislaw von, *Ie Corbusier, l'Architecte et son mythe*, Horizons de France, 1971;
30. Moussavi, Farshid, *The Function of Form*, Actar, Harvard University Graduate School of Design, 2009;
31. Mumford, Lewis, *La cité é travers l'histoire*, Éditions du SEUIL, 1964;
32. Nemțeanu Ruxandra, *Vila în stil neoromânesc, expresia căutărilor unui model autohton în locuința individual urbană*, Editura Simetria, 2014;
33. Neufert, Ernst, *Manualul Arhitectului – elemente de proiectare și de construcție*, Alutus, 2004;

34. Ochinciuc, C, *Conceptul dezvoltării durabile în arhitectură. Proiectarea integrată*, Editura Universitară "Ion Mincu", București, 2002;
35. Panchyk, K., *Solar Interiors*, Van Nostrand Reinhold Comp., 1984;
36. Păun, Silvia, *Valoarea arhitecturii autohtone*, Ed. Per Omnes Artes, București, 2003;
37. Radian, H., R., *Cartea proporțiilor*, Editura Meridiane, București, 1981;
38. Rățoiu, Lucian-Cristian, *Restaurarea monumentelor istorice. Concepte, teorii, practici*, Editura ACS, Colecția Științific, 2021;
39. Risselada, Max, (ed.), *Raumplan versus Plan Libre- Adolf Loos / Le Corbusier*, 010 Publishers, Rotterdam, 2008;
40. Scherr, R., *The Grid: Form and Process in Architectural Design*, USA Books, 2001;
41. Sitte, Camillo, *Arta construirii orașelor*, Editura Tehnică, București, 1992;
42. Steele, James, *Ecological Architecture*, Thames and Hudson, 2005;
43. Tănăsescu, A., *Geometrie descriptivă, perspectivă, axonometrie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983;
44. Teodoru, Horia, *Perspectiva*, Ed. Meridiane, București, 1968;
45. Trișcu, Aurelian, *Spații urbane pietonale*, Arta Grafică, 1985;
46. Vasilescu, Sorin, *Arhitectura Modernă*, Editura Universitară "Ion Mincu", București, 1992;
47. Voiculescu, Sanda, *Arhitectură Antică și Medievală*, Editura Universitară "Ion Mincu", București, 1986;
48. Yglesias, Caren, *The Innovative Use of Materials in Architecture and Landscape Architecture: History, Theory and Performance*. Editura McFarland & Company, Incorporated Publishers, 2014.

II. DIDACTICA SPECIALITĂȚII

1. Metode de transmitere și interpretare a ansamblului de coduri ale limbajului profesional în predareacunoștințelor teoretice de arhitectură.
2. Metode de predare a programelor de arhitectură în cadrul orelor de atelier sau la materiile teoretice - formularea problemei (temă), formularea soluției (interpretarea datelor de temă), concretizarea soluției (metodologia), înțelegerea soluției (răspunsul optim funcțional, stilistic și spațial-volumetric).
3. Căi și mijloace de convertire a experiențelor de percepție și controlul spațiului real prin noțiuni de desen, geometrie descriptivă și perspectivă și de proiectare cu ajutorul calculatorului, în formarea capacităților conceptual - proiective ale elevilor.
4. Metode de evaluare (aplicații, verificări) ale calității informației pe care elevii și-au însușit-o în procesul instruirii specifice domeniului arhitecturii.
5. Metode de relaționare a domeniului arhitecturii la celelalte discipline care din aria culturii generaleși de specialitate a elevilor.
6. Rolul evaluării, funcțiile acesteia corelate cu urmărirea obiectivelor educaționale, obiectivele generale, specifice și dezvoltarea competențelor elevilor în învățarea disciplinelor tehnice.
7. Proiectarea didactică – planificarea unității de învățare, calendaristică anuală și pe module; proiectul didactic, fișa de lucru, instrumente de evaluare, bareme de evaluare, fișa de progres școlar, planul de măsuri remediale.

8. Aspecte psihopedagogice și metodice ale formării deprinderilor de percepere în spațiu.
9. Eficiența diferitelor metode și procedee de reprezentarea spațiului arhitectural prin studiu după natură în școală și pe teren.
10. Spațiul muzeal și expozițional și proiectele de documentare și analiză în teren, ca resursă complexă de acumulare de cunoștințe de specialitate, interpretare și creație.
11. Mijloace de învățământ – adaptarea acestora la tipul lecției și integrarea lor în procesul de instruire a elevilor.

BIBLIOGRAFIE

Didactica specialității

1. Amabile, Teresa M., *Creativitatea ca mod de viață*, Ed. Știință și Tehnică, București, 1997;
2. Antonesei, L., *Introducere în pedagogie. Dimensiuni axiologice și transdisciplinare ale educației*, Ed. Polirom, Iași, 2002;
3. Ciucescu, Doru, *Didactica disciplinelor tehnice*, Editura Didactică și Pedagogică R.A., 2009;
4. Cucos, C., *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2002;
5. Cucos, C., *Psihopedagogie pentru examenul de definitivat și gradele didactice*, Editura Polirom, Iași, 2009;
6. Gagne, R., Briggs, S., J., *Principii de design ale instruirii*, Editura Didactică și Pedagogică, 1977;
7. Gagne, R., *Condițiile învățării*, Editura Didactică și Pedagogică, 1975;
8. Gagnier, Jacques, *Les lycees du futur*, L'Harmattan, 1991;
9. Hardy, Tom (ed.), *Art Education in a postmodern world*, Intellect Books, Bristol, 2006;
10. Landsheere V. de, Landsheere G. de, *Definirea obiectivelor educației*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977;
11. Meiss, Pierre von, *De la cave au toit. Temoignage D'un enseignement d'architecture*, Presses polytechniques et universitaires romandes, Lausanne, 1991;
12. Neacșu, L., *Instruire și învățare*, Editura Științifică, București, 1990;
13. Nicola, I., *Tratat de pedagogie școlară*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1996;
14. Nițucă, Costică; Stanciu, Tudor, *Didactica disciplinelor tehnice*, Editura Performantica, 2006;
15. Piaget, J., *Biologie și cunoaștere*, Editura Dacia, Cluj, 1971;
16. Stan, Emil, *Managementul clasei*, Ed. Aramis, București, 2003;
17. Stan, Emil, *Pedagogie postmodernă*, Ed. Institutul European, Iași, 2003;
18. Toma, Iulian - Dalin, *Muzeul contemporan. Programe educaționale*, Ed. Institutul European, Iași, 2007;
19. Toma, Steliana, *Curs de pedagogie*, Institutul de Construcții, București, 1991;
20. **** *Teorii ale limbajului. Teorii ale învățării*, Editura Politică, București, 1988.

Notă:

Sunt obligatorii documentele școlare reglatoare valabile în anul școlar în care se susține examenul - planuri-cadru, programe școlare și manualele cuprinse în Catalogul manualelor școlare, valabile în învățământul preuniversitar în anul susținerii examenului

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA PENTRU
ARTĂ TEATRALĂ ȘI ARTELE SPECTACOLULUI**

NOTĂ DE PREZENTARE

Prezenta programă urmărește să înlesnească pătrunderea în teoria modernă a artei teatrului, pentru a da posibilitatea profesorilor din învățământul preuniversitar să-și structureze cunoștințele și activitatea didactică în așa fel încât să poată urmări, în mod coerent, un traseu unitar. Finalitatea studiului artei teatrului este complexă deoarece:

- dezvoltă abilitățile de comunicare intrapersonală și exprimarea sinelui;
- dezvoltă capacitatea de a lucra în echipă;
- favorizează autocunoașterea și exprimarea autentică;
- dezvoltă creativitatea, capacitatea de adaptare și inovare;
- dezvoltă capacitatea de a crea strategii pentru rezolvarea diverselor probleme/situații;
- dezvoltă simțurile, capacitatea de observare și de interacțiune cu mediul;
- dezvoltă inteligența emoțională;
- dezvoltă abilitățile motrice și vocale;
- favorizează managementul emoțiilor și exersează răspunsul adecvat în situații de criză;
- pune în lumină virtualități latente, dezvoltă potențialul individual.

În acest scop e foarte important ca arta teatrului, care conține mijloace de arta actorului, să nu fie privită în chip „tradiționalist” sau „meșteșugăresc”, ca mimare sau ilustrare a unui text sau ca un sistem mai încheiat sau mai puțin încheiat de „tehnici”. În toate marile școli de teatru contemporane, atelierul de teatru deschide un câmp vast de experimentare, (auto)cunoaștere și interrelaționare umană.

În cartea sa *O poetică a artei actorului*, profesorul Ion Cojar spune: „Formarea e un delicat proces de recuperare a totalității umane, a întregului potențial individual, un complex formator de noi deprinderi, specifice unei activități de performanță spirituală și psiho-fizică, de depășire a limitelor omului comun. Clasa de arta actorului e un atelier de experimentare și de recuperare a celor cinci simțuri, a tuturor tipurilor de memorie și imaginație, precum și a tuturor proceselor psihice de prelucrare efectivă, nu doar superficial simbolică și mimată a informațiilor senzoriale obținute prin raportarea corectă, onestă, la obiectele statice și subiectele dinamice, vii, precum și la evenimentele din mediul înconjurător, în relația permanentă cu dinamica situațiilor și prin respectarea strictă a temelor și a regulilor stabilite, până la însușirea mecanismului specific al creativității actorului, acela de a transforma convenția (tema propusă) în realitate psihică procesual obiectivă care determină în mod natural, organic și comportamentele adecvate” (Ion Cojar, *O poetică a artei actorului*, Ed. Paideia, 1998).

Programa de față se adresează absolvenților instituțiilor de învățământ superior din domeniul Teatru și artele spectacolului care vor desfășura activități didactice în cadrul ariei curriculare arte – curriculum diferențiat din învățământul preuniversitar. La elaborarea programei de față au fost luate

în considerare atât cercetările în domeniul curricular, tendințele pe plan internațional, cât și opiniile unor profesori cu o bogată experiență artistică și didactică.

Datorită caracterului preponderent practic al disciplinelor artistice, profesorul trebuie să facă demonstrația că are capacitatea de a parcurge procesul instructiv-educativ la un nivel artistic convingător. De aceea, toți absolvenții instituțiilor de învățământ superior susțin înaintea probei scrise și o probă practică în specialitatea pentru care s-au pregătit, astfel că examenul pentru ocuparea posturilor vacante din învățământul preuniversitar constă în susținerea a două probe:

- a) probă practică (conform anexei la Metodologie);
- b) probă scrisă.

Prezenta programă urmărește:

- consolidarea pregătirii de specialitate corespunzătoare competenței didactice, a profesorului de teatru;
- actualizarea bazei teoretice și practice privitoare la aspectele didactice fundamentale care se leagă de realizarea educației viitorului artist din domeniul Teatru și artele spectacolului sau viitorului consumator de artă;
- corelarea conținuturilor de specialitate cu planul cadru și curriculum-ul național în vigoare;
- aplicarea didacticii specialității în activitatea la clasă, ținând cont de ciclurile curriculare, precum și de nivelul abilităților specifice teatrului ale elevilor din școlile și liceele de specialitate;
- dezvoltarea capacităților de interpretare intra și interdisciplinare a conținuturilor și de formare a unei culturi curriculare;
- valorificarea conținuturilor disciplinei prin construirea unui demers didactic modern, prin proiectare structurată, prin organizarea unor activități de învățare centrate pe nevoile și interesele elevilor, care să faciliteze învățarea eficientă de către elevi, a conținuturilor specifice disciplinei;
- dezvoltarea capacităților de evaluare a cunoștințelor și deprinderilor dobândite de elevi cu ajutorul întregului set de instrumente și tehnici de evaluare și reglarea demersului didactic pe baza interpretării informațiilor oferite de rezultatele evaluării.

Pentru a realiza transferul deprinderilor artistice, în cadrul căruia se obține modelarea intenționată a personalității elevului ca viitor consumator de artă sau viitor artist, cadrul didactic trebuie să utilizeze forța educativă a exemplului personal. Prin conținuturile puse la dispoziție de prezenta programă, profesorul de arta teatrului va produce dovada concretă a faptului că stăpânește în mod profesionist disciplina pe care o predă, înlăturându-se astfel posibile cazuri de impostură sau de degradare în timp a capacităților artistice-interpretative, constituind totodată o garanție a profesionalismului în învățământul artistic.

Prezenta programă este valabilă și pentru absolvenții aparținând minorităților naționale.

COMPETENȚELE CADRULUI DIDACTIC

În procesul de predare-învățare-evaluare cadrul didactic trebuie să:

- cunoască conținuturile științifice ale disciplinei și să opereze corect și adecvat cu limbajul specific necesare praxisului școlar, să motiveze elevii/ elevul în/ pentru formarea deprinderilor și abilităților specifice;
- utilizeze și să dezvolte valențele creative ale elevilor/ elevului;
- opereze cu analogii stilistice și creative între arte, în perspectivă interdisciplinară, ca o unitate a competenței de specialitate în plan teoretic;
- dețină capacitatea de a construi demersuri didactice interactive și să-și adapteze strategiile didactice la conținuturi;
- utilizeze documentele școlare reglatoare în spiritul principiilor didactice în specialitatea respectivă, pentru aplicarea adecvată a programei școlare în vederea unui demers didactic eficient;
- posede o gândire critică privitoare la creațiile dramaturgiei, având o atitudine reflexivă asupra acestora, precum și disponibilitatea de a transfera în viața socială valori estetice, ca alternative la manifestările de tip kitch.
- aibă capacitatea de a comunica cu clasa /elevul
- posede capacitatea de a funcționa ca element integrator al valorilor culturale în comunitatea locală și națională.

Teatru și artele spectacolului

- Artele spectacolului
- Didactica specialității
- Istoria teatrului românesc și a teatrului universal

ARTELE SPECTACOLULUI

TEME:

I. Jocurile teatrale

Sistemul de învățământ bazat pe Jocuri teatrale dezvoltă gândirea, capacitatea de structurare a strategiilor de rezolvare a problemelor, stimulează intuiția, încurajează cunoșterea proprie, dezvoltă comportamentul organic (primul pas și cel mai important al dezvoltării artistice), dezvoltă toate abilitățile psiho-fizice necesare relaționării cu mediul înconjurător și cu partenerii de joc (toate aceste capacități fiind apoi translate inconștient, deci fără efort, în viața cotidiană).

Diferența dintre *Joc și joacă* (jocul din curtea școlii, jocul de cabană etc.) – Jocul are reguli proprii, pe care copilul le respectă de bunăvoie. („Gândirea înaintea, prin joc, de la cunoscut la necunoscut, de la previzibil la imprevizibil, de la sigur la problematic, de la nimereală la strategie,

jocul nu se asociază facilului și neseriosului, ci creației și sensibilității” – Solomon Marcus, *Artă și știință*, Ed. Eminescu, București, 1996, pp. 74, 75, 76).

Caracteristicile jocului – vezi Viola Spolin, *Improvizație pentru teatru* (Unatc Press, 2008), capitolul „Experiență creatoare” (p. 49-66).

Importanța lucrului în grup (de la jocurile de grup și la cele individuale) – teatrul este o artă colectivă (vezi Stanislavski și Viola Spolin).

Descoperirea instrumentelor de lucru prin intermediul Jocurilor teatrale (Punctul de concentrare – vezi Viola Spolin, *op. cit.*, p. 70).

Arta actorului ca rezolvare de probleme (de la punctul de atenție la PDC și de aici la problema de rezolvat prin acțiune – vezi Viola Spolin, *op. cit.*, p. 68).

Evoluția de la Jocul teatral la exercițiul de improvizație, complex, conținând **Parametrii Situației scenice**: Unde?, De unde?, Când?, De când?, Ce?, De ce? (Cu ce scop?, Cu ce motivație?) Cine? – eu în situația dată, Cum? – niciodată.

II. Exercițiile de improvizație creează deprinderea ca, utilizând PDC-ul, acționând pentru rezolvarea problemei, comportamentul elevului să fie organic (nealterat de situația convențională în care se lucrează, de condiția specifică disciplinei: grupul de lucru poate fi uneori divizat – o parte acționează, cealaltă privește, rămânând partener egal în experiența comună.)

- ambele grupuri vor analiza obiectiv experiența comună (vezi Evaluare – Viola Spolin, *op. cit.*, p. 74, vezi Etichete și/sau Concepte – p. 83, Evitarea Cum-ului – p. 84)

- etapizarea exercițiilor de improvizație se va face de la simplu la complex. Metoda de învățare prin joc, având ca obiectiv obținerea manifestării autentice, totale, organice a individului. Exercițiile de improvizație respectă parametrii situației scenice: Unde?, De unde?, Când?, De când?, Ce?, De ce?, precum și, cel mai important, Cine? face acțiunea scenică.

Din punctul de vedere al parametrului Cine trebuie să analizăm în detaliu un aspect esențial în Arta Actorului. În toate exercițiile ce pun în valoare parametrii teatrali, atât de importanți în creația scenică a elevului actor, se poate pune întrebarea firească: cine face acțiunea? Dacă elevul capătă un rol anume, înseamnă că el trebuie să „între în pielea altcuiva”, adică să „devină altceva și altcineva”? Nimic mai greșit! Pe scenă se urcă și construiește o altă realitate actorul=om (conform teoriei lui Ion Cojar în *O poetică a artei actorului*). Adică, acel om care deținând, experimentând și dezvoltând abilitățile specifice artei sale își poate asuma acea nouă realitate. Întotdeauna va fi: *el-omul-actor*. Traseul procesului de creație artistică nu poate niciodată pleca din alt punct de pornire. De aceea, de fiecare dată profesorul de teatru va face specificația: Tu-în situația dată și nicidecum tu-imaginându-ți cum ar face altcineva în aceasta situație. Sau mai clar: ce-ai face tu, în situația dată. Acest proces se poate realiza doar cu ajutorul „magicului dacă” (conform teoriei lui K. Stanislavski în *Munca actorului cu sine însuși*). Acesta este un principiu fundamental în arta actorului, fără de care asumarea unui rol nu poate fi posibilă. *Magicul dacă* este în esență un joc

simplu în care oricine se poate întreba: Ce ar fi dacă mi s-ar întâmpla mie? Pe scenă răspunsul la această întrebare se experimentează, se caută, se descoperă, dar niciodată nu se impune din afară.

Unul dintre principiile fundamentale ale metodei jocurilor teatrale, alături de autenticitate, este cel al procesualității (vezi Viola Spolin, *Expresia colectivă*, p. 20, ediția 2014): Procesul este mai important decât succesul, drumul spre adevăr mai important decât adevărul însuși. Atât la nivelul jocului teatral, cât și al exercițiilor de improvizație sau al textelor individuale sau de grup (scene din dramaturgie), procesualitatea se referă la gândirea efectivă în situația propusă, la încasarea, prelucrarea datelor oferite de regulile jocului/circumstanțele situației și de urmărirea Punctului de concentrare (pentru atingerea Scopului).

În exercițiile de improvizație trebuie ținut cont de cele cinci **coordonate** după care se dezvoltă procesul de creație în arta actorului. Ele sunt: 1. *Teme*; 2. *Probleme*; 3. *Situații*; 4. *Sarcini*; 5. *Scopuri*. Acestea sunt coordonatele după care se ghidează un actor în existența sa scenică. Parcursul e simplu: un actor primește o temă; în acest moment se ridică o problemă (sau mai multe) ce trebuie rezolvată (rezolvate); acestea se pot subsuma mai multor situații care, implicit, dau actorului mai multe sarcini ce vor trebui organizate, după un traseu ce implică urmărirea unor scopuri clare, derivate din chiar tema primită. *Este foarte important de specificat faptul că pentru rezolvarea oricărei teme primite nu există o rețetă anumită.* Nu există o soluție impusă de cineva. Niciun profesor sau regizor nu trebuie să impună, stabilească, fixeze felul în care elevul să rezolve tema primită, pentru că în acest moment se instaurează mortificarea procesului creator. Cum suntem în permanență sub sfera generoasă a Improvizatiei, soluțiile trebuie găsite în acel moment, în acel timp și spațiu, într-o condiționare psihologică ce ține de fiecare om-actor în parte. Deci temele nu trebuie niciodată rezolvate „la rece” de dinainte, adică „preparate”. Este foarte importantă această precizare deoarece, există unii elevi harnici, care își fac un plan bine încheiat de dinainte, un fel de „mică regie”, prin care își propun mental traseele rezolvării temelor. Rezultatul va fi întotdeauna unul formal, fără viață; și aceasta deoarece, în teatru, nu are valoare viața „gândită”, „organizată” de dinainte, ci viața trăită în acel moment ca-n realitate. Rezolvările trebuie să apară spontan, în urma unui proces psihologic organic, întreaga ființă a omului-actor trebuind să participe real și concret în momentul soluționării temelor din parcursul scenic.

III. Abordarea textului

Prima etapă a studiului artei actorului la nivel preuniversitar este preponderent non-verbală. Antrenamentul psiho-fizic, jocurile teatrale și exercițiile de improvizație fac parte din această metodă non-verbală, care pregătește în mod ideal elevul pentru problemele de abordare a textului deoarece îl ajută să deprindă la nivel organic instrumentele de lucru, aceleași într-un joc, ca și într-o scenă: Punctul de concentrare, urmărirea Scopului, implicarea în circumstanțele date, procesualitatea efectivă. Gradul de dificultate al textelor abordate va crește treptat (de la literatura pentru copii și tineret, până la texte complexe) în funcție de dezvoltarea organică individuală și a

grupului. Etapele utilizării textului vor fi următoarele: în cadrul exercițiilor de improvizație se pornește de la text improvizat (exerciții pentru parametrul Unde, de exemplu) și se continuă cu schimbul de replici date de profesor. De exemplu: exerciții de tipul A-B-urilor (vezi cartea *Jocuri Teatrale de la A la Z*); în paralel, profesorul va introduce textele individuale (propușe de elevi, alese prin consultarea cu profesorul și care vor forma un repertoriu individual): fabule, poezii, povestiri.

Textele pot fi dramatizate pentru a facilita abordarea textului de către elevii cu vârste mai mici. În plus, dacă optează pentru texte din dramaturgia românească sau universală, profesorul de arta actorului va ține cont de un criteriu esențial: gradul de dificultate al acestora nu trebuie să depășească capacitatea de înțelegere și rezolvare a problemelor pe care o au elevii în acest moment. Există în același timp *metoda de scriere creativă* prin care elevii pot realiza un text literar pornind de la diverse teme din realitatea înconjurătoare sau imaginată. Rolul profesorului este acela de a aduna ideile elevilor și de a-i ajuta pe aceștia să le pună într-o formă dramatică, prin jocuri de improvizație, respectând ideile elevilor.

Elevii liceelor de specialitate trebuie să dobândească, de asemenea, capacitatea de a susține un recital (de minim 15 minute) cuprinzând fabule, poezii, povestiri și un monolog. Textele vor fi lucrate conform aceluiași principii ale dezvoltării organice: gândirea efectivă, aici și acum, ținând cont de circumstanțele situației; implicarea autentică în situație - Eu în situația dată (și apariția subiectului personal); coerența gândurilor elevului-actor în funcție de datele situației scenice (Ce spun? Cui mă adresez? Cu ce scop?).

Un exercițiu esențial, premegător introducerii textului, este *Conceptul*. Acesta trebuie exersat în cadrul atelierelor de improvizație, astfel încât elevul să dobândească capacitatea de a asuma un nou mod de gândire (și toate comportamentele adecvate ce rezultă din această asumare). Artă actorului este, în primul rând, un mod de a gândi și abia în ordine secundă un mod de a face (conform teoriei lui Ion Cojar în *O poetică a artei actorului*).

IV. Alcătuirea unui antrenament colectiv

Fiecare profesor va formula, în funcție de necesitățile grupului, un antrenament cuprinzând exerciții specifice pentru expresivitatea corporală și verbală. Desigur, jocurile teatrale exersează expresivitatea trupului, iar rostirea corectă este consecința nemijlocită a unei gândiri juste; totuși, exercițiile tehnice au rol ordonator și sprijină:

1. dezvoltarea organică și creativă a individului și a grupului;
2. dezvoltarea intelectuală;

3. exprimarea emoțională și relaționarea cu ceilalți (vezi K.S. Stanislavski, *Munca actorului cu sine însuși*: Destinderea mușchilor, Dezvoltarea expresivității trupului, Plastica, Dicție și canto –, Vorbirea pe scenă). În debutul studiului se vor aborda exercițiile de conștientizare, de energizare, apoi cele de mobilitate, apoi exerciții simple care obțin coordonarea (la persoanele aritmice sau necoordonate). Treptat, se abordează exercițiile complexe de sincronizare a individului cu grupul.

Se pot utiliza exerciții specifice de încălzire din dansul contemporan, precum și dansuri populare românești, dansuri de societate.

V. Termeni specifici

1. *coordonate scenice* – pe baza acestora se dezvoltă procesul de creație în arta actorului. Acestea sunt: teme, probleme, situații, sarcini, scopuri. Parcursul este: un actor primește o temă; în acest moment se ridică o problemă (sau mai multe) ce trebuie rezolvată (rezolvate); acestea se pot subsuma mai multor situații care, implicit, dau actorului mai multe sarcini ce vor trebui organizate, după un traseu ce implică urmărirea unor scopuri clare, derivate din chiar tema primită. Nu există o soluție impusă de cineva. Niciun profesor sau regizor nu trebuie să impună, stabilească, fixeze felul în care elevul să rezolve tema primită;
2. *situația scenică* se orientează după un număr de *parametri teatrali*. Parametrii teatrali sunt unde, de unde (se referă la determinanta spațială); când, de când (se referă la determinanta temporală); ce, de ce (se referă la determinanta acțională); cine (întotdeauna EU în situația dată). În procesul de creație al actorului se păstrează regula celor trei unități; în spațiul scenic trebuie să se răspundă acestor trei coordonate de bază: spațiu, timp și acțiune scenică;
3. *fizicalizare* în teatru se poate dobândi doar cu ajutorul mijloacelor de expresie artistică și a acțiunilor fizice determinate de relațiile și descoperirile scenice.
4. *reacție organică/organicitate* în teatru se referă la capacitatea de a întruchipa veridic situații de viață cât mai diverse, a trăi cu adevărat alte vieți
5. *improvizare* presupune că soluțiile trebuie găsite în acel moment, în acel timp și spațiu, într-o condiționare psihologică ce ține de fiecare om-actor în parte. Temele nu trebuie niciodată rezolvate „la rece” de dinainte, adică „preparate”. Un plan bine încheiat de dinainte, un fel de mică regie prin care se rezolvă mental traseele scenice va duce întotdeauna la un rezultat formal, fără viață. În teatru, nu are valoare viața „gândită”, „organizată” de dinainte, ci viața trăită în acel moment ca-n realitate;
6. *soluții/rezolvări scenice* - trebuie să apară spontan, în urma unui proces psihologic organic, întreaga ființă a omului-actor trebuind să participe real și concret în momentul soluționării temelor din parcursul scenic;
7. *magicul dacă* este principiul teatral de bază prin care un om își poate asuma gândirea unei alte persoane, prin apel la imaginație, constituind primul pas către empatie. Cuvântul „dacă” este un impuls, un stimul al activității noastre creatoare interioare. Cu alte cuvinte, ce aș face, în cel fel aș proceda într-o situație de viață a altui om?;
8. *principiul acțiunii fizice* este principiul de bază în arta actorului conform căruia acțiunea pe scenă este născută natural/organic/spontan, în urma unui gând. Doar în acest fel, acțiunea devine credibilă pentru spectator;

9. *conflictul scenic* reprezintă principalul nucleu care generează acțiunea scenică (conflict în sensul de păreri pro/contra în cadrul relațiilor interumane ce se stabilesc în procesul artistic). Acesta este cel ce are puterea de a determina stabilirea de teme de studiu, probleme de rezolvat în funcție de tematica aleasă, situații ce trebuie înțelese și sarcini concrete ce derivă de aici, în atingerea scopului conținut în chiar tema ridicată de conflictul inițial;

10. *concesie și cooperare* este un principiu esențial în arta teatrului, care stă la baza activității eficiente și echilibrate de grup, prin faptul că fiecare participant își dezvoltă capacitatea de a interveni atunci când este nevoie de el, la fel cum va ști să aprecieze când este momentul să facă un pas înapoi și să permită altora să intervină;

11. *cercurile de atenție* constituie un instrument de lucru - determinante spațiale, după cum urmează: cercul mic (spațiul care se descrie în jurul copilului-actor, altfel cunoscut drept spațiu intim); cercul mediu (se referă la încăperea/clasa/scena în care acționează copilul-actor și tot ceea ce 12 acest spațiu conține) și cercul mare (descrie spațiul ce poate fi acoperit cu privirea până la linia orizontului – stradă, cartier, sat, oraș);

12. *punctul de concentrare* ajută la izolarea pe segmente a tehnicilor teatrale, care fiind complexe și suprapuse, pot fi astfel explorate detaliat; asigură controlul în Improvizatie, unde, altfel, spiritul creator nedirecționat ar putea deveni o forță mai curând distructivă, decât stabilizatoare; asigură concentrarea copilului-actor asupra unui punct mobil și schimbător; concentrarea asupra unui punct îl eliberează în vederea acțiunii spontane și îl pregătește pentru o experiență mai mult organică decât cerebrală;

13. *spațiul scenic* reprezintă spațiul de lucru în care se desfășoară atelierul/cursul de teatru, care este clar delimitat și poate fi transformat conform temelor abordate (în funcție de situațiile scenice pe care grupul dorește să le creeze).

14. *abilități specifice* teatrului fac referire la imaginație, spontaneitate, folosirea plinară a simțurilor, coordonare, activarea memoriei afective, gândire asociativă, puterea de a empatiza, păstrarea atenției și atenția distributivă, armonizarea cu grupul;

15. *creativitate în teatru* presupune patru tipuri de abilități reprezentative: sensibilitate față de problemele celuilalt/celorlalți, disponibilitatea receptivă, mobilitatea și originalitatea. Preadolescenții creativi sunt mult mai receptivi față de impulsurile senzoriale, reacționând mai puternic la stimuli exteriori, modificându-se în trăirile interioare, în funcție de cunoașterea momentelor de viață din ce în ce mai variate. Reactivitatea crescută la stimulii exteriori nu poate fi considerată artă, însă acei oameni care au un aparat senzorial mult mai fin pot deveni creatori. Abilitățile creative sunt perfectibile conform studiilor din psihologie. Dezvoltarea creativității în preadolescență generează rezultate excelente în existența și activitatea (chiar și nonartistică) din viața fiecărui individ.

16. *teatru educațional* se referă la o formă de realizare a unui proiect teatral în care implicarea fiecărui membru al echipei este relevantă pentru toate etapele și palierele de lucru, care promovează un mod de lucru creativ, democratic, cu rol în dezvoltarea culturală și prosocială a preadolescenților. În teatru educațional, primează dezbaterea problemelor de ordin social și dezvoltarea cognitiv-emoțională, doar într-o mică măsură finalitatea estetică; 17. *adevărul personal* constituie scopul creației scenice prin găsirea unui mecanism de gândire interior al fiecărui copil-actor asemănător cu modul de gândire al personajului creat. Astfel, se realizează finalitatea traseului EU-ROL-PERSONAJ, în care EU-ul actorului se regăsește în EU-ul personajului.

DIDACTICA SPECIALITĂȚII

1. Procesul de învățământ ca relație între predare-învățare-evaluare. Caracterul formativ-educativ al procesului de învățământ

- specificul atelierului de arta teatrului – experimentarea practică, lucrul în grup, importanța procesului (succesul e rezultatul procesului și este, mai ales la acest nivel, secundar); relația de împreună-experimentare între profesor și elevi (*sharing* - împărtășire); specificul învățării artei actorului: descoperirea personală. (vezi Viola Spolin, *op. cit.*, cap. I, *Cele șapte aspecte ale spontaneității*, p. 49);
- dezvoltarea capacităților și abilităților personale. În pedagogia artei actorului este acreditată ideea că abilitățile specifice acestei meserii sunt cele ce trebuie, pe rând, dezvoltate încă din prima etapă a educației. Din punctul de vedere al psihologiei, șase sunt abilitățile cele mai importante. Nicolae Mărgineanu (în *Psihologia persoanei*, Ed. Institutului de Psihologie din Cluj la Sibiu, 1941, p. 116) enumeră: inteligența, memoria, observarea, atenția, imaginația și aptitudinile complexe (în care se încadrează: cea muzicală, de desen, dar și cea verbală sau tehnică); dintre ele, primele patru sunt considerate a fi fundamentale. Din punctul de vedere al artei teatrului, urmând studiile și exegezele valoroase sau observațiile practice făcute de-a lungul timpului, se parcurg anumiți pași în dezvoltarea și punerea în valoare a abilităților specifice: observarea, atenția, imaginația, actualizarea simțurilor și senzorialitatea conștientă, orientarea în spațiu, reacția la stimuli multipli, coordonarea, spontaneitatea, memoria și memoria asociativă, relația cu partenerii, libertatea de creație (atenție la factorii care inhibă creativitatea), emoția și intuiția. Aceste abilități scenice se dezvoltă în suită și nu întâmplător. Așa se face că exercițiile și jocurile teatrale ce se aplică la clasă au o succesiune justificată de etapele procesului de învățământ.
- exersarea relației cu publicul încă de la primele ateliere de arta actorului (publicul este chiar colegul/colegii de clasă ce participă personal, efectiv, la experiența comună); construirea unei ambianțe confortabile emoțional și a unei atmosfere creatoare ce pune premisele performanței;
- etapele desfășurării unui atelier: antrenament, jocuri teatrale, exerciții de improvizație nonverbale și verbale;

- organizarea și îndrumarea studiului colectiv și individual, pe un parcurs cumulativ, de la simplu la complex (fără a sări etape, pentru a nu periclita dezvoltarea organică).

În ce privește *procesul de predare-învățare-evaluare* în artele spectacolului, profesorul este mai degrabă un bun diagnostician, un ghid capabil să aleagă tehnicile cele mai eficiente de dezvoltare a elevului; nu „predă” profesorul, ci viața însăși, circumstanțele propuse, regulile jocului, natura umană preocupată de îndeplinirea unui scop (a unei teme).

2. Strategiile didactice

Teatrul este, fără îndoială, unul dintre mijloacele cele mai plăcute de a te dezvolta ca ființă socială deoarece se bazează pe joc. Alegerea relațiilor și a grupurilor sociale potrivite pentru copiii noștri, viitorii adulți, se poate îndruma și educa încă din copilărie. Descoperirea a „ceea ce vreau să fac în viață” va fi mai ușor de realizat dacă copilul sau adolescentul va avea posibilitatea să se cunoască, să se exprime, să experimenteze situații sau profesii, așa cum se întâmplă prin jocul complex al teatrului.

Disciplina cu specific teatral are ca finalitate educarea și dezvoltarea atenției, a spiritului de observație, a lucrului în echipă, a gândirii creatoare, a imaginației active, a limbii și vocabularului, a fizicalizării, precum și formarea și educarea ritmului, a vocii (pentru cântat și vorbit), a vorbirii (comunicării) în public, pe nivele de vârstă și interese/competențe.

Orele propuse în această programă îmbină armonios mai multe arte și competențe, astfel: mișcare (sport și dans), vorbire (dicție, limbă și literatură), cântat (impostatie și muzică), imagine (desen, pictură, manufactură). Prin intermediul jocurilor și al exercițiilor propuse în cadrul orei de teatru, urmărim să insuflăm elevilor respect și plăcere pentru (propria) muncă: jocuri create împreună, decoruri și măști construite, spectacole realizate împreună, cântece și dansuri repetate și create împreună. Lucrul în grup, formarea și dezvoltarea personalității fiecărui membru al echipei în cadrul acestor activități sunt esențiale pentru programul și propunerea noastră educațională.

Educația prin teatru este o activitate 100% practică. Disciplina are un accentuat caracter practic-aplicativ, explorator care presupune implicarea directă a elevilor. Ei își descoperă abilități specifice și își formează competențe socio-emoționale, atât de necesare în viața viitoare de adult.

Teatru se poate face în diferite medii de învățare: sala de clasă, sala de sport, curtea școlii, parcul etc. cu o singură condiție: ca întreg colectivul să își asume „transformarea” spațiului respectiv în orice alt spațiu/timp cunoscut sau imaginat; iar această aderare la un țel comun îi va face pe elevi să se simtă bine, să-și manifeste starea de bucurie, să devină motivați în realizarea unor scopuri artistice comune grupului din care fac parte. Conform principiului de bază: *arta teatrului e artă de grup și nu artă individuală*, în atelier se va pune accentul pe lucrul în perechi și în grup, favorizând integrarea, ajutorarea și stimularea reciprocă, dezvoltarea comunicării, a toleranței, a rezolvării unor situații nou apărute, a experimentării, conform principiului *concesie și cooperare*.

Acolo unde este nevoie se va asigura utilizarea unor materiale didactice (mingi, cercuri, eșarfe, culori etc), deși un principiu de bază în arta teatrului - *actorul face să existe lucruri care nu există* - ne motivează să lucrăm cu succes, exerciții cu obiecte cărora, cu imaginație și convingere, adolescenții le pot schimba identitatea (de ex. un banal pahar de plastic poate deveni pocalul de aur din care bea un prinț o băutură miraculoasă, ori un simplu pantof de sport poate deveni condurul de cleștar al Cenușăresei).

În derularea demersului didactic se vor lua în considerație următoarele aspecte:

- cuprinderea tuturor elevilor în activitățile de teatru, adaptând exercițiile la particularitățile fizice și motrice ale vârstei elevilor; nu se vor utiliza jocuri care presupun eliminarea elevilor; prin rotație, rolurile de conducere/constituire echipe se vor acorda tuturor elevilor;

- principiul *la Teatru nimeni nu pierde niciodată*, deci nu există grupe de învingători și învinși, ci colegi care au reușit o performanță într-un anumit moment. Oricum, cu implicare și concentrarea atenției, oricine poate câștiga;

- un joc nou predat se va relua doar pentru amuzamentul elevilor și se va căuta schimbarea unor teme, scopuri, reguli, toate la sugestia elevilor. Exercițiile nu se fac niciodată identic, pentru că aceasta duce la mortificarea creației; teatrul cu și pentru copii se construiește numai pe tărâmul *Improvizației*;

- jocurile de mișcare se pot lucra de la o clasă la alta, în contexte noi, respectându-se particularitățile elevilor;

- se recomandă ca la fiecare oră să se alterneze tipurile de exerciții pentru a nu plictisi elevii;

- fiecare oră de teatru va începe, obligatoriu, cu pregătirea organismului pentru efort (încălzirea);

- după fiecare joc care solicită efort, se va lucra un exercițiu static;

- reușita unei clase de teatru ține foarte mult de harul cu care profesorul (profesionalizat) coordonează activitatea de învățare (experimentarea) și de armonia care se creează între elevi.

Toate activitățile de predare vor respecta principiile didactice de bază, după cum urmează: principiul intuiției sau unității dintre senzorial și rațional; principiul legării teoriei de practică; principiul însușirii conștiente și active a cunoștințelor; principiul sistematizării și continuității cunoștințelor; principiul accesibilității cunoștințelor sau respectării particularităților de vârstă; principiul individualizării și diferențierii învățării; principiul însușirii temeinice a cunoștințelor.

Pentru proiectarea activităților de învățare puteți folosi bibliografia propusă la sfârșitul acestui document, unde veți regăsi resurse teoretice și numeroase exemple practice.

Evaluarea în atelierul de teatru constă în:

Evaluarea continuă, formativă este eminentamente practică în cadrul orei de teatru, focalizată pe competențele elevilor, introducând imediat rezultatele ei în fluxul educativ. Evaluarea formativă este internă și este axată pe proces, se face pe tot parcursul învățării, conform unui principiu de bază

(exprimat de profesoara americană Viola Spolin): pe scenă, important este procesul, nu succesul. Evaluarea formativă urmărește două dimensiuni:

- Evaluarea cu rol de a fixa învățarea, de a o sprijini și întări, urmărind și progresul elevilor (assessment for learning) – permite reflecția asupra modului de învățare al elevilor și oferă direcții de optimizare. Pentru aceasta se recomandă metode colective, interactive, cu rol atât de evaluare (achiziții și progres), cât și de fixare și consolidare a rezultatelor învățării, având o importantă funcție de sprijin a grupului de elevi în învățare. Metodele vor fi cu precădere din sfera celor alternative și complementare, inclusiv sub formă de exerciții și jocuri cu scop evaluativ;
- Evaluarea cu rol de apreciere și evaluare a achizițiilor în termeni de rezultate ale învățării – cunoștințe, abilități, atitudini, comportamente (assessment of learning). În acest scop, se utilizează autoevaluarea și interevaluarea (evaluarea colegială). Pentru evaluarea fiecărui elev, se recomandă metode de evaluare precum: activități practice, proiecte individuale și de grup, postere/desene/colaje, portofolii. Este important ca profesorul să acorde feedback permanent pentru a evidenția progresul fiecărui elev, să încurajeze exprimarea ideilor, a argumentelor personale, expunerea și valorizarea produselor învățării.

Evaluarea finală, sumativă valorifică ambele dimensiuni și poate avea forma elaborării unui proiect, realizării unor activități în cadrul comunității sau în clasa de elevi. Vor fi evaluate rezultatele obținute prin proiect, respectiv impactul acestuia în relație cu nivelul de atingere a obiectivelor, dar și modul de lucru și implicarea membrilor echipei, valorificând o dimensiune importantă a acestei discipline opționale – viața în grup, dinamica grupului și procesele de grup.

Evaluarea inițială nu se aplică la orele de Teatru, conform ideii că arta teatrului este o carte deschisă oricui, un loc de joc și experimentare, de dezvoltare și cunoaștere. Nu se recomandă să se facă diferențe între copiii care au făcut teatru și cei care nu au făcut niciodată.

3. Metode și mijloace didactice specifice:

- Jocuri teatrale, exerciții de improvizație, repertoriul personal;
- Metodologia specifică atelierului de arta actorului (vezi Viola Spolin, *op. cit.*, p. 66): Rezolvarea de probleme, Indicația pe parcurs, Echipele și prezentarea problemei, Evaluarea, Cadrul fizic al studioului de teatru (p. 80), Principii și Puncte de reper (p. 85);
- studiul situației simple (de la A-B-urile cu schimb de 6-8 replici date, la scene adecvate din dramaturgia românească sau universală);
- vizionarea de spectacole – modalitate de formare a capacității de selectare a valorilor artistice (a gustului artistic) și, implicit, modalitate de structurare a personalității elevului;
- corelarea studiului artei actorului cu mijloacele de expresie ale altor discipline (literatură, educație plastică, educație vizuală, design, scenografie, arta costumului, păpuși-marionete).

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în aplicarea programei școlare pentru proiectarea și derularea la clasă a activităților de predare-învățare-evaluare, în concordanță cu specificul acestei discipline integrate.

Elevul va învăța, prin metode adecvate vârstei, lucrurile necesare pentru dezvoltarea sa armonioasă la această etapă din viața sa, precum și își va îmbunătăți modalitatea de a face față cerințelor școlare. Cadrul didactic va urmări sistematic realizarea de conexiuni între discipline, creând contexte semnificative de învățare pentru viața reală.

Programa aceasta se adresează profesorilor. Proiectarea demersului didactic începe cu lectura personalizată a programei școlare, lectură realizată pe orizontală, în succesiunea următoare: *competențe generale, competențe specifice, activități de învățare, conținuturi*. Demersul permite să se răspundă succesiv la următoarele întrebări:

- o În ce scop voi face? (identificarea competențelor)
- o Cum voi face? (determinarea activităților de învățare)
- o Ce conținut voi folosi? (selectarea conținuturilor)
- o Cu ce voi face? (analiza resurselor)
- o Cât s-a realizat? (stabilirea instrumentelor de evaluare)

Această etapă reprezintă un moment important pentru flexibilizarea gândirii, precum și a creativității elevului.

ISTORIA TEATRULUI UNIVERSAL

1. Spectacolul în Antichitatea greacă și cea latină: modalități de realizare, spații de joc, competiții. Miturile antice și valabilitatea lor astăzi: Eschil (*Orestia, Rugătoarele*), Sofocle (*Antigona, Oedip Rege*), Euripide (*Ifigenia în Aulis, Bachantele*), Plaut (*Amphitryo, Aulularia*), Terențiu (*Fata din Andros*), Seneca (*Medeea*).
2. Teatrul medieval european între laic (*farsa*) și religios (*mistere* și *miracole*); spectacolele – manifestări ale unei comunități.
3. Teatrul în Renașterea italiană și cea spaniolă – aspecte comune și particularități: commedia dell'arte și afirmarea actorului profesionist; spectacolul în „secolul de aur” spaniol: Tirso di Molina (*Don Juan*), Calderon de la Barca (*Viața este vis*), Lope de Vega (*Câinele grădinarului*).
4. Teatrul elisabetan și momentul Shakespeare: apariția profesioniștilor în teatru (actori, manageri, dramaturgi); arhitectura spațiului de joc; direcții noi de expresie teatrală prin dramaturgia lui Shakespeare – tragedie, comedie, drame istorice (*Romeo și Julieta, Visul unei nopți de vară, Richard al III-lea, Regele Lear, Furtuna, Regele Ioan, Nevestele vesele din Windsor, Henric al VIII-lea*). Motivul „teatru în teatru” și „Sfaturile pentru actori” (*Hamlet*).
5. Teatrul în timpul lui Ludovic al XIV-lea. Academia franceză și normele în construcția dramatică: Boileau (*Arta poetică*), Racine (*Fedra*), Corneille (*Cidul*). Revoluția Molière (*Avarul, Tartuffe, Școala nevestelor, Amphitryon, Doctor fără voie*).
6. Secolul luminilor. Teoria artei actorului la Diderot (*Paradox despre actor*). Implicarea socială a teatrului – Beaumarchais (*Bărbierul din Sevilla*).

7. Evoluție și tradiție în teatrul italian: controversa Gozzi (*Prințesa Turandot*) și Goldoni (*Slugă la doi stăpâni*).
8. Personalitatea lui Goethe și contribuția sa la dezvoltarea teatrului: dramaturg, manager, regizor avant la lettre, teoretician, formator. Mitul faustic în cultura europeană.
9. Teatrul rusesc și contribuția lui la evoluția artei scenice: de la Gogol (*Revizorul*) la Cehov (*Pescărușul*, *Unchiul Vanea*, *Trei surori*, *Livada de vișini*) și de la Cehov la Gorki (*Azilul de noapte*, *Vassa Jeleznova*).
10. De la romantism la realism, de la adevăr psihologic la expresionism: problema libertății individuale și a căutării vocației la Ibsen (*Nora*, *Peer Gynt*, *Constructorul Solness*) și Strindberg (*Domnișoara Iulia*, *Pelicanul*, *Tatăl*).
11. Repere majore în teatrul de expresie anglo-saxonă al secolului XX: critica socială de la George Bernard Shaw (*Pygmalion*) la „furioșii” englezi (John Osborne: *Privește înapoi cu mânie*).
12. Teatrul american de la tragedia modernă (Eugene O'Neill: *Din jale se întrupează Electra*) la drama omului în societatea contemporană, Arthur Miller (*Moartea unui comis voiajor*) și Tennessee Williams (*Un tramvai numit dorință*).
13. Poetici ale teatrului contemporan: teatrul epic și noua tehnică de interpretare la Bertolt Brecht (*Micul Organon*); revalorificarea moștenirii lui Shakespeare și poetica spațiului gol la Peter Brook (*Spațiul gol*); teatrul ca „întâlnire magică” între actor și spectator la Jerzy Grotowski (*Spre un teatru sărac*).
14. Direcții novatoare în teatrul modern și postmodern: de la „măștile” lui Pirandello (*Șase personaje în căutarea unui autor*) și teatrul absurdului (Eugene Ionesco: *Cântăreața cheală*, *Jaques sau Supunerea și Viitorul e în ouă*, *Lecția*, *Scaunele*) până la falimentul umanității în dramaturgia lui Beckett (*Așteptându-l pe Godot*).
15. Moștenirea lui Stanislavski: de la Michael Chekhov la Lev Dodin.

ISTORIA TEATRULUI ROMÂNESC

1. Manifestări cu caracter de spectacol în spațiul cultural românesc (obiceiuri populare cu elemente de spectacol). Rolul teatrului în constituirea statului român modern (programul *Daciei literare*) și primele spectacole în limba română pe teritoriul celor trei principate. Primele școli de teatru și primele teatre, la Iași și la București
2. Vasile Alecsandri și rolul său în constituirea unei dramaturgii naționale. Primul personaj românesc: Coana Chirița – Vasile Alecsandri (*Chirița în provincie*, *Chirița în Iași*, *Cucoana Chirița în balon*).
3. Drama istorică românească: teme și eroi reprezentativi la B.P. Hașdeu (*Răzvan și Vidra*); Al. Davila (*Vlaicu-Vodă*), B.Ș. Delavrancea (*Apus de Soare*), M. Sorescu (*Răceala*).
4. I.L. Caragiale – tipologii, modalități și procedee comice în *O scrisoare pierdută*, *O noapte furtunoasă*, *D'ale carnavalului*, *Conu' Leonida față cu reacțiunea*.
5. Diversificarea genului comic în primele decenii ale secolului XX: Tudor Mușatescu (*Titanic vals*), G. Ciprian (*Capul de rățoi*), Al. Kirițescu (*Gaițele*).
6. Teatrul lui Mihail Sebastian – între comedia lirică și pragmatismul societății interbelice (*Jocul de-a vacanța*; *Steaua fără nume*, *Ultima oră*).

7. Eroii exponențiali în dramaturgia lui Camil Petrescu (*Jocul ielelor, Suflute tari, Act venețian, Danton*).
8. Dimensiunea filosofico-poetică a pieselor lui Lucian Blaga (*Meșterul Manole, Cruciada copiilor, Anton Pann*).
9. Teatrul ca parabolă a existenței umane – de la D.R. Popescu (*Acești îngeri triști*) la Marin Sorescu (*Matca, Iona, A treia țeapă*).
10. „Comedia umană” în teatrul postbelic: de la Teodor Mazilu (*Proștii sub clar de lună*) la Matei Vișniec (*Angajare de clown*).
11. Regizori români: Ion Sava, Victor Ion Popa, Sică Alexandrescu, Liviu Ciulei, Lucian Pintilie, Radu Penciulescu, David Esrig, Valeriu Moisesescu, Cătălina Buzoianu, Ion Cojar, Sanda Manu, Andrei Șerban, Mihai Măniuțiu, Alexandru Dabija, Silviu Purcărete, Alexandru Darie.
12. Mari autori pe scenă, ecran, radio. Studiul textelor clasice și importanța lor în educație.
13. Direcții în dramaturgia românească contemporană – teme, stiluri, proiecte reprezentative: Mihaela Michailov, Elise Wilk, Alina Nelega, Bogdan Georgescu, Maria Manolescu etc.

Arta actorului. Bibliografie obligatorie de specialitate și didactica specialității

1. Brook, Peter, *Spațiul gol*, Editura Unitext, trad. Marian Popescu, 1997 și Editura Nemira, București, 2014
2. Bețiu, Mihaela *Elemente de analiză a procesului scenic*, UNATC Press, București, 2018
3. Boal, Augusto, *Jocuri pentru actori și non-actori*, Fundația Concept, București, 2005
4. Cojar, Ion, *O poetică a artei actorului*, Ed. Paideia în colaborare cu Unitext, ediția a III-a, 1998
5. Darie, Bogdana, *Curs de arta actorului. Improvizație*, UNATC Press, București, 2015
6. Darie, Bogdana; Sehlanec, Romina; Jicman, Andreea *Jocuri teatrale. Manual pentru clasele V-VIII*, UNATC Press, București, 2016
7. Darie, Bogdana; Sehlanec, Romina; Jicman, Andreea, Bădoi Victor, *Jocuri teatrale de la A la Z*, UNATC Press, București, 2018
8. Darie, Bogdana; Sehlanec, Romina; Jicman, Andreea, *Arta Teatrului pentru liceeni*, UNATC Press, București, 2017
9. Rotaru, Dana, *Jocuri teatrale. Manual pentru clasele 0-IV*, UNATC Press, București, 2016
10. Spolin, Viola, *Improvizație pentru teatru*, trad. Mihaela Bețiu, Unatc Press, 2008 (ediția completă) și 2014 (ediția prescurtată)
11. Stanislavski, Konstantin Sergheevici, *Munca actorului cu sine însuși* (vol. 1) (vol. 2), Editura Nemira, București, 2013, 2014

Arta actorului. Bibliografie facultativă de specialitate și didactica specialității

1. Allain, Paul și Harvie, Jen, *Ghidul Routeledge de teatru și performance*, Ed. Nemira, București, 2012
2. Apostol, Radu, *Teatru ca metodă. Teatru educațional*, UNATC Press, București, 2018
3. Apostol, Radu, *Teatru social. Perspective asupra rolului teatrului în raport cu societatea*, UNATC Press, București, 2018
4. Barba, Eugenio, *O canoe pe hârtie, tratat de antropologie teatrală*, Ed. Unitext, traducerea Liliana Alexandrescu, București, 2003
5. Boal, Augusto, *Jocuri pentru actori și non-actori*, Fundația Concept, București, 2005
6. Boldășu, Romina, *Despre expresivitatea corporală în arta actorului*, UNATC Press, București, 2019
7. Brecht, Bertolt, *Micul Organon pentru teatru*, „Scrieri despre teatru”, Ed. Meridiane, București, 1971
8. Brook, Peter, *Fără secrete, gânduri despre actorie și teatru*, Editura Nemira, 2012
9. Ciocșirescu, Thomas, *Cuvântul în arta teatrului*, UNATC Press, București, 2018
10. Ciocșirescu, Thomas: *Curs de vorbire pentru actori și formatori*, UNATC Press, București, 2017
11. Covătariu, Valeria, *Cuvinte despre cuvânt*, Casa de editură Mureș, Tg-Mureș, 1996
12. Darie, Bogdana, *Arta Actorului, complex atitudinal în analiză interdisciplinară*, UNATC Press, București, 2018
13. Darie Bogdana, *Basme și povestiri românești, Dramatizări pentru copii și adolescenți*, UNATC Press, București, 2019
14. Donellan, Declan, *Reguli și instrumente pentru jocul teatral*, Ed. Unitext, traducerea S. Stănescu și I. Ieronim, București, 2006
15. Gheorghiu, Mircea: *Actorul și natura umană. Curs de arta actorului*, UNATC Press, București, 2017
16. Gîlea, Marius, *Despre improvizație*, UNATC Press, București, 2018
17. Gîlea, Marius: *Primii pași în arta actorului. Curs practic*, UNATC Press, București, 2017
18. Goleman, Daniel, *Inteligența emoțională*, Curtea Veche Publishing, București, 2008
19. Goleman, Daniel, *Inteligența socială*, Curtea Veche Publishing, București, 2007
20. Lecoq, Jacques, *Corpul poetic*, Ed. ArtSpect, Oradea, 2009
21. Lucaci, Liviu: *Nașterea actorului*, UNATC Press, București, 2017
22. Oprea, Crenguța L., *Strategii didactice interactive*, ed. a IV-a, ed. Didactică și Pedagogică, București, 2009
23. Pânișoară, Ion-Ovidiu, *Profesorul de success, 59 de principii de pedagogie practică*, Ed. Polirom, Colecția Collegium. Științele educației, Iași, 2009

24. Rotaru, Dana, *Actorul român între teorie și practică*, UNATC Press, București, 2018
25. Stan, Sandina, *Tehnica vorbirii scenice*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1976
26. Stanislavski, K.S., *Viața mea în artă*, trad. I. Flavius și N. Negrea, Ed. Cartea Rusă, București, 1958

Istoria teatrului românesc și universal. Bibliografie

1. Aristotel, *Poetica*, editura Academiei RPR, traducerea D.M. Pippidi, București, 1965
2. Banu, George, *Livada de vișini, teatrul nostru*, editura Nemira, București, 2011
3. Banu, George, *Reforme teatruului în secolul reînnoirii*, editura Nemira, București, 2011
4. Barthes, Roland, *Despre Racine*, ELU, București, 1969
5. Baty, Gaston și Chavance, Réne *Viața artei teatrale*, traducerea Sanda Râpeanu, editura Meridiane, București, 1969
6. Berlogea Ileana, *Teatrul și societatea contemporană*, Editura Meridiane, București, 1985
7. Brecht, Bertolt, *Scrieri despre teatru*, Editura Univers, București, 1977
8. Boileau, *Arta poetică*, traducerea I. Marinescu, ESPLA, 1957
9. Brăescu, Ion, *Clasicismul în teatru*, Editura Meridiane, București, 1971
10. Brook, Peter, *Spațiul gol*, Editura Unitext, București 1997
11. Burgess, Anthony, *Shakespeare*, traducerea Sorana Corneanu, Editura Humanitas, 2002
12. Chekhov, Michael, *Gânduri pentru actor. Despre tehnica actoriei*, Ed. Nemira, 2017
13. Cristea, Mircea, *Teatrul experimental contemporan*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1996
14. Drimba, Ovidiu, *Istoria teatrului universal*, editura Saeculum, București, 2000
15. Esslin, Martin, *Teatrul Absurdului*, Editura UNITEXT, București, 2009
16. Gassner, John, *Formă și idee în teatrul modern*, Editura Meridiane, București 1972
17. Ghițulescu, Mircea, *Istoria literaturii dramatice române contemporane (1900-2000)*, Albastros, Buc., 2000
18. Grotowski, Jerzy, *Teatru și ritual*, Editura Nemira, București, 2014
19. Huizinga, Johan, *Homo ludens*, editura Humanitas, București, 2002
20. Kott, Jan: *Shakespeare, contemporanul nostru*, ELU, 1969
21. Manda, Nicolae, *Teatralitatea, un concept contemporan*, Unatc Press, București, 2006
22. Măniuțiu, Mihai, *Redescoperirea actorului*, editura Univers, București, 1985
23. Mărculescu, Olga, *Commedia dell'arte*, editura Univers, București, 1984
24. Nistor, Ana-Maria, *Cele mai frumoase 100 piese de teatru povestite pe scurt*, Editura Orizonturi, 2012
25. Nistor, Ana-Maria, *Piața teatrului*, Editura Academiei Române, București, 2014
26. Nistor, Ana-Maria, *Teatrokratia*, Unatc Press, București, 2009
27. Pandolfi, Vito, *Istoria Teatrului Universal*, editura Meridiane, București, 1971

28. Perrucci, Andrea, *Despre arta reprezentăției dinainte gândite și despre improvizație*, traducerea Olga Mărculescu, editura Meridiane, București, 1982
29. Popescu, Marian, *Scenele teatrului românesc, 1945-2004. De la cenzură la libertate*, Editura Unitext 2004
30. Saiu, Octavian, *Beckett. Pur și simplu*, Editura Paideia, București, 2009
31. Saiu, Octavian, *Ionescu/Ionesco: un veac de ambiguitate*, Editura Paideia, București, 2011
32. Șevțova, Maria, *Calea spre performanță. Dodin și Teatrul Malăi*, Fundația Camil Petrescu, București, 2008
33. Toboșaru, Ion, *Contururi spectacologice*, Editura Attis, 1998
34. Tonitza-Iordache, Michaela și Banu, George, *Arta teatrului*, Ed. Nemira, București, 2005
35. Tonitza-Iordache, Mihaela, *Despre joc*, Editura Junimea, Iași, 1980
36. Vianu, Tudor, *Estetica*, Editura pentru Literatură, București, 1968
37. Zamfirescu, Ion, *Istoria universală a teatrului*, vol. I, ESPLA, 1958; vol. II și III, ELU, București, 1958-1968
38. Zamfirescu, Ion, *Teatrul european în secolul luminilor*, editura Eminescu, 1981
39. XXX Dialogul neîntrerupt al teatrului în secolul XX, Vol I și II, Ed. Minerva, 1973
40. XXX, *Maeștri ai teatrului românesc în a doua jumătate a secolului XX*, revistă publicată la Unatc Press de un colectiv condus de prof. univ. dr. Valeriu Moisesescu și format din cadrele didactice și cercetătorii Ion Cazaban, Nicolae Manda, Gabriel Avram.

Spectacole și ecranizări

I. Teatru universal:

1. *Danaidele*, un spectacol de Silviu Purcărete, Teatrul Național din Craiova, 1996
2. *Confesiuni despre Antigona cu Alexandru Tocilescu*, film potret de Corina Tudose
3. *Arlecchino, servitore di due padroni*, regia Giorgio Strehler, Piccolo Teatro di Milano
4. *Hamlet*, regia Liviu Ciulei, Teatrul „L.S. Bulandra”, 2000
5. *Looking for Richard*, documentar cu Al Pacino, 1996
6. *Pescărușul*, regia Petre Sava Băleanu, Teatru TV, 1974
7. *Trei surori*, regia Cornel Todea, Teatru TV, 1993
8. *Livada de vișini*, regia Alexandru Lustig, Teatru TV, 2016

II. Teatru românesc:

1. *Chirița*, regia Alexandru Dabija, Teatrul Național din Iași, 1985
2. *Cucoana Chirița*, regia Mircea Drăgan, 1986
3. *Miluță Gheorgiu în rolul Coanei Chirița* (înregistrare radiofonică)
4. *Apus de soare*, regia Sică Alexandrescu, preluat de Teatru TV în 1968

5. *O scrisoare pierdută*, regia Liviu Ciulei, preluat de Teatru TV, 1982
6. *O noapte furtunoasă*, regia Sorana Coroamă Stanca, Teatru TV, 1984
7. *D'ale carnavalului*, regia Aurel Mihele, Ghe. Nagy, 1958
8. *Conu Leonida față cu reacțiunea*, regie Sergiu Ionescu, 1985
9. *Titanic vals*, regia Dinu Cernescu, Teatru TV, 1992
10. *Cuibul de viespi*, regia Horea Popescu, 1987
11. *Ultima oră*, regia Dinu Cernescu, 1993
12. *Steaua fără nume*, regia Eugen Todoran, 1983
13. *Jocul ielelor*, regia Dan Necșulea, 1982
14. *Iona*, cu Ilie Gheorghe, Teatrul Național „Marin Sorescu”, Craiova, 1994
15. *O batistă în Dunăre*, regia Ion Cojar, Teatrul Național București, 1996

Notă:

Sunt obligatorii documentele școlare reglatoare valabile în anul școlar în care se susține examenul: planuri-cadru, programe școlare, programele pentru examenele și evaluările naționale, reperele metodologice și manualele cuprinse în Catalogul manualelor școlare, valabile în învățământul preuniversitar în anul susținerii examenului.

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA PENTRU
ARTE VIZUALE
(EDUCAȚIE PLASTICĂ / EDUCAȚIE VIZUALĂ)**

NOTĂ DE PREZENTARE

Programele pentru perfecționarea pregătirii de specialitate a cadrelor didactice urmăresc afirmarea

unor noi competențe profesionale prin aprofundarea unor concepte și orientări cu privire la educația artistică înțeleasă ca activitate creativă specifică și interdisciplinară de formare a tinerei generații.

La examenul național de obținere a definitivării în învățământ se au în vedere atât însușirea temeinică și completă a conținutului teoretic pe care îl presupune limbajul vizual, cât și conștientizarea funcțiilor lui practice, gramaticale și de tehnică artistică.

În evaluarea candidaților sunt vizate următoarele aspecte:

- stăpânirea cunoștințelor generale din științele educației asimilate în facultate, cu accent pe aplicațiile lor practice (proiectare, strategii didactice, mijloace de învățământ, creativitate);
- aplicarea creativă a informațiilor din didactica specialității dobândite anterior și îmbogățite prin experiența de catedră (limbaj plastic, noțiuni de gramatică a vizualului, tehnici artistice);
- preocupări de optimizare și ameliorare a mijloacelor de accesibilizare a conținutului programei școlare în funcție de particularitățile de vârstă și individuale ale copiilor;
- calitatea documentării privind zone ale vizualului de interes în școala actuală: comunicare vizuală, vizualul în media socială, mass-media, modă, publicitate etc.;
- demonstrarea unor capacități de descoperire a mijloacelor și căilor specifice de cultivare și stimulare a creativității.

Caracterul integrator și multicultural al acțiunilor reprezentative pentru disciplina educație plastică este dezvoltat în cadrul mai larg al demersului metodic, învățarea în artă fiind gramaticală și tehnologică (și, doar în acest sens, operațională), punerea în aplicare a acestui conținut implică, din partea profesorilor, motivații de inovare și descoperire a unor strategii, modalități tehnice, mijloace și forme active pentru stimularea creativității vizuale a elevilor.

Acesta este obiectivul fundamental al împlinirii informației de specialitate, psihopedagogice și metodologice și criteriul evaluării muncii fiecărui cadru didactic, pe linia preconizată de reforma curriculară în curs de desfășurare în învățământul românesc de toate gradele.

COMPETENȚELE CADRULUI DIDACTIC ÎN DOMENIUL ARIEI CURRICULARE ARTE – ARTE VIZUALE (EDUCAȚIE PLASTICĂ / EDUCAȚIE VIZUALĂ)

COMPETENȚE SPECIFICE

- Competențe în elaborarea unor proiecte de specialitate sau interdisciplinare, individuale și/sau comune.
- Competențe de a concepe curriculum la decizia școlii pe aria curriculară Arte.
- Competențe în structurarea și argumentarea propriilor atitudini estetice față de fenomenul cultural-artistic.
- Competențe în utilizarea tehnologiilor informaționale specifice comunicării vizuale și a artei vizuale.
- Competența de conturare a unui profil intelectual și profesional prin consultarea constantă a materialelor bibliografice (de specialitate și din specialități înrudite).
- Cunoașterea temeinică a conținuturilor științifice și metodice ale disciplinei.
- Competența de a construi /alcătui demersuri didactice interactive cu integrarea conținuturilor metodice.

- Competența de adecvare a demersului didactic la colectivul clasei și/sau la specificul disciplinei.
- Competența de a actualiza prin lecturi, activități în atelier, demonstrații, expuneri, proiecte conform cerințelor reformei curriculare; comunicarea eficientă cu parteneri în activitatea educațională.

COMPETENȚE TRANSVERSALE

- Proiectarea, organizarea, desfășurarea și evaluarea unui eveniment artistic;
- Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă într-o echipă multidisciplinară pe diverse paliere ierarhice;
- Autoevaluarea nevoii de formare profesională în scopul inserției și adaptabilității la cerințele locului de muncă.

I. TEMATICA DE SPECIALITATE

ELEMENTE DE LIMBAJ ȘI MIJLOACE DE EXPRESIE PLASTICĂ, COMPOZIȚIA PLASTICĂ ȘI DECORATIVĂ, TEHNICI ȘI PROCEDEE DE LUCRU

A. Elemente de limbaj plastic

1. Definire, clasificare și ipostaze ale elementelor de limbaj plastic. Cu referințe din istoria artelor.
2. Potențele constructive și de expresie ale elementelor limbajului plastic. Cu referințe din istoria artelor.
3. Amplificarea posibilităților expresive ale elementelor de limbaj obținută prin diversificarea procedeelor tehnice. Cu referințe din istoria artelor.
4. Configurări expresive ale punctului ca element de limbaj grafic, pictural și decorativ. Cu referințe din istoria artelor.
5. Necesitatea producerii culorilor (tentelor) rupte și a utilizării lor expresive în construcția spațiului pictural. Cu referințe din istoria artelor.
6. Valențele expresive ale caracteristicilor culorilor (nuanța, saturația, luminozitatea). Cu referințe din istoria artelor.

B. Mijloace de expresie plastică

1. Problematika mijloacelor de expresie plastică în artele vizuale. Cu referințe din istoria artelor. Contrastul cromatic (după J. Itten), tipuri de contraste, procedee de realizare. Cu referințe din istoria artelor.
2. Acordul, acorduri cromatice, procedee de realizare. Cu referințe din istoria artelor.
3. Contribuția ritmului (poziție, direcție, mișcare) în reprezentarea expresivă și decorativă a spațiului plastic. Cu referințe din istoria artelor.
4. Studiul gamelor cromatice în realizarea armoniei și unității compoziționale. Cu referințe din istoria artelor.
5. Contrastele de linie, formă, culoare și valoare și rolul lor în organizarea compozițiilor cu unul sau mai multe centre de interes. Cu referințe din istoria artelor.
6. Problemele unității, proporției și echilibrului formei totale. Cu referințe din istoria artelor. Problematika studiului armoniei și gamelor cromatice. Cu referințe din istoria artelor.

7. Problematika reprezentării spațiului plastic prin modelare și modulare cromatică; culoare locală, ton local. Cu referințe din istoria artelor.
8. Structuri coloristice expresive și problematica dezvoltării armoniei din două sau trei culori. Cu referințe din istoria artelor.
9. Problematika redării spațialității prin culoare, a efectelor termodinamice și de greutate ale culorilor. Cu referințe din istoria artelor.
10. Ritmul liniar, ritmul cromatic și importanța lor în configurarea deschisă sau închisă, dinamică sau statică a compoziției. Cu referințe din istoria artelor.
11. Elemente de perspectivă liniară și coloristică utilizate în compoziție. Cu referințe din istoria artelor.

C. Compoziția

1. Compoziția, modalitate de organizare a suprafeței sau a spațiului și utilizare a elementelor și mijloacelor de expresie într-un sistem unitar echilibrat și armonios. Tipuri de compoziție. Cu referințe din istoria artelor.
2. Structuri compoziționale organizate pe baza raportului armonic al secțiunii de aur. Cu referințe din istoria artelor.
3. Studiul structurilor naturale, interpretarea și organizarea lor în compoziție. Cu referințe din istoria artelor.
4. Probleme ale unității și echilibrului în compoziția dinamică a formelor. Cu referințe din istoria artelor.
5. Expresii plastice și decorative rezultate prin asamblare, multiplicare, metamorfozare, geometrizare, eliminare, adăugare. Cu referințe din istoria artelor.
6. Amplificarea posibilităților expresive ale elementelor de limbaj obținută prin diversificarea procedeelor tehnice. Cu referințe din istoria artelor.
7. Problematika reprezentării și sugerării spațiului tridimensional, a volumului în plan, prin diferite mijloace de expresie valorică și cromatică. Cu referințe din istoria artelor.
8. Problema relației culoare-linie-motiv-subiect-mesaj în constituirea armonioasă și expresivă a întregului compozițional. Cu referințe din istoria artelor.
9. Problema relațiilor dintre elementele de limbaj și mijloacele de expresie în compoziția plastică. Cu referințe din istoria artelor.
10. Accepțiuni actuale ale spațiului în artele vizuale, (performance, instalații, street-art, etc.). Cu referințe din istoria artelor.
11. Problemele experimentului interdisciplinar în cercetarea structurilor naturii și fructificarea rezultatelor astfel obținute în îmbogățirea expresivității limbajului liniei-culorii-volumului. Cu referințe din istoria artelor.
12. Analogii ale organizării, creșterii și dezvoltării ritmice a formelor naturale cu formele și structurile create de om. Cu referințe din istoria artelor.
13. Poziția, direcția, mișcarea și ponderea formelor și problematica reprezentării expresive a spațiului cu două și cu trei dimensiuni. Cu referințe din istoria artelor.
14. Simetrie și asimetrie și echilibru în dinamica configurației compoziționale. Cu referințe din istoria artelor.

D. Tehnici

1. Corelația între tehnicile specifice desenului și valențele expresive ale acestora: desenul în creion, în cărbune, în creioane colorate, în pastel, în peniță, în pensulă, laviul; materiale și instrumente folosite.
2. Corelația între tehnicile specifice gravurii și valențele expresive ale acestora; gravura fără acizi; monotipie, rafotipie, linogravură, xilogravură, pointe sèche, litografie; instrumentele și materialele folosite.
3. Corelația între tehnicile specifice picturii și valențele expresive ale acestora; suporturi, instrumente, vopsele, accesorii; pe scurt despre: acuarelă, tempera, tempera în emulsii, guașă, acrilice, pictura pe sticlă, colajul, imprimeul textil, fresca, mozaicul.
4. Corelația între tehnicile specifice modelajului și valențele expresive ale acestora - modelarea în lut sau plastilină a unor forme plate, sau a unor reliefuri pe diferite trepte de înălțime, a unor forme în ronde-bosse, prin diferite procedee și cu instrumente adecvate; tehnici în arta decorativă.
5. Corelația între analiza imaginii și formarea culturii vizuale.
6. Aspecte ale comunicării vizuale în publicitate (graphic design, branding) și corelarea acestora cu limbajul artistic contemporan.
7. Aspecte ale receptării mesajului artistic în artele cinetice (video, performance, spectacol, teatru, film, new media, etc).

II. ISTORIA ARTEI UNIVERSALE ȘI ROMÂNEȘTI**A. Caracterizarea curentelor artistice ale secolului al XIX-lea**

1. Conceptul de "artă pentru artă" în romantism. Exaltarea individualismului și a sentimentalului în romantism, mijloace tehnice-artistice folosite cu predilecție pentru redare.
2. Redarea conceptului de adevăr în viziunea artiștilor din Realism. Peisajul și scenele de gen – subiecte în sine. Realitatea cotidiană ca sursă de inspirație.
3. Lumina – eroul secret al picturii impresioniste.
4. Divizarea tușei și studierea efectelor optice ale culorii, în studiile neoimpresioniste. Vincent van Gogh – artist marcant și deschizător de drumuri unor noi curente.

B. Analizarea principalelor elemente de reper din arta secolului XX

1. Linia ca element primordial în limbajul plastic al mișcării Art Nouveau.
2. Transcenderea cotidianului în simbolism. Căutarea sensului în artă, dincolo de realitate.
3. Fundamentele artistice ale secolului XX: cubismul și futurismul.
4. Recrearea formelor în cubism. Pablo Picasso, personalitate și operă.
5. Violența emoției estetice prin exaltarea potențelor cromatice la reprezentanții fovismului.
6. Conceptul de "originalitate cu orice preț" în futurism și în curentele ulterioare. Zgomotul și agitația – prezența simbol în manifestul artistic al mișcării futuriste.
7. Influența artei extrem-orientale în redarea spațiului și cromatică, la reprezentanții mișcării NABI
8. Eclectismul în artă.
9. Aglomerări depersonalizate, sentimentul nonsensului și al însingurării, în arta abstractă.
10. Explorarea subconștientului ca posibilă soluție propusă de exponenții suprarealismului.

11. Alan Magee și neorealismul American.
12. Vassili Kandinsky – fondator al expresionismului abstract și exponent simbol al evoluției artei din secolului XX.
13. Arta Pop și arta conceptuală- aspecte sintetizatoare.

C. Reprezentanți și opere de artă semnificative, din arta românească a secolului XIX-XX

1. Theodor Aman, Nicolae Grigorescu și Ion Andreescu, repere de gen în pictura românească a secolului al XIX-lea.
2. Ștefan Luchian, Gheorghe Petrașcu, Theodor Pallady.
3. Nicolae Tonitza, Octav Băncilă, Nicolae Dărăscu.
4. Imagine și simbol în sculptura lui Constantin Brâncuși.

BIBLIOGRAFIE

Tematica de specialitate; Istoria artei universale și românești

1. Achiței, Gh., *Artă și experiență*, Ed. Albatros, București, 1974;
2. Achiței, Gh., *Frumosul dincolo de artă*, Ed. Meridiane, București, 1988;
3. Ailincăi, Alin, *Opera "fereastră"*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1991;
4. Ailincăi, Alin, *Introducere în gramatica limbajului vizual*, Ed. Polirom, București, 2010;
5. Arasse, D., *Nu vedeți nimic*, Ed. Art, București, 2008;
6. Argan, G. C., *Arta modernă*, Ed. Meridiane, București, 1982;
7. Arnheim, R., *Arta și percepția vizuală*, Ed. Polirom, București, 2011;
8. Arnheim, R., *Forța centrului vizual*, Ed. Polirom, București, 2012;
9. Bayard Pierre, *Cum se ameliorează operele ratate*, Ed. Art, București, 2009;
10. Berger John, *Feluri de a vedea*, Ed. Vellant, București, 2018;
11. Berger, R., *Descoperirea picturii*, vol. I-III, Ed. Meridiane, București, 1975;
12. Biciușcă Florin, *Geometria simbolică*, Ed. Paidea, 2008;
13. Bode, W von, *Maestrii picturii olandeze și flamande*, Ed. Meridiane, București, 1974;
14. Botez-Crainic Adriana, *Istoria artelor plastice*, vol. I-III, Editura Didactică și Pedagogică, 2004 - 2011;
15. Bouleau, M., *Geometria secretă a pictorilor*, Editura Meridiane, București, 1978;
16. Bourdieu Pierre, *Regulile artei*, Ed. Art, București, 1989;
17. Brion, M., *Arta abstractă*, Ed. Meridiane, București, 1972;
18. Burke, E., *Despre sublim și frumos*, Ed. Meridiane, București, 1981;
19. Cărăbaș Irina, *Realismul socialist cu fața spre trecut. Instituții și artiști în România: 1944-1953*, Ed. Idea Design & Print, Cluj-Napoca, 2017;
20. Cârneli Magda, *Artele plastice în România 1945-1989 Cu o addenda 1990-2010*, Ed. Polirom, București, 2013;
21. Constantin, Paul, *Arta 1900*, Ed. Meridiane, București, 1973;

22. Cristea, M., *Sistemul educațional și personalitatea. Dimensiunea estetică*, Ed. Didactică și pedagogică, București, 1995;
23. Dabner David, *Design grafic. Principiile și practica designului grafic*, Ed. Rao, București, 2005
24. Danto, A. C., *Transfigurarea locului comun*, Ed. Idea, Cluj-Napoca, 2012
de Micheli, M., *Avangarda artistică a secolului XX*, Ed. Meridiane, București, 1968
25. Duby, G., *Artă și societatea, 980-1420* (vol. I-II), Ed. Meridiane, București, 1987;
26. Dumitrescu, Zamfir, *Structuri geometrice structuri plastice*, Ed. Meridiane, București, 1984;
27. Dumitrescu, Zamfir, *Caiete de perspectivă artistică*, vol. I, NOI Media Print, 2007;
28. Faure, E., *Istoria artei*, vol. I-V, Ed. Meridiane, București, 1970;
29. Fleming, W., *Arte și idei* (vol. I și II), Ed. Meridiane, București, 1983;
30. Eco, Umberto (coordonator), *Istoria frumuseții*, București, Editura RAO, 2006;
31. Eco, Umberto (coordonator), *Istoria urâtului*, București, Editura RAO, 2007;
32. Eco, Umberto, *Opera deschisă*, Ed. Paralela 45, București, 2006;
33. Florea, Vasile *Istoria artelor plastice în România*, vol. I-II, Editura Meridiane, București, 1980;
34. Florian, M., *Metafizică și artă*, Ed. Echinoux, Cluj-Napoca, 1992;
35. Gadamer, H., *Actualitatea frumosului*, Ed. Polirom, București, 2000
36. Gombrich, E.H., *O istorie a artei*, Ed. Meridiane, București, 1975;
37. Grosenick, Uta, *Art Now*, vol. I-IV, Taschen, 2001;
38. Hasan, Yvonne, *Paul Klee și pictura modernă*, Ed. Meridiane, București, 1999;
39. Havel, M., *Tehnica tabloului*, Ed. Meridiane, București, 1988;
40. Heidegger, M., *Originea operei de artă*, Ed. Humanitas, București, 2011;
41. Heinzl Tincuța, *Artă, spațiu și memorie în epoca digitală*, Ed. Paidea, 2009;
42. Hogarth, W., *Analiza frumosului*, Ed. Meridiane, București, 1981;
43. Iacob Bogdan Teodor, *De la patos la cinism. Atitudini artistice moderne și contemporane în fața istoriei*, Ed. Eikon, 2013;
44. Joly, Martine, *Introducere în analiza imaginii*, Editura AII, 1998;
45. Julius, Anthony, *Transgresiuni. Ofensele artei*, Ed. Biblioteca Națională a României, București, 2008;
46. Kandinsky, W., *Spiritualul în artă*, Ed. Meridiane, București, 1994;
47. Kessler Erwin, *ceARTă*, Ed. Nemira, București, 1997;
48. Kessler Erwin, *X:20 – O radiografie a artei românești după 1989*, Ed. Vellant, 2013;
49. Knobler, N., *Dialogul vizual*, vol. I, II, Ed. Meridiane, București, 1983;
50. Lăzărescu, L., *Pictura în ulei*, Editura Sigma Plus, Deva, 1996;
51. Lhote, A., *Tratate despre peisaj și figură*, Ed. Meridiane, București, 1969;
52. Mănescu, Mihail, *Mental și senzorial - identitate vizuală în secolul XX*, Bistrița, Editura Aletheia, 2006;
53. Millet Catherine, *Artă contemporană: istorie și geografie*, Ed. Vellant, București, 2017;
54. Nanu, Adina, *Vezi? Comunicarea prin imagine*, Editura Vizual, 2002;

55. Oprescu, G., *Manual de istoria artei*, Ed. Meridiane, București, 1985-1986
56. Pavel, Amelia, *Pictura românească interbelică. Un capitol de artă europeană*, Editura Meridiane, 1996;
57. Pleșu, A., *Călătorie în lumea formelor*, Ed. Meridiane, București, 1986;
58. Popescu, T., *Concepte și atitudini estetice*, Ed. Meridiane, București, 1983;
59. Preda Sânc, Marilena, *Arta video-digitală*, Editura Coresi, București, 2005;
60. Prut, C., *Dicționar de artă modernă*, Editura Albatros, 1972;
61. Read, H., *Originea formei în artă*, Ed. Universul, București, 1971;
62. Riegl, A., *Istoria artei ca istorie a stilurilor*, Editura Meridiane, București, 1998;
63. K. Ruhrberg, M. Schneckenburger, C. Frike, K. Honnef, Ingo F. Walther (ed.), *Art of the 20th Century*, Taschen, 2005;
64. Sontag Susan, *Despre fotografie*, Ed. Vellant, București, 2018;
65. Stoiciu, Florin, *Tehnici și maniere ale gravurii*, Ed. Polirom, București, 2010;
66. Tatarkiewicz, W., *Istoria esteticii*, vol. I- IV, Ed. Meridiane, București, 1978;
67. Torna, Iulian-Dalin, *Muzeul contemporan. Programe educaționale*, Ed. Institutul European, Iași, 2007;
68. Vanoye, F. și Anne Goliot-Lete, *Scurt tratat de analiză filmică*, Editura AII, 1995;
69. Vlasiu, Ioana, *Anii '20. Tradiția și pictura românească*, Editura Meridiane, București, 2000;
70. Volker, H., *Ce este arta? Discuție-atelier cu Beuys*, Ed. Idea, Cluj-Napoca, 2003;
71. Wong Regina, *Arta minimalismului*, Ed. Baroque Books & Arts, 2017;
72. Woodford Susan, *Looking at pictures*, Ed. Thames & Hudson, Marea Britanie, 2018;
73. **** *Dicționar de artă - forme, tehnici, stiluri artistice*, vol. I, II, Ed. Meridiane, București, 1998;
74. **** *Istoria ilustrată a picturii*, Ed. Meridiane, București, 1973;

III. DIDACTICA SPECIALITĂȚII

1. Creativitatea în lecția de educație plastică- modalități de dezvoltare a creativității. Tehnici și strategii didactice stimulative și de deblocare creativă.
2. Curriculum Național: terminologie, structura planului de învățământ, a programelor școlare, curriculum la decizia școlii, cicluri curriculare.
3. Procesul de învățământ ca relație între predare-învățare-evaluare. Caracterul formativ-educativ al procesului de învățământ: lecția de educație plastică și activitatea de atelier în învățământul de artă.
4. Proiectarea - demers de organizare anticipată a activității didactice în lecția de educație plastică- cunoașterea programei școlare, structura acesteia, definirea și corelarea elementelor de structură a programei școlare;
5. Operaționalizarea demersului didactic pentru disciplina Educație plastică, Educație vizuală și Educație artistică

6. Lecția de educație plastică: definirea, structura acesteia, particularități, etape, corelarea cu mijloacele de expresie ale altor discipline (literatură, gramatică, istorie, geografie, educație muzicală, educație fizică, arta actorului etc.)
7. Activitatea practică (de atelier), forma de organizare a procesului de învățare, a limbajului plastic și de stimulare a creativității elevilor, de organizare, desfășurare, conducere și evaluare la disciplina Educație plastică și în învățământul de artă – aspecte specifice.
8. Valorificarea experienței proprii de atelier în predarea procedeelor tehnice specifice artelor vizuale.
9. Activitatea de joc și jocul de creație.
10. Aspecte specifice ale învățării gramaticii limbajului vizual; învățarea observațională, învățarea experimentală, învățarea prin exersare practică, învățarea prin analogie, învățarea intuitivă, învățarea prin deducție și descoperire, învățarea experimentală, învățarea prin analiză-sinteză, învățarea prin joc, învățarea prin proiect, învățarea prin parcurgerea etapelor oricărui proces de creație.
11. Abordarea simultană a noțiunilor teoretice și practice în asimilarea limbajului vizual în școală, în condiții predominant practice, de atelier, cu toți elevii.
12. Ocrotirea spontaneității native specifice; stimularea creativității fiecărui elev prin tratare diferențială și personalizată.
13. Cerințe metodice ale alcătuirii și utilizării mijloacelor didactice, în educația plastică, în activitatea de exersare și de învățare a limbajului plastic și a tehnicilor specifice.
14. Rolul intuiției, al experimentului și al exercițiului practic demonstrativ în învățarea tehnicilor artistice-plastice în școală.
15. Eficiența și limitele diferitelor metode și procedee de studiu după natură în școală.
16. Tipologia exercițiilor și experimentelor practice, desfășurate în orele de educație plastică sau în orele de atelier.
17. Metode, procedee și tehnici personale de învățare experimental-practică a gramaticii limbajului vizual în orele de educație plastică sau în orele de atelier.
18. Metode și procedee de achiziționare intuitivă a elementelor de limbaj vizual.
19. Stimularea creativității și originalității vizuale a elevilor prin imagini fabuloase sau fantastice, prin substituirii, deformări, divizări, combinări etc.
20. Evaluarea performanțelor obținute de elevi în cursul procesului de învățare; modalități de evaluare specifică disciplinelor artistice; necesitatea evaluării pe baza competențelor specifice, evaluarea formativă și evaluarea obiectivă a lucrărilor elevilor.
21. Evaluarea la ora de educație plastică - definiția evaluării, funcțiile acesteia și rolul evaluării în procesul de învățământ și în special în lecția de educație plastică. Metode și instrumente de evaluare specifice.
22. Rolul expoziției, muzeului, examenului, excursiei de documentare etc; educația prin artă și pentru artă a elevilor.
23. Activitatea de creație artistică, științifică și metodică a profesorului de arte plastice și tripla lui funcționalitate: șef de atelier sau coleg cu mai multă experiență al elevilor săi, consilier de artă în școală și în aria de influență a școlii, inamic public nr. 1 al Kitsch-ului vizual.
24. Dinamica relației profesor-elev în procesul de învățământ: caracteristicile și semnificațiile educaționale ale relației profesor-elev în orele de educație plastică sau în orele de atelier. Tipuri de relații.

BIBLIOGRAFIE

Didactica specialității

1. Ailincăi, C., *Gramatica formelor vizuale*, Ed. Paralela 45, București, 2000;
2. Anucuța, L., Anucuța, P., *Jocurile de creativitate*, Ed. Excelsior, Timișoara, 1997;
3. Amabile, Teresa M., *Creativitatea ca mod de viață*, Ed. Știința & Tehnica, București, 1997;
4. Albu Gabriel, *O psihologie a educației*, Ed. Institutul European, Iași, 2005;
5. Albulescu Ion, Catalano Horațiu, *Sinteze de pedagogie generală*, Ed. Didactica Publishing House, București, 2020;
6. Alexandrescu, D., Nicolau, L, Voicilă, C, *Experimentul Zaica*, Ed. Meridiane, București, 2000
7. Antonesei, L., *Introducere în pedagogie. Dimensiuni axiologice și transdisciplinare ale educației*, Ed. Polirom, Iași, 2002;
8. Bocoș, Mușata-Dacia, *Instruirea interactivă*, Ed. Polirom, Iași, 2013;
9. Ceobanu, Ciprian, *Învățarea în mediul virtual*, Ed. Polirom, Iași, 2016;
10. Cioca, Vasile, *Jocul de-a arta*, Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2007;
11. Cioca, Vasile, *Imaginea și creativitatea vizual plastică*, Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2007;
12. Cioca V., *Jocul de-a / cu arta*, Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2019;
13. Cucuș, C, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2002;
14. Cucuș, C, *Psihopedagogie pentru examenul de definitivat și gradele didactice*, Editura Polirom, Iași, 2009;
15. Dulamă, Maria Eliza, *Dezvoltarea creativității și a abilităților practice*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2010;
16. Dulamă Maria Eliza, *Didactică axată pe competențe*, ediția a 2-a, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2012;
17. Dulamă Maria Eliza, *Despre competențe*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2011;
18. Dulamă, Maria Eliza, *Metodologii didactice activizante. Teorie și practică*, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 2008;
19. Dulamă, Maria Eliza, *Cum îi învățăm pe alții să învețe*, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 2009;
20. Enache, Roxana, *Managementul clasei de elevi*, Ed. Universitară, București, 2019;
21. Ionescu M, Bocoș M, *Tratat de didactică modernă*, Editura Paralela 45, Pitești, 2017;
22. Hardy, Tom (ed.), *Art Education in a postmodern world*, Intellect Books, Bristol, 2006;
23. Roco, Mihaela, *Creativitate și inteligența emoțională*, Ed. Polirom, Iași, 2004;
24. Stan, Emil, *Pedagogie postmodernă*, Ed. Institutul European, Iași, 2003;
25. Stan, Emil, *Managementul clasei*, Ed. Aramis, București, 2003;
26. Toma, Iulian-Dalin, *Muzeul contemporan. Programe educaționale*, Ed. Institutul European, Iași, 2007;
27. **** *Teorii ale limbajului. Teorii ale învățării*, Editura Politică, București, 1988;

Notă:

Sunt obligatorii documentele școlare reglatoare valabile în anul școlar în care se susține examenul: planuri-cadru, programe școlare, programele pentru examenele și evaluările naționale, rețerele metodologice și manualele cuprinse în Catalogul manualelor școlare, valabile în învățământul preuniversitar în anul susținerii examenului.

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

COMERT

PROFESORI

**- București -
2023**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar reprezintă documentul curricular și normativ de bază în temeiul căruia vor fi structurate și asigurate atât orientarea generală în domeniul cunoașterii științifice și didactice/metodice a domeniului de referință, cât și parcurgerea, prin studiu sistematic, a unei tematici adaptate nivelului profesional al cadrului didactic, relevante, moderne și cu o sensibilă deschidere interdisciplinară.

Profesorul de discipline tehnologice trebuie să demonstreze o serie de competențe pe plan profesional (al specialității), pe plan didactic și social. Candidatul care dorește să obțină, prin examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar, titlul de profesor cu drept de practică în învățământul preuniversitar va trebui să dovedească, în cursul evaluării, atât nivelul atingerii competențelor vizate, cât și capacitatea sa de a asigura funcțional interdependența acestora.

Astfel, examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar vizează evaluarea atingerii unui nivel corespunzător al pregătirii teoretice de specialitate, al abilității de construire a unui demers didactic creativ, diferențiat, adaptat atât specificului disciplinelor tehnologice, cât și particularităților diferitelor forme de învățământ, profiluri și specializări. Competențele și conținuturile din programă sunt proiectate în conformitate cu abordarea curriculară sistemică în realizarea activităților didactice și cu profilul absolventului de învățământ superior, care urmează să fie încadrat în învățământul preuniversitar. Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul absolventului de învățământ superior, urmărind, în principal:

- cunoașterea conținuturilor științifice fundamentale și a tendințelor în evoluția disciplinelor tehnologice, a metodicii disciplinei, precum și a didacticii generale;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice pentru disciplinele tehnologice;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

În elaborarea programei au fost aplicate diferite criterii de selectare a conținuturilor, cum ar fi: relevanța conținuturilor pentru dezvoltarea competențelor cadrelor didactice, utilitatea explicită a conținuturilor pentru activitatea didactică, adaptabilitatea la contexte profesionale, socio-culturale, sociale, economice și tehnologice în schimbare/în evoluție, actualitatea științifică, în raport cu schimbările/ inovațiile la nivel conceptual, metodologic și aplicativ și asigurarea calității în educație.

B. COMPETENȚELE PROFESORULUI DE DISCIPLINE TEHNOLOGICE

Programa pentru examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar la discipline tehnologice permite, prin structura sa, evaluarea competențelor candidaților, din perspectiva cunoașterii și aplicării creative și moderne a conținuturilor științifice, precum și a utilizării adecvate a noțiunilor de didactică a disciplinelor tehnologice în demersul complex de predare - învățare - evaluare.

COMPETENȚE SPECIFICE:

- Cunoașterea și aprofundarea de către candidați a conținuturilor științifice de specialitate și metodice pentru disciplinele/modulele de specialitate;
- Realizarea corelațiilor intra, inter și pluridisciplinare a conținuturilor pentru proiectarea

demersului didactic;

- Aplicarea adecvată a principiilor și metodelor specifice didacticii disciplinelor tehnologice;
- Proiectarea demersurilor didactice adaptate nivelului de învățământ, calificării și specificului clasei, în conformitate cu standardele de pregătire profesională și curriculumul în vigoare;
- Proiectarea demersurilor didactice interactive prin adecvarea strategiilor didactice la conținuturi;
- Utilizarea diferitelor forme de organizare a instruirii în conformitate cu demersul didactic proiectat;
- Proiectarea și realizarea procesului de predare-învățare-evaluare având la bază centrarea activității pe elev și formarea rezultatelor învățării precizate în standardele de pregătire profesională;
- Selectarea și aplicarea unor metode și instrumente de evaluare adecvate obiectivelor evaluării și/sau rezultatelor învățării vizate;

C. TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA DE SPECIALITATE

A. MARKETING

1. Marketingul în activitatea de piață a întreprinderii:

- Funcțiile marketingului;
- Mediul de marketing al întreprinderii;
- Conținutul mediului intern și al mediului extern;
- Relațiile întreprinderii cu mediul extern;
- Piața – componentă esențială a mediului extern;
- Piața întreprinderii: conținut, dimensiuni, dinamică și profil;
- Concurența: forme, forțele care acționează asupra concurenței;
- Mixul de marketing: componentele mixului de marketing (cei patru P).

2. Politica de produs:

- Produsul în optica de marketing: componente, dimensiunile gamei de produse;
- Ciclul de viață al produsului;
- Strategii în politica de produs.

3. Politica de preț:

- Obiectivele politicii de preț;
- Strategii de preț;
- Factorii de influență ai nivelurilor prețurilor.

4. Politica de distribuție:

- Conținutul și rolul distribuției;
- Canale de distribuție;
- Strategii de distribuție.

5. Politica de promovare:

- Obiective ale politicii promoționale;
- Tehnici de promovare: publicitatea, promovarea vânzărilor, relațiile publice, vânzări personale, târguri și expoziții;
- Strategii promoționale.

B. ECONOMIA COMERȚULUI**1. Cererea de mărfuri:**

- Conținutul cererii de mărfuri;
- Formele de manifestare a cererii de mărfuri;
- Factorii care influențează cererea de mărfuri.

2. Oferta de mărfuri:

- Conținutul ofertei de mărfuri;
- Structura și caracteristicile ofertei de mărfuri, tendințe privind evoluția acesteia;
- Înnouirea produselor și diversificarea ofertei de mărfuri.

3. Relațiile comerțului cu producătorii:

- Formele relațiilor comerțului cu producătorii.

4. Relațiile comerțului cu consumatorii:

- Locul și conținutul relațiilor comerțului cu consumatorii.

5. Protecția consumatorilor:

- Conceptele de consumatori și protecția consumatorilor;
- Necesitatea protecției consumatorilor în economia de piață;
- Drepturile consumatorilor;
- Organizarea procesului de protecție a consumatorilor.

6. Comerțul cu amănuntul:

- Conținutul, rolul și funcțiile comerțului cu amănuntul;
- Tipologia comerțului cu amănuntul: sectorizarea activității comerciale cu amănuntul, structurarea formelor de vânzare utilizate în comerțul cu amănuntul;
- Tendințe în evoluția comerțului cu amănuntul.

7. Comerțul cu ridicata:

- Conținutul și rolul economic al comerțului cu ridicata;
- Funcțiile comerțului cu ridicata;
- Tipologia activității comerciale cu ridicata.

8. Întreprinderea comercială:

- Conceptul de întreprindere comercială;
- Relațiile întreprinderii cu mediul;
- Resursele întreprinderii;
- Organizarea structurală a întreprinderii comerciale;
- Managementul întreprinderii comerciale: principiile și funcțiile managementului în comerț; sisteme, metode și tehnici de management cu aplicare în comerț; strategii manageriale în comerț.

C. MERCEOLOGIE (STUDIUL CALITATII PRODUSELOR SI SERVICIILOR)**1. Noțiuni generale despre mărfuri:**

- Proprietățile generale ale mărfurilor: clasificare și caracterizare;
- Caracteristicile de calitate ale produselor;
- Calitatea produselor – concept și dezvoltare;
- Păstrarea și conservarea produselor alimentare (modificările calitative și metodele de conservare);
- Compoziția chimică și valoarea nutritivă a produselor alimentare;
- Factorii care determină și influențează calitatea produselor și serviciilor.

2. Ambalarea mărfurilor:

- Funcțiile ambalajelor;
- Metode de ambalare.

2. Caracterizarea merceologică a unor grupe de produse alimentare: sortiment, caracteristici de calitate, defecte, verificarea calității:

- Produse de morărit și panificație;
- Produse zaharoase;
- Carne și produse din carne.;
- Pește și produse din pește;
- Lapte și produse din lapte;
- Produse gustative (stimulente, condimente, băuturi alcoolice).

3. Caracterizarea merceologică a unor grupe de produse nealimentare: sortiment, caracteristici de calitate, defecte, verificarea calității:

- Confecții textile;
- Încălțăminte;
- Mărfuri cosmetice;
- Mărfuri ceramice;
- Mărfuri din sticlă;
- Mărfuri chimice (de uz casnic).

BIBLIOGRAFIE

1. Anghel, L.D., Dănețiu, T., Șerbănică, D., Zaharia, R., Marketing – clasa a XI-a, Editura All Educational, București, 2002
2. Anghel, L.D., Dănețiu, T., Șerbănică, D., Zaharia, R., Marketing – clasa a XII-a, Editura All Educational, București, 2002
3. Balaure, V., (coordonator) Marketing, Ediția a II-a, Editura Uranus, București, 2002
4. Bologa, N., Burda, A., Merceologie alimentară, Editura Universitară, București, 2006
5. Bologa, N., Burda, A., Merceologie alimentară- Metode și tehnici de determinare a calității, Editura Universitară, București, 2007
6. Bozgan, V., (coordonator) Comerț și servicii – manual pentru SAM, Editura Economică Preuniversitară, București, 2002
7. Danciu, V., Marketing – clasa a XI-a, Editura Economică Preuniversitară, București, 2001
8. Danciu, V., Zaharia, R.M., Marketing – clasa a XII-a, Editura Economică Preuniversitară, București, 2002
9. Diaconescu, I., Ardelean D., Diaconescu, M., Merceologie alimentară. Calitate și siguranță, Editura Universitară, București, 2007
10. Dima, D., Diaconescu, I., Pamfilie, R. și colab. Fundamentele științei mărfurilor, Mărfuri alimentare, Editura ASE, 2005
11. Dinu, V., Aprecierea calității mărfurilor alimentare și nealimentare, Caiet de lucrări practice, Editura ASE, București, 2003
12. Dorin, B.V., Bechet, I., Marketing. Clasa a XI-a, Editura CD PRESS, București, 2020
13. Dorin, B.V., Bechet, I., Politici de marketing. Clasa a XII-a, Editura CD PRESS,

- București, 2020
14. Dorin, B.V., Bechet, I., Protecția consumatorului. Clasa a X-a, Editura CD PRESS, București, 2018
 15. Dorin, B.V., Brumar, C., Manole, M., Negoianu, N., Economia întreprinderii. Clasa a IX-a, Editura CD PRESS, București, 2018
 16. Dorin, B.V., Brumar, C., Manole, M., Negoianu, N., Calitatea produselor și a serviciilor. Clasa a IX-a, Editura CD Press, București, 2018
 17. Ilie S. si colectiv Comerț clasa a X-a, Editura Oscar Print, București, 2006
 18. Ilie, S., (coordonator) Marketingul afacerilor, Manual pentru clasa a XI-a, Editura Oscar Print, București, 2016
 19. Ilie, S., (coordonator) Mediul concurențial al afacerilor, Manual pentru clasa a XII-a, Editura Oscar Print, București, 2007
 20. Kotler, Ph Managementul marketingului, Ediția a V-a, Editura Teora, București, 2008
 21. Kotler, Ph., Armstrong, G., Principiile marketingului, Ediția a IV-a, Editura Teora, București, 2008
 22. Mateiciuc, C., Singureanu, N., Marketing – Economic – clasa a XII-a, Editura Sigma, București, 2002
 23. Mercioiu, V., (coordonator) Management comercial, Editura Economică, București 1998
 24. Olaru, M., (coordonator) Studiul calității produselor și serviciilor – clasa a XI-a, Editura Economică Preuniversitaria, București, 2001
 25. Olaru, M., (coordonator) Studiul calității produselor și serviciilor – clasa a X-a, Editura Economică Preuniversitaria, București, 2004
 26. Paraschivescu, A. O., Managementul calității mărfurilor alimentare, Editura Tehnopress, Iași, 2004
 27. Patriche, D., Tratat de economia comerțului, Editura Eficient, București, 1998
 28. Patriche, D., Elemente de economia comerțului, Editura Sylvy, București 2001
 29. Patriche, D., (coordonator) Bazele comerțului, Editura Economică, București, 1999
 30. Patriche, D., ș.a., Economia comerțului, Editura Uranus, București, 2002
 31. Petre, T., Iordache, G., Studiul calității produselor și serviciilor – clasa a XI-a, Editura Niculescu ABC, București, 2001
 32. Petre, T., Iordache, G., Calitatea produselor și a serviciilor. Clasa a IX-a, Editura CD Press, București, 2018
 33. Petre, T., Iordache, G., Georgescu, J.D., Marketing – clasa a XII-a, Editura Niculescu ABC, București, 2002
 34. Petre, T., Iordache, G., ș.a., Studiul calității produselor și serviciilor – clasa a X-a, Editura Niculescu ABC, București, 2007
 35. Petre, T., Iordache, G., ș.a., Comerț, Manual pentru clasa a IX-a, Editura CD Press, București, 2010
 36. Petre, T., Iordache, G., ș.a., Comerț, Manual pentru clasa a X-a, Editura CD Press, București, 2010
 37. Pop, N.Al., Marketing – clasa a XI-a, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2002

38. Pop, N.Al., Marketing – clasa a XII-a, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2002
39. Răducanu, I., Procopie, R., Merceologie, Editura ASE, București, 2004
40. Rusu, C., Economia comerțului, Editura Mediamira, Cluj- Napoca, 2003
41. Săseanu, A.S. (coordonator) Economia comerțului intern și internațional. Abordări teoretice, Editura Uranus, București, 2015
42. Stanciu, I., Bazele științei mărfurilor, Editura Renaissance, București, 2006
43. Stanciu, I., Părăian, E., Merceologie. Calitatea și sortimentul mărfurilor nealimentare, Schileru, I., Editura Oscar Print, București, 2002
44. Văleanu Boldureanu, G. Managementul comerțului, Editura Performantica, Iași, 2006

D. TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA PENTRU DIDACTICA GENERALĂ ȘI METODICA PREDĂRII DISCIPLINELOR TEHNOLOGICE

a. Proiectarea, organizarea și desfășurarea activității didactice

1. Conceptul de curriculum. Tipologie. Curriculum în dezvoltare locală. Produse și documente curriculare: planuri cadru, planuri de învățământ, standarde de pregătire profesională, programe școlare/curriculum, manuale școlare, auxiliare didactice. Alți termeni de referință ai curriculumului național: arii curriculare, discipline, module.

2. Proiectarea activității didactice: elaborarea planificării calendaristice, proiectarea lecțiilor/activităților didactice.

b. Strategii didactice utilizate în procesul de instruire. Strategii și modalități de integrare în lecție a activităților cu caracter practic – aplicativ.

1. Strategii didactice. Definiții, Caracterizare. Tipologie.

2. Metode de învățământ: descriere, exemple de utilizare a diferitelor metode de învățământ în cadrul lecției. Metode și tehnici didactice interactive: descriere, exemple de aplicare a metodelor și tehnicilor didactice interactive în cadrul diferitelor tipuri de lecții.

3. Forme de organizare a instruirii. Forme de organizare a activității didactice. Lecția, unitate didactică fundamentală: definiție, evenimentele lecției, tipuri și variante de lecții.

4. Mijloace de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare. Funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ. Clasificarea și caracteristicile mijloacelor de învățământ. Mediul de instruire. Cerințe în organizarea mediului de instruire.

c. Evaluarea rezultatelor școlare

1. Evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ. Funcțiile evaluării. Formele evaluării. Obiectivele evaluării. Proiectarea evaluării.

2. Metode și instrumente de evaluare. Metode și instrumente tradiționale de evaluare. Metode complementare/alternative de evaluare.

3. Tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, reguli de proiectare, modalități de evaluare și de notare, avantaje și dezavantaje/limite în proiectare și utilizare.

4. Calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate.

5. Notarea școlară. Variabilitatea notării. Factori ai variabilității aprecierii și notării. Erori în evaluarea școlară/Efecte perturbatoare în apreciere și notare.

BIBLIOGRAFIE

1. Albulescu, I., Catalano, H. (coord.) Sinteze de pedagogie generală: ghid pentru pregătirea examenelor de titularizare, definitivat și gradul didactic II profesori de toate specializările Didactica Publishing House, București, 2020
2. Bocoș, M.-D. Instruirea interactivă Editura Polirom, Iași, 2013
3. Bocoș, M., Jucan, D. Teoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării: repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor Editura Paralela 45, Pitești 2019
4. Cucoș, C. Pedagogie, ediția a III-a revăzută și adăugită Editura Polirom, Iași, 2014
5. Cucoș, C. (coord.) Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice, ediția a III-a revăzută și adăugită Editura Polirom Iași, 2009
6. Nițucă C., Stanciu T. Potolea, D., Necșu, I., Iucu, R.B., Pânișoară, I.- O. (coord.) Didactica disciplinelor tehnice Editura Performantica, Iași, 2006
7. Pregătirea psihopedagogică Manual pentru definitivat și gradul didactic II Editura Polirom, Iași, 2008
8. Radu I.T. Evaluarea în procesul didactic Editura Didactică și Pedagogică, 2008
9. Stoica A. (coord.) Evaluarea curentă și examenele, Ghid pentru profesori Editura Prognosis, București, 2001
10. Stoica A. Evaluarea progresului școlar. De la teorie la practică. Humanitas Educațional, București, 2003
11. *** Ghiduri metodologice pentru aplicarea programelor școlare - Aria curriculară Tehnologii, Liceu tehnologic MEC, CNC, Editura Aramis Print, București, 2002
12. Curriculum național/programe școlare pentru disciplinele tehnologice în vigoare în anul susținerii concursului
13. Planurile-cadru, standardele de pregătire profesională în vigoare în anul susținerii concursului
14. "Programul Național de Dezvoltare a Competențelor de Evaluare ale Cadrelor Didactice (DeCeE)" MEN – CNCEÎP, București, 2008

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

COMERȚ

MAIȘTRI INSTRUCTORI

**- București -
2023**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar la disciplinele tehnologice este elaborată în acord cu curriculumul școlar în vigoare și este concepută ca bază necesară și utilă atât pentru perfecționarea continuă, cât și pentru testarea/evaluarea concepției, cunoașterii, înțelegerii și interpretării principalelor roluri profesionale ale funcției didactice din perspectiva nivelurilor carierei didactice.

Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul maestrului instructor, urmărind:

- cunoașterea, de către maestrul – instructor, a conținuturilor științifice și a principalelor tendințe în evoluția disciplinelor tehnologice și a metodicii predării acestora;
- capacitatea de a construi demersuri didactice interactive prin adecvarea strategiilor didactice la conținuturi;
- capacitatea de proiectare și realizare a demersului didactic intra-, trans-, inter-, și multidisciplinar, în concordanță cu standardele de pregătire profesională ;
- capacitatea de proiectare și realizare a evaluării rezultatelor învățării dobândite de elevi;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Conținuturile programei urmăresc sporirea flexibilității, mobilității ocupaționale și creșterea gradului de adaptabilitate a maiștrilor instructori la evoluția tehnică, tehnologică și economică în domeniu.

Programa este orientată pe evaluarea calității concepției didactice și a modalităților concrete prin care maestrul instructor pune elevii în situații de învățare eficientă, menite să conducă la formarea rezultatelor învățării prevăzute în standardele de pregătire profesională. Această orientare este cu atât mai necesară în prezent, când flexibilitatea programelor școlare solicită din partea cadrelor didactice efortul de a concepe procese și parcursuri didactice adaptate nivelului claselor de elevi cu care lucrează și finalităților învățământului tehnologic.

B. COMPETENȚELE MAISTRULUI INSTRUCTOR

Programa vizează, pe lângă conținuturile științifice și cele de metodică a disciplinelor, anumite competente specifice maestrului instructor pentru discipline tehnologice, competențe pe care acesta trebuie să și le dezvolte și probeze pe parcursul desfășurării activității didactice.

COMPETENȚE SPECIFICE:

- Cunoașterea și aprofundarea de către candidați a conținuturilor științifice și metodice de specialitate;
- Proiectarea demersurilor didactice adaptate nivelului de învățământ, calificării și specificului clasei, în conformitate cu standardele de pregătire profesională și curriculumul în vigoare;
- Realizarea corelațiilor intra, inter și pluridisciplinare a conținuturilor pentru proiectarea demersului didactic;
- Proiectarea și realizarea activităților de pregătire/instruire practică;
- Selectarea și aplicarea metodelor și instrumentelor de evaluare adecvate activității de pregătire/instruire practică;
- Exploatarea utilajelor, instalațiilor și echipamentelor în condițiile respectării normelor de

sănătate și securitate în muncă, prevenirea și stingerea incendiilor și de protecția mediului înconjurător;

- Respectarea normelor de calitate pentru desfășurarea proceselor, obținerea produselor și oferirea serviciilor.

C. TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA DE SPECIALITATE

A. MERCEOLOGIE

1. Importanța merceologiei ca știință tehnico-economică în studiul mărfurilor:

- proprietățile generale ale mărfurilor: clasificare, caracterizare;
- caracteristicile de calitate ale produselor;
- metode și tehnici de stabilizare și conservare a produselor alimentare.

2. Factorii care determină și influențează calitatea produselor alimentare și nealimentare.

3. Caracterizarea merceologică a unor grupe de produse alimentare și nealimentare: sortiment, caracteristici de calitate, ambalarea, marcarea, defecte, verificarea calității:

- produse de morărit și panificație;
- legume, fructe și produse obținute din acestea;
- produse zaharoase;
- produse gustative (condimente, stimulente, băuturi);
- carnea și produsele din carne;
- peștele și produsele din pește;
- laptele și produsele lactate;
- mărfuri textile-încălțăminte;
- mărfuri chimice (de uz casnic);
- mărfuri cosmetice;
- mărfuri din sticlă;
- mărfuri ceramice;
- mărfuri metalice de uz casnic;
- articole pentru sport, voiaj, turism;
- mărfuri electrice (electrotehnice, electrocasnice și electronice).

B. TEHNICA COMERCIALIZĂRII MĂRFURILOR

1. Recepția cantitativă și calitativă a mărfurilor alimentare și nealimentare;
2. Formele de vânzare (clasificare, caracterizare, avantaje și dezavantaje, tipologia unităților);
3. Tehnologia amenajării depozitului (funcțiile depozitului comercial, tipuri de depozite, mobilier și utilaje comerciale, mijloace de depozitare);
4. Tehnologia amenajării magazinului (atributele unui punct de vânzare, designul magazinului, amenajarea suprafeței de vânzare, echipamente de prezentare și vânzare, fluxul mărfurilor și ambalajelor în interiorul magazinului);
5. Etalarea mărfurilor, informarea cumpărătorilor și asigurarea ambientului corespunzător unui magazin (principii, reguli, tehnici);
6. Tehnici de negociere în activitatea de vânzare-cumpărare și operații tehnice specifice/ servicii post-vânzare pentru cumpărător;

7. Întocmirea documentelor specifice evidenței de gestiune și vânzării-cumpărării mărfurilor.

C. ETICĂ PROFESIONALĂ:

1. Cunoașterea clientului: tipologia clienților, tehnici de abordare a clientului la locul vânzării;
2. Norme etice la locul de muncă, deontologia profesională, disciplina în muncă, secretul de serviciu.

D. NORMELE DE PROTECȚIE A CONSUMATORILOR ȘI LEGISLAȚIA ÎN VIGOARE SPECIFICĂ:

1. Drepturile consumatorilor;
2. Obligațiile distribuitorilor (vânzătorilor) privind protecția vieții, sănătății și securității consumatorilor;
3. Modalitatea de indicare a prețurilor produselor oferite consumatorilor spre vânzare.

E. NORME ȘI REGULI DE IGIENĂ, SĂNĂTATE ȘI SECURITATE ÎN MUNCĂ ȘI PREVENIREA SITUAȚIILOR DE URGENȚĂ ÎN COMERȚ:

1. Factori de risc, boli profesionale, accidente de muncă;
2. Reguli de igienă individuală a muncii;
3. Echipamentul individual de protecție, ținuta de lucru;
4. Principii ergonomice în organizarea locului de muncă.

BIBLIOGRAFIE

1. Bologa, N., Burda A., Merceologie alimentară - Metode și tehnici de determinare a calității, Editura Universitară, București, 2007
2. Bologa, N., Burda A., Merceologie alimentară, Editura Universitară, București, 2006
3. Bozgan, V., (coordonator), Comerț și servicii – Manual pentru școală profesională, anul I, Editura Economică Preuniversitară, București, 2002
4. Diaconescu, I., Ardelean D., Diaconescu, M., Merceologie alimentară. Calitate și siguranță, Editura Universitară, București, 2007
5. Dinu, V., Aprecierea calității mărfurilor alimentare și nealimentare, Caiet de lucrări practice, Editura ASE, București, 2003
6. Dorin, V. B., Etică și comunicare profesională, clasa a X-a, Editura CD Press, București, 2018
7. Dorin, B.V., Bechet, I., Protecția consumatorului. Clasa a X-a, Editura CD PRESS, București, 2018
8. Dorin, B.V., Brumar, C., Manole, M., Negoianu, N., Calitatea produselor și a serviciilor. Clasa a IX-a, Editura CD Press, București, 2018
9. Ilie, S., și colectivul, Comerț – clasa a IX-a, Editura Oscar Print, București, 2005
10. Ilie, S., și colectivul, Calificarea profesională – Lucrător în Comerț – Manual pentru SAM clasa a X a – Studiul mărfurilor, Editura Oscar Print, București, 2005
11. Ilie, S., și colectivul, Comerț - clasa a X a, Editura Oscar Print, București, 2006
12. Ilie, S., și colectivul, Manual de pregătire practică, SAM, clasa a IX-a, Calificarea

- profesională Lucrător în comerț, Editura Oscar Print, București, 2006
13. Olaru, M., (coordonator), Studiul calității produselor și serviciilor, Manual pentru clasa a XII-a, Editura Economică Preuniversitară, 2004
 14. Olaru, M., Pamfilie, R., Sârbu, R., Negrea, M., Păunescu, C., Stanciu, C., Studiul calității produselor și serviciilor, Manual pentru clasa a IX-a, Editura Economică Preuniversitară, 2002
 15. Paraschivescu, A. O., Managementul calității mărfurilor alimentare, Editura Tehnopress, Iași, 2004
 16. Petre, T., și colectivul, Comerț – Manual pentru clasa a IX-a, Editura CD Press, București, 2010
 17. Petre, T., și colectivul, Comerț – Manual pentru clasa a X-a, Editura CD Press, București, 2010
 18. Petre, T., Studiul calității produselor și serviciilor - Manual pentru clasa a X-a, Editura Niculescu ABC, București, 2001
 19. Petre, T., Iordache, G., Studiul calității produselor și serviciilor - Manual pentru clasa a XI-a, Editura Niculescu ABC, București, 2001
 20. Petre, T., Iordache, G., Studiul calității produselor și serviciilor - Manual pentru clasa a XII-a, Editura Niculescu ABC, București, 2002
 21. Petre, T., Iordache, G., Calitatea produselor și a serviciilor. Clasa a IX-a, Editura CD Press, București, 2018
 22. Răducanu, I., Procopie, R., Merceologie, Editura ASE, București, 2004
 23. Ristea, A. L., Patriche, D., Meseria de comerciant, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995
 24. Ristea, A.L., și colectivul, Tehnologie comercială, Editura Expert, București, 1999
 25. Stanciu, I., Părăian, E., Schileru, I., Merceologie. Calitatea și sortimentul mărfurilor nealimentare, Editura Oscar Print, București, 2003
 26. Tudose, C., (coordonator), Tehnologia comercializării mărfurilor – Manual pentru licee economice, administrative și de servicii, Editura Didactică și Pedagogică, R.A. București, 1997
 27. Văleanu Boldureanu, G., Managementul comerțului, Editura Performantica, Iași, 2006
 28. Guvernul României, Ordonanța nr. 21/1992 privind protecția consumatorilor, cu modificările și completările ulterioare
 29. Guvernul României, Hotărâre nr. 947/2000 privind modalitatea de indicare a prețurilor produselor oferite consumatorilor spre vânzare, cu modificările și completările ulterioare

D. TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA PENTRU DIDACTICA GENERALĂ ȘI METODICA PREDĂRII DISCIPLINELOR TEHNOLOGICE

a. Proiectarea, organizarea și desfășurarea activității didactice

1. Conceptul de curriculum. Tipologie. Curriculum în dezvoltare locală. Produse și documente curriculare: planuri cadru, planuri de învățământ, standarde de pregătire profesională, programe școlare/curriculum, manuale școlare, auxiliare didactice. Alți termeni de referință ai curriculumului național: arii curriculare, discipline, module.
2. Proiectarea activității didactice: elaborarea planificării calendaristice, proiectarea lecțiilor/activităților didactice.

b. Strategii didactice utilizate în procesul de instruire. Strategii și modalități de integrare în lecție a activităților cu caracter practic – aplicativ.

1. Strategii didactice. Definiții, Caracterizare. Tipologie.
2. Metode de învățământ: descriere, exemple de utilizare a diferitelor metode de învățământ în cadrul lecției. Metode și tehnici didactice interactive: descriere, exemple de aplicare a metodelor și tehnicilor didactice interactive în cadrul diferitelor tipuri de lecții.
3. Forme de organizare a instruirii. Forme de organizare a activității didactice. Lecția, unitate didactică fundamentală: definiție, evenimentele lecției, tipuri și variante de lecții.
4. Mijloace de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare. Funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ. Clasificarea și caracteristicile mijloacelor de învățământ. Mediul de instruire. Cerințe în organizarea mediului de instruire.

c. Evaluarea rezultatelor școlare

1. Evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ. Funcțiile evaluării. Formele evaluării. Obiectivele evaluării. Proiectarea evaluării.
2. Metode și instrumente de evaluare. Metode și instrumente tradiționale de evaluare. Metode complementare/alternative de evaluare.
3. Tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, reguli de proiectare, modalități de evaluare și de notare, avantaje și dezavantaje/limite în proiectare și utilizare.
4. Calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate.
5. Notarea școlară. Variabilitatea notării. Factori ai variabilității aprecierii și notării. Erori în evaluarea școlară/Efecte perturbatoare în apreciere și notare.

BIBLIOGRAFIE

1.	Albulescu, I.,
Catalano, H.
(coord.)	Sinteze de pedagogie generală: ghid
pentru pregătirea examenelor de
titularizare, definitivat și gradul didactic
II profesori de toate specializările	Didactica Publishing
House, București, 2020
2.	Bocoș, M.-D.	Instruirea interactivă	Editura Polirom, Iași,
2013
3.	Bocoș, M.,
Jucan, D.	Teoria și metodologia instruirii. Teoria și
metodologia evaluării: repere și
instrumente didactice pentru formarea
profesorilor	Editura Paralela 45,
Pitești 2019
4.	Cucoș, C.	Pedagogie, ediția a III-a revăzută și
adăugită	Editura Polirom, Iași,
2014

5.	Cucoș, C.
(coord.)	Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice, ediția a III-a revăzută și adăugită	Editura Polirom Iași, 2009
6.	Nițucă C.,
Stanciu T.
Potolea, D.,
Necșu, I., Iucu,	Didactica disciplinelor tehnice	Editura Performantica, Iași, 2006
7.	R.B.,
Pânișoară, I.- O.
(coord.)	Pregătirea psihopedagogică
Manual pentru definitivat și gradul didactic II	Editura Polirom, Iași, 2008
8.	Radu I.T.	Evaluarea în procesul didactic	Editura Didactică și Pedagogică, 2008
9.	Stoica A.
(coord.)	Evaluarea curentă și examenele, Ghid pentru profesori	Editura Prognosis, București, 2001
10.	Stoica A.	Evaluarea progresului școlar. De la teorie la practică.	Humanitas Educațional, București, 2003
11.	***	Ghiduri metodologice pentru aplicarea programelor școlare - Aria curriculară Tehnologii, Liceu tehnologic	MEC, CNC, Editura Aramis Print, București, 2002
12.		Curriculum național/programe școlare pentru disciplinele tehnologice în vigoare în anul susținerii concursului	
13.		Planurile-cadru, standardele de pregătire profesională în vigoare în anul susținerii concursului	
14.		"Programul Național de Dezvoltare a Competențelor de Evaluare ale Cadrelor Didactice (DeCeE)"	MEN – CNCEÎP, București, 2008

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

CONFECȚII PIELE

PROFESORI

**- București -
2023**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar reprezintă documentul curricular și normativ de bază în temeiul căruia vor fi structurate și asigurate atât orientarea generală în domeniul cunoașterii științifice și didactice/metodice a domeniului de referință, cât și parcurgerea, prin studiu sistematic, a unei tematici adaptate nivelului profesional al cadrului didactic, relevante, moderne și cu o sensibilă deschidere interdisciplinară.

Profesorul de discipline tehnologice trebuie să demonstreze o serie de competențe pe plan profesional (al specialității), pe plan didactic și social. Candidatul care dorește să obțină, prin examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar, titlul de profesor cu drept de practică în învățământul preuniversitar va trebui să dovedească, în cursul evaluării, atât nivelul atingerii competențelor vizate, cât și capacitatea sa de a asigura funcțional interdependența acestora.

Astfel, examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar vizează evaluarea atingerii unui nivel corespunzător al pregătirii teoretice de specialitate, al abilității de construire a unui demers didactic creativ, diferențiat, adaptat atât specificului disciplinelor tehnologice, cât și particularităților diferitelor forme de învățământ, profiluri și specializări. Competențele și conținuturile din programă sunt proiectate în conformitate cu abordarea curriculară sistemică în realizarea activităților didactice și cu profilul absolventului de învățământ superior, care urmează să fie încadrat în învățământul preuniversitar. Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul absolventului de învățământ superior, urmărind, în principal:

- cunoașterea conținuturilor științifice fundamentale și a tendințelor în evoluția disciplinelor tehnologice, a metodicii disciplinei, precum și a didacticii generale;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice pentru disciplinele tehnologice;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatică și de cooperare necesare realizării actului educațional.

În elaborarea programei au fost aplicate diferite criterii de selectare a conținuturilor, cum ar fi: relevanța conținuturilor pentru dezvoltarea competențelor cadrelor didactice, utilitatea explicită a conținuturilor pentru activitatea didactică, adaptabilitatea la contexte profesionale, socio-culturale, sociale, economice și tehnologice în schimbare/în evoluție, actualitatea științifică, în raport cu schimbările/ inovațiile la nivel conceptual, metodologic și aplicativ și asigurarea calității în educație.

B. COMPETENȚELE PROFESORULUI DE DISCIPLINE TEHNOLOGICE

Programa pentru examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar la discipline tehnologice permite, prin structura sa, evaluarea competențelor candidaților, din perspectiva cunoașterii și aplicării creative și moderne a conținuturilor științifice, precum și a utilizării adecvate a noțiunilor de didactică a disciplinelor tehnologice în demersul complex de predare - învățare - evaluare.

COMPETENȚE SPECIFICE:

- Cunoașterea și aprofundarea de către candidați a conținuturilor științifice de specialitate și metodice pentru disciplinele/modulele de specialitate;
- Realizarea corelațiilor intra, inter și pluridisciplinare a conținuturilor pentru proiectarea demersului didactic;

- Aplicarea adecvată a principiilor și metodelor specifice didacticii disciplinelor tehnologice;
- Proiectarea demersurilor didactice adaptate nivelului de învățământ, calificării și specificului clasei, în conformitate cu standardele de pregătire profesională și curriculumul în vigoare;
- Proiectarea demersurilor didactice interactive prin adecvarea strategiilor didactice la conținuturi;
- Utilizarea diferitelor forme de organizare a instruirii în conformitate cu demersul didactic proiectat;
- Proiectarea și realizarea procesului de predare-învățare-evaluare având la bază centrarea activității pe elev și formarea rezultatelor învățării precizate în standardele de pregătire profesională;
- Selectarea și aplicarea unor metode și instrumente de evaluare adecvate obiectivelor evaluării și/sau rezultatelor învățării vizate;

C. TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA DE SPECIALITATE

1. Materii prime și materiale folosite la obținerea produselor din piele și înlocuitori

1.1. Clasificarea materialelor

1.2. Proprietățile tehnologice ale materialelor de bază

- Proprietăți fizice (grosime, suprafață, masa, capacitatea de absorbție a apei, permeabilitatea la vapori, apă și aer, conductibilitatea termică și electrică);
- Proprietăți mecanice (alungirea și rezistența la tracțiune, rezistența la crăparea feței, rezistența la sfâșiere);
- Comportarea față de agenți fizico-chimici (influența radiațiilor, a variației temperaturii, influența proceselor biochimice, influența factorilor chimici).

1.3. Histologia și topografia pielii

- Histologia pielii brute și finite;
- Topografia pielii;
- Zonificarea pielii;
- Compoziția chimică a pielii (tăbăcite mineral, tăbăcite vegetal).

1.4. Sortimente de piei finite

- Sortimente de piei rigide,
- Sortimente de piei flexibile.

1.5. Sortimente de înlocuitorilor din piele

- Înlocuitori flexibili,
- Înlocuitori rigizi.

1.6. Materiale sustenabile și inovative pentru industria confecțiilor din piele și înlocuitori, (materiale noi).

2. Tehnologia confecțiilor din piele și înlocuitori

2.1. Componenta încălțăminte și analiza solicitărilor detaliilor.

- Ansamblul superior. Detaliile componente și solicitările la care sunt supuse.
- Ansamblul inferior. Detaliile componente și solicitările la care sunt supuse.

2.2. Tehnologii de croire în industria confecțiilor din piele

- Restricții de poziționare a reperelor pe suprafața materialelor la croire;
- Utilizarea calitativă a materialelor la croirea reperelor;
- Normarea consumurilor de piei și înlocuitori;
- Utilajele și S.D.V.-le folosite la debitarea reperelor;
- Tehnologii neconvenționale de croire;
- Controlul calității detaliilor croite.

2.3. Operații de pregătire a detaliilor flexibile:

- Prelucrări prin tăiere: egalizarea reperelor; subțierea marginilor; dantelarea și perforarea decorative;
- Prelucrări în vederea înfrumusețării marginilor vizibile (vopsire, ardere, îndoire);
- Alte prelucrări: însemnarea reperelor, imprimare, marcarea reperelor; întărirea reperelor.

2.4. Asamblarea reperelor în industria confecțiilor din piele

2.4.1. Asamblarea prin coasere. Tehnologii de coasere specifice industriei confecțiilor din piele:

- Clasificarea și structura cusăturilor; reprezentări; parametrii îmbinării.
- Condiții de calitate specifice îmbinărilor prin coasere.
- Rezistența îmbinării - factori determinanți;
- Tehnologii și utilaje de coasere a reperelor flexibile; Mașini de cusut repere flexibile: clasificarea mașinilor de cusut repere flexibile, mecanismele mașinii de cusut simple, formarea cusăturii la mașina de cusut simplă, Mașini de cusut speciale.

2.4.2. Îmbinarea prin lipire

- Tehnologia de lipire cu soluții adezive: pregătirea suprafețelor, aplicarea adezivilor, formarea peliculei solide, suprapunerea și presarea substraturilor în vederea lipirii.

2.5. Operații de terminare a fețelor: perforarea carâmbilor și fixarea capselor.

2.6. Formarea spațială a detaliilor încălțăminte

- Operații pregătitoare în vederea tragerii pe calapod;
- Preformarea fețelor prin întindere;
- Formarea fețelor pe calapod prin întindere;
- Condiționarea (stabilizarea) fețelor de încălțăminte.

2.6.1. Tălpuirea încălțăminte prin lipire

- Clasificarea îmbinărilor prin lipire și a adezivilor folosiți în industria confecțiilor din piele și înlocuitori;
- Tehnologia de lipire;
- Sisteme de tălpuire: clasificarea sistemelor de tălpuire, tălpuire în sistem IL, IV, IJ.

2.7. Tehnologii de finisare a produselor din piele

- Finisarea ansamblului superior al încălțăminte;
- Finisarea ansamblului inferior al încălțăminte.

3. Procesele tehnologice în industria de marochinărie

- Tehnologii de croire în industria de marochinărie;
- Tehnologii de prelucrare a pieselor;
- Asamblarea prin coasere a pieselor;
- Controlul calității produselor de marochinărie.

4. Proiectarea articolelor din piele și înlocuitori

- 4.1. Antropometria membrelor inferioare;
- 4.2. Sisteme și unități de măsură;
- 4.4. Proiectarea încălțămintei prin metoda copiativă:
 - Construcția copiativă a desenului de bază;

5. Tehnologii de obținere a pieilor finite

- 5.1. Tăbăcirea pieilor
 - Tăbăcirea cu tananți minerali;
 - Tăbăcirea vegetală;

6. Tehnologii de obținere a înlocuitorilor din piele.**7. Conceptele de asigurare a calității, controlul calității și sisteme de calitate**

- 7.1. Asigurarea calității: calitate internă, calitate externă, calitate totală.
- 7.2. Controlul calității: evaluarea calității, supravegherea calității, inspecția calității, verificarea calității.
- 7.3. Sisteme de calitate: definiție, terminologie, standarde românești, europene și internaționale.
- 7.4. Elementele sistemului calității: documentația sistemului calității (manualul calității, proceduri, documente specifice locului de muncă, înregistrările calității).
- 7.5. Instrumente și tehnici în controlul calității: diagrama cauză – efect, diagrama Pareto, histograma, fișa de inspecție (definiție, scop, procedură de aplicare).

8. Sănătatea și securitatea muncii

- 8.1. Legislația specifică domeniului sănătății și securității în muncă.
- 8.2. Măsuri de protecție în muncă: instructaje, fișa individuală și colectivă de instructaj; echipamente de lucru, echipamente individuale și colective de protecție.
- 8.3. Măsuri de igienă individuală în muncă: scop, elemente componente, materiale igienico-sanitare, consecințele nerespectării măsurilor de igienă individuală în muncă.
- 8.4. Măsuri de acordare a primului ajutor: definiție, trusă de prim-ajutor.
- 8.5. Factorii de risc de la locul de muncă: definiție, clasificare, exemple.
- 8.6. Boli profesionale: definiție, clasificare, boli specifice domeniului textile – pielărie.
- 8.7. Accidente de muncă: definiție, clasificare, cauze, accidente specifice locurilor de muncă din domeniul textile – pielărie.
- 8.8. Locuri de muncă periculoase specifice domeniului textile – pielărie: zone periculoase, risc de accidentare, măsuri de protecție.

BIBLIOGRAFIE

1.	***	Standardele de pregătire profesională pentru domeniul Industrie textilă și pielărie, în vigoare
2.	***	Curriculum școlar pentru modulele din aria curriculară Tehnologii, învățământ liceal și profesional, domeniul Industrie textilă și pielărie, în vigoare
3.	***	Auxiliarele curriculare pentru disciplinele/ modulele din aria curriculară Tehnologii, în vigoare
4.	***	http://icsas-project.eu/wp-content/uploads/2020/02/Cutting_RO.pdf
5.	***	http://icsas-project.eu/wp-content/uploads/2020/02/Pre-Stitching_RO.pdf
6.	***	http://icsas-project.eu/wp-content/uploads/2020/02/Stitching_RO.pdf
7.	***	http://icsas-project.eu/wp-content/uploads/2020/02/Pre-Lasting_RO.pdf
8.	***	http://icsas-project.eu/wp-content/uploads/2020/02/Lasting_RO.pdf
9.	***	http://icsas-project.eu/wp-content/uploads/2020/02/Assembly_RO.pdf
10.	***	http://icsas-project.eu/wp-content/uploads/2020/02/Finishing_RO.pdf
11.	***	http://icsas-project.eu/wp-content/uploads/2020/02/Design_RO.pdf
12.	***	http://icsas-project.eu/wp-content/uploads/2020/02/Tech-Develop_RO.pdf
13.	***	http://icsas-project.eu/wp-content/uploads/2020/02/Prod-Plan_RO.pdf
14.	***	http://icsas-project.eu/wp-content/uploads/2020/02/Quali-Assure_RO.pdf
15.	***	https://dia-cvet.eu/wp-content/uploads/2023/05/IO_03_RO_TTM-QM_23.pdf
16.	***	https://dia-cvet.eu/wp-content/uploads/2023/05/IO_03_RO_TTM-NM_23.pdf
17.	Lupașcu-Țiglea, R., ș.a.	Produse textile, piele și înlocuitori de piele, manual pentru Școala de Arte și Meserii, clasa a X-a, Editura Oscar Print, București, 2006
18.	Lupașcu-Țiglea, R., ș.a.	Manual pentru cultura de specialitate – instruire teoretică, clasa a IX-a, Editura „Oscar Print”, București, 2006
19.	Lupașcu-Țiglea, R., ș.a.	Manual pentru cultura de specialitate – instruire practică, clasa a IX-a, Editura „Oscar Print”, București, 2006
20.	Lupașcu-Țiglea, R., ș.a.	Manual pentru clasa a IX-a , Domeniul Industrie textilă și pielărie, Editura CD PRESS, București, 2011
21.	Lupașcu-Țiglea, R., ș.a.	Materii prime în industria textilă și pielărie, Editura CD PRESS, București 2019
22.	Chiriță, A.	Materii prime și auxiliare pentru confecții din piele și înlocuitori, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1967
23.	Gheorghe, A.	Materii prime și auxiliare din industria pielăriei, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1963
24.	Iacobeanu, I., Cociu V.	Materii prime și materiale folosite în industria ușoară, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București 1997
25.	Harnagea, F., Mihai, A	Adezivi și tehnologii de lipire în industria de încălțăminte, Editura „Performantica”, Iași, 2005

26.	Lupașcu-Țiglea, R., ș.a.	Manual pentru clasa a X-a , Industrie textilă și pielărie, Editura CD PRESS, București, 2011
27.	Mălureanu, G., Mihai, A.	Bazele proiectării încălțămintei, Editura Performantica, Iași 2003
28.	Donisanu, R., Nebert, C.	Proiectarea articolelor din piele și înlocuitori , manual pentru licee industriale, anii IV și V, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977.
29.	Nichita, M., Gheorghescu, C.	Tehnologia confecționării încălțămintei din piele și înlocuitori. Manual pentru licee industriale cu profil de textile și confecții, Clasa a XI-a, Editura Didactică și Pedagogică, București, reeditat după ediția 1976.
30.	Nichita, M., Gheorghescu, C.	Tehnologia confecționării încălțămintei din piele și înlocuitori. Confecționarea încălțămintei Manual pentru licee industriale cu profil de textile și confecții. Anul III Editura Didactică și Pedagogică, București, 1976.
31.	Cociu V., Fica, A.	Tehnologia încălțămintei. Manual pentru școli profesionale. Anul I și II, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977
32.	Cociu, V., Mălureanu G.	Bazele tehnologiei produselor din piele și înlocuitori, Rotaprint I.P. Iași, 1993
33.	Mălureanu, G., Cociu, V.	Bazele tehnologiei produselor din piele și înlocuitori, partea I-a, Rotaprint I. P. Iași, 1991
34.	Harnagea, F.	Tehnologia articolelor de marochinărie, Editura Performantica Iași, 2002
35.	Bălău-Mîndru, T., Bucevschi, M.D	Tehnologia de obținere a înlocuitorilor de piele, Editura Gh. Asachi, Iași, 2000
36.	Rotaru I., Schultz CH	Tehnologia tăbăcirii pieilor, Editura Didactică și Pedagogică, București 1972
37.	Chiriță Gh., Chiriță A	Tratat de chimia si tehnologia pieilor și blănurilor, Editura Gh. Asachi, Iași, 1999
38.	Mihai, I., Popa, C.	Utilajul și tehnologia confecționării încălțămintei, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1980
39.	Donisanu, R. Nebert, C.	Modelarea încălțămintei, Editura Didactică și Pedagogică, București 1981
40.	Nichita, M., Gheorghescu, C	Utilajul și tehnologia confecționării încălțămintei, manual pentru licee industriale clasa a XII-a Editura Didactică și Pedagogică, București, 1984
41.	V.Cociu ,A. Fica	Utilajul și tehnologia confecționării încălțămintei, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977
42.	Croitoru, D.F.	Utilaje si automatizări in industria confecțiilor din piele, Rotaprint I. P. Iași, 1987
43.	Volocariu, R.	Procese de fabricație în industria produselor din piele și înlocuitori, Editura „Gh. Asachi” Iași, 1999
44.	Mărcuș, L.,	Procese de fabricație în industria produselor din piele și înlocuitori, Rotaprint I. P. Iași, 2010

45	Gheorghescu, C., Fica, A.	Utilajul și tehnologia meseriei confecționar produse din piele și înlocuitori, manual pentru clasele a IX-a și a X-a, Editura Didactică și Pedagogică, București 1992
46.	Marinescu, I., ș.a.	Sănătatea și securitatea muncii – suport de curs, Industrie textilă și pielărie, Editura Mistral, București, 2008
47.	Țiglea-Lupașcu, R. ș.a	Sănătatea și securitatea muncii și protecția mediului în industria textilă și pielărie, Editura CD PRESS, 2019
48.	Ionescu, C.	Asigurarea și controlul calității încălțămintei pe fluxul de fabricație, Editura Universității Oradea, 2002
49.	Roman Stan, F.	Asigurarea calității, manual clasa a XII- a, editura CD PRESS, 2009
50.	Mihai, I., Popa, C., Albuleț, N.	Manualul cizmarului - manual pentru școli profesionale anii I și II, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București 1971

D. TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA PENTRU DIDACTICA GENERALĂ ȘI METODICA PREDĂRII DISCIPLINELOR TEHNOLOGICE

a. Proiectarea, organizarea și desfășurarea activității didactice

1. Conceptul de curriculum. Tipologie. Curriculum în dezvoltare locală. Produse și documente curriculare: planuri cadru, planuri de învățământ, standarde de pregătire profesională, programe școlare/curriculum, manuale școlare, auxiliare didactice. Alți termeni de referință ai curriculumului național: arii curriculare, discipline, module.

2. Proiectarea activității didactice: elaborarea planificării calendaristice, proiectarea lecțiilor/activităților didactice.

b. Strategii didactice utilizate în procesul de instruire. Strategii și modalități de integrare în lecție a activităților cu caracter practic – aplicativ.

1. Strategii didactice. Definiții, Caracterizare. Tipologie.

2. Metode de învățământ: descriere, exemple de utilizare a diferitelor metode de învățământ în cadrul lecției. Metode și tehnici didactice interactive: descriere, exemple de aplicare a metodelor și tehnicilor didactice interactive în cadrul diferitelor tipuri de lecții.

3. Forme de organizare a instruirii. Forme de organizare a activității didactice. Lecția, unitate didactică fundamentală: definiție, evenimentele lecției, tipuri și variante de lecții.

4. Mijloace de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare. Funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ. Clasificarea și caracteristicile mijloacelor de învățământ. Mediul de instruire. Cerințe în organizarea mediului de instruire.

c. Evaluarea rezultatelor școlare

1. Evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ. Funcțiile evaluării. Formele evaluării. Obiectivele evaluării. Proiectarea evaluării.

2. Metode și instrumente de evaluare. Metode și instrumente tradiționale de evaluare. Metode complementare/alternative de evaluare.

3. Tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, reguli de proiectare, modalități de evaluare și de notare, avantaje și dezavantaje/limite în proiectare și utilizare.

4. Calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate.

5. Notarea școlară. Variabilitatea notării. Factori ai variabilității aprecierii și notării. Erori în evaluarea școlară/Efecte perturbatoare în apreciere și notare.

BIBLIOGRAFIE

1. Albulescu, I., Catalano, H. (coord.) Sinteze de pedagogie generală: ghid pentru pregătirea examenelor de titularizare, definitivat și gradul didactic II profesori de toate specializările Didactica Publishing House, București, 2020
2. Bocoș, M.-D. Instruirea interactivă Editura Polirom, Iași, 2013
3. Bocoș, M., Jucan, D. Teoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării: repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor Editura Paralela 45, Pitești 2019
4. Cucos, C. Pedagogie, ediția a III-a revăzută și adăugită Editura Polirom, Iași, 2014
5. Cucos, C. (coord.) Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice, ediția a III-a revăzută și adăugită Editura Polirom Iași, 2009
6. Nițucă C., Stanciu T. Potolea, D., Necșu, I., Iucu, R.B., Pânișoară, I.- O. (coord.) Didactica disciplinelor tehnice Editura Performantica, Iași, 2006
7. Pregătirea psihopedagogică Manual pentru definitivat și gradul didactic II Editura Polirom, Iași, 2008
8. Radu I.T. Evaluarea în procesul didactic Editura Didactică și Pedagogică, 2008
9. Stoica A. (coord.) Evaluarea curentă și examenele, Ghid pentru profesori Editura Prognosis, București, 2001
10. Stoica A. Evaluarea progresului școlar. De la teorie la practică. Humanitas Educațional, București, 2003
11. *** Ghiduri metodologice pentru aplicarea programelor școlare - Aria curriculară Tehnologii, Liceu tehnologic MEC, CNC, Editura Aramis Print, București, 2002
12. Curriculum național/programe școlare pentru disciplinele tehnologice în vigoare în anul susținerii concursului
13. Planurile-cadru, standardele de pregătire profesională în vigoare în anul susținerii concursului
14. "Programul Național de Dezvoltare a Competențelor de Evaluare ale Cadrelor Didactice (DeCeE)" MEN – CNCEÎP, București, 2008

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

CONFECȚII PIELE

MAIȘTRI INSTRUCTORI

**- București -
2023**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar la disciplinele tehnologice este elaborată în acord cu curriculumul școlar în vigoare și este concepută ca bază necesară și utilă atât pentru perfecționarea continuă, cât și pentru testarea/evaluarea concepției, cunoașterii, înțelegerii și interpretării principalelor roluri profesionale ale funcției didactice din perspectiva nivelurilor carierei didactice.

Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul maestrului instructor, urmărind:

- cunoașterea, de către maestrul – instructor, a conținuturilor științifice și a principalelor tendințe în evoluția disciplinelor tehnologice și a metodicii predării acestora;
- capacitatea de a construi demersuri didactice interactive prin adecvarea strategiilor didactice la conținuturi;
- capacitatea de proiectare și realizare a demersului didactic intra-, trans-, inter-, și multidisciplinar, în concordanță cu standardele de pregătire profesională ;
- capacitatea de proiectare și realizare a evaluării rezultatelor învățării dobândite de elevi;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatică și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Conținuturile programei urmăresc sporirea flexibilității, mobilității ocupaționale și creșterea gradului de adaptabilitate a maiștrilor instructori la evoluția tehnică, tehnologică și economică în domeniu.

Programa este orientată pe evaluarea calității concepției didactice și a modalităților concrete prin care maestrul instructor pune elevii în situații de învățare eficientă, menite să conducă la formarea rezultatelor învățării prevăzute în standardele de pregătire profesională. Această orientare este cu atât mai necesară în prezent, când flexibilitatea programelor școlare solicită din partea cadrelor didactice efortul de a concepe procese și parcursuri didactice adaptate nivelului claselor de elevi cu care lucrează și finalităților învățământului tehnologic.

B. COMPETENȚELE MAISTRULUI INSTRUCTOR

Programa vizează, pe lângă conținuturile științifice și cele de metodică a disciplinelor, anumite competente specifice maestrului instructor pentru discipline tehnologice, competențe pe care acesta trebuie să și le dezvolte și probeze pe parcursul desfășurării activității didactice.

COMPETENȚE SPECIFICE:

- Cunoașterea și aprofundarea de către candidați a conținuturilor științifice și metodice de specialitate;
- Proiectarea demersurilor didactice adaptate nivelului de învățământ, calificării și specificului clasei, în conformitate cu standardele de pregătire profesională și curriculumul în vigoare;
- Realizarea corelațiilor intra, inter și pluridisciplinare a conținuturilor pentru proiectarea demersului didactic;
- Proiectarea și realizarea activităților de pregătire/instruire practică;
- Selectarea și aplicarea metodelor și instrumentelor de evaluare adecvate activității de pregătire/instruire practică;
- Exploatarea utilajelor, instalațiilor și echipamentelor în condițiile respectării normelor de sănătate și securitate în muncă, prevenirea și stingerea incendiilor și de protecția mediului înconjurător;

- Respectarea normelor de calitate pentru desfășurarea proceselor, obținerea produselor și oferirea serviciilor.

C. TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA DE SPECIALITATE

1. Materii prime și materiale utilizate în confecționarea articolelor din piele și înlocuitori

- 1.1. Materiale de bază: clasificare, caracteristici, proprietăți, utilizări.
- 1.2. Materiale auxiliare: clasificare, caracteristici, proprietăți, utilizări.

2. Tehnologii de obținere și finisare a pieilor finite.

- 2.1. Pielea crudă- histologia pielii, compoziția chimică
- 2.2. Pielea finită-criterii de clasificare, topografie, zonificare

3. Tehnologia confecțiilor din piele și înlocuitori

- 3.1. Componenta încălțămintei și analiza solicitărilor detaliilor
 - 3.1.1. Ansamblul superior. Detaliile componente și solicitările la care sunt supuse.
 - 3.1.2. Ansamblul inferior. Detaliile componente și solicitările la care sunt supuse.
- 3.2. Sisteme de confecționare a încălțămintei
 - 3.2.1. Tipuri de îmbinări folosite la sistemele de confecționare: descriere, reprezentare grafică.
 - 3.2.2. Reprezentarea grafică a sistemelor de confecționare a încălțămintei
- 3.3. Croirea detaliilor flexibile ale încălțămintei
 - 3.3.1. Caracteristicile tehnologice și zonele topografice ale pielii;
 - 3.3.2. Factorii care influențează economicitatea croirii și a ștanțării detaliilor;
 - 3.3.3. Croirea detaliilor flexibile: croirea manuală; croirea mecanică; utilaje folosite.
 - 3.3.4. Controlul calității detaliilor croite
 - 3.3.5. Calculul normei de consum.
- 3.4. Ștanțarea detaliilor rigide ale încălțămintei
 - 3.4.1. Sisteme și metode de ștanțare;
 - 3.4.2. Determinarea normei de consum pentru talpă.
- 3.5. Operații de pregătire a detaliilor flexibile- definiție, modul de execuție, utilaje.
 - 3.5.1. Egalizarea detaliilor;
 - 3.5.2. Marcarea detaliilor;
 - 3.5.3. Subțierea marginilor detaliilor de fețe;
 - 3.5.4. Trecerea prin flacăra, vopsirea și arderea marginilor;
 - 3.5.5. Dantelarea și tivirea marginilor;
 - 3.5.6. Prelucrarea marginilor prin întoarcere și paspoalare;
 - 3.5.7. Însemnarea și perforarea detaliilor de fețe;
 - 3.5.8. Imprimarea desenelor decorative prin presare;
 - 3.5.9. Depunerea adezivului și întărirea detaliilor;
 - 3.5.10. Îndoirea marginilor detaliilor.
- 3.6. Asamblarea detaliilor care compun fețele
 - 3.6.1. Asamblarea provizorie a detaliilor de fețe în vederea coaserii;
 - 3.6.2. Asamblarea definitivă a fețelor: clasificarea cusăturilor, tipuri de cusături;
 - 3.6.3. Condiții de calitate și parametri de lucru îmbinărilor prin coasere și ale cusăturilor;

3.6.4. Mașini de cusut repere flexibile: clasificarea mașinilor de cusut repere flexibile, mecanismele mașinii de cusut simplă, formarea cusăturii la mașina de cusut simplă, mașini de cusut speciale;

3.6.5. Operații de terminare a fețelor: perforarea carâmbilor și fixarea capselor.

4. Controlul tehnic de calitate a încălțămintei pe flux de fabricație

4.1. Controlul tehnic de calitate al reperelor flexibile/rigide după operația de debitare;

4.2. Controlul tehnic de calitate al fețelor după operațiile de prelucrare, montare, asamblare a detaliilor;

4.3. Controlul tehnic de calitate a încălțămintei finite.

5. Elemente de proiectare a încălțămintei

5.1. Anatomia și antropometria membrului inferior

5.2. Sisteme și unități de măsură folosite în industria încălțămintei

6. Întreținerea utilajelor din textile-pielărie

6.1. Curățarea și ungerea utilajelor

6.1.1 Curățarea utilajelor: locuri de curățare, ustensile necesare, grafic de curățare

6.1.2. Ungerea utilajelor: definiție, tipuri de lubrifianți și sisteme de ungere

6.1.3. Identificarea locurilor de curățare și ungere la utilajele deservite

6.2. Norme tehnice de întreținere și reparare a utilajelor. Metode de întreținere: definiție, clasificare, caracterizare

6.3. Respectarea normelor de protecție a mediului privind depozitarea deșeurilor rezultate din curățarea utilajelor.

7. Sănătatea și securitatea muncii

7.1. Legislația specifică domeniului sănătății și securității în muncă.

7.2. Măsuri de protecție în muncă: instructaje, fișa individuală și colectivă de instructaj; echipamente de lucru, echipamente individuale și colective de protecție.

7.3. Măsuri de igienă individuală în muncă: scop, elemente componente, materiale igienico-sanitare, consecințele nerespectării măsurilor de igienă individuală în muncă.

7.4. Măsuri de acordare a primului ajutor: definiție, trusă de prim-ajutor.

7.5. Factorii de risc de la locul de muncă: definiție, clasificare, exemple.

7.6. Boli profesionale: definiție, clasificare, boli specifice domeniului textile – pielărie.

7.7. Accidente de muncă: definiție, clasificare, cauze, accidente specifice locurilor de muncă din domeniul textile – pielărie.

7.8. Locuri de muncă periculoase specifice domeniului textile – pielărie: zone periculoase, risc de accidentare, măsuri de protecție.

BIBLIOGRAFIE

1. *** Standardele de pregătire profesională pentru domeniul Industrie textilă și pielărie, în vigoare
2. *** Curriculum școlar pentru modulele din aria curriculară Tehnologii, învățământ liceal și profesional, domeniul Industrie textilă și pielărie, în vigoare
3. *** Auxiliarele curriculare pentru disciplinele/modulele din aria curriculară Tehnologii, în vigoare
4. *** http://icsas-project.eu/wp-content/uploads/2020/02/Cutting_RO.pdf
5. *** http://icsas-project.eu/wp-content/uploads/2020/02/Pre-Stitching_RO.pdf
6. *** http://icsas-project.eu/wp-content/uploads/2020/02/Stitching_RO.pdf
7. *** http://icsas-project.eu/wp-content/uploads/2020/02/Pre-Lasting_RO.pdf
8. *** http://icsas-project.eu/wp-content/uploads/2020/02/Lasting_RO.pdf
9. *** http://icsas-project.eu/wp-content/uploads/2020/02/Assembly_RO.pdf
10. *** http://icsas-project.eu/wp-content/uploads/2020/02/Finishing_RO.pdf
11. *** http://icsas-project.eu/wp-content/uploads/2020/02/Design_RO.pdf
12. *** http://icsas-project.eu/wp-content/uploads/2020/02/Tech-Develop_RO.pdf
13. *** http://icsas-project.eu/wp-content/uploads/2020/02/Prod-Plan_RO.pdf
14. *** http://icsas-project.eu/wp-content/uploads/2020/02/Quali-Assure_RO.pdf
15. *** https://dia-cvet.eu/wp-content/uploads/2023/05/IO_03_RO_TTM-QM_23.pdf
16. *** https://dia-cvet.eu/wp-content/uploads/2023/05/IO_03_RO_TTM-NM_23.pdf
17. Barta, Z. Mașini pentru confecții din piele, Editura Didactică și Pedagogică, București 1968
18. Cociu, V. și Fica, A. Utilajul și tehnologia confecționării încălțămintei, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977
19. Cociu, V., Mălureanu G. Bazele tehnologiei produselor din piele și înlocuitori, Rotaprint I.P. Iași, 1993
20. Donisanu, R. și Nebert, C. Modelarea încălțămintei, Editura Didactică și Pedagogică, București 1981
21. Drăgoi, O. Îndrumător tehnic comercial pentru articole de încălțămintă Editura Tehnică, București, 1968
22. Gheorghescu, C., Fica, A. Utilajul și tehnologia meseriei confecționar produse din piele și înlocuitori, manual pentru clasele a IX-a și a X-a, Editura

23. Huțu, N și Chisăiță, D. Didactică și Pedagogică, București 1992
Tehnologia confecționării articolelor tehnice și de marochinărie din piele și înlocuitori, Editura Didactică și Pedagogică, București 1976
24. Iacobeanu, I. și Cociu, V. Materii prime și materiale folosite în industria ușoară, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București 1997
25. Ionescu, C. Asigurarea și controlul calității încălțăminteii pe fluxul de fabricație, Editura Universității Oradea, 2002
26. Marinescu, I., ș.a. Sănătatea și securitatea muncii – suport de curs, Industrie textilă și pielărie, Editura Mistral, București, 2008
27. Mărcuș, L., Procese de fabricație în industria produselor din piele și înlocuitori, Rotaprint I. P. Iași, 2010
28. Mihai, A., Mălureanu, G. Bazele proiectării încălțăminteii, editura Performantica, Iași, 2003
29. Mihai, I., Popa, C., Albuleț, N. Manualul cizmarului - manual pentru școli profesionale anii I și II, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București 1971
30. Mihai, I., Popa, C. Utilajul și tehnologia confecționării încălțăminteii, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1980
31. Nechita, M. și Gheorghescu, C. Utilajul și tehnologia confecționării încălțăminteii, Editura Didactică și Pedagogică, București 1984
32. Popescu, C., Nechita, M. ș.a. Tehnologia confecțiilor din piele și înlocuitori, Editura Didactică și Pedagogică, București 1969
33. Popescu, C. Tehnologia confecțiilor din piele și înlocuitori, Editura Didactică și Pedagogică, București 1971
34. Țiglea-Lupașcu, R. ș.a. Pregătire de bază în industria ușoară – instruire teoretică, Editura Oscar Print 2006
35. Țiglea-Lupașcu, R. ș.a. Pregătire de bază în industria ușoară – instruire practică, Editura Oscar Print 2006
36. Țiglea-Lupașcu, R. ș.a. Pregătire de bază în industria ușoară – instruire teoretică, anul I Școala Profesională, Editura Oscar Print, București, 2003
37. Țiglea-Lupașcu, R. ș.a. Pregătire de bază în industria ușoară – instruire practică, anul I Școala Profesională, Editura Oscar Print, București, 2003
38. Țiglea-Lupașcu, R. ș.a. Produse textile, piele și înlocuitori de piele, manual pentru SAM, clasa a X-a, Editura Oscar Print, București, 2006
39. Țiglea-Lupașcu, R. ș.a. Manual pentru clasa a IX-a , Industrie textilă și pielărie, Editura CD PRESS, București, 2011
40. Țiglea-Lupașcu, R. ș.a. Manual pentru clasa a X-a , Industrie textilă și pielărie, Editura CD PRESS, București, 2011
41. Țiglea-Lupașcu, R. ș.a. Sănătatea și securitatea muncii și protecția mediului în industria textilă și pielărie, Editura CD Press, București, 2019
42. Țiglea-Lupașcu, R. ș.a. Materii prime în industria textilă și pielărie, editura CD PRESS, București, 2019
43. Volocariu, R. Procese de fabricație în industria produselor din piele și înlocuitori, Editura „Gh. Asachi” Iași, 1999

D. TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA PENTRU DIDACTICA GENERALĂ ȘI METODICA PREDĂRII DISCIPLINELOR TEHNOLOGICE

a. Proiectarea, organizarea și desfășurarea activității didactice

1. Conceptul de curriculum. Tipologie. Curriculum în dezvoltare locală. Produse și documente curriculare: planuri cadru, planuri de învățământ, standarde de pregătire profesională, programe școlare/curriculum, manuale școlare, auxiliare didactice. Alți termeni de referință ai curriculumului național: arii curriculare, discipline, module.
2. Proiectarea activității didactice: elaborarea planificării calendaristice, proiectarea lecțiilor/activităților didactice.

b. Strategii didactice utilizate în procesul de instruire. Strategii și modalități de integrare în lecție a activităților cu caracter practic – aplicativ.

1. Strategii didactice. Definiții, Caracterizare. Tipologie.
2. Metode de învățământ: descriere, exemple de utilizare a diferitelor metode de învățământ în cadrul lecției. Metode și tehnici didactice interactive: descriere, exemple de aplicare a metodelor și tehnicilor didactice interactive în cadrul diferitelor tipuri de lecții.
3. Forme de organizare a instruirii. Forme de organizare a activității didactice. Lecția, unitate didactică fundamentală: definiție, evenimentele lecției, tipuri și variante de lecții.
4. Mijloace de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare. Funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ. Clasificarea și caracteristicile mijloacelor de învățământ. Mediul de instruire. Cerințe în organizarea mediului de instruire.

c. Evaluarea rezultatelor școlare

1. Evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ. Funcțiile evaluării. Formele evaluării. Obiectivele evaluării. Proiectarea evaluării.
2. Metode și instrumente de evaluare. Metode și instrumente tradiționale de evaluare. Metode complementare/alternative de evaluare.
3. Tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, reguli de proiectare, modalități de evaluare și de notare, avantaje și dezavantaje/limite în proiectare și utilizare.
4. Calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate.
5. Notarea școlară. Variabilitatea notării. Factori ai variabilității aprecierii și notării. Erori în evaluarea școlară/Efecte perturbatoare în apreciere și notare.

BIBLIOGRAFIE

1.	Albulescu, I.,
Catalano, H.
(coord.)	Sinteze de pedagogie generală: ghid
pentru pregătirea examenelor de
titularizare, definitivat și gradul didactic
II profesori de toate specializările	Didactica Publishing
House, București, 2020
2.	Bocoș, M.-D.	Instruirea interactivă	Editura Polirom, Iași,
2013
3.	Bocoș, M.,
Jucan, D.	Teoria și metodologia instruirii. Teoria și
metodologia evaluării: repere și
instrumente didactice pentru formarea
profesorilor	Editura Paralela 45,
Pitești 2019

4. Cucoș, C. Pedagogie, ediția a III-a revăzută și adăugită Editura Polirom, Iași, 2014
5. Cucoș, C. Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice, ediția a III-a revăzută și adăugită Editura Polirom Iași, 2009
6. Nițucă C., Stanciu T. Didactica disciplinelor tehnice Editura Performantica, Iași, 2006
7. Potolea, D., Necșu, I., Iucu, R.B., Pânișoară, I.- O. Pregătirea psihopedagogică Manual pentru definitivat și gradul didactic II Editura Polirom, Iași, 2008
8. Radu I.T. Evaluarea în procesul didactic Editura Didactică și Pedagogică, 2008
9. Stoica A. Evaluarea curentă și examenele, Ghid pentru profesori Editura Prognosis, București, 2001
10. Stoica A. Evaluarea progresului școlar. De la teorie la practică. Humanitas Educațional, București, 2003
11. *** Ghiduri metodologice pentru aplicarea programelor școlare - Aria curriculară Tehnologii, Liceu tehnologic MEC, CNC, Editura Aramis Print, București, 2002
12. Curriculum național/programe școlare pentru disciplinele tehnologice în vigoare în anul susținerii concursului
13. Planurile-cadru, standardele de pregătire profesională în vigoare în anul susținerii concursului
14. "Programul Național de Dezvoltare a Competențelor de Evaluare ale Cadrelor Didactice (DeCeE)" MEN – CNCEÎP, București, 2008

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**CONFECȚII TEXTILE – TRICOTAJE – FINISAJ
TEXTIL**

PROFESORI

**- București -
2023**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar reprezintă documentul curricular și normativ de bază în temeiul căruia vor fi structurate și asigurate atât orientarea generală în domeniul cunoașterii științifice și didactice/metodice a domeniului de referință, cât și parcurgerea, prin studiu sistematic, a unei tematici adaptate nivelului profesional al cadrului didactic, relevante, moderne și cu o sensibilă deschidere interdisciplinară.

Profesorul de discipline tehnologice trebuie să demonstreze o serie de competențe pe plan profesional (al specialității), pe plan didactic și social. Candidatul care dorește să obțină, prin examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar, titlul de profesor cu drept de practică în învățământul preuniversitar va trebui să dovedească, în cursul evaluării, atât nivelul atingerii competențelor vizate, cât și capacitatea sa de a asigura funcțional interdependența acestora.

Astfel, examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar vizează evaluarea atingerii unui nivel corespunzător al pregătirii teoretice de specialitate, al abilității de construire a unui demers didactic creativ, diferențiat, adaptat atât specificului disciplinelor tehnologice, cât și particularităților diferitelor forme de învățământ, profiluri și specializări. Competențele și conținuturile din programă sunt proiectate în conformitate cu abordarea curriculară sistemică în realizarea activităților didactice și cu profilul absolventului de învățământ superior, care urmează să fie încadrat în învățământul preuniversitar. Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul absolventului de învățământ superior, urmărind, în principal:

- cunoașterea conținuturilor științifice fundamentale și a tendințelor în evoluția disciplinelor tehnologice, a metodicii disciplinei, precum și a didacticii generale;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice pentru disciplinele tehnologice;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatică și de cooperare necesare realizării actului educațional.

În elaborarea programei au fost aplicate diferite criterii de selectare a conținuturilor, cum ar fi: relevanța conținuturilor pentru dezvoltarea competențelor cadrelor didactice, utilitatea explicită a conținuturilor pentru activitatea didactică, adaptabilitatea la contexte profesionale, socio-culturale, sociale, economice și tehnologice în schimbare/în evoluție, actualitatea științifică, în raport cu schimbările/ inovațiile la nivel conceptual, metodologic și aplicativ și asigurarea calității în educație.

B. COMPETENȚELE PROFESORULUI DE DISCIPLINE TEHNOLOGICE

Programa pentru examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar la discipline tehnologice permite, prin structura sa, evaluarea competențelor candidaților, din perspectiva cunoașterii și aplicării creative și moderne a conținuturilor științifice, precum și a utilizării adecvate a noțiunilor de didactică a disciplinelor tehnologice în demersul complex de predare - învățare - evaluare.

COMPETENȚE SPECIFICE:

- Cunoașterea și aprofundarea de către candidați a conținuturilor științifice de specialitate și metodice pentru disciplinele/modulele de specialitate;
- Realizarea corelațiilor intra, inter și pluridisciplinare a conținuturilor pentru proiectarea demersului didactic;

- Aplicarea adecvată a principiilor și metodelor specifice didacticii disciplinelor tehnologice;
- Proiectarea demersurilor didactice adaptate nivelului de învățământ, calificării și specificului clasei, în conformitate cu standardele de pregătire profesională și curriculumul în vigoare;
- Proiectarea demersurilor didactice interactive prin adecvarea strategiilor didactice la conținuturi;
- Utilizarea diferitelor forme de organizare a instruirii în conformitate cu demersul didactic proiectat;
- Proiectarea și realizarea procesului de predare-învățare-evaluare având la bază centrarea activității pe elev și formarea rezultatelor învățării precizate în standardele de pregătire profesională;
- Selectarea și aplicarea unor metode și instrumente de evaluare adecvate obiectivelor evaluării și/sau rezultatelor învățării vizate;

C. TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA DE SPECIALITATE

1. Materii prime și materiale textile

- 1.1. Fibre textile: clasificare, structura macromoleculară și chimică, proprietăți fizice, mecanice și chimice;
- 1.2. Fire textile: clasificare, proprietăți fizice și mecanice;
- 1.3. Țesături și tricoturi: clasificare, proprietăți fizice, mecanice și igienico-funcționale;
- 1.4. Materiale secundare și auxiliare folosite în confecții.

2. Tehnologii de obținere a tricoturilor

2.1. Noțiuni de bază privind tricoturile: clasificarea tricoturilor, tipuri de ochiuri și elementele lor de structură, metode de reprezentare grafică a tricoturilor, caracteristici și reprezentare grafică a tricoturilor din bătătură, parametri de structură ai tricoturilor.

2.2. Procesul tehnologic de fabricație a produselor tricotate: definiție, grupe de operații, definirea și succesiunea operațiilor.

2.3. Operații tehnologice de pregătire a firelor pentru tricotare: bobinarea firelor (scopuri, tipuri de formate, principiul bobinării, parametrii bobinării, utilaje specifice), urzirea firelor (scopuri, tipuri de formate, principiul urzirii, procedee de urzire, utilaje specifice);

2.4. Bazele procesului de tricotare: organe de formare a ochiurilor (rolul, părțile componente, mișcările organelor de formare a ochiurilor), procedee de tricotare, principii de acționare a organelor de formare a ochiurilor, principii de selectare a organelor de formare a ochiurilor.

2.5. Mașini de tricotat: criterii de clasificare, mecanisme și dispozitive comune mașinilor de tricotat (rol, schemă de principiu), caracteristici tehnice ale mașinilor de tricotat.

2.6. Mașini rectilinii de tricotat cu două fonturi: mecanisme și dispozitive comune, mecanismul de formare a ochiurilor (părți componente, tipul, mișcările și poziția relativă a organelor de formare a ochiurilor), posibilități tehnologice.

2.7. Mașini circulare de tricotat cu diametru mare: mecanisme și dispozitive comune mașinilor circulare de tricotat, mecanismul de formare a ochiurilor (părți componente, tipul, mișcările și poziția relativă a organelor de formare a ochiurilor), posibilități tehnologice.

2.8. Defecte/neconformități ale tricoturilor din bătătură. Caracteristici de calitate ale tricoturilor: structurale, mecanice, de transmitere a senzației de confort, estetice.

3. Tehnologii de obținere a confecțiilor textile

3.1. Recepția materialelor

3.1.1. Recepția calitativă (definiție, tipuri de defecte/neconformități)

3.1.2. Recepția cantitativă (definiție, metode, utilaje specifice).

3.2. Pregătirea materialelor pentru croit

3.2.1. Șablonarea materialelor: definiție, tipuri de încadrări, condiții tehnice, metode de conturare a șabloanelor, consum specific;

3.2.2. Șpanuirea materialelor: definiție, scop, condiții tehnice, metode și procedee;

3.3. Croirea materialelor textile

3.3.1. Secționarea șpanului: definiție, scop, condiții tehnice, mașini de secționat;

3.3.2. Decuparea detaliilor: definiție, condiții tehnice, mașini și utilaje specifice.

3.3.3. Ștanțarea detaliilor: definiție, condiții tehnice, mașini și utilaje specifice.

3.4. Tipuri de îmbinări ale materialelor textile

3.4.1. Îmbinarea prin coasere: clasificarea cusăturilor, reprezentarea structurală și simbolizarea cusăturilor (simplă/de suveică, încheiat-surfilat din trei fire, plane și de acoperire din trei fire, în lanț dintr-un fir și din două fire, ascunsă dintr-un fir), clase de asamblări prin coasere (caracteristici, utilizări), caracteristici de calitate ale îmbinărilor prin coasere.

3.4.2. Îmbinarea prin termolipire: noțiuni generale privind procesul de termolipire, adezivii folosiți la termolipire, parametrii tehnologici ai operației de termolipire, aplicații ale îmbinării prin termolipire, defecte/neconformități la termolipire.

3.5. Utilaje specifice îmbinării prin coasere (mașina de cusut simplă, mașina Triplock, mașina Uberdeck, mașina de cusut în lanț, mașina de cusut ascuns): caracteristici tehnice, funcționare, organe de lucru, parametrii tehnologici ai coaserii. Defecte ale cusăturilor (cauze și remedieri).

3.6. Tratamentul umidotermic: operații, utilaje specifice, parametrii tratamentului umidotermic, defecte/neconformități în urma tratamentului umidotermic.

3.7. Principii de construcție a tiparelor produselor de îmbrăcăminte: dimensiuni principale, dimensiuni secundare, adaosuri necesare proiectării îmbrăcăminte, metoda geometrică aplicată în construcția tiparelor de bază pentru produse cu sprijin pe umeri și produse cu sprijin în talie.

4. Procese tehnologice pentru finisarea materialelor textile

4.1. Tehnologii și utilaje pentru pregătirea și albirea materialelor din fibre celulozice: pârlire, descleiere, curățire alcalină, mercerizare, albire.

4.2. Tehnologii și utilaje pentru pregătirea materialelor din fibre de lână: spălare, carbonizare, puiare, fixare.

4.3. Tehnologii și utilaje pentru pregătirea materialelor din fibre sintetice: spălarea, fixarea și albirea.

4.4. Tehnologia vopsirii materialelor textile: tipuri de coloranți, principiul vopsirii, factorii care influențează vopsirea, procedee de vopsire.

4.5. Tehnologii și utilaje pentru imprimarea materialelor textile: definiția imprimării, principiul imprimării, procedee de imprimare, mașina de imprimat cu șabloane.

4.6. Tehnologii și utilaje pentru apretarea materialelor textile

4.6.1. Apretarea chimică a materialelor textile: definiție, substanțe folosite, efecte de apretare obținute, proprietăți (neșifonabilitate, hidrofobizare, impermeabilizare, ignifugare).

4.6.2. Apretarea fizico-mecanică a materialelor textile (termofixarea, scămoșarea, călcarea).

5. Conceptele de asigurare a calității, controlul calității și sisteme de calitate

5.1. Asigurarea calității: calitate internă, calitate externă, calitate totală.

5.2. Controlul calității: evaluarea calității, supravegherea calității, inspecția calității, verificarea calității.

5.3. Sisteme de calitate: definiție, terminologie, standarde românești, europene și internaționale.

5.4. Elementele sistemului calității: documentația sistemului calității (manualul calității, proceduri, documente specifice locului de muncă, înregistrările calității).

5.5. Instrumente și tehnici în controlul calității: diagrama cauză – efect, diagrama Pareto, histograma, fișa de inspecție (definiție, scop, procedură de aplicare).

6. Sănătatea și securitatea muncii

6.1. Legislația specifică domeniului sănătății și securității în muncă.

6.2. Măsuri de protecție în muncă: instructaje, fișa individuală și colectivă de instructaj; echipamente de lucru, echipamente individuale și colective de protecție.

6.3. Măsuri de igienă individuală în muncă: scop, elemente componente, materiale igienico-sanitare, consecințele nerespectării măsurilor de igienă individuală în muncă.

6.4. Măsuri de acordare a primului ajutor: definiție, trusă de prim- ajutor.

6.5. Factorii de risc de la locul de muncă: definiție, clasificare, exemple.

6.6. Boli profesionale: definiție, clasificare, boli specifice domeniului textile – pielărie.

6.7. Accidente de muncă: definiție, clasificare, cauze, accidente specifice locurilor de muncă din domeniul textile – pielărie.

6.8. Locuri de muncă periculoase specifice domeniului textile – pielărie: zone periculoase, risc de accidentare, măsuri de protecție.

BIBLIOGRAFIE

1.	Bucurenci, E. ș.a.	Utilajul si tehnologia meseriei. finisor produse textile - Vol I si II	Editura Didactică și Pedagogică București, 1993
2.	Budulan R.,	Bazele tehnologiei tricoturilor	Editura BIT, Iași, 1996 și alte ediții
3.	Catalan, F., ș.a.	Proiectarea produselor textile	Editura Oscar Print, București, 2008
5.	Cioară, I., Ursache, M.,	Ingineria proceselor textile, ediția a II-a, revizuită și adăugată	Editura „Gh. Asachi” Iași, 2000
6.	Comandar, C.,	Structura și proiectarea tricoturilor – tricoturi din bătătură	Editura Cermi, Iași, 1998
7.	Dan, D.	Procese și mașini de tricotat – mașini de tricotat automate mecanice	Editura Performantica, Iași, 2005
8.	Dodu, A., coord.	Manualul Inginerului Textilist – vol. 1, 2, 3	Editura AGIR, București, 2002, 2003, 2004

9. Filipescu E., Structura și proiectarea confecțiilor Editura Performantica, Iași, 2003
10. Filipescu, E., Structura și proiectarea confecțiilor Editura Performantica, Iași, 2007
11. Avădanei, M. textile, îndrumar de laborator
12. Filipescu E., Proiectarea constructivă a modelelor Editura Performantica, Iași, 1999
13. Gribincea, V. Fibre textile naturale Editura Performantica, Iași, 2007
15. Grigoriu A., Bazele finisării produselor textile Editura Tehnopress, Iași, 2001
16. Coman D.
17. Lupașcu-Țiglea, Manual pentru cultura de specialitate – instruire teoretică, clasa a IX-a Editura Oscar Print, București, 2006
18. Lupașcu-Țiglea, Manual pentru cultura de specialitate – instruire practică, clasa a IX-a Editura Oscar Print, București, 2006
19. Lupașcu-Țiglea, Manual pentru Școala de Arte și Meserii – modulul „Produse textile, piele și înlocuitori de piele”, clasa a X-a Editura Oscar Print, București, 2006
20. Lupașcu-Țiglea, Manual pentru Școala de Arte și Meserii – modulul „Procese de obținere a tricoturilor”, clasa a X-a Editura Oscar Print, București, 2006
21. Lupașcu-Țiglea, Manual pentru Școala de Arte și Meserii – modulul „Tehnologii de confecționare a produselor din țesături și tricoturi”, clasa a X-a Editura Oscar Print, București, 2006
22. Lupașcu-Țiglea, Suport de curs pentru modulul „Sănătatea și securitatea muncii”, industrie textilă și pielărie Editura Mistral, București, 2008
23. Lupașcu-Țiglea, Manual pentru clasa a IX-a , Industrie textilă și pielărie Editura CD PRESS, București, 2011
24. Lupașcu-Țiglea, Industrie textilă și pielărie, manual pentru clasa a X-a Editura CD PRESS, București, 2011
25. Lupașcu-Țiglea, Sănătatea și securitatea muncii și protecția mediului în industria textilă și pielărie Editura CD Press, București, 2019
26. Lupașcu-Țiglea, Materii prime în industria textilă și pielărie Editura CD PRESS, București, 2019
27. Lutic, L. Inginerie generală în textile-pielărie, Ingineria tricoturilor și confecțiilor Editura Performantica, Iași, 2015
28. Macovei, L., Tehnologii și utilaje în tricotaje Editura Gh. Asachi, Iași, 2002
29. Șerban, V.
30. Merticaru, V., Materii prime textile - manual pentru clasa a XI-a Editura Ecomonică Preuniversitaria, București, 2001

28.	Mitu, S., Mitu, M.,	Bazele tehnologiei confecțiilor textile, vol. I și vol. II	Editura „Gh. Asachi” Iași 1998 și alte ediții
29.	Moisescu, E.	Asigurarea calității	Editura Performantica, Iași, 2007
30.	Mitu, S., Pintilie, E., Mitu, M.	Bazele tehnologiei confecțiilor textile – îndrumar de lucrări practice	Editura Performantica, Iași, 2003
31.	Papaghiuc, V.	Ingineria confecțiilor textile – procese și mașini	Editura Performantica, Iași, 2006
32.	Papaghiuc, V.	Procese și mașini pentru confecții textile	Editura Gh. Asachi, Iași, 2000
33.	Penciuc, M ș.a	Tehnologii de tricotare pe mașini rectilinii – îndrumar pentru lucrări de laborator	Editura Performantica, Iași, 2004
34.	Spanțu, C.,	Tehnologii textile	Editura Economică, București, 2002
35.	Spanțu, C.,	Proiectarea produselor textile	Editura Mistral, București, 2007
36.	Stan, F.R.	Asigurarea calității – manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a	Editura CD PRESS, București, 2009
37.	Șerban, V., Macovei, L.	Tehnologii de tricotare pe mașini circulare	Editura Gh Asachi, Iași, 2002
38.	Șerban V.,	Mașini circulare de tricotat cu diametrul mare cu două fonturi	Editura Performantica, Iași, 2003
39.	Ursache, M., Cioară, I.	Ingineria tricoturilor și confecțiilor	Editura TEAM, Iași, 2000
40.	Ursache, M.	Bazele tehnologiei tricoturilor	Editura Performantica, Iași, 2015
41.	***	Planuri-cadru, Planuri de învățământ, Programe Școlare/curriculum, Standarde de Pregătire Profesională în vigoare	

D. TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA PENTRU DIDACTICA GENERALĂ ȘI METODICA PREDĂRII DISCIPLINELOR TEHNOLOGICE

a. Proiectarea, organizarea și desfășurarea activității didactice

1. Conceptul de curriculum. Tipologie. Curriculum în dezvoltare locală. Produse și documente curriculare: planuri cadru, planuri de învățământ, standarde de pregătire profesională, programe școlare/curriculum, manuale școlare, auxiliare didactice. Alți termeni de referință ai curriculumului național: arii curriculare, discipline, module.
2. Proiectarea activității didactice: elaborarea planificării calendaristice, proiectarea lecțiilor/activităților didactice.

b. Strategii didactice utilizate în procesul de instruire. Strategii și modalități de integrare în lecție a activităților cu caracter practic – aplicativ.

1. Strategii didactice. Definiții, Caracterizare. Tipologie.
2. Metode de învățământ: descriere, exemple de utilizare a diferitelor metode de învățământ în cadrul lecției. Metode și tehnici didactice interactive: descriere, exemple de aplicare a metodelor și tehnicilor didactice interactive în cadrul diferitelor tipuri de lecții.
3. Forme de organizare a instruirii. Forme de organizare a activității didactice. Lecția, unitate didactică fundamentală: definiție, evenimentele lecției, tipuri și variante de lecții.
4. Mijloace de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare. Funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ. Clasificarea și caracteristicile mijloacelor de învățământ. Mediul de instruire. Cerințe în organizarea mediului de instruire.

c. Evaluarea rezultatelor școlare

1. Evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ. Funcțiile evaluării. Formele evaluării. Obiectivele evaluării. Proiectarea evaluării.
2. Metode și instrumente de evaluare. Metode și instrumente tradiționale de evaluare. Metode complementare/alternative de evaluare.
3. Tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, reguli de proiectare, modalități de evaluare și de notare, avantaje și dezavantaje/limite în proiectare și utilizare.
4. Calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate.
5. Notarea școlară. Variabilitatea notării. Factori ai variabilității aprecierii și notării. Erori în evaluarea școlară/Efecte perturbatoare în apreciere și notare.

BIBLIOGRAFIE

1.	Albulescu, I.,
Catalano, H.
(coord.)	Sinteze de pedagogie generală: ghid pentru pregătirea examenelor de titularizare, definitivat și gradul didactic II profesori de toate specializările	Didactica Publishing House, București, 2020
2.	Bocoș, M.-D.	Instruirea interactivă	Editura Polirom, Iași, 2013
3.	Bocoș, M.,
Jucan, D.	Teoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării: repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor	Editura Paralela 45, Pitești 2019
4.	Cucoș, C.	Pedagogie, ediția a III-a revăzută și adăugită	Editura Polirom, Iași, 2014
5.	Cucoș, C.
(coord.)	Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice, ediția a III-a revăzută și adăugită	Editura Polirom Iași, 2009
6.	Nițucă C.,
Stanciu T.
Potolea, D.,
Necșu, I., Iucu, R.B.,
Pânișoară, I.- O.
(coord.)	Didactica disciplinelor tehnice	Editura Performantica, Iași, 2006
7.		Pregătirea psihopedagogică Manual pentru definitivat și gradul didactic II	Editura Polirom, Iași, 2008

8.	Radu I.T.	Evaluarea în procesul didactic	Editura Didactică și Pedagogică, 2008
9.	Stoica A.
(coord.)	Evaluarea curentă și examenele, Ghid pentru profesori	Editura Prognosis, București, 2001
10.	Stoica A.	Evaluarea progresului școlar. De la teorie la practică.	Humanitas Educațional, București, 2003
11.	***	Ghiduri metodologice pentru aplicarea programelor școlare - Aria curriculară Tehnologii, Liceu tehnologic	MEC, CNC, Editura Aramis Print, București, 2002
12.		Curriculum național/programe școlare pentru disciplinele tehnologice în vigoare în anul susținerii concursului	
13.		Planurile-cadru, standardele de pregătire profesională în vigoare în anul susținerii concursului	
14.		"Programul Național de Dezvoltare a Competențelor de Evaluare ale Cadrelor Didactice (DeCeE)"	MEN – CNCEÎP, București, 2008

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

CONFECȚII TEXTILE – TRICOTAJE - FINISAJ TEXTIL

MAIȘTRI INSTRUCTORI

**- București -
2023**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar la disciplinele tehnologice este elaborată în acord cu curriculumul școlar în vigoare și este concepută ca bază necesară și utilă atât pentru perfecționarea continuă, cât și pentru testarea/evaluarea concepției, cunoașterii, înțelegerii și interpretării principalelor roluri profesionale ale funcției didactice din perspectiva nivelurilor carierei didactice.

Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul maestrului instructor, urmărind:

- cunoașterea, de către maestrul – instructor, a conținuturilor științifice și a principalelor tendințe în evoluția disciplinelor tehnologice și a metodicii predării acestora;
- capacitatea de a construi demersuri didactice interactive prin adecvarea strategiilor didactice la conținuturi;
- capacitatea de proiectare și realizare a demersului didactic intra-, trans-, inter-, și multidisciplinar, în concordanță cu standardele de pregătire profesională ;
- capacitatea de proiectare și realizare a evaluării rezultatelor învățării dobândite de elevi;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Conținuturile programei urmăresc sporirea flexibilității, mobilității ocupaționale și creșterea gradului de adaptabilitate a maiștrilor instructori la evoluția tehnică, tehnologică și economică în domeniu.

Programa este orientată pe evaluarea calității concepției didactice și a modalităților concrete prin care maestrul instructor pune elevii în situații de învățare eficientă, menite să conducă la formarea rezultatelor învățării prevăzute în standardele de pregătire profesională. Această orientare este cu atât mai necesară în prezent, când flexibilitatea programelor școlare solicită din partea cadrelor didactice efortul de a concepe procese și parcursuri didactice adaptate nivelului claselor de elevi cu care lucrează și finalităților învățământului tehnologic.

B. COMPETENȚELE MAISTRULUI INSTRUCTOR

Programa vizează, pe lângă conținuturile științifice și cele de metodică a disciplinelor, anumite competente specifice maestrului instructor pentru discipline tehnologice, competențe pe care acesta trebuie să și le dezvolte și probeze pe parcursul desfășurării activității didactice.

COMPETENȚE SPECIFICE:

- Cunoașterea și aprofundarea de către candidați a conținuturilor științifice și metodice de specialitate;
- Proiectarea demersurilor didactice adaptate nivelului de învățământ, calificării și specificului clasei, în conformitate cu standardele de pregătire profesională și curriculumul în vigoare;
- Realizarea corelațiilor intra, inter și pluridisciplinare a conținuturilor pentru proiectarea demersului didactic;
- Proiectarea și realizarea activităților de pregătire/instruire practică;
- Selectarea și aplicarea metodelor și instrumentelor de evaluare adecvate activității de pregătire/instruire practică;
- Exploatarea utilajelor, instalațiilor și echipamentelor în condițiile respectării normelor de sănătate și securitate în muncă, prevenirea și stingerea incendiilor și de protecția mediului

- înconjurător;
- Respectarea normelor de calitate pentru desfășurarea proceselor, obținerea produselor și oferirea serviciilor.

C. TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA DE SPECIALITATE

1. Materii prime și materiale textile

- 1.1. Fibre textile: clasificare, proprietăți fizice, mecanice și chimice;
- 1.2. Fire textile: clasificare, proprietăți fizice și mecanice;
- 1.3. Țesături și tricoturi: clasificare, proprietăți fizice, mecanice și igienico-funcționale;
- 1.4. Materiale secundare și auxiliare folosite în confecții.

2. Tehnologii de obținere a tricoturilor

2.1. Noțiuni de bază privind tricoturile: clasificarea tricoturilor, tipuri de ochiuri și elementele lor de structură, metode de reprezentare grafică a tricoturilor, caracteristici și reprezentare grafică a tricoturilor din bătătură, parametri de structură ai tricoturilor.

2.2. Procesul tehnologic de fabricație a produselor tricotate: definiție, grupe de operații, definirea și succesiunea operațiilor.

2.3. Operații tehnologice de pregătire a firelor pentru tricotare: bobinarea firelor (scopuri, tipuri de formate, principiul bobinării, caracteristici de calitate ale bobinelor), urzirea firelor (scopuri, tipuri de formate, principiul urzirii);

2.4. Bazele procesului de tricotare: organe de formare a ochiurilor (rolul, părțile componente și mișcările organelor de formare a ochiurilor), procedee de tricotare.

2.5. Mașini de tricotat: criterii de clasificare, mecanisme și dispozitive comune mașinilor de tricotat (rol, schemă de principiu), caracteristici tehnice ale mașinilor de tricotat.

2.6. Mașini rectilinii de tricotat cu două fonturi: mecanisme și dispozitive comune, mecanismul de formare a ochiurilor (părți componente, tipul și mișcările organelor de formare a ochiurilor), operații de deservire. Defecte ale tricoturilor produse pe mașini rectilinii de tricotat. Cauze. Remedieri.

2.7. Mașini circulare de tricotat cu diametru mare: mecanisme și dispozitive comune mașinilor circulare de tricotat cu diametru mare, mecanismul de formare a ochiurilor (părți componente, tipul și mișcările organelor de formare a ochiurilor), operații de deservire. Defecte ale tricoturilor produse pe mașini circulare de tricotat cu diametru mare. Cauze. Remedieri.

3. Tehnologii de obținere a confecțiilor textile

3.1. Recepția materialelor

3.1.1. Recepția calitativă (definiție, tipuri de defecte/neconformități)

3.1.2. Recepția cantitativă (definiție, metode, echipamente specifice).

3.2. Pregătirea materialelor pentru croit

3.2.1. Șablonarea materialelor: definiție, condiții tehnice, metode de șablonare;

3.2.2. Șpanuirea materialelor: definiție, scop, condiții tehnice și metode și procedee;

3.3. Croirea materialelor textile

3.3.1. Secționarea șpanului: definiție, scop, condiții tehnice, mașini de secționat (descriere, funcționare, deservire);

3.3.2. Decuparea detaliilor: definiție, condiții tehnice, mașini și utilaje specifice (funcționare, deservire).

3.3.3. Ștanțarea detaliilor: definiție, condiții tehnice, mașini și utilaje specifice.

3.4. Tipuri de îmbinări ale materialelor textile

3.4.1. Îmbinarea prin coasere: clasificarea cusăturilor, clase de asamblări prin coasere (caracteristici, utilizări), caracteristici de calitate ale îmbinărilor prin coasere.

3.4.2. Îmbinarea prin termolipire: noțiuni generale privind procesul de termolipire, aplicații ale îmbinării prin termolipire, defecte/neconformități la termolipire.

3.5. Utilaje specifice îmbinării prin coasere (mașina de cusut simplă, mașina Triplock, mașina Uberdeck, mașina de cusut în lanț, mașina de cusut ascuns): organe de lucru, operații de deservire și de reglare a parametrilor tehnologici ai coaserii. Defecte ale cusăturilor (cauze și remedieri).

3.6. Tratamentul umidotermic: operații, utilaje specifice, deservirea utilajelor, reglarea parametrilor tratamentului umidotermic, defecte/neconformități în urma tratamentului umidotermic.

3.7. Principii de construcție a tiparelor produselor de îmbrăcăminte: dimensiuni principale, dimensiuni de bază, adaosuri necesare proiectării îmbrăcăminte, metoda geometrică aplicată în construcția tiparelor de bază pentru produse cu sprijin pe umeri și produse cu sprijin în talie.

4. Procese tehnologice pentru finisarea materialelor textile

4.1. Tehnologii și utilaje pentru pregătirea și albirea materialelor din fibre celulozice: pârlire, descleiere, curățire alcalină, mercerizare, albire (definiție, scop, factori de influență).

4.2. Tehnologii și utilaje pentru pregătirea materialelor din fibre de lână: spălare, carbonizare, piurare, fixare (definiție, scop, factori de influență).

4.3. Tehnologii și utilaje pentru pregătirea materialelor din fibre sintetice: spălarea, fixarea și albirea (definiție, scop, factori de influență).

4.4. Tehnologia vopsirii materialelor textile: tipuri de coloranți, principiul vopsirii, factorii care influențează vopsirea, procedee de vopsire.

4.5. Tehnologii și utilaje pentru imprimarea materialelor textile: definiția imprimării, principiul imprimării, procedee de imprimare, mașina de imprimat cu șabloane.

4.6. Tehnologii și utilaje pentru apretarea materialelor textile

4.6.1. Apretarea chimică a materialelor textile: definiție, substanțe folosite, efecte de apretare obținute, proprietăți (neșifonabilitate, hidrofobizare, impermeabilizare, ignifugare).

4.6.2. Apretarea fizico-mecanică a materialelor textile (termofixarea, scămoșarea, călcarea).

5. Întreținerea utilajelor din textile-pielărie

5.1. Curățarea și ungerea utilajelor

5.1.1 Curățarea utilajelor: locuri de curățare, ustensile necesare, grafic de curățare

5.1.2. Ungerea utilajelor: definiție, tipuri de lubrifianți și sisteme de ungere

5.1.3. Identificarea locurilor de curățare și ungere la utilajele deservite

5.2. Norme tehnice de întreținere și reparare a utilajelor. Metode de întreținere: definiție, clasificare, caracterizare.

5.3. Respectarea normelor de protecție a mediului privind depozitarea deșeurilor rezultate din curățarea utilajelor.

6. Sănătatea și securitatea muncii

- 6.1. Legislația specifică domeniului sănătății și securității în muncă.
- 6.2. Măsuri de protecție în muncă: instructaje, fișa individuală și colectivă de instructaj; echipamente de lucru, echipamente individuale și colective de protecție.
- 6.3. Măsuri de igienă individuală în muncă: scop, elemente componente, materiale igienico-sanitare, consecințele nerespectării măsurilor de igienă individuală în muncă.
- 6.4. Măsuri de acordare a primului ajutor: definiție, trusă de prim- ajutor.
- 6.5. Factorii de risc de la locul de muncă: definiție, clasificare, exemple.
- 6.6. Boli profesionale: definiție, clasificare, boli specifice domeniului textile – pielărie.
- 6.7. Accidente de muncă: definiție, clasificare, cauze, accidente specifice locurilor de muncă din domeniul textile – pielărie.
- 6.8. Locuri de muncă periculoase specifice domeniului textile – pielărie: zone periculoase, risc de accidentare, măsuri de protecție.

BIBLIOGRAFIE

1.	Barbu, I., Suciu, N. ș.a.	Utilajul și tehnologia meseriei tricoter – manual pentru clasele a IX-a și a X-a	Editura Didactică și Pedagogică București, 1993
2.	Bucurenci, E. ș.a.	Utilajul și tehnologia meseriei. finisor produse textile - Vol I și II	Editura Didactică și Pedagogică București, 1993
3.	Budulan R.,	Bazele tehnologiei tricoturilor	Editura BIT, Iași, 1996 și alte ediții
4.	Catalan, F., ș.a.	Proiectarea produselor textile	Editura Oscar Print, București, 2008 și alte ediții
5.	Cioară, I., Ursache, M.,	Ingineria proceselor textile, ediția a II-a, revizuită și adăugată	Editura „Gh. Asachi” Iași, 2000
6.	Ciontea, G.	Utilajul și tehnologia meseriei – confecționar îmbrăcăminte din țesături și tricouri, vol. I și II	Editura Didactică și Pedagogică, București, 1991 și alte ediții
7.	Ciontea, G	Utilajul și tehnologia meseriei – confecționar îmbrăcăminte din țesături și tricouri	Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995 și alte ediții
8.	Ciontea, G.	Proiectarea îmbrăcăminte, manual pentru clasele a XI-a și a XII-a	Editura Didactică și Pedagogică, București, 1990
9.	Dan, D.	Procese și mașini de tricatat – mașini de tricatat automate mecanice	Editura Performantica, Iași, 2005
10.	Grigoriu A., Coman D.	Bazele finisării produselor textile	Editura Tehnopress, Iași, 2001
11.	Lupașcu-Țiglea, R., ș.a.	Pregătire de bază în industria ușoară – instruire teoretică, anul I Școala Profesională	Editura Oscar Print, București, 2003
12.	Lupașcu-Țiglea, R., ș.a.	Pregătire de bază în industria ușoară – instruire practică, anul I Școala Profesională	Editura Oscar Print, București, 2003

13.	Lupașcu-Țiglea, R., ș.a.	Manual pentru cultura de specialitate – instruire teoretică, clasa a IX-a	Editura Oscar Print, București, 2006
14.	Lupașcu-Țiglea, R., ș.a.	Manual pentru cultura de specialitate – instruire practică, clasa a IX-a	Editura Oscar Print, București, 2006
15.	Lupașcu-Țiglea, R., ș.a.	Manual pentru Școala de Arte și Meserii – modulul „Produse textile, piele și înlocuitori de piele”, clasa a X-a	Editura Oscar Print, București, 2006
16.	Lupașcu-Țiglea, R., ș.a.	Manual pentru Școala de Arte și Meserii – modulul „Procese de obținere a tricoturilor”, clasa a X-a	Editura Oscar Print, București, 2006
17.	Lupașcu-Țiglea, R., ș.a.	Manual pentru Școala de Arte și Meserii – modulul „Tehnologii de confecționare a produselor din țesături și tricoturi”, clasa a X-a	Editura Oscar Print, București, 2006
18.	Lupașcu-Țiglea, R., ș.a.	Sănătatea și securitatea muncii – suport de curs, industrie textilă și pielărie	Editura Mistral, București, 2008
19.	Lupașcu-Țiglea, R., ș.a.	Manual pentru clasa a IX-a , Industrie textilă și pielărie	Editura CD PRESS, București, 2011
20.	Lupașcu-Țiglea, R., ș.a.	Industria textilă și pielărie, manual pentru clasa a X-a	Editura CD PRESS, București, 2011
21.	Lupașcu-Țiglea, R., ș.a.	Sănătatea și securitatea muncii și protecția mediului în industria textilă și pielărie	Editura CD Press, București, 2019
22.	Lupașcu-Țiglea, R., ș.a.	Materii prime în industria textilă și pielărie	Editura CD PRESS, București, 2019
23.	Lutic, L.	Inginerie generală în textile-pielărie, Ingineria tricoturilor și confecțiilor	Editura Performantica, Iași, 2015
24.	Macovei, L., Șerban, V.	Tehnologii și utilaje în tricotaje	Editura Gh. Asachi, Iași, 2002
25.	Merticaru, V., ș.a.	Materii prime textile - manual pentru clasa a XI-a	Editura Ecomonică Preuniversitaria, București, 2001
26.	Mitu, S., Mitu, M.,	Bazele tehnologiei confecțiilor textile, vol. I și vol. II	Editura „Gh. Asachi” Iași 1998 și alte ediții
27.	Moisescu, E.	Asigurarea calității	Editura Performantica, Iași, 2007
28.	Mitu, S., Pintilie, E., Mitu, M.	Bazele tehnologiei confecțiilor textile – îndrumar de lucrări practice	Editura Performantica, Iași, 2003
29.	Neagu, G. ș.a.	Utilaje și tehnologii de profil – pregătire generală tricoter-confecționar, școala profesională	Editura economică Preuniversitaria, București, 2001

		anul II	
30.	Papaghiuc, V.	Ingineria confecțiilor textile – procese și mașini	Editura Performantica, Iași, 2006
31.	Penciuc, M ș.a	Tehnologii de tricotare pe mașini rectilinii – îndrumar pentru lucrări de laborator	Editura Performantica, Iași, 2004
32.	Spanțu, C.,	Tehnologii textile	Editura Economică, București, 2002
32.	Spanțu, C.,	Proiectarea produselor textile	Editura Mistral, București, 2007
34.	Șerban, V.,
Macovei, L.	Tehnologii de tricotare pe mașini circulare	Editura Gh Asachi, Iași, 2002
35.	Șerban V.,	Mașini circulare de tricotat cu diametrul mare cu două fonturi	Editura Performantica, Iași, 2003
36.	Ursache, M.,
Cioară, I.	Ingineria tricoturilor și confecțiilor	Editura TEAM, Iași, 2000
37.	Ursache, M.	Bazele tehnologiei tricoturilor	Editura Performantica, Iași, 2015
38.	***	Planuri-cadru, Planuri de învățământ, Programe Școlare/curriculum, Standarde de Pregătire Profesională în vigoare	

D. TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA PENTRU DIDACTICA GENERALĂ ȘI METODICA PREDĂRII DISCIPLINELOR TEHNOLOGICE

a. Proiectarea, organizarea și desfășurarea activității didactice

1. Conceptul de curriculum. Tipologie. Curriculum în dezvoltare locală. Produse și documente curriculare: planuri cadru, planuri de învățământ, standarde de pregătire profesională, programe școlare/curriculum, manuale școlare, auxiliare didactice. Alți termeni de referință ai curriculumului național: arii curriculare, discipline, module.
2. Proiectarea activității didactice: elaborarea planificării calendaristice, proiectarea lecțiilor/activităților didactice.

b. Strategii didactice utilizate în procesul de instruire. Strategii și modalități de integrare în lecție a activităților cu caracter practic – aplicativ.

1. Strategii didactice. Definiții, Caracterizare. Tipologie.
2. Metode de învățământ: descriere, exemple de utilizare a diferitelor metode de învățământ în cadrul lecției. Metode și tehnici didactice interactive: descriere, exemple de aplicare a metodelor și tehnicilor didactice interactive în cadrul diferitelor tipuri de lecții.
3. Forme de organizare a instruirii. Forme de organizare a activității didactice. Lecția, unitate didactică fundamentală: definiție, evenimentele lecției, tipuri și variante de lecții.
4. Mijloace de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare. Funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ. Clasificarea și caracteristicile mijloacelor de învățământ. Mediul de instruire. Cerințe în organizarea mediului de instruire.

c. Evaluarea rezultatelor școlare

1. Evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ. Funcțiile evaluării. Formele evaluării. Obiectivele evaluării. Proiectarea evaluării.
2. Metode și instrumente de evaluare. Metode și instrumente tradiționale de evaluare. Metode complementare/alternative de evaluare.
3. Tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, reguli de proiectare, modalități de evaluare și de notare, avantaje și dezavantaje/limite în proiectare și utilizare.
4. Calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate.
5. Notarea școlară. Variabilitatea notării. Factori ai variabilității aprecierii și notării. Erori în evaluarea școlară/Efecte perturbatoare în apreciere și notare.

BIBLIOGRAFIE

1.	Albulescu, I.,
Catalano, H.
(coord.)	Sinteze de pedagogie generală: ghid pentru pregătirea examenelor de titularizare, definitivat și gradul didactic II profesori de toate specializările	Didactica Publishing House, București, 2020
2.	Bocoș, M.-D.	Instruirea interactivă	Editura Polirom, Iași, 2013
3.	Bocoș, M.,
Jucan, D.	Teoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării: repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor	Editura Paralela 45, Pitești 2019
4.	Cucoș, C.	Pedagogie, ediția a III-a revăzută și adăugită	Editura Polirom, Iași, 2014
5.	Cucoș, C.
(coord.)	Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice, ediția a III-a revăzută și adăugită	Editura Polirom Iași, 2009
6.	Nițucă C.,
Stanciu T.
Potolea, D.,
Necșu, I., Iucu, R.B.,
Pânișoară, I.- O.
(coord.)	Didactica disciplinelor tehnice	Editura Performantica, Iași, 2006
7.		Pregătirea psihopedagogică Manual pentru definitivat și gradul didactic II	Editura Polirom, Iași, 2008
8.	Radu I.T.	Evaluarea în procesul didactic	Editura Didactică și Pedagogică, 2008
9.	Stoica A.
(coord.)	Evaluarea curentă și examenele, Ghid pentru profesori	Editura Prognosis, București, 2001
10.	Stoica A.	Evaluarea progresului școlar. De la teorie la practică.	Humanitas Educațional, București, 2003
11.	***	Ghiduri metodologice pentru aplicarea programelor școlare - Aria curriculară Tehnologii, Liceu tehnologic	MEC, CNC, Editura Aramis Print, București, 2002
12.		Curriculum național/programe școlare pentru disciplinele tehnologice în vigoare	

13. în anul susținerii concursului
Planurile-cadru, standardele de pregătire profesională în vigoare în anul susținerii concursului
14. "Programul Național de Dezvoltare a Competențelor de Evaluare ale Cadrelor Didactice (DeCeE)" MEN – CNCEÎP, București, 2008

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA PENTRU
COREGRAFIE**

**-București-
2023**

NOTA DE PREZENTARE

Prezenta tematică vine în ajutorul cadrelor didactice pentru actualizarea cunoștințelor de specialitate și de pedagogie precum și pentru racordarea acestora la direcțiile impuse de reforma învățământului din România.

Această programă își propune ca prin temele de specialitate să servească șlefuirii personalității creatoare a profesorului din cadrul ariei curriculare: arte - specialitatea: coregrafie, să ducă la îmbunătățirea competențelor specifice profesiei în conformitate cu unitățile de competență generală pentru profesia de cadru didactic.

Programa de față se adresează profesorilor din învățământul preuniversitar care desfășoară activități didactice în cadrul diferitelor discipline din cadrul ariei curriculare: arte - specialitatea: coregrafie și urmărește:

- consolidarea pregătirii de specialitate corespunzătoare competenței didactice a profesorului de coregrafie;
- actualizarea bazei teoretice și practice privitoare la aspectele didactice fundamentale care se leagă de realizarea educației artistice în învățământul general și de specialitate;
- corelarea conținuturilor de specialitate cu planul cadru și curriculum - ul național în vigoare;
- rezolvarea problemelor de didactică în procesul de învățământ coregrafic – predare, învățare, evaluare la diferite specialități, ținând cont de ciclurile curriculare dar și de nivelul aptitudinilor artistice ale elevilor;
- dezvoltarea capacităților de interpretare intra- și interdisciplinare a conținuturilor și de formare a unei culturi curriculare;
- valorificarea conținuturilor disciplinei prin construirea unui demers didactic contemporan, prin proiectare structurată, prin organizarea unor activități de învățare centrate pe nevoile și interesele elevilor, care să faciliteze învățarea eficientă de către elevi, a conținuturilor specifice disciplinei;
- dezvoltarea capacităților de evaluare a cunoștințelor și deprinderilor dobândite de elevi cu ajutorul întregului set de instrumente și tehnici de evaluare și reglarea demersului didactic pe baza interpretării informațiilor oferite de rezultatele evaluării.

COMPETENȚE GENERALE

Datorită caracterului preponderent practic al disciplinelor coregrafice, profesorul trebuie să demonstreze că are capacitatea de a parcurge procesul instructiv - educativ la un nivel artistic convingător. Pentru a realiza transferul deprinderilor artistice, în cadrul căruia se obține modelarea intenționată a personalității elevului ca viitor consumator de artă sau viitor balerin, cadrul didactic trebuie să utilizeze forța educativă a exemplului personal.

Conținuturile puse la dispoziție de prezenta programă propun profesorului care predă una dintre disciplinele din specialitatea coregrafie să facă, prin intermediul examenului de definitivare, dovada faptului că se preocupă temeinic de perfecționarea continuă a prestației sale didactice. Se înlătură astfel posibile cazuri de degradare în timp a capacității artistice și pedagogice ale cadrelor didactice, constituind totodată o garanție a profesionalismului în învățământul artistic.

Prezenta programă este valabilă și pentru absolvenții aparținând minorităților naționale și urmărește ca profesorul să aibă competențe de:

- a deschide un câmp vast de experimentare, de descoperire și de autocunoaștere, de cunoaștere și inter-relaționare umană;
- a-i introduce pe elevi în studiul artelor spectacolului;
- a opera cu elemente de limbaj de specialitate în abordarea creațiilor artistice din sfera artelor spectacolului;

- investigare istorico-stilistică și structurală a fenomenului coregrafic, cunoașterea conținuturilor artistice, științifice și didactice ale disciplinelor din domeniul artelor spectacolului.

COMPETENȚELE SPECIFICE

În procesul de predare - învățare - evaluare cadrul didactic trebuie să fie capabil:
 să cunoască conținuturile științifice ale disciplinei și să opereze corect și adecvat cu limbajul specific necesar praxisului coregrafic școlar;
 - să opereze cu analogii stilistice și creative între arte, în perspectivă interdisciplinară, ca o unitate a competenței de specialitate în plan teoretic;
 - să motiveze elevii/ elevul în/ pentru formarea deprinderilor și aptitudinilor specifice;
 - să utilizeze și să dezvolte valențele creative ale elevilor/ elevului în lecția de dans;
 - să aibă capacitatea de a construi demersuri didactice interactive și să-și adapteze strategiile didactice la conținuturi;
 - să utilizeze documentele școlare reglatoare în spiritul principiilor didactice în specialitatea respectivă, pentru aplicarea adecvată a programei școlare în vederea unui demers didactic eficient;
 - să posede o gândire critică privitoare la creațiile coregrafice, având o atitudine reflexivă asupra dansului, precum și disponibilitatea de a transfera în viața socială valori estetice, ca alternative la manifestările de tip kitsch.
 - să dețină capacitatea de a comunica cu clasa /elevul.
 - să dețină capacitatea de a funcționa ca element integrator al valorilor culturale în comunitatea locală și națională.

COMPETENȚE TRANSVERSALE

- proiectarea, organizarea, desfășurarea și evaluarea unui eveniment artistic;
 - aplicarea tehnicilor de muncă eficientă într-o echipă multidisciplinară pe diverse paliere ierarhice;
 - autoevaluarea nevoii de formare profesională în scopul inserției și adaptabilității la cerințele locului de muncă.

TEMATICA DE SPECIALITATE

1. ISTORIA BALETULUI

I. Istoria artei coregrafice

I.1. Dansul în Antichitate

I.1.1 Dansul ritual și ceremonial în Grecia antică.

I.1.2 Dansul în Roma antică. Forme de manifestare.

I.2. De la divertismentele dansante la opera-balet.

I.2.1 „*Ballet comique de la reine*”.

I.2.2. Contextul cultural-politic al Franței în timpul lui Ludovic al XIV-lea.

I.2.3. Baleturile regale. Sincretism artistic.

I.2.4. Prima academie de dans. Fixarea unor principii și constante de bază ale artei coregrafice.

I.3. Iluminismul francez. Jean Georges Noverre – creatorul coregrafiei moderne

I.3.1. Concepția noverriană a *baletului de acțiune* (*ballet d'action*).

I.3.2. „*Scrisori despre dans și balet*”- Principiile fundamentale ale esteticii coregrafice și metodicii pedagogiei noverriene.

I.4. Influența curentului romantic în dezvoltarea artei coregrafice

I.4.1. Ipostaze ale feminității în baletul romantic (Maria Taglioni, Fanny Elssler, Carlotta Grisi,

Lucile Grahn, Fanny Cerrito).

I.4.2. De la „*ballet blanc*” la apoteoza estetică a spectacolului de dans clasic.

I.4.3. Contribuția coregrafilor Filippo Taglioni, Jean Coralli, Jules Perot, Joseph Mazilier, Arthur Saint-Leon, Marius Petipa, Lev Ivanov la evoluția academismului coregrafic.

I.4.4. Analiza literar-muzical-coregrafică a unor spectacole de balet reprezentative din repertoriul universal, semnate de coregrafii menționați .

I.5. Serghei Diaghilev și „Baletale ruse” (*Ballets Russes*)- drumul de la tradiție la inovație

I.5.1. Aportul artiștilor coregrafi Mihail Fokin, Vaslav Nijinski, Leonid Massine, Bronislava Nijinska la diversificarea conceptelor coregrafice în cadrul „*Stagiunilor ruse*”.

I.5.2. Influența compozitorilor Igor Stravinski, Maurice Ravel, Claude Debussy și a pictorilor Pablo Picasso, Léon Bakst, la dezvoltare artei coregrafice la începutul secolului XX.

I.5.3. Serge Lifar-promotorul noului academism; *Manifestul coregrafului*.

I.6. Teoreticienii mișcării. Corpul și scopul limbajului coregrafic. Ritm și mișcare

I.6.1. François Delsarte. Émile Jaques-Dalcroze.

I.7. Precursorii modernismului coregrafic în America

I.7.1. Particularități și inovații în concepția artiștilor coregrafi: Loie Fuller, Isadora Duncan, Ruth Saint, Denis, Ted Shawn.

I.8. Contextul socio-politic al apariției expresionismului german.

I.8.1. Rudolf von Laban – Analiza mișcării coregrafice. *Choreutics* și *Labanotation*.

I.8.2. Mary Wigman. Creație-Interpretare-Pedagogie.

I.8.3. Kurt Joos. *Folkwang Hochschule* - laborator coregrafic.

I.9. Dansul modern și contemporan american- sinteză a influențelor culturale și a interferențelor coregrafice

I.9.1. Fondatorii dansului modern american – Martha Graham, Doris Humphrey, Jose Limon, Lester Horton.

I.9.2. Alwin Nicolais. Alvin Ailey. Trisha Brown.

I.9.3. George Balanchine - creatorul baletului neoclasic american.

I.9.4. Merce Cunningham. Abstracționismul în dans. Events. Tehnica Cunningham.

I.9.5. Postmodernism. Principiile estetice ale activităților artistice de la Judson Church.

I.9.6. Arta coregrafică europeană a secolului XX.

I.9.7. Antony Tudor, Birgit Cullberg, Roland Petit.

I.9.8. Maurice Bejart – Viziunea bejartiană între ecletism și sincretism. *Spectacolul total*.

I.9.9. Pina Bausch- Realitate. Creație. Concept. *Tanztheater*.

I.9.10. Tendințe ale coregrafiei contemporane europene a secolului XXI. De la remodelarea subiectelor baletelor romantice la performance-urile coregrafice.

I.9.11. Reprezentanți: Mats Ek. Jiří Kylián, Nacho Duato, Angelin Preljocaj, Sacha Waltz.

I.9.12. Utilizarea tehnologiei în procesul de creație coregrafic: William Forsythe.

II. Istoria baletului Românesc

II.1. Floria Capsali, fondatoare a spectacolului coregrafic românesc de inspirație folclorică.

II.2. Primul teatru de balet din România - Compania Oleg Danovski din Constanța (repertoriu românesc și universal).

II.3. Învățămintul coregrafic românesc – tradiție, actualitate, perspective.

II.4. Coregrafi, interpreți și pedagogi români de renume care activează pe marile scene și în școlile de balet internaționale.

II.5. Evoluția dansului contemporan în România.

NOTĂ:

Temele pentru istoria baletului sunt comune pentru toate specializările din aria curriculară coregrafie

BIBLIOGRAFIE

Istoria artei coregrafice; Istoria baletului românesc

1. Badea, Denisa, *Anatomia ambiguității*, Editura Eikon, București, 2017;
2. Banes, Sally, *Terpsichore in Sneakers, Post /Modern Dance*, Wesleyan University Press, 1987;
3. Banu George, *Teatrul de artă o tradiție modernă, o tradiție modernă*, Editura Nemira, București, 2014;
4. Banu George, *Scena modernă. Mitologii și miniaturi*, Editura Nemira, București, 2014;
5. Bourcier, Paul, *Histoire de la Danse*, Edition du Seuil, Paris, 1994;
6. Capelle, Laura, *Nouvelle Histoire de la Danse*, éditions du Seuil, septembre 2020;
7. Centre national de la danse Caraman, Fotea, Daniela și Constantinescu, Grigore, *Fascinația dansului*, dicționar de balet, Editura Muzicală, București, 2008;
8. Cardenes, Antonio Pita, *Gelu Barbu, ritmul sentimentelor*, Editura Cartea Românească, București, 2004;
9. Cassou, Jean, *Panorama artelor plastice contemporane, 2.vol.*, Editura Meridiane, București 1971;
10. Cherecheș, Horațiu, *Influențe teatrale în arta coregrafică*, Editura Presa Universitară Clujană, Cluj- Napoca, 2022;
11. Constantinescu, Marian, *Dirijorul de lebede*, Editura Muzicală, București, 1989;
12. Cursaru, Lucian, *Argonauții marilor iubiri*, Editura Muzicală, București, 1987;
13. Cursaru, Lucian, *Paravan cu iriși*, Editura Muzicală, București, 1984;
14. De Mille Agnes, *L'Ame de la danse*, Editura Flammarion, Paris, 1964;
15. Drimba Ovidiu, *Istoria teatrului universal*, Editura Saeculum, București, 2008;
16. Dumitrescu, M., *Amintiri despre Floria Capsali*, Editura Muzicală, București, 1985;
17. Duncan, Isadora, *Viața mea*, Editura Editex, București, 1993;
18. Ginot, Isabelle, Michel, Marcelle, *La dans au XX siècle*, Larousse, Montréal, 2002;
19. Ginot, Isabelle, Michel, Marcelle, *Dansul în secolul XX*, Centrul Național al Dansului, Editura ART, 2011;
20. Gombrich, E. H. , *Istoria artei*, Editura Art, București, 2020;
21. Jela Doina, *Oleg Danovski-Omul, artistul, legenda*, Editura Curtea Veche Publishing, 2012;
22. Lapșina, Natalia, *Mir Iskusstva*, Editura Meridiane, 1980;
23. Lehmann, Hans-Thies, *Teatrul postdramatic*, Editura Unitext, București, 2009;.
24. Lesschaeve, Jacqueline, *The Dancer and the Dance - Merce Cunningham*, New York, 1985;
25. Lipss Theodor, *Estetica. Psihologia frumosului și a artei. vol.2*, Editura Paideia, București, 2022;
26. Loon Van Hendrik, *Istoria Artei, vol. 1și 2*, Editura Paul Editions, București, 2022;
27. Mannoni, Gérard, *Les grands chorégraphes du XX siècle*, Editura Libella, Paris, 2015;
28. Maurice, Béjart, *Un instant dans la vie d'autrui*, Editura Flammarion, Paris, 1979;
29. Michailov Mihaela, *Corpuri radicale în spectacole contemporane*, S.C. Editura Vellant S.R.L., Centrul Național al Dansului, București, 2021;
30. Negru, Gabriel, *Codex Choreic. Sinteze coregrafice comentate*, Editura. Little Star Impex S.R.L., București, 1996;

31. Noverre, Jean-Georges, *Scrisori despre dans și balet*, Editura Muzicală, București, 1967;
32. Sava, I., Constantinescu, G., *Ghid de balet*, Editura Muzicală, 1987;
33. Șomărescu, Simona, *Dans clasic și contemporan: interferențe și devieri*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj- Napoca, 2022;
34. Urseanu, Tilde, Ianegic, Ion, *Istoria baletului*, Editura Muzicală, 1967;
35. Vartolomei, Luminița, *Soclu pentru efemeride*, Editura Muzicală, București, 1992;
36. Vasilescu, T. Tita, S., *Folclor coregrafic românesc – tipărit sub egida Consiliului Culturii*, București, 1972;
37. Wigman, Mary, *The Language of dance*, Londra, 1966;
38. Zațepina, Klimov, Richter, *Dansul popular scenic*, Editura Iskusstva 1976;
39. **** *Terminologia dansului clasic*, Editura Amphora, Paris 1987;

Alte cărți, cursuri, prelegeri și studii de specialitate accesibile în cadrul universităților, academiilor și facultăților de artă din țară sau din surse media (webografie)

Pentru analizele coregrafice și exemple ce fac referință la spectacole de balet și performance-uri, se consultă platforme media, linkuri, youtube; Candidații vor avea în vedere cel puțin două exemple de creații coregrafice pentru fiecare artist coregraf menționat în tematica de specialitate.

2. DIDACTICA SPECIALITĂȚII **(specializarea dans clasic, contemporan, românesc și de caracter)**

- 2.1. Metode de dezvoltare a aptitudinilor fizice ale elevilor în primul an de studiu al dansului clasic.
- 2.2. Plasamentul corporal specific dansului clasic și metode de dezvoltare a aptitudinilor fizice ale elevilor în primul an de studiu.
- 2.3. Specificul lecției de dans (clasic, contemporan, caracter, românesc).
- 2.4. Modalități de combinare a elementelor fundamentale ale tehnicii dansului (clasic, contemporan, caracter, românesc), pentru formarea și dezvoltarea memoriei kinestezice a elevilor.
- 2.5. Rolul disciplinelor complementare în stimularea creativității elevilor în liceele de coregrafie.
- 2.6. Structura lecției de antrenament în dansul clasic, contemporan, caracter, românesc.
- 2.7. Rolul exercițiilor de la bară în însușirea tehnicii dansului (clasic, contemporan, caracter, românesc).
- 2.8. Rolul celor două componente semnificative - adagio și allegro - în studiul dansului.
- 2.9. Elemente de virtuozitate în studiul dansului clasic, contemporan, caracter, românesc.
- 2.10. Formele de turării și metode de pregătire.
- 2.11. Importanța elementelor fundamentale (plie, battement tendu) în studiul dansului clasic, contemporan, caracter, românesc.
- 2.12. Rolul pașilor de legătură în lecția de dans clasic, contemporan, caracter, românesc.
- 2.13. Studiul port de bras-urilor. Metode de dezvoltare a plasticității brațelor.
- 2.14. Importanța observațiilor în lecția de dans (clasic, contemporan, caracter, românesc).
Metode de evaluare specifice.

Notă:

Toate temele prezentate pot fi tratate în funcție de specialitatea candidatului și vor cuprinde exemple din practica personală.

BIBLIOGRAFIE**Didactica specialității**

1. Cohan, Robert , *La danse, l'atelier de la danse*, Ed. Robert Lafont, S.A., Paris,1986;
2. Demian, Nicoleta Cristina, *Concepte tehnice în studiul dansului clasic, vol.1 și 2*, Editura MediaMusica, Cluj-Napoaca, 2010;
3. Demian, Nicoleta Cristina, *Metamorfoza gestului simbolic în dans contemporan*, Editura MediaMusica, Cluj-Napoca, 2022;
4. Fay Maria, *My approach to Character dance*, Publisher The Choir Press, Gloucester, Anglia 2020;
5. Gauthier Brigitte, *Le langage chorégraphique de Pina Bausch*, L' ARCHE Editeur, Paris, 2008;
6. Kostrovițkaia, Vera, *100 de ore de dans clasic*, Leningrad, 1981;
7. Laban, Rudolf, *Modern Educational Dance*, Macdonald & Evans, LTD, London, 1948;
8. Lifar, Serge, *Le Manifeste du Choregraphe*, Paris, 1935;
9. Petac, Silvestru, Dorel, *Texte și contexte în cultura dansului tradițional*, Editura Etnologică, 2014;
- 10.Tarasov, Nikolai, *Dans clasic*, Ed. Iskusstva, 1971;
- 11.Tarasov, N.I. și alții - *Metoda antrenamentului clasic*, Ed. de Stat „Arta”, Moscova,1940;
- 12.Vasilescu, T. Tita, S., *Folclor coregrafic românesc – tipărit sub egida Consiliului Culturii*, București, 1972;
- 13.Vaganova, Agripina - *100 de lecții de dans clasic*, Iskusstvo, Leningrad-Moscova, 1958;
- 14.Zațepina, Klimov, Richter, *Dansul popular scenic*, Ed. Iskusstva 1976;

NOTĂ:

Sunt obligatorii documentele școlare reglatoare în vigoare: planuri-cadru, programe școlare, programele pentru examenele și evaluările naționale și manualele cuprinse în Catalogul manualelor școlare, valabile în învățământul preuniversitar în anul susținerii examenului.

Programa pentru examenul național de definitivare în învățământ pentru COREGRAFIE a fost corelată cu programa de concurs pentru ocuparea posturilor/catedrelor vacante din școli și licee de artă.

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

PROGRAMA

PENTRU

ECONOMIC, ADMINISTRATIV, POȘTĂ

PROFESORI

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar reprezintă documentul curricular și normativ de bază în temeiul căruia vor fi structurate și asigurate atât orientarea generală în domeniul cunoașterii științifice și didactice/metodice a domeniului de referință, cât și parcurgerea, prin studiu sistematic, a unei tematici adaptate nivelului profesional al cadrului didactic, relevante, moderne și cu o sensibilă deschidere interdisciplinară.

Profesorul de discipline tehnologice trebuie să demonstreze o serie de competențe pe plan profesional (al specialității), pe plan didactic și social. Candidatul care dorește să obțină, prin examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar, titlul de profesor cu drept de practică în învățământul preuniversitar va trebui să dovedească, în cursul evaluării, atât nivelul atingerii competențelor vizate, cât și capacitatea sa de a asigura funcțional interdependența acestora.

Astfel, examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar vizează evaluarea atingerii unui nivel corespunzător al pregătirii teoretice de specialitate, al abilității de construire a unui demers didactic creativ, diferențiat, adaptat atât specificului disciplinelor tehnologice, cât și particularităților diferitelor forme de învățământ, profiluri și specializări. Competențele și conținuturile din programă sunt proiectate în conformitate cu abordarea curriculară sistemică în realizarea activităților didactice și cu profilul absolventului de învățământ superior, care urmează să fie încadrat în învățământul preuniversitar. Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul absolventului de învățământ superior, urmărind, în principal:

- cunoașterea conținuturilor științifice fundamentale și a tendințelor în evoluția disciplinelor tehnologice, a metodicii disciplinei, precum și a didacticii generale;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice pentru disciplinele tehnologice;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

În elaborarea programei au fost aplicate diferite criterii de selectare a conținuturilor, cum ar fi: relevanța conținuturilor pentru dezvoltarea competențelor cadrelor didactice, utilitatea explicită a conținuturilor pentru activitatea didactică, adaptabilitatea la contexte profesionale, socio-culturale, sociale, economice și tehnologice în schimbare/în evoluție, actualitatea științifică, în raport cu schimbările/ inovațiile la nivel conceptual, metodologic și aplicativ și asigurarea calității în educație.

B. COMPETENȚELE PROFESORULUI DE DISCIPLINE TEHNOLOGICE

Programa pentru examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar la discipline tehnologice permite, prin structura sa, evaluarea competențelor candidaților, din perspectiva cunoașterii și aplicării creative și moderne a conținuturilor științifice, precum și a utilizării adecvate a noțiunilor de didactică a disciplinelor tehnologice în demersul complex de predare - învățare - evaluare.

COMPETENȚE SPECIFICE:

- Cunoașterea și aprofundarea de către candidați a conținuturilor științifice de specialitate și metodice pentru disciplinele/modulele de specialitate;
- Realizarea corelațiilor intra, inter și pluridisciplinare a conținuturilor pentru proiectarea demersului didactic;
- Aplicarea adecvată a principiilor și metodelor specifice didacticii disciplinelor tehnologice;
- Proiectarea demersurilor didactice adaptate nivelului de învățământ, calificării și specificului clasei, în conformitate cu standardele de pregătire profesională și curriculumul în vigoare;
- Proiectarea demersurilor didactice interactive prin adecvarea strategiilor didactice la conținuturi;
- Utilizarea diferitelor forme de organizare a instruirii în conformitate cu demersul didactic proiectat;

- Proiectarea și realizarea procesului de predare-învățare-evaluare având la bază centrarea activității pe elev și formarea rezultatelor învățării precizate în standardele de pregătire profesională;
- Selectarea și aplicarea unor metode și instrumente de evaluare adecvate obiectivelor evaluării și/sau rezultatelor învățării vizate;

C. TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA DE SPECIALITATE

CONTABILITATE

1. **Ecuatia fundamentală a contabilității și ecuația rezultatului economic.** Identificarea elementelor componente (active, capitaluri proprii, datorii, venituri și cheltuieli).
2. **Documentele contabile** - definiție, importanță, structură, reguli de completare, verificare, păstrare, arhivare.
3. **Situațiile financiare anuale:** bilanțul și contul de profit și pierdere - definiție, structură, mod de întocmire; ecuațiile de modificare a situațiilor financiare.
4. **Evaluarea în contabilitate:** momentele evaluării și criteriile de recunoaștere în contabilitate.
5. **Contul și sistemul de conturi** (necesitate, conținut economic, funcții, structură și formă, reguli de funcționare, dublă înregistrare și corespondența conturilor, analiza contabilă, formula și articolul contabil).
6. **Contabilitatea evenimentelor și tranzacțiilor:**
 - 6.1. Contabilitatea activelor imobilizate (definiții, delimitări, recunoaștere și de recunoaștere, sistemul de conturi, evaluarea inițială, evaluarea după recunoaștere, evaluarea cu ocazia cedării și scoaterii din evidență, tratamente contabile și cerințe de prezentări de informații).
 - 6.2. Contabilitatea activelor circulante (definiții, delimitări, recunoaștere și de recunoaștere, sistemul de conturi, evaluarea inițială, evaluarea după recunoaștere, evaluarea la ieșire, tratamente contabile și cerințe de prezentări de informații).
 - 6.3. Contabilitatea terților și a subvențiilor pentru investiții (definiții, delimitări, sistemul de conturi, contabilitatea decontărilor cu clienții, furnizorii, asigurările și protecția socială, bugetul statului și fondurile speciale, debitorii și creditorii diverși, contabilitatea decontărilor în cadrul grupului, în cadrul unității și a operațiilor de participație, contabilitatea datoriilor financiare pe termen scurt, ajustările pentru deprecierea creanțelor, contabilitatea cheltuielilor și a veniturilor în avans, contabilitatea subvențiilor pentru investiții).
 - 6.4. Contabilitatea capitalurilor (definiții, delimitări, sistemul de conturi, contabilitatea capitalului social, contabilitatea primelor și rezervelor, contabilitatea rezultatului reportat și a rezultatului exercițiului, inclusiv corectarea erorilor contabile, repartizarea profitului, contabilitatea datoriilor financiare pe termen lung, contabilitatea provizioanelor).
 - 6.5. Contabilitatea veniturilor și cheltuielilor (recunoaștere, sistemul de conturi, tratamente contabile).
7. **Lucrările contabile de închidere a exercițiului financiar.** Întocmirea și prezentarea situațiilor financiare anuale. Delimitarea lucrărilor de închidere a exercițiului.
 - 7.1. Balanța conturilor înainte de inventariere. Noțiuni, importanță, funcții, clasificare, întocmire, identificare erori.
 - 7.2. Inventarierea patrimoniului (constatarea și descrierea elementelor inventariate; metode de estimare a valorii de inventar). Contabilitatea regularizărilor privind plusurile și minusurile de inventar; amortizările și provizioanele, cheltuielile și veniturile înregistrate în avans;
 - 7.3. Redactarea situațiilor financiare. Situațiile financiare consolidate. Analiza bilanțului și a contului de rezultate (soldurile intermediare de gestiune, capacitatea de autofinanțare); bilanțul (bilanțul funcțional, fondul de rulment net global și nevoia de fond de rulment). Analiza fluxurilor de trezorerie (situația fluxurilor de trezorerie). Calculul și analiza principalilor indicatori economico-financiar (de lichiditate, de risc, de gestiune, de profitabilitate, rezultatul pe acțiune).

FINANȚE

1. **Finanțe - caracterizare generală** - definiții, sferă de cuprindere, funcții. Sistemul financiar.
2. **Sistemul cheltuielilor publice.** Definiție, clasificare. Indicatori de apreciere.
3. **Sistemul veniturilor publice.** Definiție, clasificare. Indicatori de apreciere.
4. **Sistemul bugetar.** Componente, caracteristici, principii bugetare. Procesul bugetar în România
5. **Impozite.** Definiție, rol, clasificare. Elementele impozitului, așezare și percepere. Principii ale impunerii.
6. **Impozitele directe în România.** Definiție, caracteristici, tipuri.
7. **Impozitele indirecte în România.** Definiție, caracteristici, tipuri.
8. **Asigurări - caracterizare generală.** Definiție, elemente, tipuri de asigurări.
9. **Surse de finanțare a activității întreprinderii.**
10. **Conceptul de control financiar:** Obiectul, rolul și funcțiile controlului financiar; Formele controlul financiar (control anticipat, operativ- curent, ulterior); Procedeele de control financiar (studiul general prealabil, controlul documentar – contabil, controlul faptic, controlul total sau prin sondaj).

MANAGEMENT

1. **Problematica generală a managementului.** Definirea conceptului de management. Managerii – specialiștii care realizează activitatea de management în organizații.
2. **Cultura organizațională și etica afacerilor** Conținutul și elementele culturii organizaționale. Etica afacerilor.
3. **Misiunea, obiectivele și strategiile unei organizații** Mediul extern al firmei. Misiunea și obiectivele firmei. Strategiile firmei și implementarea acestora. Planificarea strategică a organizației, instrument de concretizare a misiunii, obiectivelor și strategiilor.
4. **Sistemul decizional al firmei** Conceptul de decizie managerială. Situații decizionale și tipuri de decizii. Structura procesului decizional.
5. **Organizarea și structurile organizatorice de management** Organizarea ca proces de diviziune a muncii. Conținutul structurii organizatorice. Elaborarea structurii organizatorice. Tipuri de structuri organizatorice.
6. **Activitățile ale managementului resurselor umane** Planificarea resurselor umane. Asigurarea cu resurse umane. Menținerea și dezvoltarea resurselor umane. Conceptul de motivație în muncă.
7. **Leadership** Conceptul de leadership și factorii de influență. Poziționarea liderului în raport cu grupul și membrii grupului.
8. **Comunicarea managerială și sistemul informațional în management** Informațiile și managementul. Comunicarea managerială. Sisteme informaționale de management (conținut și structură, sisteme informaționale operaționale, sisteme informaționale de management).
9. **Managementul conflictelor** Definirea conceptului de conflict. Principalele tipuri de conflicte și cauzele apariției acestora. Evoluția conflictelor. Modele de conflict inter-grupuri. Metode de soluționare a conflictelor.

BIBLIOGRAFIE**CONTABILITATE**

1. Bâtcă-Dumitru C.G., Sahlian D. N., Irimescu A.M.- Contabilitate și raportare financiară, Ediția a V-a, revizuită Editura C.E.C.C.A.R., București, 2023
2. Dorin V.B. Negoianu N., Brumar C., Manole M., Bazele contabilității, clasa a IX-a, Editura CD PRES, 2016
3. Lungu C., Caraiani C., Dascălu C., Introducere în contabilitate, Editura ASE, București, 2013
4. Munteanu V.(coord.); Niculae M., Ibănișteanu D., Gheorghe C., Bazele contabilitatii, Ed. a 6-a rev. si ad., Editura Universitară, București, 2020
5. Popan, M, Bazele contabilității, Modulul I, Clasa a IX-a, Editura Oscar Print, București, 2016
6. Ristea M. (coordonator), Contabilitatea societăților comerciale, Editura Universitara, Bucuresti, 2009
7. Săcărin M., Bunea Ș., Guinea F.A., Contabilitate financiară în conformitate cu reglementările europene : vol. 1, Editura ASE, Bucuresti, 2021
8. *** Legea contabilității nr. 82/1991, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 454 din 18 iunie 2008, cu modificările și completările ulterioare;
9. *** Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1802/2014 pentru aprobarea Reglementarilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situații financiare anuale consolidate
10. ORDIN Nr. 4268/2022 din 15 decembrie 2022 privind principalele aspecte legate de întocmirea și depunerea situațiilor financiare anuale și a raportărilor contabile anuale ale operatorilor economici la unitățile teritoriale ale Ministerului Finanțelor, precum și pentru reglementarea unor aspecte contabile
- 11.*** Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 2.861/2009 pentru aprobarea Normelor privind organizarea și efectuarea inventarierii elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 704 din 20 octombrie 2009
12. *** Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 2634/2015 din 5 noiembrie 2015 privind documentele financiar-contabile, publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 910 din 09 decembrie 2015.

FINANȚE

1. Capotă, V., Dinescu M.N, Chiac T., Dincă A., Menegatos V., Uglean G., Finanțarea afacerii, Editura Akademos Art, 2007
2. Ionescu, R., Asigurări și reasigurări, Ed. a 2-a, îmbunătățită și adăug., București, Editura Universitară, 2020
3. Moșteanu N. R., Finanțe publice, Editura Universitară, București, 2011
4. Pătrașcu D., Georgescu R., Necula A., Popescu L., Oancea E., Ilie S.C., Finanțarea afacerii, Editura Oscar Print, 2007
5. Slusariuc G.C., Control financiar și control de gestiune, Editura Universitas, Petroșani, 2019
6. Ungureanu M.A., Nedelescu M.D., Ungureanu M.D., Finanțe, Editura Universitară, București, 2018
7. *** Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice publicată în M.O. nr . 597/2002 cu toate modificările și completările ulterioare
8. *** Legea nr. 273/ 2006 privind finanțele publice locale publicată în M.O. nr. 618/2006 cu toate modificările și completările ulterioare
9. ***Legea nr. 227 din 8 septembrie 2015, privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare
10. *** Legile anuale ale bugetului

MANAGEMENT

1. Dorin, V.B., Administrarea firmei, Clasa a XI-a, Editura CD Press, 2020;
2. Dorin VB., Manole M., Negoianu N., Brumar C., Economia întreprinderii, Clasa a IX-a, Editura CD Press, 2016
3. Ilie, S.C., Georgescu R, Planificare operațională, clasa a XI-a, Editura Oscar Print, 2006
4. Ilie, S.C., Georgescu R, Organizarea resurselor umane, clasa a XI-a, Editura Oscar Print, 2006
5. Capotă V, Dinescu M.N, Paraschiv D, Planificare operațională, clasa a XI-a, Editura Akademos Art 2006
6. Lefter, V., Managementul resurselor umane, Ed. Economică, București, 2008
7. Nedelea, S.- Managementul organizației, Editura ASE, București, 2008;
8. Nicolescu, O., Verboncu, I., Managementul organizației, Editura Economică, București, 2007;
9. Pârvu F., Stănescu A., Lungu A., Management, Editura ASE, București, 2011;
10. Popescu D., Managementul general al firmei, Editura ASE, București, 2010;
11. *** Alte publicații, manuale și auxiliare curriculare în vigoare, aprobate de Ministerul Educației.

D. TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA PENTRU DIDACTICA GENERALĂ ȘI METODICA PREDĂRII DISCIPLINELOR TEHNOLOGICE**a. Proiectarea, organizarea și desfășurarea activității didactice**

1. Conceptul de curriculum. Tipologie. Curriculum în dezvoltare locală. Produse și documente curriculare: planuri cadru, planuri de învățământ, standarde de pregătire profesională, programe școlare/curriculum, manuale școlare, auxiliare didactice. Alți termeni de referință ai curriculumului național: arii curriculare, discipline, module.
2. Proiectarea activității didactice: elaborarea planificării calendaristice, proiectarea lecțiilor/activităților didactice.

b. Strategii didactice utilizate în procesul de instruire. Strategii și modalități de integrare în lecție a activităților cu caracter practic – aplicativ.

1. Strategii didactice. Definiții, Caracterizare. Tipologie.
2. Metode de învățământ: descriere, exemple de utilizare a diferitelor metode de învățământ în cadrul lecției. Metode și tehnici didactice interactive: descriere, exemple de aplicare a metodelor și tehnicilor didactice interactive în cadrul diferitelor tipuri de lecții.
3. Forme de organizare a instruirii. Forme de organizare a activității didactice. Lecția, unitate didactică fundamentală: definiție, evenimentele lecției, tipuri și variante de lecții.
4. Mijloace de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare. Funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ. Clasificarea și caracteristicile mijloacelor de învățământ. Mediul de instruire. Cerințe în organizarea mediului de instruire.

c. Evaluarea rezultatelor școlare

1. Evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ. Funcțiile evaluării. Formele evaluării. Obiectivele evaluării. Proiectarea evaluării.
2. Metode și instrumente de evaluare. Metode și instrumente tradiționale de evaluare. Metode complementare/alternative de evaluare.
3. Tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, reguli de proiectare, modalități de evaluare și de notare, avantaje și dezavantaje/limite în proiectare și utilizare.
4. Calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate.
5. Notarea școlară. Variabilitatea notării. Factori ai variabilității aprecierii și notării. Erori în evaluarea școlară/Efecte perturbatoare în apreciere și notare.

BIBLIOGRAFIE

1. Albulescu, I., Catalano, H. (coord.) Sinteze de pedagogie generală: ghid pentru pregătirea examenelor de titularizare, definitivat și gradul didactic II profesori de toate specializările Didactica Publishing House, București, 2020
2. Bocoș, M.-D. Instruirea interactivă Editura Polirom, Iași, 2013
3. Bocoș, M., Jucan, D. Teoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării: repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor Editura Paralela 45, Pitești 2019
4. Cucos, C. Pedagogie, ediția a III-a revăzută și adăugită Editura Polirom, Iași, 2014
5. Cucos, C. (coord.) Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice, ediția a III-a revăzută și adăugită Editura Polirom Iași, 2009
6. Nițucă C., Stanciu T., Potolea, D., Necșu, I., Iucu, R.B., Pânișoară, I.- O. (coord.) Didactica disciplinelor tehnice Editura Performantica, Iași, 2006
7. Pregătirea psihopedagogică Manual pentru definitivat și gradul didactic II Editura Polirom, Iași, 2008
8. Radu I.T. Evaluarea în procesul didactic Editura Didactică și Pedagogică, 2008
9. Stoica A. (coord.) Evaluarea curentă și examenele, Ghid pentru profesori Editura Prognosis, București, 2001
10. Stoica A. Evaluarea progresului școlar. De la teorie la practică. Humanitas Educațional, București, 2003
11. *** Ghiduri metodologice pentru aplicarea programelor școlare - Aria curriculară Tehnologii, Liceu tehnologic MEC, CNC, Editura Aramis Print, București, 2002
12. Curriculum național/programe școlare pentru disciplinele tehnologice în vigoare în anul susținerii concursului
13. Planurile-cadru, standardele de pregătire profesională în vigoare în anul susținerii concursului
14. "Programul Național de Dezvoltare a Competențelor de Evaluare ale Cadrelor Didactice (DeCeE)" MEN – CNCEÎP, București, 2008

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

P R O G R A M A

PENTRU

**EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT
PROFESORI**

- București -

2023

A. NOTA DE PREZENTARE

Programa pentru Educație fizică și sport - profesori se adresează profesorilor care îndeplinesc condițiile legale pentru susținerea Examenului național de definitivare în învățământ.

Conținutul și structura programei sunt elaborate în așa fel încât să răspundă schimbărilor care accentuează importanța formării competențelor specifice domeniului și se caracterizează prin următoarele dimensiuni:

- reconsiderarea rolului elevului, în calitate de beneficiar al educației;
- învățarea prin rezolvarea de probleme, stimularea gândirii creative;
- tendința de prospectare, anticipare, reconstrucție a structurilor de învățare;
- preponderența experiențelor interactive, care generează învățare în profunzime: predare-învățare cooperantă, activități bazate pe experiență de viață, confruntări de opinii, modele acționale;
- reconstrucția spațiului școlar în vederea favorizării interacțiunilor, a cooperării, a schimbului de experiențe, a exprimării opiniilor și a exersării colaborative.

Astfel, examenul de definitivare în învățământul preuniversitar vizează evaluarea atingerii unui nivel corespunzător al pregătirii teoretice de specialitate, al abilității de construire a unui demers didactic creativ, diferențiat, adaptat specificului disciplinei, dar și particularităților diferitelor forme de învățământ, profiluri și specializări unde se predă educație fizică și sport.

Programa pentru Examenului național de definitivare în învățământ la disciplina Educație fizică și sport permite, prin structura sa, evaluarea competențelor candidaților, din perspectiva cunoașterii și aplicării creative și moderne a conținuturilor științifice, precum și a utilizării adecvate a noțiunilor de didactică în demersul complex de predare – învățare - evaluare.

Profesorul de educație fizică și sport trebuie să demonstreze o serie de abilități și competențe pe plan profesional (al specialității), pe plan didactic și social, și să dovedească în cursul evaluării prin Examenul național de definitivare în învățământ, nu numai nivelul atingerii competențelor vizate, cât și capacitatea sa de a asigura funcțional interdependența acestora.

B. COMPETENȚELE PROFESORULUI DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT

1. Analizarea și utilizarea conținuturilor științifice provenite din teoria și din didactica disciplinei Educație fizică și sport.
2. Identificarea locului, rolului și importanței disciplinei Educație fizică și sport.
3. Aplicarea prevederilor documentelor școlare reglatoare în activitatea specifică disciplinei Educație fizică și sport.
4. Respectare principiilor didacticii specifice Educației fizice și sportului.
5. Adecvarea demersurilor didactice la particularitățile de vârstă, gen, nivel de pregătire ale elevilor și la condițiile materiale.
6. Organizarea și conducerea procesului de instruire la disciplina Educație fizică și sport.
7. Realizarea documentelor de proiectare didactică, în acord cu cerințele specifice disciplinei Educație fizică și sport.
8. Elaborarea programelor și dezvoltarea activităților didactice în cadrul curriculumului la decizia școlii, activități curriculare și extracurriculare;
9. Aplicarea criteriilor și probelor de evaluare la disciplina Educație fizică și sport.

C. CONȚINUTURILE PROGRAMEI

C.I. TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ - TEORIA EDUCAȚIEI FIZICE ȘI SPORTULUI

1. Concepte și noțiuni fundamentale în educație fizică și sport.
2. Funcțiile educației fizice și sportului.
3. Calitățile motrice, deprinderile și priceperile motrice.
4. Exercițiul fizic – mijlocul specific de bază în educație fizică și sport.
5. Motricitatea la diferite vârste; stadiile dezvoltării motrice; aspecte psihogenetice și psihodinamice ale dezvoltării motrice.
6. Efortul în lecția de educație fizică și sport.
7. Sistemul de educație fizică și sport din România.
8. Acțiunile profesorului în lecția de educație fizică și sport.
9. Lecția de educație fizică și sport.
10. Principiile didactice specifice educației fizice și sportului.
11. Metodele de instruire în educație fizică și sport.
12. Proiectarea activității didactice.
13. Evidența în educație fizică și sport.
14. Evaluarea la disciplina Educație fizică și sport.

C.II. TEMATICA PENTRU METODICA PREDĂRII – DIDACTICA EDUCAȚIEI FIZICE ȘI SPORTULUI

1. Programele pentru disciplina Educație fizică și sport.
2. Metodica dezvoltării calităților motrice în lecția de educație fizică.
3. Alcătuirea complexelor de influențare selectivă a aparatului locomotor, pentru diferite cicluri de învățământ.
4. Metodica predării disciplinelor sportive prevăzute de programele școlare.
5. Modalități de dirijare a efortului în lecția de educație fizică.
6. Particularitățile utilizării metodelor verbale, intuitive și practice în predarea conținuturilor specifice disciplinei Educație fizică și sport, pentru diferite cicluri de învățământ.
7. Modalități de optimizare a densității motrice în lecția de educație fizică, la diferite cicluri de învățământ.
8. Elaborarea documentelor de proiectare didactică în educație fizică și sport.
9. Metodologia evaluării la diferite cicluri de învățământ.
10. Particularități privind respectarea principiilor specifice educației fizice și sportului pentru diferite cicluri de învățământ.
11. Criterii de stabilire a structurilor motrice pentru evaluarea nivelului de instruire în gimnastică și jocuri sportive.

D. BIBLIOGRAFIE

1. Barbu, C., Stoica M., (2000), *Metodica predării exercițiilor de atletism în lecția de educație fizică*, Editura Printech, București.
2. Cătăneanu, S.M., Ungureanu, A., (2011), *Educație fizică și sportivă școlară – Teoria și metodologia predării*, Editura Universitaria, Craiova.
3. Cârstea, Gh., (1993), *Teoria și metodologia educației fizice și sportului*, Editura Universul, București.
4. Cârstea, Gh., (1999), *Educație fizică – fundamente teoretice și metodice*, Casa de editură Petru Maior, București.
5. Cârstea, Gh., (2000), *Teoria și metodologia educației fizice și sportului*, Editura AN-DA, București.
6. Croitoru, D., Șerban, M., (2002), *Volei în școală*, Editura Semne, București.
7. Dina, G., (2012), *Volei în școală*, Editura SITECH, Craiova.

8. Dragnea, A., (coord.), (2002), *Teoria educației fizice și sportului*, Editura FEST, București.
9. Dragnea, A., (coord.), (2006), *Educație fizică și sport – teorie și didactică*, Editura FEST, București.
10. Dragnea, A., Bota, A., (1999), *Teoria activităților motrice*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
11. Dragomir, P., Scarlat, E., (2004), *Educația fizică – repere noi, mutații necesare*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
12. Epuran, M., Stănescu, M., (2013), *Învățarea motrică – aplicații în activități corporale*, Editura Discobolul, București.
13. Ghervan, P., (2014), *Metodica handbalului în liceu*, Editura Universității din Suceava.
14. Grigore, V., (2003), *Gimnastica. Manual pentru cursul de bază*, Editura Bren, București.
15. Grigore, V., Niculescu, G., (2004), *Gimnastica acrobatică. Elemente și modele*, Editura Bren, București.
16. Grigore, G., Dințică, G., (2011), *Metodica dezvoltării calităților motrice la copiii de 7 – 11 ani*, Editura Discobolul, București.
17. Hantău, C., (2000), *Handbal*, Editura Alpha, Buzău.
18. Hidi, I., Dina, L., Corlaci, I., (2010), *Metodica dezvoltării fizice armonioase*, Editura Discobolul, București.
19. Ivan, C., Stoica, M., Ciobanu, C., (2010), *Metodica formării deprinderilor motrice de bază*, Editura Discobolul, București.
20. Moanță, A., (2005), *Baschet – metodică*, Editura Alpha, Buzău.
21. Monea, G., Sabău, E., (2007), *Atletism – tehnica și metodică probelor*, Editura Bren, București.
22. Negulescu, I., (2000), *Handbal, tehnica jocului*, București.
23. Orășnescu, C., (2006), *Handbal. Instruirea tehnico - tactică de bază*, Editura Universitaria, Craiova.
24. Orășnescu, D., (2008), *Mijloacele gimnasticii de bază*, Editura Universitaria, Craiova.
25. Popescu, G., (2005), *Gimnastica: pregătirii, educării, dezvoltării fizice generale*, Editura Elisavaros, București.

26. Predescu, T., Moanță, A., (2001), *Baschetul în școală. Instruire – învățare*, Editura Semne, București.
27. *Programele școlare pentru educație fizică și sport (în vigoare).*
28. Rață, G., (2008), *Didactica educației fizice și sportului*, Editura Pim, Iași.
29. *Reperete metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a, a X-a, a XI-a, a XII-a (în vigoare).*
30. Rinderu, I., Dragomir, M., Albină, A., (2003), *Atletism*, Editura Universitaria Craiova.
31. *Sistemul național școlar de evaluare la educație fizică și sport, (1999), București.*
32. Stănescu, M., (2012), *Didactica educației fizice*, Editura Universitară, București.
33. Șerbănoiu, S., (2004), *Metodica educației fizice*, Editura Cartea Universitară, București.
34. Teodorescu, S., Bota, A., (2011), *Orientări actuale în predarea educației fizice în învățământul primar*, Editura Discobolul, București.
35. Tudor, V., (2001), *Evaluarea în educație fizică*, Editura Printech, București.

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**P R O G R A M A
PENTRU**

**EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT -
PROFESORI ANTRENORI, ANTRENORI**

**CLUBURILE SPORTIVE ȘCOLARE, PALATELE ȘI
CLUBURILE COPIILOR**

**- București -
2023**

A. NOTA DE PREZENTARE

Programa pentru Educație fizică și sport – profesori antrenori, antrenori se adresează cadrelor didactice care îndeplinesc condițiile legale pentru susținerea Examenului național de definitivare în învățământ. Aceasta este elaborată în acord cu specificul activităților desfășurate în unitățile de învățământ sportiv suplimentar.

Conținutul și structura programei sunt elaborate în așa fel încât să răspundă schimbărilor care accentuează importanța formării competențelor specifice domeniului.

Astfel, examenul de definitivare în învățământul preuniversitar vizează evaluarea atingerii unui nivel corespunzător al pregătirii teoretice de specialitate, al abilității de construire a unui demers didactic creativ, diferențiat, adaptat specificului disciplinelor sportive, dar și particularităților diferitelor forme de învățământ sportiv suplimentar.

Programa pentru Examenului național de definitivare în învățământ la disciplina Educație fizică și sport - profesori antrenori, antrenori permite, prin structura sa, evaluarea competențelor candidaților, din perspectiva cunoașterii și aplicării creative și moderne a conținuturilor științifice, precum și a utilizării adecvate a noțiunilor de didactică în demersul complex de instruire.

Tematica științifică, tematica pentru didactica specifică și bibliografia, aferentă celor două tipuri de tematici, constituie un reper pentru candidați în demersul susținerii Examenului național de definitivare în învățământ.

Profesorul antrenor, antrenorul trebuie să demonstreze o serie de abilități și competențe pe plan profesional (al specialității), pe plan didactic și social, și să dovedească în cursul evaluării prin Examenul național de definitivare în învățământ, nu numai nivelul atingerii competențelor vizate, cât și capacitatea sa de a asigura funcțional interdependența acestora.

B. COMPETENȚELE PROFESORULUI ANTRENOR, ANTRENORULUI

1. Utilizarea corectă a terminologiei de specialitate.
2. Aplicarea fundamentelor științifice specifice pregătirii în disciplina sportivă de specializare.
3. Respectarea modelelor de selecție și de pregătire în disciplina sportivă de specializare.

4. Aplicarea normativității funcționale și a normativității instituționale, în acord cu activitățile de antrenament și cele competiționale, respectiv sistemul de învățământ sportiv suplimentar.
5. Elaborarea demersurilor didactice conform programelor de pregătire și planificării antrenamentului și adecvarea la particularitățile de vârstă, gen, nivel de pregătire ale elevilor și la condițiile materiale.
6. Cunoașterea sistemului competițional național specific disciplinei sportive de specializare.
7. Evaluarea nivelului de realizare a obiectivelor pe stadii de pregătire.
8. Aplicarea sistematică a testelor și probelor de evaluare a nivelului de pregătire pe structuri de antrenament.
9. Realizarea calendarului competițional integrat în sistemul competițional național.

C. CONȚINUTURILE PROGRAMEI

C.I. TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ - TEORIA SPORTULUI

1. Conceptele și noțiunile fundamentale din teoria sportului.
2. Funcțiile sportului; contribuția sportului la realizarea obiectivelor generale ale educației.
3. Obiectivele sportului.
4. Componentele antrenamentului sportiv.
5. Principiile antrenamentului sportiv.
6. Stadialitatea în antrenamentul sportiv.
7. Efortul în antrenamentul sportiv.
8. Mijloacele antrenamentului sportiv.
9. Metodele de instruire în antrenamentul sportiv.
10. Selecția copiilor cu aptitudini pentru practicarea sportului.
11. Programarea și planificarea antrenamentului sportiv.
12. Lecția de antrenament sportiv.
13. Sistemul competițional.

C.II. TEMATICA PENTRU METODICA PREDĂRII – DIDACTICA SPORTULUI

1. Utilizarea componentelor curriculumului național în disciplina sportivă de specializare.
2. Particularitățile aplicării normativității în antrenamentul sportiv.
3. Elaborarea documentelor de planificare în antrenamentul sportiv.
4. Metodologia abordării componentelor programului de pregătire.
5. Specificul aplicării metodelor de instruire în predarea conținuturilor specifice disciplinei sportive de specializare.
6. Stabilirea conținuturilor (mijloace, formații de lucru, dozare, indicații metodice) pe componentele structurii lecției de antrenament sportiv.
7. Metodica dirijării efortului în lecția de antrenament sportiv.
8. Metode, mijloace și formații de organizare a exersării pentru dezvoltarea calităților motrice specifice disciplinei sportive de specializare.
9. Metode, mijloace și formații de organizare a exersării pentru învățarea, consolidarea și perfecționarea procedeelor tehnice specifice disciplinei sportive de specializare.

D. BIBLIOGRAFIE

1. Ababei, R., (2006), *Teoria și metodologia antrenamentului sportiv, vol. 1 și 2.*, Editura Pim, Iași.
2. Badea, D., (2001), *Rugby. Fundamente teoretice și metodice*, FEST, București.
3. Cârstocea, V. și colab., (2001), *Schi. Teorie și metodică*, Editura Printech, București.
4. Cismaș, Gh., (1987), *Lupte greco-romane: Elemente de teorie și metodica de antrenament*, Editura Sport-Turism, București.
5. Ciolcă, S., (2005), *Capacitatea de performanță în fotbal*, Editura Cartea Universitară, București.
6. Cojocaru, V., (2002), *Fotbal de la 6 la 18 ani: metodica pregătirii*, Editura Axis Mundi, București.
7. Corlaci, I., (2013), *Programarea și planificarea în gimnastica artistică*, Editura Discobolul, București.
8. Croitoru, D., (2000), *Volei*, A.N.E.F.S., București.

9. Deliu, D., (2002), *Cursuri teoretico-metodice de arte marțiale*, Editura Studentească, București.
10. Dina, G., (2009), *Volei – Metodica învățării acțiunilor de apărare*, Editura Moroșan, București.
11. Dina, G., (2012), *Volei – Metodica învățării acțiunilor de atac*, Editura Moroșan, București.
12. Dragnea, A., (coord.) (2002), *Teoria educației fizice și sportului*, Editura FEST, București.
13. Dragnea, A., (coord.) (2006), *Educație fizică și sport – teorie și didactică*, Editura FEST, București.
14. Dragnea, A., Bota, A., (1999), *Teoria activităților motrice*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
15. Dragnea, A., Teodorescu, S., (2002), *Teoria sportului*, Editura FEST, București.
16. Florescu, C., Mociani, V., (1983), *Canotaj*, Editura Sport-Turism, București.
17. Ghițescu, I.G., (2002), *Baschet. Exerciții pentru învățarea tehnicii și tacticii individuale*, Editura Semne, București.
18. Grigore, V., (2001), *Gimnastica artistică, Bazele teoretice ale antrenamentului sportiv*, Editura Semne, București.
19. Grigore, V., (coord.) (2001), *Pregătire artistică în gimnastica de performanță*, A.N.E.F.S., București.
20. Hantău, C., (2000), *Handbal*, Editura Alpha, Buzău.
21. Hantău, I., Bocioacă, L., (1998), *Antrenamentul în judo. Pregătirea fizică și tehnică*, Editura Universității din Pitești.
22. Hâtru, D., (1984), *Haltre - pregătirea copiilor și juniorilor*, Editura Sport –Turism, București.
23. Jinga, Gh., (2009), *Abordări conceptuale privind metoda unitară de pregătire și joc pentru echipele de copii, juniori și seniori la hochei pe gheață*, Editura Info Mega, București.
24. Jivan, I., (1999), *Înot – tratat metodic*, Editura Printech, București.
25. Macovei, S., (2007), *Manual de gimnastică ritmică*, Editura BREN, București.
26. Marinescu, Gh., Frățilă, C., Bălan, V., (2004), *Polo pe apă*. Editura Bren, București.
27. Moanță, A., (2005), *Baschet – metodică*, Editura Alpha, Buzău.
28. Moanță, A., (2009), *Baschet: pregătirea copiilor și juniorilor*, Editura Moroșan., București.

29. Moanță, A., (coord), (2011), *Selecția pentru sportul de performanță*, Editura Discobolul, București.
30. Năstase, V., (2011), *Dans sportiv. Metodologia performanței*, Editura Paralela45, București.
31. Motroc, I., (1996), *Fotbal la copii și juniori*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
32. Negulescu, I., (2000), *Handbal, tehnica jocului*, București.
33. Orțănescu, C., (2006), *Handbal. Instruirea tehnico - tactică de bază*, Editura Universitaria, Craiova.
34. Orțănescu D., (2008), *Mijloacele gimnasticii de bază*, Editura Universitaria, Craiova
35. Pelin, F., (2001), *Învățarea tehnicii libere la schi fond – biatlon. Pregătirea competițională*, Editura Printech, București.
36. Pelin, F., (2007), *Schi fond - Schi alpin, teorie și metodică*, Editura Printech, București.
37. Poenaru, S., (2002), *Curs de scrimă*, A.N.E.F.S., București.
38. Predescu, T., Ghițescu G., (2002), *Pregătirea echipelor de performanță*, Editura Semne, București.
39. *Programele școlare pentru disciplinele sportive predate la Pregătire sportivă practică (în vigoare).*
40. *Reperete metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a, a X-a, a XI-a, a XII-a (în vigoare).*
41. Rinderiu, I., Dragomir, M., Albină, A., (2003), *Atletism*, Editura Universitaria, Craiova.
42. Stănescu, R., (2013), *Tenis – fundamente teoretico – metodice*, Editura Bren, București.
43. Stoica, M., (2000), *Capacitățile motrice în atletism*, Editura Printech, București.
44. Stroie, Șt. și colab., (1996), *Volei îndrumar metodic*, Editura Omnia, București.
45. Teodorescu, S., (coord.), (2010), *Planificare/monitorizare în antrenamentul copiilor și juniorilor*, Editura Discobolul, București.
46. Teodoru, M., (2000), *Poziții de tragere în tirul sportiv*, Editura Printech, București.
47. Tudor, V., (2013), *Măsurare și evaluare în sport*, Editura Discobolul, București.
48. Țifrea, C., (2002), *Teoria și metodică atletismului*, Editura Daveco, București.
49. Vasile, L., (2009). *Înot – Metodica antrenamentului pe ramură de sport*, Editura Moroșan, București.

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA PENTRU
EDUCAȚIE MUZICALĂ ȘI STUDII
MUZICALE TEORETICE**

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa de față se adresează absolvenților instituțiilor de învățământ superior artistic care vor desfășura activități didactice în cadrul ariei curriculare arte, specializarea educație muzicală din învățământul general obligatoriu (școlile și liceele de cultură generală) și educație muzicală specializată – studii teoretice - din învățământul vocațional, specializarea muzică din școlile și liceele de profil artistic, respectiv disciplinele: teoria muzicii, istoria muzicii, forme muzicale, armonie, contrapunct, elemente de folclor, ansambluri muzicale.

La elaborarea prezentei programe au fost luate în considerare documentele reglatoare din domeniul curricular, armonizarea cu nivelul de formare continuă din cadrul departamentelor de pregătire didactică și de specialitate din cadrul universităților și al facultăților de artă și nu în ultimul rand opiniile unor profesori cu o bogată experiență didactică și artistică. Prin conținutul pus la dispoziție de prezenta programă și pentru a realiza o educație muzicală eficientă pe termen lung, profesorul trebuie să facă demonstrația că are capacitatea de a parcurge procesul instructiv-educativ la un nivel artistic și pedagogic convingător.

Programa are în vedere:

- aprofundarea pregătirii de specialitate corespunzătoare competenței didactice, a profesorului de educație muzicală generală și specializată-studii teoretice;
- actualizarea bazei teoretice și practice privitoare la aspectele didactice fundamentale care se leagă de realizarea educației muzicale în învățământul de cultură generală și vocațional (studii teoretice);
- corelarea conținuturilor de specialitate cu curriculum-ul național în vigoare;
- aplicarea didacticii specialității în activitatea la clasă;
- dezvoltarea competențelor de utilizare intra, inter și transdisciplinare a conținuturilor și a formării unei culturi curriculare solide;
- valorificarea conținuturilor disciplinei prin construirea unui demers didactic modern, prin proiectare structurată, prin organizarea unor activități de învățare centrate pe nevoile și interesele elevilor/elevului, care să faciliteze învățarea eficientă de către aceștia a conținuturilor specifice disciplinei;
- dezvoltarea competențelor de evaluare cu ajutorul metodelor, instrumentelor de evaluare și reglarea demersului didactic pe baza interpretării informațiilor oferite de rezultatele evaluării.

Pentru a realiza transferul deprinderilor artistice, în cadrul căruia se obține modelarea intenționată a personalității elevului ca viitor consumator avizat de artă sau viitor cadru didactic, profesorul trebuie să utilizeze forța educativă a exemplului personal. Prin conținuturile puse la dispoziție de prezenta programă, profesorul va produce dovada concretă a faptului că stăpânește în mod profesionist disciplina pe care o predă. Totodată, în procesul de predare-învățare-evaluare, cadrul didactic reprezintă autoritatea profesională prin demonstrarea de competență la nivel general și specific, după cum urmează:

COMPETENȚE GENERALE

1. Stăpânirea conținuturilor științifice ale disciplinei;
2. Operarea corectă și adecvată cu limbajul de specialitate necesar praxisului muzical școlar;
3. Motivarea elevilor pentru formarea și dezvoltarea deprinderilor și aptitudinilor specifice, precum și dezvoltarea gustului estetic;
4. Construirea demersurilor didactice interactive și adaptarea strategiilor didactice la conținuturi și la individualitatea elevului în vederea formării unei personalități creative a acestuia;
5. Deținerea competențelor în utilizarea tehnologiilor informaționale specifice educației artistice și educației muzicale specializate.

COMPETENȚE SPECIFICE

1. Utilizarea documentelor școlare reglatoare ale specialității în spiritul principiilor didactice, pentru și prin aplicarea adecvată a programei școlare, în vederea unui demers didactic eficient și diferențiat, în funcție de particularitățile elevilor;
2. Demonstrarea unei gândiri critice privitoare la creațiile muzicale, având o atitudine reflexivă asupra muzicii, precum și disponibilitatea de a transfera și promova în viața socială valori estetice;
3. Identificarea strategiilor didactice adaptate particularităților de vârstă și individuale ale elevilor în vederea utilizării acestora în procesul de predare-învățare-evaluare;
4. Realizarea demersului didactic în viziune inter-, multi- și transdisciplinară;
5. Adecvarea metodelor și a instrumentelor de evaluare la competențele specifice vizate și la conținuturile asociate pentru realizarea unor activități didactice interactive, stimulative, participative;
6. Evaluarea obiectivă a competențelor vizate prin curriculumul național, cu respectarea principiilor didactice, prin elaborarea și aplicarea unor instrumente de evaluare diverse;
7. Aplicarea constantă a unor instrumente și strategii specifice unei atitudini reflexive (autoevaluarea, analiza feedbackului primit de la elevi etc.);
8. Asigurarea concordanței între metodele de evaluare, competențele specifice, conținuturile și instrumentele de evaluare, în cadrul unei activități didactice;
9. Analizarea activității didactice proiectate la disciplina pentru care concurează, în vederea corelării acesteia cu particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor;
10. Utilizarea resurselor digitale în activitatea didactică in situ, de tip blended-learning și online;
11. Proiectarea și implementarea unor programe incluse în oferta de curriculum la decizia școlii;
12. Utilizarea documentelor școlare reglatoare în proiectarea didactică, adaptată grupului-țintă.

Prezenta programă este valabilă și pentru absolvenții aparținând minorităților naționale.

Discipline de specialitate:

- I. Teoria muzicii;
- II. Istoria muzicii universale și românești;
- III. Forme și genuri muzicale;
- IV. Folclor muzical;
- V. Didactica specialității.

I. TEORIA MUZICII

1. **Sunetul muzical** și proprietățile lui.
2. **Semiografia muzicală** tradițională și cea modernă.
3. **Intervalele muzicale**: criterii de clasificare; exemple.
4. **Acordurile de trei și patru sunete**: criterii de clasificare; exemple.
5. **Ritmul muzical**: elemente constitutive; sistemele ritmice din diverse culturi muzicale; exemple.
6. **Metrica muzicală**: elemente constitutive; criterii de clasificare; exemple.
7. **Dinamica și agogica muzicală**; importanța în creația și interpretarea muzicală; exemple.
8. **Sistemul modal**: caracteristici; clasificare; posibilități de abordare în interpretarea vocală și instrumentală din cadrul procesului instructiv-educativ; exemple.
9. **Sistemul tonal-funcțional**: caracteristici; raporturile dintre tonalități în cadrul creației muzicale, ca mijloace de expresie stilistică sau tematică; modulația în muzica sec. XVII-XIX; exemple din literatura muzicală.

II. ISTORIA MUZICII UNIVERSALE ȘI ROMÂNEȘTI

A. ISTORIA MUZICII UNIVERSALE

1. **Renașterea muzicală**: estetica înnoirii limbajului, context istoric, caracteristici și cronologia perioadei. Apariția și evoluția genurilor muzicale: madrigalul, motetul, missa, chansonul, liedul..., caracteristici, reprezentanți.
2. **Barocul** și genurile muzicale reprezentative în creația secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea, reprezentanți: Antonio Vivaldi, Jean-Philippe Rameau, Johann Sebastian Bach, Georg Friedrich Händel etc. Personalitatea lui Johann Sebastian Bach - scriitura polifonică și genurile reprezentative, creația instrumentală, importanța sistemului temperat.
3. **Evoluția spectacolului vocal-dramatic în secolul al XVIII-lea** (de la opera seria și opera buffa la formele lirico-dramatice naționale).
4. **Clasicismul muzical vienez** – premise ale apariției (de la Domenico Scarlatti la fiii lui Johann Sebastian Bach; caracteristicile și reprezentanții Școlii de la Mannheim); repere stilistice. Evoluția genurilor muzicale: camerale, simfonice, vocal-instrumentale și vocal-dramatice. Personalitatea, creația și importanța compozitorilor: Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart și Ludwig van Beethoven.
5. **Romantismul muzical**: premise ale apariției, trăsături generale, forme și genuri predilecte (programatismul), virtuozitatea instrumentală (evoluția și perfecționarea instrumentelor). Personalitatea și creația compozitorilor secolului al XIX-lea: Franz Schubert, Hector Berlioz, Robert Schumann, Frédéric Chopin, Franz Liszt, Johannes Brahms, Piotr Ilici Ceaikovski, Giuseppe Verdi, Richard Wagner, F. M. Bartholdy, N. Paganini s.a.
6. **Școlile muzicale naționale europene în secolul al XIX-lea** (rusă, nordică, poloneză, cehă, ungară, spaniolă, românească etc.): caracteristici, genuri predilecte și compozitorii reprezentativi.
7. **Diversitatea stilistică la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea**; verism, impresionism, neo-clasicism, post-romantism, expresionism etc. Compozitori reprezentativi: Claude Debussy, Richard Strauss, Carl Orff, Arthur Honegger, Arnold Schönberg, Anton Webern, Alban Berg, César Franck, Anton Bruckner, Gustav Mahler etc.

8. **Culturi muzicale naționale în secolul al XX-lea.** Personalitatea și creația compozitorilor reprezentativi: George Enescu, Igor Stravinsky, Béla Bartók s.a.
9. **Orientări stilistice și opțiuni creatoare în muzica de avangardă a secolului al XX-lea** (muzica stockhastică, concretă și electronică, sisteme muzicale de sinteză, aleatorismul, constructivismul etc.). Compozitori reprezentativi: Olivier Messiaen, John Cage, Iannis Xenakis, Pierre Boulez, Luigi Nono, Luciano Berio, Karlheinz Stockhausen s.a.
10. **Muzica de divertisment și muzica ușoară a secolului al XX-lea;** impactul promovării „muzicii noi” universale și românești, în plan socio-cultural pe termen scurt, mediu și lung, exemple.

B. ISTORIA MUZICII ROMÂNEȘTI

1. **Cultura muzicală românească de factură cultă și evoluția învățământului muzical românesc și a școlii naționale de compoziție în secolul al XIX-lea;** formele specifice de manifestare a culturii naționale, surse de inspirație folclorice, bizantine și apusene care au stat la baza creațiilor muzicale, genuri muzicale predilecte (vocal, coral, cameral, simfonic, operă) și compozitori reprezentativi.
2. **George Enescu** – personalitate complexă a culturii românești și universale. Biografie și creație; importanța compozitorului, interpretului, pedagogului în context cultural național și universal.
3. **Viața muzicală românească în prima jumătate a secolului al XX-lea:** instituții muzicale, viața concertistică etc. Creatori și genuri abordate: exemple.
4. **Mijloace artistice, procedee stilistice și semnificații în creația muzicală românească din a doua jumătate a sec. al XX-lea și sec al XXI - lea:** Ion Dumitrescu, Tudor Ciortea, Gheorghe Dumitrescu, Aurel Stroe, Ștefan Niculescu, Tiberiu Olah, Anatol Vieru, W. Berger, Sigismund Toduță, Tudor Jarda, Cornel Țăranu, Miriam Marbe, Felicia Donceanu, Carmen Petra Basacopol, Vasile Spătărelu, Achim Stoia, Doru Popovici, Dan Dediu, Adrian Iorgulescu și alți reprezentanți ai școlii muzicale contemporane românești.

III. FORME ȘI GENURI MUZICALE

1. **Principalele forme muzicale:** lied, menuet, scherzo, rondo, invențiunea, fuga, variațiunea, sonata; caracteristici, structură arhitectonică, exemplificări.
2. **Genurile muzicale:** vocale, corale, instrumentale, vocal-instrumentale și lirico-dramatice. Caracteristicile și analiza acestora; exemplificări.

IV. FOLCLOR MUZICAL

1. **Trăsături caracteristice** ale muzicii populare românești; exemplificări.
2. **Elemente de structură** a muzicii populare românești (vers, ritm, melodie).
3. **Genuri** ocazionale și neocasionale, exemple.
4. **Folclorul, sursă de inspirație pentru creația muzicală cultă românească și universală;** trăsături generale, exemple.

BIBLIOGRAFIE

Teoria muzicii; Istoria muzicii universale și românești; Forme și genuri muzicale; Folclor muzical;

1. Alexandrescu, D. *Curs de teoria muzicii*, vol. I, II, Editura Kity 1997
2. Alexandru, T. - *Studii de folcloristică, organologie, muzicale*, Ed. Muzicală, București, 1980, 1982.
3. Berger, G.W. – *Muzica simfonică* (vol. I - V), Ed. Muzicală, București, 1974-1977.
4. Banciu, Gabriel, *Genuri și forme muzicale*, Editura Academiei de Muzică „Ghorghe Dima” Cluj Napoca, 2015
5. Buci, D., *Armonia tonală*, vol I Editura Conservatorului de Muzică București, 1989
6. Buci, Dan *Elemente de scriitură modală* Editura Muzicală 1984
7. Bughici, D. - *Forme și genuri muzicale* Editura Muzicală . București 1980
8. Chelaru, C. *Cui i-e frică de Istoria muzicii?*, vol.I-III, Ed.Artes, Iași, 2007
9. Ciobanu, Maia *Forme muzicale* Fundația Romania de Măine, București, 2005
10. Ciortea, T.– *Cvartetele lui Beethoven*, Ed. Muzicală, București, 1986.
11. Comișel, E. *Folclorul copiilor*, Editura Muzicală 1982
12. Constantinescu, Grigore, Boga, Irina., *O călătorie prin istoria muzicii*, Editura .Didactică și Pedagogică, București, 2008
13. Dediu-Sandu, V., *Muzica românească între 1944-2000*, Ed.Muzicală, București, 2002
14. Denizeau, G., *Să înțelegem și să identificăm genurile muzicale*, Ed.Meridiane - Larousse, 2000
15. Duțică, Gh. *Solfegiu, Dicteu, Analiză muzicală* Editura Artes, Iași 2004
16. Firca, C., *Direcții în muzica românească*, 1900-1930, Ed.Muzicală, București, 1974
17. Giuleanu, V., *Tratat de teoria superioară a muzicii*, Editura Muzicală, București, 1986
18. Graziela G. *Mari personalități ale muzicii românești din sec. al XX-lea* Editura Media Musica Academia de Muzică Gh. Dima, Cluj 2005
19. Grove's, G. – *Dicționar de Muzică și muzicieni*, Ed. Blom, London, 1994
20. Herman, V.– *Originile și dezvoltarea formelor muzicale*, Ed. Muzicală București, 1982.
21. Iliuț, V. – *De la Wagner la contemporani*, vol I-VI, Ed. U.C., București, 1996
22. Iliuț, V. – *O carte a stilurilor muzicale*, Ed. Acad. de Muzică, București, 1996
23. Oprea Gh,- *Curs de folclor*, Editura Muzicală, București 2002
24. Rîpă, C *Teoria Superioară a muzicii* vol.I - II Editura Media Musica Academia de Muzică Gh.Dima, Cluj 2000-2008
25. Ștefănescu, I. *Istoria muzicii universale* vol. I-IV, Fundația Culturală Română, 1995-2002
26. Stoianov, Carmen, *Repere în neoclasicismul muzical românesc*, ediția a II a, Editura Fundației România de Măine, București, 2005
27. Timariu, V., *Analiza muzicală între conștiința de gen și conștiința de formă*, Ed.Universității din Oradea, 2003
28. Timariu, V., *Dicționar noțional și terminologic*, Ed.Universității din Oradea, 2004
29. Teodorescu-Ciocănea, L., *Tratat de forme și analize muzicale*, Ed.Muzicală, București, 2005
30. Vancea, Z. – *Creația muzicală românească*, sec. XIX-XX, Ed. Muzicală București, 1989

31. <https://cpciasi.wordpress.com/>

V. DIDACTICA SPECIALITĂȚII

1. **Curriculum Național:** terminologie, structura planului de învățământ, a programelor școlare, curriculum la decizia școlii, cicluri curriculare.
2. **Procesul de învățământ ca relație între predare-învățare-evaluare.** Caracterul formativ-educativ al procesului de învățământ: lecția de muzică - specificitatea acesteia prin: formarea și dezvoltarea gândirii autonome și critice prin receptarea și interpretarea creațiilor muzicale; formarea și dezvoltarea gustului estetic, al atitudinii reflexive asupra valorilor artistice în viața individului și a societății; pregătirea psihologică a elevilor în vederea apariției în public prilejuită de diferite evenimente (serbări școlare, spectacole ocazionale, concursuri etc.);
3. **Proiectarea** - demers de organizare anticipată a activității didactice în lecția de educația muzicală:
 - cunoașterea programei școlare: structura acesteia, definirea și corelarea elementelor de structura a programei școlare;
 - proiectarea unităților de învățare prin prisma realizării competențelor. Modele de proiectare pentru desemnarea activităților de învățare în care vor fi implicați elevii, a selectării resurselor celemai eficiente etc;
 - strategii didactice de realizare a conținuturilor programei, conforme cu etapele de predare a orei de educație muzicală: procedee de predare a unor unități de învățare cu exemplificări;
 - constituirea demersului didactic pentru realizarea unui învățământ centrat pe elev.
4. **Metode și mijloace didactice specifice:** metode de învățământ adecvate lecției de educație muzicală utilizate pentru învățarea unor elemente de limbaj, a unui cântec – după auz sau prin solfegiu, a unui instrument muzical; importanța utilizării mijloacelor de învățământ necesare pentru realizarea unei lecții de calitate; clasificarea, pe diverse criterii, a mijloacelor necesare pentru realizarea educației muzicale (mijloace audio, video, internet etc.)
5. **Repertoriul vocal/instrumental** (cântece vocale, piese instrumentale, jocuri muzicale); stabilirea repertoriului vocal/instrumental având în vedere capacitatea elevilor de redare vocală/instrumentală, particularitățile de vârstă etc., abordări didactice;
6. **Activități muzicale extracurriculare;** selectarea repertoriului în funcție de diferitele manifestări artistice din școală (activități ocazionate de diferite evenimente, concurs interșcolar, județean, național, internațional); abordări didactice;
7. **Audiția muzicală:** act de educare a sensibilității auditive, afective, de formare a capacității de selectare a valorilor muzicale; locul și rolul audiției muzicale în formarea și dezvoltarea gustului estetic; procedee de audiție activă cu muzică de genuri diferite având ca finalitate educarea elevilor prin și pentru muzică.
8. **Lecția de educație muzicală/studii teoretice muzicale:** corelarea cu mijloace de expresie ale altor discipline/ abordări interdisciplinare (literatură, istorie, geografie, educație plastică, educație fizică, dramaturgie etc.);
9. **Creativitatea** în lecția de educație muzicală/studii teoretice muzicale; modalități de dezvoltare a creativității. Formarea gândirii critice, reflexive, autonome și creative; raportul dintre asimilarea cunoștințelor și formarea competențelor;
10. **Evaluarea în cadrul activităților de educație muzicală/ studii teoretice muzicale:**
 - definiția evaluării, funcțiile acesteia și rolul evaluării în procesul de învățământ și, în special, în lecția de educație muzicală/studii teoretice;

- tipuri/forme, metode, instrumente de evaluare specifice;
- demonstrarea eficienței evaluării în lecția de educație muzicală/studii teoretice.

BIBLIOGRAFIE

Didactica specialității

1. *Colecția de manuale alternative*
2. Crețu, C. *Curriculum diferențiat și personalizat*, Editura Polirom, Iași, 1996
3. Cristea, G., *Managementul lecției*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007
4. Chircev, E., *Sisteme de educație muzicală*, Editura MediaMusica, Cluj-Napoca, 2008
5. Csire Iosif *Educația muzicală din perspectiva creativității* Editura Univ. Muzică București, 1998
6. Cucos, C., *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2002
7. Cucos, C., *Psihopedagogie pentru examenul de definitivat și gradele didactice*, Editura Polirom, Iași, 2009
8. Ilea, Anca (coordonator), Banciu Gabriel, Borzea Viorel, Gorgăneanu, Lucia Crinela, *Ghid metodologic pentru aplicarea programelor școlare din aria curriculară arte*, București 2002, Ministerul Educației și Cercetării – Consiliul Național pentru Curriculum
9. Lupu, Jean, *Educarea auzului muzical dificil*, Editura Muzicală, București, 1988
10. Lupu, Jean, Stăneți Mihaela - *Jocuri muzicale pentru copii mari și mici*, Editura Sigma, 1999
11. Ministerul Educației, *Curriculum Național*, București, 1999
12. Ministerul Educației, *Repere metodologice pentru aplicarea curriculum-ului național*
13. Munteanu, Gabriela, *Jocul didactic muzical* Editura Academiei de Muzică, București, 1997
14. Munteanu, Gabriela, *Didactica educației muzicale*, ediția a II-a, Editura Fundația România de Măine, București 2007
15. Munteanu Gabriela, *Modele de educație muzicală*, Fundația România de Măine, București, 2008
16. Munteanu, Gabriela, *Sisteme de educație muzicală*, Editura Fundația România de Măine, București 2008
17. Neacșu, I.- *Metode și tehnici de învățare eficientă*, Editura Militară, București, 1990
18. Pașca, Eugenia-Maria, *Dimensiuni ale educației artistice*, volumul V, *Managementul activităților muzicale extracurriculare în educația formală și nonformală*, Iași, Editura Artes, 2009
19. Pașca, Eugenia-Maria, *Jocul muzical și creativitatea*, Iași, Editura Artes, 2010
20. Preda, V., *Îndrumător pentru folosirea mijloacelor tehnice de instruire*, UBB, Cluj, 1999
21. Radu, I. T., - *Evaluarea procesului de învățământ*, București, EDP, 2001
22. Vasile, Vasile, *Metodica educației muzicale*, ediția a II-a Editura Muzicală, București, 2004

NOTĂ: Toate temele prezentate în capitolul de didactica specialității vor fi tratate în funcție de specialitatea candidatului și de postul/catedra pentru care susține examenul și vor cuprinde exemple din practica personală.

NOTĂ: Sunt obligatorii documentele școlare reglatoare în vigoare: planuri-cadru, programe școlare și manualele cuprinse în Catalogul manualelor școlare, valabile în învățământul preuniversitar în anul susținerii examenului.

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

PROGRAMA PENTRU

**EDUCAȚIE MUZICALĂ SPECIALIZATĂ
(ARTĂ VOCALĂ, MUZICĂ INSTRUMENTALĂ)**

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa de față se adresează absolvenților instituțiilor de învățământ superior artistic care vor desfășura activități didactice în cadrul ariei curriculare arte – disciplinele din cadrul educației muzicale specializate din învățământul vocațional cu profil artistic, specializarea muzică, după cum urmează: ansambluri instrumentale/vocale, artă vocală (canto clasic și canto popular), muzică instrumentală (pian, vioară, violă violoncel, contrabas, chitară, harpă, flaut, oboi, clarinet, saxofon, fagot, trompetă, corn, trombon, tubă), muzică de jazz-muzică ușoară/divertisment, corepetiție.

La elaborarea programei au fost luate în considerare documentele reglatoare din domeniul curricular, armonizarea cu nivelul de formare continuă din cadrul departamentelor de pregătire didactică și de specialitate din cadrul universităților și al facultăților de artă și nu în ultimul rând, opiniile unor profesori cu o bogată experiență didactică și artistică. Prin conținutul pus la dispoziție de prezenta programă și pentru a realiza o educație muzicală specializată eficientă pe termen lung, profesorul trebuie să facă demonstrația că are capacitatea de a parcurge procesul instructiv-educativ la un nivel artistic și pedagogic convingător.

Programa are în vedere:

- aprofundarea pregătirii de specialitate corespunzătoare competenței didactice a profesorului de educație muzicală specializată;
- actualizarea bazei teoretice și practice privitoare la aspectele didactice fundamentale care se leagă de realizarea educației muzicale în învățământul vocațional cu profil artistic;
- corelarea conținuturilor de specialitate cu curriculum-ul național în vigoare;
- aplicarea didacticii specialității în activitatea la clasă;
- dezvoltarea competențelor de utilizare intra, inter și transdisciplinare a conținuturilor și a formării unei culturi curriculare solide;
- valorificarea conținuturilor disciplinei prin construirea unui demers didactic modern, prin proiectare structurată, prin organizarea unor activități de învățare centrate pe nevoile și interesele elevului/elevilor care să faciliteze învățarea eficientă de către aceștia a conținuturilor specifice disciplinei;
- dezvoltarea competențelor de evaluare cu ajutorul metodelor, instrumentelor de evaluare și reglarea demersului didactic pe baza interpretării informațiilor oferite de rezultatele evaluării.

Pentru a realiza transferul deprinderilor artistice, în cadrul căruia se obține modelarea intenționată a personalității elevului ca viitor instrumentist, interpret, cadru didactic sau viitor consumator avizat de artă, profesorul trebuie să utilizeze forța educativă a exemplului personal. Prin conținuturile puse la dispoziție de prezenta programă, profesorul va produce dovada concretă a faptului că stăpânește în mod profesionist disciplina pe care o predă. Totodată, în procesul de predare-învățare-evaluare, cadrul didactic reprezintă autoritatea profesională prin demonstrarea de competență la nivel general, specific și transversal, după cum urmează, fiind capabil să:

COMPETENȚE GENERALE

1. Stăpânirea conținuturilor științifice ale disciplinei;
2. Operarea corectă și adecvată cu limbajul de specialitate necesar praxisului muzical școlar;
3. Motivarea elevilor pentru formarea și dezvoltarea deprinderilor și aptitudinilor specifice, precum și dezvoltarea gustului estetic;
4. Construirea demersurilor didactice interactive și adaptarea strategiilor didactice la conținuturi și la individualitatea elevului în vederea formării unei personalități creative a acestuia;
5. Deținerea competențelor în utilizarea tehnologiilor informaționale specifice educației artistice și educației muzicale specializate.

COMPETENȚE SPECIFICE

1. Utilizarea documentelor școlare reglatoare ale specialității în spiritul principiilor didactice, pentru și prin aplicarea adecvată a programei școlare, în vederea unui demers didactic eficient și diferențiat, în funcție de particularitățile elevilor;
2. Demonstrarea unei gândiri critice privitoare la creațiile muzicale, având o atitudine reflexivă asupra muzicii, precum și disponibilitatea de a transfera și promova în viața socială valori estetice;
3. Identificarea strategiilor didactice adaptate particularităților de vârstă și individuale ale elevilor în vederea utilizării acestora în procesul de predare-învățare-evaluare;
4. Realizarea demersului didactic în viziune inter-, multi- și transdisciplinară;
5. Adecvarea metodelor și a instrumentelor de evaluare la competențele specifice vizate și la conținuturile asociate pentru realizarea unor activități didactice interactive, stimulative, participative;
6. Evaluarea obiectivă a competențelor vizate prin curriculumul național, cu respectarea principiilor didactice, prin elaborarea și aplicarea unor instrumente de evaluare diverse;
7. Aplicarea constantă a unor instrumente și strategii specifice unei atitudini reflexive (autoevaluarea, analiza feedbackului primit de la elevi etc.);
8. Asigurarea concordanței între metodele de evaluare, competențele specifice, conținuturile și instrumentele de evaluare, în cadrul unei activități didactice;
9. Analizarea activității didactice proiectate la disciplina pentru care concurează, în vederea corelării acesteia cu particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor;

Prezenta programă este valabilă și pentru absolvenții aparținând minorităților naționale.

Educație muzicală specializată (artă vocală, muzică instrumentală)

Discipline de specialitate:

I. Istoria muzicii universale și românești

II. Forme și genuri muzicale

III. Didactica specialității

I. ISTORIA MUZICII UNIVERSALE ȘI ROMÂNEȘTI

1. ***Renașterea muzicală***: estetica înnoirii limbajului, context istoric, caracteristici și cronologia perioadei. Apariția și evoluția genurilor muzicale: madrigalul, motetul, missa, chansonul, liedul..., caracteristici, reprezentanți.
2. ***Barocul*** și genurile muzicale reprezentative în creația secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea, reprezentanți: Antonio Vivaldi, Jean-Philippe Rameau, Johann Sebastian Bach, Georg Friedrich Händel etc. Personalitatea lui Johann Sebastian Bach - scriitura polifonică și genurile reprezentative, creația instrumentală, importanța sistemului temperat.
3. ***Evoluția spectacolului vocal-dramatic în secolul al XVIII-lea*** (de la opera seria și opera buffa la formele lirico-dramatice naționale).
4. ***Clasicismul muzical vienez*** – premise ale apariției (de la Domenico Scarlatti la fiii lui Johann Sebastian Bach; caracteristicile și reprezentanții Școlii de la Mannheim); repere stilistice. Evoluția genurilor muzicale: camerale, simfonice, vocal-instrumentale și vocal-dramatice.

Personalitatea, creația și importanța compozitorilor: Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart și Ludwig van Beethoven.

5. **Romantismul muzical:** premise ale apariției, trăsături generale, forme și genuri predilecte (programatismul), virtuozitatea instrumentală (evoluția și perfecționarea instrumentelor). Personalitatea și creația compozitorilor secolului al XIX-lea: Franz Schubert, Hector Berlioz, Robert Schumann, Frédéric Chopin, Franz Liszt, Johannes Brahms, Piotr Ilici Ceaikovski, Giuseppe Verdi, Richard Wagner, F. M. Bartholdy, N. Paganini s.a.
6. **Școlile muzicale naționale europene în secolul al XIX-lea** (rusă, nordică, poloneză, cehă, ungară, spaniolă, românească etc.): caracteristici, genuri predilecte și compozitorii reprezentativi.
7. **Diversitatea stilistică la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea;** verism, impresionism, neo-clasicism, post-romantism, expresionism etc. Compozitori reprezentativi: Claude Debussy, Richard Strauss, Carl Orff, Arthur Honegger, Arnold Schönberg, Anton Webern, Alban Berg, César Franck, Anton Bruckner, Gustav Mahler etc.
8. **Culturi muzicale naționale în secolul al XX-lea.** Personalitatea și creația compozitorilor reprezentativi: George Enescu, Igor Stravinsky, Béla Bartók s.a.
9. **Orientări stilistice și opțiuni creatoare în muzica de avangardă a secolului al XX-lea** (muzica stockhastică, concretă și electronică, sisteme muzicale de sinteză, aleatorismul, constructivismul etc.). Compozitori reprezentativi: Olivier Messiaen, John Cage, Iannis Xenakis, Pierre Boulez, Luigi Nono, Luciano Berio, Karlheinz Stockhausen s.a.
10. **George Enescu** – personalitate complexă a culturii românești și universale. Biografie și creație; importanța compozitorului, interpretului, pedagogului în context cultural național și universal.
11. **Mijloace artistice, procedee stilistice și semnificații în creația muzicală românească din a doua jumătate a sec. al XX-lea și sec al XXI - lea:** Ion Dumitrescu, Tudor Ciortea, Gheorghe Dumitrescu, Aurel Stroe, Ștefan Niculescu, Tiberiu Olah, Anatol Vieru, W. Berger, Sigismund Toduță, Tudor Jarda, Cornel Țăranu, Miriam Marbe, Felicia Donceanu, Carmen Petra Basacopol, Vasile Spătarelu, Achim Stoia, Doru Popovici, Dan Dediu, Adrian Iorgulescu și alți reprezentanți ai școlii muzicale contemporane românești.

II. FORME ȘI GENURI MUZICALE

1. **Principalele forme muzicale:** lied, menuet, scherzo, rondo, invențiunea, fuga, variațiunea, sonata; caracteristici, structură arhitectonică, exemplificări.
2. **Forme polifonice:** motetul, madrigalul. Caracteristici, exemplificări (lucrări și compozitori);
3. **Genurile muzicale:** vocale, corale, instrumentale, vocal-instrumentale și lirico-dramatice. Caracteristicile și analiza acestora. Exemplificări (lucrări și compozitori);
4. **Genul miniatural** și diversitatea lui stilistico-interpretativă. Exemple de lucrări și compozitorii acestora.

BIBLIOGRAFIE PENTRU TEMATICA DE SPECIALITATE

Istoria muzicii universale și românești; Forme și genuri muzicale

1. Banciu, Gabriel, *Genuri și forme muzicale*, Editura Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” Cluj Napoca, 2015
2. Chelaru, C., *Cui i-e frică de Istoria muzicii?*, vol.I-III, Editura Artes, Iași, 2007
3. Ciobanu, Maia *Forme muzicale* Fundația Romania de Măine, București, 2005

4. Constantinescu, G., Boga, I., *O călătorie prin istoria muzicii*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007
5. Cosma, O. L., *Hronicul muzicii românești* vol I-IX, Editura Muzicală, București 1973 - 1991
6. Dediu-Sandu, V., *Muzica românească între 1944-2000*, Editura Muzicală, București, 2002
7. Denizeau, G., *Să înțelegem și să identificăm genurile muzicale*, Editura Meridiane - Larousse, 2000
8. Herman, V., *Formele muzicii vechi europene*, Editura MediaMusica, Cluj-Napoca, 2009
9. Herman, V., *Formele muzicii clasicele vieneze* Editura MediaMusica, Cluj-Napoca, 2009
10. Herman, V., *Originile și dezvoltarea formelor muzicale*, Editura Muzicală București, 1982
11. Iliuț, V., *De la Wagner la contemporani*, vol II-VI, Editura U.C., București, 1996
12. Iliuț, V., *O carte a stilurilor muzicale*, Editura Acad. de Muzică, București, 1996
13. Ionescu, Doru *Timpul chitarelor*, Editura Integral, 2017
14. Ionescu, Doru, *Vocile jazzului românesc*, Editura Eikon, 2019
15. Oprea Gh., *Curs de folclor*, Editura Muzicală, București, 2002
16. Ștefănescu, I., *Istoria muzicii universale* vol. I-IV, Fundația Culturală Română, 1995-2002
17. Stoianov, Carmen, Marinescu Mihaela, *Istoria muzicii universale*, ediția a II-a, Editura FundațiaRomânia de Măine, București, 2008
18. Stoianov, Carmen, Stoianov, Petru, *Istoria muzicii românești*, Editura Fundației Românie de Măine, București, 2005
19. Timariu, V., *Analiza muzicală între conștiința de gen și conștiința de formă*, Editura Universității din Oradea, 2003
20. Timariu, V., *Dicționar noțional și terminologic*, Editura Universității din Oradea, 2004
21. Tiberian, Mircea, *Sunetul de referință și arca muzicii occidentale*, Nemira, 2013
22. Tiberian, Mircea, cursuri de jazz UNMB, București, 2006
23. Toduță, S., *Formele muzicale ale barocului* (vol. I - III), Ed. Muzicală, București, 1960-1979
24. Teodorescu-Ciocănea, L., *Tratat de forme și analize muzicale*, Editura Muzicală, București, 2005
25. Urmă Dem., *Acustica muzicală* Editura Didactică și Pedagogică, București, 1982
26. Vancea, Z., – *Creația muzicală românească*, sec. XIX-XX, Editura Muzicală București, 1989
27. Vasile, V., *Istoria muzicii bizantine* vol. I-II, Editura Interprint, 1997
28. Voiculescu, D., *Polifonia secolului XX*, Editura Muzicală, 2005
29. Voiculescu, D., *Fuga în creația lui J.S.Bach*, Editura Muzicală, București, 2000
30. *** *Dicționar de termeni muzicali* Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1984
31. *** Grove's, G., *Dicționar de muzică și muzicieni*, Editura Blom, London, 1994
32. <https://cpciasi.wordpress.com/>

III. DIDACTICA SPECIALITĂȚII

1. **Curriculum Național:** terminologie, structura planului de învățământ, a programelor școlare, curriculum la decizia școlii, cicluri curriculare.

2. **Procesul de învățământ ca relație între predare-învățare-evaluare.** Caracterul formativ-educativ al procesului de învățământ: lecția de educație muzicală specializată: specificul acesteia; cunoașterea particularităților de dezvoltare specifice fiecărei vârste, tipuri temperamentale, caracterul, stiluri de învățare, vârsta școlară/vârsta instrumentală/vocală. Formarea și dezvoltarea deprinderilor specifice educației muzicale specializate (în funcție de specialitate) exemple; etapele pregătirii unei lucrări muzicale (instrumentale/vocale/ansambluri), formarea și dezvoltarea auzului, formarea și dezvoltarea memoriei muzicale a elevilor; organizarea și îndrumarea studiului individual; Elemente de tehnică instrumentală/vocală specifice și mijloace de expresie contemporane. Exemplificări. Pregătirea pentru performanță; cu exemple din practica personală. Pregătirea psihologică a elevilor în vederea apariției în public prilejuită de diferite evenimente (recitaluri individuale, spectacole ocazionale, concursuri etc.);
3. **Proiectarea** - demers de organizare anticipată a activității didactice în lecția de educația muzicală specializată:
 - a) cunoașterea programei școlare: structura acesteia, definirea și corelarea elementelor de structură a programei școlare;
 - b) proiectarea unităților de învățare prin prisma realizării competențelor. Modele de proiectare pentru desemnarea activităților de învățare în care vor fi implicați elevii, a selectării resurselor cele mai eficiente etc.;
 - c) strategii didactice de realizare a conținuturilor programei, conforme cu etapele de predare a orei de educație muzicală specializată: procedee de predare a tehnicii instrumentale/vocale, a textului muzical (structură, corelarea tehnicii cu interpretarea), a conținuturilor teoretice, stilistice etc.;
 - d) constituirea demersului didactic (adaptarea strategiilor didactice) pentru realizarea unui învățământ centrat pe elev prin formarea de competențe stabilite prin programa școlară.
4. **Metode și mijloace didactice specifice:** metode de învățământ adecvate lecției de educație muzicală specializată; (demonstrația, conversația, explicația, exercițiul, algoritmizarea, studiul de caz s.a.); importanța utilizării mijloacelor de învățământ potrivite în vederea realizării unei lecții de calitate.
5. **Criterii de selectare a repertoriului:** nivelul tehnicii instrumentale/vocale necesare în vederea redării juste melodico-ritmice a lucrărilor muzicale (relația tehnică/interpretare) în acord cu particularitățile psihofizice ale elevului/elevilor. Fișa de caracterizare psihologică și rolul ei în activitatea didactico-pedagogică.
6. **Activități muzicale extracurriculare;** abordări didactice; modalități de selectare a repertoriului în funcție de diferite manifestări artistice (activități ocazionate de diferite evenimente, concurs interșcolar, județean, național, internațional;
7. **Audiția muzicală:** act de educare a sensibilității auditive, afective, de formare a capacității de selectare a valorilor muzicale; locul și rolul audiției muzicale în formarea și dezvoltarea gustului estetic; analiza comparată a aceleiași lucrări muzicale (concert instrumental, muzică de camera, simfonie, operă, alte lucrări solistice etc.) în interpretări diferite - procedeu în munca de autoperfecționare a interpretului; recomandări și restricții în folosirea acestui procedeu.
8. **Lecția de educație muzicală specializată:** corelarea cu mijloace de expresie ale altor discipline/abordări interdisciplinare (literatură, istorie, geografie, educație plastică, dramaturgie etc) ;
9. **Creativitatea în lecția de educație muzicală specializată;** modalități de dezvoltare a creativității; formarea gândirii critice, reflexive, autonome și creative; raportul dintre asimilarea cunoștințelor și formarea competențelor;
10. **Evaluarea în cadrul activităților de educație muzicală specializată:**
 - e) definiția evaluării, funcțiile acesteia și rolul evaluării în procesul de învățământ și, în special, în lecția de educație muzicală specializată;

- f) tipuri/forme, metode, instrumente de evaluare specifice;
- g) demonstrarea eficienței evaluării în lecția de educație muzicală specializată.

11. **Dinamica relației profesor-elev în procesul de învățământ:** caracteristicile și semnificațiile educaționale ale relației profesor-elev; elemente de deontologie și etică profesională.

Notă: Toate temele prezentate în capitolul de didactica specialității vor fi tratate în funcție de specialitatea candidatului și vor cuprinde exemple din practica personală.

BIBLIOGRAFIE

Didactica specialității

1. Auer, L., *Violin as I teach it*. Rome and London: Buttler & Tanner, 2008.
2. Avesalon, I., *Metodica predării și studiul instrumentelor de suflat și percuție*, Lito, Conservatorul „C. Porumbescu” București, 1980
3. Avesalon, I., *Principii generale de studiu și interpretare în instrumentele de suflat moderne*, Editura Universității Naționale de Muzică București, 2005
4. Barbu, C., *Curs de metodica predării și a studiului instrumentelor de coarde (cu arcuș)*, Lito, Conservatorul „G. Dima”, Cluj Napoca, 1987 (ed. a II-a revizuită)
5. Butu, Ionela, *Repertoriu de literatură pianistică*, Editura Alfa, Iași, 2003
6. Călin, Dragoș, Coman, Lavinia, Vasile, Vasile, *Îndrumar metodic*, Editura Universității Naționale de Muzică, București, 2009
7. Coman, Lavinia, *Pianistica modernă*, Editura Universității Naționale de Muzică, București, 2006
8. Cristea, S., *Managementul lecției*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007 Cucoș, C., *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2002
9. Cucoș, C., *Psihopedagogie pentru examenul de definitivat și gradele didactice*, Editura Polirom, Iași, 2009
10. Constantinescu, G. și alții – *Ghid de operă*, Editura Muzicală, București, 1971
11. Dimulescu, Fausta, *Preludiul de la Bach la Debussy. Reper de scriitură pianistică în muzica europeană*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2008
12. Galamian, I., *Principles of violin playing and teaching*, 1999
13. Geantă, I., Manoliu, G., *Manual de vioară*, vol. I, Grafoart, București, 2007-2013 Geissler, E.G., *Mijloace de educație*, EDP, București, 1997
14. Flesch, C., Rosenblith, E., Mutter, A.-S., *The Art of Violin Playing*, Vol. 1. Editura Rosenblich, E., New York: Carl Fischer, 2000
15. Goia, I., *Curs de metodică a studiului și predării instrumentelor de suflat*, Iași, Conservatorul de Muzică „George Enescu” (s.a.)
16. Gorgăneanu-Meteșan Lucia Crinela, *Didactica educației muzicale specializate*, Editura Muzicală, București, 2011
17. Hîrlav-Maistorovici, Sanda, *Miniatura românească pentru pian din secolul XX și folclorul muzical autohton*, Editura Premier, Ploiești, 2002
18. Husson, R., *Vocea cântată*, Editura Muzicală, București, 1962

19. Ionescu-Arbore, A., *Interpretul teatrului liric*, Editura Muzicală, București, 1984
20. Educației și Cercetării – Consiliul Național pentru Curriculum, 2002
21. Iucu, R., *Managementul și gestiunea clasei de elevi*, Editura Polirom, Iași, 2000; Joița, E., *Eficiența instruirii*, EDP, București, 1998
22. Niculescu-Basu, G., *Cum am cântat eu*, Editura Muzicală, București, 1982
23. Niță, Teodor, *Interpretarea vocală: fiziologia aparatului vocal: note de curs*, Editura University Press, Galați, 2009
24. Pănescu George, *Tratat de canto*, Editura Pastel, Brașov, 2004
25. Pop, Claudia, *Studii muzicologice în arta interpretării vocale*, Editura Universității „Transilvania”, Brașov, 2010
26. Pop, Claudia, *Vocea cântată și didactica cultivării ei*, Editura Universității „Transilvania”, Brașov, 2004
27. Preda, V., *Îndrumător pentru folosirea mijloacelor tehnice de instruire*, UBB, Cluj, 1999
28. Radu, I., *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj, 1995
29. Radu, I. T., *Evaluarea procesului de învățământ*, București, EDP, 2001
30. Radu, I., *Experiența didactică și creativitate*, Editura Dacia, 1987
31. Răducanu, Mircea Dan, *Principii de didactică instrumentală*, Editura Moldova, Iași, 1994
32. Răducanu, Mircea Dan, *Introducere în teoria interpretării muzicale*, Editura Dan, Iași 2003
33. Răducanu, Mircea Dan, *Metodica studiului și predării pianului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983
34. Secăreanu, N., *Cântărețul artist*, Editura Muzicală, București, 1965
35. Strungă, C., *Evaluarea școlară*, Editura de Vest, Timișoara, 1999
36. Severin, Adriana, *Metodica predării cântului*, Editura Artes, Iași, 2000
37. Solomon, Gina, *Metodica predării pianului*, Editura Muzicală, București, 2021
38. Soreanu, Cristina Mihaela, *Arta cântului: didactica specializării*, Editura Universității „Transilvania”, Brașov, 2009
39. Stanciu, A., *Violonistica enesciană ca expresie a unei stilistici interpretative*, MediaMusica, Cluj, 2006
40. Truculescu, Marin – Marius, *Cântul vocal profesionist*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2011
41. Vătmanu – Matei, Viorica, *Psihologie și expresivitate scenică*, Editura Universității Naționale de Muzică, București, 2010
42. **** *Ghiduri de evaluare pe discipline*, MEC-SNEE, 2000, 2001

NOTĂ: *Sunt obligatorii documentele școlare reglatoare în vigoare: planuri-cadru, programe școlare și manualele cuprinse în Catalogul manualelor școlare, valabile în învățământul preuniversitar în anul susținerii examenului.*

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

FILATURĂ – ȚESĂTORIE – FINISAJ TEXTIL

PROFESORI

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar reprezintă documentul curricular și normativ de bază în temeiul căruia vor fi structurate și asigurate atât orientarea generală în domeniul cunoașterii științifice și didactice/metodice a domeniului de referință, cât și parcurgerea, prin studiu sistematic, a unei tematici adaptate nivelului profesional al cadrului didactic, relevante, moderne și cu o sensibilă deschidere interdisciplinară.

Profesorul de discipline tehnologice trebuie să demonstreze o serie de competențe pe plan profesional (al specialității), pe plan didactic și social. Candidatul care dorește să obțină, prin examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar, titlul de profesor cu drept de practică în învățământul preuniversitar va trebui să dovedească, în cursul evaluării, atât nivelul atingerii competențelor vizate, cât și capacitatea sa de a asigura funcțional interdependența acestora.

Astfel, examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar vizează evaluarea atingerii unui nivel corespunzător al pregătirii teoretice de specialitate, al abilității de construire a unui demers didactic creativ, diferențiat, adaptat atât specificului disciplinelor tehnologice, cât și particularităților diferitelor forme de învățământ, profiluri și specializări. Competențele și conținuturile din programă sunt proiectate în conformitate cu abordarea curriculară sistemică în realizarea activităților didactice și cu profilul absolventului de învățământ superior, care urmează să fie încadrat în învățământul preuniversitar. Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul absolventului de învățământ superior, urmărind, în principal:

- cunoașterea conținuturilor științifice fundamentale și a tendințelor în evoluția disciplinelor tehnologice, a metodicii disciplinei, precum și a didacticii generale;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice pentru disciplinele tehnologice;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatică și de cooperare necesare realizării actului educațional.

În elaborarea programei au fost aplicate diferite criterii de selectare a conținuturilor, cum ar fi: relevanța conținuturilor pentru dezvoltarea competențelor cadrelor didactice, utilitatea explicită a conținuturilor pentru activitatea didactică, adaptabilitatea la contexte profesionale, socio-culturale, sociale, economice și tehnologice în schimbare/în evoluție, actualitatea științifică, în raport cu schimbările/ inovațiile la nivel conceptual, metodologic și aplicativ și asigurarea calității în educație.

B. COMPETENȚELE PROFESORULUI DE DISCIPLINE TEHNOLOGICE

Programa pentru examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar la discipline tehnologice permite, prin structura sa, evaluarea competențelor candidaților, din perspectiva cunoașterii și aplicării creative și moderne a conținuturilor științifice, precum și a utilizării adecvate a noțiunilor de didactică a disciplinelor tehnologice în demersul complex de predare - învățare - evaluare.

COMPETENȚE SPECIFICE:

- Cunoașterea și aprofundarea de către candidați a conținuturilor științifice de specialitate și metodice pentru disciplinele/modulele de specialitate;
- Realizarea corelațiilor intra, inter și pluridisciplinare a conținuturilor pentru proiectarea demersului didactic;
- Aplicarea adecvată a principiilor și metodelor specifice didacticii disciplinelor tehnologice;
- Proiectarea demersurilor didactice adaptate nivelului de învățământ, calificării și specificului clasei, în conformitate cu standardele de pregătire profesională și curriculumul în vigoare;

- Proiectarea demersurilor didactice interactive prin adecvarea strategiilor didactice la conținuturi;
- Utilizarea diferitelor forme de organizare a instruirii în conformitate cu demersul didactic proiectat;
- Proiectarea și realizarea procesului de predare-învățare-evaluare având la bază centrarea activității pe elev și formarea rezultatelor învățării precizate în standardele de pregătire profesională;
- Selectarea și aplicarea unor metode și instrumente de evaluare adecvate obiectivelor evaluării și/sau rezultatelor învățării vizate;

C. TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA DE SPECIALITATE

1. Materii prime și materiale utilizate în textile

1.1. Fibre textile: structura macromoleculară și supramoleculară, influența acestora asupra proprietăților fibrelor, clasificare, proprietăți fizice, mecanice și chimice

1.2. Fire textile: clasificare, proprietăți fizice și mecanice

1.3. Țesături: clasificare, proprietăți fizice, mecanice și igienico-funcționale

2. Procese tehnologice din filatură

2.1. Procesul tehnologic în filatură: clasificare, definiție.

2.2. Operații tehnologice din filatură

2.2.1. Amestecare, destrămare și curățire de impurități: definiție, scopul operațiilor, principiul de realizare, utilaje care realizează operațiile, mecanisme specifice

2.2.2. Cardarea: definiție, scopul operației, mecanismul de cardare, garnituri de cardă, carda, particularități constructive pentru prelucrarea fibrelor de bumbac, lână și liberiene

2.2.3. Laminarea: definiție, scopul operației, principiul de realizare, trenul de laminat, tipuri constructive, condiții pentru laminare, particularități constructive ale trenului de laminat în funcție de fibrele prelucrate, utilaje care realizează operația

2.2.4. Pregătirea pentru pieptănare și pieptănarea: definiție, scopul operației de pieptănare, mecanismul de pieptănare, particularități în funcție de fibrele prelucrate, utilaje care realizează operațiile

2.2.5. Torsionarea: definiție, scopul operației, principiul de realizare, mecanismul de torsionare întâlnit la flaier și mașina de filat cu inele, particularități constructive în funcție de fibrele prelucrate

2.2.6. Înfășurarea: definiție, scopul operației, principiul de realizare, mecanismul de înfășurare întâlnit la flaier și mașina de filat cu inele, particularități constructive în funcție de fibrele prelucrate

2.3. Elemente de proiectare a firului și calcule tehnologice (laminaje, torsiune).

3. Procese tehnologice din țesătorie

3.1. Procese tehnologice pentru obținerea țesăturilor din fire simple

3.2. Procese tehnologice pentru obținerea țesăturilor din fire răsucite

3.3. Operații tehnologice din țesătorie

3.3.1. Bobinarea: definiție, scopul operației, schema de principiu, dispozitive comune mașinilor de bobinat

3.3.2. Reunirea și răsucirea: definiție, scopul operațiilor, dispozitivul de răsucire, dispozitivul de înfășurare

3.3.3. Urzirea: definiție, scopul operației, sisteme de urzire, tipuri de urzitoare, părți componente

3.3.4. Încleierea firelor: definiție, scopul operației, substanțe folosite, rolul acestora, mecanismele mașinii de încleiat

3.3.5. Năvădirea: definiție, scopul operației, sisteme de năvădire, rolul prezentatoarei și al năvăditoarei, ustensile folosite

3.3.6. Țeserea: definiție, scopul operației, principiul țeserii, mecanismele și dispozitivele mașinii clasice de țesut

3.4. Elemente de proiectarea țesăturilor:

3.4.1. Legături fundamentale: pânză, diagonal, atlas (definire, elemente de structură, desenul delegare, raportul de legare, efectul de legare, evoluția firelor, desenul de montare);

3.4.2. Legături derivate din pânză și diagonal (definire, elemente de structură, desenul de legare, raportul de legare, efectul de legare, evoluția firelor, desenul de montare).

4. Procese tehnologice pentru finisarea materialelor textile

4.1. Tehnologii și utilaje pentru pregătirea și albirea materialelor din fibre celulozice: pârlire, descleiere, curățire alcalină, mercerizare, albire.

4.2. Tehnologii și utilaje pentru pregătirea materialelor din fibre de lână: spălare, carbonizare, piuare, fixare.

4.3. Tehnologii și utilaje pentru pregătirea materialelor din fibre sintetice: spălarea, fixarea și albirea.

4.4. Tehnologia vopsirii materialelor textile: tipuri de coloranți, principiul vopsirii, factorii care influențează vopsirea, procedee de vopsire.

4.5. Tehnologii și utilaje pentru imprimarea materialelor textile: definiția imprimării, principiul imprimării, procedee de imprimare, mașina de imprimat cu șabloane.

4.6. Tehnologii și utilaje pentru apretarea materialelor textile

4.6.1. Apretarea chimică a materialelor textile: definiție, substanțe folosite, efecte de apretare obținute, proprietăți (neșifonabilitate, hidrofobizare, impermeabilizare, ignifugare).

4.6.2. Apretarea fizico-mecanică a materialelor textile: definiție, substanțe folosite, efecte de apretare obținute, proprietăți (termofixarea, scămoșarea, călcarea).

4.7. Controlul calității produselor finisate: defecte, cauze și remedieri

5. Conceptele de asigurare a calității, controlul calității și sisteme de calitate

5.1. Asigurarea calității: calitate internă, calitate externă, calitate totală.

5.2. Controlul calității: evaluarea calității, supravegherea calității, inspecția calității, verificarea calității.

5.3. Sisteme de calitate: definiție, terminologie, standarde românești, europene și internaționale.

5.4. Elementele sistemului calității: documentația sistemului calității (manualul calității, proceduri, documente specifice locului de muncă, înregistrările calității).

5.5. Instrumente și tehnici în controlul calității: diagrama cauză – efect, diagrama Pareto, histograma, fișa de inspecție (definție, scop, procedură de aplicare).

6. Sănătatea și securitatea muncii

6.1. Legislația specifică domeniului sănătății și securității în muncă.

6.2. Măsuri de protecție în muncă: instructaje, fișa individuală și colectivă de instructaj; echipamente de lucru, echipamente individuale și colective de protecție.

6.3. Măsuri de igienă individuală în muncă: scop, elemente componente, materiale igienico-sanitare, consecințele nerespectării măsurilor de igienă individuală în muncă.

6.4. Măsuri de acordare a primului ajutor: definiție, trusă de prim – ajutor.

6.5. Sisteme și dispozitive de protecție: individuale și colective specifice locului de muncă

6.6. Factorii de risc de la locul de muncă: definiție, clasificare, exemple.

6.7. Boli profesionale: definiție, clasificare, boli specifice domeniului textile – pielărie.

6.8. Accidente de muncă: definiție, clasificare, cauze, accidente specifice locurilor de muncă din domeniul textile – pielărie.

6.9. Locuri de muncă periculoase specifice domeniului textile – pielărie: zone periculoase, risc de accidentare, măsuri de protecție.

BIBLIOGRAFIE

1. Antoniu, Gh., Gribincea, V., Arnăutu, I. Fibre textile, Aplicații, vol 2, Editura Dosoftei, Iași, 1995
2. Avram, M., Avram, D. Buhu, L. Structura firelor, Editura Gh. Asachi, Iași 2002
3. Barbu I., Vilcu C., Bazele proceselor din filatură, ediția a II-a, Editura Mirton, Timișoara, 2002
4. Bălăneanu, M. Structura și proiectarea firelor, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1992
5. Bucurenci, E., sa Utilajul și tehnologia meseriei. Finisor produse textile, vol. I și II Editura Didactică și Pedagogică București, 1990
6. Butnaru, R., s.a. Tehnologie chimică textilă, Rotaprint, Iași, 1998
7. Butnaru, R., Stoichițescu, L., Procedee speciale de finisare a materialelor textile, Editura Gh. Asachi, Iași, 1995
8. Chinciu, D. Structura și proiectarea țesăturilor, Partea I-a, Legături pentru țesături simple, vol. II, Rotaprint I. P. Iași, 1990
9. Cioară, I., Tehnologii de țesere, Editura Performantica, Iași, 2008
10. Cioară, L. Structura țesăturilor, Editura Performantica, Iași, 2001
11. Cioară, I., Onofrei, E. Inginerie generală în textile–pielărie, Editura Performantica, Iași, 2007
12. Cioară, I., Ursache, M. Ingineria proceselor textile, Editura Gh. Asachi, Iași, 2000.
13. Ciocoiu M., Noi tehnologii, utilaje și aparate textile, Editura Performantica, Iași, 2002
14. Gribincea, V., Antoniu, Gh., Bordeianu, D. L., Fibre textile, Aplicații, vol.1, Editura Venus, Iași, 2001
15. Gribincea, V., Bordeianu, D.,L., Fibre textile – Proprietăți generale, Editura Performantica, Iași, 2002
16. Ieacobeanu, I., Cociu, V. Materii prime și materiale folosite în industria ușoară, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București 1997
17. Iosif E. ș.a. Tehnologii textile și de confecții, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1988
18. Lupașcu-Țiglea, R. ș.a. Manual pentru cultura de specialitate – instruire teoretică, clasa a IX-a, Editura Oscar Print, București, 2006
19. Lupașcu-Țiglea, R. ș.a. Manual pentru cultura de specialitate – instruire practică, clasa a IX-a, Editura Oscar Print, București, 2006
20. Lupașcu-Țiglea, R. ș.a. Manual pentru Școala de Arte și Meserii – modulul „Produse textile, piele și înlocuitori de piele”, clasa a X-a, Editura Oscar Print, București, 2006
21. Lupașcu-Țiglea, R. ș.a. Manual pentru clasa a IX-a , Industrie textilă și pielărie, Editura CD PRESS, București, 2011
22. Lupașcu-Țiglea, R. ș.a. Manual pentru clasa a X-a , Industrie textilă și pielărie, Editura CD PRESS, București, 2011
23. Lupașcu-Țiglea, R. ș.a. Materii prime în industria textilă și pielărie, editura CD PRESS, București, 2019
24. Lupașcu-Țiglea, R. ș.a. Pregătire de bază în industria ușoară – instruire teoretică, anul I Școala Profesională, Editura Oscar Print, București, 2003
25. Lupașcu-Țiglea, R. ș.a. Pregătire de bază în industria ușoară – instruire practică, anul I Școala Profesională, Editura Oscar Print, București, 2003

26. Lupașcu-Țiglea, R. ș.a. Pregătire de bază în industria ușoară – instruire teoretică, Editura Oscar Print 2006
27. Lupașcu-Țiglea, R. ș.a. Pregătire de bază în industria ușoară – instruire practică, Editura Oscar Print 2006
28. Lupașcu-Țiglea, R. ș.a. Sănătatea și securitatea muncii și protecția mediului în industria textilă și pielărie, Editura CD Press, București, 2019
29. Marinescu, I. ș.a. „Lucrător în filatură – țesătorie”, clasa a X-a, Școală de Arte și Meserii, Editura Oscar Print 2006
30. Marinescu, I., ș.a. Suport de curs pentru modulul „Sănătatea și securitatea muncii”, Industrie textilă și pielărie, Editura Mistral, București, 2008
31. Merticar, V., Giurgiu, D. Materii prime textile, Editura Economică Preuniversitară, București, 2001
32. Mureșan, R., Coloranți și auxiliari utilizați în industria textilă, Editura Cermi, Iași, 1998
33. Roman Stan, F., Asigurarea calității, Editura CD Press, București, 2009
34. Rotariu, M. Z. ș.a. Utilajul și tehnologia filării și calcule în filatură, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1989
35. Spanțu, C., Tehnologii textile, Editura Economică, București, 2002
36. Spanțu, C., Proiectarea produselor textile, Editura Mistral, București, 2007/2008
37. *** Auxiliarele curriculare pentru disciplinele/ modulele din aria curriculară Tehnologii, în vigoare
38. *** Curriculum școlar pentru clasele IX- XII pentru modulele din aria curriculară Tehnologii, domeniul Industrie textilă și pielărie, în vigoare
39. *** Manualul Inginerului Textilist – vol. 1, 2, 3, Editura AGIR, București, 2002
40. *** Standardele de pregătire profesională pentru domeniul Industrie textilă și pielărie, în vigoare

D. TEMATICAȘI BIBLIOGRAFIA PENTRU DIDACTICA GENERALĂ ȘI METODICA PREDĂRII DISCIPLINELOR TEHNOLOGICE

a. Proiectarea, organizarea și desfășurarea activității didactice

1. Conceptul de curriculum. Tipologie. Curriculum în dezvoltare locală. Produse și documente curriculare: planuri cadru, planuri de învățământ, standarde de pregătire profesională, programe școlare/curriculum, manuale școlare, auxiliare didactice. Alți termeni de referință ai curriculumului național: arii curriculare, discipline, module.
2. Proiectarea activității didactice: elaborarea planificării calendaristice, proiectarea lecțiilor/activităților didactice.

b. Strategii didactice utilizate în procesul de instruire. Strategii și modalități de integrare în lecție a activităților cu caracter practic – aplicativ.

1. Strategii didactice. Definiții, Caracterizare. Tipologie.
2. Metode de învățământ: descriere, exemple de utilizare a diferitelor metode de învățământ în cadrul lecției. Metode și tehnici didactice interactive: descriere, exemple de aplicare a metodelor și tehnicilor didactice interactive în cadrul diferitelor tipuri de lecții.
3. Forme de organizare a instruirii. Forme de organizare a activității didactice. Lecția, unitate didactică fundamentală: definiție, evenimentele lecției, tipuri și variante de lecții.

4. Mijloace de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare. Funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ. Clasificarea și caracteristicile mijloacelor de învățământ. Mediul de instruire. Cerințe în organizarea mediului de instruire.

c. Evaluarea rezultatelor școlare

1. Evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ. Funcțiile evaluării. Formele evaluării. Obiectivele evaluării. Proiectarea evaluării.
2. Metode și instrumente de evaluare. Metode și instrumente tradiționale de evaluare. Metode complementare/alternative de evaluare.
3. Tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, reguli de proiectare, modalități de evaluare și de notare, avantaje și dezavantaje/limite în proiectare și utilizare.
4. Calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate.
5. Notarea școlară. Variabilitatea notării. Factori ai variabilității aprecierii și notării. Erori în evaluarea școlară/Efecte perturbatoare în apreciere și notare.

BIBLIOGRAFIE

1.	Albulescu, I.,
Catalano, H.
(coord.)	Sinteze de pedagogie generală: ghid pentru pregătirea examenelor de titularizare, definitivat și gradul didactic II profesori de toate specializările	Didactica PublishingHouse, București, 2020
2.	Bocoș, M.-D.	Instruirea interactivă	Editura Polirom, Iași, 2013
3.	Bocoș, M.,
Jucan, D.	Teoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării: repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor	Editura Paralela 45, Pitești 2019
4.	Cucoș, C.	Pedagogie, ediția a III-a revăzută și adăugită	Editura Polirom, Iași, 2014
5.	Cucoș, C.
(coord.)	Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice, ediția a III-a revăzută și adăugită	Editura Polirom Iași, 2009
6.	Nițucă C.,
Stanciu T.
Potolea, D.,
Necșu, I., Iucu, R.B.,
Pânișoară, I.- O.
(coord.)	Didactica disciplinelor tehnice	Editura Performantica, Iași, 2006
7.		Pregătirea psihopedagogică Manual pentru definitivat și gradul didactic II	Editura Polirom, Iași, 2008
8.	Radu I.T.	Evaluarea în procesul didactic	Editura Didactică și Pedagogică, 2008
9.	Stoica A.
(coord.)	Evaluarea curentă și examenele, Ghid pentru profesori	Editura Prognosis, București, 2001
10.	Stoica A.	Evaluarea progresului școlar. De la teorie la practică.	Humanitas Educațional, București, 2003
11.	***	Ghiduri metodologice pentru aplicarea programelor școlare - Aria curriculară Tehnologii, Liceu tehnologic	MEC, CNC, Editura Aramis Print, București, 2002
12.	***	Curriculum național/programe școlare pentru disciplinele tehnologice în vigoare în anul susținerii concursului	

13. *** Planurile-cadru, standardele de pregătire profesională în vigoare în anul susținerii concursului
14. *** "Programul Național de Dezvoltare a Competențelor de Evaluare ale Cadrelor Didactice (DeCeE)" MEN – CNCEÎP, București, 2008

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

FILATURĂ-ȚESĂTORIE-FINISAJ TEXTIL

MAIȘTRI INSTRUCTORI

**- București -
2023**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar la disciplinele tehnologice este elaborată în acord cu curriculumul școlar în vigoare și este concepută ca bază necesară și utilă atât pentru perfecționarea continuă, cât și pentru testarea/evaluarea concepției, cunoașterii, înțelegerii și interpretării principalelor roluri profesionale ale funcției didactice din perspectiva nivelurilor carierei didactice.

Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul maestrului instructor, urmărind:

- cunoașterea, de către maestru – instructor, a conținuturilor științifice și a principalelor tendințe în evoluția disciplinelor tehnologice și a metodicii predării acestora;
- capacitatea de a construi demersuri didactice interactive prin adecvarea strategiilor didactice la conținuturi;
- capacitatea de proiectare și realizare a demersului didactic intra-, trans-, inter-, și multidisciplinar, în concordanță cu standardele de pregătire profesională ;
- capacitatea de proiectare și realizare a evaluării rezultatelor învățării dobândite de elevi;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatică și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Conținuturile programei urmăresc sporirea flexibilității, mobilității ocupaționale și creșterea gradului de adaptabilitate a maistrilor instructori la evoluția tehnică, tehnologică și economică în domeniu.

Programa este orientată pe evaluarea calității concepției didactice și a modalităților concrete prin care maestrul instructor pune elevii în situații de învățare eficientă, menite să conducă la formarea rezultatelor învățării prevăzute în standardele de pregătire profesională. Această orientare este cu atât mai necesară în prezent, când flexibilitatea programelor școlare solicită din partea cadrelor didactice efortul de a concepe procese și parcursuri didactice adaptate nivelului claselor de elevi cu care lucrează și finalităților învățământului tehnologic.

B. COMPETENȚELE MAISTRULUI INSTRUCTOR

Programa vizează, pe lângă conținuturile științifice și cele de metodică a disciplinelor, anumite competente specifice maestrului instructor pentru discipline tehnologice, competențe pe care acesta trebuie să și le dezvolte și probeze pe parcursul desfășurării activității didactice.

COMPETENȚE SPECIFICE:

- Cunoașterea și aprofundarea de către candidați a conținuturilor științifice și metodice de specialitate;
- Proiectarea demersurilor didactice adaptate nivelului de învățământ, calificării și specificului clasei, în conformitate cu standardele de pregătire profesională și curriculumul în vigoare;
- Realizarea corelațiilor intra, inter și pluridisciplinare a conținuturilor pentru proiectarea demersului didactic;
- Proiectarea și realizarea activităților de pregătire/instruire practică;
- Selectarea și aplicarea metodelor și instrumentelor de evaluare adecvate activității de pregătire/instruire practică;
- Exploatarea utilajelor, instalațiilor și echipamentelor în condițiile respectării normelor de sănătate și securitate în muncă, prevenirea și stingerea incendiilor și de protecția mediului înconjurător;

- Respectarea normelor de calitate pentru desfășurarea proceselor, obținerea produselor și oferirea serviciilor.

C. TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA DE SPECIALITATE

1. Materii prime utilizate în filatură

- 1.1. Fibre naturale: clasificare, proprietăți fizice, mecanice și chimice
- 1.2. Fibre chimice: clasificare, proprietăți fizice, mecanice și chimice

2. Tehnologii de obținere a firelor

- 2.1. Procesul tehnologic în filatură: clasificare, definiție
- 2.2. Operații tehnologice din filatură
 - 2.2.1. Amestecare, destrămare și curățire de impurități
 - Definiție, scopul operațiilor, principiul de realizare;
 - Mașini și instalații
 - 2.2.2. Cardarea
 - Scopul operației;
 - Garnituri de cardă;
 - Mașini și instalații;
 - Particularități în funcție de fibrele prelucrate
 - 2.2.3. Laminarea
 - Scopul operației;
 - Utilaje – schema tehnologică;
 - Particularități constructive ale trenului de laminat în funcție de fibrele prelucrate
 - 2.2.4. Pregătirea pentru pieptănare și pieptănarea
 - Scopul operației;
 - Utilaje – schema tehnologică;
 - Particularități ale mecanismului de pieptănare în funcție de fibrele prelucrate
 - 2.2.5. Filarea preliminară
 - Scopul filarii preliminare;
 - Utilaje – schema tehnologică;
 - Operații tehnologice realizate
 - 2.2.6. Filarea finală
 - Scopul operației;
 - Utilaje – schema tehnologică a mașinilor de filat cu inele;
 - Particularități constructive ale mașinilor de filat cu inele

3. Tehnologii de obținere a țesăturilor

- 3.1. Materii prime utilizate în țesătorie
 - 3.1.1. Fire - clasificare, proprietăți fizice și mecanice
- 3.2. Operații tehnologice de prelucrare a firelor de urzeală și bătătură în vederea țeserii
 - 3.2.1. Operații tehnologice pentru obținerea țesăturilor din fire răsucite
 - 3.2.2. Operații tehnologice pentru obținerea țesăturilor din fire simple
- 3.3. Bobinarea
 - Scopul operației;
 - Mașini de bobinat – schema de principiu;

- Dispozitive comune mașinilor de bobinat.

3.4. Răsucirea

- Scopul operației;
- Mașini de răsucit cu inele – schema tehnologică.

3.5. Urzirea

- Scopul operației;
- Sisteme de urzire;
- Tipuri de urzitoare, părți componente.

3.6. Încleierea firelor

- Scopul operației; substanțe folosite;
- Mașini de încleiat - schema tehnologică.

3.7. Năvădirea

- Sisteme de năvădire;
- Accesorii folosite.

3.8. Țeserea - definiție, scopul operației, principiul țeserii, mecanismele și dispozitivele mașinii clasice de țesut.

3.9. Țeserea pe mașini neconvenționale – principiul țeserii.

3.10. Controlul calității semifabricatelor pe operații

4. Procese tehnologice pentru finisarea materialelor textile

4.1. Tehnologii și utilaje pentru pregătirea și albirea materialelor din fibre celulozice: pârlire, descleiere, curățire alcalină, mercerizare, albire (definiție, scop, factori de influență).

4.2. Tehnologii și utilaje pentru pregătirea materialelor din fibre de lână: spălare, carbonizare, piurare, fixare (definiție, scop, factori de influență).

4.3. Tehnologii și utilaje pentru pregătirea materialelor din fibre sintetice: spălarea, fixarea și albirea (definiție, scop, factori de influență).

4.4. Tehnologia vopsirii materialelor textile: tipuri de coloranți, principiul vopsirii, factorii care influențează vopsirea, procedee de vopsire.

4.5. Tehnologii și utilaje pentru imprimarea materialelor textile: definiția imprimării, principiul imprimării, procedee de imprimare, mașina de imprimat cu șabloane.

4.6. Tehnologii și utilaje pentru apretarea materialelor textile

4.6.1. Apretarea chimică a materialelor textile: definiție, substanțe folosite, efecte de apretare obținute, proprietăți (neșifonabilitate, hidrofobizare, impermeabilizare, ignifugare).

4.6.2. Apretarea fizico-mecanică a materialelor textile (termofixarea, scămoșarea, călcarea).

5. Întreținerea utilajelor din textile-pielărie

5.1. Curățarea și ungerea utilajelor

5.1.1 Curățarea utilajelor: locuri de curățare, ustensile necesare, grafic de curățare

5.1.2. Ungerea utilajelor: definiție, tipuri de lubrifianți și sisteme de ungere

5.1.3. Identificarea locurilor de curățare și ungere la utilajele deservite

5.2. Norme tehnice de întreținere și reparare a utilajelor. Metode de întreținere: definiție, clasificare, caracterizare

5.3. Respectarea normelor de protecție a mediului privind depozitarea deșeurilor rezultate din curățarea utilajelor.

6. Sănătatea și securitatea muncii

6.1. Legislația specifică domeniului sănătății și securității în muncă.

6.2. Măsuri de protecție în muncă: instructaje, fișa individuală și colectivă de instructaj; echipamente de lucru, echipamente individuale și colective de protecție.

- 6.3. Măsuri de igienă individuală în muncă: scop, elemente componente, materiale igienico-sanitare, consecințele nerespectării măsurilor de igienă individuală în muncă.
- 6.4. Măsuri de acordare a primului ajutor: definiție, trusă de prim – ajutor.
- 6.5. Factorii de risc de la locul de muncă: definiție, clasificare, exemple.
- 6.6. Boli profesionale: definiție, clasificare, boli specifice domeniului textile – pielărie.
- 6.7. Accidente de muncă: definiție, clasificare, cauze, accidente specifice locurilor de muncă din domeniul textile – pielărie.
- 6.8. Locuri de muncă periculoase specifice domeniului textile – pielărie: zone periculoase, risc de accidentare, măsuri de protecție.

BIBLIOGRAFIE

1. Bălăneanu, M. Structura și proiectarea firelor, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1992
2. Benjaminov, M. Utilajul și tehnologia meseriei – țesător, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1992
3. Bucurenci, E. Utilajul și tehnologia meseriei – finisor produse textile, E.D.P. București, 1993
4. Catalan, F. Proiectarea produselor textile, Editura Oscar Print 2007/2008
5. Dodu, A., (coord.) Manualul Inginerului Textilist – vol. 1, 2, 3, Editura AGIR, București, 2002, 2003, 2004
6. Grigoriu, A., Coman L Bazele finisării materialelor textile, Editura Tehnopress, Iași 2001
7. Iacobeanu, I., Cociu, V. Materii prime și materiale folosite în industria ușoară, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București 1997
8. Ionescu, A., Structura și proiectarea țesăturilor, Editura Didactică și Pedagogică București, 1990
9. Iosif, E. ș.a. Tehnologii textile și de confecții, Editura Didactică și Pedagogică, București 1988
10. Lupașcu – Țiglea, R., ș.a. Manual pentru cultura de specialitate – instruire teoretică, clasa a IX-a, Editura „Oscar Print”, București, 2006
11. Lupașcu – Țiglea, R., ș.a. Manual pentru cultura de specialitate – instruire practică, clasa a IX-a, Editura „Oscar Print”, București, 2006
12. Lupașcu – Țiglea, R., ș.a. Manual pentru Școala de Arte și Meserii – modulul „Produse textile, piele și înlocuitori de piele”, clasa a X-a, Editura „Oscar Print”, București, 2006
13. Lupașcu – Țiglea, R., ș.a. Manual pentru clasa a IX-a , Industrie textilă și pielărie, Editura CD PRESS, București, 2011
14. Lupașcu – Țiglea, R., ș.a. Manual pentru clasa a X-a , Industrie textilă și pielărie, Editura CD PRESS, București, 2011
15. Lupașcu – Țiglea, R., ș.a. Materii prime în industria textilă și pielărie, editura CD PRESS, București, 2019
16. Lupașcu – Țiglea, R., ș.a. Pregătire de bază în industria ușoară – instruire teoretică, anul I Școala Profesională, Editura Oscar Print, București, 2003
17. Lupașcu – Țiglea, R., ș.a. Pregătire de bază în industria ușoară – instruire practică, anul I Școala Profesională, Editura Oscar Print, București, 2003
18. Lupașcu – Țiglea, R., ș.a. Sănătatea și securitatea muncii și protecția mediului în industria textilă și pielărie, Editura CD Press, București, 2019
19. Marinescu, I. ș.a. „Lucrător în filatură – țesătorie”, clasa a X-a, Școală de Arte și Meserii Editura Oscar Print 2006

20. Marinescu, I., Suport de curs pentru modulul „Sănătatea și securitatea muncii”, Industrie
 ș.a. textilă și pielărie, Editura Mistral, București, 2008
21. Merticaru, V., Materii prime textile, Editura Economică Preuniversitaria, București, 2001
 Giurgiu, D.
22. Rotariu, M. Z. Utilajul și tehnologia filării și calcule în filatură, Editura Didactică și
 ș.a Pedagogică, București, 1989
23. Spanțu, C. Tehnologii textile, Editura Economică, București, 2002
24. Spanțu, C. Proiectarea produselor textile, Editura Mistral, București, 2007
25. *** Standardele de pregătire profesională pentru domeniul Industrie textilă și
 pielărie, în vigoare
26. *** Curriculum școlar pentru clasele IX- XII pentru modulele din aria curriculară
 Tehnologii, domeniul Industrie textilă și pielărie, în vigoare
27. *** Auxiliarele curriculare pentru disciplinele/
 modulele din aria curriculară Tehnologii, în vigoare

D. TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA PENTRU DIDACTICA GENERALĂ ȘI METODICA PREDĂRII DISCIPLINELOR TEHNOLOGICE

a. Proiectarea, organizarea și desfășurarea activității didactice

1. Conceptul de curriculum. Tipologie. Curriculum în dezvoltare locală. Produse și documente curriculare: planuri cadru, planuri de învățământ, standarde de pregătire profesională, programe școlare/curriculum, manuale școlare, auxiliare didactice. Alți termeni de referință ai curriculumului național: arii curriculare, discipline, module.
2. Proiectarea activității didactice: elaborarea planificării calendaristice, proiectarea lecțiilor/activităților didactice.

b. Strategii didactice utilizate în procesul de instruire. Strategii și modalități de integrare în lecție a activităților cu caracter practic – aplicativ.

1. Strategii didactice. Definiții, Caracterizare. Tipologie.
2. Metode de învățământ: descriere, exemple de utilizare a diferitelor metode de învățământ în cadrul lecției. Metode și tehnici didactice interactive: descriere, exemple de aplicare a metodelor și tehnicilor didactice interactive în cadrul diferitelor tipuri de lecții.
3. Forme de organizare a instruirii. Forme de organizare a activității didactice. Lecția, unitate didactică fundamentală: definiție, evenimentele lecției, tipuri și variante de lecții.
4. Mijloace de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare. Funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ. Clasificarea și caracteristicile mijloacelor de învățământ. Mediul de instruire. Cerințe în organizarea mediului de instruire.

c. Evaluarea rezultatelor școlare

1. Evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ. Funcțiile evaluării. Formele evaluării. Obiectivele evaluării. Proiectarea evaluării.
2. Metode și instrumente de evaluare. Metode și instrumente tradiționale de evaluare. Metode complementare/alternative de evaluare.
3. Tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, reguli de proiectare, modalități de evaluare și de notare, avantaje și dezavantaje/limite în proiectare și utilizare.
4. Calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate.
5. Notarea școlară. Variabilitatea notării. Factori ai variabilității aprecierii și notării. Erori în evaluarea școlară/Efecte perturbatoare în apreciere și notare.

BIBLIOGRAFIE

1. Albulescu, I., Catalano, H. (coord.) Sinteze de pedagogie generală: ghid pentru pregătirea examenelor de titularizare, definitivat și gradul didactic II profesori de toate specializările Didactica Publishing House, București, 2020
2. Bocoș, M.-D. Instruirea interactivă Editura Polirom, Iași, 2013
3. Bocoș, M., Jucan, D. Teoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării: repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor Editura Paralela 45, Pitești 2019
4. Cucoș, C. Pedagogie, ediția a III-a revăzută și adăugită Editura Polirom, Iași, 2014
5. Cucoș, C. (coord.) Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice, ediția a III-a revăzută și adăugită Editura Polirom Iași, 2009
6. Nițucă, C., Stanciu T. Potolea, D., Necșu, I., Iucu, R.B., Pânișoară, I.- O. (coord.) Didactica disciplinelor tehnice Editura Performantica, Iași, 2006
7. Pregătirea psihopedagogică Manual pentru definitivat și gradul didactic II Editura Polirom, Iași, 2008
8. Radu I.T. Evaluarea în procesul didactic Editura Didactică și Pedagogică, 2008
9. Stoica A. (coord.) Evaluarea curentă și examenele, Ghid pentru profesori Editura Prognosis, București, 2001
10. Stoica A. Evaluarea progresului școlar. De la teorie la practică. Humanitas Educațional, București, 2003
11. *** Ghiduri metodologice pentru aplicarea programelor școlare - Aria curriculară Tehnologii, Liceu tehnologic MEC, CNC, Editura Aramis Print, București, 2002
12. *** Curriculum național/programe școlare pentru disciplinele tehnologice în vigoare în anul susținerii concursului
13. *** Planurile-cadru, standardele de pregătire profesională în vigoare în anul susținerii concursului
14. *** "Programul Național de Dezvoltare a Competențelor de Evaluare ale Cadrelor Didactice (DeCeE)" MEN – CNCEÎP, București, 2008

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

P R O G R A M A

PENTRU

KINETOTERAPIE

- București -

2023

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru Kinetoterapie se adresează candidaților care îndeplinesc condițiile legale pentru susținerea Examenului național de definitivare în învățământ. Aceasta este elaborată în acord cu specificul activităților desfășurate în unitățile de învățământ special.

Conținutul și structura programei sunt elaborate în așa fel încât să răspundă schimbărilor care accentuează importanța formării competențelor specifice domeniului.

Tematica științifică, tematica pentru didactica specifică Kinetoterapiei și bibliografia, aferentă celor două tipuri de tematici, constituie un reper pentru candidați în demersul susținerii Examenului național de definitivare în învățământ.

Astfel, examenul de definitivare în învățământul preuniversitar vizează evaluarea atingerii unui nivel corespunzător al pregătirii teoretice de specialitate, al abilității de construire a unui demers didactic creativ, diferențiat și adaptat specificului Kinetoterapiei.

Programa pentru Examenul național de definitivare în învățământ la disciplina Kinetoterapie permite, prin structura sa, evaluarea competențelor candidaților, din perspectiva cunoașterii și aplicării creative și moderne a conținuturilor științifice, precum și a aplicării adecvate a noțiunilor didacticii specifice Kinetoterapiei.

Atât în proiectarea activităților didactice, cât și pe parcursul desfășurării acestora, cadrul didactic cu specializarea kinetoterapie este necesar să țină cont de particularitățile de dezvoltare psihoneuromotorie, de vârsta elevilor, tipul deficienței și de resursele materiale și umane de care dispune.

Cadrul didactic cu specializarea kinetoterapie trebuie să demonstreze o serie de abilități și competențe pe plan profesional (al specialității), pe plan didactic și social, și să dovedească în cursul evaluării prin Examenul național de definitivare în învățământ, nu numai nivelul atingerii competențelor vizate, cât și capacitatea sa de a asigura funcțional interdependența acestora.

B. COMPETENȚELE SPECIFICE CADRULUI DIDACTIC CU SPECIALIZAREA KINETOTERAPIE

1. Cunoașterea prevederilor documentelor oficiale care reglementează activitatea pentru disciplina Kinetoterapie.
2. Proiectarea programelor de intervenție specifică și a evaluării în funcție de patologia și de particularitățile elevilor.
3. Organizarea și conducerea eficientă a procesului de aplicare a programelor specifice de kinetoterapie.
4. Utilizarea adecvată a conceptelor din domeniul kinetoterapiei.
5. Analizarea conținuturilor științifice ale disciplinei Kinetoterapie.
6. Aplicarea principiilor didactice în cadrul activităților de kinetoterapie.
7. Aplicarea programelor de intervenție kinetoterapeutică.
8. Aplicarea modalităților de evaluare specifice kinetoterapiei.

C. CONȚINUTURILE PROGRAMEI

C.I. TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ - NOȚIUNI TEORETICE DIN KINETOTERAPIE

1. Obiectivele Kinetoterapiei
2. Măsurare și evaluare în Kinetoterapie.
3. Principiile generale în aplicarea tratamentului.
4. Mijloacele Kinetoterapiei.
5. Kinetoprofilaxia primară și secundară.
6. Metode și tehnici în Kinetoterapie.
7. Aliniamentul corpului.
8. Deficiențele fizice ale elevilor: forme clinice, tratament corectiv complex.
9. Kinetoterapia afecțiunilor post-traumatice.

C.II. TEMATICA PENTRU DIDACTICA SPECIFICĂ KINETOTERAPIEI

1. Respectarea principiilor didactice în Kinetoterapie.
2. Particularitățile procesului educativ-terapeutic la diferite categorii de deficienți.
3. Utilizarea procedeelor și metodelor de corectare a posturii și aliniamentului corporal și de reeducare neuromotorie.

4. Respectarea principiilor generale în aplicarea tratamentului kinetoterapeutic.
5. Aplicarea metodelor și tehnicilor de evaluare în Kinetoterapie.
6. Stabilirea conținuturilor pentru tratamentul corectiv al deficiențelor fizice ale elevilor.
7. Aplicarea metodelor speciale în Kinetoterapie.
8. Organizarea, proiectarea și conducerea activității în Kinetoterapie.

D. BIBLIOGRAFIE

1. Baci, C. și colab., (1981), *Kinetoterapie pre- și postoperatorie*, Editura Sport-Turism, București.
2. Chiriac, M., (2000), *Testarea manuală a forței musculare*, Editura Universității din Oradea.
3. Ciolcă, C., (2012), *Elemente de metodologia instruirii aplicate în kinetoterapie*, Editura Universitară, București.
4. Cordun, M., (1999), *Kinetologie medicală*, Editura AXA, București.
5. Cordun, M., (2009), *Kinantropometrie*, Editura CD Press, București.
6. Drăgan, I., (2002), *Medicină sportivă aplicată*, Editura Medicală, București.
7. Fozza C., A., (2002), *Îndrumar pentru corectarea deficiențelor fizice*, Editura Fundația România de mâine, București.
8. Jianu, M. (2006), *Noțiuni practice de ortopedie pediatrică de la nou-născut la adolescent*, Pro Editură și Tipografie, București.
9. Kiss, I., (1999), *Fiziokinetoterapia și recuperarea medicală în afecțiunile aparatului locomotor*, Editura Medicală, București.
10. Marcu, V., (1995), *Bazele teoretice ale exercițiului fizic în kinetoterapie*, Editura Universității din Oradea, Oradea.
11. Marcu, V., Dan, M. (coord.), (2006), *Kinetoterapie/Pshysiotherapy*, Editura Universității din Oradea, Oradea.
12. Plas, F., Hargon, E., (2001), *Kinetoterapie activă. Exerciții terapeutice*, Editura Polirom, București
13. Robănescu, N., (1999), *Reeducarea neuromotorie*, Editura Medicală, București.
14. Sbenghe, T., (1999), *Bazele teoretice și practice ale kinetoterapiei*, Editura Medicală, București.
15. Sbenghe, T., (1987), *Kinetologie profilactică, terapeutică și de recuperare*, Editura Medicală, București.

16. Sbenghe, T., (1981), *Recuperarea medicală a sechelelor posttraumatice ale membrilor*, Editura Medicală, București.
17. Sidenco, E.L., 2003, *Masajul în kinetoterapie*, Editura Fundației România de Măine, București.
18. Sidenco, E.L., (2003), *Evaluarea articulară și musculară a membrului superior – Aplicații în kinetoterapie și medicina sportivă*, Editura Fundației România de Măine, București.
19. Sidenco, E.L., (2003), *Coloana vertebrală și membrul inferior – Evaluare mioarticulară în kinetoterapie și medicina sportivă*, Editura Fundației România de Măine, București.
20. Șerbescu, C, (2000), *Kinetoprofilaxia primară – Biologia condiției fizice*, Editura Universității din Oradea, Oradea.

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA BULGARĂ MATERNĂ,
LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII,
METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA
BULGARĂ MATERNĂ ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII
ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA BULGARĂ MATERNĂ)**

A. NOTA DE PREZENTARE

Studiile efectuate în ultima perioadă au evidențiat importanța educației timpurii în viața oricărei persoane, această perioadă fiind marcată de parcurgerea unor etape esențiale pentru succesul ulterior al copilului, atât în viața școlară, cât și în viața personală. Mai mult decât atât, unul dintre cei care au o intervenție crucială în această perioadă importantă a dezvoltării copilului este educatorul-puericultor, persoana calificată care se ocupă de creșterea, îngrijirea și educația timpurie a copilului mic. De altfel, este evident că, între mediul de dezvoltare al copilului și dezvoltarea intelectuală a acestuia, există o corelație semnificativă. Drept urmare, putem afirma că o educație timpurie de calitate urmărește dezvoltarea personală continuă, dezvoltarea emoțională, dezvoltarea creativității și dezvoltarea propriilor valori și a valorilor sociale, impactul experiențelor pozitive din copilăria timpurie fiind cel care contribuie la dezvoltarea viitorului adult.

Prezenta programă, aplicabilă *Examenului național de definitivare în învățământul preuniversitar*, pentru specializarea Educator-puericultor, limba bulgară, se dorește a fi un răspuns la acest nou context. Aceasta ține cont de formarea pentru această profesie didactică, fiind elaborată în acord cu legislația în vigoare, iar concepția, principiile și criteriile care stau la baza propunerilor tematice sunt următoarele:

- a) statutul și competențele aferente carierei didactice;
- b) eficacitatea practică și socială, derulată de educatorul-puericultor în cadre instituționale cu limbă de predare bulgară maternă, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă, precum și oferta de conținuturi asociată cu interesele de bază ale copilului mic;
- c) diversificarea competențelor dobândite de educatorul-puericultor în cadrul procesului de formare inițială, continuă și dezvoltare personală;
- d) dezvoltarea și inovarea metodologică, prin reflecție asupra teoriei și practicii educaționale de la nivel național, respectiv raportarea la tendințele și modificările survenite în documentele europene.

Prezenta programă pentru *Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar*, specializarea Educator-puericultor, cuprinde următoarele:

- A. Nota de prezentare;
- B. Competențele profesionale ale educatorului-puericultor;
- C. Tematica pentru Limba și literatura bulgară maternă;
- D. Tematica pentru Limba română și literatura pentru copii;
- E. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba bulgară maternă;
- F. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română.

B. COMPETENȚELE PROFESIONALE ALE EDUCATORULUI-PUERICULTOR

Proba scrisă din cadrul *Examenului național de definitivare în învățământul preuniversitar* evaluează o serie de competențe specifice educatorului-puericultor, pe care acesta urmează să le demonstreze în activitatea didactică, precum:

- analiza și abordarea flexibilă a curriculumului pentru educație timpurie, în vederea aplicării personalizate a acestuia în procesul de învățământ în creșă;
- construirea unor activități de învățare în concordanță cu competențele, valorile și atitudinile prevăzute în curriculumul pentru educație timpurie;
- alegerea și adecvarea principiilor și strategiilor didactice utilizate în cadrul activităților desfășurate în învățământul antepreșcolar, în vederea formării comportamentelor stabilite prin curriculumul pentru educație timpurie;

- adaptarea demersului didactic la nevoile reale ale copiilor, prin individualizarea și diferențierea învățării;
- abordarea integrată a învățării în învățământul antepreșcolar, prin valorificarea corelațiilor intra- și interdisciplinare;
- aplicarea unor instrumente și metode diverse de evaluare, ale căror rezultate să fie analizate și interpretate în vederea optimizării acțiunii didactice;
- adecvarea activității de evaluare continuă la cerințele evaluărilor/examenelor naționale;
- examinarea critică a caracteristicilor diferitelor strategii didactice în vederea adaptării conceptelor și a resurselor utilizate la grupul de copii și la obiectivele învățării.
- exprimarea corectă și fluentă în limba de predare bulgară maternă

Structura probei scrise pentru *Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar, pentru specializarea Educator-puericultor (în limbile minorităților naționale)*:

- Limba și literatura bulgară maternă – **scris**;
- Limba română și literatura pentru copii – **scris**;
- Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba bulgară maternă – **scris**;
- Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română – **scris**.

NOTĂ: - Portofoliul și proba practică se realizează în conformitate cu *Metodologia – cadru privind mobilitatea personalului didactic de predare din învățământul preuniversitar*, în vigoare.

C. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA BULGARĂ MATERNĂ

LIMBA BULGARĂ

- Elemente de fonetică și fonologie.
- Aspecte contrastive cu limba română.
- Morfologie.
- Părțile de vorbire flexibile: definiția, clasificarea, categoriile gramaticale, paradigma și neflexibile.
- Probleme de punctuație și ortografie.
- Aspecte contrastive cu limba română.

LITERATURA BULGARĂ

- Literatura bulgara veche-Kiril și Metodii. Importanța activității lor spirituale și culturale. Discipolii acestora-Kliment Ohridski, K-tin Preslavski.
- Literatura pentru copii și tineret
 - Povesti pentru copii de Ангел Каралийчев, Леда Милева.
- Genul liric
 - Cântece populare.
 - Poezie pentru copii: Иван Вазов, Елин Пелин, Леда Милева, Елисавета Багряна.
- Genul epic
 - Basmul popular fantastic: Неволята, Болен здрав носи, Крали Марко.
 - Basmul cult din literatura bulgară.
 - Lumea fabulelor: Езоп, Петко Славейков, Константин Величков, Стоян Михайловски, Ла Фонтен.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA BULGARĂ MATERNĂ

Bibliografie orientativă – Limba și literatura bulgară

- Dinekov P. Istoria na starata bălgarska literatura, Sofia, 1961.
- Mihăilă G. Contribuții la istoria culturii si literaturii române vechi, București, 1972.

- Rusev P. Grigorii Tamblak v Rumânia i starata rumânska literatura, Sofia, 1966.
- Dinekov P. Bălgarski văzrojdeni, Sofia, 1963.
- Fotiade, Laura – Baz Locul lui Iordan Iovkov în relațiile literare româno-bulgare din secolul al XI-lea, în “Studii de literatura universală”, vol. III, București, 1961, p.237-255.
- Iufu Zl. și Fotiade L. Antologie de texte din literatura bulgara, București, 1962.
- Iufu Zl., Zavera D. Răspândirea literaturii bulgare moderne în România până la 1944, în “Romanoslavica”, 1963, IX, (p.447-483).
- Zarev P. Panorama na bălgarskata literatura, vol. I, partea I și II, 1966, 1967; ed. II, 1970.
- Iufu Zl. Oglindirea realității românești în opera lui L. Karavelov, în “Analele Universității București”, Filologie, nr. 23, 1961, p.50.
- D. Zavera Prelegeri de literatura bulgara, București, 1978.
- D. Zavera Prelegeri de folclor comparat român-bulgar (Cântece haiducești), București, 1979.
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).

D. TEMATICA PENTRU LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII

LIMBA ROMÂNĂ

- **Fonetică și vocabular**
 - Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
 - Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
 - Despărțirea cuvintelor în silabe.
 - Omografe, omofone. Accentul.
 - Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixe diminutive și augmentative.
 - Arhaisme. Regionalisme. Neologisme. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
 - Paronimele frecvente. Pleonasmul.
- **Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)**
 - Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe. Verbul în propoziție.
 - Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Substantivul în propoziție.
 - Exprimarea însușirilor. Adjectivul în propoziție. Forme ale superlativului.
 - Pronumele în propoziție.
 - Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii.
 - Adverbul în propoziție.
 - Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură.
- **Propoziția**
 - Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjunția și prepoziția).
 - Propoziția principală/propoziția secundară.
- **Fraza**
 - Propoziția regentă/elementul regent.

LITERATURA PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare accesibile copiilor mici/antepreșcolarilor.
- **Creația populară**
 - Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).
 - Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.
 - Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu*, *Prâslea cel Voinic* și *merele de aur*.

- **Creația cultă**

- a. **Genul liric:**

- Poeziile copilăriei (Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*).
 - Poezia despre natură și viețuitoare (Mihai Eminescu, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*).

- b. **Genul epic:**

- **în versuri:**
 - fabula (Alec Donici, *Musca la arat*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*).
 - balada (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).
 - **în proză:**
 - schița (I.L. Caragiale, *D-l Goe, Vizită*).
 - povestirea (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*).
 - legenda (Călin Gruia, *Povestea florii-soarelui*).
 - basmul cult (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Rățușca cea urâtă*).

- c. **Teatrul pentru copii**

- Conținuturi: *Înșir'te mărgărite* de V. Eftimiu, *Viața ca o poveste* de Sînziana Popescu (vol. *Teatru pentru prichindei: mari, mici și mititei*)

Notă:

Componenta *Limba și literatura pentru copii*, din structura probei de concurs, va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau a unui eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând genurilor sau speciilor literare prevăzute în prezenta programă de examen, cu evidențierea unei valori (educative, formative și culturale) existente în textele literare prevăzute în prezenta programă de examen, prin referire la conținuturile sau la personajele acestora.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII

Bibliografie orientativă - Limba română

- *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
- Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
- Golopenția S., *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.
- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
- <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>.
- <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>.

Bibliografie orientativă - Literatura pentru copii

- Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.
- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.
- Ciopraga, C., *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.

- Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.
- *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md).
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
- www.enciclopediavirtuala.ro.
- <http://ro.literaryframework.eu/>.
- www.romanianvoice.com/poezii/.
- www.cartiaudio.eu.
- www.biblior.net.
- *** www.subiecte.edu.ro

E. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA BULGARĂ MATERNĂ

- Structura curriculumului pentru educația timpurie; principii și valori fundamentale.
- Concepte de bază ale programei pentru educația timpurie (domenii de dezvoltare, dimensiuni ale dezvoltării, comportamente observabile, teme anuale de studiu).
- Planul de învățământ – organizare și importanța pentru educația timpurie.
- Elaborarea documentelor de proiectare didactică: planificare calendaristică, planificare săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice).
- Jocul - principala formă de organizare a procesului de învățământ în creșă; Clasificarea jocurilor; Funcțiile jocului. Valențe formative/educative ale jocului.
- Jocul – principala formă de dezvoltare a limbajului, strategii de dezvoltare a limbajului prin joc, forme de realizare.
- Educația timpurie și strategii de dezvoltare a limbajului la preșcolari.
- Tipuri de activități și mijloace de realizare axate pe dezvoltarea limbajului.
- Abordarea textului literar destinat copiilor de vârsta preșcolară.
- Activități ludice și de învățare pentru copiii sub 3 ani (rutine și tranziții, activități tematice, jocuri și activități liber-alese).
- Adaptare curriculară - diferențiere și individualizare în procesul de învățământ desfășurat în creșă.
- Evaluarea și interpretarea rezultatelor și a progreselor în învățare ale copilului sub 3 ani – rolul acestora, metode și instrumente, fișa de apreciere a progresului copilului.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA BULGARĂ MATERNĂ

- Георгиева, М. Е. Добрева: *Писмените ученически текстове. Първа част – Репродуктивни текстове*. София: Кръгзор, 2003.
- Даскалова, Ф.: *Методика на обучението по български език в детската градина*. Пловдив: Макрос 2000, 1994.
- Петрова, Е. и колектив: *Овластяване на родния език в детската градина*. София, 1976.
- Витанова, Н. и др: *Активността на детето в детската градина. Книга за учителя*. София: Просвета, 1994.
- Петрова, В.: *Родна реч в детската градина. Книга за учителя. Моливко 3 – 7 години*. София: Слово, 2003.
- Ангелова, Т. *Методика на обучението по български език. Съвременни проблеми.*, С., 2004.

- Димчев, К. Обучението по български език като система. С., 1998.
- Димчев, К. Методика на обучението по български език. Реалности и тенденции, В. Търново, Знак 94, 2010.
- Димчев, К. Езикознание. Езиково обучение. Методика на езиковото обучение, С. Булвест 2000, 2010.
- Кабасанов, С. Методика на обучението по български език, С., 1979.
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
- *** *Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.

F. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- **Curriculumul pentru educație timpurie**
 - structura curriculumului pentru educația timpurie; principii și valori fundamentale
 - concepte de bază ale programei pentru educația timpurie (domenii de dezvoltare, dimensiuni ale dezvoltării, comportamente observabile, teme anuale de studiu)
 - planul de învățământ – importanță și organizare
 - metodologia de aplicare a planului de învățământ - elemente de bază:
 - programul zilnic de activitate
 - jocuri și activități liber-alese, rutine și tranziții, activități tematice și activitățile de dezvoltare a înclinațiilor personale/predispozițiilor/aptitudinilor din perioada după-amiezii, activitățile extrașcolare)
- **Proiectarea activităților ludice și de învățare**
 - elaborarea documentelor de proiectare didactică: planificare calendaristică, planificare săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)
- **Managementul activităților ludice și de învățare. Organizare și realizare**
 - jocul - principala formă de organizare a procesului de învățământ în creșă; Clasificarea jocurilor; Funcțiile jocului. Valențe formative/educative ale jocului
 - organizarea spațiului/mediului educațional (intern și extern, fizic și social); cerințe psihopedagogice și ergonomice
 - combinații între diferite strategii didactice, în viziune sistemică
 - metode, tehnici și procedee folosite în cadrul diferitelor tipuri de activități de învățare
 - modalități de optimizare a situațiilor/contextelor de învățare prin intermediul mijloacelor didactice și a materialului didactic
 - diferențiere și individualizare în procesul de învățământ desfășurat în creșă. Adaptare curriculară
 - tipuri de activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemânare, activități în aer liber, jocul) și mijloace de realizare (povestirea, lectura educatoarei, jocul didactic, memorizarea, lectura după imagini, observarea, jocul de construcție, jocul de rol, jocul de mișcare, jocul muzical, modelaj, desen, pictură etc.)
 - variante de organizare și de realizare a rutinelor și a tranzițiilor
 - variante de organizare și de realizare a jocurilor și activităților liber-alese
 - parteneriatul educațional. Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)
- **Evaluarea în educația timpurie**
 - conceptul de evaluare: definire și analiză
 - forme ale evaluării specifice învățământului antepreșcolar
 - funcțiile evaluării

- metode și instrumente de evaluare a rezultatelor și a progreselor în învățare ale copilului antepreșcolar. Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță – structură și modalitatea de completare; rolul acestora
- interpretarea și valorificarea rezultatelor evaluării în învățământul antepreșcolar

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- Bocoș M., Preda V., Brănișteanu R., Clapou C., *Tradiții și valori – Ghid practic de opțiuni integrate*, Editura Delta Cart Educațional, Pitești, 2013.
- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Catalano, H., Albulescu, I., *Didactica jocurilor*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Catalano, H., Albulescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albulescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
- Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L.-L., *Educația timpurie: ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Paralela 45, Pitești, 2009.
- Glava, A., Tătaru, L., Chiș, O., *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Diamant, Pitești, 2014.
- Golu, Fl., *Joc și învățare la copilul preșcolar. Ghid pentru educatori, părinți și psihologi*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Gongea, E., Ruiu, G., Breben, S., *Activități bazate pe inteligențe multiple*, Editura Reprograph, Craiova, 2002.
- Ionescu, M. (coord.), *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*, Editura Vanemonde, București, 2010.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Mitu, F., *Metodica activităților de educare a limbajului*, Editura Pro Humanitas, București, 2000.
- Niculescu, R., M., *Curriculum între continuitate și provocare*, Editura MEDIA, Sibiu, 2010.
- Norel, M., Bota, O., A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
- Preda, V., *Copilul și grădinița. Urgența 2000: pariul limbajului și al comunicării*, Editura Compania, București, 1999.
- Preda, V., Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte. Auxiliar didactic pentru aplicarea noului curriculum*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Vărsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vărsmaș, E., *Educația timpurie*, Editura Arlequin, București, 2014.
- Vranceanu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*. UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- *** *Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
- *** *Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional Loris Malaguzzi, USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar, POSDRU ID 61130).

- ****Barcelona Objectives. The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- ***Metoda proiectelor la vârstele timpurii, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- ****Ghid de bune practici pentru educația timpurie a copiilor între 3-6/7 ani*, 2008.
- www.subiecte.edu.ro

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA CEHĂ MATERNĂ,
LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII,
METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA CEHĂ
MATERNĂ ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII
ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA CEHĂ MATERNĂ)**

A. NOTA DE PREZENTARE

Studiile efectuate în ultima perioadă au evidențiat importanța educației timpurii în viața oricărei persoane, această perioadă fiind marcată de parcurgerea unor etape esențiale pentru succesul ulterior al copilului, atât în viața școlară, cât și în viața personală. Mai mult decât atât, unul dintre cei care au o intervenție crucială în această perioadă importantă a dezvoltării copilului este educatorul-puericultor, persoana calificată care se ocupă de creșterea, îngrijirea și educația timpurie a copilului mic. De altfel, este evident că, între mediul de dezvoltare al copilului și dezvoltarea intelectuală a acestuia, există o corelație semnificativă. Drept urmare, putem afirma că o educație timpurie de calitate urmărește dezvoltarea personală continuă, dezvoltarea emoțională, dezvoltarea creativității și dezvoltarea propriilor valori și a valorilor sociale, impactul experiențelor pozitive din copilăria timpurie fiind cel care contribuie la dezvoltarea viitorului adult.

Prezenta programă, aplicabilă *Examenului național de definitivare în învățământul preuniversitar*, pentru specializarea Educator-puericultor, în limba cehă maternă, se dorește a fi un răspuns la acest nou context. Aceasta ține cont de formarea pentru această profesie didactică, fiind elaborată în acord cu legislația în vigoare, iar concepția, principiile și criteriile care stau la baza propunerilor tematice sunt următoarele:

- a) statutul și competențele aferente carierei didactice;
- b) eficacitatea practică și socială, derulată de educatorul-puericultor în cadre instituționale cu limbă de predare cehă maternă, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă, precum și oferta de conținuturi asociată cu interesele de bază ale copilului mic;
- c) diversificarea competențelor dobândite de educatorul-puericultor în cadrul procesului de formare inițială, continuă și dezvoltare personală;
- d) dezvoltarea și inovarea metodologică, prin reflecție asupra teoriei și practicii educaționale de la nivel național, respectiv raportarea la tendințele și modificările survenite în documentele europene.

Prezenta programă pentru *Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar*, specializarea Educator-puericultor, cuprinde următoarele:

- A. Nota de prezentare;
- B. Competențele profesionale ale educatorului-puericultor;
- C. Tematica pentru Limba și literatura cehă maternă;
- D. Tematica pentru Limba română și literatura pentru copii;
- E. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba cehă maternă;
- F. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română.

B. COMPETENȚELE PROFESIONALE ALE EDUCATORULUI-PUERICULTOR

Proba scrisă din cadrul *Examenului național de definitivare în învățământul preuniversitar* evaluează o serie de competențe specifice educatorului-puericultor, pe care acesta urmează să le demonstreze în activitatea didactică, precum:

- analiza și abordarea flexibilă a curriculumului pentru educație timpurie, în vederea aplicării personalizate a acestuia în procesul de învățământ în creșă;
- construirea unor activități de învățare în concordanță cu competențele, valorile și atitudinile prevăzute în curriculumul pentru educație timpurie;
- alegerea și adecvarea principiilor și strategiilor didactice utilizate în cadrul activităților desfășurate în învățământul antepreșcolar, în vederea formării comportamentelor stabilite prin curriculumul pentru educație timpurie;

- adaptarea demersului didactic la nevoile reale ale copiilor, prin individualizarea și diferențierea învățării;
- abordarea integrată a învățării în învățământul antepreșcolar, prin valorificarea corelațiilor intra- și interdisciplinare;
- aplicarea unor instrumente și metode diverse de evaluare, ale căror rezultate să fie analizate și interpretate în vederea optimizării acțiunii didactice;
- adecvarea activității de evaluare continuă la cerințele evaluărilor/examenelor naționale;
- examinarea critică a caracteristicilor diferitelor strategii didactice în vederea adaptării conceptelor și a resurselor utilizate la grupul de copii și la obiectivele învățării.
- exprimarea corectă și fluentă în limba de predare cehă maternă

Structura probei scrise pentru *Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar, pentru specializarea Educator-puericultor (în limbile minorităților naționale)*:

- Limba și literatura cehă maternă – **scris**;
- Limba română și literatura pentru copii – **scris**;
- Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba cehă maternă – **scris**;
- Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română – **scris**.

NOTĂ: - Portofoliul și proba practică se realizează în conformitate cu *Metodologia – cadru privind mobilitatea personalului didactic de predare din învățământul preuniversitar*, în vigoare.

C. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA CEHĂ MATERNĂ

LIMBA CEHĂ

Fonetika a fonologie

- Základní zákony české fonetiky.
- Vztah mezi mluvenou a psanou formou.
- Tvoření českých samohlásek a souhlásek.
- Odchyly od výslovnosti různých českých hlásek.
- Zvláštní české souhlásky: ř, ch, ď, ť, ň.

Morfologie

- Podstatná jména, lexikální, gramatické a morfologické kategorie. Skloňování českých podstatných jmen. Pádové tvary a jejich současný vývoj.
- Přídavná jména, lexikální a gramatické kategorie. Určitá a neurčitá přídavná jména. Stupně přirovnání.
- Zájmena a zájmenné kategorie v češtině.
- Číslovky, skloňování a kategorie číslovek.
- Slovesa. Slovesné způsoby a časy. Slovesný aspekt.
- Přísluvce, klasifikace a srovnání.
- Předložky, interjekce, spojky a částice.

Interpunkce a pravopis

- Zásady pravopisu. Pravidla pravopisu a pravopisná pravidla.
- Interpunkční a pravopisná znaménka. Funkčnost interpunkčních a pravopisných znamének.
- Psaní velkých písmen. Zkratky.

Syntax

- Syntax vět a souvětí. Hlavní a vedlejší části věty.

LITERATURA CEHĂ

● **Pojmy literární teorie**

- Pojem literárního díla: básnický jazyk, básnický obraz, subjekt, kompozice, postava.

● **Literární žánry.**

- **Hlavní literární druhy.**
- **Česká literatura pro děti**
 - **Josef Lada** – *Kocour Mikeš, Bubáci a hastrmani, Nezbedné pohádky, Josef Lada dětem, Řikadla, Velká kniha českých říkadel.*
 - **Božena Němcová** – *O Popelce, Princ Bajaja, Čert a Káča, O Perníkové chaloupce, O princezně se zlatou hvězdou, Chytrá horákyň, O Smolíčkovi, O kohoutkovi a slepičce, O zlatém kolovrátku, O hloupém Honzovi.*
 - **František Hrubín** – *Smolíček a jeskýňky, Slabikář po mámě, Pohádka o Květušce, Perníková chaloupka.* Červená Karkulka.
 - **Karel Jaromír Erben** – *Hrnečku, vař! Pták Ohnivák a liška Ryška, Otesánek, Sněhurka, Rozum a štěstí, Obuchu, hýbej se! O třech přadlenách.*
 - **Ondřej Sekora** – *Ferda Mravenec, Trampoty brouka Pytlíka, Sedm pohádek.*
 - **Jiří Žáček** – *Hádanky a luštěniny, Kdo nevěří, ať tam běží.*
 - **Eduard Petiška** – *O jablonce, O dětech a zvířátkách, Pohádkový dědeček, Jak krtek ke kalhotkám přišel, Krtek a autíčko.*
 - **Karel Čapek** – *Devatero pohádek, Měl jsem psa a kočku.*

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA CEHĂ MATERNĂ

Bibliografie orientativă – Limba cehă

- Československá akademie věd, *Mluvnice češtiny, I – III*, Praha, Academia., 1986/87.
- Kolektiv autorů, *Příruční mluvnice češtiny*, Praha, Nakladatelství Lidové noviny, 1996.
- ČSAV, *Pravidla českého pravopisu*, Praha, Nakl. ČSAV, 1975.
- Miroslav Grepl, Petr Karlík, *Skladba spisovné češtiny*, Praha, Nakl. SPN, 1986.
- Vladimír Smilauer, *Novočeské tvoření slov*, Praha, SPN, 1971.
- Jaromíra Šindelářová – Svatava Škodová, *Čeština jako cílový jazyk*, Praha, 2013.
- Milan Polák, *Didaktika českého jazyka*, SPN, Praha, 2010.
- Čechová M. a kol., *Čeština a její vyučování. Metodika českého jazyka*, SPN, Praha, 1998.
- Kostečka J., *Do světa češtiny jinak*, Jinočany, H+H, 1993.

Bibliografie orientativă – Literatura cehă

- ČSAV, *Dějiny české literatury, I-III*, Praha, Nakl. ČSAV, 1959-1961.
- Lubor Machala, Eduard Petrů a kolektiv, *Panorama české literatury (Literární dějiny od počátku do současnosti)*, Olomouc, Nakl. Rubico, 1994.
- Jan Lehár, Alexander Stich, Jaroslava Janáčková, Jiří Holý, *Česká literatura od počátku k dnešku*, Praha, nakl. Lidové noviny, 1998.
- Tiberiu Pleter, *Výbor z moderní české literatury*, București, EDP, 1992.

D. TEMATICA PENTRU LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII

LIMBA ROMÂNĂ

- **Fonetică și vocabular**
 - Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
 - Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
 - Despărțirea cuvintelor în silabe.
 - Omografe, omofone. Accentul.
 - Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixe diminutive și augmentative.
 - Arhaisme. Regionalisme. Neologisme. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
 - Paronimele frecvente. Pleonasmul.
- **Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)**
 - Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe Verbul în propoziție.

- Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Substantivul în propoziție.
- Exprimarea însușirilor. Adjectivul în propoziție. Forme ale superlativului.
- Pronumele în propoziție.
- Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii.
- Adverbul în propoziție.
- Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură.
- **Propoziția**
 - Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjunția și prepoziția).
 - Propoziția principală/propoziția secundară.
- **Fraza**
 - Propoziția regentă/elementul regent.

LITERATURA PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare accesibile copiilor mici/antepreșcolarilor.
- **Creația populară**
 - Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).
 - Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.
 - Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu*, *Prâslea cel Voinic* și *merele de aur*.
- **Creația cultă**
 - a. **Genul liric**
 - Poeziile copilăriei (Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*).
 - Poezia despre natură și viețuitoare (Mihai Eminescu, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*).
 - b. **Genul epic**
 - **în versuri:**
 - fabula (Alec Donici, *Musca la arat*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*);
 - balada (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).
 - **în proză:**
 - schița (I.L. Caragiale, *D-I Goe, Vizită*);
 - povestirea (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*);
 - legenda (Călin Gruia, *Povestea florii-soarelui*);
 - basmul cult (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Rățușca cea urâtă*).
 - c. **Teatrul pentru copii**
 - Conținuturi: *Înșir' te mărgărite* de V. Eftimiu, *Viața ca o poveste* de Sînziana Popescu (vol. *Teatru pentru prichindei: mari, mici și mititei*).

Notă:

Componenta *Limba și literatura pentru copii*, din structura probei de concurs, va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau a unui eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând genurilor sau speciilor literare prevăzute în prezenta programă de examen, cu evidențierea unei valori (educative, formative și culturale) existente în textele literare prevăzute în prezenta programă de examen, prin referire la conținuturile sau la personajele acestora.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII

Bibliografie orientativă - Limba română

- *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
- Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
- Golopenția S., *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.
- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
- <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>.
- <https://www.observeiroplurilinguisme.eu/ro/>.

Bibliografie orientativă - Literatura pentru copii

- Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.
- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.
- Ciopraga, C., *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.
- Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.
- *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md).
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
- www.encyclopediavirtuala.ro.
- <http://ro.literaryframework.eu/>.
- www.romanianvoice.com/poezii/.
- www.cartiaudio.eu.
- www.biblior.net.
- *** www.subiecte.edu.ro

E. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA CEHĂ MATERNĂ

- Struktura kurikulárních dokumentů pro rané vzdělávání; zásady a základní hodnoty.
- Základní pojmy kurikulárních dokumentů pro rané vzdělávání (vývojové domény, vývojové dimenze raného vzdělávání, pozorovatelné projevy chování, roční studijní témata).
- Učební plán-význam a uspořádání.
- Metodika provádění učebního plánu. Základní prvky: program denních aktivit, volné hry a aktivity, rutina a přechody, tematické aktivity a odpolední aktivity rozvíjející osobní sklony/dispozice/postoje, mimoškolní aktivity).
- Příprava na pedagogickou činnost v mladším předškolním věku (*mladší předškolní věk podle odborní literatury – Průcha - Koťátková, 2013*): celoroční plánování, týdenní plánování, projekt výuky (téma, obecné cíle, specifické cíle, pedagogické činnosti).
- Hra - hlavní forma organizace procesu učení v mladším předškolním věku; Klasifikace her; Funkce hry. Formativní/výchovné hodnoty hry.
- Diferenciace a individualizace v procesu učení v mladším předškolním věku. Přizpůsobení kurikula pro potřeby dítěte.
- Typy tematických činností a způsoby realizace v mladším předškolním věku.

- Hodnocení v mladším předškolním věku. Pojem hodnocení: definice a analýza. Specifické formy hodnocení pro mladší předškolní věk. Funkce hodnocení. Metody a nástroje hodnocení výsledků a pokroku v mladším předškolním věku. Interpretace a využití výsledků hodnocení pokroku dítěte v mladším předškolním věku.
- Specifické aspekty komunikace s rodiči (souvislosti komunikace, způsoby komunikace, fáze, povinnosti, práva).

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA CEHĂ MATERNĂ

- Allen, K., E. & Marotz, L. R., Přehled vývoje dítěte od prenatálního období do 8 let. Praha: Portál, 2000.
- Bělinová, Ludmila, *Metodika výchovné práce v jeslích a mateřských školách*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, Metodické příručky, 1986.
- Čapek, R. Učitel a rodič. Praha: Grada, 2013.
- Doležalová, H., *Nápady pro maminky na mateřské dovolené*, Praha, Portál, 1998.
- Helus, Z., Dítě v osobnostním pojetí. Obrat k dítěti jako výzva a úkol pro rodiče, Praha, Portál, 2009.
- Kohlová, M., Rozvíjíme tvořivost a šikovnost dětí od 1 do 3 let, Praha, Portál, 2008.
- Komenský, J. A.: Velká didaktika. Bratislava: SPN, 1991.
- Koťátková, S., Hry v mateřské škole v teorii a praxi, Praha, Grada, 2005.
- Koťátková, S., Dítě a mateřská škola. Co by měli rodiče znát, učitelé respektovat a rozvíjet. Praha, Grada, 2014.
- Kovalíková, S., Integrovaná tematická výuka, Kroměříž, Spirála, 1995.
- Kratochvílová, J., Syslová, Z., Příručka pro rodiče. Průvodce hodnocením rozvoje dítěte a komunikace s mateřskou školou, Praha, Raabe, 2018.
- Kryčová, M., Činnosti k rozvoji řečových dovedností dětí v předškolním vzdělávání, Praha, Raabe, 2018.
- Lažová, L., Mateřská škola komunikuje s rodiči. Výměna informací, řešení problémů, Praha: Portál, 2013.
- Matějček, Z., Prvních 6 let ve vývoji a výchově dítěte, Praha, Grada, 2005.
- Opravilová, E., Předškolní pedagogika, Praha, Grada, 2016.
- Průcha, J., Mareš, J., Walterová, E., Pedagogický slovník, Praha, Portál, 2009.
- Průcha, Jan a Soňa Koťátková, *Předškolní pedagogika: učebnice pro střední a vyšší odborné školy*, Praha, Portál, 2013.
- Sedláčková, H., Syslová, Z., Štěpánková, L., Hodnocení výsledků předškolního vzdělávání. Praha, Wolters, 2012.
- Syslová, Zora, Borkovcová I., Průcha, J., *Péče a vzdělávání dětí v raném věku: komparace české a zahraniční situace*. Praha, Wolters Kluwer, 2014.
- Šmelová, E., Prášilová, J. et al., Didaktika předškolního vzdělávání, Praha, Portál, 2018.
- Suchánková, E., Hra a její využití v předškolním vzdělávání, Praha, Portál, 2014.
- EACE, EURYDICE, *Vzdělávání a péče v raném dětství v Evropě překonávání sociálních a kulturních nerovností*, Luxembourg, Publications Office, česká verze, 2009.
- EVROPSKÁ KOMISE, EACEA, EURYDICE, EUROSTAT, *Klíčové údaje o vzdělávání a péči v raném dětství Evropy: Zpráva Euridice a Eurostatu*. Lucemburk, 2014.
- *** Aktuální učebné osnovy pro rané vzdělávání

F. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

• Curriculumul pentru educație timpurie

- structura curriculumului pentru educația timpurie; principii și valori fundamentale
- concepte de bază ale programei pentru educația timpurie (domenii de dezvoltare, dimensiuni ale dezvoltării, comportamente observabile, teme anuale de studiu)
- planul de învățământ – importanță și organizare
- metodologia de aplicare a planului de învățământ - elemente de bază:
 - programul zilnic de activitate
 - jocuri și activități liber-alese, rutine și tranziții, activități tematice și activitățile de dezvoltare a înclinațiilor personale/predispozițiilor/aptitudinilor din perioada după-amiezii, activitățile extrașcolare)

• Proiectarea activităților ludice și de învățare

- elaborarea documentelor de proiectare didactică: planificare calendaristică, planificare săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)

• Managementul activităților ludice și de învățare. Organizare și realizare

- jocul - principala formă de organizare a procesului de învățământ în creșă; Clasificarea jocurilor; Funcțiile jocului. Valențe formative/educative ale jocului
- organizarea spațiului/mediului educațional (intern și extern, fizic și social); cerințe psihopedagogice și ergonomice
- combinații între diferite strategii didactice, în viziune sistemică
 - metode, tehnici și procedee folosite în cadrul diferitelor tipuri de activități de învățare
 - modalități de optimizare a situațiilor/contextelor de învățare prin intermediul mijloacelor didactice și a materialului didactic
- diferențiere și individualizare în procesul de învățământ desfășurat în creșă. Adaptare curriculară
- tipuri de activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemânare, activități în aer liber, jocul) și mijloace de realizare (povestirea, lectura educatoarei, jocul didactic, memorizarea, lectura după imagini, observarea, jocul de construcție, jocul de rol, jocul de mișcare, jocul muzical, modelaj, desen, pictură etc.)
- variante de organizare și de realizare a rutinelor și a tranzițiilor
- variante de organizare și de realizare a jocurilor și activităților liber-alese
- parteneriatul educațional. Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)

• Evaluarea în educația timpurie

- conceptul de evaluare: definire și analiză
- forme ale evaluării specifice învățământului antepreșcolar
- funcțiile evaluării
- metode și instrumente de evaluare a rezultatelor și a progreselor în învățare ale copilului antepreșcolar. Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță – structură și modalitatea de completare; rolul acestora
- interpretarea și valorificarea rezultatelor evaluării în învățământul antepreșcolar

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE DIN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- Bocoș M., Preda V., Brănișteanu R., Clapou C., *Tradiții și valori – Ghid practic de opțiuni integrate*, Editura Delta Cart Educațional, Pitești, 2013.

- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Catalano, H., Albulescu, I., *Didactica jocurilor*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Catalano, H., Albulescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albulescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
- Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L.-L., *Educația timpurie: ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Paralela 45, Pitești, 2009.
- Glava, A., Tătaru, L., Chiș, O., *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Diamant, Pitești, 2014.
- Golu, Fl., *Joc și învățare la copilul preșcolar. Ghid pentru educatori, părinți și psihologi*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Gongea, E., Ruiiu, G., Breben, S., *Activități bazate pe inteligențe multiple*, Editura Reprograph, Craiova, 2002.
- Ionescu, M. (coord.), *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*, Editura Vanemonde, București, 2010.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Mitu, F., *Metodica activităților de educare a limbajului*, Editura Pro Humanitas, București, 2000.
- Niculescu, R., M., *Curriculum între continuitate și provocare*, Editura MEDIA, Sibiu, 2010.
- Norel, M., Bota, O., A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
- Preda, V., *Copilul și grădinița. Urgența 2000: pariul limbajului și al comunicării*, Editura Compania, București, 1999.
- Preda, V., Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte. Auxiliar didactic pentru aplicarea noului curriculum*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Vrăsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vrăsmaș, E., *Educația timpurie*, Editura Arlequin, București, 2014.
- Vrânceanu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*. UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- *** *Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
- *** *Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional Loris Malaguzzi, USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar, POSDRU ID 61130).
- *** *Barcelona Objectives. The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- *** *Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- *** *Ghid de bune practici pentru educația timpurie a copiilor între 3-6/7 ani*, 2008.
- www.subiecte.edu.ro

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA CROATĂ MATERNĂ,
LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII,
METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA
CROATĂ MATERNĂ ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII
ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA CROATĂ MATERNĂ)**

A. NOTA DE PREZENTARE

Studiile efectuate în ultima perioadă au evidențiat importanța educației timpurii în viața oricărei persoane, această perioadă fiind marcată de parcurgerea unor etape esențiale pentru succesul ulterior al copilului, atât în viața școlară, cât și în viața personală. Mai mult decât atât, unul dintre cei care au o intervenție crucială în această perioadă importantă a dezvoltării copilului este educatorul-puericultor, persoana calificată care se ocupă de creșterea, îngrijirea și educația timpurie a copilului mic. De altfel, este evident că, între mediul de dezvoltare al copilului și dezvoltarea intelectuală a acestuia, există o corelație semnificativă. Drept urmare, putem afirma că o educație timpurie de calitate urmărește dezvoltarea personală continuă, dezvoltarea emoțională, dezvoltarea creativității și dezvoltarea propriilor valori și a valorilor sociale, impactul experiențelor pozitive din copilăria timpurie fiind cel care contribuie la dezvoltarea viitorului adult.

Prezenta programă, aplicabilă *Examenului național de definitivare în învățământul preuniversitar*, pentru specializarea Educator-puericultor, în limba croată maternă, se dorește a fi un răspuns la acest nou context. Aceasta ține cont de formarea pentru această profesie didactică, fiind elaborată în acord cu legislația în vigoare, iar concepția, principiile și criteriile care stau la baza propunerilor tematice sunt următoarele:

- a) statutul și competențele aferente carierei didactice;
- b) eficacitatea practică și socială, derulată de educatorul-puericultor în cadre instituționale, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă, precum și oferta de conținuturi asociată cu interesele de bază ale copilului mic;
- c) diversificarea competențelor dobândite de educatorul-puericultor în cadrul procesului de formare inițială, continuă și dezvoltare personală;
- d) dezvoltarea și inovarea metodologică, prin reflecție asupra teoriei și practicii educaționale de la nivel național, respectiv raportarea la tendințele și modificările survenite în documentele europene.

Prezenta programă pentru *Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar*, specializarea Educator-puericultor, în limba croată maternă, cuprinde următoarele:

- A. Nota de prezentare;
- B. Competențele profesionale ale educatorului-puericultor;
- C. Tematica pentru Limba și literatura croată maternă;
- D. Tematica pentru Limba română și literatura pentru copii;
- E. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba croată maternă;
- F. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română.

B. COMPETENȚELE PROFESIONALE ALE EDUCATORULUI-PUERICULTOR

Proba scrisă din cadrul *Examenului național de definitivare în învățământul preuniversitar* evaluează o serie de competențe specifice educatorului-puericultor, pe care acesta urmează să le demonstreze în activitatea didactică, precum:

- analiza și abordarea flexibilă a curriculumului pentru educație timpurie, în vederea aplicării personalizate a acestuia în procesul de învățământ în creșă;
- construirea unor activități de învățare în concordanță cu competențele, valorile și atitudinile prevăzute în curriculumul pentru educație timpurie;
- alegerea și adecvarea principiilor și strategiilor didactice utilizate în cadrul activităților desfășurate în învățământul antepreșcolar, în vederea formării comportamentelor stabilite prin curriculumul pentru educație timpurie;
- adaptarea demersului didactic la nevoile reale ale copiilor, prin individualizarea și diferențierea învățării;

- abordarea integrată a învățării în învățământul antepreșcolar, prin valorificarea corelațiilor intra- și interdisciplinare;
- aplicarea unor instrumente și metode diverse de evaluare, ale căror rezultate să fie analizate și interpretate în vederea optimizării acțiunii didactice;
- adecvarea activității de evaluare continuă la cerințele evaluărilor/examenelor naționale;
- examinarea critică a caracteristicilor diferitelor strategii didactice în vederea adaptării conceptelor și a resurselor utilizate la grupul de copii și la obiectivele învățării.

Structura probei scrise pentru Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar, pentru specializarea Educator-puericultor (în limba croată maternă):

- Limba și literatura croată maternă – **scris**;
- Limba română și literatura pentru copii – **scris**;
- Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba croată maternă – **scris**;
- Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română – **scris**.

NOTĂ: - Portofoliul și proba practică se realizează în conformitate cu *Metodologia – cadru privind mobilitatea personalului didactic de predare din învățământul preuniversitar*, în vigoare.

C. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA CROATĂ MATERNĂ

LIMBA CROATĂ MATERNĂ

1. Elemente de fonetică și de ortografie, ortoepie și ortografie

- Alfabetul limbii croate
- Fonetică – Fonologie
- Tipuri de sunete-vocale, semivocale, consoane
- Corespondența literă-sunet
- Silaba și despărțirea cuvintelor în silabe
- Accentul. Utilizarea corectă a accentului. Variante accentuate admise/neadmise de normă
- Structura fonologică a cuvintelor: diftong, triftong, hiat
- Scrierea și pronunția corectă a cuvintelor de origine croată
- Semne de punctuație și de ortografie

2. Morfologie

- Structura morfologică a cuvântului în limba croată
- Clasificarea părților de vorbire
- Structura morfologica a cuvântului

3. Elemente de vocabular

- Cuvântul - unitatea de bază a vocabularului
- Sensul cuvintelor (sens propriu de bază; sens secundar; sens figurat)
- Mijloace de îmbogățire a vocabularului (interne: derivarea, compunerea, conversiunea; externe: împrumuturile)
- Familia de cuvinte; câmpul lexical
- Relații semantice: sinonime, antonime, omonime, cuvinte polisemantice, paronime

4. Părțile de vorbire

- *Verbul (glagol)* – formele verbale personale și nepersonale, categoriile gramaticale ale verbului, diatezele verbului, modul, timpul și persoana verbului, formarea verbelor.
- *Substantivul (imenica)* – categoria genului, numărului, apartenenței, cazului, funcțiile sintactice ale cazurilor, categoria determinării și neterminării (articulat și nearticulat), formarea substantivelor, derivarea substantivelor, compunerea, schimbarea valorii gramaticale.
- *Adjectivul (pridjev)* – adjective calificative, adjective determinative, formarea adjectivelor,

adjective derivate de la rădăcini nominale, adjective derivate de la rădăcini verbale, adjectivele diminutive, adjective cu forme intensive, adjective compuse, gradele de comparație ale adjectivelor.

- *Pronumele (zamjenica)* – pronumele personale, posesive predicative, demonstrative, reflexive, interogative, nehotărâte, negative.
- *Numerul (brojevi)* – numerele cardinale, numerele ordinale, distributive, colective,
- *Adverbul (prilog)*, conjuncția (veznik), interjecția (uzvik), onomatopeea (onomatopeja) – tipuri/clasificare; prepoziții și orientare spațială (prijedlozi i orijentacija u prostoru)

5. Organizarea propoziției și a frazei

- Enunțul. Tipuri de enunț - propoziții, fraze; enunțuri asertive, interogative, imperative, exclamative
- Propoziții afirmative și negative
- Relații sintactice la nivelul enunțului: coordonarea și subordonarea – modalități/mijloace de realizare

6. Funcții sintactice

- Predicatul – predicat verbal, nominal, copulativ, numele predicativ simplu și complex.
- Subiectul – simplu, multiplu, complex
- Complementul
 - complementul direct – recunoaștere; realizări ale complementului direct; aspecte normative
 - complementul indirect – recunoaștere; realizări ale complementului indirect; aspecte normative
 - complementul relativ, complementul de agent
- Circumstanțiale: de loc, de timp, de mod, de măsură, comparativ, de cauză, de scop
- Atributul – atributul adjectival, substantival, pronominal, circumstanțial, predicativ

II. LITERATURA CROATĂ

1. ELEMENTE SPECIFICE DIN FOLCLORUL COPIILOR (rime, ghicitori, numărători, poezii)

- **Nevenka Videk:** Zagonetka Abeceda
- **Zvonimir Balog:** Male priče o velikim slovima, Mijau, av, mu, kokoda, Još smo maleni, Životinje i njihova djeca, Sto najzanimanja: što ću biti kad odrastem, Riba na biciklu: pjesme, Dimnjačar
- **Mladen Kušec:** Dječaci mogu biti, Najbolji dječack na svijetu , Dobar dan, Pozdrav, Drvored
- **Grigor Vitez:** Kako živi Antuntun, Od čega su načinjene ljubice, Ptičja Pjevanka, Igra se nastavlja
- **Vesna Parun:** Šišmiš letimiš, Žuna i djetlić , Jutro, Ide zima
- **Stanislav Feminić:** Brojalica, Žetva, Maslačak šalje djecu u svijet, Kolo, Nakrivio kapu žir
- **Stjepan Jakševac:** Koliko ima...
- **Milan Taritaš:** Pozdrav, molim, Mjesečeva godina
- **Zvonimir Golob:** Godišnja doba
- **Jadranka Čunčić- Bandov:** Proljetni kišobran, Zvezdani razgovor, Jesenska šumska šala

2. BASME ȘI POVEȘTI:

- **Ivana Brlić- Mažuranić:** Priče iz davnine, Sunce Djever i Neva Nevičica, Jagor, Majmun i delfin, Gavra i lija, Kućica a odveć golema, Dvije koze, Žabe traže kralja, Pas i vuk, Lav i krmača, Mali patuljak

- **Sunčana Škrinjarić:** Kako sanjaju stvari, Nezadovoljna bubamar, Medin Dom, Dućan kod svrake, Plesna haljina žutog maslačka, Tri jabuke s bakino ormara
- **Stanislav Femenić:** Plava priča, Žaba i jež
- **Ivan Goleš:** Zašto puž nosi svoiju kućicu
- **Sanda Markoč:** Nestašni medo
- **Andelka Martić:** Kao tata
- **Stanislav Femenić:** Leptir i cvijet
- **Ivana Radić:** Šuma zimi
- **Željka Horvat:** Slikopriče
- **Zvonimir Balog:** Slon i bubamara
- **Vladimir Nazor:** Bijeli Jelen
- **Hrvatske usmene priče**

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA CROATĂ MATERNĂ

- Hrvatski školski pravopis, Babić, Ham, Moguš
- Hrvatski pravopis usklađen sa zaključcima, Babić, Moguš
- Hrvatski mrežni rječnik – Mrežnik
- Čestoća riječi u hrvatskome jeziku. Hrvatski jezik Pandžić I; Stojanov T.
- Gramatika hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta, Silić J, Pranjković I.
- Gramatika hrvatskoga jezika- priručnik za osnovno jezično obrazovanje, Težak, Babić
- Reci mi to Kratko I Jasno – Nives Opačić

D. TEMATICA PENTRU LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII

LIMBA ROMÂNĂ

- **Fonetică și vocabular**
 - Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
 - Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
 - Despărțirea cuvintelor în silabe.
 - Omografe, omofone. Accentul.
 - Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixe diminutive și augmentative.
 - Arhaisme. Regionalisme. Neologisme. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
 - Paronimele frecvente. Pleonasmul.
- **Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)**
 - Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe Verbul în propoziție.
 - Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Substantivul în propoziție.
 - Exprimarea însușirilor. Adjectivul în propoziție. Forme ale superlativului.
 - Pronumele în propoziție.
 - Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii.
 - Adverbul în propoziție.
 - Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură.
- **Propoziția**
 - Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjunția și prepoziția).
 - Propoziția principală/propoziția secundară.
- **Fraza**
 - Propoziția regentă/elementul regent.

LITERATURA PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare accesibile copiilor mici/antepreșcolarilor.
- **Creația populară**
 - Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).
 - Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.
 - Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu*, *Prâslea cel Voinic și merele de aur*.
- **Creația cultă**
 - a. **Genul liric**
 - Poeziile copilăriei (Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*).
 - Poezia despre natură și viețuitoare (Mihai Eminescu, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*).
 - b. **Genul epic**
 - **în versuri:**
 - fabula (Alec Donici, *Musca la arat*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*);
 - balada (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).
 - **în proză:**
 - schița (I.L. Caragiale, *D-I Goe, Vizită*);
 - povestirea (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*);
 - legenda (Călin Gruia, *Povestea florii-soarelui*);
 - basmul cult (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Rățușca cea urâtă*).
 - c. **Teatrul pentru copii**
 - Conținuturi: *Înșir' te mărgărite* de V. Eftimiu, *Viața ca o poveste* de Sînziana Popescu (vol. *Teatrul pentru prichindei: mari, mici și mititei*).

Notă:

Componenta *Limba și literatura pentru copii*, din structura probei de concurs, va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau a unui eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând genurilor sau speciilor literare prevăzute în prezenta programă de examen, cu evidențierea unei valori (educative, formative și culturale) existente în textele literare prevăzute în prezenta programă de examen, prin referire la conținuturile sau la personajele acestora.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII**Bibliografie orientativă - Limba română**

- *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
- Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
- Golopenția S., *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.
- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
- <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>.
- <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>.

Bibliografie orientativă - Literatura pentru copii

- Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.
- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.
- Ciopraga, C., *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.
- Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.
- *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md).
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
- www.enciclopediavirtuala.ro.
- <http://ro.literaryframework.eu/>.
- www.romanianvoice.com/poezii/.
- www.cartiaudio.eu.
- www.biblior.net.
- ***www.subiecte.edu.ro

E. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA CROATĂ MATERNĂ

- Domeniul *Dezvoltarea limbajului, a comunicării și a premiselor citirii și scrierii* – elemente vizate în etapa antepreșcolarității (dimensiuni ale dezvoltării, comportamente asociate, finalități)
- Strategii didactice valorificabile în etapa antepreșcolarității în activități:
 - metode, procedee, tehnici valorificabile în creșă
 - mijloace de învățământ folosite în creșă (clasice și moderne)
- Activitatea- mijloc de realizare a demersului instructiv- educativ la grupele de antepreșcolari; aplicații pentru domeniul *Limba și comunicare*
 - jocul didactic, lectura educatoarei, lectura după imagini, activități de povestire (povestirea, repovestirea, povestirea creată de antepreșcolar), activități de memorizare, activități de convorbire
- Prefigurări ale cititului- scrisului în etapa antepreșcolarității
- Comunicarea orală în perioada antepreșcolară (comunicare receptivă, comunicare expresivă, transmiterea de mesaje orale)
- Metode și instrumente de evaluare pentru domeniul *Dezvoltarea limbajului, a comunicării și a premiselor citirii și scrierii* – elemente vizate în etapa antepreșcolarității; modalități de prefurare a citit-scrisului la vârsta antepreșcolară
- Modalități de abordare/ valorificare a diverselor texte în perioada antepreșcolară (textul epic, textul liric, textul dramatic, textul nonliterar – direcții de abordare, elemente de didactică aplicată, valențe ale valorificării în perioada antepreșcolară)

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA CROATĂ MATERNĂ

- Metodika Hrvatskog jezika u razrednoj nastavi, Marinko Lazzarich
- Metodika nastave hrvatskog jezika, Jadranka Jajić
- Lektira u razrednoj nastavi- metodički priručnik- Kata Lučić Mumlek
- Igram se, a učim!- Ksenija Lekić, Jadranka Radetić- Ivetić

- Što, zašto, kako ... u poučavanju hrvatskoga jezika, Ante Bežen
- Curriculum pentru Educație timpurie, 2019
- Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani

F. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- **Curriculumul pentru educație timpurie**
 - structura curriculumului pentru educația timpurie; principii și valori fundamentale
 - concepte de bază ale programei pentru educația timpurie (domenii de dezvoltare, dimensiuni ale dezvoltării, comportamente observabile, teme anuale de studiu)
 - planul de învățământ – importanță și organizare
 - metodologia de aplicare a planului de învățământ - elemente de bază:
 - programul zilnic de activitate
 - jocuri și activități liber-alese, rutine și tranziții, activități tematice și activitățile de dezvoltare a înclinațiilor personale/predispozițiilor/aptitudinilor din perioada după-amiezii, activitățile extrașcolare)
- **Proiectarea activităților ludice și de învățare**
 - elaborarea documentelor de proiectare didactică: planificare calendaristică, planificare săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)
- **Managementul activităților ludice și de învățare. Organizare și realizare**
 - jocul - principala formă de organizare a procesului de învățământ în creșă; Clasificarea jocurilor; Funcțiile jocului. Valențe formative/educative ale jocului
 - organizarea spațiului/mediului educațional (intern și extern, fizic și social); cerințe psihopedagogice și ergonomice
 - combinații între diferite strategii didactice, în viziune sistemică
 - metode, tehnici și procedee folosite în cadrul diferitelor tipuri de activități de învățare
 - modalități de optimizare a situațiilor/contextelor de învățare prin intermediul mijloacelor didactice și a materialului didactic
 - diferențiere și individualizare în procesul de învățământ desfășurat în creșă. Adaptare curriculară
 - tipuri de activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemânare, activități în aer liber, jocul) și mijloace de realizare (povestirea, lectura educatoarei, jocul didactic, memorizarea, lectura după imagini, observarea, jocul de construcție, jocul de rol, jocul de mișcare, jocul muzical, modelaj, desen, pictură etc.)
 - variante de organizare și de realizare a rutinelor și a tranzițiilor
 - variante de organizare și de realizare a jocurilor și activităților liber-alese
 - parteneriatul educațional. Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)
- **Evaluarea în educația timpurie**
 - conceptul de evaluare: definire și analiză
 - forme ale evaluării specifice învățământului antepreșcolar
 - funcțiile evaluării
 - metode și instrumente de evaluare a rezultatelor și a progreselor în învățare ale copilului antepreșcolar. Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță – structură și modalitatea de completare; rolul acestora
 - interpretarea și valorificarea rezultatelor evaluării în învățământul antepreșcolar

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE DIN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- Bocoș M., Preda V., Brănișteanu R., Clapou C., *Tradiții și valori – Ghid practic de opționale integrate*, Editura Delta Cart Educațional, Pitești, 2013.
- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Didactica jocurilor*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Catalano, H., Albușescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
- Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L.-L., *Educația timpurie: ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Paralela 45, Pitești, 2009.
- Glava, A., Tătaru, L., Chiș, O., *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Diamant, Pitești, 2014.
- Golu, Fl., *Joc și învățare la copilul preșcolar. Ghid pentru educatori, părinți și psihologi*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Gongea, E., Ruiu, G., Breben, S., *Activități bazate pe inteligențe multiple*, Editura Reprograph, Craiova, 2002.
- Ionescu, M. (coord.), *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*, Editura Vanemond, București, 2010.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Mitu, F., *Metodica activităților de educare a limbajului*, Editura Pro Humanitas, București, 2000.
- Niculescu, R., M., *Curriculum între continuitate și provocare*, Editura MEDIA, Sibiu, 2010.
- Norel, M., Bota, O., A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
- Preda, V., *Copilul și grădinița. Urgența 2000: pariul limbajului și al comunicării*, Editura Compania, București, 1999.
- Preda, V., Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte. Auxiliar didactic pentru aplicarea noului curriculum*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Vrăsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vrăsmaș, E., *Educația timpurie*, Editura Arlequin, București, 2014.
- Vrâncianu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*. UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- *** *Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
- *** *Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional Loris Malaguzzi, USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar, POSDRU ID 61130).
- *** *Barcelona Objectives. The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- *** *Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- *** *Ghid de bune practici pentru educația timpurie a copiilor între 3-6/7 ani*, 2008.
- www.subiecte.edu.ro

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI
EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA GERMANĂ MATERNĂ,
LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII,
METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA
GERMANĂ MATERNĂ ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII
ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA GERMANĂ MATERNĂ)**

A. NOTA DE PREZENTARE

Studiile efectuate în ultima perioadă au evidențiat importanța educației timpurii în viața oricărei persoane, această perioadă fiind marcată de parcurgerea unor etape esențiale pentru succesul ulterior al copilului, atât în viața școlară, cât și în viața personală. Mai mult decât atât, unul dintre cei care au o intervenție crucială în această perioadă importantă a dezvoltării copilului este educatorul-puericultor, persoana calificată care se ocupă de creșterea, îngrijirea și educația timpurie a copilului mic. De altfel, este evident că, între mediul de dezvoltare al copilului și dezvoltarea intelectuală a acestuia, există o corelație semnificativă. Drept urmare, putem afirma că o educație timpurie de calitate urmărește dezvoltarea personală continuă, dezvoltarea emoțională, dezvoltarea creativității și dezvoltarea propriilor valori și a valorilor sociale, impactul experiențelor pozitive din copilăria timpurie fiind cel care contribuie la dezvoltarea viitorului adult.

Prezenta programă, aplicabilă *Examenului național de definitivare în învățământul preuniversitar*, pentru specializarea Educator-puericultor, în limba germană maternă, se dorește a fi un răspuns la acest nou context. Aceasta ține cont de formarea pentru această profesie didactică, fiind elaborată în acord cu legislația în vigoare, iar concepția, principiile și criteriile care stau la baza propunerilor tematice sunt următoarele:

- a) statutul și competențele aferente carierei didactice;
- b) eficacitatea practică și socială, derulată de educatorul-puericultor în cadre instituționale cu limbă de predare germană maternă, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă, precum și oferta de conținuturi asociată cu interesele de bază ale copilului mic;
- c) diversificarea competențelor dobândite de educatorul-puericultor în cadrul procesului de formare inițială, continuă și dezvoltare personală;
- d) dezvoltarea și inovarea metodologică, prin reflecție asupra teoriei și practicii educaționale de la nivel național, respectiv raportarea la tendințele și modificările survenite în documentele europene.

Prezenta programă pentru *Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar*, specializarea Educator-puericultor, cuprinde următoarele:

- A. Nota de prezentare;
- B. Competențele profesionale ale educatorului-puericultor;
- C. Tematica pentru Limba și literatura germană maternă;
- D. Tematica pentru Limba română și literatura pentru copii;
- E. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba germană maternă;
- F. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română.

B. COMPETENȚELE PROFESIONALE ALE EDUCATORULUI-PUERICULTOR

Proba scrisă din cadrul *Examenului național de definitivare în învățământul preuniversitar* evaluează o serie de competențe specifice educatorului-puericultor, pe care acesta urmează să le demonstreze în activitatea didactică, precum:

- analizarea și abordarea flexibilă a curriculumului pentru educație timpurie, în vederea aplicării personalizate a acestuia în procesul de învățământ în creșă;
- construirea unor activități de învățare în concordanță cu competențele, valorile și atitudinile prevăzute în curriculumul pentru educație timpurie;
- alegerea și adecvarea principiilor și strategiilor didactice utilizate în cadrul activităților desfășurate în învățământul antepreșcolar, în vederea formării comportamentelor stabilite prin curriculumul pentru educație timpurie;
- adaptarea demersului didactic la nevoile reale ale copiilor, prin individualizarea și diferențierea învățării;

- abordarea integrată a învățării în învățământul antepreșcolar, prin valorificarea corelațiilor intra- și interdisciplinare;
- aplicarea unor instrumente și metode diverse de evaluare, ale căror rezultate să fie analizate și interpretate în vederea optimizării acțiunii didactice;
- adecvarea activității de evaluare continuă la cerințele evaluărilor/examenelor naționale;
- examinarea critică a caracteristicilor diferitelor strategii didactice în vederea adaptării conceptelor și a resurselor utilizate la grupul de copii și la obiectivele învățării.
- exprimarea corectă și fluentă în limba de predare germană maternă

Structura probei scrise pentru Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar, pentru specializarea Educator-puericultor (în limbile minorităților naționale):

- Limba și literatura germană maternă – **scris**;
- Limba română și literatura pentru copii – **scris**;
- Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba germană maternă – **scris**;
- Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română – **scris**.

NOTĂ: - Portofoliul și proba practică se realizează în conformitate cu *Metodologia – cadru privind mobilitatea personalului didactic de predare din învățământul preuniversitar*, în vigoare.

C. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA GERMANĂ MATERNĂ

LIMBA GERMANĂ

- **Aussprache und Rechtschreibung**
 - Laute und Buchstaben der deutschen Sprache
 - Silbentrennung
 - Betonung
 - Rechtschreibregeln der deutschen Sprache; Satzzeichen
- **Wortebene**
 - Wortarten
 - Wortbildung
 - Synonyme und Antonyme
 - Wortfamilie und Wortfeld
 - Redewendungen, übertragene Bedeutung
 - Wortschatzerweiterung
- **Satzebene**
 - Satzglieder, Satzgliedteile, Satzarten
 - Topik, Umstellprobe
 - Satzverbindungen und Satzgefüge (Hauptsatz und Nebensatz – Bildung); Form der Nebensätze (Konjunktionalsatz, Relativsatz, indirekter Fragesatz, verkappter Nebensatz, Infinitivgruppe); Inhalt der Nebensätze (Subjekt-, Objekt-, Attribut- und Kausalsatz)
 - Sprachinterferenzen
- **Textebene**
 - Verknüpfung von Sätzen
 - Stilistik: Umgangssprache, Schriftsprache, Bildungssprache, Arbeitssprache, Mundart
 - Muttersprache, Fremdsprache, Zweitsprache; Sprachinterferenzen

LITERATURA GERMANĂ

- **Literacy - die Bedeutung der Kinderliteratur**
- **Literarische Texte und Sachtexte**

- **Literarische Texte und Sachtexte für Kinder - Einteilung**
- **Gattungen und Untergattungen**
- a) **Das Bilderbuch**
 - Sachbilderbücher
 - Bilderbuch - Lyrik, Prosa
 - weitere Bilderbucharten
- b) **Kinderlyrik**
- c) **Prosa für Kinder**
- d) **Puppenspiele, Rollenspiele**

Anmerkungen:

Die Prüfungsaufgaben orientieren sich an folgenden Schwerpunkten:

- der Anwendung der Kompetenzen in Übungen und Aufgaben und an bekannten oder unbekannten Texten;
- Verfassen von Essays/Erörterungen zu Themen aus dem Prüfungslehrplan.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA GERMANĂ MATERNĂ

Empfohlene Literatur - Deutsche Sprache und Literatur

- Granzow-Emden, Matthias: *Deutsche Grammatik verstehen und unterrichten*. München: Narr Francke Attempto Verlag, 2013.
- Pahlow, Heike: *Deutsche Grammatik einfach, kompakt und übersichtlich*. Leipzig: Engelsdorfer Verlag, 2010.
- Marquardt, Manfred: *Einführung in die Kinder- und Jugendliteratur*. Troisdorf: Bildungsverlag EINS, 2005.
- Näger, Sylvia: *Literacy: Kinder entdecken Buch-, Erzähl- und Schriftkultur*. Freiburg im Breisgau: Herder Verlag, 2005.
- Vom Wege, Brigitte/ Wessel, Mechthild: *Kinderliteratur für sozialpädagogische Berufe*. Troisdorf: Bildungsverlag EINS, 2009.

D. TEMATICA PENTRU LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII

LIMBA ROMÂNĂ

- **Fonetică și vocabular**
 - Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
 - Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
 - Despărțirea cuvintelor în silabe.
 - Omografe, omofone. Accentul.
 - Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixe diminutive și augmentative.
 - Arhaisme. Regionalisme. Neologisme. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
 - Paronimele frecvente. Pleonasmul.
- **Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)**
 - Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe Verbul în propoziție.
 - Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Substantivul în propoziție.
 - Exprimarea însușirilor. Adjectivul în propoziție. Forme ale superlativului.
 - Pronumele în propoziție.
 - Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii.

- Adverbul în propoziție.
- Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură.
- **Propoziția**
 - Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjunția și prepoziția).
 - Propoziția principală/propoziția secundară.
- **Fraza**
 - Propoziția regentă/elementul regent.

LITERATURA PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare accesibile copiilor mici/antepreșcolarilor.
- **Creația populară**
 - Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).
 - Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.
 - Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu*, *Prâslea cel Voinic* și *merele de aur*.
- **Creația cultă**
 - a. Genul liric**
 - Poeziile copilăriei (Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*).
 - Poezia despre natură și viețuitoare (Mihai Eminescu, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*).
 - b. Genul epic**
 - **în versuri:**
 - fabula (Alec Donici, *Musca la arat*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*);
 - balada (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).
 - **în proză:**
 - schița (I.L. Caragiale, *D-I Goe, Vizită*);
 - povestirea (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*);
 - legenda (Călin Gruia, *Povestea florii-soarelui*);
 - basmul cult (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Rățușca cea urâtă*).
 - c. Teatrul pentru copii**
 - Conținuturi: *Înșir' te mărgărite* de V. Eftimiu, *Viața ca o poveste* de Sînziana Popescu (vol. *Teatrul pentru prichindei: mari, mici și mititei*).

Notă:

Componenta *Limba și literatura pentru copii*, din structura probei de concurs, va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau a unui eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând genurilor sau speciilor literare prevăzute în prezenta programă de examen, cu evidențierea unei valori (educative, formative și culturale) existente în textele literare prevăzute în prezenta programă de examen, prin referire la conținuturile sau la personajele acestora.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII

Bibliografie orientativă - Limba română

- *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.

- Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
- Golopenția S., *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.
- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
- <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>.
- <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>.

Bibliografie orientativă - Literatura pentru copii

- Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.
- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.
- Ciopraga, C., *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.
- Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.
- *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md).
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
- www.enciclopediavirtuala.ro.
- <http://ro.literaryframework.eu/>.
- www.romanianvoice.com/poezii/.
- www.cartiaudio.eu.
- www.biblior.net.
- *** www.subiecte.edu.ro

E. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA GERMANĂ MATERNĂ

- **Das Curriculum der Früherziehung**
 - Prinzipien und Werte; Pädagogische Grundhaltung und Menschenbild, Erziehung und Bildung, Beziehung und Bindung;
 - Grundlagen der Früherziehung: Gestaltung von Lernumgebungen und Entwicklungswelten;
 - Der Lehrplan. Bedeutung und Struktur;
 - Zur Umsetzung des Lehrplans:
 - Der Tagesablauf
 - Freies Spiel und offene Lernumgebungen, Routinen und Transitionen, Themen zur persönlichen Entwicklung (aufgrund persönlicher Neigungen, Fertigkeiten, Fähigkeiten, am Nachmittag, außerschulische Angebote)
- **Bildungsziele in Lernbereichen und Planung**
 - Einrichtung einer anregenden Lernumgebung: Wochenpläne, Themen, Bildungsstandards, Feinziele;
 - Das Spiel als grundsätzliche Organisationsform von Lernumgebungen in der Krippe: Klassifizierung;
 - Gestaltung der Lerngelegenheiten (Innen- und Außenräume, physische und soziale Förderung) nach psycho-pädagogischen und ergonomischen Kriterien;
 - Verknüpfung verschiedener didaktischer Strategien (Systemcharakter der frühkindlichen Bildung).

- **Methoden und Verfahren zur Förderung in verschiedenen Lernbereichen**

- Differenzierung und Individualisierung in der Krippenpädagogik, curriculare Anpassung;
- Lernbereiche und Erfahrungsfelder: Wahrnehmung, emotionale Entwicklung und soziales Lernen, Entwicklung kognitiver Fähigkeiten und der Freude am Lernen, Körper, Bewegung und Gesundheit, Kommunikation, Sprache und Sprechen, bilinguales Lernen, ästhetische Bildung, Musik und Bewegung, Natur und Lebenswelt (Erzählung, Vorlesen, didaktisches Spiel, Memmoriieren, Bilderlesen, Beobachtung, Bauen mit Bausteinen und Naturmaterialien, Rollenspiel, Bewegungsspiel, Kneten, Zeichnen, Malen usw.);
- Routinen und Übergänge gestalten;
- Freies Spiel bzw. Spiele anbieten und begleiten;
- Die Bildungspartnerschaft: Beziehung zwischen Krippe und Familie. Elternarbeit (Kommunikationssituationen, Bilingualismus im Kleinkindalter, Aufgaben und Rechte).

- **Evaluation in der Früherziehung**

- Evaluation als Konzept: Definition und Analyse;
- Evaluationsformen in der Früherziehung;
- Funktionen der Evaluation;
- Evaluationsmethoden und -bögen zur Erfassung der Entwicklung im Kleinkindalter, Erfassung der Entwicklung vor dem Besuch des Kindergartens – Struktur des Beobachtungsbogens und Erfassung der Indikatoren, die Rolle der Indikatoren;
- Interpretation und Verwertung der Evaluationsergebnisse in der Früherziehung.

**BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII
ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA GERMANĂ
MATERNĂ**

- Catalano, H., Albulescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L.-L., *Educația timpurie: ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Paralela 45, Pitești, 2009.
- Glava, A., Tătaru, L., Chiș, O., *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Diamant, Pitești, 2014.
- Golu, Fl., *Joc și învățare la copilul preșcolar. Ghid pentru educatori, părinți și psihologi*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Ionescu, M. (coord.), *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*, Editura Vanemonde, București, 2010.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Mitu, F., *Metodica activităților de educare a limbajului*, Editura Pro Humanitas, București, 2000.
- Niculescu, R., M., *Curriculum între continuitate și provocare*, Editura MEDIA, Sibiu, 2010.
- Norel, M., Bota, O., A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
- Vrâncianu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*. UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- *** *Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
- *** *Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional Loris Malaguzzi, USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar, POSDRU ID 61130).
- ***Niedersächsisches Kultusministerium: *Die Arbeit mit Kindern unter drei Jahren. Handlungsempfehlungen zum Orientierungsplan für Bildung und Erziehung im Elementarbereich niedersächsischer Tageseinrichtungen für Kinder*. (<https://www.mk.niedersachsen.de/download/69891>), 2014.

- *** *Mehrsprachigkeit in der frühen Kindheit: Bedingungen, Risiken und Chancen*: https://publishup.uni-potsdam.de/opus4-ubp/frontdoor/deliver/index/docId/3088/file/spath02_SP01.pdf
- *** *Barcelona Objectives. The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- *** *Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- *** *Ghid de bune practici pentru educația timpurie a copiilor între 3-6/7 ani*, 2008.
- www.subiecte.edu.ro

F. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- **Curriculumul pentru educație timpurie**
 - structura curriculumului pentru educația timpurie; principii și valori fundamentale
 - concepte de bază ale programei pentru educația timpurie (domenii de dezvoltare, dimensiuni ale dezvoltării, comportamente observabile, teme anuale de studiu)
 - planul de învățământ – importanță și organizare
 - metodologia de aplicare a planului de învățământ - elemente de bază:
 - programul zilnic de activitate
 - jocuri și activități liber-alese, rutine și tranziții, activități tematice și activitățile de dezvoltare a înclinațiilor personale/predispozițiilor/aptitudinilor din perioada după-amiezii, activitățile extrașcolare)
- **Proiectarea activităților ludice și de învățare**
 - elaborarea documentelor de proiectare didactică: planificare calendaristică, planificare săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)
- **Managementul activităților ludice și de învățare. Organizare și realizare**
 - jocul - principala formă de organizare a procesului de învățământ în creșă; Clasificarea jocurilor; Funcțiile jocului. Valențe formative/educative ale jocului
 - organizarea spațiului/mediului educațional (intern și extern, fizic și social); cerințe psihopedagogice și ergonomice
 - combinații între diferite strategii didactice, în viziune sistemică
 - metode, tehnici și procedee folosite în cadrul diferitelor tipuri de activități de învățare
 - modalități de optimizare a situațiilor/contextelor de învățare prin intermediul mijloacelor didactice și a materialului didactic
 - diferențiere și individualizare în procesul de învățământ desfășurat în creșă. Adaptare curriculară
 - tipuri de activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemânare, activități în aer liber, jocul) și mijloace de realizare (povestirea, lectura educatoarei, jocul didactic, memorizarea, lectura după imagini, observarea, jocul de construcție, jocul de rol, jocul de mișcare, jocul muzical, modelaj, desen, pictură etc.)
 - variante de organizare și de realizare a rutinelor și a tranzițiilor
 - variante de organizare și de realizare a jocurilor și activităților liber-alese
 - parteneriatul educațional. Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)
- **Evaluarea în educația timpurie**
 - conceptul de evaluare: definire și analiză
 - forme ale evaluării specifice învățământului antepreșcolar
 - funcțiile evaluării

- metode și instrumente de evaluare a rezultatelor și a progreselor în învățare ale copilului antepreșcolar. Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță – structură și modalitatea de completare; rolul acestora
- interpretarea și valorificarea rezultatelor evaluării în învățământul antepreșcolar

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE DIN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- Bocoș M., Preda V., Brănișteanu R., Clapou C., *Tradiții și valori – Ghid practic de opțiuni integrate*, Editura Delta Cart Educațional, Pitești, 2013.
- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Catalano, H., Albulescu, I., *Didactica jocurilor*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Catalano, H., Albulescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albulescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
- Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L.-L., *Educația timpurie: ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Paralela 45, Pitești, 2009.
- Glava, A., Tătaru, L., Chiș, O., *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Diamant, Pitești, 2014.
- Golu, Fl., *Joc și învățare la copilul preșcolar. Ghid pentru educatori, părinți și psihologi*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Gongea, E., Ruiu, G., Breben, S., *Activități bazate pe inteligențe multiple*, Editura Reprograph, Craiova, 2002.
- Ionescu, M. (coord.), *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*, Editura Vanemonde, București, 2010.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Mitu, F., *Metodica activităților de educare a limbajului*, Editura Pro Humanitas, București, 2000.
- Niculescu, R., M., *Curriculum între continuitate și provocare*, Editura MEDIA, Sibiu, 2010.
- Norel, M., Bota, O., A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
- Preda, V., *Copilul și grădinița. Urgența 2000: pariul limbajului și al comunicării*, Editura Compania, București, 1999.
- Preda, V., Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte. Auxiliar didactic pentru aplicarea noului curriculum*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Vărsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vărsmaș, E., *Educația timpurie*, Editura Arlequin, București, 2014.
- Vranceanu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*. UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- *** *Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
- *** *Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional Loris Malaguzzi, USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar, POSDRU ID 61130).

- ****Barcelona Objectives. The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- ***Metoda proiectelor la vârstele timpurii, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- ****Ghid de bune practici pentru educația timpurie a copiilor între 3-6/7 ani*, 2008.
- www.subiecte.edu.ro

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU
LIMBA ȘI LITERATURA GERMANĂ MATERNĂ,
LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ
PENTRU COPII, METODICA PREDĂRII
ACTIVITĂȚILOR ÎN LIMBA GERMANĂ MATERNĂ
și METODICA PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR ÎN
LIMBA ROMÂNĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREȘCOLAR**

**EDUCATOARE/INSTITUTORI/PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREȘCOLAR
(ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR ÎN LIMBA GERMANĂ MATERNĂ)**

**București
2023**

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa se adresează educatoarelor, institutorilor și profesorilor din învățământul preșcolar, care s-au înscris și vor susține examenul de definitivare în învățământ.

În elaborarea programei s-au avut în vedere următoarele principii:

- principiul continuității formării inițiale, realizat prin evoluție în carieră și dezvoltare profesională;
- principiul coerenței modular-tematice a programei, asigurat prin articularea proiectării ei, prin modul de elaborare a competențelor generale și specifice, prin modul de selectare a conținuturilor ce vor face obiectul evaluărilor vizate, prin diversitatea formelor și a strategiilor evaluative sugerate pentru a fi utilizate în contextul acestor examinări;
- principiul adecvării și armonizării finalităților și a conținuturilor învățământului primar românesc cu direcțiile și spiritul schimbărilor din societate;
- principiul optimizării și inovării activității în învățământul preșcolar, prin asimilarea celor mai noi achiziții din științele educației și din științele conexe.

Programa pentru Examenul național de definitivare în învățământ a educatoarelor, institutorilor și profesorilor din învățământul preșcolar cu predare în limba germană maternă vizează competențe abordabile din perspectiva dimensiunii cognitive, procedural-aplicative și atitudinale și propune o tematică ce corespunde tendințelor în evoluția disciplinelor.

Structura programei este următoarea:

- Notă de prezentare.
- Competențele specifice a educatoarelor, institutorilor și profesorilor din învățământul preșcolar cu predare în limba maternă germană.
- Tematica programei în următoarea ordine a disciplinelor:
 1. Limba și literatura germană maternă;
 2. Metodica predării activităților în limba germană maternă în învățământul preșcolar;
 3. Limba și literatura română și universală pentru copii;
 4. Metodica predării activităților în limba română în învățământul preșcolar.
- Repere bibliografice.

COMPETENȚELE SPECIFICE EDUCATOAREI/ INSTITUTORULUI/ PROFESORULUI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Definirea competenței profesionale și a competenței didactice

Competență profesională: „Ansamblul de competențe specializate, care reprezintă standardul acceptabil pentru exercitarea unei profesii. Fiecare profesie solicită, pe lângă anumite competențe generale (intelectuale, civice, etice, comunicaționale, etc.) și competențe specifice activității în domeniu.”¹

Competență didactică: „Capacitatea unei persoane de a exercita atribuțiile specifice profesiei didactice; capacitatea unui educator de a se pronunța asupra unei probleme pedagogice, pe temeiul cunoașterii aprofundate a legităților și determinările fenomenelor educative; nivel de performanță la care urmează să fie realizate de către un educator sarcinile de muncă specifice profesiei didactice”²

¹Ștefan, M. (2006). *Lexicon pedagogic*. București: Aramis., p. 58.

² Noveanu, E., Potolea, D. et. all. (2007). *Științele educației: dicționar enciclopedic*: București: Sigma., p.183.

³ *Kitul mentorului de inserție profesională*, Proiect POSDRU De la debut la succes, ID 36525, București, 2013

Competențele profesionale³ ale cadrului didactic (educatoare/institutor/profesor pentru învățământul preșcolar)

Proiectarea activităților educaționale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
<ul style="list-style-type: none"> - Cunoaște, decodifică, identifică elemente de curriculum (modele de proiectare curriculară, tipologia activităților și strategiilor didactice etc.) în activitatea instructiv-educativă în grădinița de copii. - Utilizează un limbaj psihopedagogic științific. 	<ul style="list-style-type: none"> - Identifică nevoile de învățare ale preșcolarilor și stabilește obiective educaționale informative și formative, în funcție de particularitățile de grup și individuale. 	<ul style="list-style-type: none"> - Își asumă modul de organizare a unui demers didactic.

Conducerea și monitorizarea procesului de instruire

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
<ul style="list-style-type: none"> - Cunoaște în mod elementar modul de organizare și conducere a activităților instructiv-educative. 	<ul style="list-style-type: none"> - Asigură adecvarea strategiilor de instruire la caracteristicile individuale și de grup ale preșcolarilor. 	<ul style="list-style-type: none"> - Se adaptează flexibil la condițiile curriculare concrete.

Evaluarea activităților educaționale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
<ul style="list-style-type: none"> - Cunoaște funcțiile evaluării precum și unele metode și instrumente de evaluare specifice învățământului preșcolar. 	<ul style="list-style-type: none"> - Elaborează probe și instrumente de evaluare simple. 	<ul style="list-style-type: none"> - Manifestă disponibilitate de îmbunătățire a instrumentarului de evaluare folosit.

Integrarea și utilizarea TIC în educație

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
<ul style="list-style-type: none"> - Cunoaște terminologia specifică TIC și înțelege rolul interacțiunii dintre preșcolar – computer. 	<ul style="list-style-type: none"> - Identifică unele activități sau secvențe de activitate care pot fi realizate cu ajutorul TIC. 	<ul style="list-style-type: none"> - Proiectează, în condiții de autonomie restrânsă, unele secvențe de învățare care presupun utilizarea TIC.

Cunoașterea, consilierea și tratarea diferențiată a preșcolarilor

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
<ul style="list-style-type: none"> - Cunoaște unele metode și tehnici de consiliere și tratare diferențiată a copiilor preșcolari. 	<ul style="list-style-type: none"> - Reflectează asupra consecințelor ce decurg din aplicarea diferitelor metode și tehnici de consiliere și de tratare diferențiată a copiilor preșcolari. 	<ul style="list-style-type: none"> - Manifestă deschidere pentru a experimenta noi metode și tehnici de cunoaștere și consiliere a preșcolarilor.

Managementul grupei de preșcolari

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște diferite teorii cu privire la asigurarea managementului grupei de preșcolari.	- Creează un mediu ambiant plăcut pentru grupa de preșcolari care i-a fost încredințată - Antrenează copiii în organizarea sălii și a mediului curricular.	- Este dispus să accepte sfaturi pentru mai buna organizare a mediului de învățare și a grupei de preșcolari.

Dezvoltarea instituțională a unității de învățământ preșcolar și dezvoltarea de parteneriate grădiniță - comunitate

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele instituții din comunitatea locală care se află în legătură cu unitatea de învățământ preșcolar.	- Realizează un schimb cel puțin minimal de informații, prin diferite canale de comunicare, cu diferiți parteneri educaționali.	- Se implică în stabilirea unor legături între grădiniță și comunitatea locală.

Managementul carierei și al dezvoltării personale

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște și înțelege cu obiectivitate nivelul propriei pregătiri profesionale.	Își elaborează proiecte de dezvoltare personală și profesională.	- Manifestă o conduită (auto)reflexivă asupra activităților profesionale și personale.

Cercetare educațională aplicativă

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște unele modele de elaborare a design-ului unei cercetări educaționale.	- Elaborează micro-proiecte de cercetare educațională în condiții de asistență și consiliere metodologică.	- Manifestă o atitudine favorabilă față de cercetarea educațională.

Strategii de adaptare a conținuturilor la predarea în online prin combinarea conținutului multimedia și a materialelor de învățare online cu predarea la clasă

CUNOȘTINȚE	ABILITĂȚI	ATITUDINI
- Cunoaște modele de elaborare a unor conținuturi și materiale specifice predării și învățării online.	- Elaborează materiale adaptate la predarea online.	- Manifestă o atitudine favorabilă față de adaptarea conținuturilor pentru învățarea online.

Competențe de comunicare

Competențe de relaționare

Competențe de organizare instituțională și de management al resurselor umane

Competențe specifice

Competențe de organizare a grupei de preșcolari

Competențe de planificare

Competențe psihopedagogice și didactico-metodologice

1. LIMBA ȘI LITERATURA GERMANĂ PENTRU COPII

TEMATICĂ

I. Literatura germană

Beispiele und didaktische Konzepte für Gattungen der Kinderliteratur:

- Bilderbücher: „Eine Gans aus Buntpapier“ von Josef Guggenmos; „Wimmelbücher“ von Ali Migutsch; „Die Raupe Nimmersatt“ von Eric Carle; „Frederick“ von Leo Lionni; „Knopf Knöpfchen“ von Erika Hübner-Barth; „Das verschnupfte Bilderbuch“ von Hedi Hauser; „Die Geschichte vom Löwen, der nicht schreiben konnte“ von Martin Baltscheit; „Irgendwie Anders“ von Kathryn Cave; „Die Königin der Farben“ von Jutta Bauer; „Der Grüffelo“ von Alex Scheffler und Julia Donaldson.
- Geschichten: „Sofie macht Geschichten“ von Peter Härtling; „Heut bin ich stark“ von Heinz Janisch; „1-2-3 Minuten-Geschichten“ von Manfred Mai; „Das Traumfresserchen“ von Michael Ende; „Tranquilla Trampeltreu“ von Michael Ende; „Nickel Vogelpfeifer“ von Mirjam Pressler.
- Lyrik: Thematische Vielfalt des Kinderreimes und des Kinderverses; Kindergedichtautoren Christian Morgenstern, Joachim Ringelnatz, James Krüss, Josef Guggenmos, Frederik Vahle, Detlev Jöcker, Rolf Zuckowski; „Was denkt die Maus am Donnerstag“ von Josef Guggenmos; „Es war einmal ein Igel“ von Franz Hohler.
- Märchen: Brüder Grimm, Josef Haltrich, Hans Christian Andersen; „Vom Kätzchen und Mäuschen“; „Die Tür am Buckel“; „Die Bienenkönigin“.
- Sagen: „Der Rattenfänger von Hameln“, „Warum das Meerwasser salzig ist“.
- Legenden: Sankt Martin, Sankt Nikolaus.
- Fabeln: „Der Fuchs und der Storch“ und „Der Löwe und das Mäuschen“ von Aesop, „Der Rabe und der Fuchs“ von G. E. Lessing; „Wie die Maus den Löwen rettete“; „Wie der Fuchs den Raben überlistete“.
- Ganzschriften: „Die Abenteuer der Biene Maja“ von Waldemar Bonsels; „Jim Knopf“ von Michael Ende; „Briefe von Felix“ von Annette Langen; „Neben mir ist noch Platz“ von Paul Maar.
- Theaterstücke: Kasperle – Theaterstücke; „Das rote Haus in einer kleinen Stadt“ von Elisabeth Borchers.
- Sachtexte und Sachbücher: „Unsere Erde“ von Angela Weinhold; Ravensburger Reihe; „Herr Kandinsky war ein Maler“ von Daan Remmerts de Vries.

Die angeführten Werke der Kinderliteratur sind kennzeichnend für die jeweilige Gattung und dienen der Orientierung.

II. Limba germană

1. Wortschatz und Aussprache

- Wortschatzerweiterung: Ableitung; Zusammensetzung; Synonyme; Antonyme; Wortfamilie; Wortfeld.
- Redensarten und Redewendungen.
- Buchstaben und Phoneme im Deutschen.

2. Satzbau/Syntax

- Satzgliedfolge/Topik im deutschen Satz: besondere Stellung des Prädikats/der Prädikatsteile.
- Satzglieder und Satzgliedteile: Subjekt; Prädikat; Objekte (Akkusativ-, Dativ-, Präpositionalobjekt) Adverbialbestimmungen (Temporal-, Lokal-, Modal-, Kausalbestimmung); Attribute als Satzgliedteile (adjektivisches Attribut, Genitivattribut, Präpositionalattribut, Apposition).
- Satzverbindungen und Satzgefüge: Hauptsatz und Nebensatz – Bildung; Form der Nebensätze (Konjunktionalsatz, Relativsatz, indirekter Fragesatz, verkappter Nebensatz, Infinitivgruppe); Inhalt der Nebensätze (Subjekt-, Objekt-, Attribut-, Kausalsatz).

3. Wortarten/Morphologie

- Beugbare Wortarten: Verb, Substantiv mit Artikel, Adjektiv, Pronomen.
- Unbeugbare Wortarten: Adverb, Präposition, Konjunktion.

4. Orthographie und Interpunktion

- Korrekte Schreibung der Wörter und richtige Verwendung der Satzzeichen

BIBLIOGRAFIE

Literatur und Didaktik

1. Conrady, Peter (2004): *Lesespaß für Kinder*, in: Dräger, Monika et al (Hrsg.): Lesen ist Verstehen. Schriften auf Wegen zu Kindern, Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben (<https://dgls.de/publikationen/buecher/.band-1-lesen-ist-verstehen-schriften-auf-wegen-zu-kindern/>), Berlin, 2004.
2. Köhler, Rosemarie: *Leicht lesbare Texte für kleine Leserinnen und Leser*, in: Dräger, Monika et al (Hrsg.): Lesen ist Verstehen. Schriften auf Wegen zu Kindern, Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben (<https://dgls.de/publikationen/buecher/.band-1-lesen-ist-verstehen-schriften-auf-wegen-zu-kindern/>), Berlin, 2004.
3. Kretschmer, Christine: *Weltaneignung mit Bilderbüchern*, in: Dräger, Monika et al (Hrsg.): Lesen ist Verstehen. Schriften auf Wegen zu Kindern, Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben (<https://dgls.de/publikationen/buecher/.band-1-lesen-ist-verstehen-schriften-auf-wegen-zu-kindern/>), Berlin, 2004.
4. Mai, Manfred: *Geschichte der deutschen Literatur erzählt von Manfred Mai*, Beltz Verlag, Weinheim, 2001.
5. Marquardt, Manfred: *Einführung in die Kinder- und Jugendliteratur*, Bildungsverlag EINS, Troisdorf, 2005.
6. Monschein, Maria: *Die 50 besten Spiele zur Sprachförderung*. Don Bosco MiniSpielothek, 2015.
7. Näger, Sylvia: *Literacy: Kinder entdecken Buch-, Erzähl- und Schriftkultur*, Herder Verlag, Freiburg im Breisgau, 2005.
8. Sengelhoff, Barbara: *Die Welt der Buchstaben - Ein Thema für alle Kinder*, in: Sasse, Ada/ Valtin, Renate (Hrsg.): Lesen lehren, Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben (<https://dgls.de/publikationen/buecher/band-2-lesen-lehren/>), Berlin, 2005.
9. Waldmann, Günter: *Produktiver Umgang mit Lyrik. Eine systematische Einführung in die Lyrik, ihre produktive Erfahrung und ihr Schreiben*, Schneider Verlag, Hohengehren, 2011.
10. Vom Wege, Brigitte/Wessel, Mechthild: *Kinderliteratur für sozialpädagogische Berufe*, Bildungsverlag EINS, Troisdorf, 2009.

BIBLIOGRAFIE

Sprache und Didaktik

1. Altenburg, Erika: *Sprachliches Lernen zur Entwicklung und Förderung von Lesekompetenz*, in: Hoffmann, Bernhard/ Valtin, Renate: Checkpoint Literacy. Tagungsband 1 zum 15. Europäischen Lesekongress 2007 in Berlin, Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben (<https://docplayer.org/22880018-Bernhard-hofmann-renate-valtin-hg.html>), Berlin, 2008.
2. Bartnitzky, Horst: *Grammatikunterricht in der Grundschule*, Cornelsen Verlag, Berlin, 2012.
3. Bleyhl, Werner: *Grammatik im Fremdsprachenunterricht. Ein Irr-Glaube als Keule*, in: 48. BAG 12.-15.5.2010 im Päd. Institut Haus Villigst./Ruhr Plenarvortrag (http://www.bag-englisch.de/wp-content/uploads/2011/03/48_BAG_Bleyhl.pdf), 2010.
4. Braun, Daniela/ Krause, Sascha, *Handbuch Kreativitätsförderung: Didaktik und Methodik in der Frühpädagogik*, Herder Verlag, Freiburg im Breisgau, 2019.
5. Ellermann, Walter, *Methodik der Bildungsarbeit in Kindertagesstätten: Kinder in der Praxis anregen, unterstützen und fördern*, HT Verlag, Hamburg, 2016.

6. Granzow-Emden, Matthias: *Deutsche Grammatik verstehen und unterrichten*, Narr Francke Attempto Verlag, München, 2013.
7. Kirschhock, Eva-Maria (): *Diagnose und Förderung von Sprachbewusstheit*, in: Hoffman, Bernhard/ Valtin, Renate (Hrsg.): *Förderdiagnostik beim Schriftspracherwerb*, Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben (https://www.pedocs.de/volltexte/2016/12412/pdf/Hofmann_Valtin_2007_Foerderdiagnostik_beim_Schriftspracherwerb.pdf., Berlin, 2007.
8. Lepold, Marion/ Ullmann, Monika: *Digitale Medien in der Kita-Alltagsintegrierte Medienbildung in der pädagogischen Praxis*, Herder Verlag, Freiburg im Breisgau, 2018.
9. Pahlow, Heike: *Deutsche Grammatik einfach, kompakt und übersichtlich*, Engelsdorfer Verlag, Leipzig, 2010.
10. Valtin, Renate, Hrsg.: *Rechtschreiben lernen in den Klassen 1-6*, Grundschulverband, Frankfurt am Main, 2000.

2. METODICA PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR ÎN LIMBA GERMANĂ MATERNĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

TEMATICĂ

- Das Curriculum der Früherziehung– Bedeutung und Struktur, Planung des Unterrichts ausgehend vom Lehrplan;
- Der Stoffverteilungsplan (Jahres-/ Wochenplanung, Tagesablauf);
- Der Lektionsplan; Lernzielbeschreibung;
- Sozialformen: Frontalunterricht, Gruppengespräch, Gruppenarbeit, Partnerarbeit, Einzelarbeit;
- Methoden und Verfahren im Deutschunterricht: z.B.: das Gespräch, Memorieren, die Beobachtung/Beschreibung, Bilderbuchbetrachtung, das Erzählen und Vorlesen, das Rollenspiel, das didaktische Spiel, das Experiment, das Portfolio, das Projekt;
- Das Spiel im Kindergarten: Rolle, Förderbereiche, Arten, Ablauf, didaktisches Spiel in den Tätigkeiten;
- Freies Spiel und offene Lernumgebungen, Routinen und Transitionen, Themen zur persönlichen Entwicklung (aufgrund persönlicher Neigungen, Fertigkeiten, Fähigkeiten, außerschulische Angebote);
- Hören und Sprechen im Deutschunterricht – Übungen und Aufgaben;
- Sprachförderung im Anfangsunterricht;
- Vorbereitung auf das Lesenlernen im Deutschunterricht;
- Lesemotivation und Leseförderung – Beobachtung, Diagnose, Fördermöglichkeiten, Übungen und Aufgaben;
- Umgang mit Literatur im Anfangsunterricht (Literacy);
- Der Schriftspracherwerb – Vorbereitung des Schreibenlernens; Methodenintegration;
- Handlungs- und produktionsorientierter Deutschunterricht – Übungen und Aufgaben;
- Lehr- und Lernmittel im Unterricht: Arten, moralischer Wert, Rolle der Ausstattung des Lernraums im Kindergarten;
- Medien – Möglichkeiten, Vor- und Nachteile;
- Evaluation – Definition und Analyse, Evaluationsformen, Funktionen der Evaluation, Evaluationsmethoden.

BIBLIOGRAFIE**Didaktik und Methodik**

1. Lehrplan fürfrühkindliche Erziehung
2. *Ghid de bune practici pentru educația timpurie a copiilor între 3-6/7 ani*, 2008.
3. Abraham, Ulf; Knopf, Julia: *Deutsch - Didaktik für die Grundschule*, Cornelsen Scriptor, Berlin, 2013.
4. Böcher, Hartmut Hrsg: *Erziehen, bilden und begleiten*, Bildungsverlag EINS, Troisdorf, 2013.
5. Bredel, Ursula: *Sprachbetrachtung und Grammatikunterricht*, UTB, Stuttgart, 2013.
6. Böttcher, Ingrid/Becker-Mrotzek, Michael: *Texte bearbeiten, bewerten und benoten*, Cornelsen Verlag, Berlin, 2003.
7. Christiani, Reinhold: *Schuleingangsphase neu gestalten*, Cornelsen Verlag, Berlin, 2004.
8. Dehn, Mechthild: *Kinder & Sprache(n). Was Erwachsene wissen sollten*, Kallmeyer Klett, Stuttgart, 2012.
9. Dräger, Monika: *Lust am Lesen wecken*, in: Dräger, Monika et al (Hrsg.): *Lesen ist Verstehen. Schriften auf Wegen zu Kindern*, Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben, Berlin, 2004.
10. Füssenich, Iris/ Löffler, Cordula: *Schriftspracherwerb. Einschulung, erstes und zweites Schuljahr* Ernst Reinhardt Verlag, München, 2008.
11. Jentgens, Stephanie (2016): *Lehrbuch Literaturpädagogik. Eine Einführung in Theorie und Praxis der Literaturvermittlung*. Weinheim: Beltz Verlag.
12. Jeuk, Stefan/ Schäfer, Joachim. *Schriftsprache erwerben – Didaktik für die Grundschule* Cornelsen scriptor, Berlin, 2013.
13. Kohl, Eva Maria/ Ritter, Michael, *Schreibszenarien*, Kallmeyer Klett, Stuttgart, 2010.
14. ****Lehrplan für Deutsch als Muttersprache*.
15. Leuchter, Miriam: *Didaktik für die ersten Bildungsjahre*, Klett und Balmer Verlag, Zug, 2010.
16. Näger, Sylvia: *Literacy - Kinder entdecken Buch-, Erzähl- und Schriftkultur*, Herder Verlag, Freiburg im Breisgau, 2005.
17. Ritter, Alexandra/ Ritter, Michael; Hrsg.: *Schreibkompetenz und Schriftkultur*, Grundschulverband, Frankfurt am Main, 2012.
18. Rühl, Katja: *Strategieorientiertes Unterrichten*, in: Sasse, Ada/Valtin, Renate (Hrsg.): *Lesen lehren*, Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben (<https://dgls.de/publikationen/buecher/band-2-lesen-lehren/>), Berlin, 2005.
19. Schmid-Barkow, Ingrid: *Prozesse des Textverstehens und ihre Analyse*, in Dräger, Monika et al (Hrsg.): *Lesen ist Verstehen. Schriften auf Wegen zu Kindern*, Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben (<https://dgls.de/publikationen/buecher/.band-1-lesen-ist-verstehen-schriften-auf-wegen-zu-kindern/>), Berlin, 2004.
20. Sengelhoff, Barbara: *Lesen. Entwurf eines didaktischen Modells*, in: Dräger, Monika et al (Hrsg.): *Lesen ist Verstehen. Schriften auf Wegen zu Kindern*, Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben (<https://dgls.de/publikationen/buecher/.band-1-lesen-ist-verstehen-schriften-auf-wegen-zu-kindern/>), Berlin, 2004.
21. Uhlig, Bettina Hrsg: *Bildung in der Kindheit – das Handbuch zum Lernen in Kindergarten und Grundschule*, Kallmeyer Klett, Stuttgart, 2010.
22. Wedel-Wolff, Annegret von/ Crämer, Claudia: *Förderung im Lesen nach dem Erwerb der alphabetischen Phase*, in: Hoffman, Bernhard/ Valtin, Renate (Hrsg.): *Förderdiagnostik beim Schriftspracherwerb*, Deutsche Gesellschaft für Lesen und Schreiben (https://www.pedocs.de/volltexte/2016/12412/pdf/Hofmann_Valtin_2007_Foerderdiagnostik_beim_Schriftspracherwerb.pdf), Berlin, 2007.
23. www.subiecte.edu.ro.

Einige der angeführten Titel sind unter folgendem Link zu finden:

<http://www.dgls.de/download/category/11-ganze-baende.html>

NOTĂ: Bibliografia pentru metodică de specialitate **include și planurile cadru, programele școlare, precum și manualele cuprinse în catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.**

3. LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII

TEMATICĂ

I. Limba română

Fonetică și vocabular

- Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
- Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
- Despărțirea cuvintelor în silabe.
- Omografe, omofone. Accentul.
- Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixe diminutive și augmentative.
- Arhaisme. Regionalisme. Neologisme. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
- Paronimele frecvente. Pleonasmul.

Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)

- Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe Verbul în propoziție.
- Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Substantivul în propoziție.
- Exprimarea însușirilor. Adjectivul în propoziție. Forme ale superlativului.
- Pronumele în propoziție.
- Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii.
- Adverbul în propoziție.
- Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură.

Propoziția

- Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjunția și prepoziția).
- Propoziția principală/propoziția secundară.

Fraza

- Propoziția regentă/elementul regent.

II. Literatura română și universală pentru copii

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare, accesibile școlarilor mici.

1. Creația populară

- Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).
- Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.
- Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu*, *Prâslea cel Voinic și merele de aur*.

2. Creația cultă

a. Genul liric:

- **poeziile copilăriei** (Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*);
- **poezia despre natură și viețuitoare** (Mihai Eminescu, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago, *Căfelușul șchiop*).

b. Genul epic• **în versuri:**

- **fabula** (Alec Donici, *Musca la arat*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*);
- **balada** (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).

• **în proză:**

- **schița** (I.L. Caragiale, *D-I Goe, Vizită*);
- **povestirea** (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*);
- **legenda** (Călin Gruia, *Povestea florii-soarelui*);
- **basmul cult** (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Rățușca cea urâtă*).

BIBLIOGRAFIE**I. Limba română**

1. *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
2. Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
3. Golopenția S., *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.
4. Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
5. <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>.
6. <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>.

II. Literatura română și universală pentru copii

1. Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.
2. Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.
3. Ciopraga, C., *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.
4. Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.
5. *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md).
6. *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
7. www.enciclopediavirtuala.ro.
8. <http://ro.literaryframework.eu/>.
9. www.romanianvoice.com/poezii/.
10. www.cartiaudio.eu.
11. www.biblior.net.

4. METODICA PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR DE LIMBĂ ROMÂNĂ ÎN GRĂDINIȚELE DE COPII CU PREDARE ÎN LIMBILE MINORITĂȚILOR**TEMATICĂ**

- Clasificarea și structura activităților de joc didactic. Metodica desfășurării lor.
- Povestirile copiilor (repovestirile și povestirile create de copii). Metodica desfășurării lor.
- Memorizările. Clasificare. Structură. Metodica desfășurării lor.
- Structura activității de lectură după imagini. Valori formative.

- Convorbirea. Tematică. Structură. Metodica desfășurării lor.
- Jocuri de creație, cu subiecte din povești și basme. Valori formative.

BIBLIOGRAFIE

1. Brate, Rodica, *Limba și literatura română/universală pentru copii. Metodica predării limbii române: definitivat, gradul II: învățători, institutori, profesori (în limbile minorităților)*, Editura Universității Lucian Blaga, Sibiu, 2014.
2. Bogart, C., Delmarle, S., Preda, V., *Formarea competențelor în grădiniță: o altă perspectivă asupra timpului școlar*, Editura Aramis Print, București, 2012.
3. Brănișteanu R., Chira E., *Paradigme ale integrării curriculare în grădiniță*, Editura Delta Cart Educațional, Pitești, 2011.
4. Glava, A., Tătaru, L., Chiș, O. *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Diamant, Pitești, 2014.
5. Ionescu, M. (coord.) *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*, Editura Vanemonde, București, 2010.
6. Norel, M., Bota, O., A. (). *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
7. Păiș - Lăzărescu, M., Tudor, S. L., Stan, M. M. *Mentorat în didactica învățământului preșcolar și primar*, Editura Sitech, Craiova, 2015.
8. Preda, V., Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V. *Învățarea bazată pe proiecte. Auxiliar didactic pentru aplicarea noului curriculum*. Editura Arves, Craiova, 2009.
9. Vrășmaș. E. *Educația timpurie*. Editura Arlequin, București, 2014.
10. *** *Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare)*
11. <http://educatiaccontinua.edu.ro/repere-metodologice.html>.

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA ITALIANĂ MATERNĂ,
LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII,
METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA
ITALIANĂ MATERNĂ ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII
ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA ITALIANĂ MATERNĂ)**

A. NOTA DE PREZENTARE

Studiile efectuate în ultima perioadă au evidențiat importanța educației timpurii în viața oricărei persoane, această perioadă fiind marcată de parcurgerea unor etape esențiale pentru succesul ulterior al copilului, atât în viața școlară, cât și în viața personală. Mai mult decât atât, unul dintre cei care au o intervenție crucială în această perioadă importantă a dezvoltării copilului este educatorul-puericultor, persoana calificată care se ocupă de creșterea, îngrijirea și educația timpurie a copilului mic. De altfel, este evident că, între mediul de dezvoltare al copilului și dezvoltarea intelectuală a acestuia, există o corelație semnificativă. Drept urmare, putem afirma că o educație timpurie de calitate urmărește dezvoltarea personală continuă, dezvoltarea emoțională, dezvoltarea creativității și dezvoltarea propriilor valori și a valorilor sociale, impactul experiențelor pozitive din copilăria timpurie fiind cel care contribuie la dezvoltarea viitorului adult.

Prezenta programă, aplicabilă *Examenului național de definitivare în învățământul preuniversitar*, pentru specializarea Educator-puericultor, în limba italiană maternă, se dorește a fi un răspuns la acest nou context. Aceasta ține cont de formarea pentru această profesie didactică, fiind elaborată în acord cu legislația în vigoare, iar concepția, principiile și criteriile care stau la baza propunerilor tematice sunt următoarele:

- a) statutul și competențele aferente carierei didactice;
- b) eficacitatea practică și socială, derulată de educatorul-puericultor în cadre instituționale cu limbă de predare italiană maternă, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă, precum și oferta de conținuturi asociată cu interesele de bază ale copilului mic;
- c) diversificarea competențelor dobândite de educatorul-puericultor în cadrul procesului de formare inițială, continuă și dezvoltare personală;
- d) dezvoltarea și inovarea metodologică, prin reflecție asupra teoriei și practicii educaționale de la nivel național, respectiv raportarea la tendințele și modificările survenite în documentele europene.

Prezenta programă pentru *Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar*, specializarea Educator-puericultor, cuprinde următoarele:

- A. Nota de prezentare;
- B. Competențele profesionale ale educatorului-puericultor;
- C. Tematica pentru Limba și literatura italiană maternă;
- D. Tematica pentru Limba română și literatura pentru copii;
- E. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba italiană maternă;
- F. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română.

B. COMPETENȚELE PROFESIONALE ALE EDUCATORULUI-PUERICULTOR

Proba scrisă din cadrul *Examenului național de definitivare în învățământul preuniversitar* evaluează o serie de competențe specifice educatorului-puericultor, pe care acesta urmează să le demonstreze în activitatea didactică, precum:

- analizarea și abordarea flexibilă a curriculumului pentru educație timpurie, în vederea aplicării personalizate a acestuia în procesul de învățământ în creșă;
- construirea unor activități de învățare în concordanță cu competențele, valorile și atitudinile prevăzute în curriculumul pentru educație timpurie;
- alegerea și adecvarea principiilor și strategiilor didactice utilizate în cadrul activităților desfășurate în învățământul antepreșcolar, în vederea formării comportamentelor stabilite prin curriculumul pentru educație timpurie;

- adaptarea demersului didactic la nevoile reale ale copiilor, prin individualizarea și diferențierea învățării;
- abordarea integrată a învățării în învățământul antepreșcolar, prin valorificarea corelațiilor intra- și interdisciplinare;
- aplicarea unor instrumente și metode diverse de evaluare, ale căror rezultate să fie analizate și interpretate în vederea optimizării acțiunii didactice;
- adecvarea activității de evaluare continuă la cerințele evaluărilor/examenelor naționale;
- examinarea critică a caracteristicilor diferitelor strategii didactice în vederea adaptării conceptelor și a resurselor utilizate la grupul de copii și la obiectivele învățării.
- exprimarea corectă și fluentă în limba de predare italiană maternă

Structura probei scrise pentru Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar, pentru specializarea Educator-puericultor (în limbile minorităților naționale):

- Limba și literatura italiană maternă – **scris**;
- Limba română și literatura pentru copii – **scris**;
- Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba italiană maternă – **scris**;
- Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română – **scris**.

NOTĂ: - Portofoliul și proba practică se realizează în conformitate cu *Metodologia – cadru privind mobilitatea personalului didactic de predare din învățământul preuniversitar*, în vigoare.

C. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ITALIANĂ MATERNĂ

I. Limba italiană

- Fonetică și ortografie. Regulile de pronunție; grupuri consonantice și vocalice; accentul; despărțirea în silabe; "troncamento"; eliziunea; punctuația
- Elemente de lexicologie: formarea cuvintelor, derivarea cu sufixe și prefixe, compunerea. Relații semantice în semantica lexicală: polisemia și omonimia; sinonimia, antonimia
- Morfologie
 - Substantivul: genul, numărul; formarea genului feminin și a pluralului; substantive cu două forme de plural, substantive defectiv de singular/plural, pluralul substantivelor compuse
 - Articolul: hotărât, nehotărât, partitiv. Folosirea și omiterea articolului. Prepoziții articulate
 - Adjectivul calificativ: forme regulate, neregulate, invariabile. Gradele de comparație ale adjectivelor: forme analitice și sintetice
 - Pronumele personal: forme accentuate, neaccentuate în acuzativ și dativ, combinate; pronumele reflexiv, de politețe, posesiv, demonstrativ, relativ, interogativ, nehotărât
 - Adjectivele pronominale. Ci, vi, ne cu valoare pronominală și adverbială
 - Numeralul: clasificare, folosirea numeralului cardinal și ordinal
 - Verbul: conjugare și diateză. Modurile și timpurile. Conjugarea verbelor regulate, neregulate, defectiv. Folosirea auxiliarelor. Acordul participiului trecut. Folosirea formelor pronominale cu imperativul și cu modurile impersonale. Folosirea conjunctivului. "Periodo ipotetico". Concordanța timpurilor la indicativ și conjunctiv. Vorbirea directă și indirectă
 - Adverbul: clasificare și formare; gradele de comparație
 - Prepoziția, conjuncția, interjecția

II. Literatura italiană

- Noțiuni de teorie literară: Noțiunea de opera literară, limbajul poetic, imaginea poetică, subiectul, compoziția, personajul. Genurile literare. Principalele specii literare

Opere literare:

- Carlo Collodi – Le avventure di Pinocchio
- Esopo – Favole

- Elio Giaccone - Miti e leggende
- Gianni Rodari – Favole al telefono
- Gianni Rodari - Filastrocche
- Italo Calvino – Fiabe italiene
- Edmondo De Amicis – Cuore
- Antoine De Saint – Exupéry – Il Piccolo Principe
- Pamela Lyndon Travers – Mary Poppins
- R. Kipling – Il libro della giungla
- Frank Baum – Il mago di Oz
- James Matthew Barrie – Peter Pan
- Lewis Carroll - Alice nel paese delle meraviglie
- Charles Dickens – Un canto di Natale

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ITALIANĂ MATERNĂ

Libri:

- Pîrvu, Elena - Gramatica limbii italiene, orice ediție.
- Serianni, Luca - Grammatica italiana, orice ediție.
- M. Dardano e P. Trifone - La lingua italiana, Bologna, Zanichelli, orice ediție.
- Balboni, Paolo - Insegnare la letteratura italiana a stranieri. Risorse per docenti di italiano come lingua straniera, Guerra Edizioni, 2006.
- Ferroni, Giulio - Storia della letteratura italiana, orice ediție.
- Rosa, Asor - Letteratura italiana, orice ediție.
- Santagata, Marco; Carotti, Laura; Casadei, Alberto - Il filo rosso. Antologia e storia della letteratura italiana ed europea, Roma-Bari, Laterza Edizioni Scolastiche, 2006, voll. I-III.
- Tellini, Gino - Letteratura italiana. Un metodo di studio, Mondadori Education, 2011.
- R. Luperini, P. Cataldi, L. Marchiani, F. Marchese - Manuale di letteratura – I saperi di base: autori e opere, temi e immagini, (voll 1 - 4), G. B. Palumbo Editore, 2006.

Site:

- www.filastrocche.it
- www.favoledebellabuonanotte.it
- www.gaiadizioni.it/sfogliolibri_index/vacanze/narrativa/miti_e_leggende/files/basic-html/page3.html
- www.giannirodari.it
- www.bdp.it/Rodari/
- <http://www.weebly.com/>

D. TEMATICA PENTRU LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII

LIMBA ROMÂNĂ

- **Fonetică și vocabular**
 - Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
 - Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
 - Despărțirea cuvintelor în silabe.
 - Omografe, omofone. Accentul.
 - Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixe diminutive și augmentative.
 - Arhaisme. Regionalisme. Neologisme. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
 - Paronimele frecvente. Pleonasmul.

- **Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)**
 - Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe Verbul în propoziție.
 - Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Substantivul în propoziție.
 - Exprimarea însușirilor. Adjectivul în propoziție. Forme ale superlativului.
 - Pronumele în propoziție.
 - Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii.
 - Adverbul în propoziție.
 - Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură.
- **Propoziția**
 - Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjuncția și prepoziția).
 - Propoziția principală/propoziția secundară.
- **Fraza**
 - Propoziția regentă/elementul regent.

LITERATURA PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare accesibile copiilor mici/antepreșcolarilor.
- **Creația populară**
 - Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).
 - Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.
 - Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu*, *Prâslea cel Voinic și merele de aur*.
- **Creația cultă**
 - a. Genul liric**
 - Poeziile copilăriei (Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*).
 - Poezia despre natură și viețuitoare (Mihai Eminescu, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*).
 - b. Genul epic**
 - **în versuri:**
 - fabula (Alec Donici, *Musca la arat*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*);
 - balada (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).
 - **în proză:**
 - schița (I.L. Caragiale, *D-I Goe, Vizită*);
 - povestirea (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*);
 - legenda (Călin Gruia, *Povestea florii-soarelui*);
 - basmul cult (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Rățușca cea urâtă*).
 - c. Teatrul pentru copii**
 - Conținuturi: *Înșir' te mărgărite* de V. Eftimiu, *Viața ca o poveste* de Sînziana Popescu (vol. *Teatrul pentru prichindei: mari, mici și mititei*).

Notă:

Componenta *Limba și literatura pentru copii*, din structura probei de concurs, va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau a unui eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând genurilor sau speciilor literare prevăzute în prezenta programă de examen, cu evidențierea unei valori (educative, formative și culturale) existente în textele literare prevăzute în prezenta programă de examen, prin referire la conținuturile sau la personajele acestora.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII

Bibliografie orientativă - Limba română

- *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
- Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
- Golopenția S., *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.
- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
- <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>.
- <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>.

Bibliografie orientativă - Literatura pentru copii

- Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.
- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.
- Ciopraga, C., *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.
- Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.
- *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md).
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
- www.encyclopediavirtuala.ro.
- <http://ro.literaryframework.eu/>.
- www.romanianvoice.com/poezii/.
- www.cartiaudio.eu.
- www.biblior.net.
- *** www.subiecte.edu.ro

E. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ITALIANĂ MATERNĂ

ACTIVITĂȚILE TEMATICE –AT (NIVEL ANTEPREȘCOLAR):

- Jocul (mijloace de realizare: jocul cu jucăria, joc simbolic, joc senzorial, joc de construcție, joc didactic, joc cu nisip și apă, jocul imitativ etc.)
- Activități artistice și de îndemânare (mijloace de realizare: desen, pictură, modelaj, activități practice și gospodărești)
- Activități de muzică și mișcare (mijloace de realizare: audiții, jocuri muzicale, jocuri cu text și cânt, jocuri cu instrumente de percuție, cântecele, exerciții euritmice)
- Activități de creație și de comunicare (mijloace de realizare: povestiri
- memorizări, lucrul cu cartea, citire de imagini, jocuri de cuvinte, jocuri verbal-imitative, exerciții onomatopice)
- Activități de cunoaștere (mijloace de realizare: observări, lecturi după imagini, activități matematice cu jucării și obiecte concrete, convorbiri cu și fără suport intuitiv, jocuri didactice, microexperimente)
- Activități în aer liber (mijloace de realizare: plimbări, jocuri la nisipar, jocuri și întreceri sportive, utilizarea aparatelor de joacă adecvate vârstei)

- Giochi di manipolazione;
- Attività di pittura e disegno;
- Giochi con suoni e colori, odori e sapori;
- Percorsi tattili e pannelli sensoriali;
- Cestino dei tesori;
- Lettura e animazione di racconti e favole;
- Giochi simbolici e di ruolo;
- Giochi di rilassamento.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ITALIANĂ MATERNĂ

- Susanna Mantovani, Clara Silva e Enrica Freschi, Didattica e nido d'infanzia. Metodi e pratiche d'intervento educativo, Edizioni junior, Gruppo Spaggiari, 2016.
- Elinor Goldschmied, Sonia Jackson, Persone da zero a tre anni, Crescere e lavorare nell'ambiente del nido, Edizioni Junior, 1997.
- Anna Lia Galardini (a cura di), Crescere al nido. Gli spazi, i tempi, le attività, le relazioni, Carocci Editore, Tascabili Faber, 2012.
- Elinor Goldschmied (Autore), Margherita Salvadori (a cura di), Il bambino nell'asilo nido. Guida per le educatrici e i genitori, Casa editrice Zeroseiup, 2020.

F. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- **Curriculumul pentru educație timpurie**
 - structura curriculumului pentru educația timpurie; principii și valori fundamentale
 - concepte de bază ale programei pentru educația timpurie (domenii de dezvoltare, dimensiuni ale dezvoltării, comportamente observabile, teme anuale de studiu)
 - planul de învățământ – importanță și organizare
 - metodologia de aplicare a planului de învățământ - elemente de bază:
 - programul zilnic de activitate
 - jocuri și activități liber-alese, rutine și tranziții, activități tematice și activitățile de dezvoltare a înclinațiilor personale/predispozițiilor/aptitudinilor din perioada după-amiezii, activitățile extrașcolare)
- **Proiectarea activităților ludice și de învățare**
 - elaborarea documentelor de proiectare didactică: planificare calendaristică, planificare săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)
- **Managementul activităților ludice și de învățare. Organizare și realizare**
 - jocul - principala formă de organizare a procesului de învățământ în creșă; Clasificarea jocurilor; Funcțiile jocului. Valențe formative/educative ale jocului
 - organizarea spațiului/mediului educațional (intern și extern, fizic și social); cerințe psiho-pedagogice și ergonomice
 - combinații între diferite strategii didactice, în viziune sistemică
 - metode, tehnici și procedee folosite în cadrul diferitelor tipuri de activități de învățare
 - modalități de optimizare a situațiilor/contextelor de învățare prin intermediul mijloacelor didactice și a materialului didactic
 - diferențiere și individualizare în procesul de învățământ desfășurat în creșă. Adaptare curriculară

- tipuri de activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemânare, activități în aer liber, jocul) și mijloace de realizare (povestirea, lectura educatoarei, jocul didactic, memorizarea, lectura după imagini, observarea, jocul de construcție, jocul de rol, jocul de mișcare, jocul muzical, modelaj, desen, pictură etc.)
- variante de organizare și de realizare a rutinelor și a tranzițiilor
- variante de organizare și de realizare a jocurilor și activităților liber-alese
- parteneriatul educațional. Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)
- **Evaluarea în educația timpurie**
 - conceptul de evaluare: definire și analiză
 - forme ale evaluării specifice învățământului antepreșcolar
 - funcțiile evaluării
 - metode și instrumente de evaluare a rezultatelor și a progreselor în învățare ale copilului antepreșcolar. Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță – structură și modalitatea de completare; rolul acestora
 - interpretarea și valorificarea rezultatelor evaluării în învățământul antepreșcolar

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE DIN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- Bocoș M., Preda V., Brănișteanu R., Clapou C., *Tradiții și valori – Ghid practic de opționale integrate*, Editura Delta Cart Educațional, Pitești, 2013.
- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Catalano, H., Albulescu, I., *Didactica jocurilor*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Catalano, H., Albulescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albulescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
- Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L.-L., *Educația timpurie: ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Paralela 45, Pitești, 2009.
- Glava, A., Tătaru, L., Chiș, O., *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Diamant, Pitești, 2014.
- Golu, Fl., *Joc și învățare la copilul preșcolar. Ghid pentru educatori, părinți și psihologi*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Gongea, E., Ruiu, G., Breben, S., *Activități bazate pe inteligențe multiple*, Editura Reprograph, Craiova, 2002.
- Ionescu, M. (coord.), *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*, Editura Vanemonde, București, 2010.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Mitu, F., *Metodica activităților de educare a limbajului*, Editura Pro Humanitas, București, 2000.
- Niculescu, R., M., *Curriculum între continuitate și provocare*, Editura MEDIA, Sibiu, 2010.
- Norel, M., Bota, O., A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.

- Preda, V., *Copilul și grădinița. Urgența 2000: pariul limbajului și al comunicării*, Editura Compania, București, 1999.
- Preda, V., Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte. Auxiliar didactic pentru aplicarea noului curriculum*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Vrăsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vrăsmaș, E., *Educația timpurie*, Editura Arlequin, București, 2014.
- Vrânceanu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*. UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- *** *Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
- ****Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional Loris Malaguzzi, USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar, POSDRU ID 61130).
- ****Barcelona Objectives. The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- ****Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- ****Ghid de bune practici pentru educația timpurie a copiilor între 3-6/7 ani*, 2008.
- www.subiecte.edu.ro

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI
EVALUARE ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA MAGHIARĂ MATERNĂ,
LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII,
METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA
MAGHIARĂ MATERNĂ ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII
ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA MAGHIARĂ MATERNĂ)**

A. NOTA DE PREZENTARE

Studiile efectuate în ultima perioadă au evidențiat importanța educației timpurii în viața oricărei persoane, această perioadă fiind marcată de parcurgerea unor etape esențiale pentru succesul ulterior al copilului, atât în viața școlară, cât și în viața personală. Mai mult decât atât, unul dintre cei care au o intervenție crucială în această perioadă importantă a dezvoltării copilului este educatorul-puericultor, persoana calificată care se ocupă de creșterea, îngrijirea și educația timpurie a copilului mic. De altfel, este evident că, între mediul de dezvoltare al copilului și dezvoltarea intelectuală a acestuia, există o corelație semnificativă. Drept urmare, putem afirma că o educație timpurie de calitate urmărește dezvoltarea personală continuă, dezvoltarea emoțională, dezvoltarea creativității și dezvoltarea propriilor valori și a valorilor sociale, impactul experiențelor pozitive din copilăria timpurie fiind cel care contribuie la dezvoltarea viitorului adult.

Prezenta programă, aplicabilă *Examenului național de definitivare în învățământul preuniversitar*, pentru specializarea Educator-puericultor, în limba maghiară maternă, se dorește a fi un răspuns la acest nou context. Aceasta ține cont de formarea pentru această profesie didactică, fiind elaborată în acord cu legislația în vigoare, iar concepția, principiile și criteriile care stau la baza propunerilor tematice sunt următoarele:

- a) statutul și competențele aferente carierei didactice;
- b) eficacitatea practică și socială, derulată de educatorul-puericultor în cadre instituționale, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă, precum și oferta de conținuturi asociată cu interesele de bază ale copilului mic;
- c) diversificarea competențelor dobândite de educatorul-puericultor în cadrul procesului de formare inițială, continuă și dezvoltare personală;
- d) dezvoltarea și inovarea metodologică, prin reflecție asupra teoriei și practicii educaționale de la nivel național, respectiv raportarea la tendințele și modificările survenite în documentele europene.

Prezenta programă pentru *Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar*, specializarea Educator-puericultor, cuprinde următoarele:

- A. Nota de prezentare;
- B. Competențele profesionale ale educatorului-puericultor;
- C. Tematica pentru Limba și literatura maghiară maternă;
- D. Tematica pentru Limba română și literatura pentru copii;
- E. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba maghiară maternă;
- F. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română.

B. COMPETENȚELE PROFESIONALE ALE EDUCATORULUI-PUERICULTOR

Proba scrisă din cadrul *Examenului național de definitivare în învățământul preuniversitar* evaluează o serie de competențe specifice educatorului-puericultor, pe care acesta urmează să le demonstreze în activitatea didactică, precum:

- analiza și abordarea flexibilă a curriculumului pentru educație timpurie, în vederea aplicării personalizate a acestuia în procesul de învățământ în creșă;
- construirea unor activități de învățare în concordanță cu competențele, valorile și atitudinile prevăzute în curriculumul pentru educație timpurie;
- alegerea și adecvarea principiilor și strategiilor didactice utilizate în cadrul activităților desfășurate în învățământul antepreșcolar, în vederea formării comportamentelor stabilite prin curriculumul pentru educație timpurie;
- adaptarea demersului didactic la nevoile reale ale copiilor, prin individualizarea și diferențierea învățării;

- abordarea integrată a învățării în învățământul antepreșcolar, prin valorificarea corelațiilor intra- și interdisciplinare;
- aplicarea unor instrumente și metode diverse de evaluare, ale căror rezultate să fie analizate și interpretate în vederea optimizării acțiunii didactice;
- adecvarea activității de evaluare continuă la cerințele evaluărilor/examenelor naționale;
- examinarea critică a caracteristicilor diferitelor strategii didactice în vederea adaptării conceptelor și a resurselor utilizate la grupul de copii și la obiectivele învățării.

Structura probei scrise pentru Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar, pentru specializarea Educator-puericultor (în limbile minorităților naționale):

- Limba și literatura maghiară maternă – **scris**;
- Limba română și literatura pentru copii – **scris**;
- Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba maghiară maternă – **scris**;
- Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română – **scris**.

NOTĂ: - Portofoliul și proba practică se realizează în conformitate cu *Metodologia – cadru privind mobilitatea personalului didactic de predare din învățământul preuniversitar*, în vigoare.

C. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA MAGHIARĂ MATERNĂ

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM, GYERMEKIRODALOM

TARTALMAK

A. Magyar nyelv

1. Hangtani és jelentéstani ismeretek: A szójelentés. Hangalak és jelentés viszonya (egyjelentésű, többjelentésű, azonos alakú, rokon értelmű szavak, ellentétes jelentésű szavak). Magánhangzók, mássalhangzók, magánhangzótörvények, mássalhangzótörvények. A szótag, szótagolás és elválasztás
2. A magyar helyesírás alapelvei
3. Szóalaktani ismeretek: A szótó és toldalékok. A toldalékok fajtái és funkciójuk
4. Szófajtani ismeretek: Alapszófajok, viszonszók és mondatszók
5. Mondattani ismeretek: Az egyszerű mondat. A mondatok kommunikációs funkciója (információközlő, érzelemkifejező, felszólító, kérdő mondatok)
6. Szövegértés. Szóbeli és írott szövegek megértése. A szövegértés mint az információszerzés alapja. Különböző típusú szövegek - a közlés általános modellje - az üzenet megértését gátló tényezők - információforrások; az önálló ismeretszerzés, tájékozódás technikái. Szövegszerűség követelményei - a szövegkohéziót biztosító tényezők: nyelvtani és jelentésbeli kapcsolóelemek.
7. Szövegtani ismeretek: A szöveg jellemzői. Szövegtípusok (ismeretközlő szövegek, irodalmi szövegek, publicisztikai szövegek, funkcionális szövegek)

B. Magyar irodalom és gyermekirodalom

1. Irodalomelméleti alapfogalmak adekvát alkalmazása

- A gyermekirodalom lírai műfajai. Lírai én, a vers témája, hangneme, vershelyzet, a vers szerkezete, az irodalmi kódok és formák szövegszerveződésben betöltött szerepe (műfajok, verstani alapismeretek, hasonlat, szóképek, retorikai alakzatok)
- A gyermekirodalom epikai műfajai. Narrációs eljárások: történetalakítás, tér- és időszerkezet, időkezelés, cselekményvezetés, hősteremtés, elbeszélő, elbeszélői és szereplői szövegek (párbeszéd, monológ, leírás, elbeszélés)

2. A gyermekirodalom műfajai

a) Lírai műfajok. A gyermekvers jellemzői és típusai.

- **A népi gyermekvers változatai:** mondókák, játékversek, köszöntők, altatók, bölcsődalok, dajkarímek, kézjátékok, kiszámolók.

- **A műköltészeti gyermeklíra:** Áprily Lajos: *Tavaszkodik*, Gazdag Erzs: *Mesebolt*, József Attila: *Altató*, Kányádi Sándor: *Jön az ősz*, Kovács András Ferenc: *Manóka*, Lackfi János: *Kakaós csiga*, László Noémi: *Kérdegető*, Nemes Nagy Ágnes: *Futóbab*, Petőfi Sándor: *Arany Lacinak*, Szabó Lőrinc: *Kicsi vagyok én*, Szabó T. Anna: *Gyorsvonat*, Szilágyi Domokos: *Pimpimpáré*, Varró Dániel: *Mászogató*, Weöres Sándor: *Paripám csodaszép pejkó*, Zelk Zoltán: *Télapó és a hóember*.

b) Epikus műfajok:

- **A népmese:** *A csillagszemű juhász*, *Az okos lány*.
- **A népmonda:** *Maros és Olt*.
- Benedek Elek és Arany László gyűjtései (*A kis gömböc*, *Farkas-barkas*).
- **A műköltészeti mese:** Döbrentey Ildikó: *A csigacsalád meséje*, Hervay Gizella: *Spenótos mese*, Kányádi Sándor: *Dióbél királykisasszony*, Máté Angi: *Volt egyszer egy kemence*.
- **A gyermek- és meseregény:** Berg Judit: *Hisztimesék*, Csukás István: *Süsü, a sárkány*, Fekete István: *Vuk*, Fodor Sándor: *Csipike*, Lázár Ervin: *A négyszögletű kerek erdő*.

Megjegyzés*: A zárójelbe tett nevek csak a példa kedvéért soroltattak fel. A műfajhoz tartozó bármely szerző akármelyik műve, vagy művének részlete szerepelhet a tételek között.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA MAGHIARĂ MATERNĂ

SZAKIRODALOM

(Az alábbiakban felsorolt szakirodalmi források egy része elektronikusan is elérhető).

- Adamikné Jászó Anna: *A magyar nyelv könyve*. Trezor Kiadó, Budapest, 1991.
- Bálint Péter-Bódis Zoltán (szerk.): *Változatok a gyermeklírára*. Didakt Kiadó, Debrecen, 2006.
- Bajzáth Mária: *Járom az új váramat, népmesék óvodásoknak 2*. Kolibri Kiadó, Budapest, 2014.
- Bajzáth Mária: *Itt vagyok ragyogok, népmesék 0-4 évig*. Kolibri Kiadó, Budapest, 2014.
- Bajzáth Mária: *Mesefoglalkozások gyűjteménye 1*. Kolibri Kiadó, Budapest, 2015.
- Balázs Imre József: *Kobak könyve, avagy fordított-e a fordított világ?* 18. sz. Helikon Kiadó, Budapest, 1999.
- Bálint Péter-Bódis Zoltán (szerk.): *Változatok a gyermeklírára*. Didakt Kiadó Debrecen, 2006.
- Bognár Tas: *A magyar gyermekvers*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2001.
- Bognár Tas: *Gyermekpróza. Világ- és magyar irodalom*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004.
- Dankó Ervinné: *Nyelvi-kommunikációs nevelés az óvodában*. Okker Kiadó, Budapest, 2005.
- Eöry Katalin, Mikus Edit, Tóth Mária (szerk.): *Fogd a kezét! Add tovább! Hagyományaink és nyelvi örökségünk óvónőknek*. Kiadó Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt, Budapest, 2012.
- Fóris-Ferenczi Rita (szerk.): *Együtt olvasni jó!*. Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2015.
- Gósy Mária: *Gyermekkori beszédészlelési és beszédmegértési zavarok*. Nikol GMK. Kiadó, Budapest, 1996.
- Hegedűs Imre János: *Benedek Elek. Monográfia*. Pallas-Akadémia Kiadó, Csíkszereda, 2006.
- Huszár Judit: *A korai anyanyelv-elsajátítás elősegítése intézményes keretek között*. Szakdolgozat. ELTE PPK, 2018.
- Keszler Borbála (szerk.): *Magyar grammatika*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2000.
- Komáromi Gabriella: *Gyermekirodalom*. Helikon Kiadó, Budapest, 2001.
- Labáth Ferencné: *Az anyanyelvi nevelés alapjai*. Educatio Kft, Budapest, 2009.

- Lovász Andrea: *Felnőtt gyermekirodalom*. Tanulmányok, kritikák és majdnem lexikon. Cerkabella Könyvkiadó, Szentendre, 2015.
- Sugárné Kádár Júlia: *A hangos kommunikáció fejlődése és szerepe a korai szocializációban*. Scientia Humna Kiadó, Budapest, 2001.
- Makkai Kinga: *Útlevél Meseországba*. Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2019.
- Neuberger Tilda: *A spontán beszéd sajátosságai gyermekkorban*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2014.
- Nyitrai Ágnes: *A mese, a vers és a képeskönyv szerepe a bölcsődés gyermekek életében és fejlődésében*. Bölcsészdoktori értekezés. Szeged, 1995.
- Szántó Bíborka: *Kánonok a magyar gyermekirodalomban*. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2020.
- Trencsényi László: *Gyermekirodalom A-tól Z-ig*. Fapadoskönyv.hu, 2013.
- Végh Balázs Béla: *A gyermekirodalom változatai*. Korunk Komp-Press, Komárom, 2007.
- Végh Balázs Béla: *Kalandozások a gyermekirodalomban*. Savaria University Press, Szombathely, 2011.
- *Hét aranyalma: *Módszertani gyűjtemény óvodapedagógusoknak*. Kiadja a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. Budapest, 2012.
- *Az érvényben lévő tantervek és tankönyvek.

D. TEMATICA PENTRU LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII

LIMBA ROMÂNĂ

- **Fonetică și vocabular**
 - Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
 - Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
 - Despărțirea cuvintelor în silabe.
 - Omografe, omofone. Accentul.
 - Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixe diminutive și augmentative.
 - Arhaisme. Regionalisme. Neologisme. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
 - Paronimele frecvente. Pleonasmul.
- **Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)**
 - Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe Verbul în propoziție.
 - Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Substantivul în propoziție.
 - Exprimarea însușirilor. Adjectivul în propoziție. Forme ale superlativului.
 - Pronumele în propoziție.
 - Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii.
 - Adverbul în propoziție.
 - Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură.
- **Propoziția**
 - Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjunția și prepoziția).
 - Propoziția principală/propoziția secundară.
- **Fraza**
 - Propoziția regentă/elementul regent.

LITERATURA PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare accesibile copiilor mici/antepreșcolarilor.
- **Creația populară**
 - Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).

- Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.
- Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu, Prâslea cel Voinic și merele de aur*.
- **Creația cultă**
 - a. **Genul liric**
 - Poeziile copilăriei (Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*).
 - Poezia despre natură și viețuitoare (Mihai Eminescu, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*).
 - b. **Genul epic**
 - **în versuri:**
 - fabula (Alec Donici, *Musca la arat*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*);
 - balada (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).
 - **în proză:**
 - schița (I.L. Caragiale, *D-I Goe, Vizită*);
 - povestirea (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*);
 - legenda (Călin Gruia, *Povestea florii-soarelui*);
 - basmul cult (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Rățușca cea urâtă*).
 - c. **Teatrul pentru copii**
 - Conținuturi: *Înșir' te mărgărite* de V. Eftimiu, *Viața ca o poveste* de Sînziana Popescu (vol. *Teatrul pentru prichindei: mari, mici și mititei*).

Notă:

Componenta *Limba și literatura pentru copii*, din structura probei de concurs, va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau a unui eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând genurilor sau speciilor literare prevăzute în prezenta programă de examen, cu evidențierea unei valori (educative, formative și culturale) existente în textele literare prevăzute în prezenta programă de examen, prin referire la conținuturile sau la personajele acestora.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII

Bibliografie orientativă - Limba română

- *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
- Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
- Golopenția S., *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.
- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
- <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>.
- <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>.

Bibliografie orientativă - Literatura pentru copii

- Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.
- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.

- Ciopraga, C., *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.
- Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.
- *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md).
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
- www.enciclopediavirtuala.ro.
- <http://ro.literaryframework.eu/>.
- www.romanianvoice.com/poezii/.
- www.cartiaudio.eu.
- www.biblior.net.
- *** www.subiecte.edu.ro

E. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA MAGHIARĂ MATERNĂ

A KISGYERMEKKORI ANYANYELVI NEVELÉS MÓDSZERTANI KÉRDÉSEI

a) A bölcsődés korosztályú gyermekek nyelvi kommunikációs fejlődése

- A nyelvi-kommunikációs fejlődés, valamint az olvasás és írás alapozása terület fejlődési dimenziói és viselkedésmutatói a koragyermekkorai nevelés curriculumában.
- A gyermeknyelv fejlődésének szakaszai. A bölcsődés korú gyermek beszédfejlődési folyamatának főbb sajátosságai.
- A kisgyermekkorai anyanyelvi nevelés összetevői.
- A gyermeknyelv hangtani sajátosságai. A gyermeknyelv szóalkotási jellemzői. A kisgyermekek mondat- és szövegalkotása.
- A beszédészlelés és beszédértés fejlődésének támogatása. A ritmusészlelés, a szeriális észlelés, a beszédhang-megkülönböztetési képesség (beszédészlelés); a szóértés, mondatértés, hallott-szövegértési képesség (beszédértés) fejlődésének támogatása.
- Beszédértési és kommunikációs képességek fejlesztése. Hallásfejlesztés, fonémahallás, mondatfonetikai eszközök használata. Szókincsgyarapítás. Mondat- és szövegalkotást fejlesztő anyanyelvi játékok.
- Kommunikációs képességeket fejlesztő gyakorlatok, nyelvi játékok, beszédművelési gyakorlatok. A szóbeli szövegalkotási képesség fejlődését támogató tevékenységek: képolvasás, beszélgetés, nyelvi játékokra épülő tevékenységek.
- Az anyanyelvi tapasztalatszerzés képességének, a nyelvi megformálásra való érzékenységnek a fejlesztése: fonológiai, szóra vonatkozó, szintaktikai, pragmatikai tudatosság fejlesztése.
- Az óvoda előtti szint *Kommunikációs-kreatív tevékenységek* megvalósulási módozatai: mesélés, memorizálás, könyvvel történő tevékenységek, képolvasás, szójátékok, beszédgyakorlatok, anyanyelvi fejlesztő játékok (a.) *légző- és hangadó gyakorlatok*, b.) *beszédszerveket ügyesítő játékok: játékos nyelvtorna, játékos ajaktorna*, c.) *A mondat és szövegfonetikai eszközök gyakorlása*, d.) *Nem verbális kommunikációs játékok*.
- Az irodalmi nevelés a kisgyermek életében. A gyermek és irodalom kapcsolata. Az életkori sajátosságoknak megfelelő irodalmi alkotások kiválasztása.
- Az óvodáskor előtti ölbéli játékok, könyvélmények. A könyvek szerepe a kisgyermek életében. A gyermekmondókák és a mesék.
- Az anyanyelvi fejlesztés célja és módszerei.
- A mesehallgatás körülményeinek megteremtése, módszerei, eljárásai, eszközei, a tevékenység didaktikai mozzanatai.
- Az életkori sajátosságoknak megfelelő vershallgatás/tanítás körülményeinek megteremtése,

módszerei, eljárásai, eszközei, a tevékenység didaktikai mozzanatai.

b) Az anyanyelvi és kommunikációs nevelés módszerei

- Hagyományos módszerek: bemutatás, beszélgetés, magyarázat, szemléltetés, gyakorlás és ismételés.
- Korszerű módszerek. Reformpedagógiai és alternatív módszerek.
- Az anyanyelvi tevékenység tartalmához szorosan kapcsolódó módszerek: meseprodukció (mesemondás), drámajáték és dramatizálás, bábjáték.
- Az anyanyelvi tevékenység tartalmához szorosan kapcsolódó módszerek, eljárások, eszközök (pl. *mesekötény, bábjáték, mesélő szoknya, mesepárna, mesebőrönd stb.*).
- A képekhez kapcsolódó anyanyelvi nevelési módszerek (leporellók, képeskönyvek képeinek nézegetése, a képolvasás).
- A játék, mint a nyelvi-kommunikációs fejlesztés sokszínű lehetősége.

c) A koragyermekkorai oktató-nevelői folyamat tervezése

A koragyermekkorai nevelés curriculumának szerkezeti elemei: fejlődési területek, fejlődési dimenziók és viselkedésmutatók.

- A koragyermekkorai nevelés curriculumának alkalmazásának módszertana.
- Az egyéni tervezés formái: éves terv, heti tematikus terv, napi: integrált, tevékenységi terv, komplex vagy önálló tevékenységi terv.
- A tantervben szereplő tanulási tevékenységfajták/-típusok: óvoda előtti szinten – Tematikus tevékenységek, Rutinok (szokások) és áthajlások, Szabadon választható játékok és tevékenységek.
- Az irodalmi tevékenység helye és célja a koragyermekkorai nevelésben.
- Az interdiszciplinaritás és integrált nevelés elve az anyanyelvi nevelésben.
- Integrált/Komplex tevékenységek tervezése és szervezése.
- Tartalom és módszer összefüggése. A módszerválasztást meghatározó tényezők.
- Szervezési módok és munkaformák a kommunikációs képességek fejlesztésében. A frontális munka, az egyéni, páros és csoportmunka.
- Motiválás. A kognitív önszabályozó stratégia. Differenciálás és individualizálás.
- Az értékelés funkciói és folyamata az anyanyelvoktatásban. Diagnosztikus, formatív, fejlesztő és szummatív értékelés. Értékelési stratégiák, eljárások és módszerek.

**BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII
ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA MAGHIARĂ
MATERNĂ**

AJÁNLOTT SZAKIRODALOM

- ****Curriculum pentru educație timpurie*. Ministerul Educației și Cercetării. Anexa la ordinul ministrului Educației Naționale nr. 4.694/2.08.2019.
- ****Curriculumul pentru învățământul preșcolar**. Ordin privind aprobarea traducerii din limba română în limba maghiară a Curriculumului pentru educație timpurie nr. 5596/16.12.2019 (traducere conf. OM nr. 4694/2022); A koragyermekkorai nevelés curriculumuma.
- B. Méhes Vera, : *Az óvónő és az óvodai játék*. Móra Könyvkiadó, 2018.
- Balázsné Szűcs Judit – Szaitzné Gregorits Anna, *Szabadon, játékosan, örömmel. A komplex foglalkoztatás kézikönyve*. Szort BT Kiadó, Budapest, 1998.
- Barabási Tünde, *Óvodába lépéstől iskolakezdésig*. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2011.
- Barabási Tünde, Stark Gabriella, *Óvodamódszertani alapismeretek*. A 2019-es koragyermekkorai nevelés curriculumával összhangban átdolgozott és aktualizált kiadás. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2020.
- Demény Piroska, *Anyanyelvi nevelés az óvodában és elemi osztályokban*. Gloria Kiadó, Kolozsvár, 2009.

- Fóris-Ferenczi Rita, *A tervezéstől az értékelésig. Tanterv – és értékelélmélet*. Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2007.
- Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L.-L., *Educația timpurie: Ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Paralela 45, Pitești, 2009.
- Glava, A., Tătaru, L., Chiș, O.: *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Diamant, Pitești, 2014.
- Deákné B. Katalin: *Anya, taníts engem! Fejlesztési lehetőségek születéstől iskolakezdésig*. Tudatos Lépés Kft. Pápa, 2010.
- Deákné B. Katalin: *Anya, taníts engem! 1. - Fejlesztési lehetőségek és játékörtekek születéstől 3 éves korig*. Tudatos Lépés Kft. Pápa, 2019.
- Demény Piroska, Barabási Tünde, Stark Gabriella: *A projekt módszer óvodai alkalmazása - Gyakorlatközelben*, Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2012.
- Hortobágyi Katalin: *Projekt kézikönyv*. Iskolafejlesztési Alapítvány, 2002.
- Kádár Annamária–Bodoni Ágnes: *Az óvodás és kisiskoláskor játéka elméleti és módszertani megközelítésben*. Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2010.
- Körmöci Katalin: *Projekt módszer az óvodában*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004.
- Kósáné Ormai Vera: *A mi óvodánk. Nevelépszichológiai módszerek az óvodában*. Okker Kiadó, Budapest, 2001.
- Kovács György-Bakosi Éva: *Játék az óvodában*, Didakt Kiadó, Debrecen, 2005.
- Prazsák Gergő Csepeli György: *Örök visszatérés? - Társadalom az információs korban - Társadalom az információs korban*. József Műhely Kiadó, Budapest, 2010.
- Preda, V., Breben, S., Gongea, E., Mitulescu, V.: *Învățarea bazată pe proiecte. Auxiliar didactic pentru aplicarea noului curriculum*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Stark Gabriella: *Tantervelméleti alapismeretek. Az óvodai és elemi oktatás tantervéről pedagógus jelölteknek*. Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár, 2018.
- Zilahi Józsefné: *Óvodai nevelés játékkal, mesével*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996.
- A kisgyermekkor nevelés módszertana: Nyugat-magyarországi Egyetem Regionális Pedagógiai Szolgáltató és Kutató Központ Kiadó, Szombathely, 2015.
- ****A születéstől 7 éves korig történő korai fejlesztés viszonyítási alapja (Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani, OMECTS nr. 3851/17.05.2010)*.
- ****Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie*.
- ****Gyerekek - Módszertani ajánlások a gyerekekkel végzett munkához a Biztos Kezdet program munkatársai számára - Módszertani kézikönyv I. kötet*.
- ****Játék az első életévben*.
- ****Módszertani levél: Az óvodai értékelésről*. Scrisoare metodică: Despre evaluarea în învățământul preșcolar. Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, 2007.
- ****Módszertani levél: Az oktatási tér megszervezésétől a minőségi oktatásig*. Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, 2004.
- ****Módszertani levél: Koragyermekkor nevelés mint szükséglet (Educația timpurie - o necesitate - Evoluții în plan sistematic și curricular)* Ministerul Educației Naționale, 2019.

F. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- **Curriculumul pentru educație timpurie**
 - structura curriculumului pentru educația timpurie; principii și valori fundamentale
 - concepte de bază ale programei pentru educația timpurie (domenii de dezvoltare, dimensiuni ale dezvoltării, comportamente observabile, teme anuale de studiu)
 - planul de învățământ – importanță și organizare
 - metodologia de aplicare a planului de învățământ - elemente de bază:

- programul zilnic de activitate
- jocuri și activități liber-alese, rutine și tranziții, activități tematice și activitățile de dezvoltare a înclinațiilor personale/predispozițiilor/aptitudinilor din perioada după-amiezii, activitățile extrașcolare)
- **Proiectarea activităților ludice și de învățare**
 - elaborarea documentelor de proiectare didactică: planificare calendaristică, planificare săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)
- **Managementul activităților ludice și de învățare. Organizare și realizare**
 - jocul - principala formă de organizare a procesului de învățământ în creșă; Clasificarea jocurilor; Funcțiile jocului. Valențe formative/educative ale jocului
 - organizarea spațiului/mediului educațional (intern și extern, fizic și social); cerințe psihopedagogice și ergonomice
 - combinații între diferite strategii didactice, în viziune sistemică
 - metode, tehnici și procedee folosite în cadrul diferitelor tipuri de activități de învățare
 - modalități de optimizare a situațiilor/contextelor de învățare prin intermediul mijloacelor didactice și a materialului didactic
 - diferențiere și individualizare în procesul de învățământ desfășurat în creșă. Adaptare curriculară
 - tipuri de activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemânare, activități în aer liber, jocul) și mijloace de realizare (povestirea, lectura educatoarei, jocul didactic, memorizarea, lectura după imagini, observarea, jocul de construcție, jocul de rol, jocul de mișcare, jocul muzical, modelaj, desen, pictură etc.)
 - variante de organizare și de realizare a rutinelor și a tranzițiilor
 - variante de organizare și de realizare a jocurilor și activităților liber-alese
 - parteneriatul educațional. Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)
- **Evaluarea în educația timpurie**
 - conceptul de evaluare: definire și analiză
 - forme ale evaluării specifice învățământului antepreșcolar
 - funcțiile evaluării
 - metode și instrumente de evaluare a rezultatelor și a progreselor în învățare ale copilului antepreșcolar. Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță – structură și modalitatea de completare; rolul acestora
 - interpretarea și valorificarea rezultatelor evaluării în învățământul antepreșcolar

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE DIN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- Bocoș M., Preda V., Brănișteanu R., Clapou C., *Tradiții și valori – Ghid practic de opțiuni integrate*, Editura Delta Cart Educațional, Pitești, 2013.
- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Catalano, H., Albulescu, I., *Didactica jocurilor*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Catalano, H., Albulescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albulescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.

- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
- Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L.-L., *Educația timpurie: ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Paralela 45, Pitești, 2009.
- Glava, A., Tătaru, L., Chiș, O., *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Diamant, Pitești, 2014.
- Golu, Fl., *Joc și învățare la copilul preșcolar. Ghid pentru educatori, părinți și psihologi*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Gongea, E., Ruiu, G., Breben, S., *Activități bazate pe inteligențe multiple*, Editura Reprograph, Craiova, 2002.
- Ionescu, M. (coord.), *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*, Editura Vanemonde, București, 2010.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Mitu, F., *Metodica activităților de educare a limbajului*, Editura Pro Humanitas, București, 2000.
- Niculescu, R., M., *Curriculum între continuitate și provocare*, Editura MEDIA, Sibiu, 2010.
- Norel, M., Bota, O., A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
- Preda, V., *Copilul și grădinița. Urgența 2000: pariul limbajului și al comunicării*, Editura Compania, București, 1999.
- Preda, V., Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte. Auxiliar didactic pentru aplicarea noului curriculum*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Vrăsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vrăsmaș, E., *Educația timpurie*, Editura Arlequin, București, 2014.
- Vrânceanu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*. UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- *** *Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
- *** *Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional Loris Malaguzzi, USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului *Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar*, POSDRU ID 61130).
- *** *Barcelona Objectives. The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- *** *Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- *** *Ghid de bune practici pentru educația timpurie a copiilor între 3-6/7 ani*, 2008.
- www.subiecte.edu.ro

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA NEOGREACĂ MATERNĂ,
LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII,
METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA
NEOGREACĂ MATERNĂ ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII
ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA NEOGREACĂ MATERNĂ)**

A. NOTA DE PREZENTARE

Studiile efectuate în ultima perioadă au evidențiat importanța educației timpurii în viața oricărei persoane, această perioadă fiind marcată de parcurgerea unor etape esențiale pentru succesul ulterior al copilului, atât în viața școlară, cât și în viața personală. Mai mult decât atât, unul dintre cei care au o intervenție crucială în această perioadă importantă a dezvoltării copilului este educatorul-puericultor, persoana calificată care se ocupă de creșterea, îngrijirea și educația timpurie a copilului mic. De altfel, este evident că, între mediul de dezvoltare al copilului și dezvoltarea intelectuală a acestuia, există o corelație semnificativă. Drept urmare, putem afirma că o educație timpurie de calitate urmărește dezvoltarea personală continuă, dezvoltarea emoțională, dezvoltarea creativității și dezvoltarea propriilor valori și a valorilor sociale, impactul experiențelor pozitive din copilăria timpurie fiind cel care contribuie la dezvoltarea viitorului adult.

Prezenta programă, aplicabilă *Examenului național de definitivare în învățământul preuniversitar*, pentru specializarea Educator-puericultor, în limba neogreacă maternă, se dorește a fi un răspuns la acest nou context. Aceasta ține cont de formarea pentru această profesie didactică, fiind elaborată în acord cu legislația în vigoare, iar concepția, principiile și criteriile care stau la baza propunerilor tematice sunt următoarele:

- a) statutul și competențele aferente carierei didactice;
- b) eficacitatea practică și socială, derulată de educatorul-puericultor în cadre instituționale, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă, precum și oferta de conținuturi asociată cu interesele de bază ale copilului mic;
- c) diversificarea competențelor dobândite de educatorul-puericultor în cadrul procesului de formare inițială, continuă și dezvoltare personală;
- d) dezvoltarea și inovarea metodologică, prin reflecție asupra teoriei și practicii educaționale de la nivel național, respectiv raportarea la tendințele și modificările survenite în documentele europene.

Prezenta programă pentru *Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar*, specializarea Educator-puericultor, cuprinde următoarele:

- A. Nota de prezentare;
- B. Competențele profesionale ale educatorului-puericultor;
- C. Tematica pentru Limba și literatura neogreacă maternă;
- D. Tematica pentru Limba română și literatura pentru copii;
- E. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba neogreacă maternă;
- F. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română.

B. COMPETENȚELE PROFESIONALE ALE EDUCATORULUI-PUERICULTOR

Proba scrisă din cadrul *Examenului național de definitivare în învățământul preuniversitar* evaluează o serie de competențe specifice educatorului-puericultor, pe care acesta urmează să le demonstreze în activitatea didactică, precum:

- analizarea și abordarea flexibilă a curriculumului pentru educație timpurie, în vederea aplicării personalizate a acestuia în procesul de învățământ în creșă;
- construirea unor activități de învățare în concordanță cu competențele, valorile și atitudinile prevăzute în curriculumul pentru educație timpurie;
- alegerea și adecvarea principiilor și strategiilor didactice utilizate în cadrul activităților desfășurate în învățământul antepreșcolar, în vederea formării comportamentelor stabilite prin curriculumul pentru educație timpurie;
- adaptarea demersului didactic la nevoile reale ale copiilor, prin individualizarea și diferențierea învățării;
- abordarea integrată a învățării în învățământul antepreșcolar, prin valorificarea corelațiilor intra- și interdisciplinare;

- aplicarea unor instrumente și metode diverse de evaluare, ale căror rezultate să fie analizate și interpretate în vederea optimizării acțiunii didactice;
- adecvarea activității de evaluare continuă la cerințele evaluărilor/examenelor naționale;
- examinarea critică a caracteristicilor diferitelor strategii didactice în vederea adaptării conceptelor și a resurselor utilizate la grupul de copii și la obiectivele învățării.

Structura probei scrise pentru Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar, pentru specializarea Educator-puericultor (în limba neogreacă maternă):

- Limba și literatura neogreacă maternă – **scris**;
- Limba română și literatura pentru copii – **scris**;
- Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba neogreacă maternă – **scris**;
- Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română – **scris**.

NOTĂ: - Portofoliul și proba practică se realizează în conformitate cu *Metodologia – cadru privind mobilitatea personalului didactic de predare din învățământul preuniversitar*, în vigoare.

C. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA NEOGREACĂ MATERNĂ

LIMBA NEOGREACĂ MATERNĂ

- **Elemente fonetică și de ortografie, ortoepie și ortografie**
 - Alfabetul limbii grecești
 - Pronunția diftongilor. Pronunția grupurilor de consoane
 - Accentul și mobilitatea acestuia. Elidarea vocalelor. Situația lui *v* final
 - Corespondența literă-sunet
 - Silaba și despărțirea cuvintelor în silabe. Cuvintele compuse. Cuvinte monosilabice, bisilabice, trisilabice, polisilabice
 - Semne de punctuație și de ortografie
- **Elemente de vocabular**
 - Sensul cuvintelor (sens propriu de bază; sens secundar; sens figurat)
 - Mijloace de îmbogățire a vocabularului (interne: derivarea, compunerea, conversiunea; externe: împrumuturile)
 - Familia de cuvinte; câmpul lexical
 - Relații semantice:
 - sinonime
 - antonime
 - omonime
 - cuvinte polisemantice
 - paronime
- **Părțile de vorbire**
 - Categoriile gramaticale ale numelui: genul, numărul, cazul, persoana
 - Articolul
 - Substantivul: declinarea substantivelor masculine în -ας, -ης, -ές, ούς, -ος, -έας
 - declinarea substantivelor feminine în -α, -η, -ώ, ός,ύ
 - declinarea substantivelor neutre în -ο, -ι, -ος, -ας, -ον/αν/εν, -υ, -μα
 - Substantive indeclinabile
 - Adjective în -ος/η/ο, -ος/α/ο, ός/ιά/ό, ύς/ιά/ύ, ής/ιά/ί, ης/α/ικο
 - Adjectivul πολλός, πολλή, πολύ. Πας, πάσα, παν
 - Comparatia adjectivului. Gradul comparativ și gradul superlativ
 - Pronumele personal, posesiv, reflexiv, demonstrativ, interogativ, negativ, nehotărât, negativ

- Numeralul cardinal, ordinal
- Verbul: Categoriile gramaticale ale verbului: numărul, persoana, diateza, conjugarea, modul
- Modurile verbale (indicativ, conjunctiv, imperativ, infinitiv, participiu)
- Timpurile indicativului (prezent, imperfect, aorist, perfect, mai mult ca perfect, viitor durativ, viitor momentan, viitor anterior)
- Timpurile conjunctivului (conjunctivul prezent, aorist, perfect)
- Timpurile imperativului (prezent, aorist)
- Timpurile participiului (participiul prezent activ, participiul perfect pasiv)
- Timpurile infinitivului (infinitivul aorist activ, infinitivul aorist pasiv)
- Adverbul, prepoziția, conjuncția, interjecția – tipuri/clasificare; recunoaștere; ortografie, ortoepie și punctuație
- **Organizarea propoziției și a frazei**
 - Enunțul. Tipuri de enunț - propoziții, fraze; enunțuri asertive, interogative, imperative, exclamative
 - Propoziții afirmative și negative
 - Relații sintactice la nivelul enunțului: coordonarea și subordonarea – modalități/mijloace de realizare
- **Funcții sintactice**
 - Elemente de sintaxă a cazurilor: Nominativul (subiect, nume predicativ), Vocativul, Acuzativul (complement direct, indirect, circumstanțial), Genitivul (valori atributive și de complement)
- Elemente de sintaxă a frazei**
 - Propoziția independentă. Propozițiile secundare.
 - Vorbire directă. Vorbire indirectă.
- **Elemente de stilistică**
 - Straturile lexicului neogrec.
 - Derivarea cu prefixe și sufixe.
 - Limba vorbită. Limba scrisă

LITERATURA NEOGREACĂ MATERNĂ

• **Genul epic** - specii literare: *basmul popular și caracteristicile acestuia, tipuri de basme populare, romanul. Lecții de morală în fabulele lui Esop. Introducere în problematica și utilizarea termenilor „carte pentru copii”, „literatură pentru copii”.*

a) **Concepte operaționale asociate:**

- *instanțele comunicării narative:* autor, narator, personaj, cititor
- *construcția discursului narativ:* specie literară, acțiune, temă, momentele subiectului, conflict, incipit, final, tipare textuale, repere spațiale și temporale, personaje - tipologie, modalități de caracterizare, limbajul naratorului, stilul direct, stilul indirect și stilul indirect liber
- Categoriile de cărți pentru copii: cărți educative, cărți școlare, basm, mituri și legende, cărți ilustrate, povestiri de mici dimensiuni, poezie, roman grafic, e-book, carte cu jocuri și activități

b) **Conținuturi:**

- fabulă: *Fabulele lui Esop* (Η κότα με τα χρυσά αυγά, μύθος του Αισώπου)
- basmul popular: *Peștișorul de aur* (Το χρυσόψαρο/Το παραμύθι του γρουσόψαρου, κυπριακό παραμύθι, Οι δύο αδερφές και οι δώδεκα μήνες, λαϊκό παραμύθι, Ο ψαράς και η γυναίκα του, λαϊκό παραμύθι της Ευρώπης)
- basmul cult: Η μαγική φασολιά, Ευγενία Κολυδά, Εδώ τελειώνει αυτό το παραμύθι, Τόλης Νικηφόρου

- romanul: -Πηνελόπη Δέλτα, *Παραμύθι χωρίς όνομα*. Άλκη Ζέη, *Ο Μεγάλος Περίπατος του Πέτρου: Η Αλίκη στη χώρα των θαυμάτων*, Λουντέμης Μενέλαος Ένα παιδί μετράει τ' άστρα
- **Genul liric:** «Η ανοιξιιάτικη βροχή» – Μ. Λοΐζου, «Εβρεξε» - Β. Ρώτα, «Για πες αλεύρι» - Γ. Κρόκου, «Παιχνίδι με τη λάσπη» - του Γ. Κυπριωτάκη, «Η βροχή» - Ντ. Χατζηνικολάου, «Ο ήλιος εστεκότανε στα σύννεφα χωμένος» (λίμερικ) – Λ. Αρανίτου. Κωστή Παλαμά «Το σπίτι μου»
Poeme haiku, poeme vizuale.
- a) **Concepte operaționale asociate:**
 - *elemente de compoziție:* titlu, motiv literar, idee poetică
 - *elemente de prozodie:* figuri semantice (aliterația, antiteza, comparația, epitetul, hiperbola, metafora, personificarea, enumerația, repetiția, interogația retorică etc.)
- b) **Conținuturi:** se studiază câteva texte poetice la alegere din cele de mai sus sau ale autorilor Γεώργιος Βιζυηνός, Αλέξανδρος Πάλλης, Ζαχαρίας Παπαντωνίου, Κωστή Παλαμά (Το σπίτι μου)
- **Genul dramatic** - specii literare: *comedia*
 - a) **Concepte operaționale asociate:** acte, scene, tablouri, didascalii, conflict dramatic, personaj, dialog, monolog, replică, temă, categorii estetice – comicul. Teatrul de păpuși. Teatrul de umbre. Jocul teatral
 - b) **Texte dramatice propuse:**
 - Τα γουρουνάκια κουμπαράδες (του Ευγένιου Τριβιζά), Θέατρο για παιδιά (της Ζέης, Άλκης)

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA NEOGREACĂ MATERNĂ

Αρβανιτάκης, Κ., Αρβανιτάκη Φρόσω, *Επικοινωνήστε ελληνικά*, Εκδόσεις Δέλτος, 2012.
 Δήμητρα, Δήμητρα, Παπαχειμώννα, Μαρινέτα, *ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΩΡΑ 1+1*, Εκδότης ΝΟΣΤΟΣ, Αθήνα, 2002.
 Ζούκα, Βασιλική, Γουντικιάν, Νόρα, Κουφάκη, Μαρία, *Νέα Ελληνικά για ξένους*, Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη, 2007.
 Συλλογικό έργο, *Τα Νέα Ελληνικά για Ξένους*, βιβλίο ασκήσεων και cd, Θεσσαλονίκη: Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη, 2009.
 Băcanu Cristina, *Gramatica Neogreacă*, Ed. Bizantină, București, 2000.
 Băcanu Cristina, *Neogreacă în 150 de exerciții cu rezolvări*, Ed. Bunavestire, București, 2002.
 Mardare Valeriu, *Limba Neogreacă, Curs practic*, Ed. A II-a, Ed. Polirom, Iași, 2004.
 Triandafilidis Manolis A., *Mică Gramatică a Limbii Neogrecesti* (traducere de Andreas Rados și Leonidas Rados), Universitatea Aristotel, Institutul de Studii Neaelene, Thessaloniki, 1996.
 Μπαμπινιώτης Γ., *Συνοπτική ιστορία της Ελληνικής γλώσσας με εισαγωγή στην ιστορικοσυγκριτική γλωσσολογία*, Αθήνα, 1998.
Περισσότερα ελληνικά, University Studio Press, Thessaloniki, 2000.

D. TEMATICA PENTRU LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII

LIMBA ROMÂNĂ

- **Fonetică și vocabular**
 - Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
 - Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
 - Despărțirea cuvintelor în silabe.
 - Omografe, omofone. Accentul.
 - Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixe diminutive și augmentative.

- Arhaisme. Regionalisme. Neologisme. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
- Paronimele frecvente. Pleonasmul.
- **Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)**
 - Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe. Verbul în propoziție.
 - Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Substantivul în propoziție.
 - Exprimarea însușirilor. Adjectivul în propoziție. Forme ale superlativului.
 - Pronumele în propoziție.
 - Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii.
 - Adverbul în propoziție.
 - Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură.
- **Propoziția**
 - Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjunția și prepoziția).
 - Propoziția principală/propoziția secundară.
- **Fraza**
 - Propoziția regentă/elementul regent.

LITERATURA PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare accesibile copiilor mici/antepreșcolarilor.
- **Creația populară**
 - Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).
 - Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.
 - Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu*, *Prâslea cel Voinic* și *merele de aur*.
- **Creația cultă**
 - a. **Genul liric:**
 - Poeziile copilăriei (Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*).
 - Poezia despre natură și viețuitoare (Mihai Eminescu, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*).
 - b. **Genul epic:**
 - **în versuri:**
 - fabula (Alec Donici, *Musca la arat*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*).
 - balada (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).
 - **în proză:**
 - schița (I.L. Caragiale, *D-I Goe, Vizită*).
 - povestirea (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*).
 - legenda (Călin Gruia, *Povestea florii-soarelui*).
 - basmul cult (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Răpușca cea urâtă*).
 - c. **Teatrul pentru copii**
 - Conținuturi: *Înșir' te mărgărite* de V. Eftimiu, *Viața ca o poveste* de Sînziana Popescu (vol. *Teatru pentru prichindei: mari, mici și mititei*)

Notă:

Componenta *Limba și literatura pentru copii*, din structura probei de concurs, va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;

- redactarea unui eseu structurat sau a unui eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând genurilor sau speciilor literare prevăzute în prezenta programă de examen, cu evidențierea unei valori (educative, formative și culturale) existente în textele literare prevăzute în prezenta programă de examen, prin referire la conținuturile sau la personajele acestora.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII

Bibliografie orientativă - Limba română

- *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
- Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
- Golopenția S., *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.
- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
- <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>.
- <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>.

Bibliografie orientativă - Literatura pentru copii

- Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.
- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.
- Ciopraga, C., *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.
- Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.
- *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md).
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
- www.enciclopediavirtuala.ro.
- <http://ro.literaryframework.eu/>.
- www.romanianvoice.com/poezii/.
- www.cartiaudio.eu.
- www.biblior.net.
- *** www.subiecte.edu.ro

E. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA NEOGREACĂ MATERNĂ

- **Curriculum pentru educația timpurie**
 - structura curriculumului pentru educația timpurie; principii și valori fundamentale. Semnificația și importanța educației timpurii
 - elemente de interculturalitate în educația timpurie
 - concepte de bază ale programei pentru educația timpurie (domenii de dezvoltare, dimensiuni ale dezvoltării, comportamente observabile, teme anuale de studiu)
 - planul de învățământ – importanță și organizare
 - metodologia de aplicare a planului de învățământ - elemente de bază:
 - programul zilnic de activitate

- activități ludice și de învățare pentru copiii sub 3 ani (rutine și tranziții, activități tematice, jocuri și activități liber-alese)
- **Proiectarea activităților ludice și de învățare**
- elaborarea documentelor de proiectare didactică: planificare calendaristică, planificare săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)
- tipuri de învățare pentru copiii sub 3 ani și organizarea procesului de învățare
- **Managementul activităților ludice și de învățare. Organizare și realizare**
 - jocul - principala formă de organizare a procesului de învățământ în creșă; Clasificarea jocurilor; Funcțiile jocului. Valențe formative/educative ale jocului. Jocul în clasă și în spațiul exterior. Creativitate și cultivarea simțului estetic
 - arta dramatică, elemente de teatru și creativitate. Predarea prin teatrul de păpuși și teatrul de umbre. Povestirea și importanța lecturii. Tehnici inovative de lecturare. Dansul. Dansul grecesc
 - organizarea spațiului/mediului educațional (intern și extern, fizic și social); cerințe psiho-pedagogice și ergonomice
 - combinații între diferite strategii didactice, în viziune sistemică
 - diferențiere și individualizare în procesul de învățământ desfășurat în creșă. Adaptare curriculară
 - tipuri de activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemânare, activități în aer liber, jocul) și mijloace de realizare (povestirea, lectura educatoarei, jocul didactic, memorizarea, lectura după imagini, observarea, jocul de construcție, jocul de rol, jocul de mișcare, jocul muzical, modelaj, desen, pictură etc.)
 - parteneriatul educațional. Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi). Comunicarea cu familia greacă: valori și dezvoltarea comunicării și a parteneriatului
- **Evaluarea în educația timpurie**
 - conceptul de evaluare: definire și analiză
 - forme ale evaluării specifice învățământului antepreșcolar
 - funcțiile evaluării
 - metode și instrumente de evaluare a rezultatelor și a progreselor în învățare ale copilului antepreșcolar. Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță – structură și modalitatea de completare; rolul acestora
 - interpretarea și valorificarea rezultatelor evaluării în învățământul antepreșcolar

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA NEOGREACĂ MATERNĂ

Πρόγραμμα Σπουδών για την Προσχολική Εκπαίδευση Πρώτη Έκδοση, Αθήνα. 2021/
Πεντέρη, Ευθυμία, Αναβάθμιση των Προγραμμάτων Σπουδών και Δημιουργία Εκπαιδευτικού Υλικού Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ΤΕΕΠΗ, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Voyenutko N., Καϊάφα Ι., Γρίβα Ε., Ηλιοπούλου Κ., *Ελληνική Παιδική Λογοτεχνία, Θεωρητικές Αποτυπώσεις και Προτάσεις για την αξιοποίηση της στη διδασκαλία της ελληνικής ως Γ2*, Ινστιτούτο Ελληνικής Γλώσσας, 2022.

Οδηγός Σπουδών, Ειδικότητα: Βοηθός Βρεφονηπιοκόμων, Έκδοση: Α', Σεπτέμβριος 2018.

Οδηγοί σπουδών των ειδικοτήτων ΙΕΚ Προσχολικής Αγωγής Δραστηριοτήτων Δημιουργίας και Εκφρασης, ΟΕΕΚ

Κιτσαράς, Δ. Γ., *Προσχολική Παιδαγωγική*, Αθήνα, 1997.

Ντολιοπούλου, Ε., *Σύγχρονα Προγράμματα για Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας*, Τυπωθήτω, Αθήνα, 2000.

- Κοντογιάννη Άλκηστις, *Κουκλο-θέατρο σκιών*, Αθήνα, ΑΛΚΗΣΤΙΣ, 1992.
- Megir Konstantinos et al., Ministerul Muncii și al asigurărilor sociale al Republicii Elene, *To νέο πλαίσιο για την προσχολική αγωγή των παιδιών 0-4 στην Ελλάδα*, iulie 2021.
- Barresi, J., *Early Childhood/Family Education Programs*, Oklahoma State Department of Education: State Superintendent of Public Instruction, 2014.
- Bilton, H., *Outdoor Learning in the Early Years (3rd ed.)*, Routledge, Oxon, 2010.
- Αυγητίδου, Σ., *Το Παιχνίδι: Σύγχρονες ερευνητικές και διδακτικές προσεγγίσεις*, Τυπωθήτω, Αθήνα.
- Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και Υπουργείο Εσωτερικών, *Πρόγραμμα για την καλλιέργεια, την αγωγή και τη φροντίδα παιδιών προσχολικής ηλικίας: Παιδαγωγικό Πρόγραμμα Παιδικών Σταθμών*. Ανακτήθηκε από: <http://www.ppps.ecd.uoa.gr/programma.pdf>, 2009
- Καλπογιάννη, Ε., Φύσσας, Κ., Αβδελίδου, Ε. *Εγχειρίδιο προαγωγής του παιχνιδιού για παιδαγωγούς: Πρόγραμμα 'Η Δύναμη του Παιχνιδιού'*. Ανακτήθηκε από: <http://www.brain.net.gr/paizontas/>, 2015α,
- Ντολιοπούλου, Ε., *Σύγχρονα προγράμματα για παιδιά προσχολικής ηλικίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Τυπωθήτω-Γ. Δαρδανός, 2000.
- ΚΟΓΚΟΥΛΗΣ, Ι., *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη, 1991.
- ΝΤΟΥΛΙΟΠΟΥΛΟΥ, ΕΥΑΝΘ., & ΓΟΥΡΓΙΩΤΟΥ, Ε., *Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση, με έμφαση στην προσχολική*, Gutenberg, Αθήνα 2008.

F. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- **Curriculumul pentru educație timpurie**
 - structura curriculumului pentru educația timpurie; principii și valori fundamentale
 - concepte de bază ale programei pentru educația timpurie (domenii de dezvoltare, dimensiuni ale dezvoltării, comportamente observabile, teme anuale de studiu)
 - planul de învățământ – importanță și organizare
 - metodologia de aplicare a planului de învățământ - elemente de bază:
 - programul zilnic de activitate
 - jocuri și activități liber-alese, rutine și tranziții, activități tematice și activitățile de dezvoltare a înclinațiilor personale/predispozițiilor/aptitudinilor din perioada după-amiezii, activitățile extrașcolare)
- **Proiectarea activităților ludice și de învățare**
 - elaborarea documentelor de proiectare didactică: planificare calendaristică, planificare săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)
- **Managementul activităților ludice și de învățare. Organizare și realizare**
 - jocul - principala formă de organizare a procesului de învățământ în creșă; Clasificarea jocurilor; Funcțiile jocului. Valențe formative/educative ale jocului
 - organizarea spațiului/mediului educațional (intern și extern, fizic și social); cerințe psihopedagogice și ergonomice
 - combinații între diferite strategii didactice, în viziune sistemică
 - metode, tehnici și procedee folosite în cadrul diferitelor tipuri de activități de învățare
 - modalități de optimizare a situațiilor/contextelor de învățare prin intermediul mijloacelor didactice și a materialului didactic
 - diferențiere și individualizare în procesul de învățământ desfășurat în creșă. Adaptare curriculară
 - tipuri de activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemânare, activități în aer liber, jocul) și mijloace de realizare (povestirea, lectura educatoarei, jocul didactic, memorizarea, lectura după imagini, observarea, jocul de construcție, jocul de rol, jocul de mișcare, jocul muzical, modelaj, desen, pictură etc.)

- variante de organizare și de realizare a rutinelor și a tranzițiilor
- variante de organizare și de realizare a jocurilor și activităților liber-alese
- parteneriatul educațional. Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)
- **Evaluarea în educația timpurie**
 - conceptul de evaluare: definire și analiză
 - forme ale evaluării specifice învățământului antepreșcolar
 - funcțiile evaluării
 - metode și instrumente de evaluare a rezultatelor și a progreselor în învățare ale copilului antepreșcolar. Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță – structură și modalitatea de completare; rolul acestora
 - interpretarea și valorificarea rezultatelor evaluării în învățământul antepreșcolar

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- Bocoș M., Preda V., Brănișteanu R., Clapou C., *Tradiții și valori – Ghid practic de opționale integrate*, Editura Delta Cart Educațional, Pitești, 2013.
- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Catalano, H., Albulescu, I., *Didactica jocurilor*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Catalano, H., Albulescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albulescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
- Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L.-L., *Educația timpurie: ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Paralela 45, Pitești, 2009.
- Glava, A., Tătaru, L., Chiș, O., *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Diamant, Pitești, 2014.
- Golu, Fl., *Joc și învățare la copilul preșcolar. Ghid pentru educatori, părinți și psihologi*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Gongea, E., Ruiu, G., Breben, S., *Activități bazate pe inteligențe multiple*, Editura Reprograph, Craiova, 2002.
- Ionescu, M. (coord.), *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*, Editura Vanemonde, București, 2010.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Mitu, F., *Metodica activităților de educare a limbajului*, Editura Pro Humanitas, București, 2000.
- Niculescu, R., M., *Curriculum între continuitate și provocare*, Editura MEDIA, Sibiu, 2010.
- Norel, M., Bota, O., A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
- Preda, V., *Copilul și grădinița. Urgența 2000: pariul limbajului și al comunicării*, Editura Compania, București, 1999.
- Preda, V., Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte. Auxiliar didactic pentru aplicarea noului curriculum*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Vrăsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.

- Vrăsmaș. E., *Educația timpurie*, Editura Arlequin, București, 2014.
- Vrânceanu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*. UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- *** *Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
- *** *Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional Loris Malaguzzi, USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului *Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar*, POSDRU ID 61130).
- *** *Barcelona Objectives. The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- *** *Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- *** *Ghid de bune practici pentru educația timpurie a copiilor între 3-6/7 ani*, 2008.
- www.subiecte.edu.ro

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA POLONĂ MATERNĂ,
LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII,
METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA
POLONĂ MATERNĂ ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII
ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA POLONĂ MATERNĂ)**

A. NOTA DE PREZENTARE

Studiile efectuate în ultima perioadă au evidențiat importanța educației timpurii în viața oricărei persoane, această perioadă fiind marcată de parcurgerea unor etape esențiale pentru succesul ulterior al copilului, atât în viața școlară, cât și în viața personală. Mai mult decât atât, unul dintre cei care au o intervenție crucială în această perioadă importantă a dezvoltării copilului este educatorul-puericultor, persoana calificată care se ocupă de creșterea, îngrijirea și educația timpurie a copilului mic. De altfel, este evident că, între mediul de dezvoltare al copilului și dezvoltarea intelectuală a acestuia, există o corelație semnificativă. Drept urmare, putem afirma că o educație timpurie de calitate urmărește dezvoltarea personală continuă, dezvoltarea emoțională, dezvoltarea creativității și dezvoltarea propriilor valori și a valorilor sociale, impactul experiențelor pozitive din copilăria timpurie fiind cel care contribuie la dezvoltarea viitorului adult.

Prezenta programă, aplicabilă *Examenului național de definitivare în învățământul preuniversitar*, pentru specializarea Educator-puericultor, în limba polonă maternă, se dorește a fi un răspuns la acest nou context. Aceasta ține cont de formarea pentru această profesie didactică, fiind elaborată în acord cu legislația în vigoare, iar concepția, principiile și criteriile care stau la baza propunerilor tematice sunt următoarele:

- a) statutul și competențele aferente carierei didactice;
- b) eficacitatea practică și socială, derulată de educatorul-puericultor în cadre instituționale, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă, precum și oferta de conținuturi asociată cu interesele de bază ale copilului mic;
- c) diversificarea competențelor dobândite de educatorul-puericultor în cadrul procesului de formare inițială, continuă și dezvoltare personală;
- d) dezvoltarea și inovarea metodologică, prin reflecție asupra teoriei și practicii educaționale de la nivel național, respectiv raportarea la tendințele și modificările survenite în documentele europene.

Prezenta programă pentru *Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar*, specializarea Educator-puericultor, în limba polonă maternă, cuprinde următoarele:

- A. Nota de prezentare;
- B. Competențele profesionale ale educatorului-puericultor;
- C. Tematica pentru Limba și literatura polonă maternă;
- D. Tematica pentru Limba română și literatura pentru copii;
- E. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba polonă maternă;
- F. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română.

B. COMPETENȚELE PROFESIONALE ALE EDUCATORULUI-PUERICULTOR

Proba scrisă din cadrul *Examenului național de definitivare în învățământul preuniversitar* evaluează o serie de competențe specifice educatorului-puericultor, pe care acesta urmează să le demonstreze în activitatea didactică, precum:

- analiza și abordarea flexibilă a curriculumului pentru educație timpurie, în vederea aplicării personalizate a acestuia în procesul de învățământ în creșă;
- construirea unor activități de învățare în concordanță cu competențele, valorile și atitudinile prevăzute în curriculumul pentru educație timpurie;
- alegerea și adecvarea principiilor și strategiilor didactice utilizate în cadrul activităților desfășurate în învățământul antepreșcolar, în vederea formării comportamentelor stabilite prin curriculumul pentru educație timpurie;
- adaptarea demersului didactic la nevoile reale ale copiilor, prin individualizarea și diferențierea învățării;

- abordarea integrată a învățării în învățământul antepreșcolar, prin valorificarea corelațiilor intra- și interdisciplinare;
- aplicarea unor instrumente și metode diverse de evaluare, ale căror rezultate să fie analizate și interpretate în vederea optimizării acțiunii didactice;
- adecvarea activității de evaluare continuă la cerințele evaluărilor/examenelor naționale;
- examinarea critică a caracteristicilor diferitelor strategii didactice în vederea adaptării conceptelor și a resurselor utilizate la grupul de copii și la obiectivele învățării.

Structura probei scrise pentru Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar, pentru specializarea Educator-puericultor (în limba polonă maternă):

- Limba și literatura polonă maternă – **scris**;
- Limba română și literatura pentru copii – **scris**;
- Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba polonă maternă – **scris**;
- Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română – **scris**.

NOTĂ: - Portofoliul și proba practică se realizează în conformitate cu *Metodologia – cadru privind mobilitatea personalului didactic de predare din învățământul preuniversitar*, în vigoare.

C. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA POLONĂ MATERNĂ

LIMBA POLONĂ MATERNĂ

1. Elemente fonetică și de ortografie, ortoepie și ortografie

- Alfabetul limbii polone
- Fonetică – Fonologie
- Tipuri de sunete-vocale, semivocale, consoane
- Corespondența literă-sunet
- Silaba și despărțirea cuvintelor în silabe (principiul fonetic)
- Accentul. Utilizarea corectă a accentului. Variante accentuate admise/neadmise de normă
- Structura fonologică a cuvintelor: diftong, triftong, hiat
- Pronunția corectă a cuvintelor
- Semne de punctuație și de ortografie

2. Morfologie

- Structura morfologică a cuvântului în limba polonă
- Clasificarea părților de vorbire
- Structura morfologică a cuvântului

3. Elemente de vocabular

- Cuvântul - unitatea de bază a vocabularului
- Sensul cuvintelor (sens propriu de bază; sens secundar; sens figurat)
- Mijloace de îmbogățire a vocabularului (interne: derivarea, compunerea, conversiunea; externe: împrumuturile)
- Familia de cuvinte; câmpul lexical
- Relații semantice:
 - sinonime
 - antonime
 - omonime
 - cuvinte polisemantice
 - paronime

4. Părțile de vorbire

- Verbul – formele verbale personale și nepersonale, categoriile gramaticale ale verbului, diatezele verbului, modul, timpul și persoana verbului, formarea verbelor

- Substantivul – categoria genului, numărului, apartenenței, cazului, funcțiile sintactice ale cazurilor, categoria determinării (articulat și nearticulat)
- Adjectivul – adjective calificative, adjective determinative, formarea adjectivelor, adjective derivate de la rădăcini nominale, adjective derivate de la rădăcini verbale, adjectivele diminutive, adjective cu forme intensive, adjective compuse, gradele de comparație ale adjectivelor
- Pronumele – pronumele personale, posesive-predicative, demonstrative, reflexive, interogative, nehotărâte, negative
- Numeralul – numerele cardinale, numerele ordinale, colective
- Adverbul, postpozitia, conjuncția, interjecția, onomatopea – tipuri/clasificare; recunoaștere; ortografie, ortoepie

5. Organizarea propoziției și a frazei

- Enunțul. Tipuri de enunț - propoziții, fraze; enunțuri asertive, interogative, imperative, exclamative
- Propoziții afirmative și negative
- Relații sintactice la nivelul enunțului: coordonarea și subordonarea – modalități/mijloace de realizare

6. Funcții sintactice

- Predicatul – predicat verbal, nominal, copula, numele predicativ simplu și complex
- Subiectul – simplu, multiplu
- Complement
 - complementul direct – recunoaștere; realizări ale complementului direct; aspecte normative
 - complementul indirect – recunoaștere; realizări ale complementului indirect; aspecte normative
 - circumstanțiale: de loc, de timp, de mod, de măsură, comparativ, de cauză, de scop
- Atributul – atributul adjectival, substantival, pronominal, circumstanțial, predicativ

LITERATURA POLONĂ MATERNĂ

1. RIME și GHICITORI:

Rymowanki dla dzieci - Sześć razy sześć, Mały misio dużo je, Raz i dwa, Rude liski, Lale, Idzie pani tup tup tup

2. POEZII:

- Wiersze dla dzieci – Tańcowała igła z nitką
- Najpiękniejsze wiersze – Klasyka dla smyka
- Wierszyki dla dzieci – Wierszyki ćwiczące języki
- Najpiękniejsze wiersze dla dzieci – Wierszyki na dobranoc
- Najpopularniejsze wiersze dla dzieci – Żyrafy nie umieją tańczyć

3. BASME:

- Bajka o Czerwonym Kapturku
- Bajka o kuku i lisie
- Bajka o lisie i bocianie
- Bajka o lwie i myszy
- Bajka o niebieskim smoku
- Bajka o syrenie i złotej wyspie
- Bajka o żółwiu i zając
- Chłopiec Marzyciel
- Co to jest kometa, tato?
- Kopciuszek
- Kot w butach
- prezentach pod choinką i darach Trzech Króli

- Planeta Bajek
- Skąd Święty Mikołaj bierze prezenty?
- Wiosenna bajka wielkanocna

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA POLONĂ MATERNĂ

I. Limba polonă

- Gołkowski Marek i in.: Gdybym znał dobrze język polski: wybór tekstów z ćwiczeniami do nauki gramatyki polskiej dla cudzoziemców. - Warszawa: Wydaw. Uniwersytetu Warszawskiego, 2010. - 345 s., ISBN 978-83-235-0745-1
- Suchowierska Agnieszka, Szostak-Król Katarzyna: O dzieciach, którym pomagał bocian: powitalna książka-prezent dla dzieci i rodziców obcokrajowców. - Warszawa: Fundacja Obywatelska Perspektywa, 2016. - 59 s., ISBN 978-83-34917-8-0
- Dubisz Stanisław, Jędryka Beata Katarzyna: Kształcenie nauczycieli języka polskiego jako obcego: opis sytuacji i propozycje dydaktyczne. W: Poradnik Językowy. - 2012, nr 2, s. 5-16
- Małachowska Pasek Ewa: O praktycznym wykorzystaniu Internetu w nauczaniu języka polskiego jako obcego. W: Poradnik Językowy. - 2000, z. 4, s. 57-62
- Słaby Góral Iwona: Język polski jako obcy, czyli przede wszystkim (choć nie tylko) o intensywnych kursach dla studentów. W: Języki obce w szkole [czasopismo elektroniczne]. - 2012, nr 3, s. 88-91
- Szybura Agata: Potrzeby językowe uczniów przybywających z zagranicy w zakresie nauczania języka polskiego. W: Języki obce w szkole [czasopismo elektroniczne]. - 2016, nr 2, s. 99-105

II. Literatura polonă

- Baluch, Alicja, Czyta, nie czyta ...: (o dziecku literackim)/Alicja Baluch: Wydawnictwo Edukacyjne, Kraków, 1998.
- Baran, Zbigniew, Liryka dziecięca Karoliny Kusek: (studia literaturoznawcze)/Zbigniew Baran. - Nowy Sącz : Wydawnictwo "Koliber", 2011.
- Biernat, Ewa, Twórczość baśniowa Kornela Makuszyńskiego/Ewa Biernat: Oficyna Wydawnicza "Impuls", Kraków, 2001.
- Binio, Justyna, Miś - zabawka, bohater literacki, wzór wychowawczy: poradnik/Justyna Binio: Wydawnictwo SBP, Warszawa, 2013.
- Bugajska, Teresa. Red. Baśnie i baśniowość czyli Kraina dziecięcego mitu: praca zbiorowa/pod red. Teresy Bugajskiej: Wydawnictwo Pedagogiczne ZNP, Kielce, 2000.
- Czabanowska-Wróbel, Anna. Red. Żywioty w literaturze dziecięcej: powietrze/pod redakcją Anny Czabanowskiej-Wróbel, Krystyny Zabawy: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2020.
- Dymara, Bronisława Dziecko w świecie literatury i życiu współczesnym/Bronisława Dymara, Ewa Ogrodzka-Mazur. - Wyd. 2.: Oficyna Wydawnicza "Impuls", Kraków, 2014.
- Dymara, Bronisława Dziecko w świecie literatury i życiu współczesnym/Bronisława Dymara, Ewa Ogrodzka-Mazur.: Oficyna Wydawnicza "Impuls", Kraków, 2013.
- Dymara, Bronisława Świat marzeń dziecka/Bronisława Dymara. - Wyd. 2.: Oficyna Wydawnicza "Impuls", Kraków, 1999.
- Kicińska, Dorota Baśń i baśniowość w twórczości Marii Konopnickiej/Dorota Kicińska: Oficyna Wydawnicza "Impuls", Kraków, 2000.
- Konopnicka, Iwona Czasopisma dziecięce w kształceniu wczesnoszkolnym/Iwona Konopnicka: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, Opole, 2006.
- Leszczyński, Grzegorz Wielkie małe książki: lektury dzieci: i nie tylko/Grzegorz Leszczyński. - Poznań: Media Rodzina, 2015.

- Lewandowicz-Nosal, Grażyna Warto mieć w bibliotece: książki dla dzieci 2010-2014: katalog/GrażynaLewandowicz-Nosal [i in.]. - Wyd. 2. uzup.: Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Warszawa, 2015.
- Lewandowicz-Nosal, Grażyna Od czterech do sześciu: książki dla przedszkolaka/Grażyna Lewandowicz-Nosal: Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Warszawa, 2012.
- Papużyńska, Joanna Dziecięce spotkania z literaturą/Joanna Papużyńska: Wydawnictwo Centrum Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej, Warszawa, 2007.
- Szczepańska, Mariola Edukacja kulturalna dziecka w wieku wczesnoszkolnym/Mariola Szczepańska: Oficyna Wydawnicza "Impuls", Kraków, 2000.
- Tylicka, Barbara Red. Słownik literatury dziecięcej i młodzieżowej/pod red. Barbary Tylickiej i Grzegorza Leszczyńskiego: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław, 2002.
- Zabawa, Krystyna Rozpoczęta opowieść: polska literatura dziecięca po 1989 roku wobec kultury współczesnej/Krystyna Zabawa: Akademia Ignatianum; Wydawnictwo WAM, Kraków, 2013.
- Żurkowski, Bogusław Literatura - wartość - dziecko/Bogusław Żurkowski: Oficyna Wydawnicza "Impuls", Kraków, 1999.

D. TEMATICA PENTRU LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII

LIMBA ROMÂNĂ

- **Fonetică și vocabular**
 - Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
 - Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
 - Despărțirea cuvintelor în silabe.
 - Omografe, omofone. Accentul.
 - Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixe diminutive și augmentative.
 - Arhaisme. Regionalisme. Neologisme. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
 - Paronimele frecvente. Pleonasmul.
- **Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)**
 - Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe Verbul în propoziție.
 - Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Substantivul în propoziție.
 - Exprimarea însușirilor. Adjectivul în propoziție. Forme ale superlativului.
 - Pronumele în propoziție.
 - Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii.
 - Adverbul în propoziție.
 - Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură.
- **Propoziția**
 - Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjuncția și prepoziția).
 - Propoziția principală/propoziția secundară.
- **Fraza**
 - Propoziția regentă/elementul regent.

LITERATURA PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare accesibile copiilor mici/antepreșcolarilor.
- **Creația populară**
 - Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).
 - Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.

- Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu, Prâslea cel Voinic și merele de aur*.
- **Creația cultă**
 - a. **Genul liric**
 - Poeziile copilăriei (Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*).
 - Poezia despre natură și viețuitoare (Mihai Eminescu, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*).
 - b. **Genul epic**
 - **în versuri:**
 - fabula (Alec Donici, *Musca la arat*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*);
 - balada (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).
 - **în proză:**
 - schița (I.L. Caragiale, *D-I Goe, Vizită*);
 - povestirea (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*);
 - legenda (Călin Gruia, *Povestea florii-soarelui*);
 - basmul cult (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Rățușca cea urâtă*).
 - c. **Teatrul pentru copii**
 - Conținuturi: *Înșir' te mărgărite* de V. Eftimiu, *Viața ca o poveste* de Sînziana Popescu (vol. *Teatrul pentru prichindei: mari, mici și mititei*).

Notă:

Componenta *Limba și literatura pentru copii*, din structura probei de concurs, va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau a unui eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând genurilor sau speciilor literare prevăzute în prezenta programă de examen, cu evidențierea unei valori (educative, formative și culturale) existente în textele literare prevăzute în prezenta programă de examen, prin referire la conținuturile sau la personajele acestora.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII

Bibliografie orientativă - Limba română

- *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
- Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
- Golopenția S., *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.
- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
- <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>.
- <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>.

Bibliografie orientativă - Literatura pentru copii

- Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.
- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.

- Ciopraga, C., *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.
- Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.
- *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md).
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
- www.enciclopediavirtuala.ro.
- <http://ro.literaryframework.eu/>.
- www.romanianvoice.com/poezii/.
- www.cartiaudio.eu.
- www.biblior.net.
- *** www.subiecte.edu.ro

E. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA POLONĂ MATERNĂ

a) Didactica comunicării (elemente de comunicare orală și scrisă în învățământul preșcolar):

- Abordarea textului literar destinat copiilor de vârstă preșcolară (ghidarea copiilor preșcolari spre receptarea și înțelegerea adecvată a textului literar specific)
- didactica textului literar epic și a textului dramatic, precum și didactica poeziei
- Abordarea textului nonliterar (științific, publicistic, publicitar) din perspectiva caracteristicilor stilurilor funcționale și a funcțiilor comunicării
- Rolul educatoarei în conturarea unor modele de exprimare și a unor atitudini care facilitează comunicarea
- Soluții de prevenire și depășire a blocajelor în comunicare (tehnici de ascultare activă, învățare prin cooperare, tehnici nonverbale și de exprimare a sentimentelor etc.)
- Tipuri de întrebări și adecvarea acestora la tema abordată
- Abordarea limbajelor diferitelor arte/științe din perspectiva codurilor specifice ale acestora (muzică, pictură, sculptură, cinematografie/fotografie, astrologie, geografie)

b) Didactica exprimării orale:

- Strategii de învățare și exersare a ascultării active la preșcolari
- Strategii de învățare și exersare a alcătuirii diverselor tipuri de discurs oral în perioada preșcolarității (povestirea, rezumatul, caracterizarea, dialogul, monologul, rimele, interviul)

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA POLONĂ MATERNĂ

- Delors J. (red.), *Edukacja. Jest w niej ukryty skarb. Raport dla UNESCO Międzynarodowej Komisji do spraw Edukacji dla XXI wieku*, UNESCO, Warszawa 1998.
- Dubisz S., *Język polski poza granicami kraju – wstępne informacje i definicje* [w:] *Język polski poza granicami kraju*, Dubisz S. (red.), Uniwersytet Opolski – Instytut Filologii Polskiej, Opole, 1997, s. 13–46.
- Dubisz S., *Z metodologii badań języka środowisk polonijnych*, „Poradnik Językowy”, z. 5, 1983.
- Dudzińska I., Lipina S., Właźnik K., *Metodyka wychowania w przedszkolu*, Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa, 1974.
- Erenc-Grygoruk G., *Nauczanie języków obcych w edukacji wczesnoszkolnej*, Impuls, Kraków, 2013.

- Harwas-Napierała B., Trempała J. (red.), Psychologia rozwoju człowieka. Rozwój funkcji psychicznych, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2012.
- Janowska I., Podejście zadaniowe do nauczania i uczenia się języków obcych. Na przykładzie języka polskiego jako obcego, Universitas, Kraków, 2011.
- Janowska I., Planowanie lekcji języka obcego. Podręcznik i poradnik dla nauczycieli języków obcych, Universitas, Kraków, 2010.
- Janowska I., Lipińska E., Rabiej A., Seretny A., Turek P. (red.), Programy nauczania języka polskiego jako obcego. Poziom A1 – C2, Księgarnia Akademicka, Kraków, 2011.
- Jędryka B. K., Język polski w polonijnej szkole. Na przykładzie badań przeprowadzonych w Clark – New Jersey, USA, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa, 2012.
- Komorowska H., Metodyka nauczania języków obcych, Fraszka Edukacyjna, Warszawa, 2005.
- Konderak T., Jak (różnie) maluchy i starszaki uczą się i bawią na zajęciach językowych, „Języki Obce”, nr 1, 2015, s. 56–63.
- Kondrat D., Metody pracy z dziećmi w przedszkolu, „Języki Obce”, nr 1, 2015, s. 71–76.
- Kotarba M., Przedszkolak, język obcy i ... ty. Metodyka nauczania języków obcych w przedszkolach, Akademia Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztora, Pułtusk, 2007.
- Lipińska E., Seretny A., Między językiem ojczystym a obcym. Nauczanie i uczenie się języka odziedziczonego na przykładzie chicagowskiej diaspory polonijnej, Księgarnia Akademicka, Kraków, 2012.
- Poradnik metodyczny nauczania języka polskiego jako drugiego/obcego
- Moon J., Children Learning English, MacMillan, Oxford, 2005.
- Niemiec-Knaś M., Metoda projektów w nauczaniu języków obcych, Impuls, Kraków, 2011.
- Pamuła M., Metodyka nauczania języków obcych w kształceniu zintegrowanym, Fraszka Edukacyjna, Warszawa, 2006.
- Rokita-Jaśkow J., Moje dziecko uczy się języka obcego. Najczęściej zadawane pytania, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, Kraków, 2010.
- Seretny A., Lipińska E., ABC metodyki nauczania języka polskiego jako obcego, Universitas, Kraków, 2005.
- Seretny A., Lipińska E., Z zagadnień dydaktyki języka polskiego jako obcego, Universitas, Kraków, 2006.

F. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- **Curriculumul pentru educație timpurie**
 - structura curriculumului pentru educația timpurie; principii și valori fundamentale
 - concepte de bază ale programei pentru educația timpurie (domenii de dezvoltare, dimensiuni ale dezvoltării, comportamente observabile, teme anuale de studiu)
 - planul de învățământ – importanță și organizare
 - metodologia de aplicare a planului de învățământ - elemente de bază:
 - programul zilnic de activitate
 - jocuri și activități liber-alese, rutine și tranziții, activități tematice și activitățile de dezvoltare a înclinațiilor personale/predispozițiilor/aptitudinilor din perioada după-amiezii, activitățile extrașcolare)
- **Proiectarea activităților ludice și de învățare**
 - elaborarea documentelor de proiectare didactică: planificare calendaristică, planificare săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)
- **Managementul activităților ludice și de învățare. Organizare și realizare**

- jocul - principala formă de organizare a procesului de învățământ în creșă; Clasificarea jocurilor; Funcțiile jocului. Valențe formative/educative ale jocului
- organizarea spațiului/mediului educațional (intern și extern, fizic și social); cerințe psihopedagogice și ergonomice
- combinații între diferite strategii didactice, în viziune sistemică
 - metode, tehnici și procedee folosite în cadrul diferitelor tipuri de activități de învățare
 - modalități de optimizare a situațiilor/contextelor de învățare prin intermediul mijloacelor didactice și a materialului didactic
- diferențiere și individualizare în procesul de învățământ desfășurat în creșă. Adaptare curriculară
- tipuri de activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemânare, activități în aer liber, jocul) și mijloace de realizare (povestirea, lectura educatoarei, jocul didactic, memorizarea, lectura după imagini, observarea, jocul de construcție, jocul de rol, jocul de mișcare, jocul muzical, modelaj, desen, pictură etc.)
- variante de organizare și de realizare a rutinelor și a tranzițiilor
- variante de organizare și de realizare a jocurilor și activităților liber-alese
- parteneriatul educațional. Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)
- **Evaluarea în educația timpurie**
 - conceptul de evaluare: definire și analiză
 - forme ale evaluării specifice învățământului antepreșcolar
 - funcțiile evaluării
 - metode și instrumente de evaluare a rezultatelor și a progreselor în învățare ale copilului antepreșcolar. Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță – structură și modalitatea de completare; rolul acestora
 - interpretarea și valorificarea rezultatelor evaluării în învățământul antepreșcolar

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE DIN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- Bocoș M., Preda V., Brănișteanu R., Clapou C., *Tradiții și valori – Ghid practic de opțiuni integrate*, Editura Delta Cart Educațional, Pitești, 2013.
- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Didactica jocurilor*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Catalano, H., Albușescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
- Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L.-L., *Educația timpurie: ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Paralela 45, Pitești, 2009.
- Glava, A., Tătaru, L., Chiș, O., *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Diamant, Pitești, 2014.
- Golu, Fl., *Joc și învățare la copilul preșcolar. Ghid pentru educatori, părinți și psihologi*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.

- Gongea, E., Ruiiu, G., Breben, S., *Activități bazate pe inteligențe multiple*, Editura Reprograph, Craiova, 2002.
- Ionescu, M. (coord.), *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*, Editura Vanemonde, București, 2010.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Mitu, F., *Metodica activităților de educare a limbajului*, Editura Pro Humanitas, București, 2000.
- Niculescu, R., M., *Curriculum între continuitate și provocare*, Editura MEDIA, Sibiu, 2010.
- Norel, M., Bota, O., A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
- Preda, V., *Copilul și grădinița. Urgența 2000: pariul limbajului și al comunicării*, Editura Compania, București, 1999.
- Preda, V., Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte. Auxiliar didactic pentru aplicarea noului curriculum*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Vrăsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vrăsmaș, E., *Educația timpurie*, Editura Arlequin, București, 2014.
- Vrânceanu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*. UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- *** *Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
- *** *Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional Loris Malaguzzi, USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar, POSDRU ID 61130).
- *** *Barcelona Objectives. The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- *** *Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- *** *Ghid de bune practici pentru educația timpurie a copiilor între 3-6/7 ani*, 2008.
- www.subiecte.edu.ro

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINA
LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII și
METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA ROMÂNĂ)**

A. NOTA DE PREZENTARE

Studiile efectuate în ultima perioadă au evidențiat importanța educației timpurii în viața oricărei persoane, această perioadă fiind marcată de parcurgerea unor etape esențiale pentru succesul ulterior al copilului, atât în viața școlară, cât și în viața personală. Mai mult decât atât, unul dintre cei care au o intervenție crucială în această perioadă importantă a dezvoltării copilului este educatorul-puericultor, persoana calificată care se ocupă de creșterea, îngrijirea și educația timpurie a copilului mic. De altfel, este evident că, între mediul de dezvoltare al copilului și dezvoltarea intelectuală a acestuia, există o corelație semnificativă. Drept urmare, putem afirma că o educație timpurie de calitate urmărește dezvoltarea personală continuă, dezvoltarea emoțională, dezvoltarea creativității și dezvoltarea propriilor valori și a valorilor sociale, impactul experiențelor pozitive din copilăria timpurie fiind cel care contribuie la dezvoltarea viitorului adult.

Prezenta programă, aplicabilă *Examenului național de definitivare în învățământul preuniversitar*, pentru specializarea Educator-puericultor, în limba română, se dorește a fi un răspuns la acest nou context. Aceasta ține cont de formarea pentru această profesie didactică, fiind elaborată în acord cu legislația în vigoare, iar concepția, principiile și criteriile care stau la baza propunerilor tematice sunt următoarele:

- a) statutul și competențele aferente carierei didactice;
- b) eficacitatea practică și socială, derulată de educatorul-puericultor în cadre instituționale, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă, precum și oferta de conținuturi asociată cu interesele de bază ale copilului mic;
- c) diversificarea competențelor dobândite de educatorul-puericultor în cadrul procesului de formare inițială, continuă și dezvoltare personală;
- d) dezvoltarea și inovarea metodologică, prin reflecție asupra teoriei și practicii educaționale de la nivel național, respectiv raportarea la tendințele și modificările survenite în documentele europene.

Prezenta programă pentru *Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar*, specializarea Educator-puericultor (în limba română), cuprinde următoarele:

- A. Nota de prezentare;
- B. Competențele profesionale ale educatorului-puericultor;
- C. Tematica pentru Limba română și literatura pentru copii;
- D. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă.

B. COMPETENȚELE PROFESIONALE ALE EDUCATORULUI-PUERICULTOR

Proba scrisă din cadrul *Examenului național de definitivare în învățământul preuniversitar* evaluează o serie de competențe specifice educatorului-puericultor, pe care acesta urmează să le demonstreze în activitatea didactică, precum:

- analizarea și abordarea flexibilă a curriculumului pentru educație timpurie, în vederea aplicării personalizate a acestuia în procesul de învățământ în creșă;
- construirea unor activități de învățare în concordanță cu competențele, valorile și atitudinile prevăzute în curriculumul pentru educație timpurie;
- alegerea și adecvarea principiilor și strategiilor didactice utilizate în cadrul activităților desfășurate în învățământul antepreșcolar, în vederea formării comportamentelor stabilite prin curriculumul pentru educație timpurie;
- adaptarea demersului didactic la nevoile reale ale copiilor, prin individualizarea și diferențierea învățării;
- abordarea integrată a învățării în învățământul antepreșcolar, prin valorificarea corelațiilor intra- și interdisciplinare;
- aplicarea unor instrumente și metode diverse de evaluare, ale căror rezultate să fie analizate și interpretate în vederea optimizării acțiunii didactice;
- adecvarea activității de evaluare continuă la cerințele evaluărilor/examenelor naționale;

- examinarea critică a caracteristicilor diferitelor strategii didactice în vederea adaptării conceptelor și a resurselor utilizate la grupul de copii și la obiectivele învățării.

Structura probei scrise pentru *Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar, pentru specializarea Educator-puericultor (în limba română)*:

- Limba română și literatura pentru copii – **scris**;
- Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă – **scris**;

NOTĂ: - Portofoliul și proba practică se realizează în conformitate cu *Metodologia – cadru privind mobilitatea personalului didactic de predare din învățământul preuniversitar*, în vigoare.

C. TEMATICA PENTRU LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII

LIMBA ROMÂNĂ

- **Elemente fonetică și de ortografie, ortoepie și ortografie**
 - alfabetul limbii române și alfabetul fonetic internațional
 - tipuri de sunete: vocale, semivocale, consoane
 - corespondența literă-sunet
 - diftong, triftong, hiat
 - silaba și despărțirea în silabe-reguli de despărțire în silabe
 - accentul
 - semne ortografice (apostrof, bara oblică, blank, cratimă, linia de pauză, punctul, virgula)
 - semne de punctuație (punctul, semnul întrebării, semnul exclamării, punctele de suspensie, două puncte, ghilimelele, linia de dialog, punctul și virgula, virgula, linia de pauză, parantezele)
 - scrierea cu literă mare sau mică
- **Elemente de vocabular**
 - sinonime
 - antonime
 - cuvinte polisemantice
 - omonime
 - paronime
 - mijloace interne de îmbogățire a vocabularului (derivarea și compunerea)
- **Părțile de vorbire**
 - verbul – modurile și timpurile verbale; forme verbale nepersonale; ortografie și ortoepie.
 - substantivul și articolul – substantive comune și substantive proprii; genul și numărul; substantive colective; cazul substantivelor; funcții sintactice; categoria determinării: articolul hotărât și nehotărât; ortografie și ortoepie.
 - adjectivul – tipuri; acordul adjectivului cu substantivul; gradele de comparație; funcții sintactice; ortografie și ortoepie.
 - pronumele și adjectivul pronominal – tipuri (pronumele personal propriu-zis; pronumele reflexiv; adjectivul de întărire; pronumele de politețe; pronumele și adjectivul posesiv; pronumele și adjectivul demonstrativ; pronumele și adjectivul interogativ; pronumele și adjectivul relativ; pronumele și adjectivul nehotărât; pronumele și adjectivul negativ); cazuri și funcții sintactice; ortografie și ortoepie.
 - numeralul – tipuri de numeral (cardinal și ordinal), categoria numărului, genului; valoarea adjectivală, substantivală și pronominală; cazul; funcții sintactice; ortografie și punctuație.
 - adverbul, prepoziția, conjuncția, interjecția – tipuri/clasificare; recunoaștere; ortografie, ortoepie și punctuație.

- **Organizarea propoziției și a frazei**
 - enunțul. Tipuri de enunț
 - propoziții afirmative și negative
 - relații sintactice la nivelul enunțului: coordonarea și subordonarea – modalități/mijloace de realizare
- **Funcții sintactice**
 - predicatul – verbal și nominal-realizări ale predicatului verbal; predicatul nominal: verb copulativ și nume predicativ-realizări; propoziția predicativă, realizare a numelui predicativ-recunoaștere, construcție/ exemplificare
 - subiectul – exprimat: simplu și multiplu; acordul predicatului cu subiectul; subiect neexprimat-subînțeles și inclus; realizări ale subiectului
 - complemente
 - complementul direct – recunoaștere; realizări ale complementului direct; aspecte normative
 - complementul indirect – recunoaștere; realizări ale complementului indirect; aspecte normative
 - complementul prepozițional – recunoaștere; realizări ale complementului prepozițional; aspecte normative
 - atributul – recunoaștere, realizări ale atributului
- **Elemente de stilistică**
 - limba standard
 - limba vorbită. Limba scrisă
 - limbaj popular. Varianta regională a limbii
 - limbaj colocvial

LITERATURA PENTRU COPII

- **Creația populară** – Folclorul literar pentru copii
 - **Genul epic**
 - a) specii literare: *basmul popular, legenda populară, snoava*
 - b) conținuturi:
 - basmul popular: *Aleodor Împărat, Greuceanu* (colecția Petre Ispirescu)
 - legenda populară: *Legenda lui Traian și Dochia, Legenda Vrâncioaiei*
 - snoava: vol. *Păcală și Tândală*
 - **Genul liric**
 - a) poezii ceremoniale: colinde, ghicitori, proverbe, zicători
 - b) conținuturi:
 - colinde: *Florile Dalbe, Plugușorul, Sorcova*
 - ghicitori, proverbe, zicători (colecția lui Petru Demetru Popescu)
- **Creația cultă**
 - **Genul epic**
 - a) specii literare: *fabula, legenda cultă, basmul cult, povestirea, schița, romanul pentru copii și despre copii, narațiune versificată*
 - b) conținuturi:
 - fabula: *Toporul și pădurea* de Grigore Alexandrescu, *Greierele și furnica sau Corbul și vulpea* de Jean de La Fontaine
 - legenda cultă: *Legenda ciocârliei* de Vasile Alecsandri, *Legende de la Olimp* de Al. Mitru
 - basmul cult: *Palatul de cleștar* de Barbu Ștefănescu Delavrancea, *Hansel și Gretel* sau *Cenușăreasa* de Frații Grimm
 - povestirea: *Căprioara* de Emil Gârleanu, *Dumbrava minunată* de Mihail Sadoveanu, *Moș Ion Roată și Unirea* de Ion Creangă, vol. *Povestiri istorice* de

Dumitru Almaș (*La Rovine în câmpii, Ștefan cel Mare, Biruitor în lupta de la Vaslui*), *Mica sirenă* sau *Povestea lebedelor* de H. Ch. Andersen

- romanul pentru copii și despre copii: *Amintiri din copilărie* (fragmente) de Ion Creangă, *Micul Prinț* de Antoine de Saint-Exupéry
- narațiune versificată: *Cărțile cu Apolodor* de Gellu Naum

- **Genul liric**

a) poezii despre copilărie, poezia despre natură, poezia de inspirație istorică

b) conținuturi:

- poezia despre copilărie: *Cântec de adormit Mitzura* de Tudor Arghezi, *Întâmplări din grădina mea* de Ana Blandiana
- poezia despre natură: *În grădină* de Dimitrie Anghel, *La mijloc de codru* de Mihai Eminescu
- poezia de inspirație istorică: *Scrisoarea III* de Mihai Eminescu, *Țară* de Lucian Blaga
- poezia despre călătorie: *Dor de călătorie* de Vasile Alecsandri, *În tren* de George Topârceanu, *Aventurile lui Arik* de Ioana Nicolaie
- poezia despre joc: *Joc la soare* de Constanța Buzea, *Joc* de Ana Blandiana
- poezia despre familie: *O, mamă...* de Mihai Eminescu, *Acasă* de Octavian Goga, *Firimituri* de Ioana Nicolaie

- **Teatrul pentru copii**

a) conținuturi: *Înșir'te mărgărite* de V. Eftimiu, *Viața ca o poveste* de Sînziana Popescu (vol. *Teatru pentru prichindei: mari, mici și mititei*)

Notă:

Componenta *Limba și literatura pentru copii*, din structura probei de concurs, va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau a unui eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând genurilor sau speciilor literare prevăzute în prezenta programă de examen, cu evidențierea unei valori (educative, formative și culturale) existente în textele literare prevăzute în prezenta programă de examen, prin referire la conținuturile sau la personajele acestora.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII

Bibliografie orientativă - Limba română

- Bidu-Vrânceanu, A., Forăscu, N., *Limba română contemporană. Lexicul*, Editura Humanitas Educațional, București, 2005.
- Dragomirescu Adina (coord.), *Gramatica limbii române pentru elevi și profesori – Sinteze și exerciții*, Editura Corint Educațional, București, 2022.
- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
- ***Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan-Al. Rosetti”, *Gramatica limbii române, I, II*, Editura Academiei Române, București, 2005.
- *** Academia Română, *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a III-a, Editura Univers Enciclopedic, București, 2022.
- ***Manualele de *Limba română*, cls. a IX-a, a X-a, a XI-a, a XII-a pentru Școlile Normale/Liceele pedagogice/Colegiile pedagogice (în vigoare).
- www.subiecte.edu.ro

Bibliografie orientativă - Literatura pentru copii

- Andrei, Mariana, *Introducere în literatura pentru copii*, Editura Eminescu, București, 2006.
- Bodiștean, Florica, *Literatura pentru copii și tineret dincolo de "story"*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007.
- Breaz, Mircea, *Literatura pentru copii. Repere teoretice și metodologice*, Editura Asociația de Științe Cognitive din România, București, 2012.
- Buzași Ion, *Literatura pentru copii, (note de curs)*, Universitatea 1 Decembrie 1918, Alba Iulia, 2001.
- Cândroveanu, Hristu, *Literatura română pentru copii*, București, 1988.
- Chișcop, Liviu și Buzași, Ion, *Literatura pentru copii*, Editura Grigore Tăbăcaru, Bacău, 2000.
- Costea, O., Mitu, F., Stoica, C., Toma-Damșa, M., Vasilescu, E., Vlăduț, A., *Literatura pentru copii* (manual pentru Școlile Normale - cls. a XIII a), Editura Didactică și Pedagogică, București, 1996.
- Goia, Vistian, *Literatura pentru copii și tineret (pentru institutori, învățătoare și educatoare)*, Editura Dacia, Cluj, 2003.
- Marinescu, Valeriu, *Literatura pentru copii. Ghid teoretic și aplicativ destinat actualelor și viitoarelor cadre didactice din învățământul preșcolar și primar*, Editura Ars Docendi, Universitatea București, 2018.
- Rogojinaru, Adela, *O introducere în literatura pentru copii*, Editura Oscar Print, București, 1999.
- Savosy, Joseph, West Silke Rose, *Cum să le spunem povești copiilor*, Editura Litera, București, 2022 (traducător Adriana Bădulescu).
- Stoica, C., Vasilescu, E., *Literatura pentru copii* (manual pentru Școlile Normale - clasa a XII-a), Editura Didactică și Pedagogică, București, 1996.
- ***www.subiecte.edu.ro

D. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ

- **Curriculumul pentru educație timpurie**
 - structura curriculumului pentru educația timpurie; principii și valori fundamentale
 - concepte de bază ale programei pentru educația timpurie (domenii de dezvoltare, dimensiuni ale dezvoltării, comportamente observabile, teme anuale de studiu)
 - planul de învățământ – importanță și organizare
 - metodologia de aplicare a planului de învățământ - elemente de bază:
 - programul zilnic de activitate
 - jocuri și activități liber-alese, rutine și tranziții, activități tematice și activitățile de dezvoltare a înclinațiilor personale/predispozițiilor/aptitudinilor din perioada după-amiezii, activitățile extrașcolare)
- **Proiectarea activităților ludice și de învățare**
 - elaborarea documentelor de proiectare didactică: planificare calendaristică, planificare săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)
- **Managementul activităților ludice și de învățare. Organizare și realizare**
 - jocul - principala formă de organizare a procesului de învățământ în creșă; Clasificarea jocurilor; Funcțiile jocului. Valențe formative/educative ale jocului
 - organizarea spațiului/mediului educațional (intern și extern, fizic și social); cerințe psihopedagogice și ergonomice
 - combinații între diferite strategii didactice, în viziune sistemică
 - metode, tehnici și procedee folosite în cadrul diferitelor tipuri de activități de învățare
 - modalități de optimizare a situațiilor/contextelor de învățare prin intermediul mijloacelor didactice și a materialului didactic

- diferențiere și individualizare în procesul de învățământ desfășurat în creșă. Adaptare curriculară
- tipuri de activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemânare, activități în aer liber, jocul) și mijloace de realizare (povestirea, lectura educatoarei, jocul didactic, memorizarea, lectura după imagini, observarea, jocul de construcție, jocul de rol, jocul de mișcare, jocul muzical, modelaj, desen, pictură etc.)
- variante de organizare și de realizare a rutinelor și a tranzițiilor
- variante de organizare și de realizare a jocurilor și activităților liber-alese
- parteneriatul educațional. Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)
- **Evaluarea în educația timpurie**
 - conceptul de evaluare: definire și analiză
 - forme ale evaluării specifice învățământului antepreșcolar
 - funcțiile evaluării
 - metode și instrumente de evaluare a rezultatelor și a progreselor în învățare ale copilului antepreșcolar. Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță – structură și modalitatea de completare; rolul acestora
 - interpretarea și valorificarea rezultatelor evaluării în învățământul antepreșcolar

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE DIN CREȘĂ

- Bocoș M., Preda V., Brănișteanu R., Clapou C., *Tradiții și valori – Ghid practic de opționale integrate*, Editura Delta Cart Educațional, Pitești, 2013.
- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Catalano, H., Albulescu, I., *Didactica jocurilor*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Catalano, H., Albulescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albulescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
- Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L.-L., *Educația timpurie: ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Paralela 45, Pitești, 2009.
- Glava, A., Tătaru, L., Chiș, O., *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Diamant, Pitești, 2014.
- Golu, Fl., *Joc și învățare la copilul preșcolar. Ghid pentru educatori, părinți și psihologi*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Gongea, E., Ruiu, G., Breben, S., *Activități bazate pe inteligențe multiple*, Editura Reprograph, Craiova, 2002.
- Ionescu, M. (coord.), *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*, Editura Vanemonde, București, 2010.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Mitu, F., *Metodica activităților de educare a limbajului*, Editura Pro Humanitas, București, 2000.
- Niculescu, R., M., *Curriculum între continuitate și provocare*, Editura MEDIA, Sibiu, 2010.

- Norel, M., Bota, O., A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
- Preda, V., *Copilul și grădinița. Urgența 2000: pariul limbajului și al comunicării*, Editura Compania, București, 1999.
- Preda, V., Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte. Auxiliar didactic pentru aplicarea noului curriculum*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Vrăsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vrăsmaș, E., *Educația timpurie*, Editura Arlequin, București, 2014.
- Vrânceanu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*. UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- *** *Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
- *** *Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional Loris Malaguzzi, USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar, POSDRU ID 61130).
- *** *Barcelona Objectives. The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- *** *Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- *** *Ghid de bune practici pentru educația timpurie a copiilor între 3-6/7 ani*, 2008.
- www.subiecte.edu.ro

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA RROMANI MATERNĂ,
LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII,
METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA
RROMANI MATERNĂ ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII
ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA RROMANI MATERNĂ)**

A. NOTA DE PREZENTARE

Studiile efectuate în ultima perioadă au evidențiat importanța educației timpurii în viața oricărei persoane, această perioadă fiind marcată de parcurgerea unor etape esențiale pentru succesul ulterior al copilului, atât în viața școlară, cât și în viața personală. Mai mult decât atât, unul dintre cei care au o intervenție crucială în această perioadă importantă a dezvoltării copilului este educatorul-puericultor, persoana calificată care se ocupă de creșterea, îngrijirea și educația timpurie a copilului mic. De altfel, este evident că, între mediul de dezvoltare al copilului și dezvoltarea intelectuală a acestuia, există o corelație semnificativă. Drept urmare, putem afirma că o educație timpurie de calitate urmărește dezvoltarea personală continuă, dezvoltarea emoțională, dezvoltarea creativității și dezvoltarea propriilor valori și a valorilor sociale, impactul experiențelor pozitive din copilăria timpurie fiind cel care contribuie la dezvoltarea viitorului adult.

Prezenta programă, aplicabilă *Examenului național de definitivare în învățământul preuniversitar*, pentru specializarea Educator-puericultor, în limba rromani maternă, se dorește a fi un răspuns la acest nou context. Aceasta ține cont de formarea pentru această profesie didactică, fiind elaborată în acord cu legislația în vigoare, iar concepția, principiile și criteriile care stau la baza propunerilor tematice sunt următoarele:

- a) statutul și competențele aferente carierei didactice;
- b) eficacitatea practică și socială, derulată de educatorul-puericultor în cadre instituționale, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă, precum și oferta de conținuturi asociată cu interesele de bază ale copilului mic;
- c) diversificarea competențelor dobândite de educatorul-puericultor în cadrul procesului de formare inițială, continuă și dezvoltare personală;
- d) dezvoltarea și inovarea metodologică, prin reflecție asupra teoriei și practicii educaționale de la nivel național, respectiv raportarea la tendințele și modificările survenite în documentele europene.

Prezenta programă pentru *Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar*, specializarea Educator-puericultor, cuprinde următoarele:

- A. Nota de prezentare;
- B. Competențele profesionale ale educatorului-puericultor;
- C. Tematica pentru Limba și literatura rromani maternă;
- D. Tematica pentru Limba română și literatura pentru copii;
- E. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba rromani maternă;
- F. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română.

B. COMPETENȚELE PROFESIONALE ALE EDUCATORULUI-PUERICULTOR

Proba scrisă din cadrul *Examenului național de definitivare în învățământul preuniversitar* evaluează o serie de competențe specifice educatorului-puericultor, pe care acesta urmează să le demonstreze în activitatea didactică, precum:

- analiza și abordarea flexibilă a curriculumului pentru educație timpurie, în vederea aplicării personalizate a acestuia în procesul de învățământ în creșă;
- construirea unor activități de învățare în concordanță cu competențele, valorile și atitudinile prevăzute în curriculumul pentru educație timpurie;
- alegerea și adecvarea principiilor și strategiilor didactice utilizate în cadrul activităților desfășurate în învățământul antepreșcolar, în vederea formării comportamentelor stabilite prin curriculumul pentru educație timpurie;
- adaptarea demersului didactic la nevoile reale ale copiilor, prin individualizarea și diferențierea învățării;

- abordarea integrată a învățării în învățământul antepreșcolar, prin valorificarea corelațiilor intra- și interdisciplinare;
- aplicarea unor instrumente și metode diverse de evaluare, ale căror rezultate să fie analizate și interpretate în vederea optimizării acțiunii didactice;
- adecvarea activității de evaluare continuă la cerințele evaluărilor/examenelor naționale;
- examinarea critică a caracteristicilor diferitelor strategii didactice în vederea adaptării conceptelor și a resurselor utilizate la grupul de copii și la obiectivele învățării.

Structura probei scrise pentru Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar, pentru specializarea Educator-puericultor (în limbile minorităților naționale):

- Limba și literatura rromani maternă – **scris**;
- Limba română și literatura pentru copii – **scris**;
- Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba rromani maternă – **scris**;
- Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română – **scris**.

NOTĂ: - Portofoliul și proba practică se realizează în conformitate cu *Metodologia – cadru privind mobilitatea personalului didactic de predare din învățământul preuniversitar*, în vigoare.

C. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA RROMANI MATERNĂ

I. LIMBA RROMANI

a) Fonetica și fonologie

- ✓ Sistemul vocalic și consonantic al limbii rromani;
- ✓ Alfabetul oficial al limbii rromani.
- ✓ *Transformări (accidente, alterări) fonetice:* afereza, anaptixa/ epenteza, apocopa, asimilarea, asurzirea (afonizarea), contragerea, dobândirea atipică a aspirației, eliziunea, haplologia, metateza, paragoga, pierderea aspirației, proteza, sincopa ș.a.

b) Vocabular

- ✓ *Vocabularul fundamental și masa vocabularului.* Relații semantice între cuvinte (sinonime, antonime, omonime);
- ✓ *Modalități de îmbogățire a lexicului limbii rromani comune:* 1. mijloacele interne de îmbogățire (derivarea – cu sufixe și prefixe – și compunerea); 2. mijloacele externe de îmbogățire: împrumuturile).
- ✓ *Structura lexicală a limbii rromani comune.* Lexicul rrom: *indian, prebalcanic* (elemente afgane, persane, armenesti, osete, gruzine, kurde etc.), *balcanic* (elemente turcești, grecești, sud-slave/ bulgărești și sârbești/ românești), *neologic*. Elemente rome cu origine necunoscută în limba rromani comună.

c) Morfologie

- ✓ *Părțile de vorbire flexibile:* *articolul* (hotărât și nehotărât), *substantivul:* tipuri de substantive; *adjectivul:* tipuri de adjective; *pronumele:* tipuri de pronume; *numeral:* tipuri de numere; *verbul:* conjugarea verbului rrom (moduri, timpuri, persoane, număr);
- ✓ *Părți de vorbire parțial flexibile:* *adverbul;*
- ✓ *Părți de vorbire neflexibile:* *postpoziția, prepoziția, conjuncția.*

d) Sintaxă

- ✓ *Părțile de propoziție:* *subiectul, predicatul, atributul, complementul.*
- ✓ *Propoziția:* tipologia propozițiilor neîncadrate; tipologia propozițiilor încadrate în frază: subordonate necircumstanțiale; subordonate circumstanțiale.

II. LITERATURA RROMANI

a) Cultură și civilizație veche indiană

- ✓ Realitățile culturale și lingvistice din vechea Indie - locul de obârșie a proto-rromilor;

- ✓ Rromii și limba rromani în context indian;
- ✓ Originea poporului rrom – realitate și legendă.

b) *Folclor și antropologie rromă*

- ✓ *Nomadismul – Model cultural și strategie de supraviețuire:* Fond psihologic și practică socială. Perspective istorice asupra migrației. Nomadism și sedentarism. Semnificații de fond cutumiar. Migrația rromilor – fenomen contemporan;
- ✓ *Cultura materială a rromilor - Meșteșug și reprezentare:* Coordonate istorice și premise metodologice ale heteroidentificării. Prelucrarea metalelor. Prelucrarea lemnului. Meserii pierdute;
- ✓ *Identitate spirituală:* Tipologii și structuri conceptuale ale dinamicii înrudirii. Limbaje rituale premaritale și nupțiale. Rromanipen-ul și mistica purității. Nașterea, copilul și treptele inițiatice. Modele educaționale de referință. Familia – Model de auto-identificare;
- ✓ *Obiceiurile din ciclul familial sau riturile de trecere* (generalități, structuri magico-ritualice, cântecele): nașterea, nunta, moartea (bocetele); elemente de magie și astrologie; descântecele; Zestrea paremiologică (proverbe - zicători); ghicitori.
- ✓ *Determinări istorice ale identității rromilor din România: sclavia, Dezrobirea, perioada interbelică și începuturile mișcării rromilor, Holocaustul/O Samudaripen, rromii în perioada regimului socialist, rromii în prezent, perspective de viitor:* rromii ca cetățeni, grup social vulnerabil, minoritate națională, națiune non-teritorială.
- ✓ *Cultura materială a rromilor - meșteșug și reprezentare:* Coordonate istorice și premise metodologice ale heteroidentificării. Prelucrarea metalelor. Prelucrarea lemnului. Meserii pierdute: Prelucrarea osului. Prelucrarea pieilor de animale. *Între emblematic și stigmatizant:* Lăutăria. Magia.

c) *Literatura rromani pentru copii*

- ✓ *Poezia:* O rromano alfabêto – Jonel Kordovan, Te avelas man grastorro parno - Romka Demeter, O kermuso - Rostas Gyorgy, Dade, kin maqe grastorres! - Leksa Manus, I barvali tàmna – Jonel Kordovan, O gonorro duje lovença -Elena Nuică, Octavian Bonculescu, Phen tu manqe, êhavorro! - Leksa Manus, E êhona - Eslam Drudak, Mirri škòla – Jonel Kordovan, O Krăcùno, o phuro - Bățălan Costică, E kheresqe zivutre – Jonel Kordovan, So kerel o lav? - Rajko Djurić, O kurko – lini andar i rivista „Rromane êrxenörră”, Kolinda – Costică Bățălan, Mirri daj – Jonel Kordovan, E rroma – Jupiter Borcoi, Duj zàmbe – Margareta Jimba, Gabriela Moise, Mirri šukar familia – Jonel Kordovan, e ivendesqe šukarimata – Jonel Kordovan;
- ✓ *Proza:* O berš – Jonel Kordovan, I buzni thaj le trin buznorre - amboldipen Gheorghe Sarău, E mamăqi daj kaxni – Noemi Kordovan, I Katitzi - Katarina Taikon, I zor thaj i godi – Jupiter Borcoi, I tradicia thaj i edukăcia – Jonel Kordovan, O khandino êhavo - Jupiter Borcoi, Kon si o phuro Krećuno – Jonel Kordovan, O manus thaj pesqe duj êhaja - Gheorghe Sarău, O bašavno – Borcoi Jupiter, I maj gudli pherr – Jupiter Borcoi, I Cenušòtka – Nadia Gazsi, Le meripnaça and-e jakha – Valerică Stănescu, Le muleça p-o grast - Costică Bățălan, O cem o xasardo – Luminița Cioabă, O rrom, o phuro thaj le duj piră – purani paramici andar o Balkani, O xanzvalipen, Mariana Cozma, Gabriela Moise, O godăver êhavorro – Nicolae Pandelică, E ivesqo manus – Jonel Kordovan, O godăver êhavo – Noemi Kordovan.
- ✓ *Literatura rromani în context internațional: Literatura rromilor în fosta URSS și în statele apărute după destrămarea acesteia* (Rusia, Bielorusia, Ucraina, Moldova și Letonia). *Literatura rromilor în fosta Iugoslavie și în statele succesoare ei* (Macedonia, Serbia și Muntenegru, Bosnia - Herțegovina, Croația, Slovenia). *Literatura rromilor în: Bulgaria, România, Ungaria, Cehia și Slovacia, Polonia, Austria, Germania, Elveția, Italia, Franța, Spania, Marea Britanie, Suedia și Finlanda.* Experiența teatrelor rrome “Romen” (URSS), “Phralipen” și TKO (Macedonia, ulterior Germania).
- ✓ *Literatura rromani și despre rromii din România. Scriitori români care au scris despre rromi:* Vasile Alecsandri, Dimitrie Bolintineanu, Cezar Bolliac, Mihail Sadoveanu, Ion Agârbiceanu, Zaharia Stancu, Mircea Eliade, Vasile Voiculescu, Eugen Barbu etc. *Scriitorii*

rromi și creația lor: Gh. Păun-Ialomiteanu, Luminița Mihai Cioabă, Alexandru Ruja-Gribussy, Irina Gabor-Zrinyi, Ștefan Fuli, Gelu Măgureanu, Mircea Lăcătuș, Delia Grigore, Valerică Stănescu etc.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA RROMANI MATERNĂ

I. Limba rromani

1. Sarău, Gh., *Curs practice de limba rromani*, Editura Sigma, București, 2008.
2. Sarău, Gh., *Lexicologie rromă*, Editura CREDIS, Universitatea București, 2003.
3. Sarău, Gh., *Limba rromani (Morfologie și sintaxă)*, Editura CREDIS, Universitatea București, 2002.
4. Sarău, Gh., *Stilistica limbii rromani în texte*, Editura CREDIS, Universitatea București, 2002.
5. Sarău, Gh., Cordovan, I., *Limba și literatura rromani, clasa a VIII-a*, București: Editura Sigma, 2023.
6. Sarău, Gh., *Strukturë rromane çhibăqe. Structuri ale limbii rromani*, București: Editura Universității din București, 2009.

II. Literatura romani

1. Grigore, D., *Curs de antropologie și folclor. Introducere în studiul elementelor de cultură tradițională ale identității rrome contemporane*, Editura CREDIS, Universitatea București, 2001.
2. Sandu, I., Căldăraru, M., *Istoria și tradițiile minorității rromani: manual pentru clasa a VII-a*, Editura Sigma, București, 2021.
3. Sandu, I., Căldăraru, M., *Istoria și tradițiile minorității rromani: manual pentru clasa a VI-a*, Editura Sigma, București, 2023.
4. Sarău, Gh., Cordovan, I., *Comunicare în limba rromani maternă, clasa I*, București: Editura Sigma, 2020.
5. Sarău, Gh., Cordovan, I., *Comunicare în limba rromani maternă, clasa a II-a*, București: Editura Sigma, 2022.
6. Cordovan, I., Sarău, Gh., Cordovan, N., *Limba și literatura rromani. Manual pentru clasa a III-a*, București: Editura Sigma, 2020.
7. Sarău, Gh., Cordovan, I., *Limba și literatura rromani. Manual pentru clasa a IV-a*, București: Editura Sigma, 2022.
8. Sarău, Gh., Cordovan, I., *Limba și literatura rromani. Manual pentru clasa a V-a*, București: Editura Sigma, 2022.
9. Sarău, Gh., Cordovan, I., Cordovan, N., *Limba și literatura rromani, clasa a VI-a*, București: Editura Sigma, 2022.
10. Sarău, Gh., Cordovan, I., Căldăraru, M., *Limba și literatura rromani, clasa a VII-a*, București: Editura Sigma, 2021.
11. Sarău, Gh., Cordovan, I., *Limba și literatura rromani, clasa a VIII-a*, București: Editura Sigma, 2023.

D. TEMATICA PENTRU LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII

LIMBA ROMÂNĂ

• Fonetică și vocabular

- Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
- Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
- Despărțirea cuvintelor în silabe.
- Omografe, omofone. Accentul.
- Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixe diminutive și augmentative.

- Arhaisme. Regionalisme. Neologisme. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
- Paronimele frecvente. Pleonasmul.
- **Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)**
 - Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe Verbul în propoziție.
 - Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Substantivul în propoziție.
 - Exprimarea însușirilor. Adjectivul în propoziție. Forme ale superlativului.
 - Pronumele în propoziție.
 - Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii.
 - Adverbul în propoziție.
 - Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură.
- **Propoziția**
 - Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjunția și prepoziția).
 - Propoziția principală/propoziția secundară.
- **Fraza**
 - Propoziția regentă/elementul regent.

LITERATURA PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare accesibile copiilor mici/antepreșcolarilor.
- **Creația populară**
 - Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).
 - Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.
 - Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu*, *Prâslea cel Voinic* și *merele de aur*.
- **Creația cultă**
 - a. Genul liric**
 - Poeziile copilăriei (Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*).
 - Poezia despre natură și viețuitoare (Mihai Eminescu, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*).
 - b. Genul epic**
 - **în versuri:**
 - fabula (Alec Donici, *Musca la arat*; Jean de La Fontaine, *Greierile și furnica*);
 - balada (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).
 - **în proză:**
 - schița (I.L. Caragiale, *D-I Goe, Vizită*);
 - povestirea (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*);
 - legenda (Călin Gruia, *Povestea florii-soarelui*);
 - basmul cult (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Rățușca cea urâtă*).
 - c. Teatrul pentru copii**
 - Conținuturi: *Înșir' te mărgărite* de V. Eftimiu, *Viața ca o poveste* de Sînziana Popescu (vol. *Teatru pentru prichindei: mari, mici și mititei*).

Notă:

Componenta *Limba și literatura pentru copii*, din structura probei de concurs, va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau a unui eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând genurilor sau speciilor literare prevăzute în prezenta programă de examen, cu evidențierea

unei valori (educative, formative și culturale) existente în textele literare prevăzute în prezenta programă de examen, prin referire la conținuturile sau la personajele acestora.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII

Bibliografie orientativă - Limba română

- *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
- Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
- Golopenția S., *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.
- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
- <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>.
- <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>.

Bibliografie orientativă - Literatura pentru copii

- Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.
- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.
- Ciopraga, C., *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.
- Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.
- *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md).
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
- www.enciclopediavirtuala.ro.
- <http://ro.literaryframework.eu/>.
- www.romanianvoice.com/poezii/.
- www.cartiaudio.eu.
- www.biblior.net.
- *** www.subiecte.edu.ro

E. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ MATERNĂ

- **Kurikulumo vaś e čhavorrenqi anglutni edukàcia**
 - Khelipnasqe vi siklăripnasqe aktivitete vaś e čhavorre kaj si maj tikne sar 3 berśa (svakodivesutne aktivitete/ rutine vi tranzicie, tematikane aktivitete, khelimata vi aktivitete kamle vi alosarde e čhavorrenθar)
- **O didaktikano projektisaripen – e dokumenturenqo keripen vaś o didaktikano projektisaripen**
 - Kalendaristikani planifikàcia vaś jekh kurko, projekto vaś i didaktikani aktiviteta (tema, res, obijektivură, didaktikane evenimentură)
- **O organizisaripen thaj o lačharipen e edukacionalone thanesqo thaj o ròlo e centrenqo vaś e čhavorrenqo intereso:**
 - i psiho-relacionàlo ambiànca

- e grupaqe organizaciaqe modalitètură
- sar lacharas e grupaqo than
- khelipnasqe vi siklăripnasqe aktivitète e grupaqa
- **O organizisaripen vi o keripen e khelipnasqe vi siklăripnasqe aktivitète and-i chavorrenqi anglutni edukàcia**
 - khelimata vi aktivitète kamle vi alosarde e chavorrenthar
 - svakodivesutne aktivitète/ rutine vi tranzicie
 - tematikane aktivitète (kreaciaqe vi komunikaciaqe aktivitète, prinzaripnasqe aktivitète, muzikaqe și zalipnasqe aktivitète, artistikane vi praktikane aktivitète, aktivitète kerde avri, o khelipen)
 - avriškolutne aktivitète
- **I evaluàcia and-i chavorrenqi anglutni edukàcia**
 - E evaluaciaqe fũkcie (konstatativo, prediktivo, diagnòstiko)
 - E evaluaciaqe fòrme (i anglutni evaluàcia, i formativo evaluàcia, i sumativo evaluàcia)
 - Tradicionàlo vi modèrno evaluaciaqe metòde vi instrumèntură (i analiza e produsenqo kerde e chavorrenqo, i sistemàtiko observàvia, o vakăripen kaj si les evaluaciaqi res, e chavorrenqo portofòlivo, Fundamèntalo repèrură and-o siklăripen vi and-o barăripen le chavorrenqo kaθar o bijandipen zi k-o 7 berša, fiše vaš o sikavipen le progresosqo savo kerel les o chavorro anglal te zal k-i xurdelin/ baròrri, e observaciaqo lilorro/ štartorro etc.)

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA RROMANI MATERNĂ

- Bocoș, M., Jucan, D., *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculum-ului*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.
- Botiș, A., Mihalca, L., *Despre dezvoltarea abilităților emoționale și sociale ale copiilor, fete și băieți, cu vârsta până la 7 ani*, Editura Alpha MDN, UNICEF, Buzău, 2007.
- Breben, S., Gongea, E., Mitulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Didactica jocului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Chiș, V., *Pedagogia contemporană - Pedagogia pentru competențe*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Cristea, S., *Studii de pedagogie generală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Cucos, C., *Pedagogie generală*, Editura Polirom, Iași, 2000.
- Dumitrana, M., *Evaluarea limbajului. Probe de screening educațional*, Editura V & I Integral, București, 2009.
- Dumitrana, M., *Introducere în pedagogie*, Editura Reprograph, Craiova, 2004.
- Farca, S., *Cum întâmpinăm copilul ca părinți, bunici, medici și educatori*, Editura Trei, București, 2010.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Marin, T., *Teoriile învățării și didactica în schimbare văzute din perspectivă constructivistă*, Editura V & I Integral, București, 2009.
- Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999.
- Norel, M., Bota, O. A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.

- Păun, E., Potolea, D. (coord.), *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*, Editura Polirom, Iași, 2002.
- Ștefan, M., *Lexicon pedagogic*, Editura Aramis, București, 2006.
- Vrăsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vrâncanu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*, UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- ****Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
- ****Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional „Loris Malaguzzi”, UR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului *Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar* POSDRU ID 61130).

F. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- **Curriculumul pentru educație timpurie**
 - structura curriculumului pentru educația timpurie; principii și valori fundamentale
 - concepte de bază ale programei pentru educația timpurie (domenii de dezvoltare, dimensiuni ale dezvoltării, comportamente observabile, teme anuale de studiu)
 - planul de învățământ – importanță și organizare
 - metodologia de aplicare a planului de învățământ - elemente de bază:
 - programul zilnic de activitate
 - jocuri și activități liber-alese, rutine și tranziții, activități tematice și activitățile de dezvoltare a înclinațiilor personale/predispozițiilor/aptitudinilor din perioada după-amiezii, activitățile extrașcolare)
- **Proiectarea activităților ludice și de învățare**
 - elaborarea documentelor de proiectare didactică: planificare calendaristică, planificare săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)
- **Managementul activităților ludice și de învățare. Organizare și realizare**
 - jocul - principala formă de organizare a procesului de învățământ în creșă; Clasificarea jocurilor; Funcțiile jocului. Valențe formative/educative ale jocului
 - organizarea spațiului/mediului educațional (intern și extern, fizic și social); cerințe psihopedagogice și ergonomice
 - combinații între diferite strategii didactice, în viziune sistemică
 - metode, tehnici și procedee folosite în cadrul diferitelor tipuri de activități de învățare
 - modalități de optimizare a situațiilor/contextelor de învățare prin intermediul mijloacelor didactice și a materialului didactic
 - diferențiere și individualizare în procesul de învățământ desfășurat în creșă. Adaptare curriculară
 - tipuri de activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemânare, activități în aer liber, jocul) și mijloace de realizare (povestirea, lectura educatoarei, jocul didactic, memorizarea, lectura după imagini, observarea, jocul de construcție, jocul de rol, jocul de mișcare, jocul muzical, modelaj, desen, pictură etc.)
 - variante de organizare și de realizare a rutinelor și a tranzițiilor
 - variante de organizare și de realizare a jocurilor și activităților liber-alese
 - parteneriatul educațional. Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)

- **Evaluarea în educația timpurie**

- conceptul de evaluare: definire și analiză
- forme ale evaluării specifice învățământului antepreșcolar
- funcțiile evaluării
- metode și instrumente de evaluare a rezultatelor și a progreselor în învățare ale copilului antepreșcolar. Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță – structură și modalitatea de completare; rolul acestora
- interpretarea și valorificarea rezultatelor evaluării în învățământul antepreșcolar

**BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII
ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE DIN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

- Bocoș M., Preda V., Brănișteanu R., Clapou C., *Tradiții și valori – Ghid practic de opționale integrate*, Editura Delta Cart Educațional, Pitești, 2013.
- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Catalano, H., Albulescu, I., *Didactica jocurilor*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Catalano, H., Albulescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albulescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
- Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L.-L., *Educația timpurie: ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Paralela 45, Pitești, 2009.
- Glava, A., Tătaru, L., Chiș, O., *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Diamant, Pitești, 2014.
- Golu, Fl., *Joc și învățare la copilul preșcolar. Ghid pentru educatori, părinți și psihologi*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Gongea, E., Ruiu, G., Breben, S., *Activități bazate pe inteligențe multiple*, Editura Reprograph, Craiova, 2002.
- Ionescu, M. (coord.), *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*, Editura Vanemonde, București, 2010.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Mitu, F., *Metodica activităților de educare a limbajului*, Editura Pro Humanitas, București, 2000.
- Niculescu, R., M., *Curriculum între continuitate și provocare*, Editura MEDIA, Sibiu, 2010.
- Norel, M., Bota, O., A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
- Preda, V., *Copilul și grădinița. Urgența 2000: pariul limbajului și al comunicării*, Editura Compania, București, 1999.
- Preda, V., Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte. Auxiliar didactic pentru aplicarea noului curriculum*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Vrăsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vrăsmaș, E., *Educația timpurie*, Editura Arlequin, București, 2014.
- Vrâncănu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului. UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.*
- *** *Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).

- ****Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional Loris Malaguzzi, USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului *Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar*, POSDRU ID 61130).
- ****Barcelona Objectives. The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- ***Metoda proiectelor la vârstele timpurii, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- ****Ghid de bune practici pentru educația timpurie a copiilor între 3-6/7 ani*, 2008.
- www.subiecte.edu.ro

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA RUSĂ MATERNĂ,
LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII,
METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA RUSĂ
MATERNĂ ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII
ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA RUSĂ MATERNĂ)**

A. NOTA DE PREZENTARE

Studiile efectuate în ultima perioadă au evidențiat importanța educației timpurii în viața oricărei persoane, această perioadă fiind marcată de parcurgerea unor etape esențiale pentru succesul ulterior al copilului, atât în viața școlară, cât și în viața personală. Mai mult decât atât, unul dintre cei care au o intervenție crucială în această perioadă importantă a dezvoltării copilului este educatorul-puericultor, persoana calificată care se ocupă de creșterea, îngrijirea și educația timpurie a copilului mic. De altfel, este evident că, între mediul de dezvoltare al copilului și dezvoltarea intelectuală a acestuia, există o corelație semnificativă. Drept urmare, putem afirma că o educație timpurie de calitate urmărește dezvoltarea personală continuă, dezvoltarea emoțională, dezvoltarea creativității și dezvoltarea propriilor valori și a valorilor sociale, impactul experiențelor pozitive din copilăria timpurie fiind cel care contribuie la dezvoltarea viitorului adult.

Prezenta programă, aplicabilă *Examenului național de definitivare în învățământul preuniversitar*, pentru specializarea Educator-puericultor, în limba rusă maternă, se dorește a fi un răspuns la acest nou context. Aceasta ține cont de formarea pentru această profesie didactică, fiind elaborată în acord cu legislația în vigoare, iar concepția, principiile și criteriile care stau la baza propunerilor tematice sunt următoarele:

- a) statutul și competențele aferente carierei didactice;
- b) eficacitatea practică și socială, derulată de educatorul-puericultor în cadre instituționale, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă, precum și oferta de conținuturi asociată cu interesele de bază ale copilului mic;
- c) diversificarea competențelor dobândite de educatorul-puericultor în cadrul procesului de formare inițială, continuă și dezvoltare personală;
- d) dezvoltarea și inovarea metodologică, prin reflecție asupra teoriei și practicii educaționale de la nivel național, respectiv raportarea la tendințele și modificările survenite în documentele europene.

Prezenta programă pentru *Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar*, specializarea Educator-puericultor, în limba rusă maternă, cuprinde următoarele:

- A. Nota de prezentare;
- B. Competențele profesionale ale educatorului-puericultor;
- C. Tematica pentru Limba și literatura rusă maternă;
- D. Tematica pentru Limba română și literatura pentru copii;
- E. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba rusă maternă;
- F. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română.

B. COMPETENȚELE PROFESIONALE ALE EDUCATORULUI-PUERICULTOR

Proba scrisă din cadrul *Examenului național de definitivare în învățământul preuniversitar* evaluează o serie de competențe specifice educatorului-puericultor, pe care acesta urmează să le demonstreze în activitatea didactică, precum:

- analiza și abordarea flexibilă a curriculumului pentru educație timpurie, în vederea aplicării personalizate a acestuia în procesul de învățământ în creșă;
- construirea unor activități de învățare în concordanță cu competențele, valorile și atitudinile prevăzute în curriculumul pentru educație timpurie;
- alegerea și adecvarea principiilor și strategiilor didactice utilizate în cadrul activităților desfășurate în învățământul antepreșcolar, în vederea formării comportamentelor stabilite prin curriculumul pentru educație timpurie;
- adaptarea demersului didactic la nevoile reale ale copiilor, prin individualizarea și diferențierea învățării;

- abordarea integrată a învățării în învățământul antepreșcolar, prin valorificarea corelațiilor intra- și interdisciplinare;
- aplicarea unor instrumente și metode diverse de evaluare, ale căror rezultate să fie analizate și interpretate în vederea optimizării acțiunii didactice;
- adecvarea activității de evaluare continuă la cerințele evaluărilor/examenelor naționale;
- examinarea critică a caracteristicilor diferitelor strategii didactice în vederea adaptării conceptelor și a resurselor utilizate la grupul de copii și la obiectivele învățării.

Structura probei scrise pentru Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar, pentru specializarea Educator-puericultor (în limba rusă maternă):

- Limba și literatura rusă maternă – **scris**;
- Limba română și literatura pentru copii – **scris**;
- Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba rusă maternă – **scris**;
- Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română – **scris**.

NOTĂ: - Portofoliul și proba practică se realizează în conformitate cu *Metodologia – cadru privind mobilitatea personalului didactic de predare din învățământul preuniversitar*, în vigoare.

C. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA RUSĂ MATERNĂ

LIMBA RUSĂ

- **Elemente de fonetică și de ortografie, ortoepie și ortografie**
 - Alfabetul limbii ruse
 - Fonetica limbii ruse
 - Corespondența literă-sunet
 - Schimbări fonetice: modificarea aspectului fonetic al vocalelor, asurzirea consoanelor sonore, sonorizarea consoanelor surde, cazuri particulare
 - Accentul. Utilizarea corectă a accentului
 - Intonația. Scrierea și pronunția corectă a cuvintelor
 - Semne de punctuație și de ortografie
- **Elemente de vocabular**
 - Vocabularul fundamental și masa vocabularului. Sensul propriu și sensul figurat. Relațiile semantice în semantica lexicală: polisemia, omonimia, sinonimia, antonimia
- **Morfologie**
 - Structura morfologică a cuvântului
 - Clasificarea părților de vorbire

LITERATURA RUSĂ

- Пословицы и поговорки, загадки, скороговорки, прибаутки и др.
- Русские народные сказки: «Репка», «Колобок», «Каша из топора», «Лиса и заяц», «Волк и коза», «Теремок», «Лисичка - сестричка и волк», «Гуси-Лебеди», «Три медведя», «Сивка-Бурка», «Иван-царевич и серый волк», «Василиса Прекрасная», «У страха глаза велики», «Сестрица Алёнушка и братец Иванушка», «По щучьему велению», «Красная Шапочка», «Три поросёнка», «Маша и Медведь», «Жихарка», «Глупый волк», «Крошечка-Хаврошечка», «Зайкина избушка».
- Повести, рассказы и стихотворения русских писателей и поэтов: И. Крылов «Стрекоза и муравей», А. Плещеев «Внучка», А. Майков, И. Суриков «Зима», А. Фет, И. Бунин «Листопад», Зинаида Александрова «Снежок», «Дождик», Л. Квитко «Жалоба деревьев», К. Чуковский «Черепашка», В. Берестов «Заячий след», Я. Аким «Первый снег», Лев Николаевич Толстой «Три медведя», А. Плещеев «Внучка», Самуил Маршак «Ванька-встанька», «Большой карман», «Волк и лиса», «Курочка ряба и

десять утят», Ирина Токмакова «Кукареку», «Медведь», «Лягушки», «В чудной стране», «Где спит рыбка», «Баиньки», «Тили-тили», «Ай да суп!», «С добрым утром», «Подарили собаку».

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA RUSĂ MATERNĂ

Bibliografie orientativă - Limba rusă

- Evseev, Ivan, *Limba rusă contemporană*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1982.
- Gheorghiu, Mircea, *Limba rusă contemporană. Morfologie*, Editura Universității București, 1995.
- Chirilă, F., Ivanov, A., Olteanu, T., *Probleme de dialectologie. Graiuri rusești-lipovenești din România*, Editura Universității București, 1993.
- Вежицкая, А., *Язык, культура и познание*, Издательство, Русские словари, Москва, 1997.
- Belosapkova, V.A., *Sovremennyy russkij jazyk*, Москва, 2003.
- *Gramatica limbii ruse contemporane. Cu exemple practice*. Editura LINGHEA, București, 2013.
- Попова, Т.В., Архипова, Л.В., Баркова, Т.П., Губанова, Т.В., Посадская, Н.Г., Шахова, Л.А., *Русский язык - ГОУ ВПО «Тамбовский государственный технический университет»*, Москва, 2009.
- Chirilă, Feodor, *Învățăm să vorbim rusește*, vol. I și vol. II, Editura CRLR, București, 2014.
- Ivanov, Andrei, *Limba rusă cu și fără profesor*, Editura Kriterion, București, 2002.

Bibliografie orientativă - Literatura rusă

- Chirilă, Feodor, Ivanov, A., Jercea, V., *Limba și cultura rusă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2002.
- Crasovschi, Axinia, *Prozatori ruși. Secolele XIX-XX*, EUB, București, 2008.
- Феодор, Кирилэ, *История и традиции русских-липован (Istoria și tradițiile minorității rușilor lipoveni)*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2006.
- Danilov, Ilie, Danilov, Iozefina, *Inelul fermecat. Basme populare rusești*, Editura CRLR, București, 2019.
- Ivanov, Andrei, Stoicescu, Passionaria, *Cum Știuca Poruncește, Cum Sufletu-Mi Dorește. Povești Populare Rusești*, Editura CRLR, București, 2017.
- Пассионария Стойческу, Андрей Иванов, *Русские Сказки и Басни*, издательство Бизантинэ, Бухарест, 2003.
- «Русская детская литература – в помощь учителю русского языка» издано при поддержке фонда «Русский мир», новое пособие для учителей РК и русскоязычных детей рубежом, Изд-во СПбГУ, 2022.
- Воскобойников, В., *Детская литература вчера и сегодня*, Москва, 2012.

D. TEMATICA PENTRU LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII

LIMBA ROMÂNĂ

- **Fonetică și vocabular**
 - Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
 - Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
 - Despărțirea cuvintelor în silabe.
 - Omografe, omofone. Accentul.
 - Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixe diminutive și augmentative.
 - Arhaisme. Regionalisme. Neologisme. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
 - Paronimele frecvente. Pleonasmul.
- **Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)**
 - Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe Verbul în propoziție.

- Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Substantivul în propoziție.
- Exprimarea însușirilor. Adjectivul în propoziție. Forme ale superlativului.
- Pronumele în propoziție.
- Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii.
- Adverbul în propoziție.
- Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură.
- **Propoziția**
 - Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjuncția și prepoziția).
 - Propoziția principală/propoziția secundară.
- **Fraza**
 - Propoziția regentă/elementul regent.

LITERATURA PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare accesibile copiilor mici/antepreșcolarilor.
- **Creația populară**
 - Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).
 - Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.
 - Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu*, *Prâslea cel Voinic* și *merele de aur*.
- **Creația cultă**
 - a. **Genul liric**
 - Poeziile copilăriei (Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*).
 - Poezia despre natură și viețuitoare (Mihai Eminescu, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*).
 - b. **Genul epic**
 - **în versuri:**
 - fabula (Alec Donici, *Musca la arat*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*);
 - balada (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).
 - **în proză:**
 - schița (I.L. Caragiale, *D-I Goe, Vizită*);
 - povestirea (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*);
 - legenda (Călin Gruia, *Povestea florii-soarelui*);
 - basmul cult (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Rățușca cea urâtă*).
 - c. **Teatrul pentru copii**
 - Conținuturi: *Înșir' te mărgărite* de V. Eftimiu, *Viața ca o poveste* de Sînziana Popescu (vol. *Teatru pentru prichindei: mari, mici și mititei*).

Notă:

Componenta *Limba și literatura pentru copii*, din structura probei de concurs, va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau a unui eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând genurilor sau speciilor literare prevăzute în prezenta programă de examen, cu evidențierea unei valori (educative, formative și culturale) existente în textele literare prevăzute în prezenta programă de examen, prin referire la conținuturile sau la personajele acestora.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII

Bibliografie orientativă - Limba română

- *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
- Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
- Golopenția S., *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.
- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
- <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>.
- <https://www.observeplurilinguisme.eu/ro/>.

Bibliografie orientativă - Literatura pentru copii

- Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.
- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.
- Ciopraga, C., *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.
- Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.
- *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md).
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
- www.encyclopediavirtuala.ro.
- <http://ro.literaryframework.eu/>.
- www.romanianvoice.com/poezii/.
- www.cartiaudio.eu.
- www.biblior.net.
- *** www.subiecte.edu.ro

E. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA RUSĂ MATERNĂ

- **Didactica comunicării (elemente de comunicare orală și scrisă în învățământul preșcolar):**
 - Abordarea textului literar destinat copiilor de vârstă preșcolară (ghidarea copiilor preșcolari spre receptarea și înțelegerea adecvată a textului literar specific)
 - didactica textului literar epic și a textului dramatic, precum și didactica poeziei
 - Abordarea textului nonliterar (științific, publicistic, publicitar) din perspectiva caracteristicilor stilurilor funcționale și a funcțiilor comunicării
 - Rolul educatoarei în conturarea unor modele de exprimare și a unor atitudini care facilitează comunicarea
 - Soluții de prevenire și depășire a blocajelor în comunicare (tehnici de ascultare activă, învățare prin cooperare, tehnici nonverbale și de exprimare a sentimentelor etc.)
 - Tipuri de întrebări și adecvarea acestora la tema abordată
 - Abordarea limbajelor diferitelor arte/științe din perspectiva codurilor specifice ale acestora (muzică, pictură, sculptură, cinematografie/fotografie, astrologie, geografie)
- **Didactica exprimării orale:**
 - Strategii de învățare și exersare a ascultării active la preșcolari

- Strategii de învățare și exersare a alcătuirii diverselor tipuri de discurs oral în perioada preșcolarității (povestirea, rezumatul, caracterizarea, dialogul, monologul, rimele, interviul)

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA RUSĂ MATERNĂ

- Cristea, S., *Dicționar de pedagogie*, Editura Litera, Chișinău, 2002.
- Dulamă, Maria Eliza, *Metodologii didactice activizante. Teorie și practică*, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 2008.
- Marinescu, M., Chirilă, Feodor, *Metodica predării limbii ruse*, Editura Universității București, 1993.
- Manolescu, Marin, *Evaluarea școlară - un contract pedagogic*, Editura Fundației „Dimitrie Bolintineanu”, București 2002.
- Акишина, А.А., *Учимся учить*, Москва, 1997.
- Chirilă, Feodor, *Проблемы интенсификации обучения русскому языку в румынской школе*, în vol. „Filologie rusă”, XV-XVI, Editura Universității București, 1998.
- Chirilă, Feodor, *Поиски нового концептуального подхода к обучению русскому языку*, în vol. „Filologie rusă”, XVII, Editura Universității București, 1999.
- Безрукова, О.А., *Грамматика русской речи: учебно - методическое пособие для работы с детьми дошкольного и младшего школьного возраста*, Москва, Каисса, 2007.
- Шаклеин, В.М., Рыжова, Н.В., *Современные методики преподавания русского языка нерусским*, Москва, 2008.

F. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- **Curriculumul pentru educație timpurie**
 - structura curriculumului pentru educația timpurie; principii și valori fundamentale
 - concepte de bază ale programei pentru educația timpurie (domenii de dezvoltare, dimensiuni ale dezvoltării, comportamente observabile, teme anuale de studiu)
 - planul de învățământ – importanță și organizare
 - metodologia de aplicare a planului de învățământ - elemente de bază:
 - programul zilnic de activitate
 - jocuri și activități liber-alese, rutine și tranziții, activități tematice și activitățile de dezvoltare a înclinațiilor personale/predispozițiilor/aptitudinilor din perioada după-amiezii, activitățile extrașcolare)
- **Proiectarea activităților ludice și de învățare**
 - elaborarea documentelor de proiectare didactică: planificare calendaristică, planificare săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)
- **Managementul activităților ludice și de învățare. Organizare și realizare**
 - jocul - principala formă de organizare a procesului de învățământ în creșă; Clasificarea jocurilor; Funcțiile jocului. Valențe formative/educative ale jocului
 - organizarea spațiului/mediului educațional (intern și extern, fizic și social); cerințe psihopedagogice și ergonomice
 - combinații între diferite strategii didactice, în viziune sistemică
 - metode, tehnici și procedee folosite în cadrul diferitelor tipuri de activități de învățare
 - modalități de optimizare a situațiilor/contextelor de învățare prin intermediul mijloacelor didactice și a materialului didactic
 - diferențiere și individualizare în procesul de învățământ desfășurat în creșă. Adaptare curriculară

- tipuri de activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemânare, activități în aer liber, jocul) și mijloace de realizare (povestirea, lectura educatoarei, jocul didactic, memorizarea, lectura după imagini, observarea, jocul de construcție, jocul de rol, jocul de mișcare, jocul muzical, modelaj, desen, pictură etc.)
- variante de organizare și de realizare a rutinelor și a tranzițiilor
- variante de organizare și de realizare a jocurilor și activităților liber-alese
- parteneriatul educațional. Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)
- **Evaluarea în educația timpurie**
 - conceptul de evaluare: definire și analiză
 - forme ale evaluării specifice învățământului antepreșcolar
 - funcțiile evaluării
 - metode și instrumente de evaluare a rezultatelor și a progreselor în învățare ale copilului antepreșcolar. Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță – structură și modalitatea de completare; rolul acestora
 - interpretarea și valorificarea rezultatelor evaluării în învățământul antepreșcolar

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE DIN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- Bocoș M., Preda V., Brănișteanu R., Clapou C., *Tradiții și valori – Ghid practic de opțiuni integrate*, Editura Delta Cart Educațional, Pitești, 2013.
- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Didactica jocurilor*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Catalano, H., Albușescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albușescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
- Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L.-L., *Educația timpurie: ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Paralela 45, Pitești, 2009.
- Glava, A., Tătaru, L., Chiș, O., *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Diamant, Pitești, 2014.
- Golu, Fl., *Joc și învățare la copilul preșcolar. Ghid pentru educatori, părinți și psihologi*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Gongea, E., Ruiu, G., Breben, S., *Activități bazate pe inteligențe multiple*, Editura Reprograph, Craiova, 2002.
- Ionescu, M. (coord.), *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*, Editura Vanemond, București, 2010.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Mitu, F., *Metodica activităților de educare a limbajului*, Editura Pro Humanitas, București, 2000.
- Niculescu, R., M., *Curriculum între continuitate și provocare*, Editura MEDIA, Sibiu, 2010.
- Norel, M., Bota, O., A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.

- Preda, V., *Copilul și grădinița. Urgența 2000: pariul limbajului și al comunicării*, Editura Compania, București, 1999.
- Preda, V., Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte. Auxiliar didactic pentru aplicarea noului curriculum*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Vrăsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vrăsmaș, E., *Educația timpurie*, Editura Arlequin, București, 2014.
- Vrânceanu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*. UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- *** *Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
- *** *Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional Loris Malaguzzi, USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar, POSDRU ID 61130).
- *** *Barcelona Objectives. The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- *** *Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- *** *Ghid de bune practici pentru educația timpurie a copiilor între 3-6/7 ani*, 2008.
- www.subiecte.edu.ro

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA SÂRBĂ MATERNĂ,
LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII,
METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA SÂRBĂ
MATERNĂ ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII
ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA SÂRBĂ MATERNĂ)**

A. NOTA DE PREZENTARE

Studiile efectuate în ultima perioadă au evidențiat importanța educației timpurii în viața oricărei persoane, această perioadă fiind marcată de parcurgerea unor etape esențiale pentru succesul ulterior al copilului, atât în viața școlară, cât și în viața personală. Mai mult decât atât, unul dintre cei care au o intervenție crucială în această perioadă importantă a dezvoltării copilului este educatorul-puericultor, persoana calificată care se ocupă de creșterea, îngrijirea și educația timpurie a copilului mic. De altfel, este evident că, între mediul de dezvoltare al copilului și dezvoltarea intelectuală a acestuia, există o corelație semnificativă. Drept urmare, putem afirma că o educație timpurie de calitate urmărește dezvoltarea personală continuă, dezvoltarea emoțională, dezvoltarea creativității și dezvoltarea propriilor valori și a valorilor sociale, impactul experiențelor pozitive din copilăria timpurie fiind cel care contribuie la dezvoltarea viitorului adult.

Prezenta programă, aplicabilă *Examenului național de definitivare în învățământul preuniversitar*, pentru specializarea Educator-puericultor, în limba sârbă maternă, se dorește a fi un răspuns la acest nou context. Aceasta ține cont de formarea pentru această profesie didactică, fiind elaborată în acord cu legislația în vigoare, iar concepția, principiile și criteriile care stau la baza propunerilor tematice sunt următoarele:

- a) statutul și competențele aferente carierei didactice;
- b) eficacitatea practică și socială, derulată de educatorul-puericultor în cadre instituționale cu limbă de predare sârbă maternă, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă, precum și oferta de conținuturi asociată cu interesele de bază ale copilului mic;
- c) diversificarea competențelor dobândite de educatorul-puericultor în cadrul procesului de formare inițială, continuă și dezvoltare personală;
- d) dezvoltarea și inovarea metodologică, prin reflecție asupra teoriei și practicii educaționale de la nivel național, respectiv raportarea la tendințele și modificările survenite în documentele europene.

Prezenta programă pentru *Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar*, specializarea Educator-puericultor, cuprinde următoarele:

- A. Nota de prezentare;
- B. Competențele profesionale ale educatorului-puericultor;
- C. Tematica pentru Limba și literatura sârbă maternă;
- D. Tematica pentru Limba română și literatura pentru copii;
- E. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba sârbă maternă;
- F. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română.

B. COMPETENȚELE PROFESIONALE ALE EDUCATORULUI-PUERICULTOR

Proba scrisă din cadrul *Examenului național de definitivare în învățământul preuniversitar* evaluează o serie de competențe specifice educatorului-puericultor, pe care acesta urmează să le demonstreze în activitatea didactică, precum:

- analizarea și abordarea flexibilă a curriculumului pentru educație timpurie, în vederea aplicării personalizate a acestuia în procesul de învățământ în creșă;
- construirea unor activități de învățare în concordanță cu competențele, valorile și atitudinile prevăzute în curriculumul pentru educație timpurie;
- alegerea și adecvarea principiilor și strategiilor didactice utilizate în cadrul activităților desfășurate în învățământul antepreșcolar, în vederea formării comportamentelor stabilite prin curriculumul pentru educație timpurie;
- adaptarea demersului didactic la nevoile reale ale copiilor, prin individualizarea și diferențierea învățării;

- abordarea integrată a învățării în învățământul antepreșcolar, prin valorificarea corelațiilor intra- și interdisciplinare;
- aplicarea unor instrumente și metode diverse de evaluare, ale căror rezultate să fie analizate și interpretate în vederea optimizării acțiunii didactice;
- adecvarea activității de evaluare continuă la cerințele evaluărilor/examenelor naționale;
- examinarea critică a caracteristicilor diferitelor strategii didactice în vederea adaptării conceptelor și a resurselor utilizate la grupul de copii și la obiectivele învățării.
- exprimarea corectă și fluentă în limba de predare sârbă maternă

Structura probei scrise pentru Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar, pentru specializarea Educator-puericultor (în limbile minorităților naționale):

- Limba și literatura sârbă maternă – **scris**;
- Limba română și literatura pentru copii – **scris**;
- Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba sârbă maternă – **scris**;
- Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română – **scris**.

NOTĂ: - Portofoliul și proba practică se realizează în conformitate cu *Metodologia – cadru privind mobilitatea personalului didactic de predare din învățământul preuniversitar*, în vigoare.

C. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA SÂRBĂ MATERNĂ

LIMBA SÂRBĂ

Фонетика, ортографија и ортоепија

- Азбука, класификација гласова: самогласници, сугласници и слоготворно Р.
- Подела сугласника по месту изговора, по звучности и по начину постанка.

Лексикологија

- Дељење речи на слоге.
- Творба речи извођењем, слагањем и претварањем.
- Семантичке категорије: синоними, антоними, хомоними.

Морфологија

- Именице
 - Врсте именица: заједничке, властите, збирне, градивне.
 - Граматичке категорије: род, број, падеж.
 - Служба/функција именица у реченици: субјекат, именски део предиката, објекат.
- Придеви
 - Врсте придева.
 - Граматичке категорије: род, број, падеж.
 - Служба/функција придева у реченици: атрибут, именски део предиката.
- Глаголи
 - Граматичке категорије: лице, време, начин, род и број.
 - Конјугација глагола у свим временима и начинима.
 - Служба/функција глагола у реченици: предикат.
- Заменице
 - Врсте заменица: личне и неличне именичке заменице.
 - Служба/функција заменица у реченици: субјекат.
- Бројеви
 - Врста бројева: основни, редни.
 - Правопис бројева.
- Прилози
 - Прилози за место, време, начин и узрок.

Синтакса реченице

- Реченица. Интерпункција.
 - Проста реченица и проширена реченица.
 - Врсте реченица. Реченице по значењу:обавештајна, упитна, узвична, заповедна, жељна. Независно сложене реченице. Зависно сложене реченице.
 - Одређивање субјекта, предиката, придева, објекта, прилога: место, време, начин и узрок.

LITERATURA SÂRBĂ

Књижевне врсте и жанрови.

Народна књижевност. Краће народне умотворине (загонетке, пословице, загонетке).

Илуминизам

- Доситеј Обрадовић – живот и просветитељско дело. Басне.

Романтизам

- Вук Стефановић Караџић – животни и књижевни рад.
- Јован Јовановић Змај – живот и књижевни рад.
 - Дечје песме: *Мали коњаник, Свет, Зимска песма, Киша, Добри суседи.*

Српска књижевност за децу и омладину.

- Десанка Максимовић
 - Бајке: *Бајка о Раку Кројачу, Орашчићи- Палчићи, Маџан- Браџан*
 - Песме: *Бака, Вожња, Хвалисава патка*
- Душан Радовић
 - Песме: *Јесења песма, Да ли ми верујете, Мама.*
 - Приче: *Прича о малом прсту*
- Драган Лукић
 - Песме: *Грудва снега, Зашто, Моје лепе речи.*
- Мирослав Антић
 - Песме: *Брат, Загонетка.*
- Љубивоје Ршумовић
 - Песме: *Вуче, вуче, бубо лења, Деца су украс света, Какав може да буде деда.*

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA SÂRBĂ MATERNĂ**Bibliografie orientativă – Limba sârbă**

- Речник књижевних термина, Нолит, Београд, 1985.
- Иновације у настави, часопис, Учитељски факултет, Београд;
- Д. Кликовац и В. Ломпар: Збирка задатака из граматике српског језика за основну школу, Српска школска књига, Београд, 2005.
- Рејмонд Кено: Стилске вежбе, Реч и мисао, Рад, Београд, 1999.
- П. Ивић, И. Клајн, М. Пешикан, Б. Брборић: Српски језички приручник, Београдска књига, Београд, 2007.
- М. Шипка: Занимљива граматика, Прометеј, Нови Сад, 2007.
- С. Маринковић: Стваралачка настава српског језика и књижевности, Експортпрес, Београд, 1987.
- М. Шипка: Правописни речник српског језика са правописно-граматичким саветником, Прометеј, Нови Сад, 2010.
- И. Клајн, М. Шипка: Велики речник страних речи и израза, Прометеј, Нови Сад, 2006.
- Иван Клајн: Речник језичких недоумица, Чигоја штампа, Београд, 1997.
- Интернет - кад год је могуће.

Bibliografie orientativă – Literatura sârbă

- Јован Деретић: Историја српске књижевности, Београд, 1983.

- Милан Кашанин: Српска књижевност у средњем веку, Београд, 1975.
- Милорад Павић: Историја српске књижевности класицизма и предромантизма, Београд, 1979.
- П. Палавестра: Историја модерне српске књижевности, Београд, 1986.
- *** Уџбеници за средње школе, за IX, X, XI, XII разред, Букурешт, 1997.
- *** https://pefja.kg.ac.rs/preuzimanje/Materijali_za_nastavu/Knjizevnost%20za%20decu/M.Milinkovic_Istorija_srpske_knjizevnosti_za_decu_i_mlade.pdf
- *** <https://antologija.in.rs/desanka-maksimovic-bajke-i-pesme-za-decu/>

D. TEMATICA PENTRU LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII

LIMBA ROMÂNĂ

- **Fonetică și vocabular**
 - Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
 - Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
 - Despărțirea cuvintelor în silabe.
 - Omografe, omofone. Accentul.
 - Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixe diminutive și augmentative.
 - Arhaisme. Regionalisme. Neologisme. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
 - Paronimele frecvente. Pleonasmul.
- **Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)**
 - Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe Verbul în propoziție.
 - Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Substantivul în propoziție.
 - Exprimarea însușirilor. Adjectivul în propoziție. Forme ale superlativului.
 - Pronumele în propoziție.
 - Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii.
 - Adverbul în propoziție.
 - Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură.
- **Propoziția**
 - Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjunția și prepoziția).
 - Propoziția principală/propoziția secundară.
- **Fraza**
 - Propoziția regentă/elementul regent.

LITERATURA PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare accesibile copiilor mici/antepreșcolarilor.
- **Creația populară**
 - Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).
 - Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.
 - Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu*, *Prâslea cel Voinic* și *merele de aur*.
- **Creația cultă**
 - a. **Genul liric**
 - Poeziile copilăriei (Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*).
 - Poezia despre natură și viețuitoare (Mihai Eminescu, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*).

b. Genul epic**- în versuri:**

- fabula (Alec Donici, *Musca la arat*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*);
- balada (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).

- în proză:

- schița (I.L. Caragiale, *D-I Goe, Vizită*);
- povestirea (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*);
- legenda (Călin Gruia, *Povestea florii-soarelui*);
- basmul cult (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Rățușca cea urâtă*).

c. Teatrul pentru copii

- Conținuturi: *Înșir' te mărgărite* de V. Eftimiu, *Viața ca o poveste* de Sînziana Popescu (vol. *Teatrul pentru prichindei: mari, mici și mititei*).

Notă:

Componenta *Limba și literatura pentru copii*, din structura probei de concurs, va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau a unui eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând genurilor sau speciilor literare prevăzute în prezenta programă de examen, cu evidențierea unei valori (educative, formative și culturale) existente în textele literare prevăzute în prezenta programă de examen, prin referire la conținuturile sau la personajele acestora.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII

Bibliografie orientativă - Limba română

- *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
- Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
- Golopenția S., *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.
- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
- <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>.
- <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>.

Bibliografie orientativă - Literatura pentru copii

- Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.
- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.
- Ciopraga, C., *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.
- Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.
- *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md).
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
- www.encyclopediavirtuala.ro.
- <http://ro.literaryframework.eu/>.

- www.romanianvoice.com/poezii/.
- www.cartiaudio.eu.
- www.biblior.net.
- ***www.subiecte.edu.ro

E. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA SÂRBĂ MATERNĂ

- Структура наставних планова и програма за рад у вртићима – рано васпитање и образовање; принципи и основне вредности.
- Основни концепти курикулумских докумената за рано васпитање и образовање (развојне области и димензије, понашање, годишње теме учења).
- Наставни план и програм – значење и организација наставног плана и програма у раном образовању.
- Методологија примене наставног плана и програма – основни елементи: програм дневних активности; игре, тематске активности и активности усмерене на развој личности и вештина, ваннаставне активности.
- Припрема за наставне активности у вртићу: цјелогодишње планирање, седмично планирање, пројекат наставне активности (тема, општи циљеви, специфични циљеви, наставне активности).
- Игра – основни облик организовања наставног процеса у дневним боравцима; класификација игара, улога игара у настави, васпитна вредност игара.
- Диференцијација и индивидуализација у образовном процесу у вртићима. Стратегије прилагођавања наставног плана и програма потребама детета.
- Врсте тематских активности и начини њихове реализације у вртићима.
- Оцењивање у дневном боравку – концептуално одређење и анализа; специфични облици оцењивања образовно-васпитног процеса у вртићима; задаци процене; методе и средства за процену резултата и напретка у области личног развоја детета у дневним центрима; тумачење и коришћење резултата оцењивања у предшколском образовању.
- Сарадња/комуникација између породице и васпитача. Специфични аспекти комуникације са родитељима (контексти комуникације, методе и фазе комуникације, обавезе и права).

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA SÂRBĂ MATERNĂ

- Крњаја, Ж. и Павловић Бренеселовић, Д. Смернице за израду основа програма предшколског васпитања усмереног на односе. Педагогија, 2014, 69(3): 351-360.
- Крњаја, Ж. и Павловић Бренеселовић, Д. (2017). Калейдоскоп - Пројектни приступ учењу. Београд: ИПА. McMonagle. A., 2012.
- Павловић Бренеселовић, Д. и Крњаја, Ж. Основе програма као димензија квалитета предшколског васпитања и образовања. Педагогија, 2014, 69 (2): 212-225.
- Павловић Бренеселовић, Д. Истраживање са децом праксе дечјег вртића. Где станује квалитет. Књига 2. Београд: ИПА. Правилник о врсти, називу, садржају и изгледу образаца евиденција и јавних исправа и начину њиховог вођења, попуњавања и издавања у предшколској установи, 2019.
- Слуњски, Е. Педагошка документација процеса учења ђеце и одраслих као алат развоја курикулума, 2020.
- Антонијевић, Р. Општа педагогија. Филозофски факултет, Институт за педагогију и андрагогију. Београд, 2013.

- Влаховић, Б. Ђорђевић Ј. Поткоњак, Н. Трнавац Н. Општа педагогија. Учитељски факултет, Београд (одабрана поглавља), 1996.
- Поткоњак, Н. XX век: ни «век детета» ни век педагогије. СПДВ, Нови Сад (одабрана поглавља). Ђорђевић, Ј. Ђорђевић, Б. (2008). Савремени проблеми друштвено-моралног васпитања. СПДВ, Нови Сад (одабрана поглавља), 2003.
- Грандић, Р., Гајић, О. Теорије интелектуалног васпитања, СПДВ, Нови Сад, (одабрана поглавља), 2001.
- Гојков, Г. и сар. Лексикон педагошке методологије. Висока школа струковних студија. Вршац (одабрана поглавља), 2008.
- Стевановић, М.: Предшколско дијете за будућност (стр. 88-110). В. Топлице. Тонимир, 2004.

F. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- **Curriculumul pentru educație timpurie**
 - structura curriculumului pentru educația timpurie; principii și valori fundamentale
 - concepte de bază ale programei pentru educația timpurie (domenii de dezvoltare, dimensiuni ale dezvoltării, comportamente observabile, teme anuale de studiu)
 - planul de învățământ – importanță și organizare
 - metodologia de aplicare a planului de învățământ - elemente de bază:
 - programul zilnic de activitate
 - jocuri și activități liber-alese, rutine și tranziții, activități tematice și activitățile de dezvoltare a înclinațiilor personale/predispozițiilor/aptitudinilor din perioada după-amiezii, activitățile extrașcolare)
- **Proiectarea activităților ludice și de învățare**
 - elaborarea documentelor de proiectare didactică: planificare calendaristică, planificare săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)
- **Managementul activităților ludice și de învățare. Organizare și realizare**
 - jocul - principala formă de organizare a procesului de învățământ în creșă; Clasificarea jocurilor; Funcțiile jocului. Valențe formative/educative ale jocului
 - organizarea spațiului/mediului educațional (intern și extern, fizic și social); cerințe psiho-pedagogice și ergonomice
 - combinații între diferite strategii didactice, în viziune sistemică
 - metode, tehnici și procedee folosite în cadrul diferitelor tipuri de activități de învățare
 - modalități de optimizare a situațiilor/contextelor de învățare prin intermediul mijloacelor didactice și a materialului didactic
 - diferențiere și individualizare în procesul de învățământ desfășurat în creșă. Adaptare curriculară
 - tipuri de activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemânare, activități în aer liber, jocul) și mijloace de realizare (povestirea, lectura educatoarei, jocul didactic, memorizarea, lectura după imagini, observarea, jocul de construcție, jocul de rol, jocul de mișcare, jocul muzical, modelaj, desen, pictură etc.)
 - variante de organizare și de realizare a rutinelor și a tranzițiilor
 - variante de organizare și de realizare a jocurilor și activităților liber-alese
 - parteneriatul educațional. Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)

- **Evaluarea în educația timpurie**

- conceptul de evaluare: definire și analiză
- forme ale evaluării specifice învățământului antepreșcolar
- funcțiile evaluării
- metode și instrumente de evaluare a rezultatelor și a progreselor în învățare ale copilului antepreșcolar. Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță – structură și modalitatea de completare; rolul acestora
- interpretarea și valorificarea rezultatelor evaluării în învățământul antepreșcolar

**BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII
ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE DIN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

- Bocoș M., Preda V., Brănișteanu R., Clapou C., *Tradiții și valori – Ghid practic de opționale integrate*, Editura Delta Cart Educațional, Pitești, 2013.
- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Catalano, H., Albulescu, I., *Didactica jocurilor*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Catalano, H., Albulescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albulescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
- Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L.-L., *Educația timpurie: ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Paralela 45, Pitești, 2009.
- Glava, A., Tătaru, L., Chiș, O., *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Diamant, Pitești, 2014.
- Golu, Fl., *Joc și învățare la copilul preșcolar. Ghid pentru educatori, părinți și psihologi*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Gongea, E., Ruiu, G., Breben, S., *Activități bazate pe inteligențe multiple*, Editura Reprograph, Craiova, 2002.
- Ionescu, M. (coord.), *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*, Editura Vanemonde, București, 2010.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Mitu, F., *Metodica activităților de educare a limbajului*, Editura Pro Humanitas, București, 2000.
- Niculescu, R., M., *Curriculum între continuitate și provocare*, Editura MEDIA, Sibiu, 2010.
- Norel, M., Bota, O., A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
- Preda, V., *Copilul și grădinița. Urgența 2000: pariul limbajului și al comunicării*, Editura Compania, București, 1999.
- Preda, V., Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte. Auxiliar didactic pentru aplicarea noului curriculum*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Vrăsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vrăsmaș, E., *Educația timpurie*, Editura Arlequin, București, 2014.
- Vrâncănu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului. UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.*
- *** *Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).

- ****Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional Loris Malaguzzi, USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului *Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar*, POSDRU ID 61130).
- ****Barcelona Objectives. The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- ***Metoda proiectelor la vârstele timpurii, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- ****Ghid de bune practici pentru educația timpurie a copiilor între 3-6/7 ani*, 2008.
- www.subiecte.edu.ro

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA SLOVACĂ MATERNĂ,
LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII,
METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA
SLOVACĂ MATERNĂ ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII
ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA SLOVACĂ MATERNĂ)**

A. NOTA DE PREZENTARE

Studiile efectuate în ultima perioadă au evidențiat importanța educației timpurii în viața oricărei persoane, această perioadă fiind marcată de parcurgerea unor etape esențiale pentru succesul ulterior al copilului, atât în viața școlară, cât și în viața personală. Mai mult decât atât, unul dintre cei care au o intervenție crucială în această perioadă importantă a dezvoltării copilului este educatorul-puericultor, persoana calificată care se ocupă de creșterea, îngrijirea și educația timpurie a copilului mic. De altfel, este evident că, între mediul de dezvoltare al copilului și dezvoltarea intelectuală a acestuia, există o corelație semnificativă. Drept urmare, putem afirma că o educație timpurie de calitate urmărește dezvoltarea personală continuă, dezvoltarea emoțională, dezvoltarea creativității și dezvoltarea propriilor valori și a valorilor sociale, impactul experiențelor pozitive din copilăria timpurie fiind cel care contribuie la dezvoltarea viitorului adult.

Prezenta programă, aplicabilă *Examenului național de definitivare în învățământul preuniversitar*, pentru specializarea Educator-puericultor, în limba slovacă maternă, se dorește a fi un răspuns la acest nou context. Aceasta ține cont de formarea pentru această profesie didactică, fiind elaborată în acord cu legislația în vigoare, iar concepția, principiile și criteriile care stau la baza propunerilor tematice sunt următoarele:

- a) statutul și competențele aferente carierei didactice;
- b) eficacitatea practică și socială, derulată de educatorul-puericultor în cadre instituționale cu limbă de predare slovacă maternă, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă, precum și oferta de conținuturi asociată cu interesele de bază ale copilului mic;
- c) diversificarea competențelor dobândite de educatorul-puericultor în cadrul procesului de formare inițială, continuă și dezvoltare personală;
- d) dezvoltarea și inovarea metodologică, prin reflecție asupra teoriei și practicii educaționale de la nivel național, respectiv raportarea la tendințele și modificările survenite în documentele europene.

Prezenta programă pentru *Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar*, specializarea Educator-puericultor, cuprinde următoarele:

- A. Nota de prezentare;
- B. Competențele profesionale ale educatorului-puericultor;
- C. Tematica pentru Limba și literatura slovacă maternă;
- D. Tematica pentru Limba română și literatura pentru copii;
- E. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba slovacă maternă;
- F. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română.

B. COMPETENȚELE PROFESIONALE ALE EDUCATORULUI-PUERICULTOR

Proba scrisă din cadrul *Examenului național de definitivare în învățământul preuniversitar* evaluează o serie de competențe specifice educatorului-puericultor, pe care acesta urmează să le demonstreze în activitatea didactică, precum:

- analizarea și abordarea flexibilă a curriculumului pentru educație timpurie, în vederea aplicării personalizate a acestuia în procesul de învățământ în creșă;
- construirea unor activități de învățare în concordanță cu competențele, valorile și atitudinile prevăzute în curriculumul pentru educație timpurie;
- alegerea și adecvarea principiilor și strategiilor didactice utilizate în cadrul activităților desfășurate în învățământul antepreșcolar, în vederea formării comportamentelor stabilite prin curriculumul pentru educație timpurie;
- adaptarea demersului didactic la nevoile reale ale copiilor, prin individualizarea și diferențierea învățării;

- abordarea integrată a învățării în învățământul antepreșcolar, prin valorificarea corelațiilor intra- și interdisciplinare;
- aplicarea unor instrumente și metode diverse de evaluare, ale căror rezultate să fie analizate și interpretate în vederea optimizării acțiunii didactice;
- adecvarea activității de evaluare continuă la cerințele evaluărilor/examenelor naționale;
- examinarea critică a caracteristicilor diferitelor strategii didactice în vederea adaptării conceptelor și a resurselor utilizate la grupul de copii și la obiectivele învățării.
- exprimarea corectă și fluentă în limba de predare slovacă maternă

Structura probei scrise pentru Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar, pentru specializarea Educator-puericultor (în limbile minorităților naționale):

- Limba și literatura slovacă maternă – **scris**;
- Limba română și literatura pentru copii – **scris**;
- Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba slovacă maternă – **scris**;
- Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română – **scris**.

NOTĂ: - Portofoliul și proba practică se realizează în conformitate cu *Metodologia – cadru privind mobilitatea personalului didactic de predare din învățământul preuniversitar*, în vigoare.

C. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA SLOVACĂ MATERNĂ

LIMBA SLOVACĂ

Fonetika, ortografia a ortoepia

- Abeceda, klasifikácia hlások: samohlásky, dvojhlásky, spoluhlásky.
- Ortografická a ortoepická klasifikácia spoluhlások.

Lexikológia

- Rozdeľovanie slov na slabiky.
- Tvorenie slov odvodzovaním, skladaním.
- Sémantické kategórie: synonymá, antonymá, homonymá.

Morfológia

- Podstatné mená
 - Druhy podstatných mien: všeobecné – vlastné, konkrétne – abstraktné, životné – neživotné, hromadné – pomnožené.
 - Gramatické kategórie: rod, číslo, pád.
 - Skloňovacie vzory podstatných mien: chlap, hrdina, dub, stroj, žena, ulica, dlaň, kosť, mesto, vysvedčenie, srdce, dievča.
- Prídavné mená
 - Druhy prídavných mien.
 - Gramatické kategórie: rod, číslo, pád.
 - Skloňovacie vzory prídavných mien: pekný, cudzí, otcov/matkin, páví.
 - Stupňovanie prídavných mien.
- Slovesá
 - Gramatické kategórie: osoba, číslo, čas, spôsob.
 - Časovanie sloves vo všetkých časoch a spôsoboch.
 - Pomocné sloveso byť.
- Zámená
 - Druh zámen: osobné, privlastňovacie, ukazovacie, opytovacie.
- Číslovky
 - Druh čísloviek: základné, radové.
 - Pravopis čísloviek.

- Príslovky
 - Príslovky miesta, času, spôsobu a príčiny.
 - Stupňovanie a pravopis prísloviek.

Veta – vetná syntax

- Veta. Interpunkčné znamienka.
 - Jednoduchá veta a rozvitá veta.
 - Klasifikácia viet podľa obsahu, zloženia a členitosti.
- Vetné členy.
 - Podmet, prísudok, prívlastok, predmet, príslovkové určenie: miesta, času, spôsobu a príčiny.

LITERATURA SLOVACĎ

- **Literárne druhy a žánre**
- **Ľudová slovesnosť**
- **Slovenská literatúra pre deti a mládež:**
 - Jozef Cíger Hronský – *Smelý Zajko v Afrike (Ako sa dostali Zajkovci k pyramídám; Ako Zajkovci navštívili kráľa púšte; Ako postrašil Zajko zlodejov africkej púšte);*
 - Mária Rázusová-Martáková – *Zlaté zvonky (Tri prasiatka; Kamaráti);*
 - Ľudmila Podjavorinská – *Žabiatko (Žabiatko; Na tanci; Prosba vtáčkov, Snehuliak);*
 - Mária Ďuríčková – *Guľkovi Bombuľkovi (Ako sa Bombuľko hrával; Ako sa Guľko Bombuľko stal hrdinom);*
 - Ľubomír Feldek – *Hra pre tvoje modré oči;*
 - Elena Čepčeková – *Slniečko na motúze;*
 - Elena Chmelová, Jaroslav Vodrážka – *Slovenské rozprávky, hádanky a rečňovanky.*
- **Slovenská literatúra pre deti a mládež z tvorby slovenských spisovateľov v Rumunsku**
 - Ondrej Štefanko – *Desať strelených rozprávok;*
 - Dagmar Mária Anoca – *Knižka pre prvákov;*
 - Anna Karolína Dovál'ová – *Milé deti anjel letí;*

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA SLOVACĎ MATERNĂ

Bibliografie orientativă – Limba slovacă

- Dolník, J., *Morfologické aspekty súčasnej slovenčiny*, Bratislava, 2011.
- Luță (Țiprișan), M. F., *Aspectul verbal. Retrospective și perspective*, București 2013.
- Kolektív autorov, *Morfológia slovenského jazyka*. Slovenská akadémia vied, 1966.
- Oravec, J., Bajžíková, E., *Slovenský súčasný spisovný jazyk*. Syntax, Bratislava, 1986.
- Oravec, J., Bajžíková, E., *Slovenský súčasný spisovný jazyk*. Morfológia, Bratislava, 1988.
- Paulíny, E., *Slovenská gramatika*, Bratislava, 1981.
- *Pravidlá slovenského pravopisu*, Bratislava, 2001.

Bibliografie orientativă – Literatura slovacă

- Anoca, D. M., *Literatúra 20. storočia. Literatura secolului XX*, Editura Universității din București, 2012.
- Anoca, D. M., *Slovacica miscellanea*, Nadlak, 2012.
- Barborică, C., *Istoria literaturii slovace*, București, 1999.
- Harpáň, M., *Teória literatúry*, Bratislava, 1994.
- Sliacky, O., *Dejiny slovenskej literatúry pre deti a mládež do roku 1960*, LIC, Bratislava, 2007.
- Stanislavová, Z. a kol. *Dejiny slovenskej literatúry pre deti a mládež po roku 1960*, LIC, Bratislava, 2010.

D. TEMATICA PENTRU LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII

LIMBA ROMÂNĂ

• Fonetică și vocabular

- Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
- Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
- Despărțirea cuvintelor în silabe.
- Omografe, omofone. Accentul.
- Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixe diminutive și augmentative.
- Arhaisme. Regionalisme. Neologisme. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
- Paronimele frecvente. Pleonasmul.

• Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)

- Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe Verbul în propoziție.
- Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Substantivul în propoziție.
- Exprimarea însușirilor. Adjectivul în propoziție. Forme ale superlativului.
- Pronumele în propoziție.
- Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii.
- Adverbul în propoziție.
- Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură.

• Propoziția

- Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjunția și prepoziția).
- Propoziția principală/propoziția secundară.

• Fraza

- Propoziția regentă/elementul regent.

LITERATURA PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare accesibile copiilor mici/antepreșcolarilor.

• Creația populară

- Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).
- Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.
- Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu*, *Prâslea cel Voinic* și *merele de aur*.

• Creația cultă

a. Genul liric

- Poeziile copilăriei (Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*).
- Poezia despre natură și viețuitoare (Mihai Eminescu, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*).

b. Genul epic

- în versuri:

- fabula (Alec Donici, *Musca la arat*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*);
- balada (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).

- în proză:

- schița (I.L. Caragiale, *D-I Goe, Vizită*);
- povestirea (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*);
- legenda (Călin Gruia, *Povestea florii-soarelui*);
- basmul cult (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Rățușca cea urâtă*).

c. Teatrul pentru copii

- Conținuturi: *Înșir' te mărgărite* de V. Eftimiu, *Viața ca o poveste* de Sînziana Popescu (vol. *Teatru pentru prichindei: mari, mici și mititei*).

Notă:

Componenta *Limba și literatura pentru copii*, din structura probei de concurs, va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau a unui eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând genurilor sau speciilor literare prevăzute în prezenta programă de examen, cu evidențierea unei valori (educative, formative și culturale) existente în textele literare prevăzute în prezenta programă de examen, prin referire la conținuturile sau la personajele acestora.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII

Bibliografie orientativă - Limba română

- *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
- Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
- Golopenția S., *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.
- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
- <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>.
- <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>.

Bibliografie orientativă - Literatura pentru copii

- Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.
- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.
- Ciopraga, C., *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.
- Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.
- *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md).
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
- www.encyclopediavirtuala.ro.
- <http://ro.literaryframework.eu/>.
- www.romanianvoice.com/poezii/.
- www.cartiaudio.eu.
- www.biblior.net.
- *** www.subiecte.edu.ro

E. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA SLOVACĂ MATERNĂ

- Štruktúra kurikulárných dokumentov pre prácu v detských jasliach - vzdelávanie v rannom detstve; zásady a fundamentálne hodnoty.

- Základné koncepty kurikulárnych dokumentov pre vzdelávanie v rannom detstve (vývinové oblasti a dimenzie, správanie, ročná tematika štúdia).
- Učebný plán – význam a organizovanie učebného plánu vo vzdelávaní v rannom detstve.
- Metodika aplikácie učebného plánu – základné prvky: denný program aktivít; hry, tematické aktivity a aktivity zamerané na rozvoj osobnosti a zručností, mimoškolské aktivity.
- Príprava na vyučovacie aktivity v detských jasliach: celoročné plánovanie, týždenné plánovanie, projekt vyučovacej činnosti (téma, všeobecné ciele, špecifické ciele, vyučovacie aktivity).
- Hra – základná forma organizovania vyučovacieho procesu v detských jasliach; klasifikácia hier, úloha hier vo vyučovaní, výchovná valencia hier.
- Diferenciácia a individualizácia vo výchovno-vzdelávacom procese v detských jasliach. Stratégie prispôsobenia kurikula pre potreby dieťaťa.
- Typy tematických aktivít a spôsoby ich realizácie v detských jasliach.
- Hodnotenie v detských jasliach – konceptuálne vymedzenie pojmu a analýza; špecifické formy hodnotenia pre výchovno-vzdelávací proces v detských jasliach; úlohy hodnotenia; metódy a nástroje hodnotenia výsledkov a pokroku v oblasti osobnostného rozvoja dieťaťa v detských jasliach; interpretácia a využitie výsledkov hodnotenia v predprimárnom vzdelávaní.
- Spolupráca/komunikácia medzi rodinou a detskými jasľami. Špecifické aspekty komunikácie s rodičmi (kontexty komunikácie, spôsoby a fázy komunikácie, povinnosti a práva)

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA SLOVACĂ MATERNĂ

- Program výchovy a vzdelávania detí v materských školách. Bratislava: MŠ SR, 1999.
- Komenský, J. A.: Veľká didaktika. Bratislava: SPN, 1991.
- Jírová, M. a kol.: Metodika výchovnej práce v jasliach a materských školách. Bratislava: SPN, 1981.
- Jírová, M. A kol.: Metodika výchovnej práce v jasliach a v materských školách. Bratislava: SPN, 1979.
- Program výchovnej práce v jasliach a v materských školách. Bratislava: SPN, 1978.
- Baďuríková, Z.: K problematike programov výchovnej starostlivosti o deti v detských jasliach, In: PAEDAGOGICA - Zborník Filozofickej fakulty Univerzity Komenského, roč. 24, 2012 (dostupné online: https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/kped/projekty/Archiv_Paedagogica/24_-_1.pdf).
- Baďuríková Z.: Detské jasle – edukačné, či sociálne inštitúcie? In: Lifelong Learning – celoživotní vzdělávání, roč. 3, č. 1, s. 73-84, 2013 (dostupné online: https://lifelonglearning.mendelu.cz/media/pdf/LLL_20130301073.pdf).
- Baďuríková, Z.: K problematike obsahu výchovnej starostlivosti o deti v detských jasliach. In: Predprimárne vzdelávanie v kontexte súčasných zmien – zborník z vedecko-odbornej konferencie s medzinárodnou účasťou. Ed. Miňová, M.: Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Slovenský výbor Svetovej organizácie pre predškolskú výchovu, 2013, s 73 – 88. (dostupné online: <http://omep.sk/wp-content/uploads/2013/03/PREDPRIMARNE-VZDELAVANIE-v-kontexte-sucasnych-zmien.pdf>).
- *** Aktuálne učebné osnovy pre predškolské vzdelávanie.
- *** Ako vychovávať dojčatá a batoláta. Krok za krokom. Metodická príručka Nadácie Škola dokorán pre prácu s deťmi do troch rokov. Žiar nad Hronom: Artek, 2000.

F. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- **Curriculumul pentru educație timpurie**
 - structura curriculumului pentru educația timpurie; principii și valori fundamentale
 - concepte de bază ale programei pentru educația timpurie (domenii de dezvoltare, dimensiuni ale dezvoltării, comportamente observabile, teme anuale de studiu)
 - planul de învățământ – importanță și organizare
 - metodologia de aplicare a planului de învățământ - elemente de bază:
 - programul zilnic de activitate
 - jocuri și activități liber-alese, rutine și tranziții, activități tematice și activitățile de dezvoltare a înclinațiilor personale/predispozițiilor/aptitudinilor din perioada după-amiezii, activitățile extrașcolare)
- **Proiectarea activităților ludice și de învățare**
 - elaborarea documentelor de proiectare didactică: planificare calendaristică, planificare săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)
- **Managementul activităților ludice și de învățare. Organizare și realizare**
 - jocul - principala formă de organizare a procesului de învățământ în creșă; Clasificarea jocurilor; Funcțiile jocului. Valențe formative/educative ale jocului
 - organizarea spațiului/mediului educațional (intern și extern, fizic și social); cerințe psihopedagogice și ergonomice
 - combinații între diferite strategii didactice, în viziune sistemică
 - metode, tehnici și procedee folosite în cadrul diferitelor tipuri de activități de învățare
 - modalități de optimizare a situațiilor/contextelor de învățare prin intermediul mijloacelor didactice și a materialului didactic
 - diferențiere și individualizare în procesul de învățământ desfășurat în creșă. Adaptare curriculară
 - tipuri de activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemânare, activități în aer liber, jocul) și mijloace de realizare (povestirea, lectura educatoarei, jocul didactic, memorizarea, lectura după imagini, observarea, jocul de construcție, jocul de rol, jocul de mișcare, jocul muzical, modelaj, desen, pictură etc.)
 - variante de organizare și de realizare a rutinelor și a tranzițiilor
 - variante de organizare și de realizare a jocurilor și activităților liber-alese
 - parteneriatul educațional. Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)
- **Evaluarea în educația timpurie**
 - conceptul de evaluare: definire și analiză
 - forme ale evaluării specifice învățământului antepreșcolar
 - funcțiile evaluării
 - metode și instrumente de evaluare a rezultatelor și a progreselor în învățare ale copilului antepreșcolar. Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță – structură și modalitatea de completare; rolul acestora
 - interpretarea și valorificarea rezultatelor evaluării în învățământul antepreșcolar

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE DIN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- Bocoș M., Preda V., Brănișteanu R., Clapou C., *Tradiții și valori – Ghid practic de opțiuni integrate*, Editura Delta Cart Educațional, Pitești, 2013.

- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Catalano, H., Albulescu, I., *Didactica jocurilor*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Catalano, H., Albulescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albulescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
- Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L.-L., *Educația timpurie: ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Paralela 45, Pitești, 2009.
- Glava, A., Tătaru, L., Chiș, O., *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Diamant, Pitești, 2014.
- Golu, Fl., *Joc și învățare la copilul preșcolar. Ghid pentru educatori, părinți și psihologi*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Gongea, E., Ruiu, G., Breben, S., *Activități bazate pe inteligențe multiple*, Editura Reprograph, Craiova, 2002.
- Ionescu, M. (coord.), *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*, Editura Vanemonde, București, 2010.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Mitu, F., *Metodica activităților de educare a limbajului*, Editura Pro Humanitas, București, 2000.
- Niculescu, R., M., *Curriculum între continuitate și provocare*, Editura MEDIA, Sibiu, 2010.
- Norel, M., Bota, O., A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
- Preda, V., *Copilul și grădinița. Urgența 2000: pariul limbajului și al comunicării*, Editura Compania, București, 1999.
- Preda, V., Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte. Auxiliar didactic pentru aplicarea noului curriculum*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Vrăsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vrăsmaș, E., *Educația timpurie*, Editura Arlequin, București, 2014.
- Vrâncianu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*. UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- *** *Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
- *** *Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional Loris Malaguzzi, USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar, POSDRU ID 61130).
- *** *Barcelona Objectives. The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- *** *Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- *** *Ghid de bune practici pentru educația timpurie a copiilor între 3-6/7 ani*, 2008.
- www.subiecte.edu.ro

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA TURCĂ MATERNĂ,
LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII,
METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA TURCĂ
MATERNĂ ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII
ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA TURCĂ MATERNĂ)**

A. NOTA DE PREZENTARE

Studiile efectuate în ultima perioadă au evidențiat importanța educației timpurii în viața oricărei persoane, această perioadă fiind marcată de parcurgerea unor etape esențiale pentru succesul ulterior al copilului, atât în viața școlară, cât și în viața personală. Mai mult decât atât, unul dintre cei care au o intervenție crucială în această perioadă importantă a dezvoltării copilului este educatorul-puericultor, persoana calificată care se ocupă de creșterea, îngrijirea și educația timpurie a copilului mic. De altfel, este evident că, între mediul de dezvoltare al copilului și dezvoltarea intelectuală a acestuia, există o corelație semnificativă. Drept urmare, putem afirma că o educație timpurie de calitate urmărește dezvoltarea personală continuă, dezvoltarea emoțională, dezvoltarea creativității și dezvoltarea propriilor valori și a valorilor sociale, impactul experiențelor pozitive din copilăria timpurie fiind cel care contribuie la dezvoltarea viitorului adult.

Prezenta programă, aplicabilă *Examenului național de definitivare în învățământul preuniversitar*, pentru specializarea Educator-puericultor, în limba turcă maternă, se dorește a fi un răspuns la acest nou context. Aceasta ține cont de formarea pentru această profesie didactică, fiind elaborată în acord cu legislația în vigoare, iar concepția, principiile și criteriile care stau la baza propunerilor tematice sunt următoarele:

- a) statutul și competențele aferente carierei didactice;
- b) eficacitatea practică și socială, derulată de educatorul-puericultor în cadre instituționale, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă, precum și oferta de conținuturi asociată cu interesele de bază ale copilului mic;
- c) diversificarea competențelor dobândite de educatorul-puericultor în cadrul procesului de formare inițială, continuă și dezvoltare personală;
- d) dezvoltarea și inovarea metodologică, prin reflecție asupra teoriei și practicii educaționale de la nivel național, respectiv raportarea la tendințele și modificările survenite în documentele europene.

Prezenta programă pentru *Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar*, specializarea Educator-puericultor, în limba turcă maternă, cuprinde următoarele:

- A. Nota de prezentare;
- B. Competențele profesionale ale educatorului-puericultor;
- C. Tematica pentru Limba și literatura turcă maternă;
- D. Tematica pentru Limba română și literatura pentru copii;
- E. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba turcă maternă;
- F. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română.

B. COMPETENȚELE PROFESIONALE ALE EDUCATORULUI-PUERICULTOR

Proba scrisă din cadrul *Examenului național de definitivare în învățământul preuniversitar* evaluează o serie de competențe specifice educatorului-puericultor, pe care acesta urmează să le demonstreze în activitatea didactică, precum:

- analiza și abordarea flexibilă a curriculumului pentru educație timpurie, în vederea aplicării personalizate a acestuia în procesul de învățământ în creșă;
- construirea unor activități de învățare în concordanță cu competențele, valorile și atitudinile prevăzute în curriculumul pentru educație timpurie;
- alegerea și adecvarea principiilor și strategiilor didactice utilizate în cadrul activităților desfășurate în învățământul antepreșcolar, în vederea formării comportamentelor stabilite prin curriculumul pentru educație timpurie;
- adaptarea demersului didactic la nevoile reale ale copiilor, prin individualizarea și diferențierea învățării;

- abordarea integrată a învățării în învățământul antepreșcolar, prin valorificarea corelațiilor intra- și interdisciplinare;
- aplicarea unor instrumente și metode diverse de evaluare, ale căror rezultate să fie analizate și interpretate în vederea optimizării acțiunii didactice;
- adecvarea activității de evaluare continuă la cerințele evaluărilor/examenelor naționale;
- examinarea critică a caracteristicilor diferitelor strategii didactice în vederea adaptării conceptelor și a resurselor utilizate la grupul de copii și la obiectivele învățării.

Structura probei scrise pentru Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar, pentru specializarea Educator-puericultor (în limbile minorităților naționale):

- Limba și literatura turcă maternă – **scris**;
- Limba română și literatura pentru copii – **scris**;
- Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba turcă maternă – **scris**;
- Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română – **scris**.

NOTĂ: - Portofoliul și proba practică se realizează în conformitate cu *Metodologia – cadru privind mobilitatea personalului didactic de predare din învățământul preuniversitar*, în vigoare.

C. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA TURCĂ MATERNĂ

LIMBA TURCĂ MATERNĂ

1. Elemente fonetică și de ortografie, ortoepie și ortografie

- Alfabetul limbii turce
- Fonetică – Fonologie (Ses bilgisi – ses bilimi)
- Tipuri de sunete-vocale, semivocale, consoane (Ünlü fonemler – ünsüz fonemler, ünlü ve ünsüz uyumu)
- Corespondența literă-sunet
- Silaba și despărțirea cuvintelor în silabe (principiul fonetic)
- Accentul. Utilizarea corectă a accentului. Variante accentuate admise/neadmise de normă
- Structura fonologică a cuvintelor: diftong, triftong, hiat
- Scrierea și pronunția corectă a cuvintelor de origine turcă
- Semne de punctuație și de ortografie

2. Morfologie (Yapı bilgisi)

- Structura morfologică a cuvântului în limba turcă (Türk dilinin morfolojik yapısı)
- Clasificarea părților de vorbire (kelime çeşitler)
- Structura morfologica a cuvântului

3. Elemente de vocabular

- Cuvântul - unitatea de bază a vocabularului
- Sensul cuvintelor (sens propriu de bază; sens secundar; sens figurat)
- Mijloace de îmbogățire a vocabularului (interne: derivarea, compunerea, conversiunea; externe: împrumuturile)
- Familia de cuvinte; câmpul lexical
- Relații semantice:
 - sinonime
 - antonime
 - omonime
 - cuvinte polisemantice
 - paronime

4. Părțile de vorbire

- Verbul (Fiil) – formele verbale personale și nepersonale, categoriile gramaticale ale verbului, diatezele verbului, modul, timpul și persoana verbului, formarea verbelor

- Substantivul (Isim-ad) – categoria genului, numărului, apartenenței, cazului, funcțiile sintactice ale cazurilor, categoria determinării și neterminării (articulat și nearticulat), formarea substantivelor, derivarea substantivelor, compunerea, schimbarea valorii gramaticale
 - Adjectivul (sıfat) – adjective calificative, adjective determinative, formarea adjectivelor, adjective derivate de la rădăcini nominale, adjective derivate de la rădăcini verbale, adjectivele diminutive, adjective cu forme intensive, adjective compuse, gradele de comparație ale adjectivelor
 - Pronumele (zamir) – pronumele personale, posesive-predicative, demonstrative, reflexive, interrogative, nehotărâte, negative
 - Numeralul (sayı) – numerele cardinale, numerele ordinale, distributive, colective, aproximative, numeralul *bir* (Bir Sayısı)
 - Adverbul, postpozitia, conjuncția, interjecția, onomatopea – tipuri/clasificare; recunoaștere; ortografie, ortoepie
- 5. Organizarea propoziției și a frazei**
- Enunțul. Tipuri de enunț - propoziții, fraze; enunțuri asertive, interrogative, imperative, exclamative
 - Propoziții afirmative și negative
 - Relații sintactice la nivelul enunțului: coordonarea și subordonarea – modalități/mijloace de realizare
- 6. Funcții sintactice**
- Predicatul – predicat verbal, nominal, copula, numele predicativ simplu și complex
 - Subiectul – simplu, multiplu, complex
 - Complement
 - complementul direct – recunoaștere; realizări ale complementului direct; aspecte normative
 - complementul indirect – recunoaștere; realizări ale complementului indirect; aspecte normative
 - complementul relativ, complementul de agent
 - Circumstanțiale: de loc, de timp, de mod, de măsură, comparativ, de cauză, de scop
 - Atributul – atributul adjectival, substantival, pronominal, circumstanțial, predicativ

LITERATURA TURCĂ MATERNĂ

- 1. RIME și GHICITORI (Tekerlemeler, Bilmeceler):** *Tırtıl, Küçük Dostum, Leylek, Ebe, Hanım Kızı, Kayıkçı, Sınıflar, Uçaklar, Ayva, Tavşan, Kelebek*
- 2. POEZII (Şiirler):** *23 Nisan Şiiri; Mevsimler; Sınıfta; Topum; Kedi; Yıldızlar; Emin Ekinci-Öğretmen; Koksall Harslan-Öğretmenim; Hakki Sunat-Soyum Sopum; M.Necati Oncay-Ailemiz; Yıldız Parmakası-Güzel Annem; Necdett Ruftu Efe-Sonbahar; Şennur Sezer-Güz Türküsü; Nuri Kahraman-Aylar Geçiyor; M.E Yurdakul- Sakın Kesme; Yunus Emre- Şol Cennetin Irmakları; Orhan Seyfi Orhon- Peri Kızı ile Çoban Hikayesi; Faruk Nafiz Çamlıbel- Deniz, Çoban Çeşmesi.*
- 3. BASME (Masallar):** *Rıfkı Kaymaz -Leyleğin Akli; Ömer Seyfettin- Forsa; R.N Güntekin- Çalikuşu, Yaprak Dokümü; Lewis Carroll-Alis Harikalar Diyarında, Charles Perrault-Kırmızı Şapkalı Kız; Grimm Kardeşleri-Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler; La Fontaine masalları: Karga ile Tilki, Tarla Faresi ile Ev Faresi; Karagoz ve Hacivat; Dede Korkut Masalları.*

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA TURCĂ MATERNĂ

I. Limba turcă

- Banguoğlu, Tahsin, *Türkçenin Grameri*, İstanbul, 1974.
- Baubec, Agiemin, *Limba turcă*, București, 1972 (1975).
- Baubec, Agiemin, Baubec Geafer, Deniz, *Limba turcă fără profesor*, București, 1995.

- Dizdaroğlu, Hikmet, *Tiimcebilgisi*, Ankara, 1976.
- Ediskun, Haydar, *Yeni Türk Dilbilgisi*, Istanbul, 1963.
- Hengirmen, Mehmet, *Yabancılar için Türkçe Dilbilgisi*, Ankara, 1999.
- Ergin, Muharrem, *Türk Dil Bilgisi*, Istanbul, 1972.
- Gencan, T. N., *Dilbilgisi*, Ankara, 1972.
- Lewis, G. L., *Turkish Grammar*, Oxford, 1975.

II. Literatura turcă

- Ozatalay Engin, Hüsniye-Tekerleme, *Bilmece, Şiir Parmak Oyunları* -Yapa Yayınları, 2000.
- Ayşe Turla-Bilmece, *Tekerleme, Parmak Oyunu ve Şiirler*, Ankara, 2011.
- Macide Işık-Okul öncesi için şiirler, Ankara, 2011.
- Macide Işık –Okul öncesi için tekerlemeler, Ankara, 2011.
- Nur Icozu-Aynadaki kız, *Şaşkın kuğu yavrusu, Kar yağıyor, Bana dikkatle bakın, Laylaylon*, Ankara, 2011.
- Emine Bora-Dostum Badi, Ankara, 2011.
- Mustafa Balel-Dişlek Tavşan, Ankara, 2011.
- Baubec, Agiemin, Geafer Baubec, Deniz-Kamer, *Türk Dili Metinleri Antolojisi*, Bucureşti, 1993.
- *** *Dede Korkut Kitabı* (ed.: Suat Hisarcı), Istanbul, 1962.
- *** *Dede Korkut. Povestiri* (traducere, adaptare, prefaţă, notă asupra ediţiei şi glosar; în colaborare cu Nermin Yusuf), Paideia, Bucureşti, 2002.
- Yunus Emre Divânı, Ankara, 1989.
- Yunus Emre, *Güldeste - Poemele iubirii*, Bucureşti, 1991.
- Emin Birol, Reşat Nuri Güntekin, Ankara, 1989.
- www.pepeeoyunlari.com
- www.trtcocukdergisi.com

D. TEMATICA PENTRU LIMBA ROMÂNĂ ŞI LITERATURA PENTRU COPII

LIMBA ROMÂNĂ

- **Fonetică şi vocabular**
 - Nivelul fonetic. Pronunţarea corectă a cuvintelor.
 - Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
 - Despărţirea cuvintelor în silabe.
 - Omografe, omofone. Accentul.
 - Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixe diminutive şi augmentative.
 - Arhaisme. Regionalisme. Neologisme. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
 - Paronimele frecvente. Pleonasmul.
- **Părţi de vorbire – părţi de propoziţie (funcţii sintactice)**
 - Exprimarea unei acţiuni, stări şi existenţe Verbul în propoziţie.
 - Exprimarea obiectului direct, indirect şi a circumstanţelor (prepoziţia, locuţiunea prepoziţională). Substantivul în propoziţie.
 - Exprimarea însuşirilor. Adjectivul în propoziţie. Forme ale superlativului.
 - Pronumele în propoziţie.
 - Numeralul. Exprimarea cantităţii şi a ordinii.
 - Adverbul în propoziţie.
 - Interjecţia. Exprimarea emoţiilor şi a sunetelor din natură.

- **Propoziția**
 - Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjunția și prepoziția).
 - Propoziția principală/propoziția secundară.
- **Fraza**
 - Propoziția regentă/elementul regent.

LITERATURA PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare accesibile copiilor mici/antepreșcolarilor.
- **Creația populară**
 - Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).
 - Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.
 - Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu*, *Prâslea cel Voinic* și *merele de aur*.
- **Creația cultă**
 - a. **Genul liric**
 - Poeziile copilăriei (Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*).
 - Poezia despre natură și viețuitoare (Mihai Eminescu, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*).
 - b. **Genul epic**
 - **în versuri:**
 - fabula (Alec Donici, *Musca la arat*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*);
 - balada (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).
 - **în proză:**
 - schița (I.L. Caragiale, *D-I Goe, Vizită*);
 - povestirea (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*);
 - legenda (Călin Gruia, *Povestea florii-soarelui*);
 - basmul cult (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Rățușca cea urâtă*).
 - c. **Teatrul pentru copii**
 - Conținuturi: *Înșir' te mărgărite* de V. Eftimiu, *Viața ca o poveste* de Sînziana Popescu (vol. *Teatru pentru prichindei: mari, mici și mititei*).

Notă:

Componenta *Limba și literatura pentru copii*, din structura probei de concurs, va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau a unui eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând genurilor sau speciilor literare prevăzute în prezenta programă de examen, cu evidențierea unei valori (educative, formative și culturale) existente în textele literare prevăzute în prezenta programă de examen, prin referire la conținuturile sau la personajele acestora.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII

Bibliografie orientativă - Limba română

- *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
- Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.

- Golopenția S., *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.
- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
- <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>.
- <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>.

Bibliografie orientativă - Literatura pentru copii

- Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.
- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.
- Ciopraga, C., *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.
- Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.
- *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md).
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
- www.encyclopediavirtuala.ro.
- <http://ro.literaryframework.eu/>.
- www.romanianvoice.com/poezii/.
- www.cartiaudio.eu.
- www.biblior.net.
- *** www.subiecte.edu.ro

E. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA TURCĂ MATERNĂ

a) Didactica comunicării (elemente de comunicare orală și scrisă în învățământul preșcolar):

- Abordarea textului literar destinat copiilor de vârstă preșcolară (ghidarea copiilor preșcolari spre receptarea și înțelegerea adecvată a textului literar specific);
- didactica textului literar epic și a textului dramatic, precum și didactica poeziei.
- Abordarea textului nonliterar (științific, publicistic, publicitar) din perspectiva caracteristicilor stilurilor funcționale și a funcțiilor comunicării;
- Rolul educatoarei în conturarea unor modele de exprimare și a unor atitudini care facilitează comunicarea;
- Soluții de prevenire și depășire a blocajelor în comunicare (tehnici de ascultare activă, învățare prin cooperare, tehnici nonverbale și de exprimare a sentimentelor etc.);
- Tipuri de întrebări și adecvarea acestora la tema abordată;
- Abordarea limbajelor diferitelor arte / științe din perspectiva codurilor specifice ale acestora (muzică, pictură, sculptură, cinematografie / fotografie, astrologie, geografie,).

b) Didactica exprimării orale:

- Strategii de învățare și exersare a ascultării active la preșcolari;
- Strategii de învățare și exersare a alcătuirii diverselor tipuri de discurs oral în perioada preșcolarității (povestirea, rezumatul, caracterizarea, dialogul, monologul, rimele, interviul).

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA TURCĂ MATERNĂ

- *Türkçe Öğretimi Yazıları*, Murat Özbay, Öncü Kitap, Ankara, 2010.
- *Türkçe Öğretimi Kaynakçası*, Murat Özbay, Öncü Kitap, Ankara, 2008.
- *Türkçe Öğretiminde Yazılı Anlatım Becerisinin Geliştirilmesi*, Murat Özbay, Ankara, 2005.
- *Bir Dil Becerisi Olarak Dinleme Eğitimi*, Murat Özbay, Akçağ Yayınları, Ankara, 2005.
- Kâzım Nami Duru, *Türkçeyi Nasıl Öğretmeli?*, (Hazl. Doç. Dr. Murat ÖZBAY), Kül Sanat Yayıncılık, Ankara, 2004.
- *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı*, MEB, Murat Özbay, Ankara, 2012.
- *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri I*, Murat Özbay, Öncü Kitap, Ankara, 2007.
- *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II*, Murat Özbay, Öncü Kitap, Ankara, 2006.
- *Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi*, Murat Özbay, Öncü Kitap, Ankara, 2009.
- *İndrumător pentru învățarea limbii turce - preșcolari și școlari*, Seidali Zulfie și colaboratorii (Mustafa Mazis, Nubin Agiibram Selda), Ed.Europolis, Constanța, 2004.
- *Geleneksel çocuk oyunlarımız*, Veli Uçmaz, Ankara, 2010.
- *Çocuk gelişimi ve eğitimi, çocuğun gelişimi*, T.C.Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara, 2009.
- *Çocuk gelişimi ve eğitimi, Türkçe Dil Etkinlikleri*, Milli Eğitim Bakanlığı-Ankara, 2007.
- *Öğreten hikâyeler*, Hülya Gelmedi Tokuc.
- *Matematik-renk-şekil, kavram hikâyeleri*.
- *Alıcı ifade edici Dil hikâyeleri; Fen- Doğa hikâyeleri; Sosyal beceri hikâyeleri*.

F. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- **Curriculumul pentru educație timpurie**
 - structura curriculumului pentru educația timpurie; principii și valori fundamentale
 - concepte de bază ale programei pentru educația timpurie (domenii de dezvoltare, dimensiuni ale dezvoltării, comportamente observabile, teme anuale de studiu)
 - planul de învățământ – importanță și organizare
 - metodologia de aplicare a planului de învățământ - elemente de bază:
 - programul zilnic de activitate
 - jocuri și activități liber-alese, rutine și tranziții, activități tematice și activitățile de dezvoltare a înclinațiilor personale/predispozițiilor/aptitudinilor din perioada după-amiezii, activitățile extrașcolare)
- **Proiectarea activităților ludice și de învățare**
 - elaborarea documentelor de proiectare didactică: planificare calendaristică, planificare săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)
- **Managementul activităților ludice și de învățare. Organizare și realizare**
 - jocul - principala formă de organizare a procesului de învățământ în creșă; Clasificarea jocurilor; Funcțiile jocului. Valențe formative/educative ale jocului
 - organizarea spațiului/mediului educațional (intern și extern, fizic și social); cerințe psihopedagogice și ergonomice
 - combinații între diferite strategii didactice, în viziune sistemică
 - metode, tehnici și procedee folosite în cadrul diferitelor tipuri de activități de învățare
 - modalități de optimizare a situațiilor/contextelor de învățare prin intermediul mijloacelor didactice și a materialului didactic
 - diferențiere și individualizare în procesul de învățământ desfășurat în creșă. Adaptare curriculară

- tipuri de activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemânare, activități în aer liber, jocul) și mijloace de realizare (povestirea, lectura educatoarei, jocul didactic, memorizarea, lectura după imagini, observarea, jocul de construcție, jocul de rol, jocul de mișcare, jocul muzical, modelaj, desen, pictură etc.)
- variante de organizare și de realizare a rutinelor și a tranzițiilor
- variante de organizare și de realizare a jocurilor și activităților liber-alese
- parteneriatul educațional. Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)
- **Evaluarea în educația timpurie**
 - conceptul de evaluare: definire și analiză
 - forme ale evaluării specifice învățământului antepreșcolar
 - funcțiile evaluării
 - metode și instrumente de evaluare a rezultatelor și a progreselor în învățare ale copilului antepreșcolar. Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță – structură și modalitatea de completare; rolul acestora
 - interpretarea și valorificarea rezultatelor evaluării în învățământul antepreșcolar

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE DIN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- Bocoș M., Preda V., Brănișteanu R., Clapou C., *Tradiții și valori – Ghid practic de opțiuni integrate*, Editura Delta Cart Educațional, Pitești, 2013.
- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Catalano, H., Albulescu, I., *Didactica jocurilor*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Catalano, H., Albulescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albulescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
- Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L.-L., *Educația timpurie: ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Paralela 45, Pitești, 2009.
- Glava, A., Tătaru, L., Chiș, O., *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Diamant, Pitești, 2014.
- Golu, Fl., *Joc și învățare la copilul preșcolar. Ghid pentru educatori, părinți și psihologi*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Gongea, E., Ruiu, G., Breben, S., *Activități bazate pe inteligențe multiple*, Editura Reprograph, Craiova, 2002.
- Ionescu, M. (coord.), *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*, Editura Vanemonde, București, 2010.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Mitu, F., *Metodica activităților de educare a limbajului*, Editura Pro Humanitas, București, 2000.
- Niculescu, R., M., *Curriculum între continuitate și provocare*, Editura MEDIA, Sibiu, 2010.
- Norel, M., Bota, O., A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.

- Preda, V., *Copilul și grădinița. Urgența 2000: pariul limbajului și al comunicării*, Editura Compania, București, 1999.
- Preda, V., Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte. Auxiliar didactic pentru aplicarea noului curriculum*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Vrăsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vrăsmaș, E., *Educația timpurie*, Editura Arlequin, București, 2014.
- Vrânceanu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*. UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- *** *Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
- ****Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional Loris Malaguzzi, USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar, POSDRU ID 61130).
- ****Barcelona Objectives. The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- ****Metoda proiectelor la vârstele timpurii*, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- ****Ghid de bune practici pentru educația timpurie a copiilor între 3-6/7 ani*, 2008.
- www.subiecte.edu.ro

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA UCRAINEANĂ MATERNĂ,
LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII,
METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR
INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA
UCRAINEANĂ MATERNĂ ȘI METODICA
DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-
EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

**EDUCATOR-PUERICULTOR
(ÎN LIMBA UCRAINEANĂ MATERNĂ)**

A. NOTA DE PREZENTARE

Studiile efectuate în ultima perioadă au evidențiat importanța educației timpurii în viața oricărei persoane, această perioadă fiind marcată de parcurgerea unor etape esențiale pentru succesul ulterior al copilului, atât în viața școlară, cât și în viața personală. Mai mult decât atât, unul dintre cei care au o intervenție crucială în această perioadă importantă a dezvoltării copilului este educatorul-puericultor, persoana calificată care se ocupă de creșterea, îngrijirea și educația timpurie a copilului mic. De altfel, este evident că, între mediul de dezvoltare al copilului și dezvoltarea intelectuală a acestuia, există o corelație semnificativă. Drept urmare, putem afirma că o educație timpurie de calitate urmărește dezvoltarea personală continuă, dezvoltarea emoțională, dezvoltarea creativității și dezvoltarea propriilor valori și a valorilor sociale, impactul experiențelor pozitive din copilăria timpurie fiind cel care contribuie la dezvoltarea viitorului adult.

Prezenta programă, aplicabilă *Examenului național de definitivare în învățământul preuniversitar*, pentru specializarea Educator-puericultor, în limba ucraineană maternă, se dorește a fi un răspuns la acest nou context. Aceasta ține cont de formarea pentru această profesie didactică, fiind elaborată în acord cu legislația în vigoare, iar concepția, principiile și criteriile care stau la baza propunerilor tematice sunt următoarele:

- a) statutul și competențele aferente carierei didactice;
- b) eficacitatea practică și socială, derulată de educatorul-puericultor în cadre instituționale cu limbă de predare ucraineană maternă, cum ar fi creșele, grădinițele, cluburile, centrele de zi sau centrele de recreere și joacă, precum și oferta de conținuturi asociată cu interesele de bază ale copilului mic;
- c) diversificarea competențelor dobândite de educatorul-puericultor în cadrul procesului de formare inițială, continuă și dezvoltare personală;
- d) dezvoltarea și inovarea metodologică, prin reflecție asupra teoriei și practicii educaționale de la nivel național, respectiv raportarea la tendințele și modificările survenite în documentele europene.

Prezenta programă pentru *Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar*, specializarea Educator-puericultor, cuprinde următoarele:

- A. Nota de prezentare;
- B. Competențele profesionale ale educatorului-puericultor;
- C. Tematica pentru Limba și literatura ucraineană maternă;
- D. Tematica pentru Limba română și literatura pentru copii;
- E. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba ucraineană maternă;
- F. Tematica pentru Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română.

B. COMPETENȚELE PROFESIONALE ALE EDUCATORULUI-PUERICULTOR

Proba scrisă din cadrul *Examenului național de definitivare în învățământul preuniversitar* evaluează o serie de competențe specifice educatorului-puericultor, pe care acesta urmează să le demonstreze în activitatea didactică, precum:

- analizarea și abordarea flexibilă a curriculumului pentru educație timpurie, în vederea aplicării personalizate a acestuia în procesul de învățământ în creșă;
- construirea unor activități de învățare în concordanță cu competențele, valorile și atitudinile prevăzute în curriculumul pentru educație timpurie;
- alegerea și adecvarea principiilor și strategiilor didactice utilizate în cadrul activităților desfășurate în învățământul antepreșcolar, în vederea formării comportamentelor stabilite prin curriculumul pentru educație timpurie;
- adaptarea demersului didactic la nevoile reale ale copiilor, prin individualizarea și diferențierea învățării;

- abordarea integrată a învățării în învățământul antepreșcolar, prin valorificarea corelațiilor intra- și interdisciplinare;
- aplicarea unor instrumente și metode diverse de evaluare, ale căror rezultate să fie analizate și interpretate în vederea optimizării acțiunii didactice;
- adecvarea activității de evaluare continuă la cerințele evaluărilor/examenelor naționale;
- examinarea critică a caracteristicilor diferitelor strategii didactice în vederea adaptării conceptelor și a resurselor utilizate la grupul de copii și la obiectivele învățării.
- exprimarea corectă și fluentă în limba de predare ucraineană maternă

Structura probei scrise pentru Examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar, pentru specializarea Educator-puericultor (în limbile minorităților naționale):

- Limba și literatura ucraineană maternă – **scris**;
- Limba română și literatura pentru copii – **scris**;
- Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba ucraineană maternă – **scris**;
- Metodica desfășurării activităților instructiv-educative în creșă în limba română – **scris**.

NOTĂ: - Portofoliul și proba practică se realizează în conformitate cu *Metodologia – cadru privind mobilitatea personalului didactic de predare din învățământul preuniversitar*, în vigoare.

C. TEMATICA PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA UCRAINEANĂ MATERNĂ

LIMBA UCRAINEANĂ

• **Фонетичний рівень:**

- чинні правила правопису та орфографії української мови;
- функціональні аспекти, пов'язані зі звуками української мови;
- наголос. Основні ознаки наголосу в українській мові;
- спеціальні знаки, які вживаються в українському алфавіті (*апостроф, наголос*).

• **Лексико-семантичний рівень:**

- правила поділу слів на склади;
- семантичні категорії: синоніми, антоніми, омоніми, пароніми;
- неологізми, регіоналізми, архаїзми;
- фразеологічні одиниці (*вирази/локуції*);
- значення слів у контексті/денотативне значення та конотативне значення;
- засоби збагачення словника: внутрішні (*деривація, побудова твору, конверсія*), зовнішні (*запозичення та неологізми*),

• **Морфосинтаксичний рівень:**

- змінні частини мови: іменник (*вид, число, рід, відмінок, синтаксичні функції*); прикметник (*ступені порівняння, синтаксичні функції, правопис*); займенники (*види, синтаксичні функції, правопис займенникових форм*); числівники (*класифікація, відмінки, синтаксичні функції, правопис числівників*); дієслово (*класифікація, способи, часи, синтаксичні функції*);
- незмінні частини мови: прислівник (*класифікація, ступені порівняння, синтаксична роль, способи творення прислівників*); сполучник (*класифікація*); прийменник (*вживання прийменників з формами відмінків*); частка (*частки за значенням і вживанням у реченні*); вигук (*групи вигуків за значенням*);
- синтаксис речення (*головні, другорядні; граматичне узгодження між присудком і підметом*);

• **Рівень орфографії та пунктуації:**

- аспекти застосування правил орфографії та пунктуації при прийомі/побудові письмового повідомлення

• **Стилістичний рівень:**

- функціональні стилі;
- прийняті види тексту: розповідь, опис, діалогічне спілкування;

LITERATURA UCRAINEANĂ

• Проза – Види оповідання: літературна казка, народна казка, оповідання

Операційні поняття:

- випадки наративної комунікації (*автор, оповідач, персонаж, читач*);
- наративна перспектива (*об'єктивний/суб'єктивний оповідач, розповідь від першої/третьої особи*);
- побудова наративного дискурсу (*особливості літературних видів: розповідь; дія, тема, моменти предмета, конфлікт, початок, кінцівка, просторово-часові орієнтири*);
- персонажі (*типологія, методи характеристики*);
- мова оповідача.

Примітка: Операційні поняття стосуватимуться розповідного тексту одного з таких авторів: Марко Вовчок (*Два сини*), Іван Франко (*Малий Мирон, Грицева шкільна наука, Осел і лев*), М. Коцюбинський (*Маленький грішник*), О. Олесь (*Лисичка, котик і півник*).

• Поезія – Поезія для дітей

Операційні поняття:

- структура поетичного дискурсу (*заголовок, літературний мотив, поетична ідея, випадки поетичного спілкування, елементи просодії*);
- художні засоби (*антитеза, порівняння, епітет, перелічення, гіпербола, метафора, уособлення, повторення*).

Примітка: Операційні поняття будуть застосовані до поетичних текстів таких авторів: Т. Шевченка (*Садок вишневий коло хати, Мені тринадцятий минало*), Іван Франко (*Дрімлять села*), Леся Українка (*Конвалія; Як, дитиною бувало*), Марія Чубіка (*вірші для дітей*).

• Види драматичного жанру: комедія, драма

Операційні поняття:

- структура драматичного дискурсу (*дія, сцена, картина, драматичний конфлікт, інтрига, просторово-часові відношення, діалог, монолог, естетичні категорії: комічне*);
- персонажі драматичного твору (*типології, прийоми характеристики*).

Примітка: Операційні поняття будуть застосовані до драматичного тексту авторів: Т. Шевченка, Лесі Українки (*Лісова пісня*).

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA UCRAINEANĂ MATERNĂ

Bibliografie orientativă – Limba ucraineană

- Сучасна українська літературна мова, Київ, 1960.
- Сучасна українська, ред. П, Київ, 1974.
- Граматика. Підручник для VII класу, EDP, Бухарест, 1977 Граматика. Підручник для VIII класу, EDP, Бухарест, 1978 Курс української мови. Морфологія, TUB, , Бухарест, 1976 Курс сучасної української мови. Фонетика і фонологія, TUB, Бухарест, 1980.
- Курс сучасної української мови. Синтаксис речення, TUB, Бухарест, 1976.
- Марку, Флорін, Новий словник неологізмів, Видавництво Академії, Бухарест, 1997.
- Твори згадані.
- Шутеу, Флора, Елізабета Шоша, Орфографія румунської мови. Словник і правила, Видавництво Saeculum I.O, Бухарест, 1995.

Bibliografie orientativă – Literatura ucraineană

- Грушевський Михайло Історія української літератури. - ТТ. 1-6. Сканування та обробка <http://litopys.kiev.ua/> (<http://litopys.org.ua/>) 10.III.2003.
- Д. Чередниченко, Г. Кирпа, К. Смолоскип. Український садочок: Читанка, Видавництво Смолоскип, Київ, 1997.
- Ребошанка І., Антологія української літератури. Дидактико-педагогічне видавництво, Бухарест, 1997.

- Корсюк М., Казки мого дитинства. Видавництво Критеріон, Бухарест, 1982.
- Чубіка М., На крилах дитинства. Видавництво Мустанг, Бухарест, 2002.
- Кідещук І. Українська мова. Посібник для IX-ого класу, Видавництво RCR Едіторіал, Бухарест, 2013.

D. TEMATICA PENTRU LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII

LIMBA ROMÂNĂ

- **Fonetică și vocabular**
 - Nivelul fonetic. Pronunțarea corectă a cuvintelor.
 - Vocale. Semivocale. Consoane. Diftong. Triftong. Hiat.
 - Despărțirea cuvintelor în silabe.
 - Omografe, omofone. Accentul.
 - Derivarea. Cuvântul de bază. Rădăcină. Sufixe diminutive și augmentative.
 - Arhaisme. Regionalisme. Neologisme. Împrumuturile (din/în limba română în/din limba maternă; alte împrumuturi).
 - Paronimele frecvente. Pleonasmul.
- **Părți de vorbire – părți de propoziție (funcții sintactice)**
 - Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe Verbul în propoziție.
 - Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor (prepoziția, locuțiunea prepozițională). Substantivul în propoziție.
 - Exprimarea însușirilor. Adjectivul în propoziție. Forme ale superlativului.
 - Pronumele în propoziție.
 - Numeralul. Exprimarea cantității și a ordinii.
 - Adverbul în propoziție.
 - Interjecția. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură.
- **Propoziția**
 - Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjuncția și prepoziția).
 - Propoziția principală/propoziția secundară.
- **Fraza**
 - Propoziția regentă/elementul regent.

LITERATURA PENTRU COPII

- Literatură pentru copii. Definiții. Caracteristici.
- Principalele genuri și specii literare accesibile copiilor mici/antepreșcolarilor.
- **Creația populară**
 - Folclorul copiilor (cântece formulă, recitative, numărători).
 - Colinde, proverbe, zicători, ghicitori.
 - Basme populare culese și prelucrate de Petre Ispirescu: *Greuceanu*, *Prâslea cel Voinic* și *merele de aur*.
- **Creația cultă**
 - a. **Genul liric**
 - Poeziile copilăriei (Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*; Passionaria Stoicescu, *Jocuri-poezii despre ce poți fi*).
 - Poezia despre natură și viețuitoare (Mihai Eminescu, *Somnoroase păsărele*; Elena Farago, *Cățelușul șchiop*).
 - b. **Genul epic**
 - **în versuri:**
 - fabula (Alec Donici, *Musca la arat*; Jean de La Fontaine, *Greierele și furnica*);
 - balada (George Topîrceanu, *Balada unui greier mic*).

- **în proză:**

- schița (I.L. Caragiale, *D-I Goe, Vizită*);
- povestirea (Emil Gârleanu, *Fricosul*; Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*);
- legenda (Călin Gruia, *Povestea florii-soarelui*);
- basmul cult (Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*; Ioan Slavici, *Zâna zorilor*; Hans Christian Andersen, *Rățușca cea urâtă*).

c. Teatrul pentru copii

- Conținuturi: *Înșir' te mărgărite* de V. Eftimiu, *Viața ca o poveste* de Sînziana Popescu (vol. *Teatrul pentru prichindei: mari, mici și mititei*).

Notă:

Componenta *Limba și literatura pentru copii*, din structura probei de concurs, va fi dimensionată pe două module:

- aplicarea elementelor de limbă română pe un text la prima vedere, care poate fi selectat atât din opera scriitorilor studiați, cât și din cea a altor autori;
- redactarea unui eseu structurat sau a unui eseu argumentativ, pe baza unui text aparținând genurilor sau speciilor literare prevăzute în prezenta programă de examen, cu evidențierea unei valori (educative, formative și culturale) existente în textele literare prevăzute în prezenta programă de examen, prin referire la conținuturile sau la personajele acestora.

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII

Bibliografie orientativă - Limba română

- *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.
- Gheorghe, M., *Limba română. Probleme teoretice și aplicații*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2009.
- Golopenția S., *Acțiune, interacțiune, identitate, studii de pragmatică lingvistică*, Editura Academiei Române (cap. Româna globală), București, 2017.
- Pană-Dindelegan, G. (coord.), *Gramatica limbii române pentru gimnaziu*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019.
- <https://www.eursc.eu/Syllabuses/2015-01-D-45-ro-2.pdf>.
- <https://www.observatoireplurilinguisme.eu/ro/>.

Bibliografie orientativă - Literatura pentru copii

- Balazs, L., *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj-Napoca, 2003.
- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003.
- Ciopraga, C., *Personalitatea literaturii române*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Institutul European, Iași, 1997.
- Norel, M., *Literatură română și literatură pentru copii*, (<https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/english-literature/note-de-curs/literatura-romana-pt-copii-m-norel/4986179/>), 2012.
- *** *Limba Română*, revistă de știință și cultură, Chișinău (www.limbaromana.md).
- *** Curriculum pentru educația timpurie (în vigoare).
- www.enciclopediavirtuala.ro.
- <http://ro.literaryframework.eu/>.
- www.romanianvoice.com/poezii/.
- www.cartiaudio.eu.
- www.biblior.net.
- *** www.subiecte.edu.ro

E. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA UCRAINEANĂ MATERNĂ

- Структура навчальної програми раннього навчання; фундаментальні принципи та цінності.
- Основні поняття навчальної програми ранньої освіти (етапи розвитку, аспекти розвитку, спостережувана поведінка, річні теми навчання).
- Навчальний план - організація та значення для ранньої освіти.
- Методика застосування навчального плану - основні елементи: щоденний розклад діяльності; ігри та заняття за вільним вибором, тематичні заняття та заняття для розвитку особистих нахилів/схилів/умінь у другій половині дня, позакласні заняття.
- Розробка дидактичної проектної документації: календарне планування, тижневе планування, проект дидактичної діяльності (тема, мета, завдання, дидактичні заходи).
- Гра - основна форма організації навчально-виховного процесу в дитячому садку; Класифікація ігор; Особливості гри. Формуюче/виховне значення гри.
- Диференціація та індивідуалізація в освітньому процесі, що здійснюється в дитячому садку. Адаптація навчальної програми.
- Види тематичної діяльності та засоби досягнення.
- Методи та засоби оцінювання результатів і успішності навчання дітей дошкільного віку. Лист оцінювання успішності дитини перед вступом до дитячого садка – структура та спосіб заповнення; їх роль.
- Освітнє партнерство. Специфічні аспекти спілкування з батьками (контексти спілкування, способи спілкування, етапи, обов'язки, права).

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA UCRAINEANĂ MATERNĂ

- Олійник_Методика_української_мови_в_середній_школі.jpg
- Грушевський Михайло - **Історія української літератури**. - ТТ. 1-6. Сканування та обробка <http://litopys.kiev.ua/> (<http://litopys.org.ua/>) 10.III.2003.
- Педагогічний дискурс, випуск 13, 2012.
- Міненко Л.М., Підлужна Г.В. **Методика викладання української мови в початкових класах. Частина 1. Навчання грамоти**. – Житомир: Вид-во ЖДУ, 2004.- 52 с. <http://www.lingvistschool.kiev.ua/>
- http://dnz27.edu.kh.ua/dilimosya_dosvidom/
- <http://academiya.kiev.ua/uchebno-vospitatel-noe-ucherezhdzenie-obrazovanija-shkola-licej-darovanie>
- http://eenu.edu.ua/sites/default/files/Files/doshkilna_osvita_15_1.pdf
- Підласий І. П. Педагогіка початкової школи: підручник [Електронний ресурс] / Іван Павлович Підласий. – 2010. – Режим доступу : <http://ibib.ltd.ua/neravnomernost-razvitiya-26112.html>.
- Максимюк С.П. Педагогіка : Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005. – 667 с. – Режим доступу: https://4vpupo.org.ua/download/metod_probl/pedagogika.pdf
- Дошкільна педагогіка: Навчальний посібник / Поніманська Т.І. - К.: Академвидав, 2006.- 456 с. – Режим доступу: <https://studfile.net/preview/5721447/>
- Фіцула, М. М. Педагогіка [Текст] : навчальний посібник для студ. вищ. пед. закл. освіти / М. М. Фіцула. – Вид. 3-тє, переробл. і доповн. – Тернопіль : Навчальна книга–Богдан, 2008. Режим доступу: http://odnorobivka.edu.kh.ua/Files/downloads/Fitsula_M_M_-_Pedagogika_Alma-mater_-_2002.pdf
- Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посіб. Вид. 4-те, стер. Київ : Академвидав, 2012. 615 с - Режим доступу: <http://dl.franko.lviv.ua/Pedagogika/library/volkova.pdf>

- Савченко О.Я. Дидактика початкової школи. Підручник для студентів педагогічних факультетів. - Київ: Генеза, 2002. - 368 с. Режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/sk644883.pdf>
- Дубяга С.М. Педагогічні технології в початковій школі: Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів напряму підготовки «Початкова освіта» Мелітополь: Вид-во «Мелітополь», 2015. Режим доступу: <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/1466/2/%D0%9D%D0%90%D0%92%D0%A7.%D0%9F%D0%9E%D0%A1%D0%86%D0%91%D0%9D%D0%98%D0%9A%20%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97%20%283%29.pdf>

F. TEMATICA PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- **Curriculumul pentru educație timpurie**
 - structura curriculumului pentru educația timpurie; principii și valori fundamentale
 - concepte de bază ale programei pentru educația timpurie (domenii de dezvoltare, dimensiuni ale dezvoltării, comportamente observabile, teme anuale de studiu)
 - planul de învățământ – importanță și organizare
 - metodologia de aplicare a planului de învățământ - elemente de bază:
 - programul zilnic de activitate
 - jocuri și activități liber-alese, rutine și tranziții, activități tematice și activitățile de dezvoltare a înclinațiilor personale/predispozițiilor/aptitudinilor din perioada după-amiezii, activitățile extrașcolare)
- **Proiectarea activităților ludice și de învățare**
 - elaborarea documentelor de proiectare didactică: planificare calendaristică, planificare săptămânală, proiect de activitate didactică (temă, scop, obiective, evenimente didactice)
- **Managementul activităților ludice și de învățare. Organizare și realizare**
 - jocul - principala formă de organizare a procesului de învățământ în creșă; Clasificarea jocurilor; Funcțiile jocului. Valențe formative/educative ale jocului
 - organizarea spațiului/mediului educațional (intern și extern, fizic și social); cerințe psihopedagogice și ergonomice
 - combinații între diferite strategii didactice, în viziune sistemică
 - metode, tehnici și procedee folosite în cadrul diferitelor tipuri de activități de învățare
 - modalități de optimizare a situațiilor/contextelor de învățare prin intermediul mijloacelor didactice și a materialului didactic
 - diferențiere și individualizare în procesul de învățământ desfășurat în creșă. Adaptare curriculară
 - tipuri de activități tematice (activități de creație și comunicare, activități de cunoaștere, activități de muzică și mișcare, activități artistice și de îndemânare, activități în aer liber, jocul) și mijloace de realizare (povestirea, lectura educatoarei, jocul didactic, memorizarea, lectura după imagini, observarea, jocul de construcție, jocul de rol, jocul de mișcare, jocul muzical, modelaj, desen, pictură etc.)
 - variante de organizare și de realizare a rutinelor și a tranzițiilor
 - variante de organizare și de realizare a jocurilor și activităților liber-alese
 - parteneriatul educațional. Relația unitate de învățământ – familie. Aspecte specifice ale comunicării cu părinții (contexte de comunicare, modalități de comunicare, etape, atribuții, drepturi)
- **Evaluarea în educația timpurie**
 - conceptul de evaluare: definire și analiză
 - forme ale evaluării specifice învățământului antepreșcolar
 - funcțiile evaluării

- metode și instrumente de evaluare a rezultatelor și a progreselor în învățare ale copilului antepreșcolar. Fișa de apreciere a progresului copilului înainte de intrarea în grădiniță – structură și modalitatea de completare; rolul acestora
- interpretarea și valorificarea rezultatelor evaluării în învățământul antepreșcolar

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ PENTRU METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE DIN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

- Bocoș M., Preda V., Brănișteanu R., Clapou C., *Tradiții și valori – Ghid practic de opțiuni integrate*, Editura Delta Cart Educațional, Pitești, 2013.
- Brănișteanu, R., Chira, E., Florescu, D., Preda, V., *Ghid practic pentru Educația Timpurie Antepreșcolară*, Editura Trend, Pitești, 2023.
- Catalano, H., Albulescu, I., *Didactica jocurilor*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
- Catalano, H., Albulescu, I., (coord.), *Educația timpurie antepreșcolară. Ghidul cadrului didactic*, Didactica Publishing House, București, 2023.
- Catalano, H., Albulescu, I., *Pedagogia jocului și a activităților ludice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2018.
- Ciolan, L., *Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași, 2008.
- Dumitrana, M., *Învățarea bazată pe cooperare*, Editura V & I Integral, București, 2008.
- Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L.-L., *Educația timpurie: ghid metodic pentru aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Paralela 45, Pitești, 2009.
- Glava, A., Tătaru, L., Chiș, O., *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar*, Editura Diamant, Pitești, 2014.
- Golu, Fl., *Joc și învățare la copilul preșcolar. Ghid pentru educatori, părinți și psihologi*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
- Gongea, E., Ruiu, G., Breben, S., *Activități bazate pe inteligențe multiple*, Editura Reprograph, Craiova, 2002.
- Ionescu, M. (coord.), *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*, Editura Vanemonde, București, 2010.
- Manolescu, M., *Teoria și metodologia evaluării*, Editura Universitară, București, 2010.
- Mitu, F., *Metodica activităților de educare a limbajului*, Editura Pro Humanitas, București, 2000.
- Niculescu, R., M., *Curriculum între continuitate și provocare*, Editura MEDIA, Sibiu, 2010.
- Norel, M., Bota, O., A., *Didactica domeniului experiențial limbă și comunicare*, Asociația de Științe Cognitive din România, Cluj-Napoca, 2013.
- Preda, V., *Copilul și grădinița. Urgența 2000: pariul limbajului și al comunicării*, Editura Compania, București, 1999.
- Preda, V., Breben, S., Gongea, E., Mitrulescu, V., *Învățarea bazată pe proiecte. Auxiliar didactic pentru aplicarea noului curriculum*, Editura Arves, Craiova, 2009.
- Vărsmaș, A. E., *Consilierea și educația părinților*, Editura Aramis, București, 2002.
- Vărsmaș, E., *Educația timpurie*, Editura Arlequin, București, 2014.
- Vranceanu M. (coord.), *Educația și Dezvoltarea Timpurie a Copilului. Ghidul educatorului*. UNESCO-UNICEF. Editat cu concursul CNETIF, Chișinău, 2005.
- *** *Curriculum pentru educația timpurie* (în vigoare).
- *** *Educația – spre un pact pentru un oraș care educă* – document realizat de Biroul Educativ, Centrul Internațional Loris Malaguzzi, USR Ministerul Educației, al Universităților și al Cercetării, Oficiul Școlar Regional din Emilia Romagna - traducere Sânziana Sterghiu (în suportul de curs elaborat în cadrul Proiectului Dezvoltarea resurselor umane în învățământul preșcolar, POSDRU ID 61130).

- ****Barcelona Objectives. The development of childcare facilities for young children in Europe with a view to sustainable and inclusive growth*, European Commission, 2013.
- ***Metoda proiectelor la vârstele timpurii, Editura Miniped, București, 2002/2005/2016.
- ****Ghid de bune practici pentru educația timpurie a copiilor între 3-6/7 ani*, 2008.
- www.subiecte.edu.ro

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

**POȘTĂ
MAIȘTRI INSTRUCTORI**

**- București -
2023**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar la disciplinele tehnologice este elaborată în acord cu curriculumul școlar în vigoare și este concepută ca bază necesară și utilă atât pentru perfecționarea continuă, cât și pentru testarea/evaluarea concepției, cunoașterii, înțelegerii și interpretării principalelor roluri profesionale ale funcției didactice din perspectiva nivelurilor carierei didactice.

Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul maestrului instructor, urmărind:

- cunoașterea, de către maestrul – instructor, a conținuturilor științifice și a principalelor tendințe în evoluția disciplinelor tehnologice și a metodicii predării acestora;
- capacitatea de a construi demersuri didactice interactive prin adecvarea strategiilor didactice la conținuturi;
- capacitatea de proiectare și realizare a demersului didactic intra-, trans-, inter-, și multidisciplinar, în concordanță cu standardele de pregătire profesională ;
- capacitatea de proiectare și realizare a evaluării rezultatelor învățării dobândite de elevi;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Conținuturile programei urmăresc sporirea flexibilității, mobilității ocupaționale și creșterea gradului de adaptabilitate a maiștrilor instructori la evoluția tehnică, tehnologică și economică în domeniu.

Programa este orientată pe evaluarea calității concepției didactice și a modalităților concrete prin care maestrul instructor pune elevii în situații de învățare eficientă, menite să conducă la formarea rezultatelor învățării prevăzute în standardele de pregătire profesională. Această orientare este cu atât mai necesară în prezent, când flexibilitatea programelor școlare solicită din partea cadrelor didactice efortul de a concepe procese și parcursuri didactice adaptate nivelului claselor de elevi cu care lucrează și finalităților învățământului tehnologic.

B. COMPETENȚELE MAISTRULUI INSTRUCTOR

Programa vizează, pe lângă conținuturile științifice și cele de metodică a disciplinelor, anumite competente specifice maestrului instructor pentru discipline tehnologice, competențe pe care acesta trebuie să și le dezvolte și probeze pe parcursul desfășurării activității didactice.

COMPETENȚE SPECIFICE:

- Cunoașterea și aprofundarea de către candidați a conținuturilor științifice și metodice de specialitate;
- Proiectarea demersurilor didactice adaptate nivelului de învățământ, calificării și specificului clasei, în conformitate cu standardele de pregătire profesională și curriculumul în vigoare;
- Realizarea corelațiilor intra, inter și pluridisciplinare a conținuturilor pentru proiectarea demersului didactic;
- Proiectarea și realizarea activităților de pregătire/instruire practică;
- Selectarea și aplicarea metodelor și instrumentelor de evaluare adecvate activității de pregătire/instruire practică;
- Exploatarea utilajelor, instalațiilor și echipamentelor în condițiile respectării normelor de sănătate și securitate în muncă, prevenirea și stingerea incendiilor și de protecția mediului înconjurător;

- Respectarea normelor de calitate pentru desfășurarea proceselor, obținerea produselor și oferirea serviciilor.

C. TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA DE SPECIALITATE

1.1. Prezentarea atelierului, a dotării specifice și măsuri de protecția muncii și P.S.I.

1.2. Prezentarea oficiului poștal

- Structura rețelei de subunități poștale operative, respectiv: tipuri de subunități operative (agenții poștale, CPR, GER, GEU, OPU, OPR, OPD, OZP, OPE);
- Organizarea și funcționarea unui oficiu poștal: amplasare, program lucru cu publicul, program salariați, organizare activitate de prezentare, organizare activitate distribuire, etc;
- Desfășurarea activității poștale de baza și pe bază de contracte/convenții;
- Utilajele poștale specifice unui oficiu poștal complex respectiv: mașina de francat, ștampile de zi, sigilii, mașini de legat pachete cu scrisori, cutia postală de scrisori, firma subunității poștale, etc;
- Dotarea cu hardware și software a oficiului poștal, modulele officiantului și dirigintelui de oficiu poștal.

1.3. Prezentarea bucată cu bucată/serii a obiectelor de corespondență simplă și recomandată:

- Redactarea adresei destinatarului și expeditorului pe trimiterile de corespondență;
- Indicații speciale generale și specifice;
- Tipuri de trimiteri de corespondență;
- Limite de greutate;
- Condiționare.
- Documentația utilizată;
- Tarifarea obiectelor de corespondență.

1.4. Prezentarea bucată cu bucată/serii a mandatelor.

- Redactarea adresei destinatarului și expeditorului pe mandate;
- Indicații speciale generale și specifice;
- Tipuri de mandate;
- Subunități de prezentare;
- Modalități de plată;
- Documentația utilizată;
- Tarifarea mandatelor.

1.5. Transferuri electronice de bani (interne și internaționale).

- Tipuri de transferuri;
- Condiții de prezentare și achitare a transferurilor de bani;
- Moneda de plată prin transfer;
- Documentația utilizată;
- Tarifarea transferurilor.

1.6. Prezentarea bucată cu bucată/serie a obiectelor de mesagerie:

- Redactarea adresei destinatarului și expeditorului pe obiectele de mesagerie și documentele însoțitoare;
- Condiționarea obiectelor de mesagerie: legarea, ambalarea, sigilarea.
- Trepte de greutate admise;
- Obiecte admise/interzise la expediere;
- Indicații speciale generale și specifice;
- Tipuri de obiecte de mesagerie;
- Documentația utilizată;
- Tarifarea obiectelor de mesagerie.

1.7. Distribuirea obiectelor de corespondență la domiciliul destinatarilor sau la sediul unității poștale

- Distribuirea trimiterilor de corespondență standard, prioritară/neprioritară;
- Distribuirea trimiterilor de corespondență înregistrată: prioripost, recomandate, recomandate cu AR, etc;
- Îndeplinirea actelor de procedură (prin predare, afișare sau depunere la cutia de scrisori);
- Trimiteri ce nu pot fi distribuite (avizate, reavizate, reexpediate, înapoiate, trimise la păstrare).

1.8. Achitarea mandatelor la domiciliul destinatarilor sau la sediul oficiului poștal

- Achitarea mandatelor;
- Achitarea mandatelor pe bază de PROCES VERBAL f₃₁;
- Achitarea mandatelor prin bancă;
- Achitare mandate pensii;
- Mandate ce nu pot fi achitate (avizate, reavizate, reexpediate, înapoiate, trimise la păstrare).
- Încheierea conturilor de mandate.

1.9. Primirea, prelucrarea și predarea obiectelor de mesagerie la ghișeul oficiului poștal sau la domiciliul destinatarilor

- Formalități efectuate de către salariatul poștal primitor al expediției poștale la nivelul subunității poștale de destinație;
- Operațiuni efectuate cu ocazia prelucrării în vederea distribuirii și avizării;
- Operațiuni efectuate la eliberarea trimiterilor din categoria obiectelor de mesagerie: distribuirea, avizarea, reavizarea, motivarea, înapoierea, reexpedierea, trimiterea la locul de păstrare;
- Încheierea operațiunilor de distribuire.

1.10. Formulare cu regim special/etichete cod bar

- Folosirea, evidența și justificarea registrelor, formularelor cu regim special și etichetelor cod bar;
- Registre chitanțiere, formulare cu regim special și etichete cod bar folosite la nivelul subunităților poștale;
- Aprovizionarea subunităților poștale cu registre chitanțiere cu regim special și etichete cod bar;
- Consumarea, justificarea și controlul registrelor chitanțiere cu regim special și a etichetelor cod bar;
- Decontarea încasărilor.

1.11. Derularea activității poștale la nivelul subunităților poștale din mediul rural

- Structura rețelei de subunități din mediul rural;
- Organizarea, funcționarea și dotarea subunităților poștale din mediul rural;
- Atribuții și delegări de competență în activitatea poștală desfășurată în mediul rural;
- Documentația utilizată în activitatea poștală desfășurată în mediul rural;

1.12. Servicii de curierat rapid – condiții de executare

- Prioripost;
- Express plus;
- Luxury post express;
- Ultrapost;
- Skypack;
- E M S.

1.13. Servicii on line accesate pe site-ul [www. posta-romana.ro](http://www.posta-romana.ro)-condiții de executare

- My letter;
- My mark;
- My postal card;
- My AWB.

1.14 Servicii de publicitate și marketing –condiții de executare

- Acces direct;
- Postafiș;
- Post mesager – drop mailing;
- Infadres – direct mailing;
- CR – corespondenta raspuns intern;
- CCRI – corespondenta raspuns international;

1.15 . Soluții e-commerce: Post collect;**1.16. Alte servicii**

- E post;
- Post fax;
- Post scan;
- Votul prin corespondență;
- Program Tezaur;
- Roviniete;
- Vânzare bilete concert;
- Comisionare vamală persoane fizice;
- Asigurări.

BIBLIOGRAFIE

1	Constantin Gh,
Constantin Gherghina,
Trifu A, Seefeld R,
Capota V. (coord.)	Exploatarea serviciilor poștale – Manual
pentru clasa a XI-a	Editura
Akademos, 2007
2.	Constantin Gheorghe
Stanica Giovanna	Ghid TVET Servicii poștale tradiționale
interne HTML	TVET 2004
3.	Constantin Gheorghe
Constantin Gherghina	Managementul serviciilor postale	TVET 2009

4	CNPR	www.posta-romana.ro ;	CNPR 2018
		Instrucțiuni privind tratarea problemelor mune ale serviciilor poștale interne cu odificările și completările ulterioare;	
		Instrucțiuni privind executarea rviceiului de mesagerii interne cu odificările și completările ulterioare;	
5.	CNPR	Instrucțiuni privind executarea rviceiului de mandate cu modificările și mpletările ulterioare;	CNPR
		Instrucțiuni privind executarea rviceiului de corespondență poștală internă . modificările și completările ulterioare;	
		Instrucțiuni și Norme de lucru specifice :cărui serviciu în parte.	
6	Corlade Ionuț	Auxiliar curricular pentru Promovarea serviciilor poștale	TVET 2009
7	Cucea, G. R.	Auxiliar curricular pentru contabilitatea evenimentelor și tranzațiilor domeniul: servicii	TVET 2008
8	Colectiv ASE	Contabilitate - manual pentru clasele IX - XII licee economice și școli postliceale cu profil economic,	Editura Didactică și Pedagogică, București, 1993;
9	Dinescu, M.	Etică și comportament profesional	TVET 2009
10	Gheorghiu, F.	Auxiliar curricular pentru Exploatarea serviciilor poștale	TVET 2008
11	Grigore, N.	Tehnologia Exploatării T.T.	Editura Didactică și Pedagogică, București, 1998;
12	Iosifescu, Ș.	Introducere în managementul educațional	ISE, 1996;
13	Isac, E.	Marketing - manual pentru clasele X - XII licee industriale	Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995;
14	Loloiu, N.	Noțiuni de etica servirii publicului în sectorul de poștă și telecomunicații	Editura Didactică și Pedagogică, București, 1987;
15	Novac, C.	Exploatare Poștală - manual pentru cursurile de calificare și licee de specialitate vol 1 și 2	Editura Didactică și Pedagogică, București, 1970;
16	Șchiopârlan, V.	Managementul unităților poștale	Editura Economică, București, 2003;
17	Șchiopârlan, V.	Tehnologia Exploatării poștale	Editura Didactică

- și Pedagogică,
București, 1981;
- 18 Tufescu, V. Geografia României – manual cls. a XII-a Editura Didactică și Pedagogică, București
- [Legea nr. 591 din 29/10/2002 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 79/2002 privind cadrul general de reglementare a comunicațiilor](#)
[ORDONANȚA DE URGENTĂ nr. 79/2002 privind cadrul general de reglementare a comunicațiilor, aprobată cu modificări și completări, prin Legea nr. 591/2002, cu modificările și completările ulterioare \(text consolidat neoficial, cuprinzând prevederile legale în vigoare la data de 27 martie 2009\);](#)
[Legea nr. 239 din 15/07/2005 privind modificarea și completarea unor acte normative în domeniul comunicațiilor;](#)
[ORDONANȚA DE URGENTĂ A GUVERNULUI nr. 70/2006 privind modificarea și completarea unor acte normative din domeniul comunicațiilor electronice și al serviciilor poștale;](#)
- 19 ***
[LEGEA nr. 133/2007 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 70/2006 privind modificarea și completarea unor acte normative din domeniul comunicațiilor electronice și al serviciilor poștale;](#)
 OG nr. 13/2013 privind serviciile poștale cu modificările și completările ulterioare;
 OG 27/2016 pentru modificarea și completarea OG 13/2013 privind serviciile poștale;
 Condiții generale privind furnizarea serviciilor poștale incluse în sfera serviciului universal;
 Decizia Președintelui ANCOM nr. 452/2015 pentru modificarea Deciziei nr. 1158/2013 privind desemnarea CN Poșta Română SA ca furnizor de serviciu universal în domeniul comunicațiilor poștale;

D. TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA PENTRU DIDACTICA GENERALĂ ȘI METODICA PREDĂRII DISCIPLINELOR TEHNOLOGICE

a. Proiectarea, organizarea și desfășurarea activității didactice

1. Conceptul de curriculum. Tipologie. Curriculum în dezvoltare locală. Produse și documente curriculare: planuri cadru, planuri de învățământ, standarde de pregătire profesională, programe școlare/curriculum, manuale școlare, auxiliare didactice. Alți termeni de referință ai curriculumului național: arii curriculare, discipline, module.
2. Proiectarea activității didactice: elaborarea planificării calendaristice, proiectarea lecțiilor/activităților didactice.

b. Strategii didactice utilizate în procesul de instruire. Strategii și modalități de integrare în lecție a activităților cu caracter practic – aplicativ.

1. Strategii didactice. Definiții, Caracterizare. Tipologie.
2. Metode de învățământ: descriere, exemple de utilizare a diferitelor metode de învățământ în cadrul lecției. Metode și tehnici didactice interactive: descriere, exemple de aplicare a metodelor și tehnicilor didactice interactive în cadrul diferitelor tipuri de lecții.
3. Forme de organizare a instruirii. Forme de organizare a activității didactice. Lecția, unitate didactică fundamentală: definiție, evenimentele lecției, tipuri și variante de lecții.
4. Mijloace de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare. Funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ. Clasificarea și caracteristicile mijloacelor de învățământ. Mediul de instruire. Cerințe în organizarea mediului de instruire.

c. Evaluarea rezultatelor școlare

1. Evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ. Funcțiile evaluării. Formele evaluării. Obiectivele evaluării. Proiectarea evaluării.
2. Metode și instrumente de evaluare. Metode și instrumente tradiționale de evaluare. Metode complementare/alternative de evaluare.
3. Tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, reguli de proiectare, modalități de evaluare și de notare, avantaje și dezavantaje/limite în proiectare și utilizare.
4. Calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate.
5. Notarea școlară. Variabilitatea notării. Factori ai variabilității aprecierii și notării. Erori în evaluarea școlară/Efecte perturbatoare în apreciere și notare.

BIBLIOGRAFIE

1.	Albulescu, I.,
Catalano, H.
(coord.)	Sinteze de pedagogie generală: ghid pentru pregătirea examenelor de titularizare, definitivat și gradul didactic II profesori de toate specializările	Didactica Publishing House, București, 2020
2.	Bocoș, M.-D.	Instruirea interactivă	Editura Polirom, Iași, 2013
3.	Bocoș, M.,
Jucan, D.	Teoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării: repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor	Editura Paralela 45, Pitești 2019
4.	Cucoș, C.	Pedagogie, ediția a III-a revăzută și adăugită	Editura Polirom, Iași, 2014
5.	Cucoș, C.
(coord.)	Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice, ediția a III-a revăzută și adăugită	Editura Polirom Iași, 2009
6.	Nițucă C.,
Stanciu T.
Potolea, D.,
Necșu, I., Iucu, R.B.,
Pânișoară, I.- O.
(coord.)	Didactica disciplinelor tehnice	Editura Performantica, Iași, 2006
7.		Pregătirea psihopedagogică Manual pentru definitivat și gradul didactic II	Editura Polirom, Iași, 2008

8.	Radu I.T.	Evaluarea în procesul didactic	Editura Didactică și Pedagogică, 2008
9.	Stoica A.
(coord.)	Evaluarea curentă și examenele, Ghid pentru profesori	Editura Prognosis, București, 2001
10.	Stoica A.	Evaluarea progresului școlar. De la teorie la practică.	Humanitas Educațional, București, 2003
11.	***	Ghiduri metodologice pentru aplicarea programelor școlare - Aria curriculară Tehnologii, Liceu tehnologic	MEC, CNC, Editura Aramis Print, București, 2002
12.		Curriculum național/programe școlare pentru disciplinele tehnologice în vigoare în anul susținerii concursului	
13.		Planurile-cadru, standardele de pregătire profesională în vigoare în anul susținerii concursului	
14.		"Programul Național de Dezvoltare a Competențelor de Evaluare ale Cadrelor Didactice (DeCeE)"	MEN – CNCEÎP, București, 2008

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

PRELUCRAREA LEMNULUI

PROFESORI

**- București -
2023**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar reprezintă documentul curricular și normativ de bază în temeiul căruia vor fi structurate și asigurate atât orientarea generală în domeniul cunoașterii științifice și didactice/metodice a domeniului de referință, cât și parcurgerea, prin studiu sistematic, a unei tematici adaptate nivelului profesional al cadrului didactic, relevante, moderne și cu o sensibilă deschidere interdisciplinară.

Profesorul de discipline tehnologice trebuie să demonstreze o serie de competențe pe plan profesional (al specialității), pe plan didactic și social. Candidatul care dorește să obțină, prin examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar, titlul de profesor cu drept de practică în învățământul preuniversitar va trebui să dovedească, în cursul evaluării, atât nivelul atingerii competențelor vizate, cât și capacitatea sa de a asigura funcțional interdependența acestora.

Astfel, examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar vizează evaluarea atingerii unui nivel corespunzător al pregătirii teoretice de specialitate, al abilității de construire a unui demers didactic creativ, diferențiat, adaptat atât specificului disciplinelor tehnologice, cât și particularităților diferitelor forme de învățământ, profiluri și specializări. Competențele și conținuturile din programă sunt proiectate în conformitate cu abordarea curriculară sistemică în realizarea activităților didactice și cu profilul absolventului de învățământ superior, care urmează să fie încadrat în învățământul preuniversitar. Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul absolventului de învățământ superior, urmărind, în principal:

- cunoașterea conținuturilor științifice fundamentale și a tendințelor în evoluția disciplinelor tehnologice, a metodicii disciplinei, precum și a didacticii generale;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice pentru disciplinele tehnologice;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatică și de cooperare necesare realizării actului educațional.

În elaborarea programei au fost aplicate diferite criterii de selectare a conținuturilor, cum ar fi: relevanța conținuturilor pentru dezvoltarea competențelor cadrelor didactice, utilitatea explicită a conținuturilor pentru activitatea didactică, adaptabilitatea la contexte profesionale, socio-culturale, sociale, economice și tehnologice în schimbare/în evoluție, actualitatea științifică, în raport cu schimbările/ inovațiile la nivel conceptual, metodologic și aplicativ și asigurarea calității în educație.

B. COMPETENȚELE PROFESORULUI DE DISCIPLINE TEHNOLOGICE

Programa pentru examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar la discipline tehnologice permite, prin structura sa, evaluarea competențelor candidaților, din perspectiva cunoașterii și aplicării creative și moderne a conținuturilor științifice, precum și a utilizării adecvate a noțiunilor de didactică a disciplinelor tehnologice în demersul complex de predare - învățare - evaluare.

COMPETENȚE SPECIFICE:

- Cunoașterea și aprofundarea de către candidați a conținuturilor științifice de specialitate și metodice pentru disciplinele/modulele de specialitate;
- Realizarea corelațiilor intra, inter și pluridisciplinare a conținuturilor pentru proiectarea demersului didactic;

- Aplicarea adecvată a principiilor și metodelor specifice didacticii disciplinelor tehnologice;
- Proiectarea demersurilor didactice adaptate nivelului de învățământ, calificării și specificului clasei, în conformitate cu standardele de pregătire profesională și curriculumul în vigoare;
- Proiectarea demersurilor didactice interactive prin adecvarea strategiilor didactice la conținuturi;
- Utilizarea diferitelor forme de organizare a instruirii în conformitate cu demersul didactic proiectat;
- Proiectarea și realizarea procesului de predare-învățare-evaluare având la bază centrarea activității pe elev și formarea rezultatelor învățării precizate în standardele de pregătire profesională;
- Selectarea și aplicarea unor metode și instrumente de evaluare adecvate obiectivelor evaluării și/sau rezultatelor învățării vizate.

C. TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA DE SPECIALITATE

I. Materii prime și materiale tehnologice

I.1. Compoziția chimică și structura macroscopică a lemnului

- Compoziția chimică elementară a lemnului.
- Compuși chimici macromoleculari (principali și secundari ai lemnului).
- Importanța practică a cunoașterii compoziției chimice a lemnului.
- Caracterele structurii macroscopice a lemnului.
- Caracteristicile fizice ale lemnului.

I.2. Defectele lemnului și influența lor asupra prelucrabilității lemnului

- Defecte de formă ale trunchiului.
- Defecte de structură ale lemnului.
- Noduri.
- Crăpături.
- Găuri și galerii de insecte.
- Alterații și colorații anormale ale lemnului.
- Influența fiecărei categorii de defecte asupra prelucrabilității lemnului.

I.3. Proprietățile lemnului.

- Proprietăți fizice ale lemnului (densitatea, umiditatea, umflarea și contragerea).
- Proprietăți mecanice ale lemnului (elasticitatea, plasticitatea, rezistența lemnului la următoarele solicitări: tracțiune, compresiune, încovoiere statică, forfecare).
- Proprietăți tehnologice ale lemnului (uzura, durabilitatea, rezistența la smulgerea cuielor și șuruburilor).

II. Materiale tehnologice folosite în industria lemnului

- Adezivi utilizați la asamblarea reperelor prin încleiere, asamblarea ramelor, bordurarea canturilor panourilor, furniruirea panourilor.
- Materiale abrazive utilizate în industria lemnului.
- Materiale pentru pregătirea suprafețelor în vederea finisării.
- Materiale pentru finisarea transparentă și opacă a produselor finite din lemn.
- Materiale pentru prelucrarea peliculelor.

III. Tehnologia cherestelei, furnirelor, placajelor și panelului

III.1. Tehnologia de prelucrare în cherestea a buștenilor de foioase și rășinoase

- Cherestea: definiție, terminologie, clasificare, domenii de utilizare.
- Sisteme de debitare a buștenilor.
- Modele de tăiere.
- Utilaje pentru debitarea buștenilor în cherestea (descriere, funcționare, norme de sănătate și securitate în muncă).

III.2. Procesul tehnologic în depozitul de cherestea

- Aburirea cherestelei de fag (scopul operației, construcția camerei de aburit, procesul tehnologic de aburire, norme de sănătate și securitate în muncă).
- Stivuirea cherestelei de rășinoase și foioase.
- Uscarea naturală a cherestelei (factorii care influențează uscarea naturală, defecte de uscare, norme de sănătate și securitate în muncă).
- Uscarea artificială a cherestelei (tipuri de instalații, pregătirea materialului și instalațiilor, conducerea procesului de uscare, controlul calității la uscarea cherestelei, norme de sănătate și securitate în muncă).
- Defecte de conservare a cherestelei, cauze și măsuri de prevenire a lor.

III.3 Tehnologia de fabricare a furnirelor estetice și tehnice

- Furnire estetice și tehnice (definiție, clasificare, domenii de utilizare).
- Tehnologia de fabricare a furnirelor estetice (operații și utilaje/instalații folosite).
- Tehnologia de fabricare a furnirelor tehnice (operații și utilaje/instalații folosite).

III.4. Tehnologia de fabricare a placajului.

- Placaj (definiție, clasificare, dimensiuni uzuale, proprietăți, domenii de utilizare).
- Tehnologia de fabricare a placajului (operații și instalații folosite).

III.5. Tehnologia de fabricare a panelului.

- Panel (definiție, reprezentare, clasificare, proprietăți, domenii de utilizare).
- Tehnologia de fabricare a panelului (operații și instalații folosite).

III.6. Tehnologia semifabricatelor superioare pe bază de lemn

- Panouri din așchii de lemn (PAL): definiție, clasificare, dimensiuni uzuale, materia primă folosită, proprietăți, domenii de utilizare.
- Panouri din fibre de lemn (PFL): definiție, clasificare, dimensiuni uzuale, materia primă folosită, proprietăți, domenii de utilizare.

IV. Tehnologia mobilei

IV.1. Construcția mobilei

- Clasificarea mobilei și principii de dimensionare.
- Terminologia părților componente ale mobilei (reper simplu, reper complex, subansamblu, ansamblu).
- Soluții constructive de îmbinare a reperelor (îmbinări, înnădiri, încheieturi).
- Soluții de protejare și consolidare a canturilor panourilor din PAL.
- Soluții de asamblare a spatelui cu fundul și tavanul.
- Asamblarea fixă și demontabilă a reperelor la mobila corp și la mobila din cadre.
- Întocmirea schiței și desenului la scară pentru mobila corp și mobila din cadre.

IV.2. Debitarea reperelor pentru mobilă

- Debitarea reperelor din lemn masiv pentru mobilă.
- Debitarea panourilor (PAL, PFL).

- Supradimensiuni de prelucrare la debitare.
- Indicatori economici la debitare.
- Utilaje și agregate pentru debitare: ferăstrăul circular pendulă cu acționare hidraulică, ferăstrăul circular de spintecat cu avans mecanic, ferăstrăul panglică, agregatul pentru debitat panouri (descriere, funcționare, reglare, norme de sănătate și securitate în muncă).
- Scule pentru debitarea lemnului: pânze circulare și pânze panglică, (definiție, descriere, clasificare, caracteristici tehnice, tipuri de danturi).
- Norme de sănătate și securitate în muncă la debitare.

IV.3. Prelucrarea mecanică a reperelor din lemn masiv

- Îndreptare –rindeluire.
- Retezare la lungime.
- Cepuire, burghiere, scobire.
- Frezare, strunjire.
- Utilaje pentru prelucrarea mecanică a reperelor din lemn masiv: mașina de îndreptat (MI), mașina de rindeluit la grosime (MRG), mașina de cepuit, mașina normală de frezat (MNF), mașina de frezat de sus (FAS) (descriere, funcționare, reglare, norme de sănătate și securitate în muncă).
- Scule pentru prelucrarea mecanică (freze, burghie, cuțite plane).
- Defecte de prelucrare mecanică, cauze și măsuri de remediere a lor.

IV. 4. Asamblarea elementelor prin încheiere

- Asamblarea ramelor în dispozitive cu strângere pneumatică și hidraulică.
- Aplicarea bordurilor din lemn masiv în presa de încheiat cu curenți de înaltă frecvență.
- Aplicarea bordurilor din furnire în dispozitive electropneumatice.

IV.5. Tehnologia de furniruire a panourilor

- Operații de furniruire.
- Instalații și utilaje folosite la pregătirea panourilor, pregătirea furnirelor, prepararea și aplicarea adezivilor, formarea pachetelor, presarea panourilor și condiționarea panourilor furniruite (descriere, funcționare, reglare, regim de lucru, norme de sănătate și securitate în muncă).
- Defecte de furniruire, cauze și măsuri de remediere a lor.

IV.6. Prelucrarea mecanică a panourilor

- Operații de prelucrare.
- Agregate pentru prelucrarea panourilor: agregatul de prelucrat panouri CPC-25, agregatul multiplu de burghiat panouri (descriere, funcționare, reglare, norme de sănătate și securitate în muncă).
- Defecte de prelucrare a panourilor, cauze și măsuri de remediere a lor.

IV.7. Șlefuirea

- Definiție, clasificare.
- Calitatea suprafețelor șlefuite.
- Utilaje pentru șlefuire: mașina de șlefuit cu bandă orizontală, mașina de șlefuit cu cilindru vertical, agregatul de furniruit panouri pe canturi (descriere, funcționare, reglare, norme de sănătate și securitate în muncă).
- Defecte de șlefuire, cauze și măsuri de remediere a lor.

IV.8. Finisarea mobilei

- Procedee de finisare.
- Pregătirea suprafețelor pentru finisare: desprăfuire, decolorare și albire, colorare, umplerea porilor.
- Utilaje și instalații pentru aplicarea materialelor peliculogene prin pulverizare, turnare și imersie (tipuri, construcție, funcționare, reglare, regim de lucru, norme de securitate, sănătate în muncă și protecția mediului).
- Instalații de uscare a peliculelor de lacuri și vopsele (tipuri, construcție, funcționare, reglare, regim de lucru, norme de securitate, sănătate în muncă și protecția mediului).
- Defecte de finisare, cauze și măsuri de remediere a lor.

IV.9. Montarea produselor de mobilier

- Sisteme de montare.
- Accesorii utilizate la montare (clasificare, definiții, montarea accesoriilor).
- Succesiunea operațiilor de montare.
- Scule, unelte, dispozitive de asamblare și montare.
- Norme de securitate, sănătate în muncă și protecția mediului la operațiile de montare.

BIBLIOGRAFIE

1.	Beldeanu, E.	Produse forestiere si studiul lemnului.	Editura Universității Transilvania Brașov, 1999
2	Năstase, V.	Utilajul și tehnologia fabricării mobilei și a altor produse finite din lemn – manual pentru clasele a X-a, a XI-a și a XII-a licee industriale cu profil de exploatarea și industrializarea lemnului și școli profesionale anii II, III și IV,	Editura Didactică și Pedagogică R.A. – București, 1993
3.	Budău, G., Ispas, M.	Comanda numerică a masinilor- unelte pentru prelucrarea lemnului.	Editura Lux Libris, Brașov, 2008
4.	Cismaru, I.	Proiectarea tehnologică în industria lemnului	Editura Universității Transilvania, Brașov, 2005
5.	Cismaru, M.	Proiectare la formă și dimensiuni	Editura Universității Transilvania, Brașov, 2005
6.	Cismaru, M.	Fizica lemnului și a materialelor pe bază de lemn	Editura Universității Transilvania, Brașov, 2005
7.	Dogaru, V.	Așchierea lemnului și scule așchietoare	Editura Didactică și Pedagogică, București 1991
8.	Ene, N.	Tehnologia cherestelei	Tipografia Universității, Brașov, 1993
9.	Ene, N., Bularca, M.	Fabricarea cherestelei - Tehnologii moderne, proiectare, utilaje, exploatare	Editura Tehnică București, 1994
10.	Ispas, M.	Mașini și utilaje pentru prelucrarea lemnului	Editura Universității Transilvania, Brașov 2004
11.	Marinescu, I.	Uscarea și tratarea termică a lemnului	Editura Tehnică București, 1980
12.	Marinescu, I.	Uscarea cherestelei vol. I și II.	Editura Tehnică București, 1979,1980.

13.	Mihai, D.	Materiale tehnologice pentru industria lemnului	Editura Tehnică București, 1993
14.	Mitișor, Al.,
Istrate, V.	Tehnologia fabricării furnirelor, placajelor și a plăcilor din fibre de lemn	Editura Tehnică București, 1982
15.	Pescăruș, P.	Studiul lemnului curs vol. I	Universitatea Brașov, 1982
16.	Pentilescu, M.,
Georgescu, E.	Fabricarea produselor din lemn	Editura Economică Preuniversitaria, 2002
17.	Radu, A.	Mașini pentru prelucrarea lemnului	Editura Didactica și Pedagogica București, 1977
18.	Rîmbu, I.	Tehnologia prelucrării lemnului vol. I și II	Editura Tehnică București, 1983
19.	xxx	Manuale școlare de specialitate în vigoare	

D. TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA PENTRU DIDACTICA GENERALĂ ȘI METODICA PREDĂRII DISCIPLINELOR TEHNOLOGICE

a. Proiectarea, organizarea și desfășurarea activității didactice

1. Conceptul de curriculum. Tipologie. Curriculum în dezvoltare locală. Produse și documente curriculare: planuri cadru, planuri de învățământ, standarde de pregătire profesională, programe școlare/curriculum, manuale școlare, auxiliare didactice. Alți termeni de referință ai curriculumului național: arii curriculare, discipline, module.
2. Proiectarea activității didactice: elaborarea planificării calendaristice, proiectarea lecțiilor/activităților didactice.

b. Strategii didactice utilizate în procesul de instruire. Strategii și modalități de integrare în lecție a activităților cu caracter practic – aplicativ.

1. Strategii didactice. Definiții, Caracterizare. Tipologie.
2. Metode de învățământ: descriere, exemple de utilizare a diferitelor metode de învățământ în cadrul lecției. Metode și tehnici didactice interactive: descriere, exemple de aplicare a metodelor și tehnicilor didactice interactive în cadrul diferitelor tipuri de lecții.
3. Forme de organizare a instruirii. Forme de organizare a activității didactice. Lecția, unitate didactică fundamentală: definiție, evenimentele lecției, tipuri și variante de lecții.
4. Mijloace de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare. Funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ. Clasificarea și caracteristicile mijloacelor de învățământ. Mediul de instruire. Cerințe în organizarea mediului de instruire.

c. Evaluarea rezultatelor școlare

1. Evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ. Funcțiile evaluării. Formele evaluării. Obiectivele evaluării. Proiectarea evaluării.
2. Metode și instrumente de evaluare. Metode și instrumente tradiționale de evaluare. Metode complementare/alternative de evaluare.
3. Tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, reguli de proiectare, modalități de evaluare și de notare, avantaje și dezavantaje/limite în proiectare și utilizare.
4. Calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate.
5. Notarea școlară. Variabilitatea notării. Factori ai variabilității aprecierii și notării. Erori în evaluarea școlară/Efecte perturbatoare în apreciere și notare.

BIBLIOGRAFIE

1. Albulescu, I., Catalano, H. (coord.) Sinteze de pedagogie generală: ghid pentru pregătirea examenelor de titularizare, definitivat și gradul didactic II profesori de toate specializările Didactica Publishing House, București, 2020
2. Bocoș, M.-D. Instruirea interactivă Editura Polirom, Iași, 2013
3. Bocoș, M., Jucan, D. Teoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării: repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor Editura Paralela 45, Pitești 2019
4. Cucoș, C. Pedagogie, ediția a III-a revăzută și adăugită Editura Polirom, Iași, 2014
5. Cucoș, C. (coord.) Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice, ediția a III-a revăzută și adăugită Editura Polirom Iași, 2009
6. Nițucă, C., Stanciu, T., Potolea, D., Neacșu, I., Iucu, R.B., Pânișoară, I.- O. (coord.) Didactica disciplinelor tehnice Editura Performantica, Iași, 2006
7. Pregătirea psihopedagogică Manual pentru definitivat și gradul didactic II Editura Polirom, Iași, 2008
8. Radu, I.T. Evaluarea în procesul didactic Editura Didactică și Pedagogică, 2008
9. Stoica, A. (coord.) Evaluarea curentă și examenele, Ghid pentru profesori Editura Prognosis, București, 2001
10. Stoica, A. Evaluarea progresului școlar. De la teorie la practică. Humanitas Educațional, București, 2003
11. *** Ghiduri metodologice pentru aplicarea programelor școlare - Aria curriculară Tehnologii, Liceu tehnologic MEC, CNC, Editura Aramis Print, București, 2002
12. Curriculum național/programe școlare pentru disciplinele tehnologice în vigoare în anul susținerii concursului
13. Planurile-cadru, standardele de pregătire profesională în vigoare în anul susținerii concursului
14. "Programul Național de Dezvoltare a Competențelor de Evaluare ale Cadrelor Didactice (DeCeE)" MEN – CNCEÎP, București, 2008

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

PRELUCRAREA LEMNULUI

MAIȘTRI INSTRUCTORI

**- București -
2023**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru **examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar** la disciplinele tehnologice este elaborată în acord cu curriculumul școlar în vigoare și este concepută ca bază necesară și utilă atât pentru perfecționarea continuă, cât și pentru testarea/evaluarea concepției, cunoașterii, înțelegerii și interpretării principalelor roluri profesionale ale funcției didactice din perspectiva nivelurilor carierei didactice.

Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul maestrului instructor, urmărind:

- cunoașterea, de către maestrul – instructor, a conținuturilor științifice și a principalelor tendințe în evoluția disciplinelor tehnologice și a metodicii predării acestora;
- utilizarea competență a documentelor școlare reglatoare;
- capacitatea de a construi demersuri didactice interactive prin adecvarea strategiilor didactice la conținuturi;
- capacitatea de proiectare și realizare a demersului didactic intra-, trans-, inter-, și multidisciplinar, în concordanță cu standardele de pregătire profesională ;
- capacitatea de proiectare și realizare a evaluării rezultatelor învățării dobândite de elevi;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatică și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Conținuturile programei urmăresc sporirea flexibilității, mobilității ocupaționale și creșterea gradului de adaptabilitate a maistrilor instructori la evoluția tehnică, tehnologică și economică în domeniu.

Programa este orientată pe evaluarea calității concepției didactice și a modalităților concrete prin care maestrul instructor pune elevii în situații de învățare eficientă, menite să conducă la formarea rezultatelor învățării prevăzute în standardele de pregătire profesională. Această orientare este cu atât mai necesară în prezent, când flexibilitatea programelor școlare solicită din partea cadrelor didactice efortul de a concepe procese și parcursuri didactice adaptate nivelului claselor de elevi cu care lucrează și finalităților învățământului tehnologic.

B. COMPETENȚELE MAISTRULUI INSTRUCTOR

Programa vizează, pe lângă conținuturile științifice și cele de metodică a disciplinelor, anumite competente specifice maestrului instructor pentru discipline tehnologice, competențe pe care acesta trebuie să și le dezvolte și probeze pe parcursul desfășurării activității didactice.

COMPETENȚE SPECIFICE:

1. Cunoașterea și aprofundarea de către candidați a conținuturilor științifice și metodice de specialitate;
2. Proiectarea demersurilor didactice adaptate nivelului de învățământ, calificării și specificului clasei, în conformitate cu standardele de pregătire profesională și curriculumul în vigoare;
3. Realizarea corelațiilor intra, inter și pluridisciplinare a conținuturilor pentru proiectarea demersului didactic;
4. Proiectarea și realizarea activităților de pregătire/instruire practică;
5. Selectarea și aplicarea metodelor și instrumentelor de evaluare adecvate activității de pregătire/instruire practică;
6. Exploatarea utilajelor, instalațiilor și echipamentelor în condițiile respectării normelor de sănătate și securitate în muncă, prevenirea și stingerea incendiilor și de protecția mediului înconjurător;
7. Respectarea normelor de calitate pentru desfășurarea proceselor, obținerea produselor și oferirea serviciilor.

C. TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA DE SPECIALITATE

I. Materii prime și materiale tehnologice

1. Studiul lemnului

- Structura macroscopică a lemnului;
- Caracteristicile fizice ale lemnului.

2. Defectele lemnului și influența lor asupra prelucrabilității lemnului.

- Defecte de formă ale trunchiului;
- Defecte de structură ale lemnului;
- Noduri;
- Crăpături;
- Găuri și galerii de insecte;
- Alterații și colorații anormale ale lemnului;
- Influența fiecărei categorii de defecte asupra prelucrabilității lemnului.

3. Proprietățile lemnului.

- Proprietăți fizice ale lemnului (densitate, umiditate, umflare și contragere);
- Proprietăți mecanice ale lemnului (rezistența lemnului la următoarele solicitări: tracțiune, compresiune, încovoiere statică, forfecare);
- Proprietăți tehnologice ale lemnului (uzură, durabilitate, rezistența la smulgerea cuielor și șuruburilor).

4. Materii prime folosite la fabricarea produselor din lemn

- Chereștea: definiție, terminologie, clasificare, grosimi, utilaje pentru debitarea buștenilor în chereștea;
- Furnire estetice și tehnice: definiție, grosimi, domenii de utilizare;
- Placaj: definiție, clasificare, grosimi, proprietăți, clasificare domenii de utilizare;
- Panel: definiție, clasificare, grosimi, reprezentare, domenii de utilizare;
- Panouri din aşchii de lemn (PAL) și din fibre de lemn (PFL): definiție, clasificare, grosimi, proprietăți, domenii de utilizare.

5. Materiale tehnologice folosite în industria lemnului

- Adezivi utilizați la asamblarea reperelor prin încleiere, asamblarea ramelor, bordurarea canturilor panourilor, furniruirea panourilor;
- Materiale abrazive;
- Materiale de finisare a lemnului. Materiale pentru finisarea transparentă și opacă a mobilei;
- Accesorii utilizate în construcția mobilei.

II. Tehnologia cherestelei

6. Depozitarea și uscarea cherestelei

- Aburirea cherestelei de fag;
- Uscarea naturală a cherestelei: factorii care influențează uscarea naturală; organizarea depozitului de chereștea; stivuirea cherestelei de foioase și rășinoase; durata de uscare naturală a lemnului;
- Uscarea artificială a cherestelei: definiție; avantaje; procedee de uscare; regimuri de uscare; tehnologia uscării (pregătirea instalațiilor de uscare; pregătirea materialului; conducerea, controlul și evidența uscării); tipuri de instalații de uscare a cherestelei (camere de uscare, tuneluri de uscare, instalații de conducere computerizată a uscării cherestelei);

- Defecte de uscare, cauze, mod de preîntâmpinare;
- Norme de securitate, sănătate în muncă și protecția mediului la uscarea lemnului.

III. Prelucrarea manuală a lemnului

7. Dotarea atelierului pentru prelucrarea manuală a lemnului

- Dispozitive de lucru manuale: tejgheaua, cutii pentru tăiat și îndreptat în unghi (construcție, mod de lucru);
- Instrumente de măsurat: metrul pliant, ruleta, șublerul, micrometrul, ceasul micrometric (construcție, mod de lucru);
- Instrumente de trasat și verificat: compasul, dreptarul, nivela, echiere, zgârieaciul (destinație, construcție, mod de lucru);
- Unelte pentru prelucrarea manuală a lemnului: ferăstraie manuale (destinație, clasificare, construcție, mod de lucru, pânze pentru ferăstraie manuale); rindele (destinație, clasificare, construcție, mod de lucru, cuțite pentru rindele), dălți (destinație, clasificare, construcție, mod de lucru, ascuțire), burghie (destinație, construcție, clasificare, dispozitive de acționare manuală a burghiilor, mod de lucru, ascuțire), rașpele și pile (destinație, clasificare, construcție, mod de lucru);
- Norme de securitate, sănătate în muncă și protecția mediului la prelucrarea manuală a lemnului.

IV. Tehnologia mobilei

8. Construcția mobilei

- Clasificarea mobilei și principii de dimensionare;
- Terminologia părților componente ale mobilei (reper simplu, reper complex, subansamblu, ansamblu);
- Soluții constructive de îmbinare a reperelor (îmbinări, înnădiri, încheieturi);
- Soluții de protejare și consolidare a canturilor panourilor din PAL;
- Soluții de asamblare a spatelui cu fundul și tavanul;
- Asamblarea fixă și demontabilă a reperelor la mobila corp și la mobila din cadre;
- Întocmirea schiței și desenului la scara pentru mobila corp și mobila din cadre.

9. Debitarea materiei prime

- Operații de debitare, supradimensiuni de prelucrare la debitarea lemnului masiv;
- Indicatori economici la debitarea lemnului masiv;
- Tehnologii și utilaje de debitare a lemnului masiv: ferăstrăul circular pendulă cu acționare hidraulică, ferăstrăul circular de spintecat cu avans mecanic, ferăstrăul panglică (părți componente, funcționare, reglare);
- Scule, dispozitive și verificatoare folosite la debitare;
- Norme de securitate, sănătate în muncă și protecția mediului la operațiile de debitare.

10. Prelucrarea mecanică a reperelor din lemn masiv

- Operații de prelucrare mecanică a reperelor din lemn masiv (îndreptare, rindeluire la grosime, rindeluire pe 2, 3, 4 fețe, retezare la lungime finală, frezare, burghiere-scobire, cepuire, strunjire);
- Schema tehnologică a operațiilor de prelucrare mecanică a reperelor din lemn masiv;
- Utilaje și agregate folosite la prelucrarea mecanică a reperelor din lemn masiv: mașina de îndreptat, mașina de rindeluit la grosime, agregatul IP-4, mașina de frezat cu ax vertical,

ferăstrăul circular dublu, ferăstrăul circular universal de tâmplărie CUM (părți componente, funcționare, reglare);

- Scule, dispozitive și verificatoare specifice operațiilor de prelucrare mecanică;
- Defecte de prelucrare mecanică, cauze, remedieri;
- Norme de securitate, sănătate în muncă și protecția mediului la operațiile de prelucrare mecanică.

11. Asamblarea reperelor din lemn masiv prin încleiere

- Asamblarea ramelor cu dispozitive acționate pneumatic;
- Asamblarea ramelor cu dispozitive acționate hidraulic;
- Presa de asamblat rame cu încălzire în curenți de înaltă frecvență (CIF).

12. Furniruirea panourilor

- Operații de furniruire a panourilor (pregătirea furnirelor, aplicarea adezivului, formarea pachetelor pentru presare, presarea pachetelor, condiționarea pachetelor furniruite);
- Instalații și utilaje folosite la operațiile de furniruire (descriere, funcționare, reglare, regim de lucru): mașina de aplicat adeziv, presa hidraulică cu 6 etaje PH-6;
- Defecte de furniruire, cauze, remedieri;
- Norme de securitate, sănătate în muncă și protecția mediului la furniruirea panourilor.

13. Șlefuirea suprafețelor lemnoase

- Alegerea abrazivilor;
- Șlefuirea lemnului masiv;
- Șlefuirea semifabricatelor din lemn sub formă de plăci și panouri;
- Mașini-unelte și utilaje folosite pentru șlefuirea suprafețelor plane, profilate sau curbe (părți componente, funcționare, reglare);
- Defecte de șlefuire, cauze, remedieri.

14. Finisarea mobilei

- Procedee de finisare (finisare transparentă și opacă);
- Tehnologia pregătirii suprafeței lemnului pentru finisare (desprăfuirea suprafețelor, decolorarea și albirea, umplerea porilor, colorarea);
- Tehnologia aplicării lacurilor și vopselelor prin pulverizare, turnare, imersie și cu cilindri;
- Utilaje și instalații folosite la aplicarea lacurilor (părți componente, funcționare, reglare);
- Uscarea peliculelor de lacuri și vopsele;
- Succesiunea operațiilor de prelucrare a peliculelor de lacuri;
- Defecte de finisare, cauze, remedieri;
- Norme de securitate, sănătate în muncă și protecția mediului la operațiile de finisare.

15. Montarea mobilei

- Sisteme de montare;
- Montarea accesoriilor;
- Descrierea operațiilor de premontare;
- Stabilirea succesiunii operațiilor de montare în subansambluri și ansambluri pentru mobilă corp și din cadre;
- Scule, dispozitive și instalații folosite pentru executarea operațiilor de montare;
- Norme de securitate, sănătate în muncă și protecția mediului la operațiile de montare.

BIBLIOGRAFIE

1. Beldeanu, E. Produse forestiere și studiul lemnului, Editura Universității Transilvania, Brașov, 1999
2. Cotta, N.L. Toleranțe și verificatoare pentru industria lemnului, Editura Tehnică, București, 1987
3. Cotta, N.L. Șlefuirea lemnului și a peliculelor de acoperire, Editura Tehnică, București, 1982
4. Dogaru, V. Așchierea lemnului și scule așchietoare, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1991
5. Ene, N. Tehnologia cherestei, Tipografia Universității Brașov, 1993
6. Ene, N., Bularca, M. Fabricarea cherestei - Tehnologii moderne, proiectare, utilaje, exploatare, Editura Tehnică, București, 1994
7. Ispas, M. Mașini și utilaje pentru prelucrarea lemnului, Editura Universității Transilvania, Brașov, 2004
8. Marinescu, I. Uscarea și tratarea termică a lemnului, Editura Tehnică, București, 1980
9. Marinescu, I. Uscarea cherestei Vol. I și II., Ed. Tehnică, București 1979, 1980
10. Mihai, D. Materiale tehnologice pentru industria lemnului, Editura Tehnică, București, 1993
11. Munteanu, P. Utilajul și tehnologia fabricării mobilei și a altor produse finite din lemn, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București, 1993
12. Năstase, V. Tehnologia fabricării mobilei și a altor produse din lemn, Editura Tehnică, București, 1988
13. Năstase, V. Proiectarea mobilei. Îndrumar pentru lucrări practice, Universitatea „Transilvania” Brașov, 1994
14. Pescăruș, P. Studiul lemnului, Curs vol. I, Universitatea Brașov, 1982
15. Pentilescu, M., Georgescu, E. Fabricarea produselor din lemn, Editura Economică, Preuniversitaria, București, 2002
16. Radu, A. Mașini pentru prelucrarea lemnului, Cap 6, Pag. 210-251, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977
17. Rîmbu, I. Tehnologia prelucrării lemnului vol. I și II, Editura Tehnică, București, 1983
18. Țăranu, N. Mașini – unelte și utilaje moderne pentru șlefuirea suprafețelor lemnoase, Editura Lux Libris, Brașov, 2000
19. *** Manuale școlare de specialitate în vigoare

D. TEMATICAȘI BIBLIOGRAFIA PENTRU DIDACTICA GENERALĂ ȘI METODICA PREDĂRII DISCIPLINELOR TEHNOLOGICE**a. Proiectarea, organizarea și desfășurarea activității didactice**

1. Conceptul de curriculum. Tipologie. Curriculum în dezvoltare locală. Produse și documente curriculare: planuri cadru, planuri de învățământ, standarde de pregătire profesională, programe școlare/curriculum, manuale școlare, auxiliare didactice. Alți termeni de referință ai curriculumului național: arii curriculare, discipline, module.
2. Proiectarea activității didactice: elaborarea planificării calendaristice, proiectarea lecțiilor/activităților didactice.

b. Strategii didactice utilizate în procesul de instruire. Strategii și modalități de integrare în lecție a activităților cu caracter practic – aplicativ.

1. Strategii didactice. Definiții, Caracterizare. Tipologie.
2. Metode de învățământ: descriere, exemple de utilizare a diferitelor metode de învățământ în cadrul lecției. Metode și tehnici didactice interactive: descriere, exemple de aplicare a metodelor și tehnicilor didactice interactive în cadrul diferitelor tipuri de lecții.
3. Forme de organizare a instruirii. Forme de organizare a activității didactice. Lecția, unitate didactică fundamentală: definiție, evenimentele lecției, tipuri și variante de lecții.
4. Mijloace de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare. Funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ. Clasificarea și caracteristicile mijloacelor de învățământ. Mediul de instruire. Cerințe în organizarea mediului de instruire.

c. Evaluarea rezultatelor școlare

1. Evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ. Funcțiile evaluării. Formele evaluării. Obiectivele evaluării. Proiectarea evaluării.
2. Metode și instrumente de evaluare. Metode și instrumente tradiționale de evaluare. Metode complementare/alternative de evaluare.
3. Tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, reguli de proiectare, modalități de evaluare și de notare, avantaje și dezavantaje/limite în proiectare și utilizare.
4. Calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate.
5. Notarea școlară. Variabilitatea notării. Factori ai variabilității aprecierii și notării. Erori în evaluarea școlară/Efecte perturbatoare în apreciere și notare.

BIBLIOGRAFIE

1.	Albulescu, I.,
Catalano, H.
(coord.)	Sinteze de pedagogie generală: ghid pentru pregătirea examenelor de titularizare, definitivat și gradul didactic II profesori de toate specializările	Didactica Publishing House, București, 2020
2.	Bocoș, M.-D.	Instruirea interactivă	Editura Polirom, Iași, 2013
3.	Bocoș, M.,
Jucan, D.	Teoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării: repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor	Editura Paralela 45, Pitești, 2019
4.	Cucoș, C.	Pedagogie, ediția a III-a revăzută și adăugită	Editura Polirom, Iași, 2014
5.	Cucoș, C.
(coord.)	Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice, ediția a III-a revăzută și adăugită	Editura Polirom, Iași, 2009
6.	Nițucă C.,
Stanciu T.
Potolea, D.,
Neacșu, I., Iucu,	Didactica disciplinelor tehnice	Editura Performantica, Iași, 2006
7.	R.B.,
Pânișoară, I.- O.
(coord.)	Pregătirea psihopedagogică
Manual pentru definitivat și gradul didactic II	Editura Polirom, Iași, 2008

8.	Radu I.T.	Evaluarea în procesul didactic	Editura Didactică și Pedagogică, București, 2008
9.	Stoica A.
(coord.)	Evaluarea curentă și examenele, Ghid pentru profesori	Editura Prognosis, București, 2001
10.	Stoica A.	Evaluarea progresului școlar. De la teorie la practică.	Humanitas Educațional, București, 2003
11.	***	Ghiduri metodologice pentru aplicarea programelor școlare - Aria curriculară Tehnologii, Liceu tehnologic	MEC, CNC, Editura Aramis Print, București, 2002
12.		Curriculum național/programe școlare pentru disciplinele tehnologice în vigoare în anul susținerii concursului	
13.		Planurile-cadru, standardele de pregătire profesională în vigoare în anul susținerii concursului	
14.		"Programul Național de Dezvoltare a Competențelor de Evaluare ale Cadrelor Didactice (DeCeE)"	MEN – CNCEÎP, București, 2008

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

TURISM

MAIȘTRI INSTRUCTORI

**- București -
2023**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar la disciplinele tehnologice este elaborată în acord cu curriculumul școlar în vigoare și este concepută ca bază necesară și utilă atât pentru perfecționarea continuă, cât și pentru testarea/evaluarea concepției, cunoașterii, înțelegerii și interpretării principalelor roluri profesionale ale funcției didactice din perspectiva nivelurilor carierei didactice.

Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul maestrului instructor, urmărind:

- cunoașterea, de către maestrul – instructor, a conținuturilor științifice și a principalelor tendințe în evoluția disciplinelor tehnologice și a metodicii predării acestora;
- capacitatea de a construi demersuri didactice interactive prin adecvarea strategiilor didactice la conținuturi;
- capacitatea de proiectare și realizare a demersului didactic intra-, trans-, inter-, și multidisciplinar, în concordanță cu standardele de pregătire profesională ;
- capacitatea de proiectare și realizare a evaluării rezultatelor învățării dobândite de elevi;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

Conținuturile programei urmăresc sporirea flexibilității, mobilității ocupaționale și creșterea gradului de adaptabilitate a maștrilor instructori la evoluția tehnică, tehnologică și economică în domeniu.

Programa este orientată pe evaluarea calității concepției didactice și a modalităților concrete prin care maestrul instructor pune elevii în situații de învățare eficientă, menite să conducă la formarea rezultatelor învățării prevăzute în standardele de pregătire profesională. Această orientare este cu atât mai necesară în prezent, când flexibilitatea programelor școlare solicită din partea cadrelor didactice efortul de a concepe procese și parcursuri didactice adaptate nivelului claselor de elevi cu care lucrează și finalităților învățământului tehnologic.

B. COMPETENȚELE MAISTRULUI INSTRUCTOR

Programa vizează, pe lângă conținuturile științifice și cele de metodică a disciplinelor, anumite competente specifice maestrului instructor pentru discipline tehnologice, competențe pe care acesta trebuie să și le dezvolte și probeze pe parcursul desfășurării activității didactice.

COMPETENȚE SPECIFICE:

- Cunoașterea și aprofundarea de către candidați a conținuturilor științifice și metodice de specialitate;
- Proiectarea demersurilor didactice adaptate nivelului de învățământ, calificării și specificului clasei, în conformitate cu standardele de pregătire profesională și curriculumul în vigoare;
- Realizarea corelațiilor intra, inter și pluridisciplinare a conținuturilor pentru proiectarea demersului didactic;
- Proiectarea și realizarea activităților de pregătire/instruire practică;
- Selectarea și aplicarea metodelor și instrumentelor de evaluare adecvate activității de pregătire/instruire practică;
- Exploatarea utilajelor, instalațiilor și echipamentelor în condițiile respectării normelor de sănătate și securitate în muncă, prevenirea și stingerea incendiilor și de protecția mediului înconjurător;
- Respectarea normelor de calitate pentru desfășurarea proceselor, obținerea produselor și oferirea serviciilor.

C. TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA DE SPECIALITATE

1. Oferta unităților cu activitate hotelieră

- 1.1. Clasificările Organizației Mondiale a Turismului;
- 1.2. Tipuri de structuri de primire turistice cu funcțiuni de cazare din România.

2. Oferta unităților de alimentație

- 2.1. Alimentația pentru colectivități și alimentația comercială;
- 2.2. Tipuri de unități de alimentație din România.

3. Clasificarea pe categorii de încadrare a unităților hoteliere

- 3.1. Varietatea sistemelor de clasificare a hotelurilor;
- 3.2. Normele de clasificare din România.

4. Organizarea și exploatarea departamentelor operaționale

- 4.1. Structura organizatorică a hotelului;
- 4.2. Serviciul front-office (compartimentul de hol, alte compartimente);
- 4.3. Serviciul de etaj (curățenia camerelor, spălătoria);
- 4.4. Serviciul de alimentație (bucătăria);
- 4.5. Particularitățile alimentației rapide;
- 4.6. Alte servicii (organizarea banchetelor și recepțiilor, organizarea de conferințe, cazinoul).

5. Comercializarea serviciilor hoteliere

- 5.1. Comportamentul personalului (reguli generale de comportament, vânzarea internă);
- 5.2. Serviciul marketing – vânzări (mijloacele de comunicație promoțională, vânzarea personală, fișierul clienților);
- 5.3. Rezervarea la hotel (înregistrarea rezervărilor, garanțiile de rezervare).

6. Agenția de turism și industria turismului

- 6.1. Agenția de turism – conceptul, scopul și funcțiile agențiilor de turism;
- 6.2. Tipologia agențiilor de turism;
- 6.3. Înființarea agenției de turism (licența și brevetul de turism, documentația necesară);
- 6.4. Structura tehnică a agenției de turism (organizarea agenției de turism, personalul agenției - structură și atribuții, documente utilizate în agenția de turism);

7. Formarea ofertei agențiilor de turism

- 7.1. Conținutul produselor turistice
- 7.2. Tipologia produselor turistice
- 7.3. Etapele comercializării produselor turistice
- 7.4. Condiții de comercializare a produselor turistice
- 7.5. Documente scrise ce trebuie predate turistului la vânzarea serviciilor turistice.

8. Serviciile turistice

- 8.1. Conținutul și caracteristicile serviciilor turistice;
- 8.2. Tipologia serviciilor turistice (modalități de clasificare a serviciilor turistice, servicii turistice de bază și suplimentare).

BIBLIOGRAFIE**Bibliografie obligatorie**

1. Dincă Cristian, (coord.) Manual clasa a XI-a pentru calificarea Tehnician in turism, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007
2. Lupu, N., Hotelul - Economie și management, Editura CH Beck, București, 2010;
3. Minciuc, Rodica, Economia turismului, Editura Uranus, București, 2005;
4. Stănciulescu, Gabriela; Managementul agenției de turism, Editura ASE, București, 2013.
5. Stănciulescu, Gabriela; State, Olimpia, Tehnica operațiunilor de turism intern și internațional, Editura CH Beck, București, 2013.
6. Stănciulescu, Gabriela, (coordonator), Tehnologia turismului – pentru clasele XI-XII, Editura Niculescu ABC, București, 2002
7. Ștefania Mihai, Carmen Ionești, Aurelia Turcescu, Florentina Costea, Valentina Capotă, Turism și alimentație, Manual pentru clasa a IX-a, Editura CD Press, București, 2010
8. Ștefania Mihai, Valentina Capotă, Florentina Costea, Carmen Vețeanu, Organizarea agentiei de turism filiera tehnologica, profil servicii, calificarea profesionala tehnician in turism (clasa a 11-a), Editura CDPRESS, București, 2012
9. Mihai, Ștefania (coordonator), Tehnologie hotelieră – manual pentru clasa a-XII-a, Editura Niculescu ABC, București, 2003
10. Valentina Capotă, Ștefania Mihai, Carmen Ionești, TURISM. Manual pentru clasa a XI-a (filiera tehnologica, profil servicii), Editura CD Press, București, 2012

Bibliografie suplimentară

1. Baker, Sue; Bradley, Pam; Huyton, J., Principiile operațiunilor de la recepția hotelului, Editura CH Beck, București, 2007;
<http://www.biblioteca-digitala.ase.ro/biblioteca/carte2.asp?id=47&idb=9;>
2. Ionică, Maria; Stănciulescu, Gabriela, Economia turismului și serviciilor, Editura Uranus, București, 2006;
3. Nedelea, Al., Piața turistică, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2003;
4. Nistoreanu, P.; Dinu, V.; Nedelea, Al., Producția și comercializarea serviciilor turistice, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004;
5. Snak, O.; Baron, P.; Neacșu, N., Economia turismului, Editura Expert, București, 2003;
6. Stănciulescu, Gabriela (coord.), Lexicon de termeni turistici, Editura Oscar Print, București, 2002;

D. TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA PENTRU DIDACTICA GENERALĂ ȘI METODICA PREDĂRII DISCIPLINELOR TEHNOLOGICE**a. Proiectarea, organizarea și desfășurarea activității didactice**

1. Conceptul de curriculum. Tipologie. Curriculum în dezvoltare locală. Produse și documente curriculare: planuri cadru, planuri de învățământ, standarde de pregătire profesională, programe școlare/curriculum, manuale școlare, auxiliare didactice. Alți termeni de referință ai curriculumului național: arii curriculare, discipline, module.
2. Proiectarea activității didactice: elaborarea planificării calendaristice, proiectarea lecțiilor/activităților didactice.

b. Strategii didactice utilizate în procesul de instruire. Strategii și modalități de integrare în lecție a activităților cu caracter practic – aplicativ.

1. Strategii didactice. Definiții, Caracterizare. Tipologie.
2. Metode de învățământ: descriere, exemple de utilizare a diferitelor metode de învățământ în cadrul lecției. Metode și tehnici didactice interactive: descriere, exemple de aplicare a metodelor și tehnicilor didactice interactive în cadrul diferitelor tipuri de lecții.
3. Forme de organizare a instruirii. Forme de organizare a activității didactice. Lecția, unitate didactică fundamentală: definiție, evenimentele lecției, tipuri și variante de lecții.
4. Mijloace de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare. Funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ. Clasificarea și caracteristicile mijloacelor de învățământ. Mediul de instruire. Cerințe în organizarea mediului de instruire.

c. Evaluarea rezultatelor școlare

1. Evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ. Funcțiile evaluării. Formele evaluării. Obiectivele evaluării. Proiectarea evaluării.
2. Metode și instrumente de evaluare. Metode și instrumente tradiționale de evaluare. Metode complementare/alternative de evaluare.
3. Tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, reguli de proiectare, modalități de evaluare și de notare, avantaje și dezavantaje/limite în proiectare și utilizare.
4. Calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate.
5. Notarea școlară. Variabilitatea notării. Factori ai variabilității aprecierii și notării. Erori în evaluarea școlară/Efecte perturbatoare în apreciere și notare.

BIBLIOGRAFIE

1.	Albulescu, I.,
Catalano, H.
(coord.)	Sinteze de pedagogie generală: ghid pentru pregătirea examenelor de titularizare, definitivat și gradul didactic II profesori de toate specializările	Didactica Publishing House, București, 2020
2.	Bocoș, M.-D.	Instruirea interactivă	Editura Polirom, Iași, 2013
3.	Bocoș, M.,
Jucan, D.	Teoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării: repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor	Editura Paralela 45, Pitești 2019
4.	Cucoș, C.	Pedagogie, ediția a III-a revăzută și adăugită	Editura Polirom, Iași, 2014
5.	Cucoș, C.
(coord.)	Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice, ediția a III-a revăzută și adăugită	Editura Polirom Iași, 2009
6.	Nițucă C.,
Stanciu T.
Potolea, D.,
Necșu, I., Iucu, R.B.,
Pânișoară, I.- O.
(coord.)	Didactica disciplinelor tehnice	Editura Performantica, Iași, 2006
7.		Pregătirea psihopedagogică Manual pentru definitivat și gradul didactic II	Editura Polirom, Iași, 2008

8.	Radu I.T.	Evaluarea în procesul didactic	Editura Didactică și Pedagogică, 2008
9.	Stoica A.
(coord.)	Evaluarea curentă și examenele, Ghid pentru profesori	Editura Prognosis, București, 2001
10.	Stoica A.	Evaluarea progresului școlar. De la teorie la practică.	Humanitas Educațional, București, 2003
11.	***	Ghiduri metodologice pentru aplicarea programelor școlare - Aria curriculară Tehnologii, Liceu tehnologic	MEC, CNC, Editura Aramis Print, București, 2002
12.		Curriculum național/programe școlare pentru disciplinele tehnologice în vigoare în anul susținerii concursului	
13.		Planurile-cadru, standardele de pregătire profesională în vigoare în anul susținerii concursului	
14.		"Programul Național de Dezvoltare a Competențelor de Evaluare ale Cadrelor Didactice (DeCeE)"	MEN – CNCEÎP, București, 2008

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE
ÎN EDUCAȚIE**

**EXAMENUL NAȚIONAL
PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

TURISM ȘI SERVICII

PROFESORI

**- București -
2023**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa pentru examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar reprezintă documentul curricular și normativ de bază în temeiul căruia vor fi structurate și asigurate atât orientarea generală în domeniul cunoașterii științifice și didactice/metodice a domeniului de referință, cât și parcurgerea, prin studiu sistematic, a unei tematici adaptate nivelului profesional al cadrului didactic, relevante, moderne și cu o sensibilă deschidere interdisciplinară.

Profesorul de discipline tehnologice trebuie să demonstreze o serie de competențe pe plan profesional (al specialității), pe plan didactic și social. Candidatul care dorește să obțină, prin examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar, titlul de profesor cu drept de practică în învățământul preuniversitar va trebui să dovedească, în cursul evaluării, atât nivelul atingerii competențelor vizate, cât și capacitatea sa de a asigura funcțional interdependența acestora.

Astfel, examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar vizează evaluarea atingerii unui nivel corespunzător al pregătirii teoretice de specialitate, al abilității de construire a unui demers didactic creativ, diferențiat, adaptat atât specificului disciplinelor tehnologice, cât și particularităților diferitelor forme de învățământ, profiluri și specializări. Competențele și conținuturile din programă sunt proiectate în conformitate cu abordarea curriculară sistemică în realizarea activităților didactice și cu profilul absolventului de învățământ superior, care urmează să fie încadrat în învățământul preuniversitar. Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul absolventului de învățământ superior, urmărind, în principal:

- cunoașterea conținuturilor științifice fundamentale și a tendințelor în evoluția disciplinelor tehnologice, a metodicii disciplinei, precum și a didacticii generale;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice pentru disciplinele tehnologice;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatică și de cooperare necesare realizării actului educațional.

În elaborarea programei au fost aplicate diferite criterii de selectare a conținuturilor, cum ar fi: relevanța conținuturilor pentru dezvoltarea competențelor cadrelor didactice, utilitatea explicită a conținuturilor pentru activitatea didactică, adaptabilitatea la contexte profesionale, socio-culturale, sociale, economice și tehnologice în schimbare/în evoluție, actualitatea științifică, în raport cu schimbările/ inovațiile la nivel conceptual, metodologic și aplicativ și asigurarea calității în educație.

B. COMPETENȚELE PROFESORULUI DE DISCIPLINE TEHNOLOGICE

Programa pentru examenul național pentru definitivare în învățământul preuniversitar la discipline tehnologice permite, prin structura sa, evaluarea competențelor candidaților, din perspectiva cunoașterii și aplicării creative și moderne a conținuturilor științifice, precum și a utilizării adecvate a noțiunilor de didactică a disciplinelor tehnologice în demersul complex de predare - învățare - evaluare.

COMPETENȚE SPECIFICE:

- Cunoașterea și aprofundarea de către candidați a conținuturilor științifice de specialitate și metodice pentru disciplinele/modulele de specialitate;
- Realizarea corelațiilor intra, inter și pluridisciplinare a conținuturilor pentru proiectarea demersului didactic;

- Aplicarea adecvată a principiilor și metodelor specifice didacticii disciplinelor tehnologice;
- Proiectarea demersurilor didactice adaptate nivelului de învățământ, calificării și specificului clasei, în conformitate cu standardele de pregătire profesională și curriculumul în vigoare;
- Proiectarea demersurilor didactice interactive prin adecvarea strategiilor didactice la conținuturi;
- Utilizarea diferitelor forme de organizare a instruirii în conformitate cu demersul didactic proiectat;
- Proiectarea și realizarea procesului de predare-învățare-evaluare având la bază centrarea activității pe elev și formarea rezultatelor învățării precizate în standardele de pregătire profesională;
- Selectarea și aplicarea unor metode și instrumente de evaluare adecvate obiectivelor evaluării și/sau rezultatelor învățării vizate;

C. TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA DE SPECIALITATE

1. Piața turistică (conținutul și caracteristicile, cererea și consumul, oferta și producția, prețurile, tendințe actuale);
2. Potențialul turistic (conținutul și structura, principalele atracții ale României, valorificarea potențialului);
3. Baza tehnico-materială a turismului (conținutul și rolul, structura, dinamica și distribuția teritorială);
4. Resursele umane în turism:
 - a) Particularitățile muncii în turism; evoluția și structura personalului ocupat în turism;
 - b) Productivitatea muncii lucrătorului din turism; cointeresarea personalului;
5. Serviciile turistice (conținutul, caracteristicile și tipologia serviciilor turistice);
6. Principalii indicatori de gestiune (indicatorii investiției, indicatorii volumului de activitate, indicatorii de cheltuieli, indicatorii de rentabilitate);
7. Organizarea și exploatarea departamentelor operaționale ale hotelului (structura organizatorică, serviciile departamentelor cazare și, respectiv, alimentație, particularitățile alimentației rapide, alte servicii, comportamentul personalului);
8. Organizarea și desfășurarea activităților funcționale ale hotelului (departamentul administrativ și financiar, comercializarea serviciilor hoteliere, tratarea cererilor de rezervare, animația hotelieră);
9. Transporturile turistice:
 - a) Transporturile – factor determinant al dezvoltării turismului;
 - b) Formele de transport utilizate în turism (clasice și speciale);
10. Agenția de turism (concept și evoluție, tipologii, segmentarea pieței, produse și servicii oferite, structura tehnică, reglementări);
11. Tour-operatorii și produsele lor (definire și tipuri, producția pachetelor de vacanță, strategii de activitate, sisteme de rezervare).

BIBLIOGRAFIE

Bibliografie obligatorie

1. Dincă Cristian, (coord.) Manual clasa a XI-a pentru calificarea Tehnician în turism, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007
2. Emilian, R.; Țigu, Gabriela, Managementul operațiunilor în întreprinderile de servicii, Editura ASE, București, 2002
3. Lupu, N., Hotelul - Economie și management, Editura CH Beck, București, 2010
4. Minciu, Rodica, Economia turismului, Editura Uranus, București, 2005
5. Stănciulescu, Gabriela; Managementul agenție de turism, Editura ASE, București, 2013
6. Stănciulescu, Gabriela; State, Olimpia, Tehnica operațiunilor de turism intern și internațional, Editura CH Beck, București, 2013
7. Stănciulescu, Gabriela, (coordonator), Tehnologia turismului – pentru clasele XI-XII, Editura Niculescu ABC, București, 2002
8. Ștefania Mihai, Carmen Ionești, Aurelia Turcescu, Florentina Costea, Valentina Capotă, Turism și alimentație, Manual pentru clasa a IX-a, Editura CD Press, București, 2010
9. Ștefania Mihai, Valentina Capotă, Florentina Costea, Carmen Vețeanu, Organizarea agentiei de turism filiera tehnologica, profil servicii, calificarea profesionala tehnician in turism (clasa a 11-a), Editura CD Press, București, 2012
10. Mihai, Ștefania (coordonator), Tehnologie hotelieră – manual pentru clasa a-XII-a, Editura Niculescu ABC, București, 2003
11. Valentina Capotă, Ștefania Mihai, Carmen Ionești, TURISM. Manual pentru clasa a XI-a (filiera tehnologica, profil servicii), Editura CD Press, București, 2012

Bibliografie suplimentară

1. Baker, Sue; Bradley, Pam; Huyton, J., Principiile operațiunilor de la recepția hotelului, Editura CH Beck, București, 2007
2. Buruiană, Gianina, Politici macroeconomice în turism, Editura Uranus, București, 2008
3. Cocean, P.; Vlăsceanu, Gh.; Negoescu, B., Geografia generală a turismului, Editura Meteor Press, București, 2002
4. Cristureanu, Cristiana, Strategii și tranzacții în turismul internațional, Editura CH Beck, București, 2006
<http://www.biblioteca-digitala.ase.ro/biblioteca/carte2.asp?id=47&idb=9>
5. Ionciță, Maria (coord.), Strategii de dezvoltare a sectorului terțiar, Editura Uranus, București, 2004
6. Ionciță, Maria; Stănciulescu, Gabriela, Economia turismului și serviciilor, Editura Uranus, București, 2006
7. Nedelea, Al., Piața turistică, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2003
8. Nistoreanu, P.; Dinu, V.; Nedelea, Al., Producția și comercializarea serviciilor turistice, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004
9. Snak, O.; Baron, P.; Neacșu, N., Economia turismului, Editura Expert, București, 2003
10. Stănciulescu, Gabriela (coord.), Lexicon de termeni turistici, Editura Oscar Print, București, 2002
11. Stănciulescu, Gabriela; Jugănar, I. D., Animația și animatorul în turism, Editura Uranus, București, 2006

D. TEMATICA ȘI BIBLIOGRAFIA PENTRU DIDACTICA GENERALĂ ȘI METODICA PREDĂRII DISCIPLINELOR TEHNOLOGICE

a. Proiectarea, organizarea și desfășurarea activității didactice

1. Conceptul de curriculum. Tipologie. Curriculum în dezvoltare locală. Produse și documente curriculare: planuri cadru, planuri de învățământ, standarde de pregătire profesională, programe școlare/curriculum, manuale școlare, auxiliare didactice. Alți termeni de referință ai curriculumului național: arii curriculare, discipline, module.
2. Proiectarea activității didactice: elaborarea planificării calendaristice, proiectarea lecțiilor/activităților didactice.

b. Strategii didactice utilizate în procesul de instruire. Strategii și modalități de integrare în lecție a activităților cu caracter practic – aplicativ.

1. Strategii didactice. Definiții, Caracterizare. Tipologie.
2. Metode de învățământ: descriere, exemple de utilizare a diferitelor metode de învățământ în cadrul lecției. Metode și tehnici didactice interactive: descriere, exemple de aplicare a metodelor și tehnicilor didactice interactive în cadrul diferitelor tipuri de lecții.
3. Forme de organizare a instruirii. Forme de organizare a activității didactice. Lecția, unitate didactică fundamentală: definiție, evenimentele lecției, tipuri și variante de lecții.
4. Mijloace de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare. Funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ. Clasificarea și caracteristicile mijloacelor de învățământ. Mediul de instruire. Cerințe în organizarea mediului de instruire.

c. Evaluarea rezultatelor școlare

1. Evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ. Funcțiile evaluării. Formele evaluării. Obiectivele evaluării. Proiectarea evaluării.
2. Metode și instrumente de evaluare. Metode și instrumente tradiționale de evaluare. Metode complementare/alternative de evaluare.
3. Tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, reguli de proiectare, modalități de evaluare și de notare, avantaje și dezavantaje/limite în proiectare și utilizare.
4. Calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate.
5. Notarea școlară. Variabilitatea notării. Factori ai variabilității aprecierii și notării. Erori în evaluarea școlară/Efecte perturbatoare în apreciere și notare.

BIBLIOGRAFIE

1.	Albulescu, I.,
Catalano, H.
(coord.)	Sinteze de pedagogie generală: ghid pentru pregătirea examenelor de titularizare, definitivat și gradul didactic II profesori de toate specializările	Didactica Publishing House, București, 2020
2.	Bocoș, M.-D.	Instruirea interactivă	Editura Polirom, Iași, 2013
3.	Bocoș, M.,
Jucan, D.	Teoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării: repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor	Editura Paralela 45, Pitești 2019

4. Cucoș, C. Pedagogie, ediția a III-a revăzută și adăugită Editura Polirom, Iași, 2014
5. Cucoș, C. Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice, ediția a III-a revăzută și adăugită Editura Polirom Iași, 2009
6. Nițucă C., Stanciu T. Didactica disciplinelor tehnice Editura Performantica, Iași, 2006
7. Potolea, D., Necșu, I., Iucu, R.B., Pânișoară, I.- O. Pregătirea psihopedagogică Manual pentru definitivat și gradul didactic II Editura Polirom, Iași, 2008
8. Radu I.T. Evaluarea în procesul didactic Editura Didactică și Pedagogică, 2008
9. Stoica A. Evaluarea curentă și examenele, Ghid pentru profesori Editura Prognosis, București, 2001
10. Stoica A. Evaluarea progresului școlar. De la teorie la practică. Humanitas Educațional, București, 2003
11. *** Ghiduri metodologice pentru aplicarea programelor școlare - Aria curriculară Tehnologii, Liceu tehnologic MEC, CNC, Editura Aramis Print, București, 2002
12. Curriculum național/programe școlare pentru disciplinele tehnologice în vigoare în anul susținerii concursului
13. Planurile-cadru, standardele de pregătire profesională în vigoare în anul susținerii concursului
14. "Programul Național de Dezvoltare a Competențelor de Evaluare ale Cadrelor Didactice (DeCeE)" MEN – CNCEÎP, București, 2008

ANEXA Nr. 2

**LISTA DISCIPLINELOR PENTRU CARE SE APROBĂ PROGRAMELE PENTRU
SUSȚINEREA EXAMENULUI NAȚIONAL PENTRU DEFINITIVARE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

Nr. Crt.	DISCIPLINE
1.	ALIMENTAȚIE PUBLICĂ
2.	ALIMENTAȚIE PUBLICĂ (MAIȘTRI INSTRUCTORI)
3.	ARHITECTURĂ
4.	ARTĂ TEATRALĂ ȘI ARTELE SPECTACOLULUI
5.	ARTE VIZUALE (EDUCAȚIE PLASTICĂ / EDUCAȚIE VIZUALĂ)
6.	COMERȚ
7.	COMERȚ (MAIȘTRI INSTRUCTORI)
8.	CONFECȚII PIELE
9.	CONFECȚII PIELE (MAIȘTRI INSTRUCTORI)
10.	CONFECȚII TEXTILE - TRICOTAJE - FINISAJ TEXTIL
11.	CONFECȚII TEXTILE - TRICOTAJE - FINISAJ TEXTIL (MAIȘTRI INSTRUCTORI)
12.	COREGRAFIE
13.	ECONOMIC, ADMINISTRATIV, POȘTĂ
14.	EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT - PROFESORI
15.	EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT – PROFESORI ANTRENORI, ANTRENORI
16.	EDUCAȚIE MUZICALĂ ȘI STUDII MUZICALE TEORETICE
17.	EDUCAȚIE MUZICALĂ SPECIALIZATĂ (ARTĂ VOCALĂ, MUZICĂ INSTRUMENTALĂ)
18.	FILATURĂ - ȚESĂTORIE - FINISAJ TEXTIL
19.	FILATURĂ - ȚESĂTORIE - FINISAJ TEXTIL (MAIȘTRI INSTRUCTORI)
20.	KINETOTERAPIE
21.	LIMBA ȘI LITERATURA BULGARĂ MATERNĂ, LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII, METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA BULGARĂ MATERNĂ și METODICA

	DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ
22.	LIMBA ȘI LITERATURA CEHĂ MATERNĂ, LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII, METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA CEHĂ MATERNĂ ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ
23.	LIMBA ȘI LITERATURA CROATĂ MATERNĂ, LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII, METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA CROATĂ MATERNĂ ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ
24.	LIMBA ȘI LITERATURA GERMANĂ MATERNĂ, LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII, METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA GERMANĂ MATERNĂ ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ
25.	LIMBA ȘI LITERATURA GERMANĂ MATERNĂ, LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII, METODICA PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR ÎN LIMBA GERMANĂ MATERNĂ ȘI METODICA PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR ÎN LIMBA ROMÂNĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR
26.	LIMBA ȘI LITERATURA ITALIANĂ MATERNĂ, LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII, METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ITALIANĂ MATERNĂ ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ
27.	LIMBA ȘI LITERATURA MAGHIARĂ MATERNĂ, LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII, METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA MAGHIARĂ MATERNĂ ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ
28.	LIMBA ȘI LITERATURA NEOGREACĂ MATERNĂ, LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII, METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA NEOGREACĂ MATERNĂ ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ
29.	LIMBA ȘI LITERATURA POLONĂ MATERNĂ, LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII, METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA POLONĂ MATERNĂ ȘI METODICA

	DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ
30.	LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ
31.	LIMBA ȘI LITERATURA RROMANI MATERNĂ, LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII, METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA RROMANI MATERNĂ ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ
32.	LIMBA ȘI LITERATURA RUSĂ MATERNĂ, LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII, METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA RUSĂ MATERNĂ ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ
33.	LIMBA ȘI LITERATURA SÂRBĂ MATERNĂ, LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII, METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA SÂRBĂ MATERNĂ ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ
34.	LIMBA ȘI LITERATURA SLOVACĂ MATERNĂ, LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII, METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA SLOVACĂ MATERNĂ ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ
35.	LIMBA ȘI LITERATURA TURCĂ MATERNĂ, LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII, METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA TURCĂ MATERNĂ ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ
36.	LIMBA ȘI LITERATURA UCRAINEANĂ MATERNĂ, LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA PENTRU COPII, METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA UCRAINEANĂ MATERNĂ ȘI METODICA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN CREȘĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ
37.	POȘTĂ (MAIȘTRI INSTRUCTORI)
38.	PRELUCRAREA LEMNULUI
39.	PRELUCRAREA LEMNULUI (MAIȘTRI INSTRUCTORI)

40	TURISM (MAIȘTRI INSTRUCTORI)
41	TURISM ȘI SERVICII

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro
Adresa Centrului pentru relații cu publicul este: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro
Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

